

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

ISSN-1857-9779

**Б И Л Т Е Н
НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

Број 1165

Скопје, 15 март 2018 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Ул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:

проф. д-р Никола ЈАНКУЛОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска - Цветановска

Бр. _____

5.8. 2013

Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на веб-страницата на УКИМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на веб-страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања, рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа, прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми, рецензиите на учебници и учебни помагала, како и рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. По објавување на материјалите на веб-страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во **електронска форма**.

Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт **Georgia**. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на наредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со корегирани знаци во италијанскиот формат за македонските букви ‘**g**’, ‘**u**’, ‘**iu**’, ‘**i**’ може да се добие во компјутерскиот центар на УКИМ на барање на факултетот. Исто така, таму може да се добие софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач кога работи под Windows XP оперативниот систем при притискање на копчето ‘`’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**ѐ**’, а при притискање на копчето ‘**~**’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**и**’.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на веб-страницата, ве молиме, рефератите откако ќе бидат лекторирани, да ја доставите оригиналната верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија да ја доставите на e-mail адресата: t.basevski@ukim.edu.mk (so mali bukvi).

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе ја добиеме бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

УКИМ-Ректорат

Изготвил: Т.Б.

Одобрил: К.М.

Содржина на Билтен број 1165 од 15 март 2018 година

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Градежниот факултет во Скопје (**Драго Котаранин, Александар Илијоски, Марина Аврамоска, Александар Руменовски, Владимир Стојковски, Ирена Цоцеска, Даниел Цанкоски, Дино Богоевски**).....10-11

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Скопје (**Ивана Цветановска, Наташа Размоска, Игор Велковски, Сашка Милошева Благоја Митковски, Елена Лековска, Елена Тасевска, Емилија Петкова, Лејла Марина, Лилјана Тофилоска, Сандра Станковиќ, Златко Матески, Сандра Буровска, Маја Ристевска**).....12-15
2. Преглед на промена на ментор за прифатени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот факултет во Скопје (**Стефан Јовановски, Дарко Стефановски**).....16

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. **Исправка** на Рефератот за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област заварување и заварени конструкции и машински материјали на Машинскиот факултет во Скопје (**д-р Димитри Козинаков**).....17
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Машинскиот факултет во Скопје (**Владимир Кировски, Весна Ѓорчева, Горан Стојановски, Мели Стојмировска, Круме Стојанов**).....18

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области инфектологија и тропски и карантински заболувања на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Марија Цветановска, д-р Сања Петрушевска Маринковиќ**).....19-51
2. Реферат за избор на едно лице во сите научни звања во научните области инфектологија и тропски и карантински заболувања на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Марија Цветановска, д-р Сања Петрушевска Маринковиќ**).....52-82
3. Реферат за избор на 2 лица во насловно звање во наставно-научните области: фармакологија, токсикологија и клиничка фармакологија на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Кристина Павловска, д-р Огнен Петровски**).....83-115
4. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област анатомија на Медицинскиот факултет во Скопје (**н. сор. д-р Елизабета Чадиковска**).....116-152
5. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметот неврологија на Медицинскиот факултет во Скопје (**н. сор. д-р Драгана Петровска Цветковска**).....153-167
6. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области биохемија (медицинска хемија) и клиничка биохемија на Медицинскиот факултет во Скопје (**асс. докторанд д-р Ирена Костовска**).....168-184
7. Реферат за избор на шест асистенти-докторанди по предметот интерна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Сеад Зејнел, д-р Иван Василев, д-р Александра Стевчевска, д-р Даниела Буклиоска Илиевска, д-р Александра Татабитовска, д-р Марјан Бошев, д-р Советка Паљошковска Јорданова, д-р Ирина Котлар, д-р Божидар Кочоски**).....185-219
8. Реферат за избор на асистенти-докторанди по предметот гинекологија и акушерство на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Ана Коцевска, д-р Весна Чибишева**).....220-227

9. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Клинички, генетски и прогностички аспекти на рано дијагностицираните конгенитални аномалии на бубрезите и уринарниот тракт од м-р д-р Наташа Најдановска Алулоска**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....228-239
10. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Ризик фактори асоцирани со појава на рани постоперативни компликации кај пациенти со кронова болест од д-р Владимир Јоксимовиќ**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....240-254
11. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Лапароскопски асистирани техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен наспроти отворена конвенционална техника за третман на индиректни ингвинални хернии кај деца од д-р Тони Ристески**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....255-266
12. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Ефектот од интравитреалната примена на бевацизумаб кај дијабетичен макуларен едем од д-р Наташа Шекеринов**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....267-278
13. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Е-кадерин/ β -катенински сигнален пат и неговата улога кај пациентки со тубарен карцином и серозен оваријален карцином во напреднат стадиум од д-р Игор Алулоски**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....279-293
14. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Влијанието на големина на тумор, присуство на естрогени рецептори, прогестеронски рецептори на туморска клетка, вредности на Ки67 и ХЕР-2 позитивност врз позитивитет на „сентинел“ лимфна жлезда („жлезда стражар“) кај пациенти со ран малигном на дојка од д-р Борислав Кондов**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....294-306
15. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Компарација на безбедноста и ефикасноста на бесполимерни стентови обложени со лек, применети при перкутани коронарни интервенции од д-р Тед Трајчески**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....307-317

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

1. Реферат за избор во сите наставно-научни звања, од областите: методика на ликовно воспитување, за предметите: Основи на ликовното воспитание и ликовно воспитание со методика (задолжителни предмети за студиската група Предучилишно воспитание на албански наставен јазик), Основи на ликовното образование и ликовно образование со методика (задолжителни предмети за студиската група Одделенска настава на албански наставен јазик), театрологија, по предметот: Кукларство и сценографија (изборен предмет за студиските групи Одделенска настава и Предучилишно воспитание на албански наставен јазик), сликање и цртање, по предметот: Сликарски и цртачки техники по ликовно (изборен предмет за студиските групи Одделенска настава и Предучилишно воспитание на албански наставен јазик, креирање, по предметот: Креативна ликовна работилница (изборен предмет за студиските групи Одделенска настава и Предучилишно воспитание на албански наставен јазик) на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје (**д-р Бурхан Ахмети**).....318-332

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Реферат за избор на наставник на научната област теоретски политички науки на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**д-р Ирена Рајчиновска Пандева**).....333-357
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**Наталија Китановска, Виктор Цветиќ, Ања Јованова, Ивана Алжуровска, Дејан Тасиќ, Кристијан Трајковски, Александра Николовска, Анета Димовска, Димитар Николовски, Антонио Антоновски, Веселинка Монева, Кенан Шабедин, Бојан Стојановски, Сандра Цветковска, Михаел Трајаноски, Димитар Наумоски, Бојана Стаменовска, Кристина**

Ацковска, Дона Донева, Емилија Христу Каневче, Ирина Герасимовска, Александар Крстевски, Јасна Кадриќ, Тамара Спасовска, Викторија Станковска, Димитар Мошоски, Хаџер Алији, Томислав Здравковски, Кристина Стефановска, Каџе Каев, Симона Пецалевска, Марина Миновска, Розета Трајан, Јана Христова, Боге Мојсовски, Татјана Стефановска, Никола Николовски, Дијана Ристовска Додевска, Едона Идризи, Кети Камчева, Стефан Димевски, Борис Неделковски, Арсим Нухиу, Ангела Николова, Мартина Савовска, Елена Гиговска, Христина Трајковиќ, Јана Трпчевска Гиговска, Елизабета Ѓуровска, Елена Кузмановска, Филип Васиелвски, Изабела Себатоска, Христина Станојковска, Сања Ангеловска, Анастасија Рибарева, Викторија Спасовска, Дијана Тодева, Ивана Славеска, Дритан Даути, Кристина Ристовска, Гордана Ристова, Јованчо Јовановски, Симона Митровски, Ангел Тодоровски, Елизабета Стојановска, Тамара Велковска, Симона Србаковска, Анастасија Костовска, Вања Чурлинова, Стефанија Обрадова, Иван Дургутев, Шарлота Миланова, Кристијан Диневски, Ема Димитриеска, Радмила Стаматовска, Кристина Темелковска, Јана Јовановска, Александар Милушев, Бојан Трпевски, Моника Несторовска, Маријана Ристеска, Ангела Младеновска, Дијана Николовска, Ангела Бајрактарова, Емилија Наумовска, Александра Теова, Ѓургица Илиева, Теодора Ѓероска, Мери Василевска, Софија Лазаровска Шпреса Абазии, Јусуф Муртезан).....358-369

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од областа зоологија и зоофизиологија, предмети: Морфологија и систематика на хордатните животни, Анатомија на човек, Ихтиологија и онтогенија на рбетници на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје (**д-р Милица Ристовска**).....370-398

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на научен работник во сите научни звања во научната област (дисциплина) максиларно-лицна хирургија на Стоматолошкиот факултет во Скопје (**д-р Горан Панчевски**).....399-422
2. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Стоматолошкиот факултет во Скопје (**д-р Марија Ивановска Стојаноска**).....423
3. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Стоматолошкиот факултет во Скопје (**Дарко Симовски**).....424

ФАКУЛТЕТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (**Ивица Ѓуровски, Мирослав Радески**).....425

ФАКУЛТЕТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за драмски уметности во Скопје (**Сашо Кокаланов, Марко Ѓоковиќ**).....426

ФАКУЛТЕТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Методи на еквивалентни електрични кола за електромагнетно моделирање во нехомогени средини**, изработена од **м-р Андријана Кухар**, пријавена на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.....427-433

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА

1. Рецензија на ракописот **Исхрана на растенијата** од авторот **проф. д-р Марина Стојанова**, пријавен на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.....434-441

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ

1. Реферат за избор на наставник во звањето вонреден професор во научната област применета кинезиологија по предметите Боречки спортови 1, (Бокс и Борење), Кик-бокс, Теорија и методика на боксот, Техника и тактика на боксот, Физичка подготовка на боксот, Педагошка пракса со изработка на дипломска работа во бокс на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје (**д-р Калач Руждија**).....442-451
2. Реферат за избор на наставник во звањето насловен вонреден професор во научната област применета кинезиологија по предметот Дидактика на физичкото образование и спортот на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје (**д-р Серјожа Гонтарев**).....452-462

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Филозофскиот факултет во Скопје (**Јове Зафировски, Перо Синадиновски, Дарко Дракуловски, Александра Змејкоска Маринковски, Елена Николовска, Кристина Милошеска, Марина Савиќ, Марија Георгиевска**).....463-464

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

1. Реферат за избор во наставно-стручно звање – виш лектор во наставно-научната област романистика (италијански јазик) на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**м-р Валентина Милошевиќ-Симоновска**).....465-478
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Паронимите и асоцијативите во македонскиот современ јазик** од **м-р Марија Соколова**, пријавена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....479-492
3. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**м-р Македонка Додевска**).....493

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација под наслов **Специфичности во примената на меѓународните сметководствени стандарди за финансиско известување за МСП во Република Македонија** од **м-р Емилија Стевановиќ**, поднесена на Економскиот институт во Скопје.....494-499

2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот институт во Скопје (**Калина Велковска, Марија Ичокаева, Ирена Бабунковска Алчева, Биљана Стојановска Трајковска, Стефан Цилков, Благородна Ампова**).500-501

ИНСТИТУТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Однесување на иновативни врски греда-столб кај префабрикувани индустриски згради** изработена од **м-р Ветон Пира**, пријавена на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје.....502-507
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје (**Јорданка Чанева**).....508

ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на Институтот за национална историја во Скопје (**м-р Мујесер Илјази**).....509

ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Театарски фудбал-компаративен метод за заемно третирање на катарзичните феномени** од **м-р Нелко Нелковски**, пријавена на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје.....510-513

ИНСТИТУТ ЗА ФОЛКЛОР „МАРКО ЦЕПЕНКОВ“

1. Реферат за преизбор во звањето научен советник за работното место истражувач на вокалната народна музика во Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје (**д-р Родна Величковска**).....514-533

ПРЕГЛЕД -461 28-02-2018
НА ОДОБРЕНИ МАГИСТЕРСКИ ТЕМИ НА ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

Ред бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Драго Котаранин, дипл.град. инж.	Методологија за мониторинг на работите при вршење на квалитативен и квантитативен надзор врз изградба на линиски инфраструктурни објекти“	"Methodology for monitoring the works in carrying out qualitative and quantitative supervision over the construction of line infrastructure facilities"	проф. д-р Валентина Жилеска Панчовска	02-2/87-16 од 28-02-2018
2	Александар Илијоски дипл.геод. инж.	“Утврдување пазарна вредност на недвижности со имплементација на приоритетен кофакторски низ од проекцијата на степенот на искористеност и градење“	"Determining of real estate market value with implementation of a priority cofactor through the projection of the level of utilization and building"	проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев	02-2/87-17 од 28-02-2018
3	Марина Аврамоска, дипл.град. инж.	“Оптимизација на микро малтер за самовградлив бетон со варовничка прашина“	"Optimization of micro mortar for self compacting concrete with limestone "	проф. д-р Тони Аранѓеловски	02-2/87-18 од 28-02-2018
4	Александар Руменовски, дипл.град. инж.	„Сеизмичка носивост на објекти од неармирана сидарија со флексибилна	"Seismic resistance of unreinforced masonry buildings with flexible floors"	проф. д-р Грозде Алексовски	02-2/87-19 од 28-02-2018

		меѓукатна конструкција“			
5	Владимир Стојковски, дипл.геод. инж.	“Анализа на точноста на ГНСС нивемланот во оперативните полигонски влаци“	"Accuracy analyses of GNSS levelling in polygonal geodetic networks "	проф. д-р Златко Србиноски	02-2/87-20 од 28-02-2018
6	Ирена Цоцеска, дипл.геод. инж.	“Консолидација на фрагментирани земјишни ресурси како значаен пристап во националната агроекономија“	"Consolidation of fragmented land resources as an important approach in national agroeconomics"	проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев	02-2/87-21 од 28-02-2018
7	Даниел Цанкоски, дипл. град. инж.	„Развој на платформа за проектна соработка и проектен менаџмент“	"Developing a platform for project collaboration and project management"	проф. д-р Валентина Жилеска Панчовска	02-2/87-22 од 28-02-2018

ПРЕГЛЕД
НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА МАГИСТЕРСКИ ТРУД НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ – СКОПЈЕ

Ред. Бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. На одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Ивана Цветановска	„Влијанието на регрутацијата и селекцијата на вработени врз успешноста на работењето на организациите“	“The impact of the employees recruitment and selection on the organizations’ performance”	проф.д-р Кирил Постолов	02-435/6од 02.03.2018 година
2.	Наташа Размоска	„Флексибилноста на работното место како алатка за привлекување и задржување на вработените – анализа на состојбата во претпријатијата во Република Македонија“,	“Workplace flexibility as a tool for attracting and retaining employees – analysis of the current situation in Macedonian companies”	проф.д-р Кирил Постолов	02-435/7од 02.03.2018 година
3.	Игор Велковски	„ Менаџирање со промените во процесот на преземање од страна на корпорација и анализа на ефектите од неговото реструктурирање “	“Managing the changes of the takeover process by the corporation and analyzing the effects from its restructuring”	проф.д-р Леонид Наков	02-435/8 од 02.03.2018 година
4.	Сашка Милошева	Улогата на менаџерите во справување со стресот во компаниите од приватниот сектор“	“The role of managers in dealing with stress in companies in the private sector”	проф.д-р Кирил Постолов	02-435/9 од 02.03.2018 година

5.	Благоја Митковски	„Примената на бенчмаркингот како техника за управување со квалитетот, со посебен нагласок на осигурителната дејност“	“Application of benchmarking as technique for managing quality, with emphasis in insurance industry”	проф.д-р Леонид Наков	02-435/10 од 02.03.2018 година
6.	Елена Лековска	„Ефектот на стаклен плафон како пречка за поголемо учество на жените во врвниот менаџмент“	“The glass ceiling effect as an obstacle to the higher participation of women in top management”	проф.д-р Леонид Наков	02-435/11 од 02.03.2018 година
7.	Елена Тасевска	“Анализа на промените кај инструментите на монетарната политика и движењата на финансиските пазари пред и по финансиската криза од 2007 – 2008 година”	"Analysis of the changes in the monetary policy instruments and the movements on the financial markets before and after the financial crisis from 2007 - 2008"	доц.д-р Кирил Јовановски	02-435/14 од 02.03.2018 година
8.	Емилија Петкова	„Макроекономски и банкарско специфични детерминанти на профитабилноста на комерцијалните банки: Компаративна анализа помеѓу Република Македонија и одбрани земји од ЈИЕ“	"Macroeconomic and Bank Specific Determinants of Commercial Banks Profitability: Comparative Analysis between the Republic of Macedonia and selected SEE countries"	проф.д-р Михаил Петковски	02-435/12 од 02.03.2018 година

9.	Лејла Марина	„Инструментите на монетарната политика и нивна примена во услови на финансиска нестабилност со посебен осврт на Република Македонија“	“The instruments of monetary policy and their application under financial instability with particular reference to the Republic of Macedonia“	проф.д-р Михаил Петковски	02-435/13 од 02.03.2018 година
10.	Лилјана Тофилоска	„Управувачкото сметководство како инструмент на корпоративното управување“	“Management accounting as an instrument for corporate governance“	доц.д-р Марина Трпеска	02-435/15 од 02.03.2018 година
11.	Сандра Станковиќ	„Значењето на јавно-приватното партнерство за развојот на локалната самоуправа - студии на случај во општина Ѓорче Петров“	“The meaning of public – private partnership for development of local self – government in the municipality of Gjorce Petrov“	проф.д-р Предраг Трпески	02-435/16 од 02.03.2018 година
12.	Златко Матески	„Системот за јавните набавки во Република Македонија во процесот на пристапување кон Европската Унија“	“The public procurement system in the Republic of Macedonia in the European Union accession process“	проф.д-р Предраг Трпески	02-435/17 од 02.03.2018 година
13.	Сандра Буровска	„Примена на VAR методологијата во утврдување на макроекономски детерминанти за развој на пазарот на капитал во земјите од Југоисточна Европа“	“Application of the VAR methodology in determining the macroeconomic determinants of the Stock market development in the countries of South - East Europe“	доц.д-р Марија Трпкова- Несторовска	02-435/18 од 02.03.2018 година

14.	Маја Ристевска	„Детерминанти на нефункционални кредити и врската со макроекономските варијабли: доказ од Југоисточна Европа“	“Determinants of non-performing loans and the relationship with macroeconomic factors: Evidence from Southeastern Europe”	проф.д-р Весна Буцевска	02-435/19 од 02.03.2018 година

**ПРЕГЛЕД
ПРОМЕНА НА МЕНТОР**

Ред. Бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. На одлука на ННС/НС за промена на ментор
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Дарко Стефановски	„Управување со тимови и проекти во јавниот сектор во Република Македонија“	„Managing with teams and projects in public sector in Republic of Macedonia“	Проф.д-р Кирил Постолов	02-435/5 од 02.03.2018 година
2.	Стефан Јовановски	„Машинско учење при статистичка арбитража“	„Machine learning for statistical arbitrage“	Проф.д-р Владимир Филиповски	02-435/4 од 02.03.2018 година

ИСПРАВКА

НА РЕФЕРАТОТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ЗАВАРУВАЊЕ И ЗАВАРЕНИ КОНСТРУКЦИИ И МАШИНСКИ МАТЕРИЈАЛИ НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Во Анекс 2, Табела – Научноистражувачка дејност, реден број 5, колона – Назив на активнoста, објавена на страна 20, наместо постојниот текст треба да стои текстот кој гласи:

	F.Zdraveski, I. Mickoski, D. Kozinakov, “ <i>Exploring the performance of tuned mass dampers - TMD in multi story buildings</i> ”, DEMI 2013, 11th International Conference on Accomplishments in Electrical and Mechanical Engineering and Information Technology, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina.	

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Јован Гочев, Машински факултет – Скопје с.р.
2. Проф. д-р Добре Рунчев, Машински факултет – Скопје с.р.
3. Проф. д-р Зоран Богатиноски, Машински факултет – Скопје с.р.

ПРЕГЛЕД

на теми за изработка на магистерски труд прифатени од
 Наставно-научниот совет на Машински факултет во Скопје
 на седницата одржана на 22.02.2018 година

МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Владимир Кировски	Препознавање на ризиците и нивно менаџирање кај комплексни мултинационални проекти	Detecting risks and their management on complex multinational projects	Проф. д-р Радмил Поленаковиќ	02-225/2 22.02.2018 год.
2.	Весна Ѓорчева	Оптимизација на процесите во осигурителна компанија со цел намалување на оперативните трошоци	Optimization of Processes in the Insurance Company in Order of Operational Costs Reduction	Проф. д-р Глигорче Вртаноски	02-317/2 22.02.2018 год
3.	Горан Стојановски	Примена на модел на управување со ризик при прием во осигурување и проценка на штети на опрема во индустриски објекти	Apply of Risk Management Model in Admit of Insurance and Assessment of Damages to Industrial Facilities Equipment	Проф. д-р Глигорче Вртаноски	02-318/2 22.02.2018 год
4.	Мели Стојмировска	Комбинирање на креативни идеи во развојот на иновативен производ за еднократна употреба	Combining creative ideas in the development of innovative one time use product	Проф. д-р Глигорче Вртаноски	02-158/3 22.02.2018 год
5.	Круме Стојанов	Комбинирање на повеќе локално достапни енергетски извори и горива за објекти не поврзани на мрежа	Combining local energy resources and fuels in energy autonomous objects	Вон. проф. д-р Даме Димитровски	02-329/2 22.02.2018 год

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ ИНФЕКТОЛОГИЈА И ТРОПСКИ И КАРАНТИНСКИ ЗАБОЛУВАЊА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“, „Вечер“ и „Коха“ од 7.12.2017 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области инфектологија и тропски и карантински заболувања, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, на својата VIII редовна седница одржана на 28.12.2017, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Снежана Стојковска, проф. д-р Миле Босилковски и проф. д-р Љубомир Ивановски.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области инфектологија и тропски и карантински заболувања во предвидениот рок се пријавија д-р Марија Цветановска и д-р Сања Петрушевска Маринковиќ.

1. Д-Р МАРИЈА ЦВЕТАНОВСКА

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката е родена на 9.7.1968 година во Битола. Средно образование завршила во Скопје во 1987 година. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет во Скопје во 1993 година. Дипломирала со просечен успех 9,0.

Во учебната 1995 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила во 2009 година, со просечен успех 10. На 12.11.2009 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Значењето на вредностите на протеините на акутната фаза Ц-реактивен протеин (ЦРП) и прокалцитонин (ПЦТ) во диференцијација на бактериски од вирусни инфекции“.

Докторска дисертација пријавила во 2011 година на Медицинскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: „Прогностички фактори за неповолен исход кај болните со сезонска инфлуенца“ ја одбрала на 22.3.2017 година. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област медицински науки.

На 30.3.2001 година е избрана во звањето асистент на Медицинскиот факултет во Скопје во областа инфектологија.

Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 870 од 1.4.2005 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 771/01, 850/04 и 870/05, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатката д-р Марија Цветановска изведуваше вежби од 2001 до 2006 и во зимскиот семестар на 2017/2018 година на прв циклус студии на студиската програма Медицинскиот и на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

Д-р Марија Цветановска била вклучена во проектот на Министерството за здравство како едукатор на матични лекари за примена на 100 селектирани МЗД - упатства. Кандидатката е еден од коавторите на Практикумот по инфектологија за студентите на стоматологија издаден во 2006 година и ревидираниот во 2007 година.

Научноистражувачка дејност

Д-р Марија Цветановска има објавено вкупно 77 научни трудови од областа на инфектологијата, од кои 1 научен труд во научно списание со фактор на влијание.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Марија Цветановска е член на: Македонското лекарско друштво, Македонското здружение на инфектолозите и Македонското респираторно здружение. На 6.4.2016 година е избрана во звањето примариус.

Учествувала во подготвувањето на упатствата за работа при Клиниката за инфективни болести, била член на Комисијата за следење и унапредување на квалитетот на Клиниката за инфективни болести во Скопје, како и во Комисијата за реализација и спроведување на меѓународниот стандард за квалитет ISO 9001:2008. Активен член е на Комисијата за справување со пандемијска инфлуенца, а исто така и ги ревидирала упатствата за постапување при инфлуенца.

Оценка од самоевалуација

Д-р Марија Цветановска била асистент по старата програма кога немало самоевалуација, а во моментот не е избрана во звањето асистент.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Марија Владимир Цветановска

Институција:

Медицински факултет, Скопје, Универзитетска клиника за инфективни болести и фебрилни состојби

Научна област:

инфектологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
1.	Одржување на вежби од прв циклус студии: инфектологија, 2001-2006 година (Медицински факултет) 45 часа x 0,03 x 6 години КТСМ= 48 часа x 0,03 x 1, Одржување на вежби од прв циклус студии: инфектологија, 2001-2006 година (Стоматолошки факултет) 15 часа x 0,03 x 6 години, КТСМ= 12 x 0,03 x 1,	16.2 + 1.44=17.64 5.4+0.36=5.76
2.	Ментор и едукатор на здравствена едукација Тројца специјализанти на едукација од фармација 3 часа x 12 недели x 0,08 =2,88 Еден пецијализант на едукација нервно 2 x 0,08= 0.16	3.04

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	Едукатор на матични лекари за примена на 100 селектирани МЗД-упатства предавања 7 x 2 x 0,08 = 1.12 вежби 7 x 3 x 0,08 = 1.68	2.8
3.	Научно популарна или наставно историска статија во стручно-методско списание -Инфлуенца-Грип. Лекарски весник	1
	Вкупно	30,24

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
1.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно Научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор Cvetanovska M, Milenkovic Z, Uroshevik VK, Demiri I, Cvetanovski V. Factors Associated with Lethal Outcome in Patients with Severe Form of Influenza. Pril. (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2016 Nov 1;37(2-3):63-72. - Bosilkovski M., Kirova-Urosevic V., Cekovska Z., Labacevski N., Cvetanovska M., Rangelov G., Cana F., Bogoeva Tasevska S. Osteoarticular involvement in childhood brucellosis: experience with 133 cases in an endemic region. A Pediatric Infectious Disease Journal 2013 PMID 23446445 Cvetanovski MV, Jovev S, Cvetanovska M, Blazevski B, Colanceski R, Andreevska T, Gramatnikovski N, Kartalov A Femoropopliteal bypass vs percutaneous transluminal angioplasty and stenting in treatment of peripheral artery diseases of infringuinal segment - short-term results. Contribution 2009 Jul;30(1):105-18. - Grozdanovski K, Milenkovic Z, Demiri I, Spasovska K, Cvetanovska M, Kirova-Urosevic V. Early prognosis in patients with community-acquired severe sepsis and septic shock: analysis of 184 consecutive cases. Contributions. 2012;33(2):105-116.	3.6 6.74

		2.4
		2.4
		2.4
3.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки 1. Кирова-Урошевиќ В., Каровски К., Цветановска М., Наунова-Јовановска Д., Стојоска П., Гроздановски К. Relations between clinical, laboratory findings and outcome in adults with pneumococcal meningitis. 13th Intern. Congress of Infect. Diseases, 19-22.06.2009, Kuala-Lumpr, Malaysia, Abstracts ISE.031 2. Каламарас П.С., Миленковиќ З., Гроздановски К., Кирова В., Цветановска М., Наунова Д., Спасовска К., Ангелова Ј., Usefulness of inflammatory markers in patients with severe pneumonia. 13th Intern. Congress of Infect. Diseases, 19-22.06.2009, Kuala-Lumpr, Malaysia, Abstracts ISE.092 3. Наунова-Јовановска Д., Михова С., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М., Гроздановски К., Каламарас П. Cytological na biochemical characteristics of cerebrospinal fluid at enteroviral meningitis IN 2005. 13th Intern. Congress of Infect. Diseases, 19-22.06.2009, Kuala-Lumpr, Malaysia, Abstracts. 4. Миленковиќ З., Каровски К., Кирова В., Цветановска М., Стојовска П., Гроздановски К., Демири И., Петков Г., Шопова Ж. efficacy of initial treatment of purulent meningitis with ceftriaxone and adjuvant dexamethasone. 13th Intern. Congress of Infect. Diseases, 19-22.06.2009, Kuala-Lumpr, Malaysia, Abstracts. 5. Цветановска М., Каровски К., Миленковиќ З., Кирова В., Стојовска П., Гроздановски К., Наунова-Јовановска Д., Спасовска К., Цветановски В., Семенакова В. C-reactive protein and Procalcitonin as markers for early diagnosis of bacterial meningitis 13th Intern. Congress of Infect. Diseases, 19-22.06.2009, Kuala-Lumpr, Malaysia, 4870 Abstracts. 6. D.N.Jovanovska, S. Mihova, P. Stojovska, M. Cvetanovska, V. Kirova, M. Jovanovski. Clinical and Epidemiological Characteristic of Enteroviral Meningitis in 2005. International Journal of Infectious Diseases. 12 ICID Abstracts, Lisabon, jun 2006 ;Vol 10, Supp 1, ISSN 1201-9712, 12024. S73 7. D.N.Jovanovska, S. Mihova,, I. Kondova, V. Kirova, M. Cvetanovska, P. Stojovska, M. Jovanovski. Clinical manifestation of Varicella-zoster virus Affection on Central Nervous System. Journal of Infectious Diseases. 12 ICID Abstracts,Lisabon, jun 2006;Vol10, Supp 1, ISSN 1201-9712, 12026.S73 8. V. Semenakova-Cvetkovska., Z. Milenkovic ., S. Stojkovska., I. Kondova., L. Zabaznovska., M. Cvetanovska. Procalcitonine and c-reactive protein as diagnostic markers for the differential diagnosis between bacterial and viral infections 29th FEBS Congres , Warsaw. Poland, jun 2004. Abstract 1143. 9. Чапароска С, Ангелова Л, Кртева Л, Тодоровска С, Стојковска С, Босликовски М, Јоксимовиќ Б, Трпевска М и Пивкова А. Клинички и дијагностички проблеми у току висцерална лажшманиозе. Југословенски симпозиум о лажшманиозама, Подгорица. 110-11;1997 (рецензиран во Билтен бр. 771/2001)	1 1 1 1

		1
		1
		1
		1
		1
4.	Секциско предавање на научен/стручен собир Клинички и епидемиолошки аспекти на Мумпис епидемијата во РМ 2008/2009-предавач	1
5.	Учество на научен стручен собир со реферат - Усна презентација 1. Цветановска М. , Миленковиќ З., Каровски К., Кирова-Урошевиќ В., Гроздановски К., Стојоска П., Михова С., Наунова-Јовановска Д., Цветановски В. Менингококни менингитиси. III конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 13-16.5.2007, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 17. Мак.мед.преглед, 10(Супл.69)17, 2007.01Y0o8 2. Цветановска М. , Миленковиќ З., Каровски К., Кирова-Урошевиќ В., Наунова-Јовановска Д., Гроздановски К., Демири И., Спасовска К., Семенакова Цветковска В., Цветановски В. Значење на вредностите на протеините на акутната фаза Ц-реактивен протеин и прокалцитонин во диференцијација на	1

	бактериски од вирусни менингитиси. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 74-75. 05Y05	
3.	Цветановска М., Миленковиќ З, Каровски К, Кирова-Урошевиќ В, Јованова-Наунова Д, Гроздановски К, Демири И, Спасовска К. Клинички и ликворни карактеристики на пурулентните менингитиси. IV конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2012. Мак. мед. преглед 2012; 66 (Супл. 85): 06Y07.	1
4.	Цветановска М., Миленковиќ З., Кирова-Урошевиќ В., Гроздановски К., Михова С., Демири И., Наунова-Јовановска Д., Марковски Ѓ., Спасовска К. Клиничко-епидемиолошки аспекти на бактериските менингитиси. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): 05Y04.	1
5.	Цветановска М., Миленковиќ З., Гроздановски К. Кондова Топузовска И., Кирова-Урошевиќ В., Демири И., Спасовска К., Сезонска инфлуенца-наши искуства. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): 92.07Y08	1
		1

6.	Постери и апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција 1. Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М., Миленковиќ З., Гроздановски К., Наунова-Јовановска Д., Стојоска П. Некои ликворни карактеристики кај акутните бактериски менингитиси. III конгрес на микробиол. на Макед. со меѓун. учество, 17-20.2006, Охрид, Македонија, Зборник на резим., Мак.мед.преглед, 60(Супл.67):100, 2006.152P 2. Наунова-Јовановска Д., Михова С., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. Цитолошки и хемиски карактеристики на ентеровирусните менингитиси во 2005 година. III конгрес на микробиол. на Макед. со меѓун. учество, 17-20.2006, Охрид, Македонија, Зборник на резим., Мак.мед.преглед, 60(Супл.67):99, 2006.150P 3. Цветановска М., Кирова-Урошевиќ В., Миленковиќ З., Гроздановски К., Стојовска П., Наунова-Јовановска Д., Цветановски В. Значењето на иницијалните вредности на серумскиот Ц-реактивен протеин во рана дијагноза на акутните бактериски менингитиси. III конгрес на микробиол. на Макед. со меѓун. учество, 17-20.2006, Охрид, Македонија, Зборник на резим.,Мак.мед.преглед, 60(Супл.67):100, 2006.151P	1 1
7.	Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција 1. Ангелова Л, Стојковска С, Кртева Л, Чапароска С, Јоксимовиќ Б, Дуганова М Цветановска М. Предизвикувачи на хеморагични ентероколитите. Прв конгрес на инфектолозите на Македонија, Охрид. 53; суп.37:89.1999. 2. Стојковска С, Ангелова Л, Кртева Л, Чапароска С, Јоксимовиќ Б, Цветановска М, Дуганова М. Тераписки тешкотии во третманот на ентероколитите предизвикани со Shigella sonnei. Прв конгрес на инфектолозите на Македонија, Охрид. 53; суп.37:99.1999. 3. Чапароска С, Ангелова Л, Кртева Л, Стојковска С, Босилковски М, Јоксимовиќ Б, Гроздановски К, Цветановска М, Дуганова М. Хламидија трахоматис инфекции-клинички искуства. Прв конгрес на инфектолозите на Македонија, Охрид. 53; суп.187.1999. 4. Стојковски З, Анастасовска А, Илиева Л, Забазновска Л, Дугановска М, Цветановска М. Плевропневмонии-клинички карактеристики,лаб-биохемиски анализи, дијагностика и терапија. Прв семакедонски конгрес на лекарите, стоматолозите и фармацевтите, Охрид. Р, Македонија 2000; 306 253. 5. Анастасовска А, Стојковски З, Дугановска М, Илиева Л, Стојанова Л, Марковски В, Цветановска М. Плевропневмонии кај пациенти со инфекции на долно респираторен тракт. Прв семакедонски конгрес на лекарите, стоматолозите и фармацевтите, Охрид. Р, Македонија; 2000. 6. Цветановска М, Видиниќ И, Ивановска Ј, Стојковски З, Маринковиќ-Петрушевска С. Испитување на имунитетот против Тетанус. II конгрес на инфектолозите на Македонија со мечунродно учество. Охрид, Зборн. На резимеakongres na infektolozite na Македонија со меѓународно учество. Охрид, Мак.мед.преглед, 53(Супл.37):150,2003. 7. Цветановска М, Стојковска С, Јоксимовиќ Б, Тошевиќ Б. Клиничко-епидемиолошки карактеристики на кампилобактер Јејуни инфекции на наш материјал. II Конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учеств. Охрид, Зборн. на резимеа. Мак.Мед.Преглед, 53(Супл.37):65,2003. 8. Семенакова-Цветковска В, Миленковиќ З, Стојковска С, Цветановска М, Забазновска Л и Стојовска П. Прокалцитонин, нов акутно фазен протеин на бактериски инфекции-евалуација на имунохроматографска метода. II конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учеств. Охрид, Зборн. на резимеа. Мак.мед.преглед, 53(Супл.37):145,2003.	1 1 1 1

9.	Анастасовска А, Цветановска М , Кондова И, Ивановска Ј, Туко тело причина за пролонгирана фебрилна состојба. II конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учеств. Охрид, Зборн. на резим. Мак.мед.преглед, 53(Супл.37):172, 2003.	1
10.	Ивановска Ј, Шопова Ж, Тошевски Б, Анастасовска А, Цветановска М , Петрушевска-Маринковиќ С, Видиниќ И. Директна елиса и компетитивна елиса-техникаво детекција на ХДВ инфекција. II конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учеств. Охрид, Зборн. на резим. Мак.мед.преглед, 53(Супл.37):172, 2003.	
11.	Кирова-Урошевиќ В., Миленковиќ З., Каровски К., Цветановска М. , Гроздановски К., Наунова-Јовановска Д., Стојовска П. Михова С. Наемophilun influenza менингитиси. III конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 13-16.05.2007, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 16-17. Мак.мед.преглед, 10(Супл.69):16-17, 2007.	1
12.	Кирова-Урошевиќ В., Каровски К., Цветановска М. , Грличков М. Релапсирачки полихондритис-причина за пролонгирана фебрилна состојба. III конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 13-16.05.2007, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 141. Мак.мед.преглед, 10(Супл.69):141, 2007.09P13	
13.	Кирова-Урошевиќ В., Миленковиќ З., Каровски К., Цветановска М. Одредување на вредностите на ц-реактивниот протеин и седиментацијата на еритроцити кај болните со мумпс инфекција. IV конгрес на микробиол. на Макед. со меѓун. учество, Охрид, Македонија, 2009, Зборник на резим., 52. G13	1
14.	Цветановска М. , Миленковиќ З., Каровски К., Кирова-Урошевиќ В., Семенакова В., Спасовска К., Наунова-Јовановска Д., Михова С., Цветановски В. Прокалцитонин-сензитивен маркер за рана дијагноза на бактериски менингитиси. IV конгрес на микробиол. на Макед. со меѓун. учество, Охрид, Македонија, 2009, Зборник на резим., 45.G1	
15.	Спасовска К, Миленковиќ З, Гроздановски К, Демири И, Цветановска М , Кирова Урошевиќ В, Стевановиќ М, Рангелов Г, Цана Ф. Клинички карактеристики на пневмонија кај пациенти со инфлуенца во сезона 2010/11. IV конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2012. Мак. мед. преглед 2012; 66 (Супл. 85): 04По8.	1
16.	Каровски К., Миленковиќ З., Миронски С., Трајков И., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. , Гроздановски К., Стојовска П., Наунова-Јовановска Д., Михова С., Марковски Ѓ. Пурулентни менингитиси-клиничкиаспекти. III конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 13-16.5.2007, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 13 Мак.мед.преглед, 10(Супл.69):13, 2007.01Y01	
17.	Миленковиќ З., Каровски К., Миронски С., Трајков и., Ангелова Ј., Стојовска П., Гроздановски К., Кирова В., Цветановска М. , Михова С., Наунова Д., Марковски Ѓ., Стевановиќ М., Демири И. Реевалуација на тераписките модели на пурулентни менингитиси. III конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 13-16.5.2007, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 13-14. Мак.мед.преглед, 10(Супл.69):13-14, 2007.01Y02	1
18.	Кирова-Урошевиќ В., Миленковиќ З., Каровски К., Цветановска М. , Јованова-Наунова Д., Гроздановски К., Демири И., Спасовска К. Пурулентни менингитиси-ургентност во инфектологијата. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 03-10.05.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 86-87.06Y006	
19.	Наунова-Јовановска Д., Михова С., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. , Гроздановски К., Демири И., Спасовска К., Семенакова Цветковска В. Клинички и ликворни карактеристики кај туберкулозниот менингитис. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 03-10.05.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 86.06Y005	1
20.	Гроздановски К., Миленковиќ З., Демири И., Спасовска К., Цветановска М , Кирова-Урошевиќ В., Стевановиќ М., Наунова-Јовановска Д. Фактори кои влијаат на исходот кај болните со септичен шок. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 43.03Y001	
21.	Демири И., Гроздановски К., Миленковиќ З., Спасовска К., Цветановска М. , Кирова-Урошевиќ В., Стевановиќ М., Цана Ф., Рангелов Г. Нарушена функција на органите како предиктор на исход кај болните со тешка сепса. IV конгрес на	

	инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 44.03Y002	
22.	Спасовска К., Гроздановски К., Миленковиќ З., Демири И., Кирова Урошевиќ В., Цветановска М. , Стевановиќ М. Критично болни пациенти со инфлуенца во сезона 2010/2011. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 44.03Y003	1
23.	Гроздановски К., Миленковиќ З., Демири И., Спасовска К., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. , Стевановиќ М. Ризик фактори за смртен исход кај пациенти со синдром на акутен респираторен дистрес. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 45. 03Y004	
24.	Каровски К., Миленковиќ З., Миронски С., Трајков И., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. , Гроздановски К., Стојовска П., Наунова-Јовановска Д., Михова С., Марковски Ѓ., Цана Ф. Преглед на клиничките презентации на пурулентните менингитиси во република македонија. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 83-84. 06Y002	1
25.	Миленковиќ З., Каровски К., Миронски С., Трајков И., Ангелова Ј., Стојовска П., Гроздановски К., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. , Михова С., Наунова-Јовановска Д., Марковски Ѓ., Стевановиќ М., Демири И., Рангелов Г. Моделирање на иницијалниот емпириски тераписки пристап во лекувањето на пурулентните менингитиси. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 84-85.06Y003	1
26.	Миленковиќ З., Петличковски А., Гроздановски К., Кирова В., Цветановска М. , Демири И., Спироски М. Клиничко-епидемиолошки карактеристики и КИР-генскиот профил на првите случаи на невроинвазивна WNV- инфекција во Република Македонија. IV конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2012. Мак. мед. преглед 2012; 66 (Супл. 85): 06Y10.	
27.	Миленковиќ З., Гроздановски К., Демири И., Спасовска К., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. Клинички и лабораториско-биохемиски карактеристики на листериозни менингоенцефалитиси во РМ. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): Зборник на резим., Супл 93, 56-58. 05Y01.	1
28.	Гроздановски К., Миленковиќ З., Спасовска К., Демири И., Цветановска М. , Кирова-Урошевиќ В. Епидемиолошки и клинички карактеристики кај пациенти со сепса. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): 05Y02.	
29.	Спасовска К., Миленковиќ З., Гроздановски К., Демири И., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. Херпетичен енцефалитис-приказ на случај. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): 05Y06.	1
30.	Кирова-Урошевиќ В., Миленковиќ З., Гроздановски К., Цветановска М. Демири И., Спасовска К., Листериозен менингоенцефалитис –презентација на случај V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): 62-63.05Y05.	
31.	Демири И., Гроздановски К., Миленковиќ З., Спасовска К., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. Влијание на параметрите на воспаление врз исходот кај болните со сепса. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): 64.05Y07.	1
32.	Кирова-Урошевиќ В., Миленковиќ З., Цветановска М. Гроздановски К., Михова С., Демири И., Наунова-Јовановска Д., Марковски Ѓ., Спасовска К.Евалуација на ликворните параметри кај бактериските менингитиси. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): 65.05Y08.	

[illegible]

		1
		1
		1
		1
	Вкупно	89,14

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
1.	Експертски активности	
	-Комисија за контрола на квалитетот на здравствена заштита и контрола на стручната работа на здравствените работници	1
	-Комисија за учество и координација во постапката за изготвување на ИСО стандарди	1
	-Комисија за пандемишка инфлуенца (ревизија на упатствата за постапување при инфлуенца)	1
	-Изготвување на протоколи при Клиниката за инфективни болести (беснило и тетанус)	1

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
2.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	2
	ВКУПНО	6
Ред.бр.	Дејности од поширок интерес	
1.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен стручен собир (Трети, Четврти и Петти конгрес на инфектолози со меѓународно учество)	3
2.	Студиски престој во странство до три месеци-Универзитетски медицински центар Љубљана, декември 2014.	0.5
3.	Раководител на оддел	1
	ВКУПНО	4,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	30,24
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	89,14
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	6
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	4,5
Вкупно	129,88

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

1. Проф. д-р Снежана Стојковска, с.р.
2. Проф. д-р Миле Босилковски, с.р.
3. Проф. д-р Љубомир Ивановски, с.р.

2. Д-Р САЊА ПЕТРУШЕВСКА МАРИНКОВИЌ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Сања Петрушевска Маринковиќ е родена 1973 година во Куманово. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет во Скопје во 1999 година. Дипломирала со просечен успех 8,28.

Во учебната 2006 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила во 2011 година, со просечен успех 10. Во 2011 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Дијагностичко значење на интерлеукин-8 и Ц-реактивен протеин во разграничување на некомплицирани од комплицирани параневмонични изливи“.

Докторска дисертација пријавила во 2011 година на Медицинскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: „Ризик-фактори за развој на параневмоничен излив кај пациенти со пневмонија здобиена во заедница“ ја одбрала на 11.1.2017 година. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област медицински науки.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатката д-р Сања Петрушевска Маринковиќ, како стручњак од практиката, изведуваше вежби во зимскиот семестар на 2017/2018 година на прв циклус студии на студиската програма на Медицинскиот и на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

Од 2015 година е дел од тимот за едукација на матичните лекари за упатствата од медицина базирана на докази во тек на целиот циклус на обуки со спроведување на теоретска и практична настава.

Научноистражувачка дејност

Д-р Сања Петрушевска Маринковиќ има објавено повеќе научни трудови од областа на инфектологијата, од кои 1 научен труд во научно списание со фактор на влијание.

Активно учествувала со постерски и усни презентации на трудови на повеќе конгреси и симпозиуми со меѓународно учество во земјата и во странство (Мадрид, Берлин, Куала Лумпур, Белград, Виена, Охрид, Скопје).

Во 2009 година учествувала, како дел од тимот под покровителство на Министерството за здравство на Р, Македонија, како предавач во едукација на матичните лекари за справување со пандемиска инфлуенца. Во 2013 година учествувала во ажурирање на Упатствата за медицина базирана на докази од областа на инфектологијата. Во 2014 година беше вклучена и во проектот за рационално препишување на лекови (антибиотици) за контрола на матичните лекари во примарната здравствена заштита во Р, Македонија.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Сања Петрушевска Маринковиќ е член на повеќе здруженија, меѓу кои: Здружението на инфектолози на Македонија, Македонското респираторно здружение и Европското респираторно здружение. Член е на Комисијата за справување со пандемска инфлуенца формирана 2009 година при Клиниката за инфективни болести и фебрилни состојби, како и на Комисијата за справување при епидемиска појава на морбили. Членува и во повеќе комисии значајни за функционирањето на Клиниката. Член е и на Комисијата за интрахоспитални инфекции при Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза.

Има учествувало на Обуката за превенција на ХИВ/СИДА во 2003 год. во Охрид. Успешно ја има поминато и програмата и обуката за доверливо и доброволно советување и тестирање на ХИВ во 2004 год., како и учество на семинарот за сексуално преносливи болести. Во 2016 и 2017 год. учествувала и како предавач на обука за здравствени работници за превенцијата, третманот и новините кај пациентите со ХИВ - инфекција. Во 2010 и 2011 година ги посетувала и семинарите за континуирана едукација за справување со критично болни пациенти, со примена на стекнатите знаења во секојдневната практика.

Оценка од самоевалуација

Д-р Сања Петрушевска Маринковиќ не била избрана во звањето асистент досега.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Сања Миле Петрушевска Маринковиќ

Институција: Медицински факултет, Скопје, Универзитетска клиника за инфективни болести и фебрилни состојби

Научна област: инфектологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa:	Поени
1.	Одржување на вежби од прв циклус студии: инфектологија, 2017 година (Медицински факултет) 48 часа 0,03, три групи	4,32
2.	Одржување на вежби од прв циклус студии: инфектологија, 2017 година (Стоматолошки факултет) 10 часа x 0,03, две групи	0,6
3.	Ментор и едукатор на здравствена едукација-специјализација 3 часа неделно x 2 недели x 0,08 3 часа неделно x 8 недели x 0,08	0,48

		1, 92 =2,4
4.	Обука на избраните лекари за примена на на селектирани упатства од областа на инфектологија 8 обуки x 2 часа теоретска настава 0,04 практична настава 8 обуки x3 часа 0,04	0,64 0,96 =1,60
	ВКУПНО	8,92

НАУЧНО ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
1.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор + иф Kondova IT, Milenkovic Z, Marinkovic PS, Bosevska G, Kuzmanovska G, Kondov G, Alabakovska S, Muller CP, Hübschen JM. Measles outbreak in macedonia: epidemiological, clinical and laboratory findings and identification of susceptible cohorts. PLoS One. 2013 Sep 10;8(9):e74754. doi: 10.1371/journal.pone.0074754	7,33

2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание 1. Кондова-Топузовска И., Анастасовска А., Петрушевска-Маринковиќ С., Семенакова-Цветковска В., Стојковска С. Инциденца на Q-треската кај хоспитализирани пациенти со пневмонија добиена во заедница. Мак. мед. прег. 2008; 62(1):61-64 2. Анастасовска А., Кондова-Топузовска И., Петрушевска-Маринковиќ С., Семенакова-Цветковска В. Mycoplasma pneumoniae пневмонија во детска возраст, клинички и лабораториско-биохемиски карактеристики. Мак. мед. прег. 2008; 62(2):38-42 3. Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Petrusevska-Marinkovic S, Anastasovska A, Bosevska G, Stavric K. A measles outbreak in a Roma population in Skopje, Macedonia, November- December 2008. Mac. Med. Review, 2010; 64 (3): 16-20 4. Kondov G, Colanceski R, Kondova Topuzovska I, Spirovski Z, Caeva Jovkovska B, Kokareva A, Popovska A, Petrusevska Marinkovic S, Kondov B. Analysis of lung function test in patients with pleural empyema treated with thoracotomy and decortication, Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, 2011, XXXII, 2, p. 259–271. 5. Petrusevska Marinkovic S, Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Kondov G, Bosevska G, Anastasovska A. Role of interleukin-8 in differentiation of uncomplicated from complicated parapneumonic effusion, Contributions, Sec. Biol. Med. Sci. MASA, 2011, XXXII, 1, p. 101–111. 6. Petrusevska Marinkovic S, Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Kondov G, Anastasovska A. Pleural fluid C-reactive protein concentration in discriminating uncomplicated from complicated parapneumonic pleural effusion. Physioacta, 2011 : 5(2), 19-32. 7. Kondova Topuzovska I, Petrusevska-Marinkovic S, Kondov G, Stojkovska S, Alabakovska S, Anastasovska A. The role of inflammatory parameters in the diagnosis and	2,4 2,4 2,4

	management of patients with community-acquired pneumonia. Physioacta , 2011 Vol. 5-No. 2, p.51-62.	2,4
	8. Petrusevska Marinkovic S , Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Kaeva B, Anastasovska A. Benefit of inflammatory markers in the differential diagnosis of patients with pneumonia and parapneumonic effusion Physioacta 2016, 10(1):9-20.	
	9. Petrusevska Marinkovic S , Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Kondov G, Zafirovska Ivanovska B, Demiri I. Characteristics of pleural fluid in patients with parapneumonic effusions. Medicus 2016, 21(3):238-243.	2,4
	10. Petrusevska Marinkovic S , Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Kaeva B The role of serum coagulation factors in the differential diagnosis of patients with pneumonia and parapneumonic effusions. Contibution Sec Biol. Med Sci , 2016, XXXVII,2(3), 81-88.	
	11. Petrusevska Marinkovic S , Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Kondov G, Anastasovska A. Clinicallaboratory and radiographic features of patients with pneumonia and parapneumonic effusion. Open Access Maced J Med Sci 2016; 4(3): 428-434.	2,4
		2,4

		2,4
		2,4
		3.6
		3.6
3.	Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција	

	7. Kondova Topuzovska I, Petrusevska-Marinkovic S, Kondov G, Alabakovska S, Anastasovska A. The role of inflammatory parameters in the diagnosis and management of patients with community-acquired pneumonia. 22nd Annual Congress of European Respiratory Society, Vienna, E Resp. J; 2012, Vol 40, Suppl 54, p. 468 8. Ивановска Ј, Шопова Ж, Тошевски Б, Анастасовска А, Цветановска М, Петрушевска Маринковиќ С, Видиниќ И. Директна ЕЛИСА и компетитивна ЕЛИСА техника во детекција на ХДВ инфекција. II конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество Охрид, 20-24 мај, 2003 Мак. мед. прег. Супл 53, Год. 56, стр: 18. 9. М. Vasilevska Duganovska, I Kondova, A. Anastasovska, S Petrusevska. Incidence of acut Q fever in patients with community acquired pneumonia 14th European cingress of clinical microbiology and infectious diseases, Prague, Czech Republic 1-4 May 2004, Vol 10, Supl. 3, p 234. 10. Анастасовска А, Кондова Топузовска И, Маринковиќ Петрушевска С. Клинички и лабораториско биохемиски карактеристики на акутна Mycoplasma pneumoniae долнореспираторн инфекција во детска возраст. III конгрес на микробиолозите на Македонија со меѓународно учество, 17-20 мај 2006 год. Охрид, Мак. Мед. прегл. 60 Супл 67, стр: 34. 11. Петрушевска Маринковиќ С, Кондова Топузовска И, Анастасовск А, Семенакова Цветкова В, Грдановска Т. Рендгенграфски карактеристики на акутната Mycoplasma pneumoniae долнореспиратора инфекција во детска возраст. III конгрес на микробиолозите на Македонија со меѓународно учество, 17-20 мај 2006 год. Охрид, Мак. Мед. прегл. 60 Супл 67, стр: 35. 12. Кондова Топузовска И, Анастасовска А, Петрушевска Маринковиќ С, Семенакова Цветкова В, Грдановска Т. Инциденца на Mycoplasma pneumoniae инфекција кај хоспитализирани деца со community acquired pneumonia. III конгрес на микробиолозите на Македонија со меѓународно учество, 17-20 мај 2006 год. Охрид, Мак. Мед. прегл. 60 Супл 67, стр: 35.	1 1 1 1

	13. Марковски В, Илиева Љ, Забазновска Л, Маринковиќ С, Арапова М, Андоновска Ј, Марковска Ж. Секундарни инфлуенца пневмонии. III конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 13-16 јуни 2007, Мак. мед. прег. Супл 69, Год. 61, стр:85-86. 14. Петрушевска Маринковиќ С, Кондова Топузовска И, Анастасовска А, Семенакова Цветковска В, Грдановска Т. Акутна <i>Mycoplasma pneumoniae</i> долгореспираторна инфекција во детска возраст-рендгенграфски карактеристики. III конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 13-16 јуни 2007, Мак. мед. прег. Супл 69, Год. 61, стр: 90. 15. Анастасовска А, Кондова Топузовска И, Маринковиќ Петрушевска С, Семенакоа В, Грдановска Т. <i>Mycoplasma pneumoniae pneumonia</i> во детска возраст III конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество Охрид, 13-16 јуни 2007, Мак. мед. прег. Супл 69, Год. 61, стр: 83-84. 16. Кондов Г, Чоланчевски Р, Кондова Топузовска И, Каева Б, Петрушевска Маринковиќ С, Смилевски Д. Дијагностичко тераписки пристап на парапневмонични изливи и емпиеми. III конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество Охрид, 13-16 јуни 2007, Мак. мед. прег. Супл 69, Год. 61, стр: 84-85. 17. Анастасовска А, Кондова Топузовска И, Миленковиќ З, Стевановиќ М, Илиева Љ, Петрушевска Маринковиќ С, Стојанова Л. Клиничко-лабораториски карактеристики на малите сипаници. IV конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 3 - 6 мај 2012, Мак. мед. преглед. Гор. 66, Супл. 85, 54-55. 18. Василева-Дугановска М, Кондова И, Миленковиќ З, Илиева Љ, Стојанова Л, Анастасовска А, Маринковиќ С. Варичела и компликации во тек на 2010/2011 година. IV конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 3 - 6 мај 2012, Мак. мед. преглед. Гор. 66, Супл. 85, 69.	1 1 1

	19. Петрушевска-Маринковиќ С, Кондова-Топузовска И, Миленковиќ З, Кондов Г, Анастасовска А. Значењето на клиничко-лабораториските карактеристики кај пациентите со некомплицирани и комплицирани парапневмонични изливи. IV конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 3 - 6 мај 2012, Мак. мед. преглед. Гор. 66, Супл. 85, 53-54. 20. Кондова Топузовска И, Миленковиќ З, Кондов Г, Алабаковска С, Анастасовска А, Петрушевска Маринковиќ С, Кондов Б., Атипична пневмонија низ призма на клинички стекнати сознанија. V конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 2012, Охрид, ст. 38. 21. Петрушевска-Маринковиќ С, Кондова-Топузовска И, Миленковиќ З, Кондов Г, Анастасовска А. Клинички, лабораториски и рендгенграфски карактеристики на пациенти со пневмонија и парапневмоничен излив. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 27-30.10, 2016, Мак. мед. преглед. Год. 70, Супл. 93, 86-87. 22. Анастасовска А, Кондова Топузовска И, Петрушевска Маринковиќ С. Туларемија- приказ на случај V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 27-30.10, 2016, Мак. мед. преглед. Год. 70, Супл. 93, 74-75. 23. Анастасовска А, Кондова Топузовска И, Петрушевска Маринковиќ С. Варицела- Компликации V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 27-30.10, 2016, Мак. мед. преглед. Год. 70, Супл. 93, 72-73. 24. Кондов Г, Спировски З, Кондова-Топузовска И, Кокарева А, Чоланчевски Р, Кондов Б, Џиковски И, Петрушевска Маринковиќ С, Јованова Срцева М. Резултати од хируршки третман на плеврален емпием. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 27-30.10, 2016, Мак. мед. преглед. Год. 70, Супл. 93, 88-89.	1 1 1

		1
		1
		1

		1
		1
		1

		1
		1
		1
		1

		1
	Вкупно	60,13

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството од областа на инфектологијата - специјалист по инфектологија, 2007 год.	2
2.	Експертски активности - Член на Работна група за стручен надзор за рационална употреба на лекови при Министерство за здравство на РМ - Заменик-контакт лице за соработка со Здравствена мрежа на Југоисточна Европа за областа заразни болести. - Член на Комисија за интрахоспитални инфекции на Институт за белодробни заболувања и туберкулоза - Член на Работна група за просториии опрема и квалитет на работење и безбедност на пациентите, превенција од декубитуси, справувања со паѓања при ЈЗУ Клиника за инфективни болести и фебрилни состојби - Член на Комисија за етички прашања при ЈЗУ Клиника за инфективни болести и фебрилни состојби - Службено лице за посредување на информации од јавен карактер при ЈЗУ Клиника за инфективни болести и фебрилни состојби - Член на болнички терапевтски комитет за лекови при ЈЗУ Клиника за инфективни болести и фебрилни состојби	1 1 1

	8. Член на Работна група за обука на матични лекари од примарна здравствена заштита за примена на содржина на 100 најфреквентни клинички упатства за практикување на медицина заснована на докази	1
	9. Член на Работна група за учество и координација во постапка за изготвување на ИСО-стандарди	
	10. Член на упрвен одбор при ЈЗУ Клиника за инфективни болести и фебрилни состојби	1
	11. Член на работна група за проверка и ажурирање на клинички упатства за практикување на медицина базирана на докази изготвени во 2006/2007 година	
		1
		1
	Вкупно	13

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Раководител на оддел x2	2
	Вкупно	2

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	8,92
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	60,13
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	13
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	2
Вкупно	84,05

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

1. Проф. д-р Снежана Стојковска, с.р.
2. Проф. д-р Миле Босилковски, с.р.
3. Проф. д-р Љубомир Ивановски, с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката д-р Марија Цветановска, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Марија Цветановска. Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Комисијата заклучи дека д-р Марија Цветановска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето доцент во наставно-научните области инфектологија и тропски и карантински заболувања.

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката д-р Сања Петрушевска Маринковиќ, Рецензентската комисија негативно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната дејност на д-р Сања Петрушевска Маринковиќ поради неостварен минимален број на потребни бодови. Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Комисијата заклучи дека др Сања Петрушевска Маринковиќ според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, не ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето доцент во наставно-научните области инфектологија и тропски и карантински заболувања.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Марија Цветановска да биде избрана во звањето доцент во наставно-научните области инфектологија и тропски и карантински заболувања.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Снежана Стојковска, с.р.**
- 2. Проф. д-р Миле Босилковски, с.р.**
- 3. Проф. д-р Љубомир Ивановски, с.р.**

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДНО ЛИЦЕ ВО СИТЕ НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ ИНФЕКТОЛОГИЈА И ТРОПСКИ И КАРАНТИНСКИ ЗАБОЛУВАЊА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“, „Вечер“ и „Коха“ од 7.12.2017 година, за избор на 1 лице во сите научни звања во научните области инфектологија и тропски и карантински заболувања, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, на својата VIII редовна седница одржана на 28.12.2017, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Снежана Стојковска, проф. д-р Миле Босилковски и проф. д-р Љубомир Ивановски.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на 1 лице во сите научни звања во научните области инфектологија и тропски и карантински заболувања во предвидениот рок се пријавија д-р Марија Цветановска и д-р Сања Петрушевска Маринковиќ.

1. Д-Р МАРИЈА ЦВЕТАНОВСКА

3. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката е родена на 9.7.1968 година во Битола. Средно образование завршила во Скопје во 1987 година. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет во Скопје во 1993 година. Дипломирала со просечен успех 9,0.

Во учебната 1995 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила во 2009 година, со просечен успех 10. На 12.11.2009 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Значењето на вредностите на протеините на акутната фаза Ц-реактивен протеин (ЦРП) и прокалцитонин (ПЦТ) во диференцијација на бактериски од вирусни инфекции“.

Докторска дисертација пријавила во 2011 година на Медицинскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: „Прогностички фактори за неповолен исход кај болните со сезонска инфлуенца“ ја одбрала на 22.3.2017 година. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област медицински науки.

На 30.3.2001 година е избрана во звањето асистент на Медицинскиот факултет во Скопје во областа инфектологија.

Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 870 од 1.4.2005 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 771/01, 850/04 и 870/05, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

4. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатката д-р Марија Цветановска изведуваше вежби од 2001 до 2006 и во зимскиот семестар на 2017/2018 година на прв циклус студии на студиската програма Медицинскиот и на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

Д-р Марија Цветановска била вклучена во проектот на Министерството за здравство како едукатор на матични лекари за примена на 100 селектирани МЗД-упатства. Кандидатката е еден од коавторите на Практикумот по инфектологија за студентите на стоматологија издаден во 2006 година и ревидираниот во 2007 година.

Научноистражувачка дејност

Д-р Марија Цветановска има објавено вкупно 77 научни трудови од областа на инфектологијата, од кои 1 научен труд во научно списание со фактор на влијание.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Марија Цветановска е член на: Македонското лекарско друштво, Македонското здружение на инфектолозите и Македонското респираторно здружение. На 6.4.2016 година е избрана во звањето примариус.

Учествувала во подготвувањето на упатствата за работа при Клиниката за инфективни болести, била член на Комисијата за следење и унапредување на квалитетот на Клиниката за инфективни болести во Скопје, како и во Комисијата за реализација и спроведување на меѓународниот стандард за квалитет ISO 9001:2008. Активен член е на Комисијата за справување со пандемијска инфлуенца, а исто така и ги ревидирала упатствата за постапување при инфлуенца.

Оценка од самоевалуација

Д-р Марија Цветановска била асистент по старата програма кога немало самоевалуација, а во моментот не е избрана во звањето асистент.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Марија Владимир Цветановска

Институција:

Медицински факултет, Скопје, Универзитетска клиника за инфективни болести и фебрилни состојби

Научна област:

инфектологија

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
1.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно Научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор 5. Cvetanovska M, Milenkovik Z, Uroshevik VK, Demiri I, Cvetanovski V. Factors Associated with Lethal Outcome in Patients with Severe Form of Influenza. Pril. (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2016 Nov 1;37(2-3):63-72. 6. Bosilkovski M., Kirova-Urosevic V., Cekovska Z., Labacevski N., Cvetanovska M., Rangelov G., Cana F., Bogoeva Tasevska S. Osteoarticular involvement in childhood brucellosis: experience with 133 cases in an endemic region. A Pediatric Infectious Disease Journal 2013 PMID 23446445 7. Cvetanovski MV, Jovev S, Cvetanovska M, Blazevski B, Colanceski R, Andreevska T, Gramatnikovski N, Kartalov A Femoropopliteal bypass vs percutaneous transluminal angioplasty and stenting in treatment of peripheral artery diseases of infrainquinal segment - short-term results. Contribution 2009 Jul;30(1):105-18. 8. Grozdanovski K, Milenkovic Z, Demiri I, Spasovska K, Cvetanovska M, Kirova-Urosevic V. Early prognosis in patients with community-acquired severe sepsis and septic shock: analysis of 184 consecutive cases. Contributions. 2012;33(2):105-116.	3.6 6.74

		2.4
		2.4
		2.4
3.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки 33. Кирова-Урошевиќ В., Каровски К., Цветановска М., Наунова-Јовановска Д., Стојоска П., Гроздановски К. Relations between clinical, laboratory findings and outcome in adults with pneumococcal meningitis. 13th Intern. Congress of Infect. Diseases, 19-22.06.2009, Kuala-Lumpr, Malaysia, Abstracts ISE.031 34. Каламарас П.С., Миленковиќ З., Гроздановски К., Кирова В., Цветановска М., Наунова Д., Спасовска К., Ангелова Ј., Usefulness of inflammatory markers in patients with severe pneumonia. 13th Intern. Congress of Infect. Diseases, 19-22.06.2009, Kuala-Lumpr, Malaysia, Abstracts ISE.092 35. Наунова-Јовановска Д., Михова С., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М., Гроздановски К., Каламарас П. Cytological na biochemical characteristics of cerebrospinal fluid at enteroviral meningitis IN 2005. 13th Intern. Congress of Infect. Diseases, 19-22.06.2009, Kuala-Lumpr, Malaysia, Abstracts. 36. Миленковиќ З., Каровски К., Кирова В., Цветановска М., Стојовска П., Гроздановски К., Демири И., Петков Г., Шопова Ж. efficacy of initial treatment of purulent meningitis with ceftriaxone and adjuvant dexamethasone. 13th Intern. Congress of Infect. Diseases, 19-22.06.2009, Kuala-Lumpr, Malaysia, Abstracts. 37. Цветановска М., Каровски К., Миленковиќ З., Кирова В., Стојовска П., Гроздановски К., Наунова-Јовановска Д., Спасовска К., Цветановски В., Семенакова В. C-reactive protein and Procalcitonin as markers for early diagnosis of bacterial meningitis 13th Intern. Congress of Infect. Diseases, 19-22.06.2009, Kuala-Lumpr, Malaysia, 4870 Abstracts. 38. D.N.Jovanovska, S. Mihova, P. Stojovska, M. Cvetanovska, V. Kirova, M. Jovanovski. Clinical and Epidemiological Characteristic of Enteroviral Meningitis in 2005. International Journal of Infectious Diseases. 12 ICID Abstracts, Lisabon, jun 2006 ;Vol 10, Supp 1, ISSN 1201-9712, 12024. S73 39. D.N.Jovanovska, S. Mihova,, I. Kondova, V. Kirova, M. Cvetanovska, P. Stojovska, M. Jovanovski. Clinical manifestation of Varicella-zoster virus Affection on Central Nervous System. Journal of Infectious Diseases. 12 ICID Abstracts,Lisabon, jun 2006;Vol10, Supp 1, ISSN 1201-9712, 12026.S73 40. V. Semenakova-Cvetkovska., Z. Milenkovic ., S. Stojkovska., I. Kondova., L. Zabaznovska., M. Cvetanovska. Procalcitonine and c-reactive protein as diagnostic markers for the differential diagnosis between bacterial and viral infections 29th FEBS Congres , Warsaw. Poland, jun 2004. Abstract 1143. 41. Чапароска С, Ангелова Л, Кртева Л, Тодоровска С, Стојковска С, Босликовски М, Јоксимовиќ Б, Трпевска М и Пивкова А. Клинички и дијагностички проблеми у току висцерална лажшманиозе. Југословенски симпозиум о лажшманиозама, Подгорица. 110-11;1997 (рецензиран во Билтен бр 771/2001)	1 1 1 1

		1
		1
		1
		1
		1
4.	Секциско предавање на научен/стручен собир Клинички и епидемиолошки аспекти на Мумпис епидемијата во РМ 2008/2009-предавач	1
5.	Учество на научен стручен собир со реферат - Усна презентација 6. Цветановска М. , Миленковиќ З., Каровски К., Кирова-Урошевиќ В., Гроздановски К., Стојоска П., Михова С., Наунова-Јовановска Д., Цветановски В. Менингококни менингитиси. III конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 13-16.5.2007, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 17. Мак.мед.преглед, 10(Супл.69)17, 2007.01Y0o8 7. Цветановска М. , Миленковиќ З., Каровски К., Кирова-Урошевиќ В., Наунова-Јовановска Д., Гроздановски К., Демири И., Спасовска К., Семенакова Цветковска В., Цветановски В. Значење на вредностите на протеините на акутната фаза Ц-реактивен протеин и прокалцитонин во диференцијација на	1

	бактериски од вирусни менингитиси. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 74-75. 05Y05	
8.	Цветановска М. , Миленковиќ З, Каровски К, Кирова-Урошевиќ В, Јованова-Наунова Д, Гроздановски К, Демири И, Спасовска К. Клинички и ликворни карактеристики на пурулентните менингитиси. IV конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2012. Мак. мед. преглед 2012; 66 (Супл. 85): 06Y07.	1
9.	Цветановска М. , Миленковиќ З., Кирова-Урошевиќ В., Гроздановски К., Михова С., Демири И., Наунова-Јовановска Д., Марковски Ѓ., Спасовска К. Клиничко-епидемиолошки аспекти на бактериските менингитиси. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): 05Y04.	1
10.	Цветановска М. , Миленковиќ З., Гроздановски К. Кондова Топузовска И., Кирова-Урошевиќ В., Демири И., Спасовска К., Сезонска инфлуенца-наши искуства. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): 92.07Y08	1
		1

6.	Постери и апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција 4. Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М., Миленковиќ З., Гроздановски К., Наунова-Јовановска Д., Стојоска П. Некои ликворни карактеристики кај акутните бактериски менингитиси. III конгрес на микробиол. на Макед. со меѓун. учество, 17-20.2006, Охрид, Македонија, Зборник на резим., Мак.Мед.Преглед, 60(Супл.67):100, 2006.152P 5. Наунова-Јовановска Д., Михова С., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. Цитолошки и хемиски карактеристики на ентеровирусните менингитиси во 2005 година. III конгрес на микробиол. на Макед. со меѓун. учество, 17-20.2006, Охрид, Македонија, Зборник на резим., Мак.мед.преглед, 60(Супл.67):99, 2006.150P 6. Цветановска М., Кирова-Урошевиќ В., Миленковиќ З., Гроздановски К., Стојовска П., Наунова-Јовановска Д., Цветановски В. Значењето на иницијалните вредности на серумскиот Ц-реактивен протеин во рана дијагноза на акутните бактериски менингитиси. III конгрес на микробиол. на Макед. со меѓун. учество, 17-20.2006, Охрид, Македонија, Зборник на резим.,Мак.мед.преглед, 60(Супл.67):100, 2006.151P	1 1
7.	Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција 10. Ангелова Л, Стојковска С, Кртева Л, Чапароска С, Јоксимовиќ Б, Дуганова М Цветановска М. Предизвикувачи на хеморагични ентероколитите. Прв конгрес на инфектолозите на Македонија, Охрид. 53; суп.37:89.1999. 11. Стојковска С, Ангелова Л, Кртева Л, Чапароска С, Јоксимовиќ Б, Цветановска М, Дуганова М. Тераписки тешкотии во третманот на ентероколитите предизвикани со Shigella sonnei. Прв конгрес на инфектолозите на Македонија, Охрид. 53; суп.37:99.1999. 12. Чапароска С, Ангелова Л, Кртева Л, Стојковска С, Босилковски М, Јоксимовиќ Б, Гроздановски К, Цветановска М, Дуганова М. Хламидија трахоматис инфекции-клинички искуства. Прв конгрес на инфектолозите на Македонија, Охрид. 53; суп.187.1999. 13. Стојковски З, Анастасовска А, Илиева Л, Забазновска Л, Дугановска М, Цветановска М. Плевропневмонии-клинички карактеристики,лаб-биохемиски анализи, дијагностика и терапија. Прв семакедонски конгрес на лекарите, стоматолозите и фармацевтите, Охрид. Р,Македонија, 2000; 306 253 14. Анастасовска А, Стојковски З, Дугановска М, Илиева Л, Стојанова Л, Марковски В, Цветановска М. Плевропневмонии кај пациенти со инфекции на долно респираторен тракт Прв семакедонски конгрес на лекарите, стоматолозите и фармацевтите, Охрид. Р, Македонија, 2000. 15. Цветановска М, Видиниќ И, Ивановска Ј, Стојковски З, Маринковиќ-Петрушевска С. Испитување на имунитетот против Тетанус. II конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учеств. Охрид, Зборн. на резимеа. Мак.мед.преглед, 53(Супл.37):150,2003. 16. Цветановска М, Стојковска С, Јоксимовиќ Б, Тошевски Б. Клиничко-епидемиолошки карактеристики на кампилобактер Јејуни инфекции на наш материјал. II конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учеств. Охрид, Зборн. на резимеа. Мак.мед.преглед, 53(Супл.37):65,2003. 17. Семенакова-Цветковска В, Миленковиќ З, Стојковска С, Цветановска М, Забазновска Л и Стојовска П. Прокалцитонин, нов акутно фазен протеин на бактериски инфекции-евалуација на имунохроматографска метода. II конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учеств. Охрид, Зборн. на резимеа. Мак.мед.преглед, 53(Супл.37):145,2003.	1 1 1 1

18.	Анастасовска А, Цветановска М , Кондова И, Ивановска Ј, Туко тело причина за пролонгирана фебрилна состојба. II конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учеств. Охрид, Зборн. на резимеа. Мак.мед.преглед, 53(Супл.37):172, 2003.	1
42.	Ивановска Ј, Шопова Ж, Тошевски Б, Анастасовска А, Цветановска М , Петрушевска-Маринковиќ С, Видиниќ И. Директна елиса и компетитивна елиса-техникаво детекција на ХДВ инфекција. II конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учеств. Охрид, Зборн. на резимеа. Мак.мед.преглед, 53(Супл.37):172, 2003.	
43.	Кирова-Урошевиќ В., Миленковиќ З., Каровски К., Цветановска М. , Гроздановски К., Наунова-Јовановска Д., Стојовска П. Михова С. Наемophilun influenza менингитиси. III конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 13-16.5.2007, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 16-17. Мак.мед.преглед, 10(Супл.69):16-17, 2007.	1
44.	Кирова-Урошевиќ В., Каровски К., Цветановска М. , Грличков М. Релапсирачки полихондритис-причина за пролонгирана фебрилна состојба. III конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 13-16.5.2007, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 141. Мак.мед.преглед, 10(Супл.69):141, 2007.09P13.	
45.	Кирова-Урошевиќ В., Миленковиќ З., Каровски К., Цветановска М. Одредување на вредностите на ц-реактивниот протеин и седиментацијата на еритроцити кај болните со мумпс инфекција. IV конгрес на микробиол. на Макед. со меѓун. учество, Охрид, Македонија, 2009, Зборник на резим., 52. G13.	1
46.	Цветановска М. , Миленковиќ З., Каровски К., Кирова-Урошевиќ В., Семенакова В., Спасовска К., Наунова-Јовановска Д., Михова С., Цветановски В. Прокалцитонин-сензитивен маркер за рана дијагноза на бактериски менингитиси. IV конгрес на микробиол. на Макед. со меѓун. учество, Охрид, Македонија, 2009, Зборник на резим., 45.G1.	
47.	Спасовска К, Миленковиќ З, Гроздановски К, Демири И, Цветановска М , Кирова Урошевиќ В, Стевановиќ М, Рангелов Г, Цана Ф. Клинички карактеристики на пневмонија кај пациенти со инфлуенца во сезона 2010/11. IV конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2012. Мак. мед. преглед 2012; 66 (Супл. 85): 04По8.	1
48.	Каровски К., Миленковиќ З., Миронски С., Трајков И., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. , Гроздановски К., Стојовска П., Наунова-Јовановска Д., Михова С., Марковски Ѓ. Пурулентни менингитиси-клиничкиаспекти. III конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 13-16.5.2007, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 13. Мак.мед.преглед, 10(Супл.69):13, 2007.01Y01.	
49.	Миленковиќ З., Каровски К., Миронски С., Трајков и., Ангелова Ј., Стојовска П., Гроздановски К., Кирова В., Цветановска М. , Михова С., Наунова Д., Марковски Ѓ., Стевановиќ М., Демири И. Реевалуација на тераписките модели на пурулентни менингитиси. III конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 13-16.5.2007, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 13-14. Мак.мед.преглед, 10(Супл.69):13-14, 2007.01Y02.	1
50.	Кирова-Урошевиќ В., Миленковиќ З., Каровски К., Цветановска М. , Јованова-Наунова Д., Гроздановски К., Демири И., Спасовска К. Пурулентни менингитиси-ургентност во инфектологијата. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 86-87.06Y006.	
51.	Наунова-Јовановска Д., Михова С., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. , Гроздановски К., Демири И., Спасовска К., Семенакова Цветковска В. Клинички и ликворни карактеристики кај туберкулозниот менингитис. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 03-10.05.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 86.06Y005.	1
52.	Гроздановски К., Миленковиќ З., Демири И., Спасовска К., Цветановска М , Кирова-Урошевиќ В., Стевановиќ М., Наунова-Јовановска Д. Фактори кои влијаат на исходот кај болните со септичен шок. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 43.03Y001.	
53.	Демири И., Гроздановски К., Миленковиќ З., Спасовска К., Цветановска М. , Кирова-Урошевиќ В., Стевановиќ М., Цана Ф., Рангелов Г. Нарушена функција	

	на органите како предиктор на исход кај болните со тешка сепса. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 44.03Y002.	
54.	Спасовска К., Гроздановски К., Миленковиќ З., Демири И., Кирова Урошевиќ В., Цветановска М. , Стевановиќ М. Критично болни пациенти со инфлуенца во сезона 2010/2011. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 44.03Y003.	1
55.	Гроздановски К., Миленковиќ З., Демири И., Спасовска К., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. , Стевановиќ М. Ризик фактори за смртен исход кај пациенти со синдром на акутен респираторен дистрес. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 45. 03Y004.	
56.	Каровски К., Миленковиќ З., Миронски С., Трајков И., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. , Гроздановски К., Стојовска П., Наунова-Јовановска Д., Михова С., Марковски Ѓ., Цана Ф. Преглед на клиничките презентации на пурулентните менингитиси во република македонија. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 83-84. 06Y002.	1
57.	Миленковиќ З., Каровски К., Миронски С., Трајков И., Ангелова Ј., Стојовска П., Гроздановски К., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. , Михова С., Наунова-Јовановска Д., Марковски Ѓ., Стевановиќ М., Демири И., Рангелов Г. Моделирање на иницијалниот емпириски тераписки пристап во лекувањето на пурулентните менингитиси. IV конгрес на инфектол. на Макед. со меѓун. учество, 3-10.5.2012, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 84-85.06Y003.	1
58.	Миленковиќ З., Петличковски А, Гроздановски К, Кирова В, Цветановска М , Демири И, Спироски М. Клиничко-епидемиолошки карактеристики и КИР-генскиот профил на првите случаи на невроинвазивна WNV- инфекција во Република Македонија. IV конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2012. Мак. мед. преглед 2012; 66 (Супл. 85): 06Y10.	
59.	Миленковиќ З., Гроздановски К., Демири И., Спасовска К., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. Клинички и лабораториско-биохемиски карактеристики на листериозни менингоенцефалитиси во РМ. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): Зборник на резим., Супл 93, 56-58. 05Y01.	1
60.	Гроздановски К., Миленковиќ З., Спасовска К., Демири И., Цветановска М , Кирова-Урошевиќ В., Епидемиолошки и клинички карактеристики кај пациенти со сепса. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): 05Y02.	
61.	Спасовска К., Миленковиќ З., Гроздановски К., Демири И., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. Херпетичен енцефалитис-приказ на случај. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): 05Y06.	1
62.	Кирова-Урошевиќ В., Миленковиќ З., Гроздановски К., Цветановска М. Демири И., Спасовска К., Листериозен менингоенцефалитис –презентација на случај V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): 62-63.05Y05.	
63.	Демири И., Гроздановски К., Миленковиќ З., Спасовска К., Кирова-Урошевиќ В., Цветановска М. Влијание на параметрите на воспаление врз исходот кај болните со сепса. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): 64.05Y07.	1
64.	Кирова-Урошевиќ В., Миленковиќ З., Цветановска М. Гроздановски К., Михова С., Демири И., Наунова-Јовановска Д., Марковски Ѓ., Спасовска К.Евалуација на ликворните параметри кај бактериските менингитиси. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2016. Мак. мед. преглед 2016,(Супл. 93): 65.05Y08.	

[illegible]

		1
		1
		1
		1
	Вкупно	89,14

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
1.	Експертски активности	
	-Комисија за контрола на квалитетот на здравствена заштита и контрола на стручната работа на здравствените работници	1
	-Комисија за учество и координација во постапката за изготвување на ИСО стандарди	1
	-Комисија за пандемска инфлуенца (ревизија на упатствата за постапување при инфлуенца)	1
		1

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
	-Изготвување на протоколи при Клиниката за инфективни болеси (беснило и тетанус)	
2.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	2
	Вкупно	6
Ред.бр.	Дејности од поширок интерес	
3.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен стручен собир (Трети, Четврти и Петти конгрес на инфектолози со меѓународно учество)	3
2.	Студиски престој во странство до три месеци-Универзитетски медицински центар-Љубљана, декември 2014.	0.5
3.	Раководител на оддел	1
	Вкупно	4,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	89,14
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	6
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	4,5
Вкупно	99,64

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Проф. д-р Снежана Стојковска, с.р.

Проф. д-р Миле Босилковски, с.р.

Проф. д-р Љубомир Ивановски, с.р.

4. Д-Р САЊА ПЕТРУШЕВСКА МАРИНКОВИЌ

3. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Сања Петрушевска Маринковиќ е родена 1973 година во Куманово. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет во Скопје во 1999 година. Дипломирала со просечен успех 8,28.

Во учебната 2006 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила во 2011 година, со просечен успех 10. Во 2011 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Дијагностичко значење на интерлеукин-8 и Ц-реактивен протеин во разграничување на некомплицирани од комплицирани параневмонични изливи“.

Докторска дисертација пријавила во 2011 година на Медицинскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: „Ризик- фактори за развој на параневмоничен излив кај пациенти со пневмонија здобиена во заедница“ ја одбрала на 11.1.2017 година. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област медицински науки.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

4. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатката д-р Сања Петрушевска Маринковиќ, како стручњак од практиката, изведуваше вежби во зимскиот семестар на 2017/2018 година на прв циклус студии на студиската програма на Медицинскиот и на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

Од 2015 година е дел од тимот за едукација на матичните лекари за упатствата од медицина базирана на докази во тек на целиот циклус на обуки со спроведување на теоретска и практична настава.

Научноистражувачка дејност

Д-р Сања Петрушевска Маринковиќ има објавено повеќе научни трудови од областа на инфектологијата, од кои 1 научен труд во научно списание со фактор на влијание.

Активно учествувала со постерски и усни презентации на трудови на повеќе конгреси и симпозиуми со меѓународно учество во земјата и во странство (Мадрид, Берлин, Куала Лумпур, Белград, Виена, Охрид, Скопје).

Во 2009 година учествувала како дел од тимот под покровителство на Министерството за здравство на Р, Македонија, како предавач во едукација на матичните лекари за справување со пандемиска инфлуенца. Во 2013 година учествувала во ажурирање на Упатствата за медицина базирана на докази од областа на инфектологијата. Во 2014 година беше вклучена и во проектот за рационално препишување на лекови (антибиотици) за контрола на матичните лекари во примарната здравствена заштита во Р, Македонија.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Сања Петрушевска Маринковиќ е член на повеќе здруженија, меѓу кои: Здружението на инфектолози на Македонија, Македонското респираторно здружение и Европското респираторно здружение. Член е на Комисијата за справување со пандемиска инфлуенца формирана 2009 година при Клиниката за инфективни болести и фебрилни состојби, како и на Комисијата за справување при епидемиска појава на морбили. Членува и во повеќе комисии значајни за функционирањето на Клиниката. Член е и на Комисијата за интрахоспитални инфекции при Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза.

Има учествувало на Обуката за превенција на ХИВ/СИДА во 2003 год. во Охрид. Успешно ја има поминато и програмата и обуката за доверливо и доброволно советување и тестирање на ХИВ во 2004 год., како и учество на семинарот за сексуално преносливи болести. Во 2016 и 2017 год. учествувала и како предавач на обука за здравствени работници за превенцијата, третманот и новините кај пациентите со ХИВ-инфекција. Во 2010 и 2011 година ги посетувала и семинарите за континуирана едукација за справување со критично болни пациенти, со примена на стекнатите знаења во секојдневната практика.

Оценка од самоевалуација

Д-р Сања Петрушевска Маринковиќ не била избрана во звањето асистент досега.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Сања Миле Петрушевска Маринковиќ

Институција: Медицински факултет, Скопје, Универзитетска клиника за инфективни болести и фебрилни состојби

Научна област: инфектологија

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор + иф Kondova IT, Milenkovic Z, Marinkovic PS, Bosevska G, Kuzmanovska G, Kondov G, Alabakovska S, Muller CP, Hübschen JM. Measles outbreak in macedonia: epidemiological, clinical and laboratory findings and identification of susceptible cohorts. PLoS One. 2013 Sep 10;8(9):e74754. doi: 10.1371/journal.pone.0074754	7,33

2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание 12. Кондова-Топузовска И., Анастасовска А., Петрушевска-Маринковиќ С., Семенакова-Цветковска В., Стојковска С. Инциденца на Q-треската кај хоспитализирани пациенти со пневмонија добиена во заедница. Мак. мед. прег. 2008; 62(1):61-64 13. Анастасовска А., Кондова-Топузовска И., Петрушевска-Маринковиќ С., Семенакова-Цветковска В. Mycoplasma pneumoniae пневмонија во детска возраст, клинички и лабораториско-биохемиски карактеристики. Мак. мед. прег. 2008; 62(2):38-42 14. Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Petrusevska-Marinkovic S, Anastasovska A, Bosevska G, Stavric K. A measles outbreak in a Roma population in Skopje, Macedonia, November- December 2008. Mac. Med. Review, 2010; 64 (3): 16-20 15. Kondov G, Colanceski R, Kondova Topuzovska I, Spirovski Z, Caeva Jovkovska B, Kokareva A, Popovska A, Petrusevska Marinkovic S, Kondov B. Analysis of lung function test in patients with pleural empyema treated with thoracotomy and decortication, Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, 2011, XXXII, 2, p. 259–271. 16. Petrusevska Marinkovic S, Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Kondov G, Bosevska G, Anastasovska A. Role of interleukin-8 in differentiation of uncomplicated from complicated parapneumonic effusion, Contributions, Sec. Biol. Med. Sci. MASA, 2011, XXXII, 1, p. 101–111. 17. Petrusevska Marinkovic S, Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Kondov G, Anastasovska A. Pleural fluid C-reactive protein concentration in discriminating	2,4 2,4 2,4

	uncomplicated from complicated parapneumonic pleural effusion. <i>Physioacta</i>, 2011 : 5(2), 19-32.	
	18. Kondova Topuzovska I, Petrusevska-Marinkovic S, Kondov G, Stojkovska S, Alabakovska S, Anastasovska A. The role of inflammatory parameters in the diagnosis and management of patients with community-acquired pneumonia. Physioacta, 2011 Vol. 5-No. 2, p.51-62.	2,4
	19. Petrusevska Marinkovic S, Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Kaeva B, Anastasovska A. Benefit of inflammatory markers in the differential diagnosis of patients with pneumonia and parapneumonic effusion <i>Physioacta</i> 2016, 10(1):9-20.	
	20. Petrusevska Marinkovic S, Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Kondov G, Zafirovska Ivanovska B, Demiri I. Characteristics of pleural fluid in patients with parapneumonic effusions. <i>Medicus</i> 2016, 21(3):238-243.	2,4
	21. Petrusevska Marinkovic S, Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Kaeva B The role of serum coagulation factors in the differential diagnosis of patients with pneumonia and parapneumonic effusions. <i>Contibution Sec Biol. Med Sci</i>, 2016, XXXVII,2(3), 81-88.	
	22. Petrusevska Marinkovic S, Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Kondov G, Anastasovska A. Clinicallaboratory and radiographic features of patients with pneumonia and parapneumonic effusion. <i>Open Access Maced J Med Sci</i> 2016; 4(3): 428-434.	2,4
		2,4

		2,4
		2,4
		3.6
		3.6

3.	Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција 25. Kondova I, Dimitriev D, Anastasovska. A, Kondov G, Panovski N, Veljanovska B, Cvetkovska V, Vasileva Duganovska M, Petrusevska S. Clinical efficacy of intravenous followed by oral azytromicin monotherapy in hospitalised patients with community acquired pneumonia 7thAnnual Congress of Turkish Thoracic Society, Belek Antalya, 2004, pp 743. 26. Kondova Topuzovska I, Kondov G, Anastasovska A, Semenakova Cvetkovska V, Petrusevska S. The incidence of Mycoplasma pneumoniae infection in hospitalized patients with community acquired pneumonia 9thAnnual Congress of Turkish Thoracic Society, Kemer Antalya, 2006, MS 12, p4. 27. Petrusevska Marinkovic S., Kondova Topuzovska I., Anastasovska A., Spasovska K. Acute Q fever in hospitalized patients with community-acquired pneumonia. 13th Congress of ICID, Kuala Lumpur, 2008, PP 40.093, J Inf Dis. 2008, Vol 12, Suppl 1 28. Кондова Топузовска И., Г. Пешликовска, Е. Бошкоска, А. Анастасовска, Петрушевска Маринковиќ, Б. Кондов. Значење на лабораториско-биохемиските наоди во дијагнозата на пневмониите добиени во заедница. IV конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, Мак. мед. прег. 2008, Супл 72., Год 62, стр: 173. 29. Кондова Топузовска И., Љ. Илиева, А. Анастасовска, Л. Забазновска, Петрушевска Маринковиќ. Препораки и нови можности во терапискиот пристап	1 1 1

	на пневмониите. IV конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, Мак. мед. прег. 2008, Супл 72., Год 62, стр: 89.	
	30. Petrusevska Marinkovic S, Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Kondov G, Anastasovska A. Pleural fluid C-reactive protein concentration in discriminating uncomplicated from complicated parapneumonic pleural effusion. 22nd Annual Congress of European Respiratory Society, Vienna, E Resp. J; 2012, Vol 40, Suppl 54, p. 458.	
	31. Kondova Topuzovska I, Petrusevska-Marinkovic S, Kondov G, Alabakovska S, Anastasovska A. The role of inflammatory parameters in the diagnosis and management of patients with community-acquired pneumonia. 22nd Annual Congress of European Respiratory Society, Vienna, E Resp. J; 2012, Vol 40, Suppl 54, p. 468.	1
	32. Ивановска Ј, Шопова Ж, Тошевски Б, Анастасовска А, Цветановска М, Петрушевска Маринковиќ С, Видиниќ И. Директна ЕЛИСА и компетитивна ЕЛИСА техника во детекција на ХДВ- инфекција. II конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество Охрид, 20-24 мај, 2003 Мак. мед. прег. Супл 53, Год. 56, стр: 18.	
	33. M. Vasilevska Duganovska, I Kondova, A. Anastasovska, S Petrusevska. Incidence of acut Q fever in patients with community acquired pneumonia 14th European cingress of clinical microbiology and infectious diseases, Prague, Czech Republic 1-4 May 2004, Vol 10, Supl. 3, p 234.	1
	34. Анастасовска А, Кондова Топузовска И, Маринковиќ Петрушевска С. Клинички и лабораториско биохемиски карактеристики на акутна Mycoplasma pneumoniae долгореспираторн инфекција во детска возраст. III конгрес на микробиолозите на Македонија со меѓународно учество, 17-20 мај 2006 год. Охрид, Мак. Мед. прегл. 60 Супл 67, стр: 34.	1
	35. Петрушевска Маринковиќ С, Кондова Топузовска И, Анастасовск А, Семенакова Цветкова В, Грдановска Т. Рендгенграфски карактеристики на акутната Mycoplasma pneumoniae долгореспиратора инфекција во детска возраст. III конгрес на микробиолозите на	

	Македонија со меѓународно учество, 17-20 мај 2006 год. Охрид, Мак. Мед. прегл. 60 Супл 67, стр: 35.	
36.	Кондова Топузовска И, Анастасовска А, Петрушевска Маринковиќ С , Семенакова Цветкова В, Грдановска Т. Инциденца на <i>Mycoplasma pneumoniae</i> инфекција кај хоспитализирани деца со community acquired pneumonia. III конгрес на микробиолозите на Македонија со меѓународно учество, 17-20 мај 2006 год. Охрид, Мак. Мед. прегл. 60 Супл 67, стр: 35.	1
37.	Марковски В, Илиева Љ, Забазновска Л, Маринковиќ С , Арапова М, Андоновска Ј, Марковска Ж. Секундарни инфлуенца пневмонии. III конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 13-16 јуни 2007, Мак. мед. прег. Супл 69, Год. 61, стр:85-86.	
38.	Петрушевска Маринковиќ С , Кондова Топузовска И, Анастасовска А, Семенакова Цветковска В, Грдановска Т. Акутна <i>Mycoplasma pneumoniae</i> долнореспираторна инфекција во детска возраст-рендгенграфски карактеристики. III конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 13-16 јуни 2007, Мак. мед. прег. Супл 69, Год. 61, стр: 90.	1
39.	Анастасовска А, Кондова Топузовска И, Маринковиќ Петрушевска С , Семенакоа В, Грдановска Т. <i>Mycoplasma pneumoniae</i> pneumonia во детска возраст III конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество Охрид, 13-16 јуни 2007, Мак. мед. прег. Супл 69, Год. 61, стр: 83-84.	
40.	Кондов Г, Чоланчевски Р, Кондова Топузовска И, Каева Б, Петрушевска Маринковиќ С , Смилевски Д. Дијагностичко терапевски пристап на парапневмонични изливи и емпиеми. III конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 13-16 јуни 2007, Мак. мед. прег. Супл 69, Год. 61, стр: 84-85.	1
41.	Анастасовска А, Кондова Топузовска И, Миленковиќ З, Стевановиќ М, Илиева Љ, Петрушевска Маринковиќ С , Стојанова Л. Клиничко-лабораториски карактеристики на малите сипаници. IV конгрес на инфектолозите на Македонија со	

	меѓународно учество, Охрид, 3 - 6 мај 2012, Мак. мед. преглед. Гор. 66, Супл. 85, 54-55.	
42.	Василева-Дугановска М, Кондова И, Миленковиќ З, Илиева Љ, Стојанова Л, Анастасовска А, Маринковиќ С . Варичела и компликации во тек на 2010/2011 година. IV конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 3 - 6 мај 2012, Мак. мед. преглед. Гор. 66, Супл. 85, 69.	1
43.	Петрушевска-Маринковиќ С , Кондова-Топузовска И, Миленковиќ З, Кондов Г, Анастасовска А. Значењето на клиничко-лабораториските карактеристики кај пациентите со некомплицирани и комплицирани парапневмонични изливи. IV конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 3 - 6 мај 2012, Мак. мед. преглед. Гор. 66, Супл. 85, 53-54.	1
44.	Кондова Топузовска И, Миленковиќ З, Кондов Г, Алабаковска С, Анастасовска А, Петрушевска Маринковиќ С , Кондов Б., Атипична пневмонија низ призма на клинички стекнати сознанија. V конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 2012, Охрид, ст. 38.	
45.	Петрушевска-Маринковиќ С , Кондова-Топузовска И, Миленковиќ З, Кондов Г, Анастасовска А. Клинички, лабораториски и рендгенграфски карактеристики на пациенти со пневмонија и парапневмоничен излив. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 27-30.10, 2016, Мак. мед. преглед. Год. 70, Супл. 93, 86-87.	
46.	Анастасовска А, Кондова Топузовска И, Петрушевска Маринковиќ С . Туларемија- приказ на случај V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 27-30.10, 2016, Мак. мед. преглед. Год. 70, Супл. 93, 74-75.	1
47.	Анастасовска А, Кондова Топузовска И, Петрушевска Маринковиќ С . Варицела-Компликации V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 27-30.10, 2016, Мак. мед. преглед. Год. 70, Супл. 93, 72-73.	

	48. Кондов Г, Спировски З, Кондова- Топузовска И, Кокарева А, Чоланчевски Р, Кондов Б, Џиковски И, Петрушевска Маринковиќ С, Јованова Срцева М. Резултати од хируршки третман на плевралн емпием. V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 27-30.10, 2016, Мак. мед. преглед. Год. 70, Супл. 93, 88-89.	1 1 1 1

		1
		1
		1

		1
		1
		1

		1
		1
	Вкупно	60,13

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството од областа на инфектологијата-специјалист по инфектологија, 2007 год.	2
2.	Експертски активности- 12. Член на Работна група за стручен надзор за рационална употреба на лекови при Министерство за здравство на РМ 13. Заменик-контакт лице за соработка со Здравствена мрежа на Југоисточна Европа за областа заразни болести.	1

		1
		1
	Вкупно	13

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Раководител на оддел x2	2
	Вкупно	2

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	60,13
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	13
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	2
Вкупно	75,13

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Проф. д-р Снежана Стојковска, с.р.

Проф. д-р Миле Босилковски, с.р.

Проф. д-р Љубомир Ивановски, с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката д-р Марија Цветановска, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Марија Цветановска. Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Комисијата заклучи дека д-р Марија Цветановска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето научен соработник во научните области инфектологија и тропски и карантински заболувања.

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката д-р Сања Петрушевска Маринковиќ, Рецензентската комисија негативно ја вреднува и ја оценува научноистражувачката и стручно-апликативната дејност на д-р Сања Петрушевска Маринковиќ поради неостварен минимален број на потребни бодови. Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Комисијата заклучи дека д-р Сања Петрушевска Маринковиќ според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, не ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето научен соработник во научните области инфектологија и тропски и карантински заболувања.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Марија Цветановска да биде избрана во звањето научен соработник во научните области инфектологија и тропски и карантински заболувања.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Снежана Стојковска, с.р.

Проф. д-р Миле Босилковски, с.р.

Проф. д-р Љубомир Ивановски, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА 2 ЛИЦА ВО НАСЛОВНО ЗВАЊЕ ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ФАРМАКОЛОГИЈА, ТОКСИКОЛОГИЈА И КЛИНИЧКА ФАРМАКОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/Медицински факултет/Институт за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија, објавен во весниците **Нова Македонија, Вечер и Коха** од 23.1.2018 година, за избор на 2 лица во насловно звање во наставно-научните области: фармакологија, токсикологија и клиничка фармакологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 274/13, донесена на 20.2.2018, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Никола Лабачевски, професор на Институтот за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија, Медицински факултет, Скопје, д-р Маја Сланинка Мицеска, професор на Институтот за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија, Медицински факултет, Скопје и д-р Трајан Балканов, професор на Институтот за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија, Медицински факултет, Скопје. Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на 2 лица во насловно звање во наставно-научните области: фармакологија, токсикологија и клиничка фармакологија, во предвидениот рок се пријавија д-р Кристина Павловска и д-р Огнен Петровски.

1. Д-р Кристина Павловска

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Кристина Павловска е родена на 10.10.1981 година, во Скопје. Средно образование завршила во Скопје, во гимназијата “Јосип Броз Тито”, во 2000 година. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет во Скопје, во 2006 година. Дипломирала во 2006 година, со просечен успех 9,75.

Кандидатката активно се служи со англискиот и шпанскиот јазик.

Во учебната 2007/2008 година се запишала на втор циклус (постдипломски) студии на Медицинскиот факултет. Студиите ги завршила со просечен успех 10,0. На 4.11.2011 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Компаративна студија за нутритивниот статус кај пациенти со воспалителни цревни заболувања“.

На докторски студии се запишала во учебната 2012/2013 година. Докторската дисертација со наслов: „Одредување на ензимска активност на тиопурин метилтрансфераза и концентрација на 6-тиогванин и 6-метилмеркаптопурин кај пациенти со воспалителни цревни заболувања третирани со азатиоприн“ ја одбрала на 04.11.2015 година на Медицинскиот факултет, пред Комисија во состав: проф. д-р Маја Сланинка Мицеска, проф. д-р Петранка Мишевска, проф. д-р Трајан Балканов, проф. д-р Димче Зафиров и проф. д-р Милка Здравковска. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на медицински науки – базична медицина.

Во мај 2010 година е избрана во звањето помлад асистент на Медицинскиот факултет по предметот Фармакологија со токсикологија.

Специјализацијата по интерна медицина ја започнала во април 2007 година, а специјалистичкиот испит го положила на 2.9.2011 година.

Во моментот е доктор на науки, вработена на Институтот за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр. 1099 од 2015 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот на УКИМ, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

5. Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатката д-р Кристина Павловска изведува настава и вежби на I циклус студии на студиската програма за студенти по медицина, стоматологија, фармација и на тригодишните студии за стручни медицински сестри и стручни радиолошки технолози.

Научноистражувачка дејност

Д-р Кристина Павловска има објавено вкупно 54 научни трудови, од кои 17 труда во научни списанија со меѓународен уредувачки одбор, 3 труда во научни списанија, како и 34 објавени апстракти во зборник од меѓународни и интернационални научни конференции.

Д-р Кристина Павловска била раководител на 2 меѓународни научни проекта. Била учесник во 18 меѓународни научни проекти, раководител на 1 национален научен проект, а учествувала и како учесник во 6 национални научни проекти.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатката д-р Кристина Павловска од 2015 година е лице вклучено во листата на експерти на Агенцијата за лекови и медицински средства на Р Македонија за изработка на експертски извештаи и проценки на претклиничката и клиничката документација, како и експертски проценки на студиите на биеквивалентност во постапката за добивање на одобрение за ставање на лек во промет во Р Македонија.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката Кристина Павловска, во учебната 2016/2017 година, доби позитивна оценка (9,44) од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Кристина Павловска

Институција: Медицински факултет, Скопје, Институт за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија

Научна област: фармакологија, токсикологија и клиничка фармакологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на вежби од прв циклус студии: фармакологија со токсикологија, 2010-2017 година (Медицински факултет) 90 часа x 0,03 x 7 години, една група	18,9
2.	Одржување на вежби од прв циклус студии: фармакологија, 2010-2017 година (Стоматолошки факултет) 40 часа x 0,03 x 7 години, една група	8,4
3.	Одржување на вежби од прв циклус студии: фармакологија, 2010-2017 година (Фармацевтски факултет) 40 часа x 0,03 x 7 години, една група	8,4
4.	Консултации со студенти за последните пет години (2012-2017) (1200 x 0,002)	2,4

	Вкупно	38,1

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста	Поени
1.	Раководител на меѓународни научноистражувачки проекти	
1.1	COMPARATIVE, RANDOMISED, SINGLE-DOSE, 4-WAY CROSSOVER BIOAVAILABILITY STUDY OF FOUR TAPENTADOL 150MG FORMULATIONS IN HEALTHY VOLUNTEERS UNDER FASTING AND FED CONDITIONS	9
1.2	COMPARATIVE, RANDOMISED, SINGLE-DOSE, 2-WAY CROSSOVER BIOAVAILABILITY STUDY OF TWO PRASUGREL 10 MG FILM-COATED TABLET FORMULATIONS WHEN COMEDICATED WITH LANSOPRAZOLE IN HEALTHY ADULT VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITIONS	9
2.	Учесник во меѓународни научноистражувачки проекти	
2.1	COMPARATIVE, RANDOMISED, SINGLE-DOSE, 3-WAY CROSSOVER BIOAVAILABILITY STUDY OF THREE EFAVIRENZ/EMTRICITABINE/TENOFOVIR 600MG/200MG/245 MG FORMULATIONS IN HEALTHY ADULT VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITIONS	5
2.2	COMPARATIVE, RANDOMISED, SINGLE-DOSE, 2-WAY CROSSOVER BIOAVAILABILITY STUDY OF TWO EFAVIRENZ/EMTRICITABINE/TENOFOVIR 600 mg/200 mg/245 mg FORMULATIONS IN HEALTHY ADULT VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITIONS	5

2.3	COMPARATIVE, RANDOMISED, SINGLE-DOSE, 4-WAY CROSSOVER BIOAVAILABILITY STUDY OF FOUR ATAZANAVIR 300 MG HARD CAPSULE FORMULATIONS IN HEALTHY ADULT VOLUNTEERS UNDER FED CONDITIONS	5
2.4	COMPARATIVE, SINGLE-DOSE, 2-WAY CROSS-OVER BIOAVAILABILITY STUDY OF CANDESARTAN CILEXETIL/ AMLODIPINE 8 mg/5 mg TABLETS AS FIXED DOSE COMBINATION FORMULATION VERSUS COADMINISTRATION OF CANDESARTAN CILEXETIL 8 mg AND AMLODIPINE 5 mg AS SEPARATE TABLETS IN HEALTHY MALE VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITIONS	5
2.5	COMPARATIVE, SINGLE-DOSE, 4-WAY CROSS-OVER BIOAVAILABILITY STUDY OF CANDESARTAN FROM 16 mg DOSE OF CANDESARTAN AND 10 mg DOSE OF AMLODIPINE TREATMENT FORMULATIONS IN HEALTHY MALE VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITIONS	5
2.6	COMPARATIVE, PILOT, SINGLE-DOSE, BIOEQUIVALENCE STUDY OF TWO 80 mg/ 25 mg TELMISARTAN / HYDROCHLOROTHIAZIDE TABLET FORMULATIONS IN HEALTHY VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITION	5
2.7	A RANDOMIZED, 3-ARM, CROSSOVER, SINGLE-DOSE PILOT COMPARATIVE BIOAVAILABILITY STUDY OF TWO NEW FORMULATIONS OF BARNIDIPINE 20 mg / LABORATORIOS LICONSA S.A. <i>VERSUS</i> LIBRADIN 20mg / LIBRADIN GRÜNENTHAL PHARMA S.A., IN HEALTHY VOLUNTEERS UNDER FED AND FASTING CONDITION	5
2.8	COMPARATIVE, SINGLE-DOSES, 2-WAY CROSS-OVER BIOAVAILABILITY STUDY OF ROSUVASTATIN / AMLODIPINE 20 mg/10 mg FIXED DOSE COMBINATION TABLET FORMULATION AND COADMINISTRATION OF ROSUVASTATIN 20 mg AND AMLODIPINE 10 mg AS SEPARATE TABLETS IN HEALTHY MALE VOLUNTEERS	5

2.9	COMPARATIVE, RANDOMISED, SINGLE-DOSE, 2-WAY CROSSOVER BIOAVAILABILITY STUDY OF TWO 10 mg/ 160 mg AMLODIPINE BESYLATE + VALSARTAN FORMULATIONS IN HEALTHY ADULT VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITIONS	5
2.10	Randomized, three-way crossover pilot study for the evaluation of compared bioavailability of two different formulations of Salmeterol 50 µg and Fluticasone 500 µg, dose inhalation powder, pre-dispensed (Laboratorios Liconsa, S.A., Spain) and Seretide Accuhaler 50 µg/500 µg, dose inhalation powder, pre-dispensed (GlaxoSmithKline S.A., Spain) administered as a single 100 µg/1000 µg dose in healthy subjects	5
2.11	COMPARATIVE, SINGLE-DOSE, 2-WAY CROSS-OVER BIOAVAILABILITY STUDY OF AZITHROMYCIN 40 mg / mL FORMULATIONS IN HEALTHY MALE VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITION	5
2.12	COMPARATIVE, SINGLE-DOSE, 2-WAY CROSS-OVER BIOAVAILABILITY STUDY OF ENALAPRIL/LERCANIDIPINE 20 mg/10 mg FORMULATIONS IN HEALTHY MALE VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITION	5
2.13	COMPARATIVE, SINGLE-DOSE, 3-WAY CROSS-OVER BIOAVAILABILITY STUDY OF THREE QUETIAPINE PROLONGED RELEASE TABLETS 200 MG IN HEALTHY VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITION	5
2.14	COMPARATIVE, RANDOMISED, SINGLE-DOSE, 2-WAY CROSSOVER BIOAVAILABILITY STUDY OF 20 mg/10 mg OXYCODONE/NALOXONE FORMULATIONS IN HEALTHY MALE VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITIONS	5

2.15	COMPARATIVE, RANDOMISED, SINGLE-DOSE, 2-WAY CROSSOVER BIOAVAILABILITY STUDY OF TWO OXYCODONE/NALOXONE 40 mg/ 20 mg FORMULATIONS IN HEALTHY MALE VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITIONS	5
2.16	COMPARATIVE, SINGLE-DOSE, 2-WAY CROSS-OVER BIOAVAILABILITY STUDY OF CANDESARTAN CILEXETIL / AMLODIPINE 16 mg / 10 mg TABLETS AS FIXED DOSE COMBINATION FORMULATION VERSUS COADMINISTRATION OF CANDESARTAN CILEXETIL 16 mg AND AMLODIPINE 10 mg AS SEPARATE TABLETS IN HEALTHY MALE VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITIONS	5
2.17	COMPARATIVE, SINGLE-DOSE, 2-WAY CROSS-OVER BIOAVAILABILITY STUDY OF TWO 160 mg/ 5 mg VALSARTAN /AMLODIPINE BESYLATE TABLET FORMULATIONS IN HEALTHY VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITION	5
2.18	COMPARATIVE, SINGLE-DOSE, 3-WAY CROSS-OVER BIOAVAILABILITY STUDY OF THREE 10 mg RIVAROXABAN TABLET FORMULATIONS IN HEALTHY VOLUNTEERS UNDER FASTING CONDITION	5
3.	Раководител во национален научноистражувачки проект	
3.1	RANDOMIZED, OPEN-LABEL, 2-WAY CROSSOVER BIOEQUIVALENCE STUDY OF IBUPROFEN LYSINE 684 mg FILM-COATED TABLET AND NUROFEN EXPRESS 684 mg CAPLET (REFERENCE) FOLLOWING A SINGLE DOSE ADMINISTRATION IN HEALTHY SUBJECTS UNDER FASTING CONDITIONS	6
4.	Учесник во национални научноистражувачки проекти	
4.1	RANDOMIZED, OPEN-LABEL, 2-WAY CROSSOVER BIOEQUIVALENCE STUDY OF ALPRAZOLAM 1 mg TABLET AND XANAX (REFERENCE)	3

	FOLLOWING A 1 mg DOSE ADMINISTRATION IN HEALTHY SUBJECTS UNDER FASTING CONDITIONS	
4.2	RANDOMIZED, OPEN-LABEL, 2-WAY CROSSOVER BIOEQUIVALENCE STUDY OF CARBOCISTEINE 375 mg CAPSULE AND MUCODYNE (REFERENCE) FOLLOWING A 375 mg DOSE ADMINISTRATION IN HEALTHY SUBJECTS UNDER FASTING CONDITIONS	3
4.3	RANDOMIZED, OPEN-LABEL, 2-WAY CROSSOVER BIOEQUIVALENCE STUDY OF MOXIFLOXACIN 400 mg FILM-COATED TABLET AND AVALOX (REFERENCE) FOLLOWING A 400 mg DOSE ADMINISTRATION IN HEALTHY SUBJECTS UNDER FASTING CONDITIONS	3
4.4	RANDOMISED, OPEN-LABEL, 2-WAY CROSSOVER COMPARATIVE BIOAVAILABILITY STUDY OF TWO IBUPROFEN 100 mg/5 mL ORAL SUSPENSION FORMULATIONS (TEST VERSUS REFERENCE) FOLLOWING A 200 mg SINGLE DOSE ADMINISTRATION IN HEALTHY SUBJECTS UNDER FASTING CONDITIONS	3
4.5	RANDOMISED, OPEN-LABEL, 2-WAY CROSSOVER BIOEQUIVALENCE STUDY OF TWO IBUPROFEN LYSINE 342 mg TABLET FORMULATIONS (TEST VERSUS REFERENCE) FOLLOWING A 342 mg SINGLE DOSE ADMINISTRATION IN HEALTHY SUBJECTS UNDER FASTING CONDITIONS	3
4.6	RANDOMISED, OPEN-LABEL, 2-WAY CROSSOVER BIOEQUIVALENCE STUDY OF TWO IBUPROFEN 400 mg TABLET FORMULATIONS (TEST VERSUS REFERENCE) FOLLOWING A 400 mg SINGLE DOSE ADMINISTRATION IN HEALTHY SUBJECTS UNDER FASTING CONDITIONS	3
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	

5.1	Kristina Pavlovska , Maja Slaninka Miceska, Emilija Atanasovska, Marija Petrushevska, Kalina Gjorgjievska, Dragica Zendelovska, Igor Kikerkov, Jasmina Tonic Ribarska, Petranka Mishevska, Ljudmila Efremovska. Monitoring of azathioprine active metabolite concentration in patients with inflammatory bowel disease in R.Macedonia. Macedonian pharmaceutical bulletin, 62(suppl) 547-548 (2016).	3.6
5.2	Pavlovska K , Petrushevska M, Kikerkov I, Efremovska Lj, Avramovski V, Velikj Stefanovska V, Slaninka Miceska M, Mishevska P. The value of measuring thiopurine methyltransferase enzyme activity in patients with inflammatory bowel disease in Republic of Macedonia under azathioprine therapy. Physioacta 2015; 9(2): 95-108.	3.6
5.3	Pavlovska K , Atanasovska E, Gjorgjievska K, Efremovska Lj, Velikj Stefanovska V, Slaninka Miceska M, Mishevska P. Extraintestinal manifestations in inflammatory bowel disease patients. Physioacta 2015; 9(3): 69-76.	3.6
5.4	Gjorgjievska K, Zafirov D, Jurhar Pavlova M, Cekovska S, Atanasovska E, Pavlovska K , Zendelovska D. Protective effects of AT1-receptor blocker and CA antagonist combination on renal function in salt loaded spontaneously hypertensive rats. Pril. 2015;36(1):85-91.	3.6
5.5	Atanasovska E, V Tasic, M Slaninka-Miceska, S Alabakovska, D Zafirov, E Kostova, K Pavlovska , V Filipce, N Labacevski .Six week follow-up of metabolic effects induced by a high-fat diet and streptozotocin in a rodent model of type 2 diabetes mellitus. Prilozi. 2014;35(1):169-79.	3.6
5.6	Gjorgjievska K, Zafirov D, Jurhar M, Cekovska S, Petrusevska M, Atanasovska E, Pavlovska K , Zendelovska D, Trojacanec J. Effects of salt loading on blood pressure and specific target organs in spontaneously hypertensive rats. Physioacta, 2014, Vol.8-No.2:55-62.	3.6
5.7	Atanasovska E, M Slaninka Miceska, K Jakjovski, I Kikerkov, O Petrovski, K Pavlovska , N Labacevski. Effects of sitagliptin on insulin sensitivity and lipid profile in diabetic rats. Physioacta 2013;7 (3):29-39.	3.6
5.8	Pavlovska K , P Misevska, B Zafirova Ivanovska, E Atanasovska, K Gjorgjievska, L Todorovska, Lj Efremovska. Assesment of biochemical parametars in patients with inflammatory bowel disease. Physioacta 2011; 5(1):55-69.	3.6
5.9	Gjorgjievska K, M Slaninka Miceska, D Zafirov, J Trojacanec, K Jakjovski, E Kostova, I Kikerkov, E Atanasovska, O Petrovski, K Pavlovska . Antihypertensive effect of different dosesof aliskiren in spontaneously hypertensive rats. Physioacta 2011; 5(1):1-7	3.6

5.10	Dadic Nikolovska B, Lj Efremovska, L Todorovska, V Maleska Ivanovska K Pavlovska , M Raleva. Relevance of MPAs-total score to sex, age of onset of schizophrenia and season of birth.. J anthropol society Serbia, 2011(46):347-357.	3.6
5.11	Efremovska Lj, B Dadic Nikolovska, L Todorovska, V Maleska Ivanovska, K Pavlovska , M Raleva. Minor physical anomalies in schizophrenic patients and mentally healthy subjects, "CUT-OFF" SCORE. J anthropol society Serbia, 2011(46):347-357.	3.6
5.12	Pavlovska K , P Misevska, M Krstevski, B Zafirovska Ivanovska, I Smokovski, J Pavlovska , K Gjorgjievska, V Andreevski. Assesing of anthropometric parametars in patients with Crohn's disease in acute and remission phase. Physioacta 2010; 4(2):21-33.	3.6
5.13	Gjorgjievska K, M Slaninka Miceska, S Kuzmanovska, K Pavlovska . Influence of aliskiren of rennin angiotensin aldosteron system in comparison with enalapril and valsartan in spontaneously hypertensive rats. Physioacta 2010; 4(2):1-10.	3.6
5.14	Elizabeta Dadic Nikoloska, Ljudmila Efremovska, Kristina Pavlovska . Uloga dijagonalne brazed ushne resice (Frankovog) znaka u klinickoj proceni koronarnog rizika. J anthropol society Serbia, 2010(45):191-198.	3.6
5.15	Ljudmila Efremovska, Elizabeta Dadic Nikoloska, Kristina Pavlovska . Ispitivanje lateralnosti kod učenika makedonske I albanske etnicke pripadnosti. J anthropol society Serbia, 2010(45):77-82.	3.6
5.16	Smokovski I, K Pavlovska , J Davceva. Estimation of number of diabetic patients requiring primary prevention for coronary heart disease. Physioacta 2010; 4(2):105-114.	3.6
5.17	И.Смоковски, К.Павловска . Проценка на кардиоваскуларен ризик кај пациенти со дијабетес мелитус тип 2 преку користење на системот SCORE. Physioacta, Vol 3, No 1, 2008.	3.6
6.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
6.1	Atanasovska E, M Slaninka Miceska, D Trajkov, D Zafirov, E Kostova, K Jakjovski, K Pavlovska , N Labacevski. Effects of chronic dipeptidyl peptidase- 4 inhibition by sitagliptin on glucagon and adiponectin levels in a non-genetic rat diabetic model. MMP 2013; 67(3):131-137.	2.4
6.2	Pavlovska K , I Smokovski, A Georgiev. Comparison of type 2 diabetes patients identified for primary prevention of coronary heart disease with	2.4

	statin treatment according to adult treatment panel III and Framingham model. MMP 2009;63(1):39-42	
6.3	Георгиев А., И. Смоковски, К. Павловска , Д. Георгиева. Користење на FRAMINGHAM-овиот модел за идентификување на пациенти со дијабетес тип 2 за примарна превенција на коронарна артериска болест со статини. Medicus 2009, Vol. XII (2).	2.4
7.	Апстракти објавени во зборник на конференција (прв автор)	
7.1	Kristina Pavlovska , Maja Slaninka Miceska, Emilija Atanasovska, Vladimir Avramovski, Vladimir Andreevski, Gjorgji Deriban, Jasmina Tonic Ribarska, Ljudmila Efremovska. Correlation between azathioprine metabolites concentrations and adverse events in patients with Inflammatory bowel disease. (Abstract and poster presentation, IBD Nordic Conference 2017, 5-6 October 2017, Stockholm, Sweden.	1
7.2	Kristina Pavlovska , Maja Slaninka Miceska, Petranka Mishevska, Ljudmila Efremovska, Jasmina Tonic Ribarska. The influence of 5-aminosalicylic acid on thiopurine metabolism in inflammatory bowel disease patients. (Abstract and poster presentation, Falk Symposium 206, From the New and Complex Concepts to the Real Patient: Science and Clinic in IBD, 31.03-01.04.2017, Madrid, Spain).	1
7.3	Kristina Pavlovska , Maja Slaninka Miceska, Emilija Atanasovska, Marija Petrushevska, , Petranka Mishevska, Ljudmila Efremovska. Azathioprine drug management in patients with inflammatory bowel disease. (Abstract and poster presentation, Falk Symposium 205, New Treatment Targets in Gut and Liver Diseases, 21-22.10.2016, Luzern, Switzerland).	1
7.4	Kristina Pavlovska , Maja Slaninka Miceska, Igor Kikerkov, Emilija Atanasovska, Vladimir Avramovski, Ljudmila Efremovska, Petranka Mishevska. The efficacy and tolerability of azathioprine therapy in inflammatory bowel disease patients. (Abstract and poster presentation, Falk Symposium 202, Evolving Therapies in Clinical Practise in IBD, 29-30.04.2016, Prague, Czech Republic).	1
7.5	K.Pavlovska , M.Slaninka Miceska, P.Mishevska, J.Tonic Ribarska, E.Atanasovska, I.Kikerkov, L.Efremovska, M.Petrushevska. Assesment of 6-thioguanine nucleotide metabolite level in inflammatory bowel disease patients treated with azathioprine. (Abstract and poster presentation, 11 th Congress of ECCO-European Crohn's and colitis Organization, 16-19.03.2016, Amsterdam, Nederland).	1
7.6	Pavlovska K , Slaninka Miceska M, Atanasovska E, Petrushevska M, Kikerkov I, Gjorgjievskа K, Mishevska P, Andreevski V. Extraintestinal manifestations (EIM's) of inflammatory bowel disease patients with or	1

	without azathioprine usage. (Abstract and poster presentation, 7 th Congress of Croatian Gastroenterohepatology Association with international participation, 01-04.10.2015, Opatija, Croatia).	
7.7	Pavlovska K , Efremovska Lj, Petrushevska M, Atanasovska E, Mishevska P, Slaninka Miceska M. Azathioprine induced adverse effects in inflammatory bowel disease patients. (Abstract and award for best poster presentation , III Congress of Serbian Gastroenterohepatology Association with international participation, 08-10.2015, Belgrade, Serbia.	1
7.8	Kristina Pavlovska , Jasmina Tonic Ribarska, Dragana Mladenovska, Bojana Danilova, Ljudmila Efremovska, Marija Glavas Dodov, Snezana Trajkovic Jolevska, Igor Kikerkov, Maja Slaninka Miceska. Optimization of LC method for simultaneous determination of azathioprine imetabolites in red blood cells. (Abstract and poster presentation, 21 st International Symposium on Separation Sciences, 30.06-03.07.2015, Ljubljana, Slovenia).	1
7.9	Pavlovska Kristina , Misevska P, Todorovska L, Dadic Nikoloska E, Efremovska Lj. Analysis of anthropometric parametars in patients with Crohn's disease and ulcerative colitis. LI Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation. 06-09.06.2012, Nish, Serbia, abstract book.	1
7.10	Павловска К. , Мишевска П., Крстевски М., Тодоровска Л., Димитровска З., Андреевски В. Проценка на нутритивниот статус кај пациенти со Воспалтелни цревни заболувања преку анализа на биохемиски параметри. IX Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, 31.05-03.06.2012, Охрид, Македонија, книга на апстракти.	0.5
7.11	Kristina Pavlovska , P.Misevska, Lidija Todorovska, Elizabeta Dadic Nikoloska, Ljudmila Efremovska. Malnutrition in patients with inflammatory bowel disease.50 th Jubilee Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 01-04.06.2011, Jagodina, Serbia, abstract book.	1
7.12	Pavlovska Kristina , Misevska P., Dimitrovska Z, Efremova Stefanovska V, Dadic Nikoloska E., Efremovska Lj, Todorovska L., Pluncevic Gligorovska J. Some anthropometric characteristics of patients with Inflammatory bowel disease.XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 31.05—04.06.2010, Vrdnik, Serbia, abstract book.	1

7.13	К.Павловска. Отоакустични емисии и аминокгликозидна ототоксичност,28.Интернационален медицински студентски научен конгрес, 19-22 мај 2005, Охрид, Македонија, Книга на апстракти.	0.5
7.14	К.Павловска. Примена на флумазенил во третманот на акутните самотруења со бензодијазепини, 27.Интернационален медицински студентски научен конгрес, 20-23 мај 2004, Охрид, Македонија, Книга на апстракти.	0.5
7.15	К.Павловска. Хепатитис Ц вирус (HCV) инфекции меѓу хероинските зависници во Скопје. 26.Интернационален медицински студентски научен конгрес, 23-26 мај, 2003, Охрид, Македонија, Книга на апстракти.	0.5
	Апстракт објавен во зборник на конференција (коавтор)	
7.16	Atanasovska E, Pavlovska K , Gjorgjievska K, Zendelovska D, Petrushevska M, Labachevski N. Administration of peroxisome proliferator-activator receptor alpha (PPAR-alpha) agonist reduces body weight and adipose depots in fructose fed wistar rats. The 6 th Central European Congress on Obesity (CECON) and the 15 th Slovak Congress on Obesity 2017. October 5 th -7 th , Slovakia.Vnitr Lek 2017; 63 (9 Suppl): 2570-2582.	1
7.17	Mishevska Petranka, Pavlovska Kristina ,Vladimir Andreevski, Vladimir Avramovski. The Clinical benefit of azathioprine treatment in patients with Inflammatory bowel disease. Xth Macedonian congress of Gastroenterology and hepatology with International Participation. 29.09-01.10.2016, Ohrid, Macedonia, abstract book.	0.5
7.18	Arlinda Haxhiu Zajmi, Jasmina Tonic Ribarska, Rumenka Petkovska, Natalija Nakov, Katerina Brezovska, Kristina Pavlovska , Suzana Trajkovic Jolevska. Comparison of sample preparation methods prior to simultaneous determination of four antiepileptic drugs and active metabolite in human plasma by LC. (Abstract and poster presentation, 21 st International Symposium on Separation Sciences, 30.06-03.07.2015, Ljubljana, Slovenia).	1
7.19	Nikoloska Dadic E., Efremovska Lj., Pavlovska K. , Todorovska L., Maleska Ivanovska V.,Dorgjevic D. Familial study of hand clasping and arm foldind. LI Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation. 06-09.06.2012, Nish, Serbia, abstract book.	1
7.20	Мишевска П., Павловска К. , Крстевски М., Димитровска З., Андреевски В., Спировски И. Антропометриски особини кај заболени од Воспалителни цревни заболувања во различни фази од активност на болеста. IX Македонски конгрес по гастроентерологија и	0.5

	хепатологија со меѓународно учество, 31.05-03.06.2012, Охрид, Македонија, книга на апстракти.	
7.21	Elizabeta Dadic Nikoloska, Ljudmila Efremovska, Lidija Todorovska, Kristina Pavlovska , M.Raleva. The Morfological characteristics of dorsum linguae in schizophrenic patients and normal controls. 50 th Jubilee Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 01-04.06.2011, Jagodina, Serbia, abstract book.	1
7.22	Lidija Todorovska, Ljudmila Efremovska, Elizabeta Dadic Nikolovska, Kristina Pavlovska . Biochemical characteristics of anthropometric categories for assessment the severity of malnutrition in children. 50 th Jubilee Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 01-04.06.2011, Jagodina, Serbia, abstract book.	1
7.23	Ј.Павловска, Б.Ѓорѓиевска, И.Пејовска, Б.Танева, Н.Костова, К.Павловска , С.Палџошковска. Ефект од фиксна комбинација на лизиноприл и хидрохлоротијазид во регресија на лево вентрикуларната хипертрофија кај пациенти со есенцијална хипертензија. XVIII конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество. 15-18 јуни, 2011, Охрид, Македонија, книга на апстракти.	0.5
7.24	Б.Павловски, Ј.Павловска, А.Чибишев, К.Павловска , А.Бабуловска, М.Гласновиц. Примена на Лизиноприл хидрохлоротијазид во современата антихипертензивна терапија. XVIII конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество. 15-18 јуни, 2011, Охрид, Македонија, книга на апстракти.	0.5
7.25	Александра Милевска, Марјан Бошев, Нела Костова, Борјанка Танева, Тед Трајчевски, Кристина Павловска , О.Петровски. Коронарен стрес-тест кај пациенти со есенцијална артериска хипертензија. Macedonian Cardiology congress, 02-05.06.2010, Ohrid, Macedonia, abstract book.	0.5
7.26	Marjan Bosev, Aleksandra Milevska, K.Pavlovska , O.Petrovski, Nela Kostova, Borjanka Taneva. Effects of carvedilol upon quality of life in chronic heart failure. Macedonian Cardiology congress, 02-05.06.2010, Ohrid, Macedonia, abstract book.	0.5
7.27	Maleska Ivanovska Vesela, Efremovska Ljudmila, Dadic Nikoloska Elizabeta, Todorovska Lidija, Pavlovska Kristina . Relevance of MPAs-total score to sex, age of onset of the disease and season of birth. XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 31.05—04.06.2010, Vrdnik, Serbia, abstract book	1

7.28	Dadic Nikoloska Elizabeta, Efremovska Ljudmila, Maleska Ivanovska Vesela, Todorovska Lidija, Pavlovska Kristina , Nikolic Slobodan, Pluncevic Gligorovska Jasmina. Anthropological assessment of minor physical anomalies (MFA)-predictive value on patient-control status. XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 31.05—04.06.2010, Vrdnik, Serbia, abstract book.	1
7.29	Efremovska Ljudmila, Dadic Nikoloska Elizabeta, Pavlovska Kristina , Todorovska Lidija, Maleska Ivanovska Vesela. Minor physical anomalies in schizophrenic patients and mentally healthy subjects, “CUT-OFF” score. XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 31.05—04.06.2010, Vrdnik, Serbia, abstract book.	1
7.30	Pluncevic Gligorovska Jasmina, Nikolic Slobodan, Todorovska Lidija, Efremovska Ljudmila, Dadic Nikoloska Elizabeta, Mancevska Sanja, Pavlovska Kristina . Anthropometric and physiologic characteristics in young basketball players in Republic of Macedonia. XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 31.05—04.06.2010, Vrdnik, Serbia, abstract book.	1
7.31	Nikolic Slobodan, Pluncevic Gligorovska Jasmina, Maleska Vesela, Todorovska Lidija, Efremovska Ljudmila, Dadic Nikoloska Elizabeta, Pavlovska Kristina . Analyze of body mass components in young basketball players in Republic of Macedonia. XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 31.05—04.06.2010, Vrdnik, Serbia, abstract book.	1
7.32	Dadic Nikoloska E., Efremovska Lj., Pavlovska K. , Maleska Ivanovska V., Tatabitovska K. The role of diagonal earlobe crease (FRANK’s sign) in clinical evaluation of coronary risk. XLVIII Congress of anthropological society of Serbia with international participation. Prolom Banja, 01-04.06.2009, Serbia, abstract book	1
7.33	P.Misevska, Z.Dimitrovska, K.Pavlovska , E.Shaqiru, V.Andreevski, M.Krstevski. Nutritive status in patients with Inflammatory bowel disease in remission compared with healthy population. National conference of Bulgarian Gastroenterohepatology association, 22-24.10.2009, Plovdiv, Bulgaria, abstract book.	1
7.34	Ј.Давчева, Б.Танева, Н.Костова, В.Хаџиев, К.Павловска , Е.Лазарова, М.Бошевски. Кардиовскуларен одговор при коронарен стрес тест кај жени со дијабетес мелитус. 3. Македонски конгрес по ендокринологија, 1-4.10.2008, Охрид, Македонија, книга на апстракти, стр.55.	0.5

8.	Учество на научен/стручен собир со реферат	
8.1	Kristina Pavlovska , Maja Slaninka Miceska, Emilija Atanasovska, Vladimir Avramovski, Vladimir Andreevski, Gjorgji Deriban, Jasmina Tonic Ribarska, Ljudmila Efremovska. Correlation between azathioprine metabolites concentrations and adverse events in patients with Inflammatory bowel disease. (Abstract and poster presentation, IBD Nordic Conference 2017, 5-6 October 2017, Stockholm, Sweden).	0.5
8.2	Kristina Pavlovska , Maja Slaninka Miceska, Petranka Mishevsk, Ljudmila Efremovska, Jasmina Tonic Ribarska. The influence of 5-aminosalicylic acid on thiopurine metabolism in inflammatory bowel disease patients. (Abstract and poster presentation, Falk Symposium 206, From the New and Complex Concepts to the Real Patient: Science and Clinic in IBD, 31.03-01.04.2017, Madrid, Spain).	0.5
8.3	Kristina Pavlovska , Maja Slaninka Miceska, Emilija Atanasovska, Marija Petrushevska, , Petranka Mishevsk, Ljudmila Efremovska. Azathioprine drug management in patients with inflammatory bowel disease. (Abstract and poster presentation, Falk Symposium 205, New Treatment Targets in Gut and Liver Diseases, 21-22.10.2016, Luzern, Switzerland).	0.5
8.4	Kristina Pavlovska , Maja Slaninka Miceska, Igor Kikerkov, Emilija Atanasovska, Vladimir Avramovski, Ljudmila Efremovska, Petranka Mishevsk. The efficacy and tolerability of azathioprine therapy in inflammatory bowel disease patients. (Abstract and poster presentation, Falk Symposium 202, Evolving Therapies in Clinical Practise in IBD, 29-30.04.2016, Prague, Czech Republic).	0.5
8.5	K.Pavlovska , M.Slaninka Miceska, P.Mishevsk, J.Tonic Ribarska, E.Atanasovska, I.Kikerkov, L.Efremovska, M.Petrushevska. Assesment of 6-thioguanine nucleotide metabolite level in inflammatory bowel disease patients treated with azathioprine. (Abstract and poster presentation, 11 th Congress of ECCO-European Crohn's and colitis Organization, 16-19.03.2016, Amsterdam, Nederland).	0.5
8.6	Pavlovska K , Slaninka Miceska M, Atanasovska E, Petrushevska M, Kikerkov I, Gjorgjievsk K, Mishevsk P, Andreevski V. Extraintestinal manifestations (EIM's) of inflammatory bowel disease patients with or without azathioprine usage. (Abstract and poster presentation, 7 th Congress of Croatian Gastroenterohepatology Association with international participation, 01-04.10.2015, Opatija, Croatia).	0.5
8.7	Pavlovska K , Efremovska Lj, Petrushevska M, Atanasovska E, Mishevsk P, Slaninka Miceska M. Azathioprine induced adverse effects in inflammatory bowel disease patients. (Abstract and award for best	0.5

	poster presentation , III Congress of Serbian Gastroenterohepatology Association with international participation, 08-10.2015, Belgrade, Serbia.	
8.8	Kristina Pavlovska , Jasmina Tonic Ribarska, Dragana Mladenovska, Bojana Danilova, Ljudmila Efremovska, Marija Glavas Dodov, Snezana Trajkovic Jolevska, Igor Kikerkov, Maja Slaninka Miceska. Optimization of LC method for simultaneous determination of azathioprine imetabolites in red blood cells. (Abstract and poster presentation, 21 st International Symposium on Separation Sciences, 30.06-03.07.2015, Ljubljana, Slovenia).	0.5
8.9	Pavlovska Kristina , Misevska P, Todorovska L, Dadic Nikoloska E, Efremovska Lj. Analysis of anthropometric parametars in patients with Crohn's disease and ulcerative colitis. LI Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation. 06-09.06.2012, Nish, Serbia, abstract book.	0.5
8.10	Павловска К. , Мишевска П., Крстевски М., Тодоровска Л., Димитровска З., Андреевски В. Проценка на нутритивниот статус кај пациенти со Воспалителни цревни заболувања преку анализа на биохемиски параметри. IX македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, 31.5-3.6.2012, Охрид, Македонија, книга на апстракти.	0.5
8.11	Kristina Pavlovska , P.Misevska, Lidija Todorovska, Elizabeta Dadic Nikoloska, Ljudmila Efremovska. Malnutrition in patients with inflammatory bowel disease.50 th Jubilee Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 01-04.06.2011, Jagodina, Serbia, abstract book.	0.5
8.12	Pavlovska Kristina , Misevska P., Dimitrovska Z, Efremova Stefanovska V, Dadic Nikoloska E., Efremovska Lj, Todorovska L., Pluncevic Gligorovska J. Some anthropometric characteristics of patients with Inflammatory bowel disease.XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 31.05—04.06.2010, Vrdnik, Serbia, abstract book.	0.5
8.13	К.Павловска. Отоакустични емисии и аминокгликозидна ототоксичност,28.Интернационален медицински студентски научен конгрес, 19-22 мај 2005, Охрид, Македонија, Книга на апстракти.	0.5
8.14	К.Павловска. Примена на флумазенил во третманот на акутните самотруења со бензодиазепини, 27.Интернационален медицински студентски научен конгрес, 20-23 мај 2004, Охрид, Македонија, Книга на апстракти.	0.5

8.15	К.Павловска. Хепатитис Ц вирус (HCV) инфекции меѓу хероинските зависници во Скопје. 26.Интернационален медицински студентски научен конгрес, 23-26 мај 2003, Охрид, Македонија, Книга на апстракти.	0.5
8.16	Atanasovska E, Pavlovska K , Gjorgjievska K, Zendelovska D, Petrushevska M, Labachevski N. Administration of peroxisome proliferator-activator receptor alpha (PPAR-alpha) agonist reduces body weight and adipose depots in fructose fed wistar rats. The 6 th Central European Congress on Obesity (CECON) and the 15 th Slovak Congress on Obesity 2017. October 5 th -7 th , Slovakia.Vnitr Lek 2017; 63 (9 Suppl): 2570-2582.	0.5
8.17	Mishevska Petranka, Pavlovska Kristina , Vladimir Andreevski, Vladimir Avramovski. The Clinical benefit of azathioprine treatment in patients with Inflammatory bowel disease. Xth Macedonian congress of Gastroenterology and hepatology with International Participation. 29.09-01.10.2016, Ohrid, Macedonia, abstract book.	0.5
8.18	Arlinda Haxhiu Zajmi, Jasmina Tonic Ribarska, Rumenka Petkovska, Natalija Nakov, Katerina Brezovska, Kristina Pavlovska , Suzana Trajkovic Jolevska. Comparison of sample preparation methods prior to simultaneous determination of four antiepileptic drugs and active metabolite in human plasma by LC. (Abstract and poster presentation, 21 st International Symposium on Separation Sciences, 30.06-03.07.2015, Ljubljana, Slovenia).	0.5
8.19	Nikoloska Dadic E., Efremovska Lj., Pavlovska K. , Todorovska L., Maleska Ivanovska V., Dorgjevic D. Familial study of hand clasping and arm foldind. LI Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation. 06-09.06.2012, Nish, Serbia, abstract book.	0.5
8.20	Мишевска П., Павловска К. , Крстевски М., Димитровска З., Андреевски В., Спировски И. Антропометриски особини кај заболени од Воспалителни цревни заболувања во различни фази од активност на болеста. IX македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, 31.5-3.6.2012, Охрид, Македонија, книга на апстракти.	0.5
8.21	Elizabeta Dadic Nikoloska, Ljudmila Efremovska, Lidija Todorovska, Kristina Pavlovska , M.Raleva. The Morfological characteristics of dorsum linguae in schizophrenic patients and normal controls. 50 th Jubilee Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 01-04.06.2011, Jagodina, Serbia, abstract book.	0.5
8.22	Lidija Todorovska, Ljudmila Efremovska, Elizabeta Dadic Nikolovska, Kristina Pavlovska . Biochemical characteristics of anthropometric	0.5

	categories for assessment the severity of malnutrition in children. 50 th Jubilee Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 01-04.06.2011, Jagodina, Serbia, abstract book.	
8.23	J.Павловска, Б.Ѓорѓиевска,И.Пејовска, Б.Танева, Н.Костова, К.Павловска , С.Паљошковска. Ефект од фиксна комбинација на лизиноприл и хидрохлоротијазид во регресија на лево вентрикуларната хипертрофија кај пациенти со есенцијална хипертензија. XVIII Конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество. 15-18 јуни 2011, Охрид, Македонија, книга на апстракти.	0.5
8.24	Б.Павловски, Ј.Павловска, А.Чибишев, К.Павловска , А.Бабуловска, М.Гласновиц.Примена на Лизиноприл хидрохлоротијазид во современата антихипертензивна терапија. XVIII конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество. 15-18 јуни 2011, Охрид, Македонија, книга на апстракти.	0.5
8.25	Александра Милевска, Марјан Бошев, Нела Костова, Борјанка Танева, Тед Трајчевски, Кристина Павловска , О.Петровски. Коронарен стрес-тест кај пациенти со есенцијална артериска хипертензија. Macedonian Cardiology congress, 02-05.06.2010, Ohrid, Macedonia, abstract book.	0.5
8.26	Marjan Bosev, Aleksandra Milevska, K.Pavlovska , O.Petrovski, Nela Kostova, Borjanka Taneva. Effects of carvedilol upon quality of life in chronic heart failure. Macedonian Cardiology congress, 02-05.06.2010, Ohrid, Macedonia, abstract book.	0.5
8.27	Maleska Ivanovska Vesela,Efremovska Ljudmila, Dadic Nikoloska Elizabeta,Todorovska Lidija, Pavlovska Kristina . Relevance of MPAs-total score to sex, age of onset of the disease and season of birth. XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 31.05—04.06.2010, Vrdnik, Serbia, abstract book	0.5
8.28	Dadic Nikoloska Elizabeta, Efremovska Ljudmila, Maleska Ivanovska Vesela, Todorovska Lidija, Pavlovska Kristina ,Nikolic Slobodan,Pluncevic Gligorovska Jasmina. Anthropological assessment of minor physical anomalies (MFA)-predictive value on patient-control status. XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 31.05—04.06.2010, Vrdnik, Serbia, abstract book.	0.5
8.29	Efremovska Ljudmila, Dadic Nikoloska Elizabeta, Pavlovska Kristina , Todorovska Lidija, Maleska Ivanovska Vesela. Minor physical anomalies in schizophrenic patients and mentally healthy subjects, “CUT-OFF” score.	0.5

	XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 31.05—04.06.2010, Vrdnik, Serbia, abstract book.	
8.30	Pluncevic Gligorovska Jasmina, Nikolic Slobodan, Todorovska Lidija, Efremovska Ljudmila, Dadic Nikoloska Elizabeta, Mancevska Sanja, Pavlovska Kristina . Anthropometric and physiologic characteristics in young basketball players in Republic of Macedonia. XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 31.05—04.06.2010, Vrdnik, Serbia, abstract book.	0.5
8.31	Nikolic Slobodan, Pluncevic Gligorovska Jasmina, Maleska Vesela, Todorovska Lidija, Efremovska Ljudmila, Dadic Nikoloska Elizabeta, Pavlovska Kristina . Analyze of body mass components in young basketball players in Republic of Macedonia. XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with International participation, 31.05—04.06.2010, Vrdnik, Serbia, abstract book.	0.5
8.32	Dadic Nikoloska E., Efremovska Lj., Pavlovska K. , Maleska Ivanovska V., Tatabitovska K. The role of diagonal earlobe crease (FRANK's sign) in clinical evaluation of coronary risk. XLVIII Congress of anthropological society of Serbia with international participation. Prolom Banja, 01-04.06.2009, Serbia, abstract book	0.5
8.33	P.Misevska, Z.Dimitrovska, K.Pavlovska , E.Shaqiru, V.Andreevski, M.Krstevski. Nutritive status in patients with Inflammatory bowel disease in remission compared with healthy population. National conference of Bulgarian Gastroenterohepatology association, 22-24.10.2009, Plovdiv, Bulgaria, abstract book.	0.5
8.34	Ј.Давчева, Б.Танева, Н.Костова, В.Хаџиев, К.Павловска , е.Лазарова, М.Бошевски. Кардиоваскуларен одговор при коронарен стрес тест кај жени со дијабетес мелитус. 3. Македонски конгрес по ендокринологија, 1-4.10.2008, Охрид, Македонија, книга на апстракти, стр.55.	0.5
	Вкупно	245.9

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активност	Поени
	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	2

1.	Воведување на нова лабораториска/клиничка метода	12
2.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија	1
3.	Превод од англиски јазик: „Базични принципи на фармакологијата: патофизиолошки основи на терапијата со лекови” од Дејви Е.Голан, Армен Х. Ташијан, Ерин Ј.Армстронг и Ејприл В.Армстронг.	1
	Вкупно	16

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	38,1
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	245,9
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	16
Вкупно	300

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Никола Лабачевски, с.р.
2. Проф. д-р Маја Мицеска-Сланинка, с.р.
3. Проф. д-р Трајан Балканов, с.р.

2. Д-р Огнен Петровски

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот ас.д-р Огнен Петровски е роден на 30.12.1979 година, во Скопје. Средно образование завршил во Скопје, на 10.6.1998 година. Со високо образование се стекнал на Медицинскиот факултет во Скопје, на насоката општа медицина во тек на 6-годишните студии, во периодот 1998-2005 година. Дипломирал на 5.10.2004 година, со просечен успех 9,59.

Кандидатот активно се служи со англискиот и германскиот јазик и се служи со грчкиот и албанскиот јазик.

Во 2010 година успешно ја заврши специјализацијата по медицинска микробиологија.

Во учебната 2011 година, ас. д-р Огнен Петровски се запишал на докторски студии на Медицинскиот факултет. Студиите ги завршил во 2016 година. Дисертацијата на тема: “Оптимизација на дозирање на ванкомицин кај тешко болни пациенти со примена на фармакокинетски и фармакодинамски параметри” ја одбрал на 5.12.2017 година, и со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област фармакологија со токсикологија.

Во 2008 година е избран во звањето помлад асистент на Катедрата за фармакологија со токсикологија. За асистент-докторанд е избран 2015 година.

Во моментот е доктор на науки, вработен на Институтот за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр. 1099 од 2015 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот до денот на пријавата.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

1. Научноистражувачка дејност

Д-р Огнен Петровски има објавено вкупно 18 научни трудови од областа на фармакологијата.

Во научноистражувачката работа има посебен интерес за развој и примена на оптимизацијата на терапијата на лековите во терапијата, особено кај лековите кои се користат за лекување на тешко болни и имунокомпромитирани лица.

Ас. д-р Огнен Петровски е учесник како истражувач во билатералниот проект со Република Словенија, со наслов „Депонирање на антибактериски обложувачи со помош на плазма и нивно тестирање“, бр. 17-4524/1 од 23.4.2017.

Активно учествувал на повеќе стручни работилници и курсеви за примена на фармакологијата во современото лекување на пациентите. Своето знаење постојано го надградува со учество на специјализирани курсеви, семинари и работилници.

Вклучен е како истражувач во голем број клинички истражувања и студии на биоэквиваленција спроведени на Институтот за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија.

Учествува во работата на Националниот центар за фармаковигиланца. Исто така, работи и во Лабораторијата за мониторирање на лекови, во која е вклучен во рутинската секојдневна работа.

Бил на стручно усовршување во Словенија за едукација од областа на популационата фармакокинетика и анализа со примена на NONMEM-софтверот во фармакологијата.

2. Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатот ас. д-р Огнен Петровски активно е вклучен во наставната дејност на Катедрата за фармакологија со токсикологија, преку изведување на практична настава по предметот Фармакологија за студенти на општа медицина, стоматологија и фармација, како и за предметот Фармакологија за тригодишните стручни студии за медицински сестри и рентген техничари на Медицинскиот факултет.

Кандидатот е еден од преведувачите на книгата Базични принципи на фармакологијата; Патофизиолошки основи на терапијата со лекови од Дејвид И.Голан и соработници, издадена во 2013 година.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Огнен Петровски активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Институтот за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија. Како лекар специјалист, учествува во секојдневната дејност на Институтот, во Центарот за фармаковигиланца на Република Македонија, како и во Лабораторијата за мониторирање на концентрации на лекови.

Член е на Лекарската комора на Македонија и Здружението на микробиолози на Македонија при Македонското лекарско друштво.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Огнен Петровски, во учебната 2016/2017 година, доби позитивна оценка (8,77) од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:** Петровски Миле Огнен**Институција:** Медицински факултет, Скопје, Институт за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија**Научна област:** медицина, фармакологија**Наставно-образовна дејност**

Ред. бр.	Назив на активностите	Поени
1	Одржување на практични вежби за студенти по: - медицина (3 часа x 15 недели x 10 години x 0,03) = 13,5 - стоматолози (2 часа x 15 недели x 10 години x 0,03) = 9,0 - фармацевти (3 часа x 15 недели x 10 години x 0,03) = 13,5	36
2	Консултации со студенти (10 години x просечно 320 студенти x 0,002)	6,4
3	Одржување на настава - висока школа медицински сестри и физиотерапевти (8 часа x 10 години x 0,04) =	3,2
Вкупно		45,6

	9. Comparative, single-dose, 3-way semi-replicate cross-over bioavailability study of two atorvastatin 80mg tablet formulations in healthy volunteers under fasting condition 10. Randomised, open-label, multiple dose , 2-way crossover, bioequivalence study of esomeprazole 40mg gastro-resistant dosage forms in healthy subjects 11. Comparative, single-dose, 4-way cross-over bioavailability study of four candesartan cilexetil 32mg tablet formulations in healthy volunteers under fasting conditions 12. Comparative, single-dose, 2-way cross-over bioavailability study of two 0,4mg tamsulosin prolonged release formulations in healthy volunteers under fasting conditions 13. Comparative, single-dose, 2-way cross-over bioavailability study of two 0,4mg tamsulosin prolonged release formulations in healthy volunteers under fasting conditions 14. Comparative, single-dose, 3-way semi-replicate cross-over bioavailability study of two rabeprazole 10mg tablet formulations in healthy male volunteers under fasting conditions 15. Randomised, single-dose, 2-way cross-over bioavalence study of two candesartan cilexetil 8mg tablet formulations in healthy volunteers under fasting conditions 16. Comparative, single-dose, 4-way cross-over bioavailability study of four atorvastatin 80mg tablet formulations in healthy male volunteers under fasting conditions 17. Comparative, single-dose, 3-way semi-replicate cross-over bioavailability study of two rabeprazole 20mg tablet formulations in healthy male volunteers under fed conditions 18.Билатерален проект со Република Словенија, со наслов „Депонирање на антибактериски обложувачи со помош на плазма и нивно тестирање“, бр. 17-4524/1 од 23.4.2017.	5 5 5 5 5 5 5 5

		5
		5
		5
		5
		5
		5
4.	Трудови со оригинални научно-стручни резултати, објавени во референтно/научно списание со меѓународен уредувачки одбор 1. AtanasovskaE., K.Jakovski, E.Kostova, A.Petlichkovski, C.Dimitrovski, I.Bitovska, I.Kikerkov, O.Petrovski, N.Labachevski: Effects of Rosiglitazone on Metabolic Parameters and Adiponectin	3,6

	Levels in Fructose-Fed Rats, Macedonian Journal of Medical Sciences, 2009, Mar 15; 2(1) 2. Ѓорѓиевска К., Сланинка-Мицеска М., Зафиров Д., Тројачанец Ј., Јаќовски К., Костова Е., Кикерков И., Атанасовска Е., Петровски О., Павловска К. Антихипертензивното дејство на различни дози на алискирен кај спонтано хипертензивни стаорци. Physioacta. 2011;1(5):1-8 3. Petrovski O., Trajkovska-Dokic E. Evaluation of different media for detecting Escherichia coli O157:H7. Physioacta. 2012;1(6):1-6 4. Atanasovska E., Slanika-Miceska M., Jakjovski K., Kikerkov I., Petrovski O., Pavlovska K., Labacevski N. Effects of sitagliptin on insulin sensitivity and lipid profile in diabetic rats. Physioacta. 2013;7(3):29-38 5. Petrovski O., Kuzmanovska B., Stojanoski Z., Zendelovska D., Labacevski N. Pharmacokinetic parameters in vancomycin dosing in ICU and hematology patients. Physioacta. 2014; 8(2):83-91 6. Petrovski O., Spirovska T, Stojanoski Z, Zendelovska D, Zdravkovska M, Slaninka-Miceska M, Zafirov D, Gjosevska-Dastevska E, Atanasovska E, Gjorgievska K, Labacevski N. Clearance of vancomycin calculated according to different formulas and their influence against different pharmacokinetic parameters. Physioacta. 2015; 9(1):65-77. 7. Ѓошевска-Даштевска Е, Исмаили И, Петровски О. Окуларни компликации кај Кронова болест. Macedonian Journal of Ophtalmology 2015; 2:38-41.	3,6 5,4 3,6 3,6

		3,6
		3,6
6.	Трудови (апстракти) со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од (меѓународен) научен/стручен собир 1. Petrovski O., S. Ivik-Kolevska, S. Stojanova, E. Coneva: Frequency and antimicrobial susceptibility of <i>Staphylococcus aureus</i> isolated from nose during the systematic examinations of medical personnel and food industry workers. Abstract book, 40-ti dani preventivne medicine, Nis, 2006, 49-50 2. Ivik-Kolevska S., R. Kocic, B. Kocic, V. Kocic, O. Petrovski: Efficacy of the therapy of diabetic foot infections. Abstract book, 40-ti dani preventivne medicine, Nis, 2006, 50 3. Petrovski O., E. Trajkovska-Dokicj: Identifikacija i tipizacija na Human papilloma virus (HPV) vo endocervikalni primeroci. Mak Med Pregled 60: (suplement 67), 2006, 81-2 4. Grdanoska T., D. Cvetkovik, S. Kolevska, O. Petrovski, I. Hadzi-Petrusheva, B. Djurchich-Trajkovska, M. Petrovska, N. Panovski <i>Mycoplasma pneumoniae</i>: serodijagnoza i seroprevalenca, Mak Med Pregled 60: (suplement 67), 2006, 117 5. Stojanova S., S. Ivik-Kolevska, O. Petrovski: Mikrobiološka zastapenost na <i>Echinococcus granulosus</i> vo primerocite ispituvani	1 1 1

	vo periodot od 2004-2005 godina, Mak Med Pregled 60: (suplement 67), 2006, 130 6. Stojanova S., O. Petrovski, S. Ivik-Kolevska: Sporedba na rezultatite od dve različni serološki metodi koristeneni za dijagnoza na bruceloza, Mak Med Pregled 60: (suplement 67), 2006, 142 7. Jurhar-Pavlova M., K.Mladenovska, O.Petrovski, M.Prodanov, M.Slaninka-Miceska, N.Panovski, M.Petrovska: Effect of Lactobacillus casei used as probiotic on spontaneously hypertensive rats, Mak Med Pregled 63: (suplement 77), 2009, 60 8. Petrovski O., L.Labachevska-Gjatovska, M.Petrovska: Vlijaniето na temperaturata vrz antimikrobniot efekt na antibiotici od razlicni grupi, Mak Med Pregled 63: (suplement 77), 2009, 55-56 9. Karapandzova M., G. Stefkov, E. Trajkovska Dokic, T. Kadifkova Panovska, A. Kaftandzieva, O. Petrovski, S. Kulevanova: Chemical composition of essential oil of Pinus peuce (Pinaceae) from Macedonian flora and its antimicrobial activity, Planta Medica Journal of Medicinal Plant and Natural Product Research, 2010, August, Volume 76, 10. Милевска А., М. Бошев, Н. Костова, Б. Танева, Т. Трајчевски, К. Павловска, О. Петровски. Коронарен стрес тест кај пациенти со есенцијална артериска хипертензија. Книга на апстракти Македонски конгрес по кардиологија. 2010, јуни 11. Bolev M., A. Milevska, K. Pavlovska, O. Petrovski, N. Kostova, B. Taneva.Книга на апстракти Македонски конгрес по кардиологија. 2010, јуни 12. ECCMID2015 Petrovski O., Kuzmanovska B., Stojanoski Z., Zendelovska D., Labacevski N. Vancomycin pharmacokinetic parameters and monitoring of serum concentrations in intensive care unit patients and hematology patients. Session V: Dosing and therapeutic drug monitoring of vancomycin	1 1 1 1 1

		1
		1
		1
		1
	Вкупно	128,4

Стручно-апликативна дејност

		Поени
1.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството (медицинска микробиологија со паразитологија)	2

2.	Превод - дел од книга	1
3.	Студиски престој во странство - до 3 месеци	0,5
4.	Воведена метода во Институцијата	1
5.	Учество во промотивни активности на институтот	0,5
6.	Клиничка или научно-апликативна студија во областа на медицинските науки и здравството	2
Вкупно		7

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ ЗА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	45,6
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	128,4
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	7
Вкупно	181

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Никола Лабачевски, с.р.
2. Проф. д-р Маја Мицеска-Сланинка, с.р.
3. Проф. д-р Трајан Балканов, с.р.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Кристина Павловска и д-р Огнен Петровски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатите од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Кристина Павловска и д-р Огнен Петровски поседуваат научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, научно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнуваат сите услови да бидат избрани во **НАСЛОВНО ЗВАЊЕ** во наставно-научните области: фармакологија, токсикологија и клиничка фармакологија. Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Кристина Павловска и д-р Огнен Петровски да бидат избрани во насловно звање - **НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ** во наставно-научните области: фармакологија, токсикологија и клиничка фармакологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Никола Лабачевски, с.р.
2. Проф. д-р Маја Мицеска-Сланинка, с.р.
3. Проф. д-р Трајан Балканов, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ АНАТОМИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“, „Вечер“ и „Коха“ од 23.1.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област анатомија и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-754/38, донесена на 20.2.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Марија Папазова, професор на Медицинскиот факултет, д-р Јулија Живадиновиќ-Богдановска, вонреден професор на Медицинскиот факултет и д-р Ники Матвеева, вонреден професор на Медицинскиот факултет.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област анатомија, во предвидениот рок се пријави еден кандидат.

6. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката н.сор. д-р Елизабета Чадиговска е родена на 19.5.1973 година, во Скопје. Средно образование завршила во МУЦ „др. Панче Караџов“, насока: медицинска сестра, со одличен успех во Скопје, во 1991 година. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет, на општа медицина. Дипломирала на 1997 година, со просечен успех 8,94.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1999 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Медицинскиот факултет, област: анатомија. Студиите ги завршила 2002 година, со просечен успех 10. На 14.6.2006 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Карактеристики на кожниот релјеф на стапала кај младата популација од македонска националност“, со што се здобила со звањето магистер на медицински науки.

Докторска дисертација пријавила во 2008 година на Медицинскиот факултет. Дисертацијата на тема: „Значењето на дерматоглифските популациони истражувања и нивната примена во детекција на поединечни клинички ентитети“ ја одбрала на 4.4.2014 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Добрила Лазарова, проф. д-р Александар Анчевски, проф. д-р Марија Ралева, проф. д-р Марија Папазова, проф. д-р Наташа Наќева-Јаневска. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област анатомија.

На 17.9.2015 година е избрана во звањето научен соработник на институтот за анатомија, во областа анатомија.

Во моментот е научен соработник. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1106 од 1.9.2015 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот на УКИМ, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

7. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатката д-р Елизабета Чадиковска изведува (настава и вежби) на прв циклус студии на студиската програма на Медицинскиот, Стоматолошкиот и Фармацевтскиот факултет, Факултетот за физичко образование, спорт и здравје и на вишите школи за мед. сестри, ренген техничари, логопеди и физиотерапевти.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена/или одбрана на 6 дипломски. Кандидатката е автор на 6 практикуми од областа анатомија и учествувал во 3 работилници и 2 обуки за унапредување на методолошко-педагошките вештини во наставната дејност.

Научноистражувачка дејност

Д-р Елизабета Чадиковска има објавено како автор и коавтор повеќе научни трудови од областа на анатомијата, од кои 1 научен труд во научно списаније со импакт-фактор (фактор на влијание), 6 труда во стручни списанија, 35 во меѓународни научни списанија и 88 труда во зборници од научни собири, како и 4 усни презентации на меѓународни конгреси.

Стручно-апликативна дејност

Д-р Елизабета Чадиковска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Институтот за анатомија. Врши стручна ревизија на трудови и автор е на книга од областа анатомија, под наслов „Анатомија на човек“.

Во изборниот период, д-р Елизабета Чадиковска учествувала во изготвување и пријавување на 1 научен проект.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката Елизабета Чадиковска, во периодот 2010-2017 година, доби позитивни оценки над 9,00 од анонимно спроведените анкети на студентите на Медицинскиот факултет.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Елизабета Бојан Чадиковска

(Име, татково име и презиме)

Институција: Медицински факултет, Скопје, Институт за анатомија

Научна област: медицина

Наставно-образовна дејност

Ред. број					Поени
1.	Одржување на теоретска настава од прв циклус на студии за последните 7 години (2010-2017)				
	Факултет	Број на часови неделно	Број на работни недели во семестар	Поени	Вкупно
	Факултет за физичка култура	4	15	0.04	2.4
	Анатомија во зимскиот семестар 2014/15				

	Факултет за физичка култура	2	15	0.04	1.2
	Анатомија во зимскиот семестар 2017/18				
	Фармацевтски анатомија	4	2	0.04	0.32
	Анатомија во зимскиот семестар 2017/18				
Вкупно					3.62
Одржување на практична настава од прв циклус студии за последните 8 години (2010-2017)					
Факултет	Број на часови неделно	Број на работни недели во семестар x 2	Поени	Вкупно	
Медицински факултет	9	30x7	0,03	56.7	
Асистент по предметот Анатомија, 2010-2017					
Стоматолошки факултет	3	30x7	0,03	18.9	
Асистент по предметот Анатомија, 2010-2017					
Фармацевтски факултет	3	15x7	0.03	9.45	
Асистент по предметот Анатомија,					

	2010-2017					
	Тригодишни стручни студии-СМС Асистент по предметот Анатомија, 2010-2017	3	4x7	0,03	2.52	
	Тригодишни стручни студии-стручен физиотерапевт Асистент по предметот Анатомија, 2010-2017	3	4x7	0,03	2.52	
	Вкупно				93.71	
(бр.час.неделно x бр. на работни недели во сем x 0,03 за вежби, односно 0,04 за предавања)						
2.	Консултации со студенти од Медицинскиот факултет за последните осум години (2010-2017)					4.2
<table><tr><td>150 студенти по 0,002 во тек на 14 семестри</td><td></td></tr></table>					150 студенти по 0,002 во тек на 14 семестри	
150 студенти по 0,002 во тек на 14 семестри						
(бр.на студенти x 0,002)						
3.	Учесник во работилници					
	(3-8/05/2004) Работилница за пластинација на Институт за анатомија, Лабораторија за пластинација, Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, организиран од д-р Andreas Weiglein, професор по анатомија на Универзитетот во Грац.					1
	Работилница за стекнување методолошко-педагошки вештини во наставата на Медицинскиот факултет x3					3

	Обука на наставен кадар на Медицинскиот факултет за стекнување на методолошко-педагошки вештини во наставата x 2	2
	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа x 6	0.6
	Позитивно рецензирани практикуми, автор x 6	24
ВКУПНО		132.13

Научноистражувачка дејност

Ред. број		Поени
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: 1. Chadikovska Elizabeta, Zafirova B, Zhivadinovik J. Three-radai in populational dermatoglyphic research of the macedonian female population. Acta morphol. 2009; Vol.6(2): 24-27. 2. Bojadzieva Biljana, Papazova M, Zafirova B, Chadikovska E. Evaluation of anatomical variations in ostiometal region on CT-scan of paranasal sinuses. Acta morphol. 2009; Vol.6(2): 19-23. 3. Bojadzieva Biljana, Chadikovska E, Zhivadinovik J. Types of septal nasal deviation: evaluation of CT scan of paranasal sinuses. Acta morphol. 2010; Vol.7(1): 19-23. 4. Chadikovska E, Bojadzieva Biljana, Jovevska S, Matveeva N. Dermatoglyphic three-radai research of the Macedonian population. Acta morphol. 2010; Vol.7(1): 24-27. 5. Zafirova Biljana, Trpkovska B, Chadikovska E, Jovevska S, Dodevski A. The nutritional parameters of upper-arm for	4.8 3.6 4.8

	assessment of nutritional status in the 8-years-old-children. Acta morphol. 2010; Vol.7(1): 28-32.	
	6. Трпковска Билјана, Зафирова Б, Чадиковска Е . Ултразвучни мерења на феталните параметри. Acta morphol. 2010; Vol.7(1): 33-36.	3.6
	7. Jovevska Svetlana, Matveeva N, Zafirova B, Chadikovska E . Congenital malformations of ureters in human fetuses. Acta morphol. 2010; Vol.7(1): 28-32.	
	8. Zafirova Biljana, Nakeva N, Trpkovska B, Chadikovska E , Zhivadinovik J. The meaning of the upper arm anthropometru at the 7 years-old-children, from urban area and Macedonian nationality for assessment of the nutritional status. Acta morphol. 2011; Vol.8(1):18-23.	3.6
	9. Bojadzieva Biljana, Papazova M, Nakeva Janevska N, Matveeva N, Cadikovska E . Radiological evaluation of anterior ethmoidal sinus cells. Acta morphol. 2011; Vol.8(2):16-28.	4.8
	10. Trpkovska Biljana, Lazarova D, Zafirova B, Chadikovska E , Papazova M. The role of some anthropometrical parameters of the fetus in estimation of gestational age. Acta morphol. 2011; Vol.8(1):28-31.	
	11. Cadikovska Elizabeta , Dodevski A, Bojadzieva B, Zafirova B, Trpkovska B. Flexion creases. Acta morphol. 2011; Vol.8(1):24-27.	3.6
	12. Zafirova Biljana, Lazarova D, Trpkovska B, Matveeva N, Chadikovska E . Anthropometric parameters of growth in children aged 5. Acta morphol. 2012; Vol.9(1):32-36.	3.6
	13. Trpkovska Biljana, Nakeva N, Zafirova B, Chadikovska E . Facial anthropometric parameters in fetal biometry. Acta morphol. 2012; Vol.9(1):37-39.	
	14. Zafirova Biljana, Lazarova D, Chadikovska E , Trpkovska B, Bojadgieva B. Evaluation of sex-specific differences of anthropometric parameters of growth in children aged 6. Acta morphol. 2012; Vol.9(2):14-18.	

	15. Bojadzieva Biljana, Nakeva N, Zafirova B, Matveeva N, Cadikovska E, Jovevska S. Socioeconomic status in relation to BMI in Macedonian adolescents. <i>Acta morphol.</i> 2012; Vol.9(2):19-22. 16. Chadikovska Elizabeta, Lazarova D, Zafirova B, Trpkovska B, Zivadinovik J. Dermatoglyphics in patients with schizophrenia-findings in the Macedonian population. <i>Contributions.</i> 2013; XXIX 2: 91-96. 17. Tosovska-Lazarova D, Zivadinovik J, Matveeva N, Zafirova B, Chadikovska E, Trpkovska B, Dodevski A. The anatomy of teaching anatomy. <i>Acta morphol.</i> 2013; Vol.10(1):5-9. 18. Bojadzieva Biljana, Nakeva N, Zafirova B, Matveeva N, Chadikovska E. Sex-specific differences of morphological characteristics and nutrition in adolescents at age 16. <i>Acta morphol.</i> 2013; Vol.10(1):19-23. 19. Chadikovska E, Lazarova D, Zafirova B, Trpkovska B, Bojadzieva B. Dermatoglyphics in patients with psoriasis. <i>Acta morphol.</i> 2013; Vol.10(1):15-18. 20. Chadikovska E, Lazarova D, Matveeva N, Bojadzieva B, Dodevski A. Ridge count in three different ethnic groups in Macedonia. <i>Acta morphol.</i> 2013; Vol.10(2):11-14. 21. Chadikovska E, Nakeva N, Papazova M, Trpkovska B, Bojadzieva B. Plantar dermatoglyphic features in Roma population. <i>Acta morphol.</i> 2014; Vol.11(1):18-21. 22. Bojadzieva Stojanovska Biljana, Nakeva N, Matveeva N, Zafirova B, Chadikovska E. Growth parameters and nutritional status of Macedonian adolescents. <i>Contributions.</i> 2014; XXXV 1:189-97. 23. Matveeva Niki, Zivadinovik J, Zafirova B, Bojadzieva B, Chadikovska E. Morphologic features in transitory lumbosacral joints. <i>Acta morphol.</i> 2014; Vol.11(1):5-9.	3.6 3.6 3.6 3.6 3.6 3.6 3.6

24. Trpkovska Biljana, Papazova M, Zafirova B, Chadikovska E. Anthropometric parameters of growth in children at the age of four. Acta morphol 2014; Vol.11(1):15-7.	3.6
25. Zafirova Biljana, Lazarova D, Trpkovska B, Chadikovska E , Bojadzieva B. Evaluation of sex-specific differences of anthropometric parameters of growth in 9year-old Macedonian children from urban area. Acta morphol.2014; Vol.11(1):10-1	3.6
26. Trpkovska Biljana, Lazarova D, Strateska A, Zafirova B, Chadikovska E. Body mass index, underweight and overweight in children 3-5 years of age from Skopje. Contributions. 2014; XXXVI 1:197-203.	3.6
27. Chadikovska E , Nakeva N, Papazova M, Zafirova B, Trpkovska B, Bojadzieva B. Plantar dermatoglypic features in Albanian population. Acta morphol.2015; Vol.12(1):17-21.	3.6
28. Zafirova Biljana, Nakeva N, Matveeva N, Trpkovska B, Chadikovska E , Bojadzieva B. Anthropometric characteristics of 7 years-old Albanian children. Acta morphol.2015; Vol.12(1):11-16.	3.6
29. Trpkovska Biljana, Nakeva N, Matveeva N, Zafirova B, Chadikovska E. Anthropometric parameters of growth and nutritional status in children aged 5 from Albanian nationality. Acta morphol.2015; Vol.12(1):5-10.	3.6
30. Bojadzieva Biljana, Nakeva N, Zafirova B, Matveeva N, Chadikovska E. Sex-and age specific differences of anthropometric parameters in macedonian adolescents. Acta morphol.2015; Vol.12(2):9-13.	3.6
31. Chadikovska E , Matveeva N, Zafirova B, Trpkovska B, Bojadzieva B. Plantar dermatoglypic features in Macedonian population. Acta morphol.2015; Vol.12(1):5-8.	3.6
32. Chadikovska E , Lazarova D, Zafirova B, Trpkovska B, Dodevski A. Palmar ridge count in different nationalities. Acta morphol.2016; Vol.13(1):5-7.	3.6

	33. Dodevski Ace, Tosovska-Lazarova D, Zivadinovik J, Matveeva N, Chadikovska E, Lazareska M. Anatomy and clinical significance of the posterior inferior cerebellar artery. <i>Acta morphol.</i> 2016; Vol.13(1):8-11. 34. Bojadzieva Biljana, Nakeva N, Matveeva N, Zafirova B, Chadikovska E, Serjoza Gontarev. Impact of socioeconomic factors on somatotype components in Macedonian adolescents. <i>MOJ Anat&Physiol.</i> 2016; Vol.2(4):00050 35. Niki Matveeva, Popovska L, Evrosimovska B, Chadikovska E, Nikolovska J. Morphological alterations in the position of the mandibular foramen in dentate and edentate mandibles. <i>Anat Sci Int</i>; DOI 10.1007/s12565-017-0423-9	3.6 3.6 3.6 3.6

		3.6
		3.6
		3.6
		3.6
		3.6

		3.6
		3.6
		3.6
		3.6
		3.6+
		0.961
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание 1. Зафирова Биљана, Лазарова Д, Накева Н, Папазова М, Трпковска Б, Јовевска С, Матвеева Н, Чадиковска Е. Антропоеетриски сличности и разлики на	2.4

	новороденчињата во Македонија. Acta morphol.2004; Vol.1(1):30-39.	
	2. Зафирова Биљана, Лазарова Д, Накева Н, Папазова М, Трпковска Б, Јовевска С, Матвеева Н, Чадиковска Е , Бојациева Б. Антропоетриски карактеристики на новороденчињата родени пред термин (34-37гн). Acta morphol.2005; Vol.2(1):40-43.	2.4
	3. Зафирова Биљана, Лазарова Д, Накева Н, Стратеска А, Папазова М, Трпковска Б, Јовевска С, Матвеева Н, Чадиковска Е . Значењето на некои антропометриски параметри во процената на антополошката телесна композиција кај новороденчињата. Македонски медицински преглед.2005;1-2:7-10.	
	4. Jovevska Svetlana, Matveeva N, Zhivadinovik J, Zafirova B, Chadikovska E . Dimensions of Fetal Kidney in Different Gestational Weeks. Acta morphol.2006; Vol.3 (2): 19-21.	2.4
	5. Chadikovska Elizabeta , Lazarova D, Nakeva N, Papazova M, Zafirova B, Zhivadinovik J, Bojadzhieva B. Plantar Dermathoglyphics in Young Macedonian Population of Male Gender. Acta morphol.2006; Vol.3 (2): 25- 29.	
	6. Chadikovska Elizabeta , Gjorgjevik N, Lazarova D, Strateska A, Nakeva N, Zafirova B. Plantar Dermathoglyphics differences among genders in Macedonian Population. Acta morphol.2008; Vol.5 (1): 16-19.	2.4
		2.4

		2.4
6.	Апстракти објавени во зборник на конференција (меѓународна/национална) 1. Petanovski Z, Sopova M, Nikovska E, Bakalova N. Transvaginal sonographic markers of acute and chronic inflammatory tubal disease. 15th European Congress of Obstetrics and Gynecology-EAGO/EBCOG 2000, European Journal of Obstetrics & Gynecology and reproductive Biology 91 (2000) S38, 21-24 June 2000. Basel, Switzerland. 2. Bulukova D, Trajanova M, Piperkova K, Kirovski L, Guleva J, Delovska V, Petanovski Z, Shopova A, Nikovska E. Placenta praevia: Frequency, morbidity, mortality and structure of death. Europediatrics 2000; NE36. 3. Лазарова Д, Стратеска А, Матвеева Н, Јовевска С, Накева Н, Папазова М, Зафирова Б, Трпковска Б, Никовска Е. The Inclinal Parameters of the Female Pelvis Skeleton System. Втор конгрес на радиолозите на Македонија со меѓународно учество. Охрид, 2000. Книга на апстракти; 116. 4. Накева-Јаневска Н, Ѓорѓевик Д, Лазарова Д, Стратеска А, Папазова М, Никовска Е. Карличен индекс кај испитаници од македонска националност. Втор конгрес	1 1 1

	на радиолозите на Македонија со меѓународно учество.Охрид,2000.Книга на апстракти;83.	
5.	Коцева М, Петрушевски Г, Кировски Г, Шулевска Н, БогдановскаЈ, Никовска Е .Микроструктурни карактеристики на предната мозочна артеријала.Втор конгрес на невролозите на Македонијасо меѓународно учество.Охрид,2000.Книга на апстракти;219.	
6.	Накева-Јаневска Н, Горгевик Н, Лазарова Д, Стратеска А, Папазова М, Зафирова Б, Никовска Е , Трпковска Б. Морфолошка структура на телото дефинирана со факторска анализа.Втор конгрес на невролозите на Македонија.Охрид,2000. Зборник на апстракти;212.	1
7.	B.Zafirova, D. Lazarova, N. Gjorgvik, A. Strateska, N. Nakeva, M. Koceva, B. Trpkovska, E. Nikovska . Determination of the maturity of full-term newborns. Book of Abstracts of 12 th European Anatomical Congress Lyon 2001; 67.	
8.	Lazarova D, Strateska A, Nakeva N, Papazova M, Matveeva N, Jovevska S, Zafirova B, Trpkovska B, Nikovska E . Fasciculus atrioventricularis-His. Book of Abstracts of 12 th European Anatomical Congress Lyon 2001.	1
9.	Nakeva N,Gorgevik N,Lazarova D,Strateska A,Papazova M,Sulevska N,Trpkovska B, Nikovska E .Morphological body structure defined with factor analysis. Book of Abstracts of 12 th European Anatomical Congress Lyon 2001;45.	
10.	Zivadinovik J,Korneti K, Koceva M,Jovevska S, Matveeva N, Nikovska E .Variations of the number of the branches of the aortic arch. Book of Abstracts of 12 th European Anatomical Congress Lyon 2001;10.	1
11.	N. Nakeva, N. Gjorgjevik, D. Lazarova, A.Strateska, M. Papazova, B. Zafirova, E. Nikovska , Trpkovska B. Koskene komponente tela na 13 godina. XL Kongres antropoloskog drustva Jugoslavije sa medgunarodnim ucescem.Nis,2001.Program i zbornik rezimea:36.	

	12. E. Nikovska, N. Gjorgjevik, D. Lazarova, A.Strateska N. Nakeva, M. Papazova, B. Zafirova, B. Trpkovska. Kozni reljef na tabanu i tabanskoj strani prstiju kod Makedonaca. XL Kongres antropoloskog drustva Jugoslavije sa medgunarodnim ucescem.Nis,2001.Program i zbornik rezimea:44. 13. D.Lazarova, G.petrusevska, A.Strateska N. Nakeva M. Papazova, N.Matveeva, S.Jovevska, J.Zivadinovik, B.Zafirova B. Trpkovska, E. Nikovska. The role of the antrioventricular node as a part of the heart conducting system. Folia Anatomica 2001; Vol 29, Suppl 1:125. 14. B. Zafirova, D.Lazarova N. Nakeva, M. Koceva, N. Matveeva, B. Trpkovska, E. Chadikovska. Antropometrijska procena maturiteta novorodgenceta. Folia Anatomica 2001; Vol 29, Suppl 1:153. 15. N. Nakeva, N. Gjorgjevik, D. Lazarova, A.Strateska, M. Papazova, N. Matveeva, B. Zafirova, E. Nikovska, B. Trpkovska. Body structure of the Macedonian population. Folia Anatomica 2001; Vol 29, Suppl 1:151. 16. E. Chadikovska D. Lazarova, B. Zafirova N. Gjorgjevik, N. Nakeva, M. Papazova J. Zivadinovik, B. Trpkovska. Osteometrija femura. Folia Anatomica 2001; Vol 29, Suppl 1:137 17. B. Trpkovska, D. Lazarova, M. Koceva, N. Nakeva, B. Zafirova, S. Jovevska, E. Nikovska. Biometrija proksimalnog dela humerusa. Folia Anatomica 2001; Vol 29, Suppl 1:144. 18. N. Nakeva, D. Lazarova, A.Strateska, M. Papazova, N. Matveeva, B. Zafirova, E. Nikovska, B. Trpkovska. Body structure in Macedonian teenagers. XLI Kongres antropoloskog drustva Jugoslavije sa medgunarodnim ucescem. Tivat, 2002. Zbornik rezimea:16 19. Lazarova D, Zhivadinovik J, Trpkovska B, Papazova M,	1 1 1 1 1 1 1

	Nakeva N, Matveeva N, Joveyska S, Zafirova B, Chadikovska E. The role of the atrioventricular node as a part of the heart conduction system. XVIII ISMS Timisoara, 2002; Abstract book: 178.	
	20. E. Cadikovska, N.Djordjevik, D Djordjevik, N. Nakeva M. Papazova B. Zafirova, B. Trpkovska. Plantar dermatoglyphic features of Macedonian population. XLII Kongres antropoloskog drustva Jugoslavije sa medgunarodnim ucescem. Sombor, 2003. Program i izvodi saopstenja:101.	1
	21. M. Papazova K. Korneti N. Nakeva N. Sulevska, B. Zafirova, B. Trpkovska, E. Nikovska. Biofizicke karakteristike falx cerebri fetusa. XLII Kongres antropoloskog drustva Jugoslavije sa medgunarodnim ucescem. Sombor, 2003. Program i izvodi saopstenja:60	
	22. N. Nakeva, D. Lazarova, A. Strateska, M. Papazova, B. Zafirova, B. Trpkovska, E. Nikovska, B. Bojadgieva. Telesne strukturne komponente kod makedonskih tinejdgera. XLII Kongres antropoloskog drustva Jugoslavije sa medgunarodnim ucescem. Sombor, 2003. Program i izvodi saopstenja:51	1
	23. Lazarova D, Zafirova B, Trpkovska B, Chadikovska E, Bojadgieva B, Nakeva N, Papazova M, Matveeva N, Jovevska S. Morphological of fetal lung. 1 st Joint Meeting of EACA/AACA, Gratz, 2003. Abstract book:286	1
	24. N. Nakeva, D. Lazarova, A. Strateska, M. Papazova, B. Zafirova, B. Trpkovska, E. Nikovska. Morphological body structure defined with factor analysis. 1 st Joint Meeting of EACA/AACA, Gratz, 2003. Abstract book:243.	
	25. Papazova M, Zafirova B, Jovevska S, Trpkovska B, Chadikovska E, Bojadgieva B. The morphological types of the circulus arteriosus cerebri. Folia anatomica 2003; Vol 31, Suppl 1:50.	1
	26. Cadikovska E, Djordjevik N, Lazarova D N. Nakeva M. Papazova B. Zafirova, B. Trpkovska, Bojadgieva B. Toe	

	pattern elements in Macedonian population. Folia anatomica 2003; Vol 31, Suppl 1:10.	1
	27. Zafirova B, Lazarova D, Nakeva N, Papazova M, Jovevska S, Chadikovska E, Bojadgieva B. The anthropometrical study of Pre-term newborns. 14 th Congress of European Anthropological Association. Komotini, 2004; Abstracts:59.	
	28. Nakeva N, Lazarova D, Papazova M, B. Zafirova, B. Trpkovska, E. Nikovska. Morphological body structure defined with factor analysis. 14 th Congress of European Anthropological Association. Komotini, 2004; Abstracts:35.	1
	29. Zafirova B, Lazarova D, Nakeva N, Papazova M, Jovevska S, Chadikovska E, N. Matveeva, Bojadgieva B. The meaning of some anthropometrical parameters. XLIII Congress of the Anthropological Society of Yugoslavia with international participation. Cacak, 2004; Program of work and summaries of papers:19	1
	30. Jovevska S, Lazarova D, Strateska A, N. Matveeva, Nakeva N, Papazova M, Zafirova B, Cadikovska E. Evaluation of kidney anteroposterior diameter in preterm infants. XLIII Congress of the Anthropological Society of Yugoslavia with international participation. Cacak, 2004; Program of work and summaries of papers:23	
	31. Zafirova B, Lazarova D, Nakeva N, Papazova M, Trpkovska B, Jovevska S, Chadikovska E, Matveeva N. The anthropometrical similarity and differences on newborns in Macedonia. XVIII ISMS Belgrade, 2005; Abstract book:263.	1
	32. Cadikovska E, Lazarova D, Nakeva N, Papazova M, Jovevska S, Zafirova B, Trpkovska B, Bojadgieva B. Plantar and inerdigital triradi. XVIII ISMS Belgrade, 2005; Abstract book:183.	1
	33. Zafirova B, Lazarova D, Nakeva N, Papazova M Strateska A, Trpkovska B Zhivadinovik J, Cadikovska E. The meaning of some anthropometrical parametars for the preterm newborns born (35-37 GW). XLV Congress of the	

	Anthropological Society of Yugoslavia with international participation.Bar,2006; Summares of papers:47 34.Nakeva N, Bojadgieva B, Zafirova B, Nikovska E, Dodevski A, Janevski P. The specific dimension of the body in the Macedonian population. XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with international participation. Vrdnik, 2010; Programme and abstracts:48. 35. Bojadzieva B, Papazova M, Nakeva N, Cadikovska E, Dodevski A. Anatomical variations of nasal septum. XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with international participation. Vrdnik, 2010; Programme and abstracts:48. 36.Cadikovska E, Lazarova D, Nakeva N, Bojadzieva B, Dodevski A. Dermatoglyphic triradial differences among genders in Macedonia. XLIX Congress of Anthropological Society of Serbia with international participation. Vrdnik, 2010; Programme and abstracts:48. 37. Dodevski A, Lazareska M, Lazarova DT, Zhivadinovik J, Cadikovska E. Clinical significans of the atypical arisen of the vertebral arteries.11th Congress of European Association of clinical Anatomy.Padua,2011;Vol 33, Suppl 1:S61. 38.Zafirova B, Trpkovska B, Cadikovska E, Jovevska S, Dodevski A. The nutritional parameters of upper-arm for assessment of nutritional status in the 6 year-old-children.50 th jubilee Congress of Anthropological Society of Serbia.Jagodina, 2011;Programme and abstracts:70. 39.Trpkovska B, Zafirova B, Cadikovska E, Dodevski A.meaninig of some anthropometrical parameters of the fetus in clinical praitse. 50 th jubilee Congress of Anthropological Society of Serbia.Jagodina, 2011; Programme and abstracts:102. 40.Cadikovska E, Dodevski A, Zafirova B, Trpkovska B.Flexion furrows of the feet in Macedonian females.50 th	1 1 1 1 1 1

	jubilee Congress of Anthropological Society of Serbia.Jagodina, 2011;Programme and abstracts:44.	1
	41. Bojadzieva B, N. Matveeva, A. Dodevski, E Cadikovska. Ethmoid sinus variants on CT of paranasal sinuses. The XVIIIth National Congress of Radiology and Medical imaging.October 7-9,2011. Cluj-Napoca,Romania	
	42.Cadikovska E, Zafirova B, Trpkovska B. Flexion furrows of the feet in Macedonian population. Joint Meeting of Anatomical Societies, 19-22 May, 2011, Bursa Turkey. Anatomy 2011; 5 Suppl: S144.	1
	43.Dodevski A, Menka Lazareska, Lazarova D, Zhivadinovik J, Cadikovska E. Variable origin of the vertebral arteries. Joint Meeting of Anatomical Societies, 19-22 May, 2011, Bursa Turkey. Anatomy 2011; 5 Suppl: S97.	1
	44.Trpkovska B, Zafirova B, Nakeva N, Papazova M, Cadikovska E.Anthropometrical parameters of the fetal face in fetal biometry. LI Congress of Anthropological Society of Serbia.Nish, 2012; Programme and abstracts:181.	
	45.Bojadgieva B, Nakeva N, Zafirova B, Matveeva N, Cadikovska E, Jovevska S.Nutritional status in Macedonian high school students at age 17 and 18 as related to socioeconomic statuses. LI Congress of Anthropological Society of Serbia.Nis, 2012; Programme and abstracts:40	1
	46.Zafirova B, Trpkovska B, Nakeva N, Papazova M, Matveeva N, Zhivadinovik J, Cadikovska E, Jovevska S, Bojadgieva B.Anthropometric parameters of growth in children aged 5. LI Congress of Anthropological Society of Serbia.Nish, 2012; Programme and abstracts:190.	
	47.Cadikovska E, Lazarova D, Nakeva N, Papazova M, Zhivadinovik J, Zafirova B, Bojadgieva B, Trpkovska B. Dermatoglyphic furrows on the feet in Mcedonian males. LI Congress of Anthropological Society of Serbia.Nish, 2012; Programme and abstracts:190.	1

	48. Cadikovska E, Lazarova D, Strateska A, Nakeva N, Papazova M, Zhivadinovik J, Zafirova B, Trpkovska B, Bojadgieva B. Dermatoglyphic finger patterns in patient with psoriasis. III Congress of the Serbian Anatomical Society with international participation. Nish, 2012; Abstract book:155. 49. Trpkovska B, Lazarova D, Zafirova B, Papazova M, Cadikovska E. Correlation between some anthropometrical parameters of the fetal head. III Congress of the Serbian Anatomical Society with international participation. Nish, 2012; Abstract book:147. 50. Zafirova B, Lazarova D, Nakeva N, Papazova M, Trpkovska B, Cadikovska E, Matveeva N, Zhivadinovik J, Jovevska S. Anthropometrical indexes as nutritional indicators in children. III Congress of the Serbian Anatomical Society with international participation. Nish, 2012; Abstract book:145. 51. Zafirova B, Lazarova D, Nakeva N, Matveeva N, Zhivadinovik J, Trpkovska B, Cadikovska E, Jovevska S, Bojadgieva B. Anthropometric parameters of growth in children aged 6. Folia medica 2012; Vol 47, suppl2:53. 52. Bojadgieva B, Papazova M, Nakeva N, Matveeva N, Zhivadinovik J, Zafirova B, Cadikovska E, Jovevska S. Paradoxal middle nasal turbinate in CT scan of paranasal sinuses. Folia medica 2012; Vol 47, suppl2:52. 53. Nakeva N, Papazova M, Matveeva N, Zafirova B, Bojadgieva B, Trpkovska B, Cadikovska E. Body structure of Macedonian teenagers. Folia medica 2012; Vol 47, suppl2:51. 54. Trpkovska B, Lazarova D, Strateska A, Zafirova B, Nakeva N, Papazova M, Cadikovska E. Estimation of fetal weight based on anthropometrical fetal growth measurements. Folia medica 2012; Vol 47, suppl2:49.	1 1 1 1 1 1

	55. Cadikovska E, Lazarova D, Papazova M, Nakeva N, Zafirova B, Trpkovska B Bojadgieva B. Dermatoglyphic palmar triradi and ATD angle in patient with psoriasis. <i>Folia medica</i> 2012; Vol 47, suppl2:48. 56. Cadikovska E, Lazarova D, Nakeva N, Zhivadinovik J, Matveeva N, Zafirova B, Bojadgieva B, Trpkovska B, Dodevski A. Dermatoglyphic features in schizophrenia. 52 th Congress of Anthropogicla Society of Serbia with international partipation. Novi Sad, 2013;Programme and abstracts:44. 57. Zafirova B, Trpkovska B, Nakeva N, Matveeva N, Zhivadinovik J, Cadikovska E, Bojadgieva B. Anthropometrical indexes as nutritional indicators in 9 years-oold children. 52 th Congress of Anthropogicla Society of Serbia with international partipation.Novi Sad, 2013;Programme and abstracts:61. 58. Trpkovska B, Lazarova D, Strateska A, Zafirova B, Cadikovska E. The meaning of fetal anthropometrical parameters in second-trimester of the intrauterine growth. 52 th Congress of Anthropogicla Society of Serbia with international partipation.Novi Sad, 2013;Programme and abstracts:68. 59. Matveeva N, Nakeva N, Zafirova B, Bojadgieva B, Nikovska E. Conus medullaris position adults with normal and transitional lumbosacral junction. 52 th Congress of Anthropogicla Society of Serbia with international partipation. Novi Sad, 2013; Programme and abstracts:103. 60. Nakeva N, Zafirova B, Bojadgieva B, Matveeva N, Cadikovska E, Trpkovska B. The body composition of Macedonian teneigers. 52 th Congress of Anthropogicla Society of Serbia with international partipation. Novi Sad, 2013;Programme and abstracts:104. 61. Bojadgieva B, Nakeva N, Zafirova B, Matveeva N, Cadikovska E. Sex-specific differences in morphological	1 1 1 1 1 1

	characteristics and nutrition in adolescence at age 16.52 th Congress of Anthropogicla Society of Serbia with international partipation.Novi Sad, 2013;Programme and abstracts:121.	1
	62.Trpkovska B, Lazarova D, Zafirova B, Matveeva N, Cadikovska E.Estimation of fetal weight based on anthropometrical fetal growth measurements. European joint congress of clinical anatomy 2013;XIICongress of the EACA, with BACA and SAP.Lisbon,2013;abstracts:102.	
	63.Dodevski A, Tosovska-Lazarova D, Mitreska N, Zhivadinovik J, Lazareska M. Aliji V, Chadikovska E. Clinical significance of 3D reconstruction of cerebral blood vessels.Symposium of clinical and functional anatomy.Novi Sad, 2013;Book of abstract:38.	1
	64.Nakeva N, Matveeva N, Zafirova B, Bojadgieva B Trpkovska B, Cadikovska E. The structural componenets of the body. 53 rd Congress of Anthropogicla Society of Serbia with international partipation. Vranje,2014; Programme and abstracts:62.	1
	65.Bojadgieva Stojanovska B, Nakeva N, Matveeva N, Zafirova B,Cadikovska E. Growth parameters and nutritional status in relation to socioeconomic status of macedonian adolescents.53 rd Congress of Anthropogicla Society of Serbia with international partipation. Vranje,2014; Programme and abstracts:70.	
	66.Chadikovska E, Lazarova D, Nakeva N, Zafirova B, Trpkovska B, Bojadzieva B.Plantar dermatoglyphic patterns among nationalities in Macedonia.53 rd Congress of Anthropogicla Society of Serbia with international partipation. Vranje,2014; Programme and abstracts:78.	1
	67.Zafirova B, Nakeva N, Matveeva N, Papazova M, Cadikovska E, Trpkovska B, Bojadgieva B.Correlation between BMI and other anthropometric parameters in 5 year-old-macedonian children. 53 rd Congress of Anthropogicla Society of Serbia with international partipation. Vranje,2014; Programme and abstracts:72.	1

	68. Matveeva N, Nakeva N, Zafirova B, Chadikovska E, Trpkovska B, Bojadzieva B, Jovevska S. Morphologic features in transitory lumbosacral joints. 53 rd Congress of Anthropogicla Society of Serbia with international partipation. Vranje,2014; Programme and abstracts:. 69. Trpkovska B, Lazarova D, Zafirova B, Papazova M, Nakeva N, Chadikovska E, Bojadzieva B. Anthropometrical parameters of growth in children 4. The 6th ISCAA. Rijeka,2014. Book of abstracts:72. 70. Cadikovska E, Matveeva N, Zafirova B, Trpkovska B. Dermatoglyphis in Roma population. 4th Congress Serbian Anatomical Society of Serbia and 1st Congress Serbian Clinical Anatomy. Beograd,2014. Book of abstracts:98. 71. Zafirova B, Nakeva N, Papazova M, Matveeva N, Cadikovska E, Trpkovska B. The sex-specific differences of anthropometrical parameters in Macedonian children aged 8. 4th Congress Serbian Anatomical Society of Serbia and 1st Congress Serbian Clinical Anatomy. Beograd,2014. Book of abstracts:25. 72. Bojadzieva Stojanovska B, Nakeva-Janevska N, Matveeva N, Zafirova B, Cadikovska E. Sex and age specific differences of some anthropometric parameters in macedonian adolescents. XIX Congress of Doctors of Republic of Macedonia with international participation. Skopje,2015; Book of abstracts:100. 73. Zafirova B, Nakeva N, Matveeva N, Trpkovska B, Cadikovska E, Bojadzieva B. Anthropometrical characteristics of 7 years-old Albanian children in Republic of Macedonia. XIX Congress of Doctors of Republic of Macedonia with international participation. Skopje,2015; Book of abstracts:174. 74. Chadikovska E, Nakeva N, Bojadzieva B, Zafirova B, Trpkovska B. Finger patterns in different nationalities. XIX Congress of Doctors of Republic of Macedonia with	1 1 1 1 1 1

	international participation. Skopje,2015; Book of abstracts:175. 75. Bojadzieva Stojanovska B, Nakeva-Janevska N, Matveeva N, Cadikovska E, Gontarev S. Sex specific and ethnic differences of somatotype in 18 years old macedonian adolescents. 2nd International Scientific Conference, research in physical education, sport and health. Skopje,2016. 76. Chadikovska E, Lazarova D, Nakeva-Janevska N, Bojadzieva B. Dermatoglyphic features in some nationalities in Macedonia. 2nd International Scientific Conference, research in physical education, sport and health. Skopje,2016. 77. Bojadzieva Stojanovska B, Nakeva-Janevska N, Matveeva N, Zafirova B, Cadikovska E, Trpkovska B. Sex and age differences of circular parameters and skinfolds in macedonian adolescents. 54th Congress of Anthropological Society of Serbia.Sremski Karlovci, 2016; Book of abstracts:33. 78. Trpkovska B, Nakeva-Janevska N, Zafirova B, Matveeva N, Cadikovska E, Bojadzieva B. Anthropometric parameters of growth and nutritional status in children aged 5 from Albanian nationality. 54th Congress of Anthropological Society of Serbia.Sremski Karlovci, 2016; Book of abstracts:32. 79. Zafirova B, Nakeva N, Matveeva N, Trpkovska B, Cadikovska E, Bojadzieva B. Anthropometrical indexes as nutritional indicators in 7 years-old Macedonian children. 54th Congress of Anthropological Society of Serbia.Sremski Karlovci, 2016 ; Book of abstracts:31. 80. Nakeva-Janevska N, Zafirova B, Bojadzieva B, Matveeva N, Cadikovska E, Trpkovska B. Sex differences of the body structural components in Macedonian adolescents. 54th Congress of Anthropological Society of Serbia.Sremski Karlovci, 2016 ; Book of abstracts:34. 81. Matveeva N, Papazova M, Nakeva N, Zhivadinovik J, Zafirova B, Bojadzieva B, Chadikovska E, Trpkovska B. Congenital developmental thoracolumbar spinal	1 1 1 1 1 1

	abnormalities in medieval skeletons from the necropolis Vinicko Kale. 54th Congress of Anthropological Society of Serbia. Sremski Karlovci, 2016 ; Book of abstracts:76.	1
	82. Zafirova B, Papazova M, Matveeva N, Zivadinovik J, Cadikovska E, Trpkovska B, Bojadzieva B. Anthropometrical indexes as nutritional indicators in 6 years-old macedonian children. III Iberian Symposium on Geometric Morphometrics. Girona, 2017; Book of abstracts:23.	1
	83. Trpkovska B, Zafirova B, Papazova M, Matveeva N, Zivadinovik J, Cadikovska E. Criteria for detection of growth and nutritional status in children from Republic of Macedonia. III Iberian Symposium on Geometric Morphometrics. Girona, 2017; Book of abstracts:23.	1
	84. Papazova M, Zivadinovik J, Matveeva N, Zafirova B, Bojadgieva B, Dodevski A, Trpkovska B, Chadikovska E. The morphological characteristics of the perforating branches of the anterior cerebral artery. III Iberian Symposium on Geometric Morphometrics. Girona, 2017; Book of abstracts:22.	1
	85. Matveeva N, Papazova M, Zivadinovik J, Zafirova B, Bojadgieva B, Nikovska E, Trpkovska B. Morphologic characteristics of sacra associated with transitory lumbosacral state-lumbarization in the light of their possible biomechanical impact. III Iberian Symposium on Geometric Morphometrics. Girona, 2017; Book of abstracts:22.	1
	86. Bojadzieva Stojanovska B, Matveeva N, Zafirova B, Cadikovska E, Papazova M, Zivadinovik J. Sex and age differences of body height, weight and somatotype in Macedonian adolescents. III Iberian Symposium on Geometric Morphometrics. Girona, 2017; Book of abstracts:21.	1
	87. Trpkovska B, Zafirova B, Papazova M, Zivadinovik J, Dodevski A Chadikovska E. Anthropometrical parameters for assessment of nutritional status and growth in preschool children. 9th ISCAA World Congress. Innsbruck, 2017.	

	88.Zafirova B, Trpkovska B, Papazova M, Zivadinovik J, Chadikovska E, Bojadgieva B. Anthropometric assessment of nutritional status in macedonian children. 9th ISCAA World Congress. Innsbruck, 2017.	1 1 1 1

		1
		1
		1
		1

		1
		1
		1
		1

		1
		1
		1
		1
		1

		1
		1
		1
		1

		1
		1
		1
		1

		1
		1
		1
		1

		1
7.	Апстракти за рецензија со учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација) 1. B. Zafirova, D.Lazarova, N. Nakeva, A. Strateska, M. Papazova, S. Jovevska, B. Trpkovska, E. Nikovska. Znacenje nekih antropometrijskih parametara kod detekcije novorodgencad sa niskom porodgajnom tezinom. XL Kongres antropoloskog drustva Jugoslavije sa medgunarodnim ucescem.Nis, 2001. Program i zbornik rezimea:35. 2. B. Zafirova, D. Lazarova, N. Nakeva, M. Papazova, B. Trpkovska, E. Cadikovska, S. Jovevska. Antropometrijske karakteristike novorodgenih. XLII Kongres antropoloskog drustva Jugoslavije sa medgunarodnim ucescem. Sombor, 2003. Program i izvodi saopstenja:22 3. Chadikovska Elizabeta, Lazarova D, Nakeva-Janevska N, Zafirova B, Bojadzieva B, Trpkovska B. Dermatoglyphic features in schizophrenia and psoriasis in patients of Macedonian nationality. 8th International Symposium of Clinical and Applied anatomy. Budapest 31.08-3.09.2016. 4. Chadikovska Elizabeta, Papazova M, Nakeva-Janevska N, Zafirova B, Bojadzieva B, Trpkovska B. Dermatoglyphic differences between patients with Schizophrenia, Psoriasis	1

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	132,13
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	241,961
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	12,0
Вкупно	386,091

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Елизабета Чадиковска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Елизабета Чадиковска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето доцент во научната област анатомија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Елизабета Чадиковска да биде избрана во звањето доцент во научната област анатомија.

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Марија Папазова, член, с.р.
2. Вонр. проф. д-р Јулија Живадиновиќ, член, с.р.
3. Вонр. проф. д-р Ники Матвеева, член, с.р.

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО
ПРЕДМЕТОТ НЕВРОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“, „Вечер“ и „Коха“, од 23.1.2018 година, за избор на 1 наставник во сите наставно-научни звања во наставно научната област неврологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-754/39, донесена на 20.2.2018, формирана е рецензентска комисија во состав: д-р Наталија Долненец Банева, професор на Катедрата за неврологија, д-р Гордана Китева Тренчевска, професор на Катедрата за неврологија, д-р Игор Петров, професор на Катедрата за неврологија, д-р Марија Ралева, професор на Катедрата за психијатрија, д-р Бети Зафировска Ивановска, професор на Катедрата за медицинска статистика и епидемиологија.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област: неврологија, во предвидениот рок се пријави н.сор. д-р Драгана Петровска Цветковска, доктор на медицински науки.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката н. сор. д-р Драгана Петровска Цветковска е родена на 11.1.1976 година, во Скопје. Средно образование завршила во Скопје, МУЦ „Д-р Панче Караџов“, на 16.6.1994 година. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот Факултет во Скопје, на 12.7.2000 година. Дипломирала на 12.7.2000 година, со просечен успех 8.53.

Кандидатката активно се служи со англискиот, македонскиот и германскиот јазик.

Во учебната 2001 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила на 22.3.2002 година, со просечен успех 10,0. На 7.2.2008 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Евалуација на тераписката ефикасност на карбамазепин, топирамид и ламотригин преку следење на редукција на напади и квалитетот на живото кај пациенти со епилепсија.*

Докторска дисертација пријавила на 24.12.2009 година на Медицинскиот факултет во Скопје. Дисертација на тема: *Мајџрикс мејалојпројџинази како јредикјори на јерифокалниот едем кај акујна, јримарна, сујрајенјоријална, инјтрацеребрална хеморајија* ја одбранила на 03.07.2014 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Вера Даскаловска, проф. д-р Сашо Стојчев, В. н. сор. Ангел Митревски, доц. д-р Наталија Долненец Банева и проф. д-р Дијана Никодијевиќ. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област неврологија.

Во моментот е научен соработник. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1094, од 15.2.2015 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр.938 од 14.3.2008 година, бр.1002 од 14.2.2011 година и бр.1094 од 15.2.2015 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет-Скопје, кандидатката н.сор. д-р Драгана Петровска Цветковска изведува предавања на прв циклус студии на студиска програма Општа медицина на Медицинскиот факултет-Скопје и на студиската програма Дентална медицина на Стоматолошкиот факултет-Скопје.

Научноистражувачка дејност

Д-р Драгана Петровска Цветковска има објавено вкупно 72 труда од медицинската област, од кои 1 научен труд во научно списание со импакт фактор (фактор на влијание), 10 труда во меѓународни научни списанија, и 61 труд во зборници од научни собири.

Д-р Драгана Петровска Цветковска била член на 1 национален научен проект.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Драгана Петровска Цветковска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Медицинскиот факултет во Скопје. Врши стручна промотивна активност на Факултетот како координатор на континуирана медицинска едукација при ЈЗУ УК за неврологија, акредитирано од ЛДМ/ЛКМ, и на континуирана медицинска едукација под организација на World Federation of Neurology.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на работни групи при Министерството за здравство:

- Работна група за Упатства на медицина базирана на докази за неврологија, национален проект на Министерството за здравство.

Оценка за самоевалуација

Кандидатката н.сор. д-р Драгана Петровска Цветковска, за периодот 2011-2018 година, доби позитивна оценка (9,32) од анонимно спроведената анкета на студентите на медицински факултет.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАСТАВНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Драгана Круме Петровска-Цветковска

Институција: ЈЗУ Универзитетска клиника за неврологија, Медицински факултет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје

Научна област: неврологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активност:	Бр. на активности	Поени од формулар	Вкупно
1.	Одржување на настава			
	Од прв циклус (период 2015-2018) – студенти по медицина, стоматологија, ТСС (логопеди, физиотерапевти, медицински сестри)	61	0,04	2.44
2.	Одржување на вежби			
	Студенти на медицина, 2007-2017 Студенти на стоматологија, 2007-2017	180x10 год.=1800	0,03	54

3.	Настава во работилници и школи			
	Учесник (КМЕ)			
	1. Семинар за електромиографија, Клиника за неврологија 2007 (предавач)	1	1	1
	Работилница „Современи насоки во третманот на акутен исхемичен цереброваскуларен инзулт“, Скопје 15 декември 2011.	1	1	1
	Работилница „Современи насоки во третманот на акутен исхемичен цереброваскуларен инзулт“, Скопје 19 декември 2011.	1	1	1
	Работилница „Современи насоки во третманот на акутен исхемичен цереброваскуларен инзулт“, Скопје 23 декември 2011.	1	1	1
	World Federation of Neurology, CME Program, Skopje, 07 th May 2009.	1	1	1
	World Federation of Neurology, CME Program, Skopje, 05 th November 2010.	1	1	1
	World Federation of Neurology, CME Program, Skopje, 23 rd February 2010.	1	1	1
	World Federation of Neurology, CME Program, Skopje, 28 th December 2011.	1	1	1
	World Federation of Neurology, CME Program, Skopje, 28 th December 2012.	1	1	1
	World Federation of Neurology, CME Program, Skopje, 08 th February 2013.	1	1	1
	EFNS Regional Teaching Course, Ohrid, 16-18 May, 2013.	1	1	1
4.	Консултации со студенти (во рамките на здравствена клиничка практика)			
	1. Консултации со студенти по медицина во тек на нивната едукација			

	2. Консултации со студенти по медицина (предиспитни вежби) 3. Едукација на стажанти-дипломирани доктори во траење од еден месец 4. Едукација на специјализанти по интерна медицина, физикална терапија, дерматологија и инфективни болести во траење од еден месец 5. Едукација на специјализанти по неврологија во траење од 4 години 6. Едукација на специјализанти по психијатрија во траење од четири месеци 7. Едукација на специјализанти невролози за ЕЕГ и ЕМГ	100	0.2	20
2.	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа	11	0.1	1.1
Вкупно		88.54		

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активност:	Бр. на активности	Поени од формулар	Вкупно
1.	Учесник во национален научен проект			
	1.Имплементација на упатства базирани на медицина на докази и обука на лекарите од општа пракса од Р. Македонија, Министерство за здравство, 2014-2015.	1	3	3
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание			
	1.Петровска-Цветковска Д, Долненец-Банева Н, Никодијевиќ Д, Радуловиќ-Беќаровска С. Евалуација на антиепилептичниот ефект од третман со фенobarбион, валпроат и топирамат кај пациенти со симптоматска епилепсија.Vox medicі, 2011, No 70: 132-135.	0,6	2	1,2

3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор			
	1. Долненец-Банева Н, Никодијевиќ Д, Петровска-Цветковска Д . Скрининг-студија на вредностите на цистеинил леукотриените екскретирани во урина, на едемот и на хематомот кај акутна примарна супратенторијална интрацеребрална хеморагија. Medicus; 2014, Vol 19 (2)	0.8	6	4,8
	2. Petrovska-Cvetkovska D, Dolnenec-Baneva N , Nikodijevik D. Seizures after spontaneous supratentorial intracerebral hemorrhage. Medicus; 2014, Vol 19 (2)	0.8	6	4,8
	3. Петровска-Цветковска Д , Долненец-Банева Н, Алексовски В, Тренчевска О, Чепреганова-Чанговска Т, Оровчанец Н. Асоцираност на серумската матрикс металопротеиниза-9 со ЦРП и факторите на ризик за цереброваскуларна болест кај здрава популација. Phisioacta, 2010, Vol 4 (2): 33-43.	0,6	6	3,6
	4. Чепреганова Чанговска Т, Исмајли Марку М, Петровска Цветковска Д . Епилептични напади кај мултипла склероза: Клинички и ЕЕГ корелации. Acta morphologica, 2010, Vol 7(2): 46-50.	0,8	6	4,8
	5. Петровска-Цветковска Д , Долненец-Банева Н, Зафировска-Иванова Б, Кузмановска Б. Клиничка корелативна студија на невролошкиот дефицит, волуменот на хематомот и волуменот на едемот на акутна примарна супратенторијална интрацеребрална хеморагија. Епилепсија, 2011, 39/40: 20-23.	0,6	6	3,6
	6. Петровска-Цветковска Д , Долненец-Банева Н, Алексовски В, Зафировска-Ивановска Б. Евалуација на волуменот на хематомот, волуменот на едемот и Ц-реактивниот протеин во акутната фаза на примарна супратенторијална интрацеребрална хеморагија. Medicus, 2013, Vol 18 (2):71-74	0,6	6	3,6

	7. Chepreganova-Changovska T, Petrovska-Cvetkovska D , Srceva-Jovanovski M, Filipce V. Symptomatic epileptogenic lesion. Prilozi MANU, 2014, 35-2: 45-53.	0,6	6	3,6
	8. Petrovska-Cvetkovska D , Dolnenec-Baneva N, Nikodijevik D, Cepreganova-Cangovska T. Correlative study between serum matrix metalloproteinase 9 values and neurologic deficit in acute primary supratentorial intracerebral hemmorage.Prilozi MANU, 2014, 35:-2: 39-45.	0,6	6	3,6
	9.Dolnenec Baneva N, Nikodijevik D, Petrovska Cvetkovska D , Poposka A. First 5-days follow-up and correlation study between urinary cisteinyl leukotrienes and edema values in primary spontaneous supratentorial intracerebral hemorrhage. Sanamed, 2014; 9(2): 123-129.	0,6	6 +ИФ	3,6
	10. Наталија Долненец Банева, Дијана Никодијевиќ , Гордана Китева Тренчевска, Игор Петров, Драгана Петровска Цветковска и др. Корелација меѓу интрацеребралниот хематом, перихеморагичниот едем и цистеинил леукотриените екскретирани во урина. Мак. мед. преглед , 2014:68(2): 91-95	0.6	6	3,6
4.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание			
	1. Никодијевиќ Кедева Д, Петровска-Цветковска Д , Чепреганов М, Марковска Л, Чепреганова-Чанговска Т. Неврофизиолошка и imaging евалуација кај пациенти со хипокампадна склероза. Епилепсија, 2005, 15/16: 13-17.	0,6	4	2,4
	2. Петровска-Цветковска Д , Никодијевиќ-Кедева Д, Цонов И, Васков Т. Евалуација на тераписката ефикасност на антиепилептичните лекови со HRQL (QUOLIE-89). Епилепсија, 2005, 15/16: 29-33.	0,6	4	2,4

3. Петровска-Цветковска Д , Никодијевиќ Д, Максимовска Б, Џонов И. Третман на фронтална епилепсија-компаративна студија за ефикасноста и толерабилноста на топирамат и валпроат. Епилепсија, 2006, 21/22: 21-25.	0,6	4	2,4
4. Никодијевиќ Д, Цветковска Е, Петровска-Цветковска Е . Тераписки протокол на ИЛАЕ: evidence-based анализи на антиепилептичните лекови; ефикасност и ефективност на иницијалната монотерапија кај епилептични напади и синдроми; Септември 2006, Sitges, Шпанија. Лига против епилепсија на Република Македонија. Епилепсија, 2006, 19/20: 55-59.	0,8	4	3,2
5. Даскалова В, Никодијевиќ Д, Петровска-Цветковска Д . А-бранови во неврологија (неврофизиологија)-ревија. Епилепсија, 2007, 25/26: 23-29.	0,8	4	3,2
6. Петровска-Цветковска Д , Никодијевиќ Д, Џонов И. Ефективноста на карбамазепин, топирамат и ламотригин како монотерапија во лекување на рефракторни епилепсии. Епилепсија, 2007, 25/26: 33-41.	0,8	4	3,2
7. Петровска-Цветковска Д , Никодијевиќ Д, Долненец-Банева Н, Стојанов М, Радуловиќ Бекаровска С, Филипче В, Чапаровски А, Дамјановски В, Максимовска Б, Богоевски А. Симптоматски епилепсии-евалуација на ефектите од третман со фенобарбитон и топамакс. Епилепсија, 2008, 27/28: 33-37.	0,6	4	2,4
8.Nikodijevic D, Cvetkovska E, Petrovska-Cvetkovska D . Guidelines for treatment of patients with epilepsy-Sitges, Spain 2008. Епилепсија, 2008, 29/30: 53-57.	0,8	4	3,2
9.N. Dolnenec-Baneva,S. Radulovic Becarovska, D. Petrovska-Cvetkovska . Contemporary Guidelines for the Management of Acute	0,8	4	3,2

	Ischaemic Stroke. Epilepsija, 2009, 31/32: 55-60.			
5.	Секциски предавања на научен стручен собир			
	1.Водич за превенција од рецидивантен исхемичен мозочен удар АХА/АСА. Здружение на невролози, Скопје (сала Реплекфарм) 21.12.2009.	1	1	1
	2.Невросаркоидоза-приказ на случај, Клиника за неврологија, 2013.	1	1	1
	3.Функционални скали и скали за проценка на моторен дефицит, Клиника за неврологија, Скопје, 2013.	1	1	1
	4.Нови стратегии во третман на епилепсии, Клиника за неврологија, Скопје, 2014.	1	1	1
6.	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество			
	1. Цветковска-Петровска Д. Новини во препораките за третман на интрацеребрална хеморагија. 5 th Congress of the Neurologists of Macedonia with International Participation, Ohrid, 2012, Abstract Book: 38-39.	1	3	3
7.	Апстракти објавени во зборник на конференции- меѓународна			
	1. Петровска-Цветковска Д , Никодијевиќ Д, Банева Д. Н, Беќаровска Р.С, Стојанов М, Георгиевска А, Цуцуловска Ј. Ефективноста на ламотригинот врз квалитетот на животот когницијата и бихејвиоралниот статус кај пациенти со епилепсија. IV Конгрес на психијатрите на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2009, Зборник на апстракти, Мак.мед.прегл. 63 (супл 74):68.	1	1	1
	2. Долненец-Банева Н, Стојанов М, Георгиевска А, Радуловиќ-Беќаровска С, Петровска-Цветковска Д , Вујовиќ В, Зафирова-Ивановска Б. Donepezil in the treatment of vascular dementia. IV конгрес на	1		

	психијатрите на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2009, Зборник на апстракти, Мак.мед.прегл. 63 (супл 74):68.		1	1
	3. Радуловиќ БС, Беќаровски Н, Вујовиќ В, Банева Н, Петровска Цветковска Д. Постапоплектични емоционални растројства. IV конгрес на психијатрите на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2009, Мак.мед.прегл. 63 (супл 74):71.	1	1	1
	4. Радуловиќ-Беќаровска С, Долненец-Банева Н, Петровска-Цветковска Д , Беќаровски Н. Упатство за конзервативен третман на спонтана интрацеребрална хеморагија. XII конгрес на лекарите на Р. Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2011, Зборник на апстракти: 28.	1	1	1
	5. Dolnenec-Baneva N, Radulovic-Becarovska S, Petrovska-Cvetkovska D , Nikodijevic D, Ivanovska-Zfirova B. Ischaemic Stroke in Young Age. 5 th Congress of the Neurologists of Macedonia with International Participation, Ohrid, 2012, Abstract Book: 36-37.	1	1	1
	6. Цветковска-Петровска Д , Долненец-Банева Н, Никодијевиќ Д. Новини во препораките за третман на интрацеребрална хеморагија. 5 th Congress of the Neurologists of Macedonia with International Participation, Ohrid, 2012, Abstract Book: 38-39.	1	1	1
	7. Радуловиќ-Беќаровска С, Беќаровски Н, Долненец-Банева Н, Цветковска ПД. Дислипидемија како фактор на ризик за исхемичен мозочен удар кај старата популација. 5 th Congress of the Neurologists of Macedonia with international participation, Ohrid, 2012, Abstract Book: 73.	1	1	1
	8. Nikodijevic D, Cvetkovska P.D , Maksimovska B, Dolnenec B. N, Popovski U.J, Risteski M. A Multicentral Double Blind Clinical	1		

	Study of Levetiracetam Treatment in Patients with Epilepsy-2 year Follow up. 5 th Congress of the Neurologists of Macedonia with international participation, Ohrid, 2012, Abstract Book: 92.		1	1
	9. Петковска Бошкова Т, Бојковски В, Даскаловска В, Петровска Цветковска Д , Алексовски В. Длабока венска тромбоза на нога по балон ангиопластика кај пациент со мултипла склероза. 5 th Congress of the Neurologists of Macedonia with international participation, Ohrid, 2012, Abstract Book: 88	1	1	1
	10. Ugrinovska Popovska J, Nikodijevik D, Mladenovski S, Mitrev Z, Petrovska Cvetkovska D , Kolevski G. One year randomyzed clinical study comparing surgical versus non-surgical treatment for carpal tunnel syndrome. 5 th Congress of the Neurologists of Macedonia with international participation, Ohrid, 2012, Abstract Book: 82.	1	1	1
	11. Dolnenec-Baneva N, Radulovic-Becarovska S, Petrovska-Cvetkovska D . Vascular Dementia-Efficacy of Donepezil. 5 th Macedonian Psychiatric Congress and International Meeting, Ohrid, 2013, Book of Abstracts: 87.	1	1	1
	12. Цветковска-Петровска Д , Долненец-Банева Н, Бекаровска-Радуловиќ С, Цуцуловска Ј, Бошкова-Петковска Т, Ивановска-Зафирова Б. Клиничка евалуација на терапискиот ефект на донепезил во третманот на васкуларна деменција. 5 th Macedonian Psychiatric Congress and International Meeting, Ohrid, 2013, Book of Abstracts: 89.	1	1	1
	13. Бекаровска-Радуловиќ С, Долненец-Банева Н, Петровска-Цветковска Д . Преваленција на емотивни растројства по прележан мозочен удар. 5 th Macedonian	1	1	1

	Psychiatric Congress and International Meeting, Ohrid, 2013, Book of Abstracts: 98.			
	14. Petrovska-Cvetkovska D , Dolnenec-Baneva N, Aleksovski V, Zafirovska-Ivanovska B. Primary supratentorial intracerebral hemorrhage: correlation of volume, hematoma and brain edema with neurological deterioration and C-reactive protein. IX/VX Kongres neurologa Srbije sa medjunarodnim ucescem, Beograd, 2013, 14-16 Novembar, Zbornik sazetka: 157.	1	1	1
	15. Petrovska Cvetkovska D , Nikodijevik D, Dolnenec-Baneva N, Radulovic-Bekarovska S, Cepreganova-Cangovska T, Aleksovski V, Kuzmanovska G. Efficacy and tolerability of new versus old AEDs in elderly patients with epilepsy. Epilepsy & behavior, 2010, Vol.17 (4): 32.	1	1	1
	16. Nikodijevik D, Petrovska-Cvetkovska D , Dolnenec-Baneva N, Radulovic-Bekarovska S, Cepreganova-Cangovska. Comparative clinical study of reduction of seizures and quality of life in patients with refractory epilepsy-old versus new generation AEDs. Epilepsy & behavior, 2010, Vol.17 (4): 54.	1	1	1
	17. Kuzmanovska G, Petrovska-Cvetkovska D , Novotni T, Aleksovski V. Quality of life and cognitive function in patients with comorbidity of epilepsy and depression. Epilepsy & behavior, 2010, Vol.17 (4): 69.	1	1	1
	18. Petrovska-Cvetkovska D , Dolnenec-Baneva N, Nikodijevik D. The influence of blood pressure on recurrent stroke and myocardial infarction. 5 th Macedonian congress of cardiology with international participation, Skopje, 2014, Abstract book: 21	1	1	1
	19. Petrovska-Cvetkovska D , Dolnenec-Baneva N, Nikodijevik D. Stroke and atrial fibrillation. 5 th Macedonian congress of	1		

	cardiology with international participation, Skopje, 2014, Abstract book: 22		1	1
	20. Cvetkovska P.D , Cvetkovska E. Quality of life in Patients with medically refractory epilepsy treated with levetiracetam as a monotherapy, 2012, Epilepsia, 53 (5): 51	1	1	1
Вкупно бодови		96,4		

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активност:	Бр. на активности	Поени од формулар	Вкупно
1.	Учество во промотивни активности на Факултетот			
	Организирање на континуирана медицинска едукација, ЈЗУ УК за неврологија (3 години: 2013, 2014, 2015)-4 предавања/годишно	12	1	12
	Организирање на континуирана медицинска едукација, под организација на World Federation of Neurology (6 години: 2012-2018)- 3 предавања/годишно	12	1	12
2.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството-неврологија	1	2	2
Вкупно				26,0

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

1.	Студиски престој во странство до 3 мес.			
	Болница „Света Софија“, Софија, Бугарија, 2017	1	0.5	0.5

2.	Учество во комисии и тела на државни и други органи		1	
	Член на Комисија за полагање на колоквиум при Клиниката за неврологија			1
	Член на комисија за полагање на специјалистички испит по неврологија			1
				1
Вкупно бодови		3,5		

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	88,54
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	96,4
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	26,0
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	3,5
Вкупно:	214,44

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Наталија Долненец Банева с.р.

Проф. д-р Гордана Китева Тренчевска с.р.

Проф. д-р Игор Петров с.р.

Проф. д-р Марија Ралева с.р.

Проф. д-р Бети Зафировска Ивановска с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на н. сор. д-р Драгана Петровска Цветковска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека науч. сораб. д-р Драгана Петровска Цветковска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето доцент по предметот Неврологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, н. сор. д-р Драгана Петровска Цветковска да биде избрана во звањето доцент по предметот Неврологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Наталија Долненец Банева с.р.

Проф. д-р Гордана Китева Тренчевска с.р.

Проф. д-р Игор Петров с.р.

Проф. д-р Марија Ралева с.р.

Проф. д-р Бети Зафировска Ивановска с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ
ОБЛАСТИ БИОХЕМИЈА (МЕДИЦИНСКА ХЕМИЈА) И КЛИНИЧКА БИОХЕМИЈА
НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија број 35/08, 103/08, 26/09, 99/09, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 154/15, 30/16, 120/16 и 127/16), а во врска со членовите 9, 42, 46 и 48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 274/13), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата IX редовна седница одржана на 20.2.2018 година, донесе Решение за избор на 1 наставник во сите наставно-научни звања во научните области: биохемија (медицинска хемија) и клиничка биохемија, и формира Рецензентска комисија во состав:

1. проф.д-р Даница Лабудовиќ
2. вонр. проф.д-р Светлана Цековска
3. вонр.проф.д-р Катерина Тошеска Трајковска.

На конкурсот објавен во дневните весници „Нова Македонија“, „Вечер“ и „Коха“ од 23.1.2018 година се пријави кандидатката асистент докторанд д-р Ирена Костовска. По разгледувањето на доставените документи и врз основа на познавањето на пријавената кандидатка, Рецензентската комисија има чест да му го достави на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет следниов

ИЗВЕШТАЈ

8. Биографски податоци и образование

Кандидатката асистент докторанд д-р Ирена Костовска е родена на 2.3.1980 година во Скопје. Основно и средно медицинско образование завршила со одличен успех во Скопје. Дипломирала на Медицинскиот факултет во Скопје на 13.10.2006 година, со просечен успех 9,75. На Институтот за медицинска и експериментална биохемија се вработила во април 2009 година.

Во учебната 2013/2014 се запишала на трет циклус (докторски) студии по базична медицина на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Студиите ги завршила во 2017 година, со просечен успех 10,0. На 15.12.2017 година ја одбранила докторската дисертација под наслов: *„Улога на подоцитните протеини нефрин и подокаликсин во рана дијагноза на*

секундарни нефропатии”, пред Комисија во состав: проф. д-р Соња Топузовска, проф. д-р Даница Лабудовиќ (ментор), проф. д-р Гоце Спасовски, вонр. проф. д-р Светлана Цековска и проф. д-р Милка Здравковска, со што се стекнала со научниот степен доктор на медицински науки - базична медицина.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Специјалистичкиот испит по медицинска биохемија го положила на 4.10.2013 година, со што се стекнала со звањето специјалист по медицинска биохемија.

Во 2008 година, д-р Костовска Ирена е избрана за помлад асистент по предметот Биохемија, а во 2011 година е реизбрана во истото звање. Во 2015 година е избрана во звањето асистент докторанд на Медицинскиот факултет по предметот Биохемија и Клиничка биохемија.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтените на УКИМ со бр. 940/08, 1001/11,1107/15 како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

9. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Медицинскиот факултет, кандидатката асистент докторанд д-р Костовска Ирена изведува практична настава (лабораториски вежби и семинари) на I циклус студии за: студентите по општа медицина - предмети: Медицинска хемија, Биохемија 1, Биохемија 2 и Клиничка биохемија, студентите по дентална медицина - предмети: Медицинска хемија и биохемија, студентите од тригодишни стручни студии - Висока школа за стручни сестри: Биохемија и Клиничка биохемија, Висока школа за физиотерапевти - Биохемија, студентите од Природно-математичкиот факултет - насока аналитичка биохемија - предмети: Медицинска и клиничка биохемија.

Кандидатката е автор на еден рецензиран учебник: „Биохемија” за студенти на стручни тригодишни студии при Медицинскиот факултет во Скопје и на два рецензирани практикума за вежби за студенти од Медицинскиот факултет и Природно - математичкиот факултет - Скопје.

Научноистражувачка дејност

Д-р Костовска Ирена има објавено вкупно 39 научни трудови од областа медицинска биохемија, од кои 8 труда во меѓународни научни списанија и/или меѓународни научни публикации и 31 труд во зборник од меѓународен научен собир.

Асистент докторанд Ирена Костовска била соработник во два научни национални и два научни меѓународни проекта.

Свое секциско предавање одржала на научен/стручен собир во земјата.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Асистент докторанд д-р Костовска Ирена активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Институтот за медицинска и експериментална биохемија како специјалист по медицинска биохемија.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во Центарот за медицинска биохемија при Клиничкиот центар - Србија, јуни 2017, Белград, Србија.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии на Медицинскиот факултет, како и во повеќе експертски тимови, комисии и работни групи во државни и меѓународни институции:

- член на Работната група за хармонизација на целокупниот тестирачки процес (Working group – Harmonisation of total testing process) при Европската федерација за лабораториска медицина (ЕФЛМ) – (EFLM – European federation of laboratory medicine) (2015-2016 прв мандат и од 2017-втор мандат);
- сертифициран интерен одитор за акредитација на медицински лаборатории според EN ISO/IEC 15189:2011 стандард;
- сертифициран интерен одитор според стандардите EN ISO 19011: 2011 и EN ISO/IEC 17025:2011 за лаборатории за тестирање;
- стручно лице (експерт) при Советот за јавни набавки (декември 2016-ноември 2017);
- член на Центарот за кариера на студенти при Медицинскиот факултет во Скопје;
- член на Работна група за прочистување на ставки-лабораториски потрошен материјал, хемикалии и китови и реагенси согласно со годишниот план за јавни набавки за 2018 година на Медицински факултет;
- учесник во клинички студии во областа на медицинските науки и здравството.

Член е на: Македонското лекарско друштво, Македонското здружение за медицинска биохемија и лабораториска медицина, Лекарската комора на Македонија, Балканската федерација за клиничка лабораторија (BCLF), Европската федерација за клиничка хемија и лабораториска медицина (EFLM), Интернационалната федерација за клиничка хемија (IFCC).

Оценка од самоевалуација

Кандидатката асистент докторанд Костовска Ирена, во периодот 2009 -2013, доби позитивна просечна оценка за сите предметни програми (4,81 од 5) во периодот 2013-2018 доби

позитивна просечна оценка за сите предметни програми (9,51 од 10) од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Ирена Љупчо Костовска

Институција: Медицински факултет во Скопје, Институт за медицинска и експериментална биохемија

Научна област: медицина, биохемија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активностите (наставно-образовна):	Поени
1.	Одржување на вежби (лабораториски) или изработка на семинарски труд	
	Одржување на вежби од прв циклус студии: Медицинска хемија, (Медицински факултет), 2009-2010 и 2011-2018 180 часа x 0,03 x 8 години	43,2
	Одржување на вежби од прв циклус студии: Биохемија 1, (Медицински факултет), 2009-2010 и 2011-2018 240 часа x 0,03 x 8 години	57,6
	Одржување на вежби од прв циклус студии: Биохемија 2, (Медицински факултет), 2009-2010 и 2011-2018 160 часа x 0,03 x 8 години	38,4
	Одржување на вежби од прв циклус студии: Клиничка Биохемија, (Медицински факултет), 2011-2018 20 часа x 0,03 x 7 години	4,2
	Одржување на вежби и семинари од прв циклус студии: Тригодишни стручни студии за медицински сестри и физиотерапевти (редовни и вонредни), (Медицински факултет) 2011-2018 35 часа x 0,03 x 7 години	7,35
	Одржување на вежби од прв циклус студии: Медицинска хемија и биохемија, (Стоматолошки факултет), 2011-2018 120 часа x 0,03 x 7 години	25,2
	Одржување на вежби од прв циклус студии: Медицинска и клиничка биохемија, (Природно-математички факултет), Медицинска биохемија 45 часа x 0,03 x 6 години	

	Клиничка биохемија 12 часа x 0,03 x 8 години	10,98
2.	Консултации со студенти	
	2009-2010 и 2011-2018 година (1400 x 0,002)	2,8
3.	Позитивно рецензиран учебник-автор	
	Учебник “Биохемија” наменет за студенти на тригодишни стручни студии, Скопје, 2015	8,0
4.	Позитивно рецензиран практикум-автор	
	Практикум за вежби по медицинска биохемија за студентите по медицина, Медицински факултет, Скопје, 2015	4,0
	Практикум за вежби по клиничка биохемија за студенти по аналитичка биохемија, ПМФ, Скопје, 2016	4,0
Вкупно:		205,73

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активностите (научноистражувачка дејност):	Поени
1.	Учесник во меѓународен проект	
	2015 - млад истражувач во меѓународен проект - <i>Harmonisation of units of measurement</i> во рамките на Работната група за хармонизација на целокупниот тестирачки процес при Европската федерација за лабораториска медицина (European federation of laboratory medicine - EFLM)	5,0
	2017 - млад истражувач во меѓународен проект - <i>European common reference intervals</i> во рамките на Работната група за хармонизација на целокупниот тестирачки процес при Европската федерација за лабораториска медицина (European federation of laboratory medicine - EFLM)	5,0
2.	Учесник во национален проект	
	2010-2012 - млад истражувач во националниот научен проект „SDS-PAG електрофореза на уринарни протеини во евалуација на деца со инфекции и малформации на уринарниот тракт“, раководен од проф. Петраќи Корнети	3,0
	2010-2012 - млад истражувач во националниот научен проект "Биотоксичност од пестициди во површински води и вкупни атмосферски преципитати", раководен од проф. Снежана Трајковска Аарон	3,0
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	Kostovska I , Tosheska-Trajkovska K, Cekovska S, Spasovski G, Labudovic D. Nephryn and podocalyxin-new podocyte proteins for early detection of secondary nephropathies. BANTAO Journal 2016; 14(1): 11-6.	3,6
	Kostovska I , Tosheska-Trajkovska K, Cekovska S, Labudovic D, Spasovski G. Role of nephryn and podocalyxin in early	

	detection of diabetic nephropathy. Physioacta 2016;10(3):87-97.	3,6
	Tosheska-Trajkovska K, Labudovic D, Bogdanska J, Kostovska I , Cekovska S, Brezovska J, Bosilkova G, Krstevska M, Topuzovska S. Screening of medical students for Hepatis B and Hepatitis C virus. Physioacta 2016;10(3):43-50.	3,6
	Brezovska Kavrakova J, Cekovska S, Tosheska Trajkovska K, Kostovska I , Krstevska M. Association of methylene tetrahydrofolate reductase gene polymorphism (C677T) and homocysteine levels in coronary artery disease. Physioacta 2016;10(2):63-71.	3,6
	Nikolov G, Boncheva M, Gruev T, Trajkovska KT, Kostovska I . Urinary biomarkers for follow-up of renal transplantation-where we are! J of IMAB 2016; 22(2):1139-48.	3,6
	Kostovski O, Spasevska L, Kostovska I , Jankulovski N. Role of CD133 and CD44 stem cell markers in prediction of metastatic potential in patients with colorectal carcinoma. Physioacta 2016;10(3):71-78.	3,6
	Kostovski O, Spasevska L, Kostovska I , Nikodinovski A, Jankulovski N. Molecular characteristics of colorectal carcinogenesis-compared analyses of normal and cancer stem cell model. Medicus 2017;Vol.VI (1):3-13.	3,6
	Ferruccio Ceriotti , Najdana Gligorovic Barhanovic, Irena Kostovska , Karel Kotaska, Maria Carmen Perich Alsina. Harmonisation of the laboratory testing process: need for a coordinated approach. Clin Chem Lab Med, 2016; 54(12): e361-e363.	3,6
4.	Секциско предавање на научен/стручен собир	
	Стручен состанок на МЗМБЛМ при МЛД:Улога на нефрин и подокаликсин во рано откривање на дијабетичната нефропатија, Скопје, 21,04,2017.	1,0
5.	Учество на научен/ стручен собир со постер	
	Korneti P, Tasic V, Chakalarski K, Korneti B, Alabakovska S, Kostovska I , Cekovska S. Application of SDS-PAG electrophoresis in medical practice 17 th BCLF Meeting, Ohrid, Republic of Macedonia, September 16-19, 2009.	0,5
	Kostovska I , Cekovska S, Kocevsk A, Tosheska Trajkovska K. Biochemical evaluation of diabetic patients according to	0,5

	their glycemic control. 20 th BCLF Meeting, Belgrade, Serbia, 18-22.09. 2012.	
	I. Kostovska , S. Cekovska, K. Tosheska-Trajkovska. Lipid profile in diabetic patients according to their glycaemic control. 20 th IFCC-EFLM European Congress of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine, Milano, Italy, 19-23.05.2013.	0,5
	S Cekovska, I Kostovska , J Georgievska. Phastsystem SDS-PAG electrophoretic profiles of urinary proteins in women with normotensive and hypertensive pregnancy. 22 nd International Congress of Clinical chemistry and Laboratory Medicine, IFCC-World Lab, Istanbul, Turkey, 22-25 June 2014; 2014.	0,5
	K.Tosheska-Trajkovska, S. Cekovska, I. Kostovska , G.Bosilkova, N.Toseska-Spasova, S.Alabakovska. Quality management system and accreditation process of the Biochemical Analyses Laboratory. 22 nd International Congress of Clinical chemistry and Laboratory Medicine, IFCC-World Lab, Istanbul, Turkey, 22-25 June 2014.	0,5
	Cekovska S, Kostovska I. , Tosheska Trajkovska K, Bosilkova G, Krstevska M, Gerakaroska M., Tasic V. Variability of urinary N-acetyl –beta-D-glucosaminidase activity during stress tolerance test in individuals with orthostatic proteinuria. 21 st IFCC-EFLM Congress of clinical chemistry and laboratory medicine: Euro Med Lab Paris 2015, Paris, 21-24.06. 2015.	0,5
	I. Kostovska , Gerakaroska M., K. Tosheska-Trajkovska, S. Cekovska, Bosilkova G. Evaluation budget for the measurement uncertainty of ALT in serum. 21 st IFCC-EFLM Congress of clinical chemistry and laboratory medicine: Euro Med Lab Paris 2015, Paris, 21-24.06. 2015.	0,5
	K. Tosheska-Trajkovska, D. Labudovic, S. Cekovska, I. Kostovska , N.Toseska-Spasova, S. Alabakovska. LCAT and CETP levels in normal weight healthy men: relationship with triglyceride concentration and insulin sensitivity. 21 st IFCC-EFLM Congress of clinical chemistry and laboratory medicine: Euro Med Lab Paris 2015, Paris, 21-24.06. 2015.	0,5
	I. Kostovska , I. Samardjiski, K. Tosheska-Trajkovska, D. Labudovic, S. Cekovska, S. Alabakovska. Evaluation of urinary proteins in women with preeclampsia by SDS PAGE. 21 st	0,5

	IFCC-EFLM Congress of clinical chemistry and laboratory medicine: Euro Med Lab Paris 2015, Paris, 21-24.06. 2015.	
	Marija Krstevska, Ksenija Bogoeva Kostovska, Katerina Tosheska Trajkovska, Irena Kostovska . Homocysteine: risk factor for coronary artery disease in patients with type 2 diabetes mellitus. EPMA world congress – Traditional Forum in Predictive, Preventive and Personalised Medicine, Malta, 14-17.09.2017	0,5
	Irena Kostovska , Katerina Tosheska Trajkovska, Svetlana Cekovska, Goce Spasovski, Danica Labudovik. Nephryn: marker for early detection of hypertensive nephropathy. EPMA world congress – Traditional Forum in Predictive, Preventive and Personalised Medicine, Malta, 14-17.09.2017.	0,5
	Katerina Tosheska Trajkovska, Irena Kostovska , Gordana Bosilkova. The importance of routinely reporting non-HDL cholesterol by the clinical laboratory. EPMA world congress – Traditional Forum in Predictive, Preventive and Personalised Medicine, Malta, 14-17.09.2017.	0,5
7.	Апстрактни објавени во зборник на конференција (меѓународна/национална)	
	Korneti P, Tasic V, Chakalarski K, Korneti B, Alabakovska S, Kostovska I , Cekovska S. Application of SDS-PAG electrophoresis in medical practice. 17 th BCLF Meeting, Ohrid, Republic of Macedonia, September 16-19, 2009, Balkan Journal of Clinical Laboratory; XVII, 09, 1: 100,abs. PP-050.	1,0
	Kostovska I , Cekovska S, Kocevskaa A, Tosheska Trajkovska K. Biochemical evaluation of diabetic patients according to their glycemic control. 20 th BCLF Meeting, Belgrade, Serbia. Balkan Journal of Clinical Laboratory; XX,12,1, abs. P026.	1,0
	I. Kostovska , S. Cekovska, K. Tosheska- Trajkovska. Lipid profile in diabetic patients according to their glycaemic control. 20 th IFCC-EFLM European Congress of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine, Milano, 2013; abs. W190.	1,0
	Kostovska I. , Cekovska S., Tosheska Trajkovska K, Gerakaroska M., Bosilkova G., Bogdanska J. Comparison of the results for the most frequently appointes biochemical parameters obtained with manuel and automated assay	1,0

	procedures. 21 th BCLF Meeting, Budva, Montenegro. Balkan Journal of Clinical Laboratory 2013; XXI, 1: 141, abs. PF032.	
	S Cekovska, I Kostovska , J Georgievska. Phastsystem SDS-PAG electrophoretic profiles of urinary proteins in women with normotensive and hypertensive pregnancy. 22 nd International Congress of Clinical chemistry and Laboratory Medicine, IFCC-World Lab, Istanbul, Turkey, 22-26 June 2014; Clin Chem Lab Med 2014, 52, Special suppl.	1,0
	K. Tosheska-Trajkovska, S. Cekovska, I. Kostovska , G.Bosilkova, N.Toseska-Spasova, S.Alabakovska. Quality management system and accreditation process of the Biochemical Analyses Laboratory. 22 nd , IFCC-World Lab, Istanbul, Turkey, 22-26 June 2014; Clin Chem Lab Med 2014, 52, Special suppl.S1027.	1,0
	Kostovska I , Cekovska S, Tosheska-Trajkovska K, Labudovic D. Urinary protein analysis in diabetic patients. Dubrovnik, Croatia, 2014; Biochemia Medica 2014; 24 (Suppl 1).S1-s78, S 59. p5	1,0
	Kostovska I , Tosheska Trajkovska K, Alabakovska S, Cekovska S, Bosilkova G, Labudovic D. Preanalytical quality indicators calculation. 3rd EFLM-BD European Conference on Preanalytical Phase, Porto, Portugal. March 20–21, 2015, Clin Chem Lab Med 2015; 53(4): p051.	1,0
	Tosheska-Trajkovska K, Cekovska S, Kostovska I , Bosilkova G, Toseska-Spasova N, Alabakovska S. Accreditation process and experience of the Biochemical Analyses Laboratory. 3rd EFLM-BD European Conference on Preanalytical Phase, Porto, Portugal. March 20–21, 2015 Clin Chem Lab Med 2015; 53(4): p075.	1,0
	K. Tosheska-Trajkovska, S.Cekovska, G.Bosilkova, I. Kostovska , N. Toseska-Spasova, S. Alabakovska. Accreditation of medical laboratories in the Republic of Macedonia. LOKUS 2015 Symposium, HDMBLM and Abbott Laboratories, Mali Losinj, Croatia, 10-11.IV 2015, Book of abstract, Po55.	1,0
	K. Tosheska-Trajkovska, S. Cekovska, G. Bosilkova, I. Kostovska , N.Toseska-Spasova, S. Alabakovska. The External Quality Assessment Scheme: Four years experience as a participation laboratory. LOKUS 2015 Symposium, HDMBLM	1,0

	and Abbott Laboratories, Mali Losinj, Croatia, 10-11.IV 2015, Book of abstract, Po56.	
	Cekovska S, Kostovska I. , Tosheska Trajkovska K, Bosilkova G, Krstevska M, Gerakaroska M., Tasic V. Variability of urinary N-acetyl –beta-D-glucosaminidase activity during stress tolerance test in individuals with orthostatic proteinuria. Euro Med Lab Paris 2015, Paris, 2015; Clin Chem Lab Med 2015; 53, Special suppl. abs. S1091.	1,0
	I. Kostovska , Gerakaroska M., K. Tosheska-Trajkovska, S. Cekovska, Bosilkova G. Evaluation budget for the measurement uncertainty of ALT in serum. Euro Med Lab Paris 2015, Paris, 2015; Clin Chem Lab Med 2015; 53, Special suppl. abs. S1127.	1,0
	K. Tosheska-Trajkovska, D. Labudovic, S. Cekovska, I. Kostovska , N.Toseska-Spasova, S. Alabakovska. LCAT and CETP levels in normal weight healthy men: relationship with triglyceride concentration and insulin sensitivity. Euro Med Lab Paris 2015, Paris, 2015; Clin Chem Lab Med 2015; 53, Special suppl. abs. S295.	1,0
	I. Kostovska , I. Samardjiski, K. Tosheska-Trajkovska, D. Labudovic, S. Cekovska, S. Alabakovska. Evaluation of urinary proteins in women with preeclampsia by SDS PAGE. Euro Med Lab Paris 2015, Paris, 2015; Clin Chem Lab Med 2015; 53, Special suppl. abs. S1094.	1,0
	I. Kostovska , S. Cekovska, K. Tosheska-Trajkovska, D. Labudovic, A.Senev, D.Trajkov, A.Petlichkovski, M.Krstevska. Serum homocysteine levels and methylene tetrahydrofolatereductase genotypes in couples with idiopathic recurrent miscarriage. 23rd BCLF Meeting, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, October 7-9, 2015, Balkan Journal of Clinical Laboratory 2015; XXII, 15, 1: 100, abs. PF41.	1,0
	Cekovska S, Kostovska I. , Tosheska-Trajkovska K, Bosilkova G, Tasic V. Urinary beta N-acethylglucosaminidase activity during stress tolerance test in individuals with exercise induced proteinuria. 23rd BCLF Meeting, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, October 7-9, 2015, Balkan Journal of Clinical Laboratory 2015; XXII, 15, 1: 102, abs. PF43.	1,0
	K. Tosheska-Trajkovska, Danica Labudovic, Irena Kostovska , Jasna Bogdanska, Julijana Brezovska, Svetlana Cekovska, Marija Radovic, Sonja Alabakovska. Lp (a) and	1,0

	apolipoprotein (a) phenotypes in healthy Macedonian children. Symposium of the International Atherosclerosis Society "Anitschkow Days", St. Petersburg, Russian Federation. June 2-4, 2016, Book of abstracts. P 56.	
	Kostovska I , Tosheska Trajkovska K, Cekovska S, G.Spasovski, Labudovic D. Nephlin and podocalyxin-markers for early detection of diabetic nephropathy. 4 th Joint EFLM-UEMS Congress, Warsaw, Poland, 21-24 September, 2016. Clin Chem Lab Med 2016; abstract no.0024.	1,0
	Julijana Brezovska Kavrakova, Cekovska S, Irena Kostovska , Marija Krstevska. Hyperhomocysteinemia in patients with coronary artery disease. 4 th Joint EFLM-UEMS Congress, Warsaw, Poland, 21-24 September, 2016. Clin Chem Lab Med 2016; abstract no.0054.	1,0
	Cekovska S, Tasic V, Tosheska Trajkovska K, Bogdanska J, Kostovska I . Evaluation of urinary proteins in children with febrile conditions of non-renal origin. 4 th Joint EFLM-UEMS Congress, Warsaw, Poland, 21-24 September, 2016. Clin Chem Lab Med 2016; abstract no.0211.	1,0
	Tosheska-Trajkovska K, Kostovska I , Bosilkova G, Cekovska S. External quality assessment scheme of urinary sediment as an excellent educational tool for medical laboratory students. EQALM Symposium 2016, Barcelona, Spain, 13-14 October 2016.	1,0
	Kostovska I , Tosheska-Trajkovska K, Cekovska S, Labudovic D, Bosilkova G. External quality assessment preanalytical scheme selection. EQALM Symposium 2016, Barcelona, Spain 13-14 October 2016.	1,0
	Kostovska I , Gjerakaroska S, Cekovska S, Tosheska-Trajkovska K, Brezovska j, Labudovic D. Prevalence of microalbuminuria in hypertensive patients with or without diabetes mellitus type 2. 24 th Meeting of BCLF, Tirana, Albania, 5-7 October, 2016, Balkan Journal of Clinical Laboratory; XXIV,16, 1: PP-TH-011.	1,0
	V.Ristovska, S.Cekovska, I.Kostovska , K.Tosheska-Trajkovska, G.Bosilkova, N.Ristovska. Model for results comparison of two different biochemical analyzers Chemwell and Chem 200 in laboratory accredited according to the ISO	1,0

	17025. 24 th Congress of Chemists and Technologists, Ohrid, R.Macedonia, 11-14 September, 2016, Book of abstracts, BCo10.	
	K. Tosheska-Trajkovska, S. Cekovska, G.Bosilkova, I. Kostovska , J.Bogdanska, S. Topuzovska. Accreditation of medical laboratories in Republic of Macedonia. 22 nd IFCC-EFLM European Congress of CCLM -Euro Med Lab Athens 2017, Greece; 11-15 June 2017, Clin Chem Lab Med 2017; 55, Special suppl.abs.S883.	1,0
	K. Tosheska-Trajkovska, S. Cekovska, I. Kostovska , G.Bosilkova. Measurement uncertainty of cholesterol and triglycerides-implementation in clinical praxis. 22 nd IFCC-EFLM European Congress of CCLM -Euro Med Lab Athens 2017, Greece; 11-15 June 2017, Clin Chem Lab Med 2017; 55, Special suppl.abs.S833.	1,0
	S. Cekovska, K. Tosheska-Trajkovska, S. Topuzovska, J.Brezovska-Kavrakova, I.Kostovska , D.Labudovic. Preventive noninvasive analysis of urinary proteins in 13-24 years old individuals in correlation with physical activity. 22 nd IFCC-EFLM European Congress of CCLM- Euro Med Lab Athens 2017, Greece; 11-15 June 2017, Clin Chem Lab Med 2017; 55, Special suppl.S8305.	1,0
	Marija Krstevska, Ksenija Bogoeva Kostovska, Katerina Tosheska Trajkovska, Irena Kostovska . Homocysteine: risk factor for coronary artery disease in patients with type 2 diabetes mellitus. EPMA journal 2017;8(1):S33-S34.	1,0
	Irena Kostovska , Katerina Tosheska Trajkovska, Svetlana Cekovska, Goce Spasovski, Danica Labudovik. Neph rin: marker for early detection of hypertensive nephropathy. EPMA journal 2017;8(1):S39.	1,0
	Katerina Tosheska Trajkovska, Irena Kostovska , Gordana Bosilkova. The importance of routinely reporting non-HDL cholesterol by the clinical laboratory. EPMA journal 2017;8(1):S39.	1,0
Вкупно:		82,3

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активностите (стручно-апликативна дејност):	Поени
1.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	
	Специјалист по медицинска биохемија	2,0
2.	Воведување нова лабораториска метода во областа на медицинските науки и здравството (прв пат во државата)	
	Воведување на лабораториска метода за одредување на концентрација на нефрин во урина	4,0
	Воведување на лабораториска метода за одредување на концентрација на подокаликсин во урина	4,0
3.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија	
	Стручни мислења дадени за потребите на Советот за јавни набавки во периодот од декември 2016 до ноември 2017 (x370)	370,00
4.	Учесник во клинички студии во областа на медицинските науки и здравството (x 11)	11,00
Вкупно		391,00

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Реден број	Назив на активностите (дејности од поширок интерес):	Поени
1.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект – млад истражувач (x2)	1,0
2.	Член на Работната група за хармонизација на целокупниот тестирачки процес при Европската федерација за	2,0

	лабораториска медицина (ЕФЛМ) – (Working group on Harmonisation of total testing process – European federation of laboratory medicine - EFLM) (2015-2016 прв мандат)(2017-втор мандат)	
3.	Член на Работната група за прочистување на ставки-лабораториски потрошен материјал, хемикалии и китови и реагенси согласно со годишниот план за јавни набавки за 2018 година на Медицински факултет	0,5
4.	Член на Центарот за кариера на студенти при Медицинскиот факултет во Скопје	0,5
5.	Студиски престој во странство (до 3 месеци) Центар за медицинска биохемија, Клинички центар Србија, јуни 2017, Белград, Србија	0,5
6.	Стручно лице во Советот за јавни набавки (декември 2016 ноември 2017)	1,0
7.	Сертифициран интерес одитор според стандардите EN ISO 19011: 2011 и EN ISO/IEC 15189:2011 за медицински лаборатории	1,0
8.	Сертифициран интерес одитор според стандардите EN ISO 19011: 2011 и EN ISO/IEC 17025:2011 за лаборатории за тестирање	1,0
Вкупно		7,5
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		205,73
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		82,3
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		391,0
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		7,5

	Вкупно	686,53

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Даница Лабудовиќ, с.р.**
- 2. Вонр.проф. д-р Светлана Цековска, с.р.**
- 3. Вонр.проф. д-р Катерина Тошеска
Трајковска, с.р.**

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на кандидатката асистент докторанд д-р Костовска Ирена

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека асистент докторанд д-р Костовска Ирена поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето доцент во научните области биохемија (медицинска хемија) и клиничка биохемија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, асистент докторанд д-р Костовска Ирена да биде избрана во звањето **доцент** во научните области биохемија (медицинска хемија) и клиничка биохемија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Даница Лабудовиќ, с.р.**
- 2. Вонр.проф. д-р Светлана Цековска, с.р.**
- 3. Вонр.проф. д-р Катерина Тошеска
Трајковска, с.р.**

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ШЕСТ АСИСТЕНТИ ДОКТОРАНДИ ПО ПРЕДМЕТОТ ИНТЕРНА МЕДИЦИНА НА МЕДИЦИНСКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија број 35/08 , 103/08, 26/09, 99/09, 115/10, 17/11, 51/11 ,123/12, 15/13, 24/13 , 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 154/15 , 30/16, 120/16 и 127/16), а во врска со членовите 9, 42, 46 и 48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.274/13), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата VIII редовна седница одржана на 28.12.2017 година, донесе решение за избор на 6 асистенти докторанди по предметот ИНТЕРНА МЕДИЦИНА во согласност со конкурсот објавен на 7.12.2017 година, во дневните весници „Нова Македонија“, „Вечер“ и „Коха“ и формира Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Марија Вавлукис, доц. д-р Ѓорѓи Дерибан и доц. д-р Љубинка Дамјановска Крстиќ. На конкурсот се пријавија следниве кандидати: д-р Сеад Зејнел, д-р Иван Василев, д-р Александра Стевчевска, д-р Даниела Буклиоска Илиевска, д-р Александра Татабитовска, д-р Марјан Бошев, д-р Советка Паљошковска Јорданова, д-р Ирина Котлар и д-р Божидар Кочоски.

Комисијата детално ги разгледа поднесените документи на кандидатите за избор, и на Наставно- научниот совет му го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Д-р Иван Василев**Биографски податоци**

Д-р Иван Василев е роден во Битола, на 25.2.1985 во Битола. Основно и средно образование завршил во Битола со одличен успех (5.00). На Медицинскиот факултет „Професор д-р Параскев Стојанов“, Р Бугарија се запишал во 2003 година, а дипломирал во 2009 година со просечен успех 9,19. Во мај 2010 година запишал специјализација на Катедрата за интерна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје, а специјалистичкиот испит по специјалноста интерна медицина го положил во октомври 2014. Во периодот од април 2010 до август 2015 бил вработен во Клиничката болница во Битола, а на Клиниката за кардиологија во Скопје е вработен од септември 2015 година на Одделот за интервентна кардиологија. Активно го владее англискиот, а има и базично познавање на францускиот јазик.

Стручна активност

Кандидатот во моментот е активен член на повеќе здруженија и тоа: Европското здружение по кардиологија, Македонското здружение по кардиологија, Европското здружение за перкутани коронарни интервенции, Здружението на интернисти на Македонија. Поседува сертификат за GCP (ДКП – добра клиничка пракса) и тоа: Certificate of Training - The Second National GCP Seminar Training in Republic of Macedonia: “Ethical and regulatory aspects of Good Clinical Practice” organized by Association for Good Clinical Practice and Clinical Research Development, 4 DECEMBER 2015.

Учествувал во неколку интернационални студии:

Meres-1 Trial - Рандомизирана студија за проценка на безбедноста и ефикасноста на новиот обложен со сиролимус биорезорбтивен стент Мерес 100 во третманот на де ново коронарни лезии.

Merit V trial - Рандомизирана студија која ги споредува ефикасноста и безбедноста на Biomime DES vs Xience DES во третманот на коронарната артериска болест.

The European bifurcation club Left main study (EBC MAIN) - рандомизирана, мултицентрична интернационална студија која ги споредува двете стратегии за стентирање кај пациенти со лезии на на бифуркацијата на главното стебло.

E-Ultimaster study - Рандомизирана студија која ги спроведува ефикасноста и безбедноста на Сиролимус обложен стент кај пациенти со коронарна артериска болест.

Master DAPT Trial - Рандомизирана студија која ги споредува пролонгираната со скратена ДАПТ кај високоризични пациенти од крваречки компликации после имплантирање на DES.

Roadsaver Trial-мултицентрична студија која ја евалуира безбедноста и ефикасноста на двојно обложениот каротиден стент Roadsaver кај пациенти со каротидна стеноза.

Кандидатот учествувал како предавач на: Конгресот за интервентна кардиологија - Њујорк AIM radial 2013, Конгресот за интервентна кардиологија во Париз - Euro PCR 2016, Конгресот за интервентна кардиологија во Штутгарт AIM radial 2017 и Конгресот за ендоваскуларни интервенции LINC 2018 во Лајпциг, и тоа:

“Bilateral TRA Approach in stenting of severe bilateral iliac artery disease without using guiding sheath/catheter”

“Management of complications after TAVI procedures-how did I treat”

“Transradial single or bilateral access for Iliac artery interventions”

“Transradial CAS using Paladin system together with the double layer micromesh stent-challenging cases”.

Научна активност

Како автор и коавтор учествувал во изработка на повеќе научни и стручни трудови. За овој избор, кандидатот прилага 6 научни трудови во кои е коавтор, 1 едиторијал и 5 апстракти од учество на конгреси.

1. Kedev S, Petkoska D, Zafirovska B, Vasilev I, Bertrand OF. Safety of Slender 5Fr Transradial Approach for Carotid Artery Stenting With a Novel Nitinol Double-Layer Micromesh Stent. 2015. Am J Cardiol.116 (6):977-81.

Цел на студијата е да се процени безбедноста и успешноста на перкутано каротидно артериско стентирање преку трансрадијален пристап со користење на 5 френчи слендер техника и имплантирање на новодизајнираните нитинол Роадсејвер стентови со двојна обвивка за заштита од микроемболизација. Вклучени биле 10 консекутивни пациенти. Заклучено е дека новите каротидни стентови со двојна обвивка можат успешно да се имплантираат кај пациенти со каротидна стеноза преку трансрадијален слендер пристап со успешност во сите случаи.

2. Kedev S, Zafirovska B, Petkoska D, Vasilev I, Bertrand O. Results of Transradial Subclavian Artery Percutaneous Interventions After Bilateral or Single Access. 2016. Am J Cardiol. 118(6):918-923.

Перкутаните интервенции на лезиите или оклузиите на артерија супклавија станаа поефикасни во споредба со хируршката корекција. Споредени се раните и доцните резултати кај 54 пациенти во периодот 2010-2015 кај кои било извршено стентирање на артерија супклавија користејќи билатерален или ипсилатерален радијален пристап. Кај 35 пациенти користевме билатерален радијален пристап, а кај 19 пациенти ипсилатерален пристап. Процедуралниот успех беше 96 %. Забележавме вкупно 3 хематоми помали од 5 см на местото на пункција и 3 асимптоматски оклузии на радијалната артерија по интервенција. После успешната процедура беше забележано израмнување на крвниот притисок на двете раце кај 94% во билатералната група и 100% кај ипсилатералната група. На доцниот follow up проодноста на супклавија беше 91 % во билатералната и 95% во ипсилатералната група. Нашиот заклучок беше дека трансрадијалниот билатерален или ипсилатерален пристап за интервенции на артерија супклавија може да биде ефикасен и безбеден метод без ризиците што ги носат феморалниот и брахијалниот пристап.

3. Sasko Kedev, Biljana Zafirovska, Slobodan Antov, Jorgo Kostov, Igor Spirovski, Marjan Boshev, Ivan Vasilev, Alksandar Jovkovski, Hajber Taravari, Darko Kitanoski, Danica Petkoska, Kalon K.L.Ho. Total wrist access for angiography and interventions: Procedural success and access site crossover in a high volume transradial center. 2017. *Cardiovasc Revasc Med.* pii: S1553-8389(17)30464-5.

Целта на оваа студија беше да го оцени процентот на crossover кога примарно се избира трансрадијалниот пристап во центар со голем волумен на радијални интервенции. Сите 30 848 пациенти кај кои беше извршена дијагностичка ангиографија/интервенција во периодот 2010-2015 беа вклучени. Процедуралниот пристап на примарно избраниот трансрадијален пристап беше 94%. Кросовер кон друг пристап беше забележан кај 6% од пациентите. Најчеста причина за тоа беше неможноста за пункција на радијалната артерија (4.1%), присуството на аномалија на радијалната артерија (0,3%), спазам на радијалната артерија од висок степен (0,1%) или оклузија на радијалната артерија (1.2%). Насоката на промена на пристапот најчесто беше кон ипсилатералната улнарна артерија (3,8%) левата радијална артерија (1,5%) и само кај 0,6 % од пациентите беше користен феморалниот пристап. Крваречки компликации на местото на пункција беа забележани кај 5,1%. Заклучокот е дека пристапот преку артериите на раката е безбеден и ефикасен со низок процент на компликации и кросовер, особено кога се изведува од искусен оператор со висок волумен на ПКИ преку радијалната и улнарната артерија.

4. Антов С, Василев И, Кедев С. Трансрадијален пристап како прв избор за стентирање на хронична тотална оклузија на илијачните и феморалните површни артерии. *Septemvri 2015. Прилог на VOX MEDICI.*

На Универзитетската клиниката за кардиологија во Скопје направивме студија со цел да се покаже дека трансрадијалниот пристап е безбеден, ефективен и може да се изведе кај добро селектирани пациенти врз кои може да се изведе и да се евалуираат резултатите од трансрадијалното илијачно стентирање (ТРИС). Вклучивме шест од вкупно шеснаесет пациенти кои беа подложени на перкутани периферни интервенции на горните и долните препонски артерии за период од една година. Беа вклучени следните критериуми: 1. Можност од трансрадијално артериско стентирање (стент „shaft“ со доволна должина). 2. Соодветна анатомија на крвни садови. Сите процедури беа изведени преку десната радијална артерија. Лезиите беа стентирани со три самопроширувачки стентови и со пет балон експандирачки стента. Беа изведена постдилатација со висок притисок за оптимизација на имплантацијата и крајниот резултат. Времетраењето на процедурата варираше од 13 мин. до 42 мин. (во просек 30 мин.). Целосното времетраење на интервенциите беше од 36 мин. до 120 мин. (во просек 70 мин.). Вкупното количество на контраст (за дијагностичките и интервентните процедури) беше од 280 мл. до 400 мл. Престојот во болница во просек изнесуваше 1,3 дена. Ниту кај еден од пациентите нема- ше никакви компликации по процедурата (оклузија на радијалната артерија, хематоми на подлактица, радијална артериска псевдоаневризма, трауматска периферна невропатија и компартмент синдром). И покрај тешките TASC II тип Ц и Д лезии, целовкупната процедурална и техничка стапка на успех изнесуваше 100%. Глужд-брахијалниот индекс беше значително подобрен од 0,46 пред интервенцијата до 0,90 и 0,94 по интервенцијата и до шестмесечно следење. Ангиографската процена на резидуална стеноза изнесуваше 0%. Никакви поголеми или помали компликации (хематоми, дистална емболија, дисекција на крвните садови, руптура, смрт) не беа документирани. Примарната стапка на успешност беше 100% и за илијачната и за феморалната површна артерија. Секундарната стапка на успешност по шестмесечно следење беше исто така 100%. За времетраење од триесет дена главните несакани настани, во кои се вбројуваат срцевиот инфаркт, мозочниот удар, смрт, ревакуларизација на крвни садови. Заклучокот е дека ТРИС е безбеден и ефикасен во третманот на комплексни проксимални илијачни лезии со ниска стапка на големи и мали крвавечки и васкуларни компликации доколку се изведуваат од искусен радијален оператор.

5. Zafirovska B, Petkoska D, Antov S, Vasilev I, Jovkovski A, Kalpak O, Kostov J, Spiroski I, Pejkov H, Bosev M, Taravari H, Kitanoski D, Kedev S. RADIAL ARTERY ANOMALIES IN THE MACEDONIAN

POPULATION DURING TRANSRADIAL ANGIOGRAPHY PROCEDURES. SANAMED. 2016; 11(2): 87–92.

Целта на студијата беше да се види инциденцата на аномалии на радијалната артерија регистрирана за време на перипроцедуралната ангиографија во голема серија од пациент. Сите 19292 пациенти од нашиот центар во период од март до декември 2014 година беа испитани. Перипроцедурална ангиографија беше направена кај сите пациенти. Анатомски варијации беа присутни кај 1625 пациенти (8.8%). Најчести беа high take off radial-врзување на радијалната високо за брахијалната или аксиларната артерија, 227 пациенти (1.2%) имаа екстреман тортуозитет на радијалната артерија, 176 пациенти (0.95%) имаа 360 степени loop на радијалната артерија. Заклучокот беше дека аномалиите на радијалната артерија се многу чести во генералната популација и дека знаењето на анатомијата на радијалната артерија помага на интервентиот кардиолог во успешно планирање и извршување на процедурата. Радијалната ангиографија се препорачува кај секој пациент пред почетокот на секоја ПКИ.

6. Kedev S, Zafirovska B, Kalpak O, Antov S, Kostov J, Spiroski I, Pejkov H, Boshev M, Vasilev I, Jovkovski A, Taravari H, Petkoska D, Kitanovski D, Macedonia: Coronary and structural heart interventions from 2010 to 2015 May 2017. EuroIntervention: journal of EuroPCR in collaboration with the Working Group on Interventional Cardiology of the European Society of Cardiology 13(Z):Z47-Z50

Целта на оваа студија е да ја опише практиката во инвазивните кардиолошки процедури во Македонија во периодот 2010-2015. Вкупно 38899 пациенти во овај период имаа коронарни, периферни или структурни процедури. Клиничките и процедуралните карактеристики, пристапот, процедуралниот успех и компликациите беа анализирани. Бројот на коронарните интервенции се зголеми од 5540 во 2010 на 8550 во 2015 година. Трансфеморалниот пристап беше користен во 4 % од процедурите во 2010 година а во 2015 во 1% од процедурите. Бројот на Примарните перкутани интервенции за пациенти со акутен миокарден инфаркт се зголеми од 763 пациенти во 2010 на 1175 пациенти во 2015. Во 2015 стентовите обложени со лекови (ДЕС) се користеа во 65 % од пациентите. Структурните интервенции на срцето беа воведени во 2014 (ТАВИ) и оттогаш беа извршени 23 интервенции. Вкупно 30 848 кардиваскуларни процедури беа изведени на Универзитетската клиника за кардиологија во периодот 2010-2015. Коронарни интервенции беа изведени кај 14 315 (46%), примарни перкутани коронарни интервенции кај 4159 (13,5%) пациенти, интервенции на главното стебло кај 284 пациенти (0,9%) и каротидни интервенции кај 730 пациенти (1,1%). Процентот на mortalitet за време на болничкиот престој беше 1,1%, а процентот на мозочен удар 0,007%.

Нашиот заклучок беше дека трансрадијалниот пристап е префериран пристап во центри со висок волумен на радијални процедури. Постојат значајни докази кои го поддржуваат трансрадијалниот пристап, како што се намалување на процентот на крваречки компликации на местото на пункција и други васкуларни компликации без притоа да се влијае на процедуралниот успех.

7. Boshev Marjan, Taravari Hajber, Jovkovski Aleksandar, Vasilev Ivan, Zafirovska Biljana, Kitanovski Darko. Radial Artery Anomalies and their Implications to Percutaneous – Coronary Interventions. 2017. Journal of Cardiology and Current Research. 10.15406/jccr.2017.08.00293.

Целта на оваа студија беше да се докаже дека аномалиите на радијалната артерија не се толку ретки и дека со нив може да се справиме лесно доколку се изведуваат од оператори со висок волумен на перкутани коронарни интервенции низ радијалната артерија.

8. I. Vasilev, B. Zafirovska, D. Petkoska, S. Antov, J. Kostov, I. Spiroski, H. Pejkov, O. Kalpak, S. Kedev. Transulnar approach in STEMI patients: experiences from a single high volume center. Eur Heart J (2016) 37 (suppl 1): 985-1393.

Авторите во трудот се фокусирани на безбедноста и употребливоста на трансулнарниот артериски пристап спореден со трансрадијалниот пристап кај 55 три илјади пациенти. Авторите наоѓаат дека со употреба на улнарната артерија, компликациите како крварење, артериски спазам и исхемија можат да бидат и пониски споредено со радијалната артерија, но се нотираат подолготрајни повеќекратни

обиди за успешен улнарен пристап. Заклучокот е дека улнарната артерија е безбеден артериски пристап за интервенција кај пациентите со СТЕМИ.

9. B. Zafirovska Taleska, D. Petkoska, I. Vasilev, A. Jovkovski, H. Taravari, M. Boshev, D. Kitanovski, S. Kedev. Radial vs. Ulnar artery anomalies in STEMI patients: 6 year results from routine Wrist artery angiography. 2017. European Heart Journal, Volume 38, Issue suppl_1, 1 ehx493.5993.

Се работи за студија во која беа вклучени сите пациенти од нашиот центар со СТЕМИ во периодот од март 2011 до декември 2016 (4303 пациенти). Кај сите пациенти беше направена перипроцедурална ангиографија на артериите на раката и беше направена споредба на аномалиите и нивниот импакт врз успехот на СТЕМИ процедурите кај сите пациенти. Се заклучи дека улнарната артерија има значајно помалку аномалии од радијалната артерија со мал процент на кросовер на пристапот кај СТЕМИ-пациенти. Перипроцедуралната ангиографија на раката дава на операторот можност да направи стратегија за справување со аномалијата или можност за трансфер на нов пристап и сето тоа води до заштеда на време и редукција на door-to-ballon time.

10. D. Petkoska, B. Zafirovska Taleska, I. Vasilev, S. Antov, S. Kedev. Transradial approach for carotid artery stenting in octogenarians. 2017. European Heart Journal, Volume 38, Issue suppl_1, 1 August 2017, ehx493.P5207.

Се работи за студија во која ја евалуиравме безбедноста и ефикасноста на употребата на радијалниот пристап за каротидно стентирање кај сите пациенти над 75 години. Нашиот заклучок беше дека радијалниот пристап за каротидно стентирање е одличен пристап кај пациенти над 75 години кога се изведува од искусен оператор со голем волумен на каротидни интервенции низ радијалната артерија

11. D. Petkoska, B. Zafirovska, S. Antov, I. Vasilev, S. Kedev. Transradial carotid artery stenting in high risk patients. 2016. Eur Heart J; 37 (suppl 1): 599-983

Целта на оваа студија беше да се евалуира безбедноста и ефикасноста на трансрадијалниот пристап при каротидно стентирање на високоризични пациенти. Од вкупно 758 пациенти во нашиот центар со трансрадијално каротидно стентирање, 367 пациенти беа дефинирани како високоризични (>2 критериуми според SAPHIRE класификацијата). Каротидно стентирање на левата внатрешна каротидна артерија беше извршено кај 179 пациенти а стентирање на десната внатрешна каротидна артерија беше извршено кај 175 пациенти. Седум различни типови на каротидни стентови беа употребени кај сите пациенти. Проксимална протекција од перипроцедурална емболизација беше употребена кај 12 пациенти, а кај останатите беше употребена дистална протекција. Кај два пациента од вкупно 367 имаше мајорен мозочен удар, а кај 3 минорен. Немаше мајорни крваречки компликации, а само кај 15 имаше минорни крваречки компликации на местото на пункција. Нашите резултати беа дека користењето на трансрадијалниот пристап за каротидно стентирање кај високоризични пациенти е безбеден и ефикасен кога се изведува и оператор со висок волумен на каротидни интервенции преку радијалната артерија.

12. B. Zafirovska, D. Petkoska, S. Antov, I. Vasilev, S. Kedev. Subclavian CTO stenting using Bilateral retrograde radial approach. 2016. Eur Heart J; Volume 37, Issue suppl 1, 1-189.

Целта на оваа студија беше да се оцени безбедноста и ефикасноста на билатералниот радијален пристап за стентирање на артерија супклавија. Кај 27 пациенти со оклузија на артерија супклавија беше извршено отворање и имплантирање на стент на оклудираниот артерија користејќи ја техниката на билатерален трансрадијален пристап. Најчесто користен GC беше JP 4.0 6Ф, најчесто користена жица за отворање на оклудираниот артерија супклавија беше Cross it 400. Стентовите беа имплантирани многу едноставно само низ краток 6Ф интродјусер со контралатерални проверки со контраст со Симонс 2 дијагностички катетер за точно позиционирање. 25 процедури беа извршени користејќи го билатералниот трансрадијален пристап, а само кај два пациента беше потребна промена на пристапот (трансфеморален) за отворање на оклузијата на артерија супклавија. Минорни крваречки компликации од местото на пристапот беа забележани кај 4 пациенти. Други компликации немаше. Седум пациенти беа испишани истиот ден, а останатите следниот. Само еден

пациент на 3-годишен follow-up беше симптоматски и беше направена балон ангиопластика во инстен-рестенозата. Заклучокот беше дека билатералниот трансрадијален пристап е ефикасна и безбедна техника за отворање и стентирање на хронични тотални оклузии на артерија супклавија.

М-р д-р Даниела Буклиоска Илиевска

Биографски податоци

Д-р Даниела Буклиоска Илиевска е родена на 12.12.1981 година во Струга. Основно и средно образование завршила во Струга со одличен успех, прогласена за ученик на генерацијата во средното училиште „Нико Нестор“ во Струга во учебната 1999/2000 год. На Медицинскиот факултет во Скопје дипломира на 28.12.2006 година со среден просек 9,76 – прогласена за еден од десетте најдобри студенти на Медицински факултет за генерација 2006. За време на студиите, во четвртата и петтата студиска година остварила студиски престој во странски клиници – Универзитетска болница „Cerrahpasa“ во Истанбул, Турција и Универзитетска болница „Jose Eleuterio Gonzales“ Монтереј, Мексико. Од ноември 2007 година се запишала на специјализација по интерна медицина која ја завршила на 12/1/2012 година со што станува специјалист по интерна медицина. Од септември 2011 година е во редовен работен однос во ЈЗУ ГОБ „8-ми Септември“ – Скопје, на Одделението за пулмологија и алергологија. На Одделот за интерна медицина и Одделението за пулмологија и алергологија е редовно вклучена во секојдневната работа, неинвазивна (функционални и алерголошки белодробни испитувања) и инвазивна дијагностика (бронхоскопија, ултразвук на плевра, дијагностичка и терапевтска плеврална пункција), следење и третман на пациенти со акутни и хронични белодробни заболувања во амбулантска и болничка дејност. Постдипломските студии ги завршила со просек 10, а на 30.5.2017 година на Медицинскиот факултет во Скопје го одбрала нејзиниот магистерски труд „Кардиоваскуларен морбидитет кај пациенти со хронична опструктивна белодробна болест“ и се стекнала со академскиот назив магистер на медицински науки. Во учебната 2017/2018 година се запишала на трет циклус - докторски студии на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на студиската програма Клиничка медицина. Активно го владее англискиот јазик и поседува меѓународен сертификат (Cambridge Certificate of Preliminary English – Level B2) издаден од Британскиот совет во Скопје на 10.11.2017 година. Број на сертификат – 0059705330. Располага и со солидни компјутерски познавања на MS Office (Word, Excel, Power point, Internet explorer).

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност, кандидатката д-р Даниела Буклиоска Илиевска успешно изведува едукација на студенти на медицина и специјализанти по интерна медицина и се наоѓа на листата - лекари едукатори на специјализанти во ЈЗУ „ГОБ 8-ми Септември“.

Научно истражувачка дејност

Д-р Даниела Буклиоска Илиевска зема активно учество на голем број конгреси, семинари, како и школи од областа на интерната медицина и пулмологија со алергологија. Како подистражувач има искуство во обемни рандомизирани двојно-слепи клинички истражувања – SUMMIT, EFFECT, MARINER. Сертификат за Advanced Life Support Provider Course организиран од European Resuscitation Council – 11.5.-13.5.2012. Сертификат за GCP (GOOD CLINICAL PRACTICES) (NIDA Clinical Trials Network) - Course Completion Date: 22 March 2016. Expiration Date: 22 March 2019. Едукација од областа на пулмологија во странство – International Congress 23-25 SEP Belgrade 2016 Update in Pulmonology and Interventional Bronchoscopy (со курс за бронхоскопија), 4th European Congress of Bronchology and Interventional Pulmonology 27-30.4.2017 со презентирани сопствен труд како автор и два како коавтор, 5th International Workshop on Lung Health, 18-20.1.2018, во Берлин, Германија, со прифатен сопствен труд за презентација како автор.

Стручно-апликативна дејност

Д-р Даниела Буклиоска Илиевска активно е вклучена во стручно-апликативната работа во ЈЗУ „ГОб 8-ми Септември“, преку изработка на стручни презентации на Одделот за интерна медицина и искуство во подготвување и презентирање на стручни предавања на различни семинари и конгреси во земјата и во странство. Член е на Европско респираторно здружение – Silver member since 2012, Светска бронхолошка асоцијација (WABIP), Европска бронхолошка асоцијација (EABIP), Европски ресусцитационен совет, Здружение на пулмолози на РМ, Македонско респираторно здружение, Македонско здружение за алергологија и клиничка имунологија, Лекарска комора на Македонија. Д-р Даниела Буклиоска Илиевска се јавува како автор и коавтор на повеќе научни трудови објавени и презентирани на конгреси со меѓународен уредувачки одбор во земјава и во странство.

Листа на публикувани трудови:

1. Buklioska Ilievska D. Paraneoplastic manifestation of severe hyponatremia caused by Syndrome of inappropriate antidiuretic hormone secretion (SIADH) in small cell lung carcinoma. 5th International Workshop on Lung Health. Asthma and COPD: Personalised Medicine: From Myth to Real Life, Berlin. 18-20 January 2018. Abstract Leaflet, page 3-4.

Трудот прикажува случај на манифестација на тешка хипонатремија со серумски натриум 117ммол/Л и последователна невролошка симптоматологија поради церебрален едем, како примарна клиничка манифестација на ситноклеточен белодробен карцином. Од новодијагностицираните пациенти со ситноклеточен белодробен карцином, само околу 4% се дијагностицирани поради манифестација на хиперсекреција на антидиуретичен хормон во склоп на паранеопластичен синдром како примарна симптоматологија. Се работи за пациент, маж, на возраст од 60 години, пушач, хоспитализиран поради епизоди на синкопа. Иследуван невролошки, исклучена примарна невролошка етиологија, и по лабораториски наод за тешка хипонатремија хоспитализиран за иследување и третман. По направена радиографија на бели дробови и видена сенка десно хилоапикално и КТ на граден кош со ив контраст со наод за неоинфилтративна промена, индицирана бронхоскопија. Видена е субмукозна инфилтрација со циркуларна стеноза на бронхот за anterioren сегмент на горен лобус и интермедиерен бронх и земена биопсија. Патохистолошката анализа покажа дека се работи за ситноклеточен белодробен карцином. По постепено супституирање со натриум и рестрикција на внес на течности, подобрени лабораториски вредности на натриум, пациентот го продолжи лекувањето на Институтот за онкологија и радиотерапија.

2. Buklioska Ilievska D, Kochovska Kamchevska N, Bushev J, Smileska S, Baloski M, Iva Sajkovska I, Poposki B, Trajkovska V. Solitary lung metastasis of malignant melanoma – case report. 4th European Congress for Bronchology & Interventional Pulmonology (ECBIP). Belgrade, 27-30.04.2017. Abstract book ECBIP, page 135-137.

Трудот прикажува пациентка на 69 годишна возраст, хоспитализирана поради случаен радиолошки белодробен наод на промена лево апикално при предоперативна подготовка. Од тегоби интермитентна болка во лево рамо и диспнеа, непушач. Уреден белодробен аускултаторен наод и лабораториски анализи. На КТ на торакс со ив контраст, опишана нодуларна промена во апикопостериорен сегмент лево непосредно до плевра со димензии 18x13мм. Бидејќи по направена бронхоскопија промената беше достапна за биопсија, се направи трансторакална биопсија водена под КТ со добиена патохистолошка дијагноза – Metastasis pulmonis pp spindle cell melanoma malignum. И покрај дерматолошки, офталмолошки, гастроентерохепатолошки испитувања, не се откри примарното потекло на туморот.

3. Bushev J, Kochovska Kamchevska N, Smileska S, Baloski M, Buklioska Ilievska D, Poposki B, Trajkovska V, Sajkovska I. Outcomes of transbronchial and transthoracic biopsy in pulmonary diseases. 4th European Congress for Bronchology & Interventional Pulmonology (ECBIP). Belgrade, 27-30.04.2017. Abstract book ECBIP, page 128.

Целта на трудот е да се процени улогата на трансbronхијалната и трансторакалната биопсија при дијагностика на белодробни инфилтративни промени. Беа испитани 76 пациенти на возраст 41-83 години, 14 вонболнички, 62 болнички, 64 мажи, 12 жени, во периодот од јануари 2015 до 2017 год. Кај тие што се направи

трансторакална биопсија претходно беше направена бронхоскопија без патолошки наод. Се направија 92 биопсии (30 трансbronхијални, 62 трансторакални и кај 16 пациенти и обете дијагностички процедури). Трансbronхијалната биопсија даде хистолошка потврда кај 8 од 14 пациенти, а трансторакалната кај 42 од 46 пациенти кај кои беше направена. Кај 62 пациенти се постави дијагноза: 34 со планоцелуларен белодробен карцином, 10 со ситноклеточен, 14 со аденокарцином и 4 со саркоидоза. Се заклучи дека и обете дијагностички процедури се ефикасни за дијагноза на промени лоцирани во сидот на градниот кош, белодробниот паренхим и плевра и медијастинум.

4. Baloski M, Buklioska Ilievska D, Kocovska Kamchevska N, Busev J, Smileska S, Sajkovska I, Trajkovska V, Poposki B. Hodgkin lymphoma – lung metastasis - Case report. 4th European Congress for Bronchology & Interventional Pulmonology (ECBIP). Belgrade 27-30.04.2017. Abstract book ECBIP, page 169-171.

Во трудот е прикажан случај на 33-годишна пациентка, со дијагностициран Хоџкин лимфом во 2010 година, лекувана со неколку циклуси на хемотерапија. Мотив за хоспитализација – историја на диспнеа, сува кашлица, хемоптизи, кои отпочнале 2-3 месеци пред прием. На физикален наод – палпабилни лимфни јазли на вратот и десна аксила. Уреден белодробен аускултаторен наод. РТГ на б.дробови со наод на масивна, хетерогена, сенка лоцирана десно апикално во конекција со десен хилус. КТ на торакс со ив контраст – во горен резен десно промена од 6 см со налик на кавернозна консолидација, медијастинална и хиларна лимфаденопатија. Бронхоскопијата покажа само едематозна слузница во десен горен резен. КТ на абдомен и мала карлица со ив контраст со уреден наод. Се направи трансторакална биопсија под КТ и патохистолошката анализа покажа – MORBUS HODGKIN PULMONUM. Се испрати на Клиника за хематологија за натамошен третман.

5. Буклиоска Илиевска Д, Кочовска Камчевска Н, Бушев Ј, Смилеска С, Балоски М, Сајковска И, Попоски Б, Трајковска В. Pulmonary and extrapulmonary manifestation in occupationally acquired infection with Coxiella burnetii – Case report. Second Macedonian Congress on Occupational Health with International Participation. Скопје, 12-14.10.2016. Зборник на апстракти, стр. 93-94.

Во трудот прикажан е случај на 61-годишен пациент, пушач, вработен во млекарска фарма, со симптоми на перзистентна сува кашлица, отежнато дишење, свирење во градите, замор, проксимална мускулна слабост. Тегобите започнале три месеци пред прием со пролонгирана фебрилност, левостран субмандибуларен лимфаденит и мијалгии. Белодробен аускултаторен наод - ослабено везикуларно дишење со ситни инспириумски пукоти лево базално и билатерален визинг. Лаб-ја уредна. РТГ на бели дробови - ситни опацификации билатерално особено лево базално и нагласен лев хилус. Спирометриски комбинирани вентилаторни пречки од доминантно обструктивен тип FEV1 - 56%, FVC 64%, Tiffnaux индекс 69,2%. Гасни анализи – уредни. Пневмослајд - IgM позитивен за Coxiella burnetii. Бронхоскопија - со цел инвестирација на лев хилус, обете бронхијални стебла проодни до субсегменти, во дисталните делови на лев долен лобус едематозна лигавица. На устието на лев главен бронх папиларна лезија од 5 мм биопсирана, патохистолошката анализа покажа – Bronchitis Chronica Fibrosa. КТ на торакс со ив контраст - уреден. Пациентот беше лекуван со доксициклин 14 дена, парентерален кортикостероид, бронходилататор, супортивна терапија. Контролен пневмослајд по 3 месеци негативен за IgM, со што се исклучи прогресија на болеста во хронична форма.

6. Трајковска В, Н. Кочовска-Камчевска Н, Бушев Ј, Смилеска С, Балоски М, Буклиоска Илиевска Д, Сајковска И, Попоски Б. Fever syndrome evaporation of metal (Monday fever) - case report. Second Macedonian Congress on Occupational Health with International Participation. Скопје, 12-14.10.2016. Зборник на апстракти, стр 42-43.

Во трудот е прикажан случај на синдром треска од испарување на метал или „понеделничка треска“ како резултат на акутна експозиција на пареи од бакар, магнезиум, цинк и други загреани метали, а се манифестира со симптоми на грип. Започнува неколку часа по работното време и се повлекува за 24 часа, за повторно да се појави по повторна експозиција. Пациент, вработен во металска индустрија, се јавува во пулмолошка амбуланта на преглед поради рецидивантен бронхит, неуспешно лекуван

месеци наназад со различни антибиотици. Од тегоби – фебрилност до 38°C, треска, малаксаност, артралгија, мијалгија, замор, сува кашлица, повремено експекторација на беличест искашлок со визинг, суво грло. Уреден белодробен аускултаторен наод. Направени иследувања – лабораторија, РТГ на бели дробови, спирометрија уредни. Пациентот бил упатен во Институт за медицина на труд за препорака за промена на работното место.

7. Балоски М, Кочовска-Камчевска Н, Бушев Ј, Смилеска С, Буклиоска Илиевска Д, Сајковска И, Попоски Б, Трајковска В. Pleural mesothelioma – case report. Second Macedonian Congress on Occupational Health with International Participation. Скопје, 12-14.10.2016. Зборник на апстракти, стр 79-80.

Трудот прикажува пациент на 70-годишна возраст, пушач, вработен во каменолом. Хоспитализиран поради пролонгирана кашлица, гушење, изразен замор. РТГ на бели дробови со деснострани плеврален излив. На прием диспноичен во мир, перкуторна тапост десно базално до средни партии. Аускултаторно нечујно дишење десно базално до средни партии. Лаб-ја, екг, микробиолошки наод од спутум и БК уредни. Спирометрија - вентилаторни пречки од комбиниран претежно рестриктивен тип од тежок степен. Гасни анализи со хипоксемија и нормокапнеа. Бронхоскопија со уредна бронхијална проодност, лесно инфламирана лигавица. Ултразвук на абдомен и срце уредни. Ехо на граден кош: десно голема количина на течност со ателектатичен бел дроб. Евакуирано 2000мл хеморагична течност. Цитолошки наод од плеврален пунктат - класификациона група V. Биохемиска анализа на плеврален пунктат според критериуми на Light - ексудат. Хистопатолошкиот наод од биопсија на плевра покажа Mesothelioma malignum pleurae. Пациентот бил упатен на Институт за радиотерапија и онкологија за понатамошен третман.

8. Попоски Б, Кочовска-Камчевска Н, Бушев Ј, Смилеска С, Балоски М, Буклиоска Илиевска Д, Сајковска И, Трајковска В. A case of squamous cell carcinoma of lung in 62 years old male. Second Macedonian Congress on Occupational Health with International Participation. Скопје, 12-14.10.2016. Зборник на апстракти, стр 82-83.

Трудот прикажува пациент на 62-годишна возраст, пушач, вработен во железара, примен заради РТГ на б. дробови со наод за ателектаза лево. Тегобите започнале 7 месеци пред прием со отежнато дишење и кашлица со беличаст искашлок, губиток на апетит, слабеење 15 кг. КТ на торакс со ив контраст – поголемо количество на плеврална ефузија во левото белодробие со присутна ателектаза на белодробниот паренхим во базалните и во средни партии. Во лев главен бронх веднаш под карината на помалку од 2 см видлив е интралуминален супстрат кој е најверојатно причина за опструкцијата. Медијастинални структури повлечени кон лево. Бронхоскопски лево: главен бронх од средината кон дисталната третина потполно оптуриран со хиперемична, сланинеста ту маса со патохистолошки наод за планоцелуларен карцином.

9. Кочовска Камчевска Н, Бушев Ј, Смилеска С, Балоски М, Буклиоска Илиевска Д, Сајковска И, Попоски Б, Трајковска В. Occupational asthma - Case Presentation. Second Macedonian Congress on Occupational Health with International Participation. Скопје, 12-14.10.2016. Зборник на апстракти, стр 85-86.

Трудот е приказ на пациент, актуелен пушач, по професија електротехничар. Испратен во пулмолошка амбуланта заради гушење, замор, градна болка, ретка кашлица, ноќни симптоми скоро секоја вечер по експозиција на студен воздух. На редовна инхалаторна терапија со LABA/ICS, метилксантин, но без подобрување. Кожен алерготест на инхалациони алергени со prick метода негативен. Спирометрија со лесен до среден степен на обструкција. Минати заболувања – опериран од назална полипоза. Беше додадена терапија со парентерален кортикостероид по шема, инхалаторна терапија со инхалаторен кортикостероид, антилеукотриени, назален кортикостероид, антибиотици, но не беше постигната потполна реверзибилност. Пациентот бил упатен на Институтот за медицина на трудот за препорака за промена на работното место.

10. Буклиоска Илиевска Д, Кочовска-Камчевска Н, Бушев Ј, Смилеска С, Балоски М, Сајковска И, Попоски Б, Трајковска В. Масивна плевропневмонија и новооткриена изолирана, примарна трикуспидна инсуфициенција – приказ на случај. Конгрес на респираторна медицина на Република Македонија. Здружение на пулмолози на Република Македонија. Македонски медицински преглед. Списание на Македонското лекарско друштво. Струга, 6-9.10.2016. Зборник на апстракти, стр 111-113.

Трудот е приказ на случај на новооткриена изолирана трикуспидна инсуфициенција како исклучително ретка валвуларна абнормалност со инциденца помала од 1%, кај пациент лекуван на Одделението за пулмологија поради масивна деснострана плевропневмонија. Пациентот е 54 годишен маж, актуелен пушач. Од тегоби: нагло настаната силна болка во десен хемиторакс, диспнеа, треска, фебрилност до 39Ц, отекување на глуждовите. Без минати болести и коморбидитети. Белодробен аускултаторен наод: ослабено дишење десно базално со ситни инспириумски пукоти во средни партии. Срцева акција тахиритмична, тонови тивки, тестести перималеоларни отоци. Лабораторија – СЕ 50, ЦРП 158, Леу 20,7, Д-димери 1500. РТГ б. дробови – десно во средни и базални партии масивна консолидација. КТ ангиографија на пулмонално стебло - без дефекти во полнење во пулмоналните артерии, опишана масивна консолидација со мал плеврален излив, видена и на ултразвук на плевра. Ултразвук на абдомен: наголемен црн дроб до 160мм и дилатирани хепатални вени. Ехокардиографија со зголемена десна преткомора 53 мм, ТР 4+, ПАХ со СПАП 46 ммХг. По успешна пулмолошка и кардиолошка терапија, дадена кардиолошка препорака за следење и потоа проценка за оперативен третман.

11. Бушев Ј, Кочовска-Камчевска Н, Смилеска С, Балоски М, Буклиоска Илиевска Д, Сајковска И, Попоски Б, Трајковска В. Дијагностички можности кај пулмоналните малигноми во општа болница. Конгрес на респираторна медицина на Република Македонија. Здружение на пулмолози на Република Македонија. Македонски Медицински Преглед. Списание на Македонското Лекарско Друштво. Струга, 06-09.10.2016. Зборник на апстракти, стр 89-92.

Целта на трудот е приказ на застапеноста и дијагностичките можности кај примарни, секундарни пулмонални и плеврални неоплазми. Анализирани се 195 пациенти, 176 болнички, 19 амбулантски, средна возраст 56+/-15, во период 2012-2016 година. Инвазивни дијагностички методи: бронхобиопсија, перкутана биопсија на плевра, торакоскопија, трансторакална биопсија водена под КТ. Во резултати доминира машки пол со 86%. Хистолошка потврда се доби кај 72% со прва биопсија, а повторуваните биопсии ја зголемија хистолошката потврда за околу 15%. Секундарни малигноми на бел дроб кај 48%, а на плевра кај 82%. Доминира немикроцелуларниот и тоа скоро апсолутно планоцелуларниот карцином на бел дроб, со најголема застапеност во централни бронхи, наспроти ситноклеточниот карцином со дифузен ендобронхијален раст.

12. Смилеска С, Кочовска-Камчевска Н, Бушев Ј, Балоски М, Буклиоска Илиевска Д, Сајковска И, Попоски Б, Трајковска В. Пулмонална емболија асоцирана со миксом во десна преткомора – приказ на случај. Конгрес на респираторна медицина на Република Македонија. Здружение на пулмолози на Република Македонија. Македонски медицински преглед. Списание на Македонското лекарско друштво. Струга, 6-9.10.2016. Зборник на апстракти, стр. 119-121.

Трудот презентира случај на 71-годишен пациент хоспитализиран поради акутен почеток на болка во лев хемиторакс напред, кашлица, диспнеа, фебрилност. Физикален наод - диспноичен, лево базално ослабено дишење со крепитации, срцева акција тахикардична до 125/мин. Лаб-ја: СЕ 110, ЦРП 210, д-димери 2670...5150....3900 и хепатална лезија. РТГ б. дробови: лево паракардиобазално консолидација со реактивни хилуси. Ултразвук на плевра со излив во лев КФ синус. Ехокардиографија – во десен атриум овална, хомогена ту формација, 43x29 мм, на широка основа прицврстена за септумот. КТ ангиографија – лево во сегментните гранки за постеробазален сегмент, неколку микротромби и околна консолидација. По подобрување на здравствената состојба бил упатен на кардиоваскуларна хирургија за натамошен третман.

13. Сајковска И, Кочовска-Камчевска Н, Бушев Ј, Смилеска С, Балоски М, Буклиоска Илиевска Д, Попоски Б, Трајковска В. Ситноклеточен белодробен карцином – приказ на случај. Конгрес на респираторна медицина на Република Македонија. Здружение на пулмолози на Република Македонија. Македонски медицински преглед. Списание на Македонското лекарско друштво. Струга, 6-9.10.2016. Зборник на апстракти, стр. 130-132.

Прикажан е случај на 51-годишен пациент, актуелен пушач, со тегоби сува кашлица, диспнеа, слабост, намален апетит, болка и надуеност на stomакот. РТГ бели дробови - нагласен десен хилус, парахиларно инфилтративна промена, видена и на КТ на торакс со изразена хиларна и медијастинална лимфаденопатија. Ултразвук на абдомен и КТ на абдомен со ив контраст со бројни метастатски промени во хепар. Бронхоскопски – инфилтративни промени од дистална трахеа кон главна карина во облик на богато васкуларизирана ту маса со бледорозеникава површина која продолжува кон главните бронхи. Патохистолошки се доби наод за ситноклеточен белодробен карцином во напреднат стадиум.

14. Трајковска В, Кочовска-Камчевска Н, Бушев Ј, Смилеска С, Балоски М, Буклиоска Илиевска Д, Сајковска И, Попоски Б. Астма-ХОББ преклопувачки синдром (ACOS) - приказ на случај. Конгрес на респираторна медицина на Република Македонија. Здружение на пулмолози на Република Македонија. Македонски медицински преглед. Списание на Македонското лекарско друштво. Струга, 6-9.10.2016. Зборник на апстракти, стр. 133-135.

Астма и ХОББ се најчести хронични респираторни болести, кои иако со различни карактеристики, некои индивидуи делат исти ентитети од обете сублимирано во астма-ХОББ преклопувачки синдром (ACOS), како синтеза меѓу зголемена варијабилност во воздушниот проток и некомплетна реверзибилност. Прикажана е пациентка која долги години е лекувана од екстринзична астма, но спирометриски, Тифно индексот и покрај бронхидилаторна терапија останува под 70%.

15. Кочовска Камчевска Н, Бушев Ј, Смилеска С, Буклиоска Илиевска Д, Балоски М, Сајковска И, Попоски Б. Specific immunotherapy in the treatment of perennial allergic rhinitis. Трет конгрес на Македонското здружение за алергологија и клиничка имунологија. Скопје, 16-18.10.2014. Зборник на апстракти, стр. 99.

Алергискиот ринит е со огромна светска преваленца и носи висок ризик да прогредира во астма. Алерген специфичната имунотерапија спроведена од едуциран кадар има терапевтски и профилактички ефект. Трудот прикажува студија на 42 пациенти кај кои е спроведена алерген специфична имунотерапија со цел да се евалуира нејзината улога во подобрување на симптом скорот и клиничкиот статус кај пациенти со дијагностициран перенијален ринитис, алергични на домашна прашина. Возраст на испитаници 18-40 год., кај кои е дозно аплицирана имунотерапија еднаш неделно во период од 8 до 12 недели и потоа еднаш месечно 2-3 години. Резултатите покажаа сигнификантна разлика во симптом скорот и вредностите на ИгЕ во серум.

16. Буклиоска Илиевска Д. Кочовска Камчевска Н, Бушев Ј, Смилеска С, Балоски М. Атипичен случај на бронхиолоалвеоларен карцином. 5-ти Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество. Охрид, 26-29.9.2012. Зборник на апстракти, стр. 62-63.

Бронхиолоалвеоларен карцином (БАК), поттип на аденокарцином, е редок белодробен карцином кој потекнува од дисталните бронхиоли или алвеоли, честота 3-5% од сите белодробни карциноми, најзастапен кај жени непушачи. На радиограм и други imaging – техники во најчесто се презентира како пневмонија и веројатно повеќе од кој било друг тип на белодробен карцином овие пациенти се водат како заболени од пневмонија додека по неколку недели и месеци не се постави точна дијагноза. 73-годишен маж, пушач, хоспитализиран поради хемоптизи. Аускултаторен наод: лесно ослабено дишење лево базално. Лабораториски: ЦЕА 15,5ng/ml (0,20-6,20). РТГ б.дробови: инфраклавикуларно зголемена медијастинална сенка, суспектно аневризматско проширување на аорта. КТ на торакс со ив контраст: аневризматски проширена торакална аорта долж целата должина со најголем пречник на ниво на аркус 60мм. Лево во базални партии, супрадијафрагмално,

паравертебрално, во контакт со десцендентната аорта, туморска маса со ирегуларни контури и димензии 41x38мм. Бронхоскопски: во лев долен лобус едематозна, хиперемична, вулнерабилна лигавица. Патохистолошкиот наод од бронхиобиопсија без присуство на малигни клетки. Се изведе КТ-водена ТТБ преку паравертебрален пристап на длабочина од околу 95мм. Хистопатолошката анализа - *Carcinoma bronchioloalveolare*. Хируршкиот третман е честа опција на лекување на овој тип малигном, меѓутоа во овој случај поради локализацијата и непосредниот контакт со десцендентна аорта, хемотерапијата беше прв тераписки избор.

17. Бушев Ј, Кочовска Камчевска Н, Смилеска С, Балоски М, Буклиоска Илиевска Д. Дијагностички можности кај бронхијален карцином. 5-ти Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество. Охрид, 26-29.9.2012. Зборник на апстракти, стр. 58-59.

Целта на трудот е приказ на клиничките и хистопатолошките лабораториски услови, методи и можности во дијагностиката на бронхијалниот карцином. Анализирани се 132 пациенти (108 болнички истории и 24 амбулантни) со дијагноза бронхијален карцином (шифра по МКБ Ц 34.0 до Ц 34.9) за период од 4 години (2008 - 2012). Кај сите бил направен бронхоскопски преглед со фиброоптички бронхоскоп марка Карл Стортз и биопсија со флексибилен форцепс. Кај периферните, ендоскопски непотврдени форми, била применета трансторакална компјутерски водена пункциона-кор биопсија. Во резултати мешани хистолошки типови беа најдени во 16 (12%) случаи. Недоволно дефинирани хистолошки форми беа опишани кај 26 (20%) случаи, од кои кај 18 беше направена ребиопсија. Ребиопсијата значително помогна во дефинирањето и поставување крајна дијагноза. Недоволно дефинираните хистолошки форми изискуваат ребиопсија. Морфолошките аспекти можат да се доведат во корелација со хистопатолошките ентитети само во недоволно дефинираните случаи и по ребиопсија.

18. Балоски М, Кочовска Камчевска Н, Бушев Ј, Смилеска С, Буклиоска Илиевска Д. Паноцелуларен карцином на бел дроб. 5-ти Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество. Охрид, 26-29.9.2012. Зборник на апстракти, стр. 60-61.

Трудот презентира пациент на 74-годишна возраст, пушач, хоспитализиран поради кашлица со сиво-зелен искашлок, болка во градите, гушење, слабост, малаксаност, намален апетит, губење на телесна тежина (5 кг за два месеца). Лаб-ја: СЕ 90/110 мм, ЦРП 90,1, леукоцити 11,7, ту маркери мирни. Во спутум култура – изолирана *Candida albicans*, ААРБ не беа најдени. КТ на тораке со ив контраст - десно апикоинфраклавикуларно овална јасно ограничена туморозна формација со аероликвидно ниво. Ипсилатерално базално во латеропостериорниот сегмент уште една помала јасно ограничена сенка. Бронхоскопски, проодно дишно стебло до субсегменти. Направена трансбронхијална биопсија низ бронхот за апикален и постериорен сегмент десно. Патохистолошки наод - *Ca planocellulare*. Беше направена КТ водена трансторакална биопсија на промената лоцирана инфериорно. Хистолошката анализа повторно во прилог на паноцелуларен карцином.

19. Кочовска Камчевска Н, Бушев Ј, Смилеска С, Балоски М, Буклиоска Илиевска Д. Акутен облик на пулмонална саркоидоза. 5-ти Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество. Охрид, 26-29.9.2012. Зборник на апстракти, стр. 66-67.

Саркоидозата е мултисистемско инфламаторно нарушување од непозната етиологија, со акумулација на активирани CD4+ Т-клетки и макрофаги, неказеозни епителоидни грануломи и ткивно оштетување. Дијагнозата се потврдува кога клиничко-радиолошката слика се поткрепува со патохистолошки доказ. Во некои случаи повеќе од 50% од Т-клетките со CD4+/CD8+ скор поголем од 10 на локално ниво е маркер на активноста на болеста. Радиографскиот стадиум, клиничката слика и лабораториските наоди имаат прогностичко значење. Пациентка на возраст од 50 год., примена поради пролонгирана фебрилна состојба, сува кашлица, болки во двата скочни зглоба, утринска вкочанетост во двата радиокарпални зглоба и нодуларни промени на кожата на лицето, натколениците и потколениците. Лаб-ја: СЕ-50, серумски јонизиран калциум, 24-часовна калциурија, RF, ANA, AMA, ANCA уредни, ACE 90U/I, lysosim-21,4. РТГ б. дробови со билатерална

хиларна лимфаденопатија, потврдена со МСКТ-16. Се направи трансторакална тенкоиглена биопсија на лимфна жлезда, патохистолошки наод за неказеозни грануломи, а биопсијата на нодуларните промени на кожата, ануларни грануломи. Офталмолошки преглед на заден сегмент како дел од протоколот на испитувања за терапевска стратегија покажа нормален наод. И покрај коректно поставената дијагноза и сите испитувања како дел од преттерапевскиот протокол, пациентката одби да се лекува со конвенционална терапија.

20. Смилеска С Кочовска Камчевска Н, Бушев Ј, Балоски М, Буклиоска Илиевска Д. Пневмонија асоцирана со тешка автоимунa хемолитичка анемија. 5-ти Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество. Охрид, 26-29.9.2012. Зборник на апстракти, стр. 102-103.

Во трудот е прикажан 60-годишен пациент, хоспитализиран поради акутен почеток на кашлица со жолт искашлок, намален апетит, отежнато дишење, зачестено мокрење, треска, слабост, замор. Кожа бледоиктерична, склери субиктерични, аускултаторно десно базално ослабено дишење со крепитации. Лаб-ја пред прием: SE70, Ер 3,5 (3,5- 5,5), Хгб 12,0 (11,5-18,0), хцт 36,7% (35-55%), MCV 104 (75-100), леу 7,0, лимф 0,9 (1,4-3,2), мон 0,5 (0,3- 0,8), неу 5,2 (1,7-8,7), тр 297 (100-400), АСТ, АЛТ, уреа, креатинин, серумско железо, гликемија уредни. Лаб-ја во тек на престој: СЕ 120, леу 20,9...39,9...50,2, гран 16,9...32,9...40,8, Ер 0,78...1,52 (по трансфузија), хгб 4,7...6,4 (по трансфузија), хцт 8,4...14,8% (по трансфузија), MCV 106,7, тр 400, вкупен билирубин 52,4, директен билирубин 8,0, АСТ, АЛТ, ГГТ, АЛП, вк. протеини и алб. уредни, ЛДХ 1696...2582. Директен Кумбсов тест позитивен (++) . РТГ бели дробови, десно растресита консолидација. Ултразвук на абдомен: црн дроб похиперехоген, со заоблени ивици, лесно зрнеста структура, без дилатација на билијарни патишта. Слезена хомогена, надолжен пречник 130мм. Поради влошување на здравствена состојба и продлабочување на анемијата се премести на Клиниката за хематологија.

21. Кузмановаска М, Буклиоска Д, Арбутина С. Плеврални изливи кај хоспитализирани пациенти. 4ти Конгрес на Македонското Респираторно Здружение со меѓународно учество. Охрид, 27-30.09.2018. Книга на апстракти, стр 31-32.

Во трудот е прикажана ретроспективна студија на 156 хоспитализирани пациенти со плеврален излив, од кои 99 мажи на средна возраст 59 год. и 57 жени на средна возраст 52 год. Од анализирана документација на 1715 хоспитализирани пациенти, 156(9%) беа со дијагностициран плеврален излив. Трансудати беа 29 (19%), ексудати 127 (81%). Етиологија: неопластична ефузија (n=67; 43%), парапневмонична (n=55; 35%), срцева слабост(n=13; 8,3%), туберкулоза (n=7; 4,5%), белодробна тромбоемболија (n=6; 4%), ревматска болест(n=3; 2%), аортна аневризма (n=1; 0,6%), тромбоза на v.cava sup. et inf.(n=1; 0,6%) и нејасна етиологија (n=3; 2%). Кај малигните изливи најчеста локализација на примарниот тумор беше: бели дробови-40, дојка-7, плевра-4, ендометриум-2, простата-2, желудник-1, штитна жлезда-1, абдоминален тумор-1 и недефиниран примарен тумор-9. Од парапневмоничните изливи седум беа емпиеми (12,7%). Унилатерални ефузии беа 135 (86,5%), билатерални 21 (13,5%). Заклучокот е дека во нашиот регион плевралните изливи се доста застапени. Процентот на унилатерални плеврални ефузии е висок поради што е неопходна брза дијагностичка евалуација.

22. Чапароска Т, Стојковиќ Ј, Бушлетиќ К, Буклиоска Д. Параметри за одредување на активноста и прогресијата кај саркоидозата. 4-ти Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество. Охрид, 27-30.9.2018. Книга на апстракти, стр. 136.

Во трудот се презентира анализа на 61 пациент со хистолошки потврдена саркоидоза, 42 жени, 19 мажи, просечна возраст 43,5+/-15,8год. Параметри за процена на активноста на болеста: пол, возраст, температура, респираторни симптоми, еритема нодозум, очно инволвирање, артритис, лимфни јазли и/или белодробни инфилтрати на ртг б.дробови, ЕКГ промени, АЦЕ во серум, хиперкалциурија, ФВЦ<60% и алвеолитис (проценет преку број на лимфоцити во БАЛ, доколку има >14%). Веројатноста од перзистирање на болеста по 3 години беше 25%. Параметрите кои најдобро ја одредуваат активноста на болеста на подолго време беа: алвеолитис,

АЦЕ во серум, кожни лезии и хиперкалциурија. Стероидната терапија нецелосно го менува курсот на заболувањето.

23. Буклиоска Д. Респираторна инсуфициенција како главен прогностички фактор кај пациентите со саркоидоза. II Конгрес на ЗЛОМ со меѓународно учество. Охрид, 2008 год.

Целта на трудот е проценка на степенот на белодробна болест кај болни од саркоидоза. Материјал и метод: 60 пациенти со белодробна манифестација на саркоидоза, хистолошки потврдена. Белодробната функција беше проценета со физикален преглед, диспнеа прашалник, РТГ на граден кош, спирометрија и гасни анализи. Резултати од РТГ-наод: I стадиум 50%, II 30%, III 12%, IV 8%. Спирометрија- $FEV_1 < 80$ кај 50%, FEV_1/FVC од 50-80 кај 40%, $FEV_1/FVC < 50$ кај 20%. Пораст на стадиумот на РТГ-наодот беше асоциран со пад на FVC, порастот на диспнеа скор со пад на FEV_1 , а возраст > 40 год. со пад на FVC. Редовна процена на белодробната функција и РТГ на граден кош е неопходна за подобра прогноза кај болните од саркоидоза.

24. Буклиоска Д, Димитров Г. Компликации и третман кај пациентите со тешка прееклампсија и еклампсија. 28. Меѓународен конгрес за медицински науки во Охрид, 2005 год.

Целта на трудот е евалуација на терапевтски пристап и матернални компликации кај пациентки со тешка прееклампсија и еклампсија и да се одреди најоптималното време за породување кое е најбезбедно за мајката и новороденчето. Ретроспективна студија на 108 пациентки со тешка прееклампсија и 35 со еклампсија лекувани во перипартална интензивна нега на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство во период од три години. Од добиените резултати: абрупција на плацента кај 15,9%, тромбцитопенија кај 14,8%, дисеминирана интраваскуларна коагулација кај 7,4%. HELLP синдром кај 3,7% и акутна ренална слабост 2,7%. Матернален морталитет кај 0,9%. Средна гестациска возраст во моментот на породување 34,2 гестациски недели. 37% од новороденчињата беа со интраутерина рестрикција во растот. Апгар скор во прва минута помал од 7 беше кај 58% од новороденчињата. Заклучокот е дека штом се постави дијагноза за тешка прееклампсија или еклампсија, најдобра терапевтска опција е породување.

Д-р Марјан Бошев

Биографски податоци

Д-р Марјан Бошев е роден на 7.2.1980 година во Битола. Основното и средното образование го завршил во Битола со континуирано одличен успех (5,00). На Медицинскиот факултет во Скопје се запишал во 1998 година, а дипломирал во 2004 година со просечен успех 9,81 и се здобил со звањето доктор на медицина. За време на студиите во петтата студиска година (2003) остварил едномесечен престој во Универзитетската болница во Варшава, Полска, на Клиниката за пулмологија и Клиниката за кардиологија, во рамките на програмата за интернационална студентска размена.

Специјализација по интерна медицина при Медицинскиот факултет во Скопје запишал во ноември 2005 година, а ја завршил на 18.1.2010 година со што се здобил со звањето специјалист по интерна медицина. Во периодот од мај 2006 година до ноември 2010 година бил вработен во ЈЗУ Клиничка болница „Д-р Трифун Пановски“ во Битола, каде работел на Интерното одделение и Одделението за ургентна медицина. За време на специјализацијата по интерна медицина волонтирал на Одделението за инвазивна и интервентна кардиологија при ЈЗУУ Клиника за кардиологија при што се обучил за работа со инвазивни и интервентни процедури во кардиологијата. Во септември 2010 (Брисел, модул 1), октомври 2010 (Скопје, модул 2) и јануари 2011 година (Скопје, модул 3) активно учествувал во обука (теоретски и практичен дел) од областа на интервентната кардиологија под покровителство на Abbott Vascular, Crossroads Institute, Брисел, Белгија.

Во ноември 2010 година се вработил во ЈЗУУ Клиника за кардиологија, и тоа на Одделението за инвазивна и интервентна кардиологија, каде што работи до денес како интервентен кардиолог. На 1.3.2016 година запишал супспецијализација по кардиологија, а во учебната 2017/2018 година се

запишал на трет циклус - докторски студии на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на студиската програма Клиничка медицина.

Активно го владее англискиот јазик и поседува меѓународен сертификат (Cambridge English Level 1 Certificate in ESOL International (Preliminary English Test) – Performance at Pass with Distinction – an ability at Level 1 and Council of Europe Level B2), издаден од Британскиот совет на 10.11.2017 година под референтен број 17AMK0015008, а покажува и солидни познавања од германскиот јазик и српскиот/хрватскиот јазик. Поседува сертификат за добра клиничка практика (GCP) издаден на 4.12.2015 година (Certificate of Training - The Second National GCP Seminar Training in Republic of Macedonia: “Ethical and regulatory aspects of Good Clinical Practice” organized by Association for Good Clinical Practice and Clinical Research Development). Располага и со солидни познавања од областа на компјутерското работење (Microsoft Office, Internet).

Наставно-образовна дејност

Во периодот 2012-2013 година, кандидатот д-р Марјан Бошев како професионален едукатор учествува во спроведување на обука на матичните лекари за ургентни кардиолошки состојби, во рамките на проектот на Министерството за здравство на РМ за едукација на матичните лекари за ургентните состојби во медицината. Во периодот 2012-2014 година како професионален едукатор учествува во спроведување на обука за употреба на автоматски надворешни дефибрилатори и базична кардиопулмонална ресусцитација за немедицински лица, во рамките на проектот на Министерството за здравство на РМ за употреба на автоматски надворешни дефибрилатори и базична кардиопулмонална ресусцитација за немедицински лица. Во периодот 2013-2017 година како едукатор-консултант учествува активно во проектот „Телемедицина“, поддржан и организиран од страна на Министерството за здравство на Република Македонија. Во рамките на наставно-образовната дејност, кандидатот моментално успешно изведува и едукација на специјализантите по интерна медицина.

Научно истражувачка дејност

Д-р Марјан Бошев бил активен учесник на голем број национални и интернационални конгреси и семинари од областа на кардиологијата и интервентната кардиологија, и тоа: 25., 26. и 27. Интернационален медицински студентски научен конгрес во Охрид, 2002, 2003 односно 2004 година, соодветно; 4. Македонски кардиолошки конгрес со интернационално учество (Охрид, 2010); Adriatic Vascular Summit (Сплит, Хрватска, 2010); ESC Congress 2011, Paris, France, 27-31 August 2011; ESC Heart Failure Congress 2012, Belgrade, Serbia, 19-22 May 2012; ESC Congress 2012, Munich, Germany, 25-29 August 2012; Third International Medical Congress of the Southeast European Medical Forum (SEEMF), Belgrade, Serbia, 12-15 September 2012; ESC Heart Failure Congress 2013, Lisbon, Portugal, 25-28 May 2013; 5. Македонски кардиолошки конгрес со интернационално учество (Скопје, 2014); Eight Rencontres Interventionnelles Transradial Approach RITA 2014, Brussels, Belgium, 19-20 June 2014; EuroPCR 2015, Paris, France, 19-22 May 2015; ESC Congress 2016, Rome, Italy, 27-31 August 2016; TCT (Transcatheter Cardiovascular Therapeutics) 2016, Washington DC, USA, October 29th – November 2nd 2016; CardioS 2017 (15. International Congress of Clinical Cardiology and Heart Failure), Belgrade, Serbia, 07-08 April 2017.

Во рамките на научноистражувачката дејност, кандидатот е коистражувач (коинвестигатор) во клиничката студија СЕНИОР (SENIOR Trial - Short duration of dual antiplatelet therapy with Synergy II everolimus eluting stent in patients Older than 75 years undergoing percutaneous coronary Revascularization) која се изведува на Клиниката за кардиологија - рандомизирана, проспективна, мултицентрична, еднострано-слепа клиничка студија на 1200 испитаници (пациенти) на возраст од 75 год. или постари со сигнификантна коронарна артериска болест кои имаат потреба од перкутана коронарна интервенција за стабилна ангина, тивка исхемија или акутен коронарен синдром. Главната цел на студијата била да се утврди ефикасноста и безбедноста на стент обложен со лек (drug-eluting stent, DES) еверолиму и аблуминален биодеградибилен полимер (EESabp) во однос на металните стентови (bare-metal stents, BMS) асоцирана со краткотрајна двојна антиагрегациона

терапия (ДАТ) кај пациенти со или над 75-годишна возраст кои страдаат од стабилна ангина, тивка исхемија или акутен коронарен синдром поврзана со сигнификантна коронарна артериска болест и имаат потреба од перкутани коронарни интервенции.

Исто така, тој е коистражувач (коинвестигатор) и во клиничката студија MASTER-DAPT Study (MAManagement of high bleeding risk patients post bioresorbable polymer coated STEnt implantation with an abbreviated versus prolonged DAPT regimen), која се изведува на Клиниката за кардиологија – мултицентрична, рандомизирана клиничка студија кај пациенти со висок ризик од крвање после перкутани коронарни интервенции со Ultimaster® стент (стент обложен со биоресорптивен полимер и сиролимус), чија цел е да го спореди (во рамките на актуелните препораки и водичи за примена) краткотрајниот наспроти пролонгираниот третман со двојна антиагрегациона терапија после имплантација на Ultimaster® стент кај пациенти со висок ризик од крвање.

Стручно-апликативна дејност

Д-р Марјан Бошев е активно вклучен во стручно-апликативната работа на ЈЗУУ Клиника за кардиологија во Скопје преку изработка на стручни презентации, учество на главни визити, предавања и семинари, како и на Одделението за инвазивна и интервентна кардиологија. Активен член е на повеќе медицински и кардиолошки организации, здруженија и асоцијации, и тоа: Македонско здружение по кардиологија (МЗК), European Society of Cardiology (ESC), Heart Failure Association of the ESC (HFA), European Association of Percutaneous Coronary Interventions (EAPCI), Acute Cardiovascular Care Association (ACCA), Лекарска комора на Македонија (ЛКМ). Член е на Работната група за акутна медицинска нега и менаџмент на Асоцијацијата за кардиоваскуларна академија (Working Group for Acute Medical Care and Management of the Cardiovascular Academy Society). Исто така тој е Национален амбасадор на младите интервентни кардиолози (National Ambassador of Young Interventional Cardiologists) на Македонија за периодот 2014-2016 и 2016-2018 година.

Д-р Марјан Бошев се јавува како автор и коавтор на повеќе научни трудови објавени и презентирани во медицински списанија со импакт-фактор како и со меѓународен уредувачки одбор.

Листа на публикувани трудови:

1. Boshev M, Sotkaroska G. Wilson's disease: case report. Abstract Book: 26th International Medical Students' Scientific Congress; Macedonian Medical Students' Association; Skopje; 2003; 145

Трудот прикажува клинички случај на млад, 29-годишен пациент со Вилсонова болест којшто презентира хепатална лезија во прилог на цироза и бавен, но прогресивен развој на екстрапирамидална невролошка симптоматологија. Заклучокот на трудот го потенцира значењето на мултидисциплинарниот пристап во дијагнозата и третманот на ова заболување, како и значењето на навременото препознавање и раното дијагностицирање на болеста како клуч во соодветниот третман со хелирачки агенси.

2. Boshev M, Georgievsk A. Treatment of patients with Non-Hodgkin Lymphoma (NHL) by using monoclonal antibodies (MAB). Abstract Book: 27th International Medical Students' Scientific Congress; Macedonian Medical Students' Association; Skopje; 2004; 288.

Во овој труд се прикажани иницијалните искуства на Институтот за радиотерапија и онкологија од третманот со моноклонални антитела (имунотерапија) кај пациенти со не-Хочкинов лимфом (НХЛ). Била селектирана и следена група од 11 пациенти со НХЛ во различен стадиум на болеста кои, покрај стандардниот хемотерапевтски протокол (CHOP) и радиотерапија, биле третирани дополнително и со моноклонални антитела. Заклучокот на трудот бил дека примената на моноклонални антитела во третманот на пациенти со НХЛ е оправдана, особено во раните стадиуми на болеста бидејќи води кон регресија на туморскиот процес, пролонгирана ремисија и подобрување на квалитетот на живот кај овие пациенти.

3. L. Lazarov, V. Kotevski, A. Georgievski, E. Lazarova, D. Projevska, H. Pejkov, S. Tosev, M. Boshev, A. Veljanovska, S. Caeva. Ventricular Fibrillation and Tachycardia during Acute Myocardial Infarction: incidence, predictors, mortality and treatment. *European Heart Journal* 2007; 28 (Abstract Supplement); 35; P417.

Целта на овој труд била да се евалуира хоспиталната инциденца и mortalитет на пациентите со акутен миокарден инфаркт комплицирани со рапидна полиморфна вентрикуларна тахикардија (ВТ) и/или примарна/секундарна вентрикуларна фибрилација (ВФ), да се идентификуваат независните предиктори на ВТ/ВФ (примарна) и да се верифицира најсоодветниот третман на акутниот миокарден инфаркт (АМИ). Во студијата биле вклучени вкупно 10 212 пациенти со АМИ примени во единицата за интензивно лекување во периодот од јануари 1994 до декември 2006 година. Резултатите покажале дека инциденцата на ВТ/ВФ кај целокупната група изнесувала 5,9%, додека вкупната смртност 41,0%. Независни предиктори на повисока ВТ/ВФ инциденца биле: машкиот пол (75%), инфаркт на предниот ѕид (67%), повисока СТ-сегмент елевација на приемното ЕКГ, пролонгираното време до PCI/тромболиза (над 3 часа), акутна срцева слабост (21%), како и поголема ензимска активност/големина на инфарктот. Заклучокот од студијата бил дека примарната PCI и тромболизата имаат сигнификантен ефект на намалување на стапката на смртност кај АМИ комплициран со ВТ/ВФ, како и дека покрај подобрувањето во третманот на АМИ, појавата на ВТ/ВФ е се уште асоцирана со лоша прогноза.

4. S. Kedev, O. Kalpak, S. Antov, J. Kostov, H. Pejkov, I. Spiroski, M. Boshev. Single Center Registry of Transradial versus Transfemoral Access for Primary PCI. *JACC* 2011; 57; E1803.

Со овој регистер биле опфатени вкупно 1679 пациенти со акутен миокарден инфаркт со СТ-сегмент елевација (СТЕМИ) во периодот од октомври 2007 до септември 2010 година кои биле подложени на примарни перкутани коронарни интервенции (ППКИ) преку трансрадијален (ТРА) или трансфеморален (ТФА) артериски пристап третирани на Клиниката за кардиологија во Скопје. Биле евалуирани стапката на компликации поврзана со местото на пристап, успехот од иницијалниот пристап, времето needle-to-balloon, процедуралното време, времето на флуороскопија, хоспиталниот mortalитет, како и вкупната стапка на мајорни несакани срцеви и цереброваскуларни настани (МАСЕ) за 1 месец. Резултатите покажале дека ТРА бил применет кај 1014 пациенти (60,4%), а ТФА кај 665 пациенти (39,6%). Компликациите поврзани со местото на пристап биле почести кај ТФА групата (2,1% наспроти 0,2% кај ТРА групата, $p < 0,01$), понатаму стапката на mortalитет била сигнификантно повисока кај ТФА групата (6,6% наспроти 3,1%), додека пак стапката на хоспитални реинтервенции била сигнификантно повисока кај ТФА групата (5,4% наспроти 2,3%). Вкупната стапка на МАСЕ во првиот месец била 3,5% за ТРА, односно 8,4% за ТФА групата ($p = 0,001$). Она што произлезло како заклучок од овој регистар бил дека ТРА за ППКИ може да биде прв и префериран пристап за сите СТЕМИ-пациенти со понизок ризик на васкуларни компликации поврзани со местото на пристап.

5. Boshev M, Otljanska M, Arnaudova-Dezhulovikj F. Left Atrial Thrombus in Patient with Mitral Valve Disease. Abstract Book: Third International Medical Congress of the Southeast European Medical Forum (SEEMF): Belgrade; 2012: 33.

Овој труд презентира клинички случај на 59-годишна пациентка со преткоморна фибрилација и клиничка слика на срцева слабост (NYHA class III-IV). Ехокардиографскиот наод покажал постоење на дилатирани десно-срцеви кавитети и лева преткомора, со зачувана LVEF, визуелизирајќи постоење на овална интракавитарна маса во левата преткомора, со димензии 26x63 мм високо суспектна за тромб. Заклучокот бил дека трансторакалната ехокардиографија претставува метод на избор во дијагнозата на интракавитарните маси на левата преткомора, иако понекогаш диференцијалната дијагноза помеѓу атријален тромб и миксом може да биде тешка.

6. S Paljoskovska Jordanova, M Otljanska, M Boshev, S Kaeva. Coronary artery abnormalities – case report. *European Journal of Heart Failure*, Volume 15 Supplement 1: P949 (ESC Heart Failure Congress 2013, Lisbon, Portugal)

Овој труд презентира клинички случај на 72-годишен пациент со аномалии на коронарните артерии, и тоа аномално потекло на левата предна десцендентна артерија (LAD) од заеднички остиум со десната коронарна

артерија од десниот коронарен куспис. Заклучокот бил дека аномалиите на коронарните артерии треба да се сметаат за разновидна група на конгенитални аномалии чии манифестации и патофизиолошки механизми се високо варијабилни.

7. F Arnaudova, S Jovanova, M Otljanska, S Kedev, M Boshev. Cardiorenal Syndrome (chronic type 2) in decompensated cardiomyopathy: diuretics resistance and sensitivity to ultrafiltration – case report: European Journal of Heart Failure, Volume 15 Supplement 1: P1048 (ESC Heart Failure Congress 2013, Lisbon, Portugal)

Целта на овој труд била да го прикаже значењето на ултрафилтрацијата како ефикасна тераписка алтернатива која го коригира волуменското оптоварување кај акутна и хронична срцева слабост, ја подобрува срцевата функција и квалитетот на животот кај пациенти кои веќе развиле резистенција на диуретска терапија.

8. Boshev M, Kedev S, Otljanska M, Arnaudova-Dezulovik F, Paljoskovska-Jordanova S. Acute Pulmonary Thromboembolism due to Prolonged Oral Contraceptive Therapy: case report. European Journal of Heart Failure, Volume 15 Supplement 1: P936 (ESC Heart Failure Congress 2013, Lisbon, Portugal)

Трудот презентира клинички случај на 23-годишна пациентка со потенцијално фатална форма на акутна масивна белодробна тромбоемболија (БТЕ) која претходно примала орална контрацептивна терапија во тек на последните 4 месеци пред актуелниот настан. Направените дијагностички процедури (ЕКГ, ехо на срце, КТ-ангиографија на бели дробови, колор-доплер на длабоки вени) и лабораториски иследувања (Д-димери) ја потврдиле високата суспекција за БТЕ. Пациентката била третирана со фибринолитичка терапија. Било заклучено дека кај млади жени секогаш треба да се мисли на оралната контрацептивна терапија како предиспонирачки фактор за БТЕ. Раната дијагноза на БТЕ е есенцијална бидејќи севкупното преживување зависи од времето на започнување на фибринолитичката терапија.

9. Otljanska M, Boshev M, Arnaudova-Dezulovik F, Pejovska I. Effects of Essential Hypertension on Coronary Microcirculation: Case Report – Abstract Book: Fourth International Medical Congress of the Southeast European Medical Forum (SEEMF): Portoroz, Slovenia; 2013: 27

Овој труд презентира клинички случај на 64-годишна пациентка со градна болка и анамнеза за артериска хипертензија. Биле направени повеќе дијагностички иследувања, меѓу кои ехокардиографија, миокардна перфузиона сцинтиграфија и коронарографија која не открила каква било сигнификантна лезија. Заклучокот бил дека микроциркулаторните нарушувања се веројатно централни кај повеќе форми на хипертензивно оштетување на таргет-органи вклучувајќи го срцето, особено коронарната артериска болест.

10. Jovanova S, Arnaudova-Dezhulovik F, Boshev M, Kamcevska-Dobrkovic L, Otljanska M, Kostova N, Miceva I. Arrhythmias induced cardiomyopathy - reversible dilated cardiomyopathy in patients with atrial fibrillation/flutter with fast ventricular rate. Abstract Book: Fifth Macedonian Cardiology Congress with International Participation: Skopje; 2014; Echocardiography and other imaging techniques in cardiology: 54 (175).

Трудот презентира серија од 7 пациенти со воспоставена дијагноза кардиомиопатија индуцирана со аритмии, како резултат на преткоморна фибрилација или флатер хоспитализирани на Клиниката за кардиологија во периодот 2011-2013 година. Сите пациенти презентирале симптоми и знаци на срцева слабост со ЕКГ-ритам во прилог на преткоморна фибрилација или флатер со брз коморен одговор. Кај сите нив била постигната фармаколошка конверзија во синус ритам и комплетна резолуција на левовентрикуларната дисфункција во наредните 3 месеци. Тој покажал дека раното воведување на антиаритмична терапија кај ваква состојба и превенција на понатамошни епизоди на аритмија се императив бидејќи кардиомиопатиите индуцирани со аритмија се реверзибилни со добра прогноза.

11. Pejkov H, Kedev S, Antov S, Kostov J, Kalpak O, Spiroski I, Bosev M, Vasilev I. Transradial primary percutaneous coronary intervention for the treatment of a patient with cardiogenic shock due to acute total occlusion of unprotected left main coronary artery. Abstract Book: Fifth Macedonian Cardiology Congress with International Participation: Skopje; 2014; Interventional Cardiology: 60.

Овој труд презентира клинички случај на 33-годишен пациент со кардиоген шок и екстензивен anterioren STEMI како последица на оклузија на левото главно стебло (LMN). Кај пациентот првично била поставена интрааортна балон пумпа, а потоа била направена коронарографија преку десен трансрадијален (ТРА) пристап со наод за оклузија на LMN. Бил имплантиран стент и обезбеден ТИМИ 3 проток во коронарното стебло. Заклучокот бил дека и најпредизвикувачките случаи на STEMI со оклузија на левото главно стебло можат да бидат третирани временски ефикасно преку ТРА.

12. Boshev M et al. Navigation through a challenging radial anatomy. Abstract Book: Fifth Macedonian Cardiology Congress with International Participation: Skopje; 2014; Interventional Cardiology: 50.

Овој труд се однесува примарно на трансрадијалниот артериски (ТРА) пристап во перкутаните коронарни интервенции и се почестата примена на истиот во светски рамки. Во истиот како главна препорака стои изведувањето на ретроградна артериографија на подлактицата со цел да се добие комплетна слика на нејзината васкуларизација. ТРА може во одредени ситуации да биде асоциран со некои вродени аномалии или патолошки промени на радијалната или брахијалната артерија кои го отежнуваат изведувањето на интервентните процедури. Но, со користење на одредени техники и избор на материјал, обично тие пречки можат да се надминат, особено ако се работи за искусен радијален оператор. Во рутинската практика ТРА е можен како стандарден пристап, но секако дека истиот е асоциран со одредена крива на учење. Сепак, постојат одредени ситуации каде што е неопходно да се користи алтернативен артериски пристап.

13. Jovanova S, Arnaudova-Dezulovic F, Boshev M, Livrinova V, Palasheva L, Miceva I. In-hospital outcome in patients with peripartum cardiomyopathy – a single center study. *Cardiol Croat.* 2014;9(9-10):437.

Трудот прикажува серија од 22 пациентки во периодот 2008-2014 година кај кои била дијагностицирана перипартална кардиомиопатија (ППКМП) на Клиниката за кардиологија. Целта на трудот била да се прикаже успехот од хоспиталното лекување на пациентките со ППКМП и да се утврди стапката на резидуална ЛВ-дисфункција. Кај сите пациентки во тек на хоспиталниот третман било постигнато клиничко и функционално подобрување и стабилизација општата состојба. ЛВ дисфункција одредена ехокардиографски, останала да перзистира кај 45% од пациентките. Она што се издвојува како заклучок е дека раната дијагноза и современиот медицински третман овозможуваат добро функционално опоравување кај поголем дел од пациентките и добра прогноза.

14. Kalpak O, Antov S, Kostov J, Pejkov H, Spiroski I, Boshev M, Vasilev I, Zafirovska B, Kedev S. Total Wrist Access for Primary Percutaneous Coronary Intervention: A Real World Single Center Registry of 2624 Consecutive Patients with Acute STEMI. *The Journal of Invasive Cardiology*: January 2015; Volume 27/ Supplement A: 8A.

Целта на овој труд била да се изложат искуствата од еден интервентен центар којшто за сите интервентни процедури кај пациенти со STEMI комплетно го трансферира артерискиот пристап кон трансрадијален (ТРА), односно пристап преку рачниот зглоб, опфаќајќи вкупно 2624 пациенти со STEMI во периодот од јануари 2010 до декември 2013 година. Било заклучено дека вкупниот пристап преку рачниот зглоб за интервенции кај STEMI е асоциран со пониска стапка на морталитет и мајорни несакани кардиоваскуларни настани (MACE) кај целата испитувана група.

15. Boshev M. Does Transradial Approach become a Golden Standard for Percutaneous Coronary Interventions? 2015. *J Cardiol Curr Res* 2(2): 00053.

Овој труд го истакнува значењето на сè почестата примена на трансрадијалниот артериски (ТРА) пристап кај перкутаните коронарни интервенции (ПКИ) и предностите пред трансфеморалниот артериски (ТФА) пристап. Исто така го обработува и проблемот на најчестата компликација на ТРА, а тоа е радијалната артериска оклузија и нуди решенија за превенција на овој проблем. На крај го изнесува заклучокот дека ТРА е можен, безбеден и ефективен пристап за ПКИ кај најголемиот број пациенти и неговата вредност станува особено важна особено кај високоризични пациенти како кај оние со STEMI. Главните предности на ТРА пред ТФА

вклучуваат пониска стапка на компликации поврзани со местото на пристап, пониска стапка на морталитет кај акутниот коронарен синдром без СТ-сегмент елевација, рана мобилизација како и пократок хоспитален престој на пациентите.

16. Jovanova S, Boshev M, Kalpak O, Miceva I. Massive Pericardial Effusion with Imminent Cardiac Tamponade as Initial Clinical Manifestation of Primary Hypothyroidism. *Physioacta* 2015 Vol. 9 – No 2.

Трудот прикажува несекојдневен случај на 65-годишна пациентка со голем перикарден излив и заканувачка срцева тампонада кај која била направена итна перикардиоцентеза. Во понатамошниот период биле направени иследувања во насока на етиолошко диференцирање на изливот, при што била дијагностицирана примарна хипотиреоза. Била започната хормонска заместителна терапија и контролниот ехокардиограм после 3-месечно следење покажал импресивно подобрување на состојбата без сигнификантен перикарден излив и нормално полнење на срцевите кавитети. Во заклучокот се изнесува дека масивниот перикарден излив со иминентна тампонада е една од предизвикувачките кардиолошки состојби како во однос на терапевтскиот пристап, така и во однос на диференцирањето на основниот патогенетски механизам.

17. Vavlukis M, Kotlar I, Chaparoska E, Pocesta B, Pejkov H, Boshev M, Kedev S. Antiphospholipid Syndrome – A Case Report of Pulmonary Thromboembolism followed with Acute Myocardial Infarction in Patient with Systemic Sclerosis. 2015. Open Access Maced J Med Sci. 15;3(4):705-9.

Целта на овој труд е да се презентира редок клинички случај на белодробна тромбоемболија, следен со последователна појава на акутен миокарден инфаркт кај пациентка со прогресивна системска склероза. Заради дијагностицирана белодробна тромбоемболија, пациентката била третирана со фибринолитичка терапија и хепарин, но веќе вториот ден по фибринолизата развива клиничка слика и ЕКГ-промени конзистентни за акутен миокарден инфаркт. Била направена и итна коронарографија со тромбоаспирација, но без значително подобрување на протокот на крв во засегнатите коронарни артерии. Анализите на крв потврдиле присуство на антифосфолипидни антитела. Стекнатиот антифосфолипиден синдром е честа состојба кај пациентите со системски автоимуни заболувања, но релативно ретка кај пациентите со системска склероза. Сепак, овој синдром треба да се има предвид и при третирањето на пациентите со системска склероза.

18. Otljanska M, Boshev M. Angina pectoris with slow coronary flow phenomenon: a case report. *Medicus* 2016, Vol. 21(1):92-96.

Трудот презентира клинички случај на 54-годишна жена со повторувачки епизоди на градна болка и анамнеза за артериска хипертензија, дислипидемија и генетска предиспозиција за коронарна артериска болест. Биле направени повеќе иследувања, меѓу кои и коронарографија која ја потврдила дијагнозата на бавен коронарен проток низ левата предна десцендентна артерија. Овој феномен не е така редок во ангиографските наоди и придонесува за зголемен морбидитет кај пациентите. Авторите препорачуваат феноменот на бавен коронарен проток да биде сметан како посебен клинички ентитет.

19. Magdalena O, Marjan B. Left Atrial Myxoma – A Case Report. 2016. *J Cardiol Curr Res* 5(2): 00153.

Трудот презентира клинички случај на 50-годишна пациентка со асимптоматски миксом во левата преткомора како случаен наод. Пациентката се лекувала од артериска хипертензија 2-3 години нанзад, а еден ден пред хоспитализацијата ѝ била дијагностицирана интракавитарна маса во левата преткомора, високо суспектна за миксом на срце. За време на хоспитализацијата биле направени повеќе испитувања, како: ЕКГ, лабораториски анализи, трансторакална ехокардиографија, трансезофагеална ехокардиографија, како и коронарографија. По потврдување на дијагнозата тумор на срце, пациентката била трансферирана во хируршки центар за понатамошен третман. Патохистолошките наоди по хируршкото отстранување на туморот ја потврдиле дијагнозата миксом на срце. Едногодишното ехокардиографско следење покажало дека нема знаци на повторна појава на туморот.

20. Zafirovska B, Petkoska D, Antov S, Vasilev I, Jovkovski A, Kalpak O, Kostov J, Spiroski I, Pejkov H, Bosev M, Taravari H, Kitanoski D, Kedev S. Radial Artery Anomalies in the Macedonian Population during Transradial Angiography Procedures. SANAMED 2016; 11(2): 87–92.

Целта на овој труд била да се одреди инциденцата на артериски аномалии на радијалната артерија кај македонската популација детектирани за време на ангиографија преку трансрадијален артериски (ТРА) пристап кај големи серии на пациенти. Резултатите покажале дека од вкупно 19292 пациенти кај кои била изведена коронарографија преку ТРА пристап на Клиниката за кардиологија во периодот од март 2011 до декември 2014 година, анатомски варијации биле откриени кај 1625 пациенти (8,8%). Од нив, најчеста варијација била високо бифуркационно потекло на радијалната артерија која била присутна кај 1017 пациенти (5,5%). Како заклучок, авторите наведуваат дека аномалиите на радијалната артерија се многучести во општата популација и дека познавањето на анатомијата на радијалната артерија е од голема помош на интервентните кардиолози за успешно планирање и изведување на процедурата. Тие препорачуваат изведување на радијална артериска ангиографија кај секој пациент пред да се пристапи кон трансрадијални ангиографски процедури.

21. Otljanska M, Boshev M. Combination Therapy in Antihypertensive Treatment. 2016. J Cardiol Curr Res 5(1): 00150.

Овој труд го прикажува современиот пристап во третманот на артериската хипертензија. Антихипертензивниот третман е асоциран со редукција на ризикот од кардиоваскуларни настани, како коронарна артериска болест, срцева слабост, мозочен удар и ренални настани. Кај најголем број хипертензивни пациенти ефективна контрола на крвниот притисок може да се постигне со комбинација на најмалку два антихипертензивни лека. Комбинираната антихипертензивна терапија е препорачана и во скорешните препораки како потенцијална прволиниска терапија кај пациенти со иницијално висок крвен притисок и висок кардиоваскуларен ризик.

22. Zafirovska Taleska B, Petkoska D, Vasilev I, Kalpak O, Boshev M, Jovkovski A, Taravari H, Kitanoski D, Kedev S. Radial Artery Anomalies in STEMI Interventions. 2016. European Heart Journal, 37 (Abstract Supplement), 16

Целта на овој труд била да се процени влијанието и инциденцата на аномалиите на радијалната артерија врз успехот на СТЕМИ процедури со примарно избран трансрадијален артериски (ТРА) пристап кај големи серии на пациенти. Била направена субанализа на сите 2891 пациент со СТЕМИ третирани со примарна перкутана коронарна интервенција (ППКИ) во периодот од март 2011 до декември 2014 година, од вкупно анализирани 19292 пациенти. Аномалии на радијална артерија биле откриени кај 243 пациенти (8,4%) со СТЕМИ. Било заклучено дека препроцедуралната радијална артериска ангиографија кај пациенти со СТЕМИ му овозможува на операторот патоказ успешно да испланира стратегија за поминување на аномалијата или трансфер кон нов пристап со цел заштеда на време и намалување на процедуралното време на ППКИ.

23. Otljanska M, Kostova N, Boshev M, Otljanski A. Nebivolol: A Different Beta-Blocker for Hypertension. 2016. J Cardiol Curr Res 5(4): 00171.

Авторите на овој труд презентираат еден современ бета-блокатор, небиволол, како лек за третман на артериска хипертензија. За разлика од класичните бета-блокатори, небивололот припаѓа на третата генерација, со највисока докажана селективност и агонистичен ефект кон бета-1 рецепторите, а кој истовремено ексклузивно манифестира и антихипертензивен ефект преку вазодилатација посредувана со ослободување на азотен моноксид (NO). Небивололот се покажал како ефективен бета-блокатор за третман на лесна до умерена форма на артериска хипертензија како монотерапија или како дел од комбинирана терапија.

24. Boshev M, Otljanska M. In-Stent Restenosis in Drug-Eluting Stents: Issues and Therapeutic Approach. 2016. J Cardiol Curr Res 6(3): 00206.

Овој труд го разработува еден од најактуелните проблеми во интервентната кардиологија, а тоа е проблемот на т.н. „ин-стент“ рестеноза (ISR) кај стентовите обложени со лек (drug-eluting stents, DES) којшто станува сè

почест последнава деценија, со оглед на сè почестата примена на DES во секојдневната рутинска практика. Моментално достапни и ефективни терапевтски пристапи за третман на DES-ISR вклучуваат конвенционална балон-ангиопластика, “cutting” балон ангиопластика, ангиопластика со балон обложен со лек (DCB/DEB), DES во DES стентирање (ист или различен), васкуларна брахитерапија и аорто-коронарен бај-пас (CABG). Сепак, оптималниот третман за DES-ISR останува непознат. Биоресорптивните стентови (bioresorbable vascular scaffolds, BVS) нудат иницијална надеж, но потребни се понатамошни клинички студии за да се утврди нивната долгорочна ефикасност и безбедност.

25. Boshev M, Paljoshkovska-Jordanova S. Acute Myocardial Infarction with ST-Segment Elevation: To Aspirate or Not? 2017. J Cardiol Curr Res 8(3): 00286.

Авторите на овој труд имаат за цел да дадат одговор на прашањето дали во услови на акутен миокарден инфаркт треба да се пристапи кон тромбواسпирација или не, прикажувајќи ги притоа резултатите од најважните студии кои го истражуваат значењето на тромбواسпирацијата како дополнителна процедура на примарните перкутани коронарни интервенции (ПКИ) кај пациенти со СТЕМИ. Заклучокот од овој труд е дека мануелната аспирациона тромбектомија е едноставна, евтина, брза и моќна алатка во рацете на интервентните кардиолози која не се препорачува како рутинска процедура пред ПКИ кај пациентите со СТЕМИ, туку повеќе како опција кај високо селектирани пациенти со СТЕМИ (лезии со голем тромботичен материјал). Поради зголемениот ризик од мозочен удар кај пациентите третирани со мануелна тромбواسпирација, авторите сугерираат длабока канулација со катетрите-водичи при самиот акт на тромбواسпирација со цел да се превенира емболизација на тромботичниот материјал.

26. Boshev M, Taravari H, Jovkovski A, Vasilev I, Zafirovska B, et al. Radial Artery Anomalies and their Implications to Percutaneous Coronary Interventions. 2017. J Cardiol Curr Res 8(4): 00293.

Како што сè повеќе расте усвојувањето на трансрадијалниот артериски (ТРА) пристап како стандарден пристап или златен стандард кај перкутаните коронарни интервенции, логично е да се очекува дека аномалиите на радијалната артерија ќе имаат сè поголемо значење при изведување на самата процедура. Авторите на овој труд се погрижиле да ги прикажат најчестите аномалии на радијалната артерија, но и презентирале методи како да се надминат, односно како да може безбедно да се изведе и заврши една коронарографија. Во заклучокот од трудот стои дека најголем број аномалии можат лесно да се поминат преку внимателно избрани чекори и материјал, особено од страна на посветени радијални оператори во центар со висок волумен на ТРА пристап.

27. Kedev S. et al. Macedonia: Coronary and Structural Heart Interventions from 2010 to 2015. EuroIntervention 2017; 13:Z47-Z50.

Целта на овој труд е де се опише инвазивната кардиолошка процедурална пракса во Република Македонија во периодот од 2010 до 2015 година. Со овој труд се опфатени 39899 пациенти кои биле подложени на кардиоваскуларни, периферни и структурни срцеви процедури во претходно наведениот период. Биле анализирани клиничките и процедуралните карактеристики, местото на пристап, процедурален успех и компликации. Бројот на направени коронарографии од 5540 во 2010 година пораснал на 8550 во 2015 година. Трансфеморалниот артериски пристап (ТФА) бил присутен кај 4% од коронарографиите во 2010, додека во 2015 година тој се намалил на 1%. Бројот на примарни перкутани коронарни интервенции (ППКИ) пораснал од 763 на 1175 во 2015 година. Во 2015 година стапката на пенетрација на стентовите обложени со лек (drug-eluting stents, DES) била 65%. Транскатетерското имплантирање на аортна валвула (ТАВИ) е започнато во 2014 година и вкупно се направени 23 ТАВИ-процедури. Трансрадијалниот пристап (ТРА) е искористен кај 38455 пациенти (96%). На крајот се истакнува дека Република Македонија има успешно усвоена национална стратегија за ТРА како прв пристап проследен со рутинска радијална артериографија постигнувајќи резултати кои би требало да бидат силен мотив и за останатите интервентни кардиолошки центри.

28. Zafirovska Taleska B, Petkoska D, Vasilev I, Jovkovski A, Taravari H, Boshev M, Kitanovski D, Kedev S. Radial vs. Ulnar Artery Anomalies in STEMI Patients: 6 year Results from Routine Wrist Artery Angiography. 2017. European Heart Journal, Volume 38, Issue suppl_1, 1 August 2017.

Со овој труд авторите имале цел да направат проценка и споредба на стапката на аномалии на радијалната и улнарната артерија и нивното влијание врз успехот на СТЕМИ-процедури кај големи серии на пациенти. Биле анализирани клиничките и процедуралните карактеристики, видовите на варијации во радијалната анатомија, трансферот и процедуралното време. Биле испитани вкупно 4303 пациенти со СТЕМИ, при што резултатите покажале дека десната радијална артерија била користена кај 4169 (96%), десната улнарна артерија кај 80 (1,7%), левата радијална артерија кај 37 (0,8%), трансфеморалниот пристап бил користен кај 8 (0,17%) и трансбрахијалниот пристап кај 9 (0,2%) пациенти. Во заклучокот е потенцирано дека улнарната артерија имала сигнификантно помал процент на аномалии во споредба со радијалната артерија, со пониска стапка на префрлување на пристапот кај пациентите со СТЕМИ. И во овој труд повторно се нагласува дека препроцедуралната ангиографија на подлактицата кај пациентите со СТЕМИ му дава можност на операторот успешно да ја планира стратегијата за поминување на аномалијата или да се префрли на друг пристап во интерес на заштедата на време.

Д-р Ирина Котлар

Биографски податоци

Д-р Ирина Котлар е родена на 24.9.1987 година во Охрид. Основно и средно образование завршила во Охрид, континуирано со одличен успех (5.00) и се стекнала со признание за првенец на генерацијата. На Медицинскиот Факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ се запишала во 2006 год. а дипломирала на 15.5.2012 год со просечен успех 9,91. По изведувачето на лекарскиот стаж, со успех го положила стручниот испит и на 13.12.2012 година се здобила со лиценца за работа. Во текот на лекарскиот стаж поминала 2-месечна ротација на Универзитетот во Мичиген, САД- (University of Michigan – Ann Arbor, MI, USA) на Одделот за гастроентерохепатологија и детска хематоонкологија, каде што се стекнала со сертификат од деканот за едукација и глобална иницијатива Joseph C. Kolars M.D. Во април 2013, д-р Ирина Котлар е избрана за најдобар студент на Медицинскиот факултет во Скопје и добила признание од Македонското лекарско друштво, а во мај 2013 добила пофалница од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ за студент со највисок постигнат просечен успех во рамките на редовните рокови утврдени со статутот на Медицинскиот факултет во Скопје. Во текот на студирањето, д-р Ирина Котлар е активен член на бројни студентски медицински организации и учесник на бројни конгреси: MMSA (Macedonian Medical Student Association); IFMSA (International Federation of Medical Students Association) 2008-учество на 31 Медицински научен конгрес (MMSA Macedonia); 2009-учество на 32 Медицински научен конгрес (MMSA Macedonia); 2009-активно учество на 58 Светски студентски конгрес организиран од IFMSA – Генерално собрание (учесник во организационен одбор); 2010 - учество на 33 Медицински научен конгрес (MMSA Macedonia).

По завршувањето на студиите веднаш почнува да работи како волонтер во Заводот за кардиоваскуларни болести во Охрид, а од јануари 2013 започнува да работи како волонтер на ЈЗУ Универзитетска клиника за кардиологија. Во септември 2013 година се запишала на специјализација по кардиологија и во моментот е 5-та година од специјализација на кардиологија на Катедрата за интерна медицина.

Од март 2016 до јануари 2018 е вработена на определено работно време во ЈЗУ УК за кардиологија, Скопје, а од февруари 2018 добива договор на неопределено работно време на Одделот за интензивна коронарна нега. Активно го владее англискиот (поседува сертификат за познавање на англиски јазик- First Certificate in English - Council of Europe Level B2, University of Cambridge English, ESOL Examinations) и српскиот и хрватскиот јазик а има и базично познавање на германскиот и шпанскиот

јазик. Поседува сертификати и одлични практични познавања од областа на информатиката и компјутерските програми.

Стручно-научна дејност

Ирина Котлар е едукатор во курсевите за кардиопулмонална ресусцитација и употреба на автоматски надворешен дефибрилатор, за немедицински лица од 2013 година. Во 2014 година активно учествува како едукатор на 2 работилници на тема: Базична кардиопулмонална ресусцитација со употреба на автоматски надворешен дефибрилатор, и тоа на: Летна школа за ургентна медицина во Охрид организирана од ЕМСА и на 37 Интернационален медицинско научен конгрес во Охрид организиран од ММСА. Активен учесник е во Европско истражување за акутен коронарен синдром (ISACS – International survey for acute coronary syndromes) и во регистар за акутен коронарен синдром воден на ЈЗУ УК за кардиологија. Во моментот е активен член на повеќе здруженија и тоа: Европското здружение за кардиологија, Македонското здружение за кардиологија, Европското здружение за акутна кардиоваскуларна нега, Европското здружение за перкутани коронарни интервенции, Европското здружение за кардиоваскуларни сликовни техники, Европското здружение за превентивна кардиологија, Европското здружение за срцева слабост, Европскиот совет за хипертензија и Европскиот совет за мозочен удар, Здружението на интернисти на Македонија. Поседува сертификат за GCP(ДКП – Добра Клиничка Пракса), и тоа: Certificate of Training - The Second National GCP Seminar Training in Republic of Macedonia: “ Ethical and regulatory aspects of Good Clinical Practice” organized by Association for Good Clinical Practice and Clinical Research Development; 4 December 2015. Поседува сертификати од European Resuscitation Council(ERC), за базична кардиопулмонална ресусцитација и употреба на автоматски надворешен дефибрилатор, како и за напредна кардиопулмонална ресусцитација, со кои се има стекнато при учество на Конгресот за акутна срцева нега во Женева, 2014 и Конгресот за акутна срцева нега во Лисабон, 2016. Ирина Котлар е добитник на признание од Австриско – Американската фондација за најдобар учесник на Кардиолошки семинар одржан во Салцбург - Certificate of Excellence for best score for knowledge (100%). Учесник е на голем број меѓународни конгреси, работилници и семинари и тоа: Европски конгрес по кардиологија - Амстердам 2013; Курс за базична ехокардиографија, организиран од Македонското здружение на интернисти на Р. Македонија - Скопје 2014, 5 Македонски конгрес по кардиологија - Скопје 2014; Европски конгрес по кардиологија - Барселона 2014; Конгрес за акутна срцева нега – Женева 2014; 5 Интернационален медицински конгрес на Југоисточен европски медицински форум - Охрид 2014; 20 Конгрес на Српското кардиолошко здружение-Златибор 2015; Светски конгрес за акутна срцева слабост - Фиренца 2016; Работилница за базично познавање на напредни ехокардиографски техники - Синаја, Романија, 2016; Конгрес за акутна срцева нега - Лисабон 2016; Европски конгрес по кардиологија – Барселона, 2017; Кардиолошки семинар организиран од Австриско-Американската фондација - Салцбург 2017.

Листа на публикувани трудови

Како автор и коавтор учествувала во изработка на повеќе научни и стручни трудови. За овој избор, кандидатката ги приложи следниве трудови:

1. Vavlukis M, Caparovska E, Pocesta B, Shehu E, Taravari H, Kotlar I, Kitanoski D, Bojovski I, Janusevski F, Kedev S. Predictors of in-hospital mortality in patients with heart failure and testing of GWTG-HF risk in our own cohort of patients. European Journal of Heart Failure Abstracts Supplement (2014) 16 (Supplement 2), 345.

Целта на оваа студија била да се идентифицираат предиктори на интрахоспитална смрт кај пациенти со срцева слабост со помош на GWTG-HF(Get With The Guidelines Program of AHA) score. 232 случајно избрани пациенти кои биле хоспитализирани на ЈЗУ УК за Кардиологија – Скопје биле ретроспективно анализирани. Била направена споредба меѓу преживеаните пациенти и пациентите со интрахоспитална смрт. Според статистичките резултати, GWTG-HF скорот се потврдил како добар

предиктор за интрахоспитална смрт кај пациентите хоспитализирани поради срцева слабост, особено кај пациентите со сочувана ејекциона фракција.

2. Bojovski I, Vavlukis M, Caparovska E, Pocesta B, Shehu E, Taravari H, Kitanoski D, Kotlar I, Taneski F, Kedev S. Anemia, renal impairment and inhospital mortality, in acute worsening chronic heart failure patients. *European Heart Journal: Acute Cardiovascular Care Abstract Supplement* (2014) 3 (S2), 97

Целта на оваа студија била да се анализира влијанието на анемијата и бубрежното оштетување врз интрахоспиталната смрт кај пациенти со акутно влошена хронична срцева слабост. Во студијата биле вклучени 232 рандом пациенти со симптоми на акутно влошена срцева слабост. Биле анализирани поголем број на варијабли. Компаративна анализа била направена помеѓу преживеаните пациенти и пациентите со интрахоспитална смрт. Според статистичките резултати се заклучило дека анемијата и бубрежното оштетување се коморбидитети асоцирани со срцева слабост, кои претставуваат сигнификантни самостојни предиктори за интрахоспитална смрт кај пациенти со акутно влошена хронична срцева слабост.

3. Kotlar I, Vavlukis M, Chaparovska E, Pocesta B, Shehu E, Taravari H, Kitanoski D, Bojovski I, Taneski F, Kedev S. Predictors of early rehospitalization in patients with acute coronary syndrome. *European Heart Journal: Acute Cardiovascular Care Abstract Supplement* (2014) 3 (S2), 192

Целта на оваа студија била да се анализира раната рехоспитализација (90 дена после акутниот настан) кај пациентите со акутен коронарен синдром и да се идентификуваат предикторите на ризик за рехоспитализација. Ретроспективно статистички биле анализирани 463 случајно селектирани пациенти со акутен коронарен синдром. Според добиените статистички резултати се докажало дека левовентрикуларната дисфункција и дијабетесот се силни предиктори за рана рехоспитализација.

4. Kitanoski D, Vavlukis M, Caparovska E, Pocesta B, Shehu E, Taravari H, Bojovski I, Kotlar I, Jovanovska I, Kedev S. Glucoregulation in diabetic end no diabetic patients and the impact on early clinical outcome, in patients with acute coronary syndrome. *European Heart Journal: Acute Cardiovascular Care Abstract Supplement* (2014) 3 (S2), 97

Во оваа студија се анализирано влијанието на гликорегулацијата пред и за време на хоспиталниот престој, кај пациентите со акутен коронарен синдром, врз раниот интрахоспитален клинички исход. Вклучени биле 80 пациенти со акутен коронарен синдром третирани со перкутани коронарни интервенции кај кои беа анализирани повеќе варијабли. Пациентите биле поделени на дијабетичари и пациенти без дијабетес. Според статистичките резултати, авторите заклучиле дека вредноста на стрес-гликемија и нивото на HgbA1C се сигнификантни предиктори за клиничкиот исход на пациентите.

5. Kotlar I, Andova V, Kedev S. Asymtomatic bicuspid aortic valve with dilated ascending aorta in adult patient. *Journal of the Cardiology Society of Serbia* (2015) vol 34, No.3 (s.273)

Се работи за приказ на случај на 53-годишен маж хоспитализиран за прв пат на Клиниката за кардиологија, со симптоми на повремена градна болка со ирадијација спрема десно рамо, која се потенцира при дигање товар. Од физикалниот статус забележителен бил ран дијастолен шум над трет интеркостален простор. Веднаш биле направени ЕКГ (без отстапувања) и ехокардиографија. На ехокардиографијата се забележала бикуспидна аортна валвула и дилатација на асцендентната аорта (59мм). левокоморната шуплина била со нормални димензии. Била направена КТ ангиографијата на аортното стебло за точна проценка на дијаметарот на аортата и екстензијата на дилатацијата, интралуминалниот дијаметар на асцендентната аорта бил 56x57мм без знаци за дисекција. После направената коронарографија која не покажала значајни стеснувања на коронарните крвни садови, пациентот бил упатен во кардиохирушка установа за оперативен третман. Авторите укажуваат на тоа дека раната и точна дијагноза (со физикален преглед, ехокардиографија и КТ ангиографија на аортно стебло), како и хируршкиот третман, се од исклучително значење бидејќи можат да спречат

појава на компликации како аортна дисекција, аортна стеноза/регургитација, ендокардитис, кои можат да бидат фатални.

6. Vavlukis M, Kamceva G, Kitanovski D, Kotlar I, Taneski F, Januseski F, Bojovski I, Shehu E, Taravari H, Kedev S. Diabetes in acute coronary syndrome patients: do we see only the tip of the iceberg? *European Heart Journal: Acute Cardiovascular Care* (2015) 4 (Supplement 5), S166

Во оваа студија се анализираше влијанието на гликоурекулацијата кај пациентите со претходно постоечки или новодијагностициран дијабетес, врз интрахоспиталниот морбидитет и морталитет кај пациентите со акутен коронарен синдром. 116 случајно избрани пациенти биле споредувани според неколку варијабли. Според статистичките резултати се покажало дека постои голема преваленца на пациенти со акутен коронарен синдром кои имаат претходно недиагностициран и нетретиран дијабет и кај истите постои потежок степен на коронарна артериска болест. Авторите укажаа на тоа дека нивото на стрес гликемија, HgbA1C и ејекционата фракција се покажале како самостојни предиктори за интрахоспиталниот морбидитет и морталитет.

7. Vavlukis M, Kotlar I, Chaparowska E, Pocesta B, Pejkov H, Boshev M, Kedev S. Antiphospholipid syndrome- a case report of pulmonary embolism, followed with acute myocardial infarction in patient with systemic sclerosis. *Open Acces Macedonian Journal of Medical Sciences* (2015 Dec 15); 3(4): 705-709

Се работи за приказ на случај на 40 годишна пациентка со белодробна емболија и тромби во десна комора утврдени со КТ-ангиографија на пулмонално стебло. Од минати болести познато е дека пациентката е со потврдена системска склероза пред 24 години и со прележан исхемичен мозочен удар пред 6 години, но по овој исхемичен настан не е поставена на антикоагулантна или антитромботична терапија. По прием во интензивна коронарна нега кај пациентката била ординирана тромболитична терапија и нефракциониран хепарин, но по 2 дена добила силна градна болка со знаци за акутен миокарден инфаркт. И покрај направената итна коронарографија која покажала скоро тотална оклузија на 4 крвни садови поради присуство на тромби, исходот бил фатален. Авторите заклучуваат дека стекнат антифосфолипиден синдром е честа појава кај пациентите со автоимуни болести, но ретко се појавува во склоп на системска склероза. Раното препознавање и дијагностичка потврда може да помогнат во избор на соодветен третман пред да се појави несакана исхемична компликација кај овие пациенти.

8. Vavlukis M, Caparowska E, Pocesta B, Kotlar I, Kitanovski D, Shehu E, Taravari H, Bojovski I, Risteski D, Kedev S. Predictors of in-hospital mortality in patients with acute or acute worsening chronic heart failure. *European Heart Journal: Acute Cardiovascular Care* (2015) 4 (Supplement 5), S15

Целта на оваа студија била да се идентификуваат предиктори на интрахоспитална смрт кај пациенти со акутна или акутно влошена хронична срцева слабост. Биле анализирани 344 рандом пациенти хоспитализирани со симптоми на акутна срцева слабост, според повеќе варијабли. Статистичките резултати покажале дека ниската вредност на натриум, високата вредност на уреа и креатинин се заеднички предиктори на интрахоспитална смртност, додека анемијата, намалената ејекциона фракција и нискиот систолен притисок се самостојни предиктори за интрахоспитална смртност.

9. Vavlukis M, Bojovski I, Taneski F, Paljoskovska S, Kotlar I, Taravari H, Shehu E, Kitanoski D, Kedev S. Haemoglobin - a simple biochemical variable in prediction of in-hospital mortality in heart failure patients. *European Journal of Heart Failure Abstracts Supplement* (2016) 18 (Supplement 1), 396

Целта на оваа студија била да се идентификуваат предиктори на интрахоспитална смрт кај пациенти со срцева слабост. Биле анализирани во однос на повеќе варијабли 451 рандом пациенти, хоспитализирани поради срцева слабост. Авторите дојдоа до заклучок дека вредноста на хемоглобинот има големо влијание во прогнозата за интрахоспитална смрт кај пациенти со срцева слабост и треба да се зема предвид при скоровите кои ја проценуваат неа.

10. Kotlar I, Vavlukis M, Pocesta B, Krstevski G, Taravari H, Shehu E, Kitanoski D, Bojovski I, Taneski F, Kedev S. Prognosticators of heart failure in patients after treatment because of acute coronary syndrome. *European Journal of Heart Failure Abstracts Supplement* (2016) 18 (Supplement 1), 40

Во оваа студија целта била да се идентификува фреквенцата на појава и предикторите за срцева слабост кај пациентите третирани поради акутен коронарен синдром. Во анализата биле вклучени 437 рандом пациенти третирани поради акутен коронарен синдром. Според статистичките анализи се покажало дека негативни предиктори за развој на срцева слабост кај овие пациенти се: преегзистирачки дијабетес, потреба од диуретска терапија за време на акутниот настан, редуцирана левовентрикуларна систолна функција, додека како позитивен предиктор се докажала раната реваскуларизација со перкутана коронарна интервенција.

11. Vavlukis M, Kotlar I, Kamceva G, Kitanoski D, Zdravkovska M, Georgievska Ismail Lj, Kedev S. Biomarkers of oxidative stress in patients with acute coronary syndrome. 2016. *European Journal of Heart Failure, Abstracts Supplement* (2016).

Целта на оваа студија била да се провери компаративно асоцијацијата помеѓу биомаркерите на оксидативен стрес кај пациентите со акутна спрема оние со хронична коронарна артериска болест, и во компарација со здрави волонтери. Во анализата биле вклучени 300 пациенти примени поради коронарна артериска болест. Пациентите биле евалуирани по однос на демографски карактеристики, ризик-фактори, коморбидитети, липопротеински профил, гликозилиран хемоглобин и маркери на оксидативен стрес: MDA, HP, SOD, CATALASE, SOD. Пациентите биле поделени во две групи - пациенти со акутен коронарен синдром и пациенти со хронична коронарна болест, со понатамошна субдизвија во двете групи. Според статистичките анализи се покажало дека нема разлика во ризик-профилот меѓу двете групи, но во самите групи, како и во липидниот профил и гликозилираниот хемоглобин меѓу двете групи. Пациентите со акутна коронарна болест имале повисок гликозилиран хемоглобин, вкупен холестерол, LDL и apoB, а понизок HDL и MDA. Корелација била пронајдена помеѓу HgbA1C и MDA, возраст и вкупен HP, ApoA1 и вкупен HP. Како заклучок се наведува дека маркерите на оксидативниот стрес биле значајно повисоки, а антиоксидативната активност значајно пониска спореден со здрави волонтери, но помеѓу самите групи сигнификантни разлики се забележуваат само за HP од прооксидативните и за SOD од антиоксидативните маркери. Во самите групи, реваскуларизираниите пациенти со хронична коронарна болест биле со највисока прооксидативна и најниска антиоксидативна активност, додека кај пациентите со акутна болест различни маркери на оксидативен стрес биле повисоки во различни подгрупи.

12. Vavlukis M, Kotlar I, Chaparovska E, Antova E, Kedev S. Diffuse arterial thrombosis as a first manifestation of occult malignancy. 2016. *Case Reports in Medicine Volume 2016* (2016), Article ID 1658392H.

Станува збор за приказ на случај на пациентка на 39-годишна возраст со интермитентна клаудикација на десен долен екстремитет. Направена била КТ-ангиографија која утврдила присуство на мултипли тромботични маси со почеток во лева комора, потоа во дистален дел на десцендентна аорта, горна мезентерична артерија и десна поплитеална артерија. Понатамошните иследувања на овој случај без познати ризик-фактори, хиперкоагулабилна состојба ниту па дотогашни познати коморбидитети навело кон изведување на низа дијагностички постапки, во насока на потврдување или исклучување на малигнитет. Сомневањето било потврдено после изведување на горнодигестивна гастроскопија со биопсија, која утврдила присуство на малигна неоплазма на желудник. Како заклучок, авторите истакнуваат дека секогаш кога ќе се утврди постоење на хиперкоагулабилно нарушување, треба да се помисли на можно присуство на малигнитет како причина за него.

13. Kotlar I, Vavlukis M, Pocesta B, Taravari H, Shehu E, Krstevski G, Kitanoski D, Taneski F, Bojovski I, Kedev S. Mid-term clinical outcome of patients treated for acute coronary syndrome-data from the registry. 2016. *European Heart Journal Supplement* (2016) 12 (Supplement F), F326

Во оваа студија авторите истражувале кои се прогностичките фактори во среднорочниот исход кај пациентите третирани поради акутен коронарен синдром. Статистички биле анализирани голем број на варијабли. Резултатите покажале дека преваленцата на нови кардијални настани за време на среднорочниот follow up кај пациентите со акутен коронарен синдром е 17,6%, а смртноста е 1,5% годишно. Дијабетесот се издвоил како силен самостоен предиктор за нови кардијални настани. Авторите, исто така, заклучија дека користењето на аспирин пред акутниот настан, како и двојната антиагрегациона терапија комбинирана со бета-блокатор и RAAS-инхибитори по акутниот настан се сигнификантни позитивни прогностички фактори, за разлика од користењето на диуретска терапија која се покажала како негативен прогностички фактор.

14. Vavlukis M, Pocesta B, Taravari H, Shehu E, Kitanoski D, Bojovski I, Kotlar I and Kedev S. Incidence of Major Gastrointestinal Bleeding in Patients with Acute Coronary Syndrome Treated with Dual Antiplatelet and Anticoagulant Therapy-Data from the Registry. 2017. EC Gastroenterology and Digestive System 2.4 (2017): 398-410.

Целта на ова истражување била да се утврди инциденцата, предикторите и прогнозата на гастроинтестинално крварење кај пациентите третирани поради акутен коронарен синдром. Биле вклучени 874 пациенти лекувани поради акутен коронарен синдром. Горнодигестивно крварење било дефинирано како појава на хематемеза и/или мелена со редуција на хемоглобин кое налага прекин на антитромбоцитна или антикоагулантна терапија и ординирање на еритроцитна трансфузија, и доколку е потребно и горнодигестивна гастроскопија. Статистичката обработка довела до заклучок дека гастроинтестиналното крварење е едно од најчестите крварења кои се јавуваат кај пациентите кои се третирани поради акутен коронарен синдром и тоа е придружено со висок ризик од интрахоспитален морталитет.

15. Vavlukis M, Pocesta B, Taravari H, Shehu E, Kitanoski D, Bojovski I, Kotlar I, Kedev S. The role of sodium level and in-hospital mortality in patients with acute or acute worsening chronic renal failure. 2017. European Journal of Heart Failure Abstracts Supplement (2017).

Целта на студијата била да се процени улогата на ниското ниво на натриум како предиктор на интрахоспиталниот морталитет кај пациенти со акутна и акутно влошена хронична срцева слабост. Во студијата биле вклучени 451 пациент примени на Одделот за интензивна коронарна нега поради акутна срцева слабост. Статистичката обработка покажала дека ниското ниво на натриум е еден од значајните независни предиктори за интрахоспитален морталитет кај пациентите со акутна или акутно влошена хронична срцева слабост.

16. Vavlukis M, Kotlar I, Taravari H, Poposka L, Kedev S. Can rivaroxaban be a drug of choice for treating heparin-induced thrombocytopenia in a patient with pulmonary thromboembolism? 2017. Anatolian Journal of Cardiology; 18(1): 77-79.

Во овој труд е претставен приказ на случај на 35-годишен пациент кој за прв пат бил хоспитализиран поради диспнеја и тахикардија, симптомите се јавиле 4 дена по третман поради инфекција на левата нога. Освен обезност, пациентот немал други ризик-фактори, а електрокардиограмот на прием како и високото ниво на Д-димери воделе кон сомнение за белодробна тромбоемболија. Работната дијагноза била потврдена со ехокардиографија и КТ- ангиографија на пулмонално стебло. Доплер-ултрасонографијата покажала тромботични маси во вените на левата нога. Иницијален третман бил започнат со нефракциониран хепарин, но петтиот ден од третманот бил утврден значаен пад на нивото на тромбоцити. Било поставено сомнение за хепарин индуцирана тромбоцитопенија и било потврдено со утврденото зголемување на heparin –PF4 антителата. Пациентот бил поставен на нискомолекуларен хепарин, по што дошло до пораст на тромбоцитите, но по 5 дена повторно бил регистриран значаен пад на критично ниво. Пациентот бил поставен на ривароксабан, ваквиот третман довел до прогресивен раст на тромбоцитите и нивно одржување на стабилно ниво, а од друга страна, регресија на тромботичните маси и нормализирање на деснокоморната функција. Како заклучок се издвојува дека ривароксабан може да биде ефикасен кај третманот на пациенти со

хепарин индуцирана тромбоцитопенија. Овој заклучок би можело да се аплицира и на сите нови орални антикоагуланси, но поголеми клинички студии се неопходни за потврдување на нивната ефикасност кај хепарин индуцирана тромбоцитопенија.

17. Vavlukis M, Kotlar M, Pocesta B, Taravari H, Shehu E, Bojovski I, Kitanoski D, Tanevski F, Kedev S. Can left ventricular function during ACS predict long-term clinical outcome. Conference Paper: 12th International Congress of Innovations in Coronary Artery Disease, from prevention to intervention (oct 2017), Florence, Italy.

Целта на студијата е да се процени предиктивната улога на левовентрикуларната систолна функција во време на акутен коронарен настан, во понатамошното следење на пациенти третирани поради акутен коронарен синдром. Во истражувањето биле вклучени 364 пациенти третирани поради акутен коронарен синдром. Испитувани карактеристики биле пол, возраст, ризик фактори, крвен притисок и фреквенца, тип на миокарден инфаркт, вид на третман, раширеност и степен на коронарна артериска болест, левокоморната функција, тип на терапија при испис, вид и време до нов настан. Компаративна анализа била спроведена помеѓу пациентите со сочувана и со редуцирана левокоморна функција. Статистичките анализи покажале дека левокоморната функција при акутен коронарен настан може да има влијание врз понатамошните настани за време на периодот на следење, но статистичка значајност не може да се добие поради малиот испитуван примерок и мал број на настани регистрирани во периодот на следење, како и поради фактот дека левокоморната функција не е испитувана кај сите пациенти во моментот на акутен коронарен настан.

Д-р Александра Татабитовска

Биографски податоци

Д-р Александра Татабитовска е родена на 18.1.1980 година во Скопје. Основно и средно образование завршила во Скопје со одличен успех како првенец на генерацијата во МУЦ “Д-р Панче Караџов” - отсек медицински сестри 1994-1998. На Медицинскиот факултет во Скопје дипломирала на 14.1.2005 година меѓу најдобрите десет студенти во генерацијата со просечен успех 9,78. Започнала приватна специјализација по интерна медицина во мај 2006 година, а специјалистичкиот испит го положила на 23.12.2010 со што се стекнала со звањето специјалист по интерна медицина. На 11.4.2011 година се вработува на Универзитетската клиника за пулмологија и алергологија каде што работи на Одделот за инвазивна бронхолошка дијагностика и интервентна пулмологија. Редовно е вклучена во секојдневната работа на Клиниката, со посебен интерес и афинитет кон инвазивните пулмолошки дијагностички и терапевтски процедури. Со супспецијализација по пулмологија започнала во март 2014 година, а супспецијалистичкиот испит го положила на 26.5.2016 со што се стекна со звањето- супспецијалист по пулмологија и алергологија. Во учебната 2017/2018 година се запишала на трет циклус докторски студии на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методи“ во Скопје, на студиската програма Клиничка медицина. Активно го владее англискиот јазик и поседува меѓународен сертификат (Cambridge Certificate of Preliminary English - B2) издаден од Британскиот совет во Скопје на 03.7.2017 година. Исто така, располага и со солидни компјутерски познавања MS Office (Word, Excel, Power point, internet explorer).

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност, кандидатката д-р Александра Татабитовска успешно изведува едукација на специјализантите по интерна медицина и пулмологија.

Научно истражувачка дејност

Д-р Александра Татабитовска зема активно учество на голем број конгреси, семинари, како и пулмолошки школи од областа на инвазивната дијагностика и интервентна пулмологија. Има

остварено студиски престој во University Medical Center Michigan - Ann Arbor, Pulmonary and Critical care department во периодот јули-август 2013 год каде што се обучува за примена на ендобронхијален ултразвук како дијагностичка процедура за медијастинални промени и стејџинг на белодробен карцином. Во периодот септември- ноември 2017 година престојувала на едукативна програма за обука во University Clinic Eppendorf - UKE - Pulmonary department, во Хамбург, Р.Германија, каде што се доусовршува во полето на интервентните пулмолошки процедури, интерстициските белодробни болести и пулмоналната хипертензија. Во периодот февруари 2014 - април 2016 година работела како субистражувач на клиничката студија - Рандомизирана, двојно-слепа студија каде што се споредуваат Fluticasone propionate/formoterol fumarate 250/10 µg и flutiform 125/5 наспроти Formoterol fumarate dehydrate (Atimos®) 12 µg кај испитаници со хронична опструктивна белодробна болест (ХОББ).

Стручно-апликативна дејност

Д-р Александра Татабитовска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Клиниката за пулмологија и алергологија во Скопје преку изработка на стручни презентации, учество на главни визити и семинари. Нејзината стручна дејност е особено афирмирана во областа на инвазивната дијагностика и интервентен третман на белодробните карциноми, како и примената на ултрасонографијата во дијагностика и третман на болестите на плеврата и белодробните тумори. Особен интерес има за невроендокрините тумори и е член на Advisory Board-от за GEP NET тумори на Р.Македонија. Член е на: Лекарското друштво на Македонија, Македонското респираторно здружение, Македонската лекарска комора, Македонското здружение за алергологија и клиничка имунологија, Европското респираторно здружение (ERS), International Association for the Study of Lung Cancer (IASLC), Турското торакално здружение, Светската асоцијација за бронхологија и интервентна пулмологија (WABIP) и Европската асоцијација за бронхологија и интервентна пулмологија (EABIP).

Листа на публикувани трудови

1.Aleksandra Tatabitovska, Marija Zdraveska, Arben Redzepe, Dejan Todevski, Irfan Ismaili, Tome Stefanovski: Drainage of mediastinal cyst with EBUS- case report, 4th European Congress for Bronchology & Interventional Pulmonology (ECBIP), April 27-30,2017 Belgrade, Serbia , EP-37; Abstract book ; page 150,

Трудот ја презентира употребата на ендобронхијалниот ултразвук во терапевтски цели, покрај добро етаблираната примена во дијагностички цели. Прикажан е случај на 64 годишна пациентка со медијастинална циста визуелизирана на КТ на граден кош. Изведена е пункција на цистата со EBUS TBNA без значајни компликации. После следење од 9 месеци направена е повторна EBUS-интервенција. Контролниот КТ е без прогресија, пациентката е редовно следена и клинички стабилна. Овој приказ на случај ги покажува искуствата во Р. Македонија за примената на EBUS како алтернатива на хирургијата.

2.Arben Redzepe, Marija Zdraveska, Dejan Todevski, Aleksandra Tatabitovska, Irfan Ismaili, Tome Stefanovski, Sasho Banev, Michael Simoff, Extraction of bronchial adenoid cystic carcinoma with electrocautery - Case report, 4th European Congress for Bronchology & Interventional Pulmonology (ECBIP), April 27-30,2017 Belgrade, Serbia, EP-34; Abstract book; page 141,

Бронхијалниот аденоиден цистичен карцином (ACC) е ретка неоплазма која се презентира како рецидивантен тумор со варијабилен степен на малигнитет. Во овој приказ на случај презентирано е искуството на комплетна ресекција на полипоиден ACC кој врши опструкција на левиот главен бронх. Интервенцијата е изведена со електрокаутеризација со комплетна реканализација без компликации и рецидив на болеста. Ендоскопската

електрокаутеризација е метода на избор кај селектирани ендобронијални и ендотрахеални случаи на АСЦ како куративна или палијативна метода.

3. Marija Momcilo Zdraveska, Dejan Todevski, Arben Redzepe, Aleksandra Tatabitovska, Irfan Ismaili, Tome Stefanovski, Deska Dimitrievska, Transthoracic fine needle aspiration and core biopsy guided by ultrasound – advantages and drawbacks, 4th European Congress for Bronchology & Interventional Pulmonology (ECBIP), April 27-30, 2017 Belgrade, Serbia, OP-03, Abstract book; page 5,

Во овој труд се анализира искуството на дијагностика на периферните пулмонални нодули (621 пациент во период од 2013 до 2016) со ултразвучно водена трансторакална аспирациона пункција или кор биопсија компарирано со флуороскопија. Високата дијагностичката вредност ја потврдува и ја препорачува примената на ултразвукот како веродостојна, лесно применлива и понеинвазивна метода за TTNA и TTNB на периферни лезии.

4. Dejan Todevski, Marija Zdraveska, Arben Redzepe, Aleksandra Tatabitovska, Irfan Ismaili, Sead Zeynel, Tome Stefanovski; Epidemiologic aspects of lung cancer in Macedonia; 4th European Congress for Bronchology & Interventional Pulmonology (ECBIP), April 27-30, 2017 Belgrade, Serbia, EP-42; Abstract book; page 161,

Белодробниот карцином е најчест карцином во машката популација во светски рамки, а и во Р. Македонија. Промената на хистопатолошките типови е епидемиолошка карактеристика во последната декада. Авторите во овој труд прават ретроспективна анализа на инциденцата на различни типови на белодробен канцер, потенцирајќи го сигнификантниот подем на аденокарциномот. Потребна е евалуација и објаснување на факторите кои влијаат на промената на хистопатолошките типови на карциномот.

5. Z. Goseva, B. Jovkovska Kaeva, A. Gjorcev, E. Jovanovska Janeva, Z. Arsovski, S. Pejkovska, A. Tatabitovska; Analysis of lymphocyte immunological reactivity in patients with Pleural Effusions of Different Aetiology; Open Access Macedonian Journal of Medical Science 2016 Mar 15; 4(1) 50-53,

Локалните имунолошки феномени кај плевралните заболувања се презентираат со различни пропорции на Т и Б-лимфоцитите. Во овој труд, авторите го евалуираат лимфоцитниот фенотип и односот помеѓу CD4+ и CD8+ лимфоцитите кај малигни и немалигни плеврални ефузии кој може да биде применлив во диференцијалната дијагноза.

6. Д. Тодевски, Т. Стефановски, М. Здравеска, А. Реџеџи, А. Татабитовска, Д. Димитриевска: Електрокаутер ресекција на ендобронхијални тумори-приказ на случај, наши искуства, 5ти Конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 26-29 септември 2012, Охрид, Македонија, ММП.

Во овој труд, авторите го прикажуваат искуството од Одделот за инвазивна и интервентна пулмолошка дијагностика при Клиниката за пулмологија во примената на ендобронхијални терапевтски методи. Прикажан е случај на пациентка со ендобронхијална опструкција на десниот интермедиерен бронх, при што е направена успешна ресекција на аденокарцином со електрокаутер. Дезопструкција на централен дишен пат е неопходна палијативна и во одредени случаи и куративна метода која го продолжува и подобрува квалитетот на болните со белодробни неоплазми.

7. Stefanovski T, Todevski D, Tatabitovska A: Paraneoplasticki sindromi u karcinomu pluca, Plucne bolesti, Univerzitet u Tuzli, Medicinski fakultet Tuzla (2012); 175-179;

Авторите на ова поглавје од универзитетската книга “Белодробни болести” даваат концизна анализа на паранеопластичните синдроми кои настануваат као последица на присуството на белодробен карцином. Преку анализа на патофизиологијата, епидемиологијата и клиничката

манифестација направен е осврт на најчестите паранеопластични синдроми кај карциномот на бели дробови.

д-р Сеад Зејнел

Биографски податоци

Д-р Сеад Зејнел е роден 1981 година во Скопје. Средното образование го заврши во природно-математичката гимназија “Раде-Јовчевски - Корчагин”, како одличен ученик. На Медицинскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ се запишал во студиската година 2000/2001, а дипломирал на 03.2.2009, со просечен успех 8,55. По изведувањето на лекарскиот стаж, го положил стручниот испит и во октомври 2009 година се здобил со лиценца за работа. Од април 2011 година е вработен на неопределено време во ЈЗУ Универзитетска клиника за пулмологија и алерологија. Специјализација по интерна медицина запишал во март 2011, а успешно ја завршил со полагање на специјалистичкиот испит на 13 јули, 2015 год. Докторските (трет циклус) студии ги започна во ноември, 2016 год. на Универзитетот Св. Кирил и Методиј – Скопје, насока: клиничка медицина, под менторство на проф. д-р Снежана Мишевска-Перчинкова. Активно го владее англискиот и поседува меѓународен сертификат (Cambridge Certificate of Preliminary English - B1) издаден од Британскиот совет во Скопје, на 05.1.2016 год.

Наставно-образовна дејност

На Конгресот на респираторна медицина на Република Македонија со меѓународно учество, организиран од Здружението на пулмозологи на Република Македонија, октомври 2016 год., д-р Сеад Зејнел учествувал како предавач, со ревијалниот труд насловен како “Клинички студии за пулмоналната артериска хипертензија – што ни откриваат?”

Како еден од основачите на Асоцијацијата на млади доктори на Македонија (полноправна членка на Македонското лекарско друштво и интернационалната мрежа на млади доктори при Светската медицинска асоцијација – World Medical Association’s Junior Doctor Network), беше поканет предавач на конференцијата, која како главна тема ги обработи можностите за стекнување научно истражувачки вештини за време на специјализацијата (Research Training in Postgraduate Medical Education), одржана во Истанбул, Турција, ноември 2015 год. Предавањето имаше за цел да ја прикаже актуелната состојба на регионот на Југоисточна Европа во врска со наведената тема.

Поканет како фацилитатор на работилницата насловена како “Лидерство во здравството – улогата на студентите по медицина и младите доктори”, во рамките на Светскиот студентски симпозиум за студенти (World Health Student Symposium), одржан во Скопје, ноември 2017 год.

За време на студиската 2008/2009 година, како претставник на Студентскиот парламент при УКИМ е член на две комисии при Ректорскиот управен одбор на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј”, и тоа: Комисијата за наука и Комисијата за евалуација, активно учествувајќи во нивната работа.

Како потпретседател за надворешни работи при Македонската медицинска студентска асоцијација (полноправен член на Интернационалната федерација на медицински студентски асоцијации - ИФМСА), беше член на интернационалниот тим за организација на главниот тематски настан “Инвестиција во здравјето на децата” при Генералното собрание на ИФМСА одржано во Охрид, Македонија од 1 до 11 август, 2009 година.

За време на студиите беше член на организацискиот одбор одговорен за научниот дел на три по ред интернационални медицински студентски научни конгреси (30, 31 и 32), кои традиционално се одржуваат во Охрид, Македонија.

За време на студиите, во двата мандата (2004-2005 и 2007-2009) служеше на ММСА како потпретседател за надворешни работи, како и интернационална функција на помошник-директор за медицинска едукација, одговорен за регионот на Европа, при ИФМСА. Понатаму, во рамките на меѓународната соработка, беше избран и како интернационален координатор на транснационален проект при Интернационалната федерација на медицински студентски асоцијации (ИФМСА) насловен како “Medical Schools and their teaching hospitals abroad”.

Стручно-научна дејност

Во рамките на континуираната медицинска едукација и стручното усовршување, добитник е на стипендија од Европското респираторно друштво (European Respiratory Society - ERS), со што му беше овозможено да учествува на тридневната школа за пулмонална хипертензија и пулмонални васкуларни болести, одржана во Лозана, Швајцарија, јуни 2014 год. Со оглед на тоа дека темата на пулмонални васкуларни болести претставува негова потесна сфера на интерес, преку контактите со еминентни професори од истоименото поле на интерес, остварени во школата, по успешното интервју во тек е подготовката на апликацијата за добивање стипендија за тромесечно стручно усовршување (ERS Clinical Training Fellowship) во Глазгов, Велика Британија. Понатаму, во рамките на стручното усовршување, учествуваше во школата при Европското респираторно друштво (ERS) за интерстициелните белодробни заболувања одржана во Хајделберг, Германија, во април 2016 и школата за специфична имунотерапија одржана во Копенхаген, Данска, организирана од Европската академија за алергии и клиничка имунологија (European Academy of Allergy and Clinical Immunology – EAACI), април 2016 год. Од останатите позначајни учества на школи во странство, се издвојуваат школата при ERS на тема “Респираторна проценка и мониторинг на критично болните пациенти”, одржана во Истанбул, Турција во февруари 2017; Семинарот за интерна медицина на Универзитетот Колумбија, одржан во Салцбург, Австрија, јуни 2015; Школата за алергии на тема: “Молекуларни и лабораториски аспекти на Астмата – курс наменет за клиничари”, одржан во Истанбул, Турција, април 2015, организиран од Европската академија за алергии и клиничка имунологија (European Academy of Allergy and Clinical Immunology – EAACI). Во април 2017, учествуваше на Четвртиот европски конгрес за бронхологија и интервентна пулмологија, одржан во Белград, Србија, а претходно, во април 2013, на Вториот истоимен конгрес, одржан во Измир, Турција, каде што покрај учеството на конгресот, имаше обука за ригидна бронхоскопија.

Во рамките на научно истражувачката работа на Универзитетската клиника за пулмологија и алергологија, како под истражувач учествуваше во две мултицентрични рандомизирани двојно-слепи клинички студии, и тоа: студија спонзорирана од групацијата GlaxoSmithKline, за испитување на безбедноста и ефикасноста на нов комбиниран инхалаторен препарат (инхалаторен кортикостероид со долгоделувачки бронходилататор) кај пациенти со тешка форма на хронична обструктивна белодробна болест, од август 2011 до август 2012; и студија спонзорирана од компанијата BIOPROJET за испитување на безбедноста и ефикасноста на нов, високо потентен и селективен H₃ - рецептор антагонист, наменет за третман на прекумерната дневна поспаност, кај пациентите со тешка форма на обструктивна ноќна апнеа, кои одбиваат третман со назален континуиран позитивен притисок во дишните патишта.

Учествувал на неколку работилници за пишување на научен труд, критички осврт на публикуваната научна работа, како и работилници за публикувачкиот интегритет и добрата клиничка пракса, од кои го издвојува учеството на научната работилница за уредници на биомедицински научни списанија на тема “Публикувачки интегритет и добра пракса во уредувањето во био медицината” (Scientific Workshop for journal editors in

biomedicine: "Publishing integrity and Good Practices in Editing in Biomedicine"), одржана во Македонската академија на науките и уметностите (МАНУ), Скопје, 25 април, 2014 год. Понатаму, учествувал и на обуката, организирана од Асоцијацијата за добра клиничка пракса и развој на клиничкото истражување, на тема: "Етички и регулаторни аспекти на добрата клиничка пракса", одржана во Скопје, декември 2015 год.

Во текот на студиите, добил прва награда за најдобра клиничка усна презентација на научниот труд "Echocardiographic evaluation of the effect of ABCIXIMAB in the patients with Acute Myocardial Infarction" презентирани на 30 Интернационален медицински научен конгрес за студенти и млади доктори одржан на 17 - 20 мај, 2007 – Охрид, Македонија. Трудот кој беше надграден и проширен беше објавен во European Journal of Medical Research (Volume 12/Supplement IV). Добитник е на научно признание за најдобра презентација, како ко автор за научниот труд "Stem Cells From The Umbilical Cord Blood", презентирани на Првиот конгрес на студенти по здравствени струки и здравствени работници, 22-25 април, Битола, Македонија. За време на студиите, својата научна работа ја презентирал на два интернационални конгреси и тоа: во 2016 година, во Истанбул, Турција и 2007 во Берлин, Германија. Исто така, учествувал на четири студентски размени, од кои едната истражувачка, во Истанбул, Турција, 2004 год, а останатите три професионални размени во Копенхаген, Данска, 2006 год.; Ротердам, Холандија, 2007 и Вурцбург, Германија, 2007 год.

Стручно-апликативна дејност

Д-р Сеад Зејнел, како вработен специјалист по интерна медицина, активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Универзитетската клиника за пулмологија и алергологија во Скопје преку изработка на стручни презентации, учество на главни визити и семинари. На 26.12.2017 година, на одржаното Генерално собрание на Македонското лекарско друштво (МЛД) е избран за член на Управиот одбор. Основач е и актуелен претседател на Здружението "Доктори за мир и социјална одговорност" (полноправна членка на IPPNW), како и еден од основачите на Асоцијацијата на млади доктори на Македонија (полноправна членка на Македонското лекарско друштво и интернационалната мрежа на млади доктори при Светската медицинска асоцијација – World Medical Association's Junior Doctor Network). Како дел од делегацијата на интернационалната мрежа на млади доктори при Светската медицинска асоцијација, зел учество на Генералното собрание на Светската медицинска асоцијација (World Medical Association - WMA), одржано во Москва, 2015 год, како и на 70 јубилејно Генерално собрание на Светската здравствена организација (World Health Organization – WHO), одржано во Женева, 2017 год.

Трудови приложени за овој избор

1. Sead Zeynel, Sava Pejkovska. Predictive Factors for the Effect of Treatment by Noninvasive Ventilation in Patients with Respiratory Failure as a Result of Acute Exacerbation of the Chronic Obstructive Pulmonary Disease. OA Maced J Med Sci. 2015 Dec 15; 3(4):655-660.

Целта на студијата е да ги дефинира клиничките и лабораториските показатели кои во текот на третманот со неинвазивна вентилација (НИВ), ќе упатат на зголемен ризик од влошување на состојбата, со што ќе се овозможи итна имплементација на адекватни медицински постапки, кои ќе придонесат кон намалување на морталитетот. Неинвазивна механичка вентилација претставува апликација на вентилаторна поддршка низ горните дишни патишта на пациентот со употреба на маска. Овој начин на третман на акутна егзацербација на хронична опструктивна белодробна болест денес е поддржан од бројни рандомизирани, контролирани студии, со рата на неуспех од 5 до 40%. Од студијата може да се заклучи дека следење на одредени параметри, особено рН, респираторната рата,

PaCO₂, како и состојбата на свеста на прием, може да биде од корист за да се предвиди исходот од НИВ третманот.

2. Sead Zeynel, Jagoda Stojkovic. Goodpasture Syndrome Diagnosed One Year And A Half after the Appearance of the First Symptoms (Case Report). Open Access Maced J Med Sci. 2016 Dec 15; 4(4):683-687.

Целта на овој научен труд претставува приказ на случај од пациент со клиничка слика на белодробна хеморагија и гломерулонефрит докажан со биопсија. Врз основа на покачените перинуклерани анти неутрофилни цитоплазматски антитела (p-ANCA) и хистопатолошкиот наод од реналната биопсија, пациентот беше дијагностициран како Goodpasture's Syndrome, со добар одговор на последователниот третман.

3. Sead Zeynel, Jagoda Stojkovic. The Level of Cholesterol in COPD Patients with Severe and Very Severe Stage of the Disease. Open Access Maced J Med Sci. 2016 Jun 15; 4(2):277-282.

Целта на оваа пресечна студија беше да ја покажеме преваленцата на хиперхолестеролемијата кај пациенти кои претходно биле дијагностицирани со хронична обструктивна белодробна болест (ХОББ), во тежок и многу тежок стадиум на болеста. Добиените резултати покажаа статистички значајно зголемени вредности за холестеролот во крвта и ЛДЛ, како и пониски вредности за ХДЛ.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научно истражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на кандидатите д-р Иван Василев, д-р Даниела Буклиоска Илиевска, д-р Марјан Бошев, д-р Ирина Котлар, д-р Александра Татабитовска и д-р Сеад Зејнел.

Кандидатите д-р Советка Јорданова Паљошковска, д-р Александра Стевчевска и д-р Божидар Кочоски ги повлекоа своите документи од понатамошна евалуација.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатите, Комисијата заклучи дека д-р Иван Василев, д-р Даниела Буклиоска Илиевска, д-р Марјан Бошев, д-р Ирина Котлар, д-р Александра Татабитовска и д-р Сеад Зејнел поседуваат научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапките за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнуваат сите услови да бидат избрани во звањето асистент докторанд по предметот Интерна медицина.

Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Иван Василев, д-р Даниела Буклиоска Илиевска, д-р Марјан Бошев, д-р Ирина Котлар, д-р Александра Татабитовска и д-р Сеад Зејнел да бидат избрани во звањето асистент докторанд по предметот Интерна медицина.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Марија Вавлукис с.р.
2. Доц. д-р Ѓорѓи Дерибан с.р.
3. Доц. д-р Љубинка Дамјановска Крстиќ с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТИ ДОКТОРАНДИ ПО ПРЕДМЕТОТ ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование, а во врска со членовите 9, 42, 46 и 48 од Правилникот за критериумите и постапка за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни, соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата VIII редовна седница одржана на 28.12.2017 година, донесе одлука со бр. 02-6353/60 за избор на 8 асистенти докторанди по предметот ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО, а во согласност со конкурсот објавен на 7.12.2017 година во дневните весници **Нова Македонија, Вечер и Коха**. Според решението, формирана е Рецензентска комисија во состав:

1. доц. д-р Горан Димитров
2. доц. д-р Глигор Тофоски
3. доц. д-р Ана Данева Маркова.

На објавениот конкурс за избор во предвидениот рок се пријавени кандидатите: **д-р Ана Коцевска и д-р Весна Чибишева**.

Како членови на Рецензентската комисија го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Д-р Ана КоцевскаБиографски податоци

Кандидатката д-р Ана Коцевска е родена на 23.4.1982 во Скопје. Средно образование завршила во средното медицинско училиште „д-р Панче Караџов“ во Скопје со одличен успех. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет при УКИМ во Скопје. Дипломирала на 6.12.2006 со просечен успех 9,70. Во јуни 2007 година го положила стручниот испит и се здобила со основна лиценца за работа. Во октомври 2007 година се запишала на магистерски студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Во ноември 2007 година започнала приватна специјализација од областа гинекологија и акушерство. Од 14.5.2009 до 22.9.2010, работела во ФЗОМ, во секторот за контрола на болнички здравствени установи. Од 23.9.2010 година е во редовен работен однос во ЈЗУ Специјална болница за гинекологија и акушерство „Мајка Тереза“ во Скопје, каде што континуирано работи до денес. На 14.2.2014 го положила специјалистичкиот испит на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство во Скопје и се здобила со звањето специјалист по гинекологија и акушерство. На 1.6.2017, на Медицинскиот факултет во Скопје, го

одбранила магистерскиот труд „Гестациски дијабет-анализа на некои ризик фактори во Република Македонија“, со просечна оцена 9,79 и се здобила со звањето магистер на медицински науки. Во учебната 2017/2018 год. се запишала на трет циклус (докторски) студии на Медицинскиот факултет во Скопје, студиска програма Клиничка медицина. Кандидатката поседува меѓународен сертификат за познавање на англиски јазик (Cambridge Preliminary English – B1 - Pass with Merit).

Стручна активност

Активно е вклучена во севкупната работа во ЈЗУ Специјална болница за гинекологија и акушерство “Мајка Тереза” - Чаир: водење на нормални и патолошки бремености, спонтани и оперативни породувања, интервенции од областа на гинекологијата и акушерството, амбулантно-поликлиничка дејност, како и во едукација на специјализанти по гинекологија и акушерство.

Освен тоа, кандидатката учествувала во разни работилници и обуки:

1. Pre-Congress Colposcopy Course, 16.05.2013-17.05.2013, Ohrid, Macedonia

European Federation for Colposcopy and Pathology of the Lower Genital Tract

2. 5-ti Simpozijum Ginekoloske Onkologije-Stavovi i nova sagledavanja patologije, prevencije i terapije, 21.04.2017, Institut za Onkologiju Vojvodine (Endorsed by ESGO)

3. 3th Regional Symposium for Prevention of Cervical Cancer, 12.05.2017, Ohrid, Macedonia (Endorsed by ESGO)

4. 5th Macedonian Ian Donald Course-Advances in Ultrasound in Obstetrics, Gynecology and Neonatology, 18-19 November 2017, Skopje, Macedonia

5. Advanced Fetal Neurosonography, Ultrasound Course, 17.11.2017, Skopje, Macedonia

6. PERIMAC Training for “Fetal Monitoring”, 21.11.2017, Skopje, Macedonia (Project HOPE)

7. PERIMAC Training for “Medications and Infections-Their Effects during Pregnancy and on the Newborn”, 22.11.2017, Skopje, Macedonia (Project HOPE)

Научно истражувачка работа

За овој избор во звањето асистент докторанд, кандидатката ги поднесува следниве трудови за рецензија:

1. B. Kocavska, S. Subeska Stratrova, **A. Kocavska**: Bone markers in determining the postmenopausal osteoporotic risk. Casopis za strucna medicinska pitanja udruzenja banjskih i klimatskih mesta Srbije “Balneoclimatologia”, Dijagnostika i lecenje osteoporoze, Oktobar 2007, Volumen 31, Broj 4: 145-151

2. **A. Kocevskа:** Микроцефалични сперматозоиди како причина за машка инфертилноост. Macedonian Medical Students Association, 31st International Medical Scientific Congress, 22-25 May 2008, Ohrid, Macedonia, Abstract book: 54
3. B. Kocevskа, S. Subeska Stratrova, **A. Kocevskа:** Determination of the levels of β -CrossLaps and N-MID Osteocalcin in serum for early detection of osteoporosis in postmenopausal women. 3rd Macedonian Congress on Endocrinology, Diabetes & Metabolic Disorders with international participation, 01-04.10.2008, Ohrid, Macedonia, Abstract book: 68
4. S. Subeska Stratrova, J. Jovcevskа Mecevskа, V. Radivojevic, **A. Kocevskа**, B. Kocevskа: Bone turnover markers, hip and spine bone mineral density in postmenopausal women with deficient calcium intake. IOF World Congress on Osteoporosis & 10th European Congress on Clinical and Economic Aspects of Osteoporosis and Osteoarthritis, 5-8 May 2010, Florence, Italy, OSTEOPOROSIS INTERNATIONAL with other metabolic bone diseases, Volume 21, Supplement 1, June 2010: S301 (P715)
5. З. Јошевски, **А. Коцевска**, Е. Созовска: Антибиотици кај прематурно прснат воденик. XVIII КОНГРЕС НА ЛЕКАРИТЕ на Република Македонија со меѓународно учество, 15-18 јуни, 2011, Охрид, Зборник на апстракти: 119 (19)
6. B. Kocevskа, S. Subeska Stratrova, **A. Kocevskа**, L. Kirovski, M. Filev: The influence of subclinical hypothyroidism on lipid status in postmenopausal women as a risk of atherosclerosis. 4th Macedonian Congress on Endocrinology, Diabetes & Metabolic Disorders with international participation, October 01-04.2014, Ohrid, Macedonia, Abstract book: 48-49 (П015)
7. S. Shubeska Stratrova, G. Petrovski, K. Adamova, **A. Kocevskа**, B. Kocevskа: Evaluation of bone turnover markers after a year of denosumab treatment. 4th Macedonian Congress on Endocrinology, Diabetes & Metabolic Disorders with international participation, October 01-04.2014, Ohrid, Macedonia, Abstract book: 72-73 (П041)
8. Л. Кировски, **А. Коцевска:** Пренатален скрининг на фетални малформации со ултразвучни и биохемиски маркери. 3th Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia with international participation, 16-19 May, 2013, Ohrid, Macedonia, Book of lectures and abstracts: ПЕ 50
9. B. Bauer, V. Kostic, S. Cekovskа, G. Jankoska, **A. Kocevskа:** Biochemical composition and antimicrobial activities of oil extract obtained from hamsters. The Third International Mediterranean Symposium on Medicinal and Aromatic Plants, April 13th-16th, 2017, Girne-Turkish Republic of Norther Cyprus, Abstract Book: 133 (Oral presentation – 61)
10. **А. Коцевска**, Д. Георгиев, Б. Исмаили: Патохистолошки наоди на примероци од фракционирана експлоративна киретажа кај пациентки во постменопауза. 4th Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia with international participation, 12-14.05.2017, Ohrid, Macedonia, Book of lectures and abstracts: T2-13

11. **А. Коцевска**, Б. Коцевска: Орален Глукоза Толеранс Тест (ОГТТ) кај трудници-анализа на 5 годишен период. 4th Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia with international participation, 12-14.05.2017, Ohrid, Macedonia, Book of lectures and abstracts: T1-32
12. **А. Коцевска**, Б. Коцевска, С. Шубеска Стратрова: Спермограмот како најважна процедура во дијагностиката на машкиот инфертилитет-анализа на 11 годишен период. 4th Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia with international participation, 12-14.05.2017, Ohrid, Macedonia, Book of lectures and abstracts: T6-13
13. М. Трајчевски, А. Ислами, **А. Коцевска**: Ултразвучни наоди кај фетуси со застој во растот во термин за раѓање. 4th Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia with international participation, 12-14.05.2017, Ohrid, Macedonia, Book of lectures and abstracts: T1-10

Д-р Весна Чибишева Чалоска

Биографски податоци и образование

Родена е на 26.1.1988 година во Скопје, Република Македонија.

Основно образование завршила со среден успех 5,00 во ОУ “Димо Хаџи Димов”-Скопје. Заради покажан исклучителен успех во учењето и добиени три први места на државни натпревари по математика, географија и македонски јазик, избрана е за ученик на генерацијата 1994/2002.

Средното образование го завршила во СУГС Гимназија “Орце Николов”-Скопје, со среден успех 5,00. Во текот на средното образование освоила четири први места и три втори места на републички натпревари по латински јазик, биологија, математика и географија, заради што е избрана за ученик на генерацијата 2002/2006. Одликувана е од градоначалникот на град Скопје со плакета за постигнати исклучителни успеси во текот на средното образование и е прогласена за еден од петте најдобри ученици на територијата на Република Македонија. Во текот на средното образование престојува на размена на средношколци во рамките на интернационален проект за размена, во Софија и Сандански, Република Бугарија.

Во 2006 година се запишала на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а дипломирала во 2012 година со просечен успех 9,7. По дипломирањето е рангирана во првите 10 најдобри студенти за таа генерација.

Од 2013 година е редовно вработена на ЈЗУ Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство, каде што е на специјализација по предметот Гинекологија и акушерство.

Поседува дипломи за познавање на странски јазик, англиски и германски, степен В II.

Научно истражувачка дејност

Д-р Чибишева Весна има објавено бројни научни трудови, како автор и ко автор, во домашни и интернационални списанија. Трудовите се од областа на гинекологијата и акушерството и од областа на клиничката токсикологија. Активно учествува на бројни конгреси во земјата и во странство, каде што презентира свои научни трудови.

Во прилог, список на НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ:

1. Vascular Lipoleiomyoma of the Uterus: an Unusual Case.

Chibisheva V, Antovska V, Trajanova M, Dabeski D, Jovanovic R, Kijajova I.

Med Arch. 2016 Dec;70(6):473-476. doi: 10.5455/medarh.2016.70.473-476.

2. Severe renal function impairment in adult patients acutely poisoned with concentrated acetic acid.

Chibishev A, Sikole A, Pereska Z, **Chibisheva V**, Simonovska N, Orovchanec N.

Arh Hig Rada Toksikol. 2013;64(1):153-8. doi: 10.2478/10004-1254-64-2012-2275.

3. Conservative therapeutic approach to corrosive poisonings in adults.

Chibishev A, Pereska Z, Simonovska N, **Chibisheva V**, Glasnovic M, Chitkushev LT.

J Gastrointest Surg. 2013 Jun;17(6):1044-9. doi: 10.1007/s11605-013-2190-9. Epub 2013 Mar 30.

4. Clinical and epidemiological features of acute corrosive poisonings.

Chibishev A, Pareska Z, **Chibisheva V**, Simonovska N.

Med Arch. 2012;66(3 Suppl 1):11-5.

5. Corrosive poisonings in adults.

Chibishev A, Pereska Z, **Chibisheva V**, Simonovska N.

Mater Sociomed. 2012;24(2):125-30. doi: 10.5455/msm.2012.24.125-130.

6. Ingestion of caustic substances in adults, a review article

Chibishev A, Perska Z, **Chibisheva V**, Simonovska N.

[IJT 2013, 6\(19\): 723-734](#)

7. The role of urgent esophagogastroduodenoscopy in prognosis of acute caustic poisonings

Chibishev A, Pereska Z, **Chibisheva V**, Simonovska N, Babulovska A.

Acta Inform Med. 2011; 19(2): 80-84

Во прилог, список на ТРУДОВИ ПРЕЗЕНТИРАНИ НА ДОМАШНИ И СТРАНСКИ КОНГРЕСИ:

1. Artificial nutrition in therapeutic approach of acute caustic poisonings,

XXXVII congress of the European society for artificial organs, Skopje, Republic of Macedonia

2. Severe renal impairment in adult patients acutely poisoned with concentrated acetic acid, 4th congress of nephrology with international participation, Skopje, Republic of Macedonia
3. Influence of enteral post-pyloric nutrition on nutritional status in acute caustic poisonings, IV congress of Macedonia society of anesthesia, reanimation and intensive care medicine, Ohrid, Republic of Macedonia
4. Oxidative stress in football players, 32nd international medical scientific congress, Ohrid, Republic of Macedonia
5. Nutritive therapy in adult patients with post-corrosive injuries of the upper GIT, III international medical students' research congress, Istanbul, Turkey
6. Artificial nutrition in acute corrosive poisonings, 33rd international medical scientific congress, Ohrid, Republic of Macedonia
7. Management of painful diabetic nephropathy with gabapentin, 33rd international medical scientific congress, Ohrid, Republic of Macedonia
8. An unusual poisoning with paraffin in a 25-year old patient- a clinical case report, XI international congress of medical sciences, Sofia, Bulgaria
9. Acute caustic poisonings, 3rd Macedonian ORL congress, Ohrid, Republic of Macedonia
10. Correlation between intrauterine growth restriction (IUGR) and fetal arterial carboxyhemoglobin levels; 13th World Congress in Fetal Medicine, Nice, Spain
11. A case of fetal cardiopathy, 14th World Congress of Fetal Medicine, Crete, Greece
12. A case of fetal hydrops, 14th World Congress of Fetal Medicine, Crete, Greece
13. Breech deliveries at our institution, 15th World Congress of Fetal Medicine, Palma de Majorca, Spain
14. Carbon dioxide laser vaporization of uterine cervix and pregnancy, XVII национален конгрес по стерилитет и репродуктивно здравје, Боровец, Бугарија

15. Impact of Human papillomavirus (HPV) infection on fertility –review of literature, XVIII национален конгрес по стерилитет и репродуктивно здравје, Боровец, Бугарија
16. Зависност од опиоди и третман со бупренорфин во тек бременост, 4 Конгрес на гинеколози и акушери на Македонија, Охрид, Македонија.

Стручно-апликативна дејност :

- стручен престој во Mc Master university medical center;
- превод на официјални клинички протоколи за областа гинекологија и акушерство, во рамките на проектот на Министерството за здравство на РМ;
- изработка на предлог-сценарија за Медицински симулациски центар;
- изработка на предлог-практични вештини по гинекологија и акушерство за студенти и специјализанти кои ќе се вклучат во работата на Медицинскиот симулациски центар;
- превод на стручна странска литература, како дел од проектот на Владата на Република Македонија
- учество во подготовка на учебно помагало по предметот гинекологија и акушерство, во рамките на Катедрата за гинекологија и акушерство, Медицински факултет, Скопје;
- подготовка на два предлог-проекта за унапредување на дејноста на Клиниката за гинекологија и акушерство (Породување во вода и Интрапартум микробиолошки тестови);
- Ian Donald advanced course in 3D/4D ultrasound in Obstetrics and gynecology, Skopje, September, 2014;
- учество на годишен состанок на Здружението на гинеколози и опстетричари на Македонија, 2014, 2015, 2016 и 2017 година;
- учество на дваесеттиот редовен состанок на Здружението за перинатална медицина на Македонија, Скопје, 2013 година;
- учество на дваесет и првиот редовен состанок на Здружението за перинатална медицина на Македонија, Скопје, 2013 година;
- OMI visiting professorship in Ob&Gyn, Skopje, 2015;
- Building consensus out of controversies in gynecology, infertility and perinatology, Istanbul, Turkey, 2013;
- Ian Donald advanced course in 3D/4D ultrasound in Ob/Gyn, Skopje, November, 2017.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

По разгледувањето на целокупните податоци, како и севкупната активност на кандидатите, потврдена со достава на комплетна документација, КОМИСИЈАТА заклучи дека кандидатите ги задоволуваат условите за избор во звањето асистент докторанд,

согласно со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни, соработички звања и асистенти докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” - Скопје.

Врз основа на целокупната документација, како и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува дејноста на д-р Ана Коцевска и д-р Весна Чибишева Чалоска.

Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Ана Коцевска и д-р Весна Чибишева Чалоска да бидат избрани во звањето асистент докторанд по предметот Гинекологија и акушерство.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. доц. д-р Горан Димитров, с.р.**
- 2. доц. д-р Глигор Тофоски, с.р.**
- 3. доц. д-р Ана Данева Маркова, с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА “КЛИНИЧКИ, ГЕНЕТСКИ И ПРОГНОСТИЧКИ АСПЕКТИ НА РАНО ДИЈАГНОСТИЦИРАНИТЕ КОНГЕНИТАЛНИ АНОМАЛИИ НА БУБРЕЗИТЕ И УРИНАРНИОТ ТРАКТ” ОД АС. М-Р СЦИ Д-Р НАТАША НАЈДАНОВСКА АЛУЛОСКА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата IX редовна седница одржана на 20.2.2018 година, а по предлог на Советот на III циклус докторски студии, студиска програма на медицина, во согласност со Законот за високото образование на Република Македонија, а врз основа на член 63 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија, број 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 99/09, 115/110, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 154/15) и член 53 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Медицинскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје (Универзитетски гласник бр. 121/09, 188/11, 234/12 и 276/14), формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката ас. м-р сци. д-р Наташа Најдановска Алулоска со наслов „Клинички, генетски и прогностички аспекти на рано дијагностицираните конгенитални аномалии на бубрезите и уринарниот тракт“, во состав: проф. д-р Велибор Тасиќ (претседател), проф. д-р Гордана Китева Тренчевска (ментор), науч. сов. д-р Снежана Јанчевска (член), виш науч. сор. д-р Емилија Шахпазова (член) и проф. д-р Елизабета Зисовска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот ас. м-р сци. д-р Наташа Најдановска Алулоска, со наслов „Клинички, генетски и прогностички аспекти на рано дијагностицираните конгенитални аномалии на бубрезите и уринарниот тракт“, содржи 189 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman (Body), со 1,5 проред, големина на букви 12, со 213 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси. Трудот е структуриран во 8 глави, и тоа: вовед, мотив и цели на докторскиот труд, материјали и методи, статистичка анализа, резултати, дискусија, заклучок и литература. Текстот е збогатен со 74 табели и 44 слики, а деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Првата глава од докторската дисертација започнува со **вовед** кој е правилно структуриран и започнува со дефиниција на конгениталните аномалии на бубрезите и уринарниот тракт- САКУТ и продолжува со опис на епидемиолошките карактеристики. Прикажана е инциденцата на овие аномалии во општата популација во различни студии и кај потомците на фамилии со историја за САКУТ.

Во поглавјето со поднаслов “Ембриологија” опишан е развојот на бубрезите и уринарниот тракт т.е. нормалната нефрогенеза. Детално се обработени фазите на нормален ренален развој, кои се дообјаснети со слики за нормална ренална ембриогенеза. Опишана е нарушената нефрогенеза која води до различни САКУТ фенотипови.

Воведот продолжува со обработка на етиолошките фактори. Етиологијата на САКУТ вклучува мултипли фактори кои формираат различни фенотипови. Фенотипската хетерогеност на САКУТ веројатно е резултат на некој од следниве фактори: мутација на еден ген или повеќе гени поврзани со хуманиот САКУТ, генетски или епигенетски модификатори, сето тоа моделирано од модусот на наследување и околината. Во епигенетски фактори спаѓаат: фетална експозиција на лекови и тератогени агенси, исхрана на мајките во бременоста, дијабетес во бременост и некои суплементи кои се користат во бременоста. Направен е осврт на генетиката на САКУТ. Опишани се фамилијарни студии за САКУТ, linkage -анализи, дијагностички геномски технологии- wide association studies (GWASs), exome capture, и next-generation ДНК секвенционирање, анализа на варијација на бројот на генските копии.

Се потенцира значењето на подобрувањето на антенаталната дијагностика која помага во планирање на адекватно постнатално згрижување со цел да се оптимизира исходот, да се подобри прогнозата и да се намали процесот на детериорација на реналната функција и настанувањето на терминална бубрежна болест.

Опишан е клиничкиот менаџмент на САКУТ, значењето на адекватна пренатална дијагностика и рана, прецизна и мултидисциплинарна потнатална дијагностика на овие пациенти. Акцентирано е значењето на конгениталните аномалии на бубрезите и уринарниот тракт е ризикот што тие го носат за влошување на бубрежната функција со развој на прогресивна бубрежна болест и бубрежна инсуфициенција.

Втората глава на докторската дисертација го анализира **мотивот за изработка на студијата**. Мотивот за изработка на оваа студија е да се даде придонес во разбирањето на клиничките, лабораториските, генетските и прогностичките карактеристики на рано дијагностицираните конгениталните малформации на бубрезите и уринарниот тракт со цел за рана интервенција и превенција на бубрежна инсуфициенција и кардиоваскуларните ризици асоцирани со овие малформации. Значењето на оваа студија е во фактот дека досега не е изведена детална анализа на група на пациенти кај кои дијагнозата е поставена рано во неонаталниот период, со пренатално поставено сомнение за САКУТ.

Во **третата глава** се дефинирани **целите** на истражувањето кои се јасни, дефинирани во 5 примарни цели кои кореспондираат со донесените заклучоци на крајот од дисертацијата. Првата цел е да се анализираат демографските карактеристики на новородените со рано дијагностициран САКУТ, типот и тежината на САКУТ и карактеристиките на оваа група испитаници. Втората цел е да се евидентира исходот на рано дијагностицираниот САКУТ по следење од најмалку една година. Третата цел е определување на клинички, лабораториски, генетски и прогностички фактори кај испитаниците со доцна дијагностициран САКУТ (по неонаталниот период). Четвртата цел е да се корелираат параметрите помеѓу групата испитаници со рано и доцна дијагностициран САКУТ и врз база на добиените резултати да се формулира оптимална стратегија за водење на деца со рано дијагностициран САКУТ. Последната поставена цел е да се евалуира генетската основа на болеста преку присуство на екстраенални абнормалности, позитивен фамилијарен ултразвучен скрининг, дефинирање на синдромски САКУТ и резултатите од генетското тестирање.

Во **четвртата глава** на докторската дисертација се презентирани **материјалот и методите** кои се примениле во истражувањето. Студијата е дизајнирана како ретроспективно проспективна студија која е спроведена на Универзитетската клиника за детски болести, Скопје, Република Македонија. Студијата е одобрена од Етичкиот комитет на Медицинскиот факултет, Универзитет “Св. Кирил и Методиј” Скопје,

Република Македонија. Во поглавјето за материјалот од студијата објаснети испитуваните групи, групите на рано и доцна дијагностициран САКУТ. Првата група е поделена на две подгрупи во однос на тоа дали испитаниците имаат пренатално поставено сомнение за САКУТ.

Во делот **методи** опишан е протоколот за работа. Дијагнозата е поставена по принципот добра клиничка пракса. Реализиран е фамилијарен ултрасонографски скрининг од страна на нефролог кај сите сродници од прв степен (браќа, сестри и родители). Асоцирани екстраренални абнормалности се детектирани со детален физикален преглед по дизморфолошки критериуми, кариотип и понатамошна генетска дијагностика. Пациентите се следени најмалку една година. Исходот е дефиниран како подобрен наод со повлекување на хидронефрозата, преку бројот на уринарни инфекции, потребата од хируршка интервенција и развојот на прогресивна бубрежна болест. Детално се опишани инклузионите и ексклузионите критериуми за учество во студијата.

Објаснета е статистичката анализа на податоците добиени од истражувањето. Статистичката анализа беше извршена во статистичкиот програм SPSS for Windows 17.0. Категориските податоци беа прикажани со дистрибуции на фреквенции. За компарирање на анализираните варијабли беа користени непараметарски тестови за независни примероци (Chi-square test, Yates Chi-square test, Fisher-exact test). За одредување на сигнификантните предиктивни конгенитални аномалии за намалена GFR на следење се користеше логистичка регресиона анализа, со одредување на односот на веројатност на изложеност (OR) како приближна вредност на вистинскиот ризик (RR). Статистичката прецизност на OR се доби преку пресметување на границите на доверба околу проценетите вредности-Confidence intervals (CI); Вредностите на $p < 0,05$ беа земено за статистички сигнификантни.

Во **петтата глава** на докторската дисертација се прикажани **резултатите од истражувањето**. Резултатите се добиени со анализа на 399 испитаници, пациенти со конгенитални малформации на бубрезите и уринарниот тракт (САКУТ), кои се поделени во 2 групи: првата група ја сочинуваат 202 (50,63%) пациенти кај кои дијагнозата на САКУТ е поставена пренатално, и втората група од 197 (49,37%) пациенти со САКУТ без пренатално поставена дијагноза. Половата структура на испитаниците ја сочинуваат 152 (38,19) пациенти од женски пол и 246 (61,81%) од машки пол. Најдена е сигнификантна разлика меѓу групите деца со и без пренатална дијагноза на САКУТ во однос на полот ($p = 0,000003$), машките деца со САКУТ се сигнификантно почесто пренатално дијагностицирани од женските. Рана дијагноза на заболувањето беше поставена кај 211 (52,88%) од анализираните деца, а доцна кај 188 (47,12%). Раната дијагноза е сигнификантно почесто асоцирана со пренаталната дијагноза на САКУТ ($p < 0,000001$). Анализата за влијанието на етничката припадност покажала дека македонските деца најчесто имаат пренатална дијагноза на САКУТ – 60,27% (135/224), во споредба со албанските деца – 39,37% (50/127) и ромските деца – 36,36% (16/44). Кај 212 (53,13%) деца САКУТ е манифестиран како тешка форма, кај 187 (46,87%) овие аномалии се од лесен степен. Тежината со која е манифестиран САКУТ не зависела сигнификантно од етницитетот на заболениите деца ($p = 0,21$). Тешка форма на САКУТ во оваа студија незначајно почесто имале ромските деца. Децата со САКУТ и различна етничка припадност неситнификантно се разликувале и во однос на застапеноста на екстраренални манифестации ($p = 0,89$), кои се регистрирани во најголем процент кај деца од албанската етничка група. Наод на конгенитална хидронефроза групата од 399 деца со САКУТ, бил регистриран кај 201 (50,38%), значително почесто кај децата кои се пренатално дијагностицирани, во однос на оние без пренатална дијагноза – 98,01% (197/201) наспроти 2,53% (5/198) ($p < 0,000001$). Во примарен ренален фенотип доминираат аномалии на каналниот систем – 268 (67,17%), следено од ренални паренхимни болести – 115 (28,82%), и идентична застапеност на аномалии на бешика и други аномалии, опишани како ектопија и аркуатен бубрег. Децата со аномалии на каналиниот систем во примарен фенотип сигнификантно почесто биле пренатално дијагностицирани од децата со аномалии на ренален паренхим ($p = 0,0000001$) и во однос на децата со аномалии на миграција и фузија во

примарниот фенотип ($p=0,009$). Лева еднострана локализација е најчеста локализација на конгениталните аномалии од групата со ренални паренхимни аномалии – 198 (49,62%). Билатералните аномалии се пренатално дијагностицирани значајно почесто од аномалии од левата страна (61,04% наспроти 42,93%; $p=0,007$). Кај 133 (33,33%) деца со САКУТ во оваа студија регистриран е и дополнителен, односно секундарен ренален фенотип, во кој најчесто е застапена групата на аномалии на каналниот систем со 81,95% (109/133), потоа во групата со ренални паренхимни аномалии, со застапеност од 12,03% (16/133) и во групата на аномалии на фузија и миграција, со застапеност од 6,0 (8/133). Статистичката анализа потврдува сигнификантна разлика во групите секундарен ренален фенотип во зависност од времето на поставена дијагноза на САКУТ (пренатална/постнатална) ($p=0,008$). Пренатално најчесто биле дијагностицирани аномалии на канален систем – 63,3% (69/109).

Позитивна фамилијарна историја за бубрежно заболување има кај 92 (23,06%) деца со конгенитални аномалии на бубрези и уринарен тракт во оваа студија. Авторите потенцираат интересен податок дека децата со позитивна семејна историја за бубрежно заболување сигнификантно поретко се дијагностицирани пренатално споредено со децата без бубрежни болести во семејството – 33,7% (31/92) наспроти 55,7% (171/307) ($p=0,00021$). 34 (8,52%) деца со САКУТ имаа мајка со САКУТ. Во реналниот фенотип на мајка доминираа аномалиите на каналниот систем, со застапеност од 70,59% (24/34). Иста група аномалии кај мајка и дете е регистрирана во 58,82% (20/34). Во групата од 34 мајки со аномалија на уринарен тракт, болни синови се 14 (41,18%), а болни девојчиња се 20 (58,82%). Дваесет и едно (5,26%) дете со САКУТ имаат татко со бубрежна аномалија. Во реналниот фенотип на таткото доминираат аномалии Совпаѓање на групата на ренален фенотип на таткото со детето е регистрирано во 61,9% (13/21). Во групата од 21 татко со аномалија на уринарен тракт, болни синови се 10 (47,62%), а 11 (52,38%) се болни девојчињата, на канален систем и ренални паренхимни аномалии со 61,9% (13/21) и 38,1% (8/21) соодветно. 88 (22,06%) деца со САКУТ во оваа студија имаат роднина од прв степен на сродство со бубрежно заболување. Роднините од прво колено најчесто имаат аномалии на каналниот систем, со застапеност од 69,32% (61/88), следено од аномалии на ренален паренхим, со застапеност од 29,55% (26/88) и само еден случај со аномалија на миграција и фузија. Пренатална дијагноза на САКУТ во оваа докторска теза е сигнификантно поретко поставена кај децата кои имаат роднина од прво колено со бубрежно заболување компарирано со децата без роднина од прво колено со бубрежно заболување – 32,95% (29/88) наспроти 55,63% (173/311) ($p=0,00017$). Оваа дијагноза е почесто поставена доцна, без пренатална дијагноза.

Изолирана конгенитална бубрежна малформација во оваа докторска теза имаат 302 (75,69%) деца со САКУТ, односно доминантен дел од анализираниите деца. Комплексен САКУТ е дијагностициран кај 97 (24,31%) деца. Изолираната форма на САКУТ е почесто пренатално дијагностицирана од комплексната форма – 52,98% (160/302) vs 43,3% (42/97), но разликата не е статистички сигнификантна ($p=0,097$). Статистичката анализа како сигнификантна ја потврдува разликата меѓу групата деца со изолиран и комплексен САКУТ, а во однос на неговата лева, десна или билатерална локализација ($p<0,0000001$). Билатерална локализација на САКУТ значајно почесто од унилатерална била асоцирана со комплексен САКУТ ($p=0,00005$, $p<0,00001$ консеквентно). Дизморфични стигмати имаа 87 деца со САКУТ, 56 (14,03%) со минорни, а 31 (7,77%) со мајорни дизморфични стигмати. Пренатална дијагноза на САКУТ во оваа студија е поставена кај 41,07% (23/56) деца со минорни дизморфични стигмати, и кај 32,26% (10/31) деца со мајорни дизморфични стигмати. Не е потврдена статистички сигнификантна разлика меѓу групите со пренатална и постнатална дијагноза на САКУТ во однос на видот на дизморфични стигмати, минорни/мајорни ($p=0,42$). Екстаренални абнормалности биле дијагностицирани кај 87 (21,8%) деца со САКУТ. Пренатално биле дијагностицирани 37,93% (33/87) деца со САКУТ кои имаа екстаренални аномалии. Доминираат испитаници со екстаренални аномалии кои се дијагностицирани доцна, без пренатална дијагноза 62,07% ($p=0,0074$). Полот на децата со САКУТ не е

сигнификантно асоциран со појава на екстраренални аномалии ($p=0,43$). Екстраренални абнормалности сигнификантно почесто се асоцирани со тешка форма на САКУТ ($p=0,00033$). Во групата со тежок САКУТ екстраренални аномалии се дијагностицирани кај 70,11% (61/212) деца, додека во групата со лесна форма на САКУТ, екстраренални аномалии имата 29,89% (26/187) деца. Кај 16 (4,01%) дијагностицирани биле срцеви аномалии, аномалии на дигестивниот систем имале 16 (4,01%), на гениталниот систем 12 (3,01%). Скелетни малформации имале 21 (5,26%) од испитаниците во студијата. Кај 9 (2,56%) деца со САКУТ биле дијагностицирани екстраренални малформации на централниот нервен систем, фацијална дизморфија презентирале 23 (5,76%) деца со САКУТ. Пренатална дијагноза на САКУТ сигнификантно поретко е поставена кај децата со фацијална дизморфија споредено со децата без ваква аномалија – 30,43% (7/23) наспроти 51,86% (195/376) ($p=0,046$). Развојни пореметувања се регистрирани кај 17 (4,26%) деца со САКУТ. Меѓу нив, 23,53% (4) беа пренатално дијагностицирани. Прикажаната разлика во дистрибуцијата на деца со САКУТ пренатално и постнатално дијагностицирани, а во зависност од присуство/отсуство на развојни пореметувања и статистички беше сигнификантна за $p=0,02$.

Кај 379 (94,99%) деца со САКУТ во оваа докторска теза е направена цистографија, 126 (33,24%) од нив имаат наод. Во групата со пренатална дијагноза на САКУТ цистографски наод имаат 19,8% (40/202), сигнификантно поретко од групата со постнатална дијагноза на САКУТ, во која 43,65% (86/197) имаат наод на цистографија ($p<0,00001$). Везикоуретрален рефлукс бил дијагностициран кај 106 (26,57%) испитаници со конгенитални аномалии на бубрези и уринарен тракт, пренатално сигнификантно поретко кај децата со присутен ВУР, компарирано со децата со САКУТ со везикоуретрален рефлукс кои се постнатално дијагностицирани – 28,3% (30/106) наспроти 71,7% (76/106).

Во моментот на дијагностицирање на САКУТ клиничка симптоматологија имале 108 (27,07%) деца. Клинички симптоми на дијагноза има кај само 7,41% од децата кај кои пренатално е поставено сомнение за САКУТ. Разликата меѓу децата кои имаат симптоми во моментот на дијагноза и оние кои немаат, во групата со пренатална дијагноза. 92,59% од испитаниците со симптоми во моментот на дијагностика, спаѓаат во групата на доцна поставена дијагноза без пренатално сомнение ($p<0,00001$).

Во моментот на поставена дијагноза на САКУТ, уринарни инфекции во оваа студија имале 87 (21,8%) деца, со ренална колика биле 10 (2,51%) деца, протеинурија е најдена кај 14 (3,53%) деца, хематурија кај 17 (4,39%), со наод за инконтиненција биле 3 (0,75%) деца, додека кај 87 (21,81%) деца нема симптоми во моментот на дијагностицирање. Уринарните инфекции во моментот на дијагностицирање значително почесто се најдени во групата со доцна дијагностициран САКУТ без пренатална дијагноза 10,34% (9/87) наспроти 60,86% (185/304) ($p<0,000001$). Сите испитаници со ренална колика во момент на поставена дијагноза и сите со инконтиненција се дијагностицирани касно, без пренатална дијагноза на САКУТ. Протеинурија и хематурија е најдена сигнификантно поретко кај децата со пренатална дијагноза $p=0,027$ и $p=0,022$ консеквентно. 96,55% од испитаниците без симптоми во моментот на дијагностицирање, кои се дијагностицирани во склоп на фамилен скрининг или дизморфолошка обработка, во оваа студија се во групата на касно поставена дијагноза. Овие клинички резултати и статистички се потврдени како сигнификантни за вредност на $p<0,00000$, односно, случаен наод во моментот на дијагнозата е сигнификантно почест наод кај групата испитаници со доцна дијагноза.

Анализата на резултатите за видот на терапија на пациентите со САКУТ од оваа докторска теза, покажуваат дека тие најчесто биле конзервативно третирани – 306 (76,69%), оперативни биле третирани 64 (16,04%), додека 29 (7,27%) деца со САКУТ биле само следени. Децата со САКУТ без терапија, сигнификантно почесто од конзервативно третираниите и оперираните биле пренатално дијагностицирани ($p<0,00001$). Пренатална дијагноза била поставена кај сите 29 деца кои биле само следени, а кај околу 46% на деца

козервативно и оперативно третирани – 46,73% (143/306) и 46,88% (30/64). Хемопрофилакса е спроведена кај 140 (35,09%) деца со конгенитални аномалии на бубрези и уринарен тракт. Полот на децата со САКУТ нема сигнификантно влијание на оперативно лекување во оваа студија ($p=0,6$). Оперативна интервенција била извршена кај 15,13% (23/152) деца од женски пол, а неси́гнификантно почесто кај машките деца – 17,14% (42/245). Не е потврдена сигнификантна асоцираност на полот на децата со САКУТ и вредноста на гломеруларната филтрациона рата во текот на следење ($p=0,95$). Намалена GFR на следење имаа 6% (9/150) женски деца со САКУТ и 6,15% (15/244) машки деца. Половина од децата со САКУТ кои примале хемопрофилакса биле дијагностицирани пренатално. Во текот на следењето, кај 106 (26,57%) деца со САКУТ биле дијагностицирани инфекции на уринарен тракт.

Децата со САКУТ кои во периодот на следење имале инфекции на уринарни патишта незначајно поретко биле пренатално дијагностицирани, споредено со децата кои во тек на следењето немале наод на инфекција на уринарен тракт – 44,34% (47/106) наспроти 53,13% (153/288); $p=0,12$. Појавата на инфекции на уринарни патишта сигнификантно е поврзана со аномалии на ренален паренхим ($p=0,0013$). Децата со аномалии на ренален паренхим сигнификантно претко од децата со аномалии на канален систем и аномалии на бешика имаат инфекции на уринарни патишта во текот на следењето ($p=0,005$, $p=0,002$ консеквентно). Децата со аномалии на бешика сигнификантно почесто имаат инфекции на уринарни патишта во текот на следењето од децата со аномалии на фузија и миграција ($p=0,04$).

За време на периодот на следење, намалена гломеруларна филтрација авторите реферираат кај 24 (6,02%) деца со САКУТ. Во оваа група деца 37,5% (9/24) се пренатално дијагностицирани, што е неси́гнифиактно поретко од 51,21% деца во групата со нормална гломеруларна филтрација во периодот на следење (190/371), $p=0,19$. Во анализираната група од 399 деца со САКУТ биле регистрирани 256 (64,16%) деца кај кои нема ниту операција ниту инфекција во периодот на следење и се со нормална гломеруларна филтрација. Овие деца почесто се во групата со пренатална дијагноза. Во периодот на следење, кај 4 (1,0%) деца со САКУТ била спроведена дијализа, а од нив едно дете е пренатално дијагностицирано. Трансплантација на бубрег е направена кај 2 (0,5%) деца со САКУТ во периодот на следење, ниту едно од овие деца нема пренатално поставена дијагноза.

Кај 65 (16,29%) деца со САКУТ во оваа докторска теза, хидронефрозата е повлечена. Во оваа група кај дури 90,77% деца (59/65), дијагнозата на САКУТ е пренатално поставена. Во групаат од 122 деца со хидронефроза на хемопрофилакса биле ставени 34 (27,87%) деца. Во групата од 34 деца кои примле хемопрофилакса, оперативна интервенција била извршена кај 11 (32,35%) деца, а инфекција на уринарни патишта во текот на следењето била дијагностицирана кај 18 (52,94%) деца.

Анализата за влијанието на групата примарен ренален фенотип на одлуката за оперативна интервенција кај децата со САКУТ, покажала оперативно се лекувани 12,17% (14/115) деца со аномалии на ренален паренхим како примарен ренален фенотип, 15,36% (41/267) деца со аномалии на каналниот систем како примарен ренален фенотип, сите 8 деца од групата на примарен ренален фенотип со аномалии на бешиката, и кај 25% (2/8) децата со аномалии на миграција и фузија. Статистичката анализа во оваа студија потврдила дека децата со аномалии на бешика сигнификантно почесто се оперирани од децата со аномалии на ренален паренхим, деца со аномалии на каналниот систем и децата со аномалии на миграција и фузија ($p<0,01$). Хемопрофилакса сигнификантно различно примале децата од различна група примарен ренален фенотип ($p=0,013$). Оваа сигнификантност се должи на значајно почесто ординирање на хемопрофилакса на децата од трета група примарен ренален фенотип, со аномалии на бешика во однос на децата од прва и втора група ($p=0,002$, $p=0,009$ консеквентно).

Во текот на следењето, пациентите од трета група примарен ренален фенотип најчесто имале намалена гломеруларна филтрација – 42,86% (3/7). Како статистички сигнификантна се потврдила пониската застапеност на намалена гломеруларна филтрација во тек на следење кај децата од втора група примарен ренален фенотип во однос на сите останати групи ($p < 0,05$, $p < 0,01$).

Во групата од 122 (30,58%) деца со хидронефроза во оваа докторска теза, хемопрофилакса во оваа студија примле 27,87% (34/122), инфекции во тек на следење имале 16,39% (20/122), оперативно биле лекувани 9,02% (11/122) деца, цистографски наод имале 13,11% деца (16/122), намалена гломеруларна филтрација на следење имале 2,46% деца (3/122). Хемопрофилакса сигнификантно поретко примале децата со хидронефроза споредено со децата без ваков тип на конгенитална аномалија – 28,33% наспроти 38,69%; $p = 0,048$. И инфекции на уринарни патишта во тек на следење сигнификантно поретко биле регистрирани кај децата со хидронефроза споредено со децата без – 16,39% наспроти 31,62%; $p = 0,0016$. За вредност на $p = 0,0098$ се потврдено статистички сигнификантно поретко лекување на децата со хидронефроза со оперативна интервенција споредено со децата без хидронефроза, со други аномалии на бубрезите и уринарниот тракт – 9,09% наспроти 19,49%. Децата со хидронефроза сигнификантно почесто од децата без хидронефроза имаат наод на цистографија – 13,11% наспроти 1,44%. И намалена гломеруларна филтрација на следење сигнификантно поретко е регистрирана кај децата со хидронефроза споредено со децата со други аномалии – 2,48% наспроти 7,66%. Во групата од 74 (18,55%) деца со везикоуретрален рефлукс хемопрофилакса примаа повеќе од половина – 57,53% (42), инфекции во тек на следење имаа исто така повеќе од половина – 58,9% (43), а оперативно беа лекувани 12,16% (9).

Хемопрофилакса сигнификантно почесто примале децата со везикоуретрален рефлукс компарирано со децата без VUR – 57,53% vs 30,53%; $p = 0,000014$. Децата со VUR сигнификантно почесто од децата без рефлукс имале инфекции во тек на следењето – 58,9% наспроти 19,63%; $p < 0,00001$. На оперативна интервенција несигнификантно поретко биле подложени децата со VUR во однос на децата без везикоуретрален рефлукс – 12,16% vs 17,28%; $p = 0,28$. Агенезија е дијагностицирана кај 38 (9,52%) деца. UPJO имаат 32 (8,02%) деца, од кои 34,38% (11) се подложени на оперативна интервенција. Децата со UPJO сигнификантно почесто од децата без оваа конгенитална аномалија се лекувани оперативно – 34,38% vs 14,75%; $p = 0,004$. Конгенитална аномалија од тип на дуплекс е дијагностицирана кај 17 (4,26%) деца, а 11,76% од овие деца (2) се оперативно третирани. Сите 8 деца со валвула на задна уретра се оперативно лекувани. Во групата од 7 пациенти со валвула на задна уретра, кај 3 (42,86%) пациенти гломеруларната филтрациона рата беше намалена. Почестото регистрирање на намалена GFR на следење кај пациентите со валвула на задна уретра компарирано со пациентите без и статистички беше потврдено за $p = 0,0009$.

Хиподисплазија во оваа студија е дијагностицирана кај 20 деца и од нив 4 (20%) имаат намалена GFR на следење, наспроти 20 (5,33%) во групата од 375 деца без хиподисплазија. Опишаната разлика во регистрирање на намалена GFR на следење кај пациентите со и без хиподисплазија статистички е сигнификантна за $p = 0,028$. Намалена GFR на следење незначајно почесто имаа пациентите со агенезија споредено со пациентите без – 10,81% (4/37) наспроти 5,59% (20/358); $p = 0,36$.

За одредување на прогностичките фактори за неповолен исход кај испитаниците со САКУТ користен е методот на Мултиваријантната анализа (logistic Binary regression), преку која е одреден односот на веројатност на изложеност (OR) како приближна вредност на вистинскиот ризик (RR). Статистичката прецизност на OR е добиен преку пресметување на границите на доверба околу проценетите вредности-Confidence intervals (CI). Униваријантната логистичка легресиона анализа, како конгенитални аномалии сигнификантно асоцирани со намалена GFR на следење ги потврдила валвула на задна уретра ($p = 0,001$) и хиподисплазија ($p = 0,014$), додека агензија како конгенитална аномалија била несигнификантно асоцирана со намалена GFR на следење ($p = 0,2$).

Овие две конгенитални аномалии се потврдија како независни сигнификантни предиктори за намалена GFR на следење и со мултиваријантната логистичка регресиона анализа ($p < 0,001$, $p = 0,014$ консеквентно). Авторите реферираат резултати во кои децата со конгенитална валвула на задна уретра имаат за околу 18 пати поголема шанса од децата без оваа аномалија да имаат намалена GFR на следење – $OR = 18,346$ 95% CI (3,717-50,541). Децата со конгенитална хиподислазија се со околу 6 пати поголема шанса од децата без хиподисплазија за намалена GFR на следење – $OR = 6,115$ 95% CI (1,791-20,881).

Генетските анализи на материјалот од испитаниците од оваа студија се работени во референтни научни институции. Copy number variation – анализа на варијација на генски копии е работена во реномираната лабораторија на Division of Nephrology Columbia University, New York. Најдени се четири познати микроделециони синдроми и еден познат дупликационен синдром. MPLA анализа е направена во Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија во Македонската Академија на Науките и Уметностите кај еден испитаникот со синдромски САКУТ. Најдена е de novo варијанта- дупликација на 22q11.21 со големина од 3,4 MB. Мутационите анализи се работени во најголем дел во Boston Children Hospital, Harvard Medical School, Boston. Најдени се 34 мутации во САКУТ гените ROBO2, SALL1, FREM1, ITGA8, SIX5, PAX2, BMP4 и 7, RET, GATA3, GRIP1, FRAS1, EYA, GREM1, SALL2, CDC5L, HNF1B, TRPS 1, FAT4, SRGAP1, JAG1, TCF2, TBX18 и SLIT2. Најдени се мутации SALL1 во генот кај 7 пациенти од испитуваната група, двајца испитаници имаа мутации во ROBO2, двајца во FREM1, по двајца имаа мутации во следните гени RET2, GATA3, CDC5L. Од гените во кои се најдени мутации во нашата студија, автозомно доминантни се ROBO2, SALL1, SIX5, PAX2, BMP4 и 7, RET, GATA3, EYA, CDC2L, SRGAP1, TBX18 и HNF1B (124). Рецесивни мутации беа најдени во FRAS1, FREM2, GRIP1 и ITGA8. Познати се околу 40 различни моногенски причини за хуман САКУТ, од кои 25 се доминантни и 15 се рецесивни.

Дискусијата ја опфаќа критичката споредба на добиените резултати и сознанија со досега објавените слични студии и толкувањата на можните причини за сличностите и разликите во резултатите. Дискусијата кандидатката ја започнува со демографските карактеристики на двете големи групи- групата на рано и доцна дијагностициран САКУТ и групите со и без пренатално сомнение за САКУТ. Во студија, 93,84% од испитаниците со рано дијагностицирани аномалии на бубрезите и уринарниот тракт имаат пренатално поставено сомнение за САКУТ. Прв неонатален преглед за евалуација на пренатално поставено сомнение за бубрежни малформации е реализиран помеѓу третиот и триесеттиот ден, за да се избегне мисинтерпретација на наодот поради физиолошката дехидратација во првите два до три дена по раѓањето кога хидронефрозата може да не се детектира. Задолжителен ран прв постнатален преглед во првите 24-48 часа е реализиран кај сомнение за валвула на задна уретра поставено пренатално. Во демографските карактеристики опишани со половата дистрибуција, унилатерална/ билатерална манифестација на САКУТ, етницитетот и фамилијарната предиспозиција. Обработен е реналниот фенотип во однос на групите на аномалии и поединечни ентитети, изолиран или комплексен, примарен, секундарен и терциерен. Авторот дискутира за екстрареналните манифестации кај пациентите по групи, кај изолиран и комплексен САКУТ, анализа по пол и тип на малформации поделени по системи, компарирани со податоците објавени во големи студии.

Кандидатката ја потенцира важноста на познавањето на генетиката на САКУТ поради фактот дека честопати САКУТ е прва манифестација на комплексна системска болест која може да се манифестира различно кај повеќе членови од едно семејство. Прецизна генетска дефиниција е важна за да се идентификуваат суптилни клинички карактеристики и да се даде соодветно генетско советување. Дискутирани се пациентите кај кои се најдени мутации, микроделеции/дупликации или хромозомски абнормалности, коако и пациентите кои се класифицирани во специфичен синдром.

Докторантката дискутира за процентот на направени MCUG и наодот од ова иследување кај групите испитаници од студијата, процентот на испитаници со VUR по групи, со осврт на доцното дијагностицирање, компарирано со објавените резултати од предходни истражувања.

Дискутирани се симптомите присутни во моментот на дијагностика, нивната доминација во групата со касно дијагностициран САКУТ. Исходот во оваа студија е евалуиран како повлечена хидронефроза, преку присуството на уринарни инфекции и операции и влошување на бубрежната функција во периодот на следење со потреба од ренална заместителна терапија, сето тоа во однос на податоците достапни од објавените студии.

Во **седмата глава** на докторската дисертација, кандидатката ги претставува **заклучните согледувања** кои се коректно формулирани и ги потврдуваат појдовните цели на истражувањето. Првиот заклучок од оваа студија е дека најголем процент од испитаниците (98,01%) кај кои пренатално е поставено сомение за САКУТ се рано дијагностицирани. Тоа е благодарение на адекватноста на воспоставениот протокол за рано упатување на овие пациенти од родлиштата, за додијагностика на Универзитетската клиника за детски болести, Скопје. Вториот заклучок од студијата е неопходноста од стандардизација на пренаталната дијагностика по однос на описот на степенот на застој и димензиите на пиелонот во различен период од бременоста, податоците за проширен уретер, големина на бубрезите, големината на бешиката, унилатераплна наспроти билатерална пилелектација и слично. Во однос на етничката припадност, од оваа студија произлезе заклучокот од потребата за подобра пренатална дијагностика на малформации на бубрезите и уринарниот тракт кај албанската и ромската етничка припадност. Во однос на фамилна историја за САКУТ, заклучокот е дека податок даден пренатално за фамилна анамнеза ќе води до детален и фокусиран опис на фетаниот уринарен тракт. Во однос на проценка на екстрауренални аномалии, изведен е заклучок дека неопходен е ран, детален преглед по дизморфолошки критериуми по органи и системи, како и ултрасонографски скрининг по системи во неонаталниот период, за рана дијагноза на мултиорганска афекција.

Како што е предвидено во целите на студијата, споредени се карактеристиките на групата со рано и касно дијагностициран САКУТ. Во групата со рана дијагноза најчесто се дијагностицираат аномалии на канален систем. Рано се дијагностицирани испитаници со хидронефроза, уретропелвична обструкција, везикоуретрален рефлукс, цистична дисплазија и валвула на задна уретра. Тие се почесто левострани, позастапени кај машкиот пол и почесто се во групата на изолиран САКУТ. Доцна се дијагностицираат агенезија на бубрег, везикоуретрален рефлукс, хипоплазија, ектопија, аркуатен бубрег. Аномалиите од оваа група почесто се од типот на комплексен САКУТ.

Во однос на следењето на пациентите, изведен е заклучок дека машки доенчиња со инфекции на уринарен тракт, посебно кај оние со пиелонефрит за кој е неопходен хоспитален третман и за инфекции на уринарен тракт кои не се предизвикани од *E. coli* треба да се скринираат за САКУТ. Испитаниците со комплициран САКУТ имаат бенефит од антибиотска профилакса за намалување на веројатноста за фебрилни инфекции на уринарен тракт. Големiot процент на резолуција на хидронефроза кај некомплицирани, изолирани САКУТ со хидронефроза од мал степен има добра прогноза по однос на комплетна резолуција и дава можност за прогноза за добар исход и адекватно планирање на редуцирана нефролошка обработка и следење кај овие пациенти. Кај сите други испитаници, исходот е евалуиран преку инфекциите на уринарниот тракт, третманот (конзервативен или оперативен), гломеруларната филтрациона рата во тек на следењето на испитаниците, потребата од ренозаместителна терапија (дијализа или трансплантација) и смрт како исход по периодот на следење. Сите овие симптоми се значително почесто застапени во групата со доцна дијагноза. Оперативно лекување кај испитаниците во оваа докторска теза има подеднакво често во групата на рано и доцна дијагностициран САКУТ. Детериорација на бубрежната функција кај најдена е кај 6% од испитаниците, значително почесто во групата со доцна дијагноза. Во оваа докторска теза, валвула на задна уретра и

хиподисплазија се најзначајни предиктори за намалена гломеруларна филтрациона рата на следење, за разлика од агенезија. Кандидатката го нагласува фактот дека за појава на лабораториски параметри на бубрежна оштета кај некои ентитети од САКУТ групата, потребно е подолгорочно следење.

Главен заклучок од оваа студија е дека тесна соработка помеѓу акушер, неонатолог, нефролог и уролог е неопходна за рана прецизна дијагноза, адекватно следење и подобар долгорочен исход кај овие пациенти.

Деветтата глава од дисертацијата ја содржи приложената литература, која е обемна, прегледна и коректно цитирана по прифатените стандарди.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во оваа докторска дисертација е анализа на карактеристиките на групата на пациенти со рано дијагностициран САКУТ и формирање на стратегија за дијагностика и менаџмент на овие пациенти со цел подобар исход и прогноза во тек на следењето. Во Република Македонија, анализата на овие параметри за групата испитаници со рана дијагноза по пренатално поставено сомнение за САКУТ за првпат е објавена во пилот-студијата на овој докторски труд.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата.

Студија за клиничките, лабораториските и генетските карактеристики и исходот на пациентите со рано дијагностициран САКУТ досега не е изведена на територијата на Република Македонија. Не се анализирани разликите меѓу групите со рано и доцна дијагностициран САКУТ по однос на демографски карактеристики, клинички, лабораториски и генетски аспекти, како и исходот по одреден период на следење.

Краток опис на применетите методи

Во оваа докторска дисертација биле вклучени 3 пациенти поделени во две големи групи, групата со рана дијагноза и група со касно дијагностициран САКУТ. Компарирани се податоците за овие две големи групи испитаници по однос на демографски карактеристики, клинички, лабораториски и генетски аспекти, како и исходот по одреден период на следење.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите од ова истражување ги покажуваат карактеристиките на групите на рано и доцна дијагностициран САКУТ. Првата група ја сочинуваат 202 (50,63%) пациенти кај кои дијагнозата на САКУТ е поставена пренатално, и втората група од 197 (49,37%) пациенти со САКУТ без пренатално поставена дијагноза. Половата структура на испитаниците ја сочинуваат 152 (38,19%) пациенти од женски поли 246 (61,81%) од машки пол, машките деца со САКУТ сигнификантно почесто од женските се пренатално дијагностицирани. Раната дијагноза во ова истражување е сигнификантно почесто асоцирана со пренаталната дијагноза на САКУТ ($p < 0,000001$), како резултат на воспоставениот протокол на упатување на сите новородени со пренатално сомнение за САКУТ на Клиниката за детски болести, Скопје, за додијагностика. Анализата за влијанието на етничката припадност во оваа докторска дисертација покажала дека македонските деца најчесто имаат пренатална дијагноза на САКУТ, во однос на децата од друга етничка припадност, што наметнува заклучок од потреба за подобра пренатална заштита на децата од албанската и ромската етничка група. Тешка форма на САКУТ во оваа студија незначајно почесто имале ромските деца. Екстраренални манифестации во оваа студија се регистрирани во најголем процент кај деца од албанската етничка група. Најчеста пренатална дијагноза во оваа докторска теза е хидронефроза, што укажува на нестандартизиран опис на феталната ехографија. Во примарен ренален фенотип на групата со рано дијагностициран САКУТ доминираат аномалии на канален систем кои се во поголем процент левострани, кои почесто се во групата на изолиран САКУТ. Доцна се дијагностицираат агенезија на бубрег, везикоуретрален рефлукс, хипоплазија, ектопија, аркуатен бубрег.

Аномалиите од оваа група почесто се од типот на комплексен САКУТ. Позитивна фамилијарна историја за бубрежно заболување има кај 92 (23,06%) деца со конгенитални аномалии на бубрези и уринарен тракт во оваа студија, но тие почесто се дијагностицираат касно, без пренатална дијагноза.

Во оваа докторска теза, во моментот на дијагностицирање на САКУТ, клиничка симптоматологија имале 108 (27,07%) деца. Клинички симптоми на дијагноза има кај само 7,41% од децата кај кои пренатално е поставено сомнение за САКУТ.

Кај 65 (16,29%) деца со САКУТ во оваа докторска теза, хидронефрозата е повлечена. Во оваа група кај дури 90,77% деца (59/65), дијагнозата на САКУТ е пренатално поставена. Големиот процент на резолуција на хидронефроза кај некомплицирани, изолирани САКУТ со хидронефроза од мал степен во оваа докторска теза и во објавените студии, има добра прогноза по однос на комплетна резолуција и дава можност за прогноза за добар исход и адекватно планирање на редуцирана нефролошка обработка и следење кај овие пациенти. Кај сите други испитаници во оваа студија, исходот е евалуиран преку инфекциите на уринарниот тракт, третманот (конзервативен или оперативен), гломеруларната филтрациона рата во тек на следењето на испитаниците, потребата од ренозаместителна терапија (дијализа или трансплантација). Оперативно лекување кај испитаниците во оваа докторска теза има подеднакво често во групата на рано и доцна дијагностицирани САКУТ. Детериорација на бубрежната функција кај најдена е кај 6% од испитаниците, значително почесто во групата со касна дијагноза. Во оваа докторска теза, валвула на задна уретра и хиподисплазија се најзначајни предиктори за намалена гломеруларна филтрациона рата на следење, за разлика од агенезија. Кандидатката го нагласува фактот дека за појава на лабораториски параметри на бубрежна оштета кај некои ентитети од САКУТ групата, потребно е подолгорочно следење.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката ас. м-р сци. д-р Наташа Најдановска Алулоска, со наслов „Клинички, генетски и прогностички аспекти на рано дијагностицираните конгенитални аномалии на бубрезите и уринарниот тракт“, претставува истражување во областа на педијатријата. Преку оваа дисертација, кандидатката прави обид на придонес кон растечката научна мисла која го третира проблемот на конгениталните малформации на бубрезите и уринарниот тракт во детската возраст. Анализа на испитаници со рано дијагностициран САКУТ со пренатално поставено сомнение досега не е објавена за педијатриски пациенти во Република Македонија. Изработката на оваа докторска дисертација има за цел да даде научен придонес во анализата на конгениталните аномалии на бубрезите и уринарниот тракт во групата на деца со рано дијагностициран САКУТ, посебно во делот на генетската студија. Студијата ги анализира карактеристиките на пациентите со рано дијагностициран САКУТ и преку компарација на податоците на групите со рано и доцна дијагностициран САКУТ да даде предлози за подобрување на стратегијата за дијагноза, клинички менаџмент и третман на овие пациенти. Докторската дисертација има клиничка апликативност преку заклучоците од студијата кои нудат сугестии за подобрување на клиничкиот менаџмент и исходот кај овие пациенти.

Докторската дисертација на кандидатката ас. м-р сци. д-р Наташа Најдановска Алулоска, со наслов „Клинички, генетски и прогностички аспекти на рано дијагностицираните конгенитални аномалии на бубрезите и уринарниот тракт“, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди за изработен докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила како прв автор, во меѓународни научни списанија, следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Aluloska N, Sofijanov A, Kirovski I, Papazovska Cherepnalkovski A, Palcevska S, Kiteva-Trenchevska G, Tasic V. Malformation spectrum in early diagnosed congenital anomalies of the kidneys and urinary tract. Medical Journal - MEDICUS 2017; 61(22):50-75
2. Aluloska N, Kirovski I, Cherepnalkovski AP, Palchevska S, Mandzukovska BH, Trenchevska GK, Tasic V. Clinical course and outcome in patients with early diagnosed CAKUT Arch Pub Health 2017;9 (2): 5-11

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Научниот придонес на оваа докторска дисертација е во сеопфатната анализата на клиничките, лабораториските, генетските и прогностичките аспекти на конгениталните аномалии на бубрезите и уринарниот тракт во групата на деца со рано дијагностициран CAKUT, посебно во делот на генетската студија, во која се опишани познати и de novo мутации, микроделеции и дупликации кај познати и нови микроделециони и дупликациони синдроми.

Подрачјето на примена на сознанијата од оваа докторска теза се во областа на подобрување на пренаталната дијагностика на синдромски и изолиран CAKUT, подобрување на рана и прецизна дијагноза на конгениталните аномалии на бубрезите и уринарниот тракт преку ран мултидисциплинарен пристап, ран ултразвучен ренален скрининг кај пациенти со фамилна историја за CAKUT и кај пациенти со екстраренални аномалии и дизморфични карактеристики. Раната и прецизна дијагноза води до адекватен менаџмент и добар исход на долгорочно следење на овие пациенти.

Неопходни се понатамошни истражувања на методите за генетска дијагностика за прецизно дефинирање на изолиран и комплексен CAKUT, за пренатална фетална дијагностика со техниките на секвенционирање, студии за феталниот уринарен протеом и феталните оперативни техники. Потребни се рандомизирани проспективни студии со долгорочно следење до периодот по адолесценција за да се одговорат прашањата за влијанието на генетските, епигенетските фактори, факторите од средината и модалитетите на третман на исходот кај овие пациенти.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката ас. м-р сци. д-р Наташа Најдановска Алулоска со наслов „Клинички, генетски и прогностички аспекти на рано дијагностицираните конгенитални аномалии на бубрезите и уринарниот тракт“.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Велибор Тасиќ, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Гордана Китева Тренчевска, ментор, с.р.
3. Науч. сов. д-р Снежана Јанчевска, член, с.р.
4. Виш науч.сop. д-р Емилија Шахпазова, член, с.р.
5. Проф. д-р Елизабета Зисовска, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

„РИЗИК-ФАКТОРИ АСОЦИРАНИ СО ПОЈАВА НА РАНИ ПОСТОПЕРАТИВНИ КОМПЛИКАЦИИ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО КРОНОВА БОЛЕСТ“ ОД Д-Р ВЛАДИМИР ЈОКСИМОВИЌ, ПРИЈАВЕН НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно–научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата IX редовна седница одржана на 20.02.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот д-р Владимир Јоксимовиќ со наслов **РИЗИК-ФАКТОРИ АСОЦИРАНИ СО ПОЈАВА НА РАНИ ПОСТОПЕРАТИВНИ КОМПЛИКАЦИИ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО КРОНОВА БОЛЕСТ**, во состав: доц. Д-р Светозар Антовиќ (претседател), проф. д-р Никола Јанкуловски (ментор), проф. д-р Магдалена Геннадиева – Димитрова (член), проф. д-р Лилјана Спасевска (член) и проф. д-р Милка Здравковска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно–научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот д-р Владимир Јоксимовиќ, со наслов **РИЗИК-ФАКТОРИ АСОЦИРАНИ СО ПОЈАВА НА РАНИ ПОСТОПЕРАТИВНИ КОМПЛИКАЦИИ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО КРОНОВА БОЛЕСТ**, содржи 107 страници компјутерски обработен со фонт Gorgia, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 147 библиографски единици, од кои повеќето од половина се по 2008 год. Трудот обработува актуелна апликативно–научна проблематика, вредна за истражување, и ги содржи сите делови на еден научноистражувачки проект: вовед, мотив, цели, материјал и методи, методи на статистичка обработка, резултати на истражувањето и дискусија на добиените резултати, по што следат заклучоци, како и листа на библиографски податоци и индекс на користени кратенки. Структуриран во 8 поглавја, систематизирани во точки и потточки и со наслови и поднаслови, со јасен јазички израз и концизен начин на изложување, трудот целосно и прегледно ја обработува материјата која е предмет на дисертацијата и лесно и со интерес се следи

и усвојува, за што особено придонесува богатата илустрација на текстот со 5 слики, 30 табели и 19 графикони.

Трудот започнува со **извадок / апстракт** на докторската дисертација, на македонски и англиски јазик. Тој ги содржи клучните цели на дисертацијата, дизајност на студијата, групираност на испитаниците, модалитетите на воведниот медицински метод за нивно испитување, истовремено со конвенционалните морфолошки дијагностички дијагностички методи и клучните резултати од трудот. Во заклучокот се наведува дека итноста на индикацијата за оперативен зафат, машкиот пол кај пациентите, предоперативните вредности на инфламаторните параметри: C Reactive Protein (CRP) и леукоцитите (Le), анемијата, хипоалбуминемијата и хипопротеинемијата, како и интраоперативниот наод на апсцеси и фистули, позитивно корелираат со појавата на рани постоперативни компликации. Леукоцитозата и серумските концентрации на C - reactive protein се покажаа како најјаките предиктори за појавата на рани постоперативни компликации. Согласно со резултатите од докторската дисертација, докторскиот труд ги дефинира комплементарните и уникатните за овој метод информации, при што покажа дека фактори на ризик се сигнификантно поврзани со појавата на постоперативни компликации кај машкиот пол, итноста на индикацијата за оперативен третман, бројот на леукоцити, намалениот број на еритроцити, намалената хемоглобинска концентрација, хипоалбуминемијата, намалените вредности на вкупните протеини, зголемените концентрации на CRP, присуството на апсцеси и фистули соодветно. Просечното времетраење на медикаментозниот третман е подолг кај пациентите од испитуваната група, при што трендот покажа зголемување на бројот на оперирани пациенти во испитуваниот временски интервал без регистрирање на тренд на пораст на појавата на постоперативните компликации.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот, теоретската рамка, мотивите, хипотезата и целите на истражувањето, методите на истражувањето и методите на статистичката анализа на податоците.

Првото поглавје од докторската дисертација во потпоглавја ги систематизира и во неа се анализирани: хронологијата на клиничко-научните сознанија за Кроновата болест, епидемиологијата, етиологијата и ризик-факторите на КБ, патогенезата, како и клиничката слика на Кроновата болест која е идиопатски, хроничен инфламаторен процес на гастроинтестиналниот тракт, кој може да ги зафати сите делови од устата до анусот. Индивидуите со оваа состојба имаат периоди на релапси и ремисии. Во потпоглавјето се укажува на тоа дека КБ е резултат на нерамнотежа помеѓу проинфламаторните и антиинфламаторните медијатори, иако се смета дека во основата на оваа болест лежи генетска подлога, но и факторите од околината, исто така, играат битна улога. Се навестува дека анималните модели покажуваат дека не постои еден фактор кој е доволен сам по

себе да ја индуцира интестиналната инфламација. Се потенцира дека причината за ова заболување не е позната поради што нема дефинитивен третман. Докторандот истакнува дека воспалителните цревни болести се опишани уште од пред повеќе векови, додека кај 30 % од заболениите имаат зафатеност на тенките црева, посебно терминалниот илеум, кај 20 % го зафаќаат колонот, а кај 45 % ги опфаќаат и тенкото и дебелото црево. Иако порано се сметало дека ова заболување е ретко меѓу педијатриската популација и црната раса, денес расте фреквенцијата на заболеност меѓу децата од сите возрасни подгрупи и меѓу сите етнички групи. Докторандот продолжува со патофизиологијата на Кроновата болест, при што истакнува дека хронична инфламација поради Т – клеточна активација која води до ткивна повреда се смета дека лежи во основата на патогенезата на оваа болест. Макроскопски, иницијалната абнормалност е хиперемича и едем на инволвираната мукоза, се формираат дискретни улцерации врз лимфоидните агрегати кои изгледаат како црвени точки или мукозни депресији. Можат да станат длабоки, серпингинозни, поставени како трансверзално, така и лонгитудинално и го даваат специфичниот изглед на калдрма. Лезиите обично се сегментални, сепарирани со ареи на здраво ткиво и затоа и се нарекуваат прескокнувачки лезии. Трансмуралната инфламација резултира со задебелување на цревниот сид и стеснување на цревниот лумен. Како што болеста прогредира, се комплицира со опструкции или длабоки улцерации кои водат до формирање фистули од типот на синуси кои ја перфорираат серозата, микроперфорации, формирање на апсцеси, адхезии и малабсорпција. Цревната опструкција иницијално е предизвикана од сигнификантен едем на мукозата асоцирано со спазам на цревната мускулатура. Опструкцијата е интермитентна и често е реверзибилна со употреба на конзервативни модалитети на третман и антиинфламаторни лекови. Во потпоглавјето се истакнува дека со понатамошната прогресија на болеста, опструкцијата станува хронична, поради фиброзни лузни, стеснување на луменот и формирање на стриктури, додека, пак, фистулите може да се ентероентерални, ентеровезикални, ентеровагинални и ентерокутани. Инфламацијата се проширува надвор од сидот на црево и ги зафаќа мезентериумот и околните лимфни јазли. Серозната инфламација прави адхезии, па затоа перфорациите се поретки во однос на останатите инфламаторни цревни болести. Во потпоглавјето „Етиологија“, докторандот истакнува дека егзактната причина за КБ останува непозната. Генетски, микробиолошки, имунолошки, нутритивни, васкуларни, психолошки и други фактори од околината, како што се на пример пушењето и употребата на антиинфламаторни препарати (NSAIDs), се имплицирани во етиопатогенезата на ова заболување. Пациентите може да наследат подложност за аберантен имунолошки одговор на еден или повеќе од овие провокирачки фактори. Интеракцијата меѓу предиспонирачките генетски фактори, факторите од околината на домаќинот, како и од предизвикувачкиот, односно тригер момент е најверојатно неопходна за развој на болеста. Се истакнува дека начинот на наследување не е по Менделеевите закони,

туку дека најголем дел од гените кои се смета дека се инволвирани во развојот на болеста се оние чии продукти играат улога во имунитетот на мукозата и тие се најдени токму на овој мукозен епител. Гените кои се испитувани од самите почетоци на генетските истражувања за Кроновата болест се повеќе. Тука се NOD2/CARD15 генот лоциран на 6-тиот хромозом, за кој ген се смета дека е инволвиран во вродениот имун систем. Три од неговите 60 варијации играат улога во 27 % од пациентите со КБ примарно кај оние со илеално зафаќање или зафатеност за десниот колон.

Во потпоглавјето се истакнува дека пушењето го удвојува ризикот за КБ, додека, пак, храната богата со заситени масти го зголемува ризикот за појава на КБ. Во потпоглавјето „Епидемиологија“, докторандот ги изнесува најновите податоци вклучувајќи ги Европа и Северна Америка, при што е евидентен градиент на опаѓање на фреквенцијата на инфламаторните цревни заболувања кај популациите движејќи се од север кон југ. Разликите во инциденцата корелираат со тоа дека највисоката инциденца на овие заболувања е во земјите со умерена клима и во поиндустријализираните делови од светот, како што се Западна Европа и Северна Америка. Инциденцата на Кроновата болест е највисока во Северна Америка, додека најниска пријавена стапка е во Јужна Африка. Во Европа, Азија и Блискиот Исток е приближно иста, но се истакнува и дека инциденцата на КБ се зголемува со текот на времето. Во наредното потпоглавје се истакнува дека возраста на која започнува ова заболување има бимодална дистрибуција. Првиот пик е меѓу 18 и 30 години, а вториот, главно кај жени, е меѓу 60 и 70 години. Болеста најчесто започнува пред 30 години, при што кај 20-30 % од пациентите се дијагностицирани за прв пат пред 20-годишна возраст, додека кај постарите пациенти почеста е зафатеноста на колонот и подисталните сегменти од ГИТ, а кај помладите предоминантна е илеалната болест. Генерално, дистрибуцијата е слична меѓу двата пола, со лесно машка предоминантност. Во однос на расата е почеста кај белата во однос на црната, а е сосема ретка меѓу азијатите и хиспанците. Во потпоглавјето „Клиничка презентација“, докторандот детално ги изнесува интестиналните и екстраинтестиналните манифестации на болеста. Пациентите со болест на дебелото црево имаат перианални компликации кои може да се јават пред да се развијат интестиналните симптоми и се манифестираат како прости кожни лезии, анални фисури, перианални фистули или апсцеси. Општите знаци, пак, вклучуваат треска, пролонгирани дијареи, придружена со абдоминална болка, слузав исцедок помала количина крв и гној, загуба на телесна тежина, малапсорпција, генерализирана малаксаност. Пациентите може да се јават со симптоми на интестинална опструкција. Иницијално опструкцијата е секундарна на инфламаторен едем и спазам на цревниот сид и се манифестира со постпрандијална надуеност, грчевити болки во долен десен квадрант и барборигми. Штом црево то стане хронично стеснето поради фиброза, пациентите манифестираат констипација и опстипација, симптоми кои не се подобруваат со антиинфламаторна терапија и кај кои најчесто

е индициран хируршки третман. Ентеровезикалните фистули се посебен терапевтски проблем и тие даваат знаци и симптоми на рекурентни инфекции на уринарниот тракт, пнеуматурија, додека, пак, ентеровагиналните фистули – фекулентен вагинален исцедок, ентерокутаните фистули – фекулентен исцедок на кожата. Развојот на фистули кон мезентериумот може да резултираат со формирање на интраабдомилани или ретроперитонеални апсцеси. Мајорните интестинални манифестации на КБ се должат на трансмуралната природа на болеста, која води кон формирање на апсцеси, фистули, синуси, стриктури и атхезии. За среќа, перфорациите се ретки, но се едни од најсериозните компликации на болеста. Се истакнува дека карактеристики се како оние на класичниот перитонитис, иако можат понекогаш да се маскирани од терапијата со високи дози на стероиди или имуносупресивната терапија. Развојот на малигнитет на колон се смета за најсериозна компликација. Екстраинтестиналните манифестации се значајно обележје на инфламаторните цревни заболувања, можат да го зафатат скоро секој органски систем и може да се манифестираат како офталмолошки, дерматолошки, мускулоскелетни, уролошки, хепатопанкреатобилијарни, пулмонални и хематолошки. Во докторатот се истакнува дека кај повеќето пациенти со екстраинтестинални манифестации веќе имаат дијагностицирана инфламаторна болест на цревата, додека, пак, некои пациенти развиваат екстраинтестинални манифестации пред појавата на цревните симптоми. Најчести екстраинтестинални манифестации кои се јавуваат се артритис, анкилозирачки спондилитис, хипертрофична остеоартропатија, остеопороза, асептична некроза, полимиозитис, реактивни лезии како еритема нодозум, пиодерма гангренозум, афтозни улцери, некротизирачки васкулитис, витилиго, псоријаза, амилоидоза, примарен склерозирачки холангитис, карцином на жолчните патишта, автоимун хроничен активен хепатитис, перихолангитис, портална фиброза, цироза, грануломатозни заболувања на хепатобилијарниот систем, увеитис, еписклеритис, склеромалација, корнеални улкуси, ретинална васкуларна болест, заостанување во растот кај деца и млади адолесценти, нефролитијаза, пулмонална грануломатозна болест, пулмонален алвеолитис, различни видови на анемии, тромбоцитоза, перикардитис, миокардитис, васкулитис и др. Се истакнува дека значењето на екстраинтестиналните манифестации се состои во тоа што тие имаат прогностичка важност за заболувањето. Иницијално се дијагностицира со комбинација на клинички, лабораториски, хистолошки и радиолошки испитувања. Резултатите од лабораториските наоди се генерално неспецифични, но се многу значајни во поткрепата на дијагнозата, компликациите, а со тоа и во изборот на понатамошното лекување. Комплетната крвна слика е корисна во детектирањето на анемијата, која може да се должи на мултипли причини како што се хроничната инфламација, малапсорпцијата на железо, хроничната крвозагуба и малапсорпцијата на витамин Б12 или фолатите. Леукоцитозата, пак, најчесто се должи на хронична

инфламација, присуство на апсцеси или третман со кортикостероиди. Електролитната анализа помага во детерминирањето на нивото на хидратација и ренална функција. Малнутрицијата е особено значајна како показател на субоптималната контрола на болеста, додека, пак, кај оперираните пациенти истата таа е фактор кој може да влијае на постоперативниот тек на болеста. Не постои златен стандард за нејзино квантифицирање, иако алатки кои се користат се серумската концентрација на албумини, процентуалната бројка на загуба на телесна тежина. Додатни чести абнормалности се дефицитите на железо. Тестовите на хепатална функција може да бидат покачени било да е тоа транзиторно или хронично. Инфламаторните маркери, пак, како што се Ц-реактивниот протеин или стапката на еритроцитна седиментација корелираат со активноста на болеста и со исходите по хируршкиот третман. Истото се однесува и на параметрите од комплетната крвна слика и од биохемиските испитувања. Во потпоглавјето се истакнува дека постојат повеќе модалитети на имиџинг-техники кои се користат во процесот на дијагностицирање на болните со Кроновата болест, а тоа се нативната рендгенграфија, компјутеризираната томографија - како алатки од помош за потврдување на компликации од болеста како што се цревната опструкција и присуството на интраабдоминални апсцеси. КТ-ентерографијата или МР-ентерографијата се дијагностички имажинг-процедури со кои се разликуваат процесите на инфламација од фиброзата, додека, пак, ендоскопска сонографија се употребува за идентификација на анатомијата на перианалните фистули, активност и присуство, односно отсуство на пелвични и перианални апсцеси. Во следното потпоглавје, докторандот децидно ги наведува видовите и варијациите на третман на ова заболување, што, всушност, значи дека тој е мултидисциплинарен, започнувајќи од конзервативен медикаментозен третман, па се до оперативен хируршки зафат. Токму заради ваквиот мултидисциплинарен пристап потребно е во лекувањето на овие пациенти да биде вклучен цел тим од гастроентерохепатолози, хирурзи, анестезиолози. Често болните од КБ имаат потреба и од повеќе хируршки интервенции, поради што треба да се пристапува многу внимателно кон овие пациенти. Докторандот укажува дека за третманот на болеста се користат повеќе модалитети на медикаментозен третман, а самиот избор на терапијата зависи од анатомската локација на лезијата, тежината на болеста и целта на терапијата, индукцијата или одржувањето на ремисија. Во поглавјето се изнесува дека генерално постојат два пристапа во третманот на благите до умерени форми, и тоа step up и top-down терапевтските можности. Step up терапијата вообичаено стартува со помалку потентни медикаменти и често е поврзана со помалку несакани ефекти. Доколку употребените агенции се покажат како неефективни, се преминува кон користење на попотентни, а со тоа и потоксични медикаментозни агенции. Top-down терапискиот протокол, пак, започнува со попотентните терапевтски агенции каква што е биолошката, односно имуномодулаторната терапија, и тоа релативно рано во текот на болеста, уште

пред пациентите да станата стероид зависни, и најчесто уште пред гликокортикоидите да бидат вклучени во нивниот третман. За третман на умерена до тешка КБ, актуелните препораки го вклучуваат пристапот одозгора надолу, кој се разликува од конвенционалниот приод на чекање, при што на почетокот се применуваат повеќе потентните медикаменти. Сепак, треба да се земе предвид дека кај пациентите со висок ризик за компликации се јавуваат повеќе компликации при режимот на терапија „Тор down“. Како ризик- фактори за појава на компликации во оваа група на пациенти се вбројуваат млада возраст на почеток на болеста кај пациентите, перианална болест, вклучување на горниот дел на ГИТ, појава на екстраинтестинални манифестации кај болеста, активна употреба на тутун, фистулизиација. Докторандот укажува дека секоја хируршка интервенција треба да биде претпазлива и да се зачува што е можно повеќе од тенкото црево. Во случај на итна состојба, како што се: крвавење, перфорација, апсцес и токсичен мегаколон, потребна е т.н. итна хируршка интервенција. Сите други индикации за оперативен третман, како што се: немање одговор на медикаментозен третман или друг тип на компликации, елективни индикации, сносат различен процент на постоперативни компликации кај пациентите за разлика од итните случаи, поради што самата индикација за оперативен третман носи и различен ризик за полош или подобар постоперативен тек. Актуелните конзервативни и оперативни модалитети на третман се ефективни во контролирањето на болеста, но дури и со оптималниот третман, рецидивите и релапсите остануваат честа појава. Комбинираниот пристап кај ова заболување, вклучувајќи ги и медикаментозниот третман, како и навремената хируршка интервенција се оптималниот третман кај ова заболување, а со самото тоа се подобрува квалитетот на живот на пациентите и се намалуваат трошоците за терапијата. Оперативниот третман е резервиран за пациентите кои развиваат компликации или имаат болест рефрактерна на медикаментозен третман, при што хируршкиот третман би ги олеснил симптомите, навремено би спречил развој на сериозни компликации, би го подобрил квалитетот на живот, а во бројни случаи и би го спасил животот на пациентот. Хируршки зафат со цревна ресекција е избор кај случаите кај кои постојат цревни сегменти кои се акутно или субакутно инфламирани или перфорирани, или во услови на постоење на апсцес или фистула со околен орган, бидејќи ризикот за рекурентна болест по интестиналната ресекција е далеку од занемарлив, водечкиот принцип при интестиналната ресекција треба да биде штедлива ресекција.

Во второто поглавје што се однесува на зададените **цели**, докторандот јасно и прецизно ја наведува примарната цел од која произлегуваат секундарните цели. Основната цел на истражувањето е да се утврди кои предоперативни и интраоперативни ризик-фактори влијаат врз појавата на рани постоперативни компликации, за да се постигне подобрување на лекувањето на заболувањето. Секундарните цели овозможуваат да се одреди стапката на оперативни третирани пациенти од Кронова болест со тип ресекција со анастомоза и трендот на нејзино

движење во нашата популација и да се одреди стапката на рани постоперативни компликации кај испитаниците од нашата популација и нејзиниот тренд на движење во 10 годишниот прегледуван материјал.

Во поглавјето **Материјал и методи** (поглавје 3), докторандот го дефинира дизајнот на своето истражување како ретроспективно-проспективна, аналитичка, рандомизирана студија. Во овој сегмент од трудот се дефинирани групираноста и бројноста на испитаниците, како и критериумите за вклучување и исклучување нивно во истражувањето. Вкупно биле испитани 92 пациенти кои во 10-годишниот предвиден интервал (јануари 2008 г. - јануари 2018 г.) се оперирани на Универзитетската клиника за дигестивна хирургија заради Кронова болест. Во студијата беа вклучени само оние пациенти кои ги исполнуваа инклузионите критериуми како што се пациенти кои се оперирани со илеоколична ресекција со примарна рачно креирана анастомоза во еден или во два слоја, како и различни видови на креирање на анастомозата (термино-терминална, термино-латерална, латеро-латерална), а беа оперирани поради Кронова болест на Универзитетската клиника за дигестивна хирургија поради верифицирана Кронова болест во периодот јануари 2008 г. – јануари 2018 г. Додека, пак, пациентите кои ги исполнуваа ексклузионите критериуми не беа вклучени во студијата. Пациентите беа поделени во две групи, и тоа: испитувана група ИГ (група на пациенти кај кои се јавиле рани постоперативни компликации) и контролна група КГ (група на пациенти кај кои не се јавиле рани постоперативни компликации). Студијата ги вклучи постоперативни компликации, како што се: дехисценција на анастомоза, инфекција на рана, Platz bauch, exitus letalis и перфорации. Делот **Методи** ги дефинира сите постапки: потпишување на информираната согласност, анамнеза, физикален преглед, дијагностички процедури предвидени и претставени во студијата, поделени во двете групи на испитаници според видот на компликациите (субјективни тегоби, отсуство/присуство на ризик-факторите, податоците од физикалниот преглед, биохемиските показатели и др.). Исто така се наведени и објаснети рутинските дијагностички методи, со кои се корелираа показателите на испитувањето, со цел дефинирање на терапевтската вредност на овој метод. Од особено значење за постоперативниот тек е самата индикација за оперативниот зафат, која најчесто, освен клинички аспект, треба да биде верифицирана и со неколку имиџинг-процедури, какви што се нативната рентгенграфија на абдомен, компјутерската томографија на абдомен и на мала карлица, како и сонографијата на абдомен, кои помагаат во поставувањето на индикациите за операција поради компликации како што се перфорацијата, присуството на интраабдоминален апсцес, опструкцијата на цревата и слично. Испитаниците беа лекувани на Клиниката за дигестивна хирургија примарно поради Кронова болест, при што примерокот на испитаници во групите беше направен со почитување на поставените инклузии и ексклузии критериуми. Докторандот детално, со јасен јазички израз, постапно и многу разбирливо ги

изнесува етапите од изведувањето на методот што го воведува и принципите на анализата на добиените податоци, така што методот станува потполно репродуцибилен, прецизно дефиниран и применлив во клиничката практика. Во овој сегмент од поглавјето, докторандот одделно ги дефинирал етапите на изведување на оперативните протоколи, значењето на патохистолошките наоди во комбинација со имунохистолошка детекција на инфламаторен инфилтрат во оперативниот материјал, со посебен осврт на ресекционите маргини на материјалот.

Во четвртото поглавје, докторандот ги дефинира **статистичките методи** во обработката и презентацијата на резултатите. За обработка на базите на податоците користени се стандардни дескриптивни и аналитички биваријантни и мултиваријантни методи. Базите на податоците се формирани со примена на специфични компјутерски програми за таа намена. Нивната обработка е извршена со помош на стандардни дескриптивни и аналитички методи. Атрибутивните статистички серии се анализираат со одредување на коефициент на односи, пропорции, стапки и со утврдување на статистичката значајност меѓу откриените разлики - тест на разлики - Difference тест. Нумеричките серии се анализирани со мерки на централна тенденција и со мерки на дисперзија на податоците (просек и стандардна девијација). Статистичката сигнификантност на разликите се анализира со Mann-Whitney U тест, Линеарен тренд, додека корелативните-асоцијациони односи се реализираат со помош на Pearson Chi square. За квантифицирањена сигнификантните фактори се одредуваше односот на предимство/превага (вкрстен однос) Odds Ratio (OR), а Roc-крива за одредување на предиктор. Со Shapiro-Wilk's тест се испитуваше нормалната распределба на варијаблите. За CI е дефинирана статистичката значајност за ниво на грешка помало од 0,05 (p). Сите дефинирани варијабли од статистичките серии во истражувањето се прикажани табеларно и графички.

Резултатите од докторската дисертација се прикажани во петото поглавје. Во овој дел од трудот, докторандот ги изнесува своите резултати соодветно, и следејќи го редоследот на зададените цели постапно, детално и во наративен стил и табеларно и графички, при што текстот секогаш одлично корелира со резултатите претставени во табелите и графиконите. Со оглед на тоа дека се работи за контролирана аналитичка студија, пациентите беа поделени во две групи. Притоа станува збор за оперирани пациенти поради Кронова болест кои се јавиле компликации во раниот постоперативен период што ја претставува испитуваната група и група на пациенти кај кои во 10-годишниот испитуван период не се јавиле постоперативни компликации. Бројот на пациенти од испитуваната група ја дадоа стапката на појава на постоперативни компликации во раниот постоперативен период, стапка која го достигнува ако не и надминува горниот лимит на интервалот во кој се движат постоперативните компликации во земјите низ светот, особено во западниот свет. Резултатите во поглед на половата

дистрибуција кај двете групи на пациенти покажаа дека се регистрира статистички сигнификантна поврзаност помеѓу регистрацијата на компликации и полот на пациентот. Притоа машкиот пол ја зголемува шансата за регистрација на постоперативни компликации за еден и пол пат и поради присуство на други фактори на ризици, од што произлегува проблем на планирање на типот на оперативниот зафат и предоперативната подготовка кај машките пациенти со присутни дополнителни ризик-фактори. Се покажаа статистички сигнификантна поврзаност помеѓу појавата на постоперативни компликации и вредноста на тоталните протеини, како и статистичка значајност и предикторна вредност на намалените вредности на албумините и појавата на компликации. Докторандот истакнува дека вредностите на вкупните протеини во испитуваната група се движеа од 21 до 56 g/L што одговара на просечна вредност од 41,6 g/L, кои вредности се значајно помали од вредностите што се опсервирани кај пациентите од контролната група каде што просечната вредност на тоталните протеини е 60,4g/L. Слични резултати се добиените и за вредностите на албумини, односно просечните вредности на концентрацијата на албумини во испитуваната група кои сигнификантно се разликуваат од просечната концентрација во контролната група 24 g/L наспроти 35 g/L. Лошата нутриција односно потхранетоста се покажа дека е поврзана со зголемени стапки на хируршки морбидитет поради низа фактори. Притоа серумскиот албумин е објективен маркер на нутритивниот статус и е индекс кој ја рефлектира инфламацијата, а дополнително на сето тоа албуминот има важна улога во заздравувањето на раните и синтезата на колагенот. Во дисертацијата се истакнува дека хипоалбуминемијата е резултат на комбинирани ефекти на инфламација и малнутриција. Во студијата се прикажани резултатите од анализата на предоперативните вредности на еритроцитите и концентрациите на хемоглобинот кои покажаа дека предоперативната вредност на намалените вредности на Ер и на концентрациите на хемоглобинот делуваат предикторно на појавата на постоперативни компликации, односно дека се регистрира статистички сигнификантна поврзаност помеѓу појавата на компликации и намалените вредности на Ер, односно на хемоглобинските концентрации. Оттука овој наод во студијата води до тоа да се заклучи дека е неопходно внимателно разгледување и адекватно интервенирање со цел корекција на преоперативната анемија кај најголем дел од пациентите. Понатаму во поглавјето се потенцира дека компензаторни одговори се инсуфициентни да одржат адекватна достава на кислород во ткивата, тогаш падот на парцијалниот притисок на кислородот тригерира започнување на каскада на интрацелуларни механизми на адаптација кои водат кон метаболно префрлање кон анаеробното користење на гликозата, што во преоперативниот период овие компензаторни механизми може да бидат преоптоварени. Причина за имбалансот меѓу кислородната достава и потребите за кислород лежат во низа промени кои предизвикуваат или намалена кислородна достава или зголемени кислородни потреби. Консекутивни причини

за намалена достава на кислород се редуцирањето на концентрациите на СО како резултат на хиповолемијата или срцевата депресија од страна на лекови какви што се анестетиците, пад на кислородната сатурација поради ателектаза, постоперативна пневмонија или тромбемболичен настан, понатамошни намалување на хемоглобинските концентрации како последица на хируршката крвотвораба или инхибиција на еритропоезата поради променетото цитокинско милје, зголемен афинитет на хемоглобинот за кислород поради поместување кон лево на ODC-кривата поради хипотермијата. Од друга страна пак, болката, треската и одговорот на стрес придонесуваат за зголемување на потребите од кислород. Во студијата е анализиран дополнителен ризик фактор за постоперативни компликации, земање на имуномодулатори во преоперативниот период кој не се покажа релевантен и статистички зависен. Истиот резултат е добиен за употреба на имуносупресивната терапија. Во студијата немале учество пациенти третирани со најновите биолошки модалитети на третман. Како мошне интересен сегмент во оваа студија биле апсцеси кај пациенти од испитуваната група кои покажаа статистичка сигнификантност во однос на јавувањето на постоперативните компликации. Изработениот вкрстен однос покажа уште дека предоперативните апсцеси делуваат предикторно за појавата на постоперативните компликации, при што се покажа дека овие резултати и заклучоци се конзистентни со тековните мислења и препораки за тоа дека абдоминалните абсцеси би можеле да бидат третирани со конзервативни методи, каква што, на пример, е перкутанта дренажа и антибиотскиот третман, со цел да се направи обид да се одложи хируршкиот зафат во услови на една ваква акутна состојба. Слични ризик- фактори се интраабдоминален апсцес и фистули, кои се воедно фактор- предиктор за постоперативен морбидитет. Се истакнува дека присуството на вакви септични компликации на самата болест како што е постоењето на апсцесите и консекутивната појава на постоперативниот морбидитет може да делуваат дека се последица на итноста, односно ургентноста на самата индикација за оперативен третман. Овие соодноси се покажаа помалку драстични во испитуваната група на пациенти каде односот меѓу итно и елективно оперираните пациенти изнесувало околу 3:1, додека, пак, пропорцијата меѓу постоење и непостоење на апсцеси односно фистули изнесувало околу 1:1. Со тоа докторандот ја исклучува претпоставката дека постоењето на абсцеси е во склоп на итната индикација за оперативен третман, а силно ја нагласува тезата дека непостоењето на интра- абдоминални абсцеси и фистули е силен независен позитивен предиктор за подобар и помалку комплициран постоперативен период. Во истото поглавје се увиде односот на другите разгледувани интраоперативни фактори на ризик, при што предмет на анализа беше времетраењето на оперативниот зафат. Резултатите добиени од податоците покажаа дека разликата помеѓу просечното времетраење на операцијата помеѓу двете групи е статистички несигнификантна. Хируршката интервенција кај Кроновата болест најчесто вклучува ресекција на сегмент од

цревата кој е видливо инволвиран во инфламаторниот процес со последователна ресторација на интестиналниот континуитет со некој вид на анастомоза. Како посебен ентитет беше анализиран факторот на ресекција со анастомоза како модалитет на хируршки третман. Во поглед на ресекционите маргини, резултатите од во студија покажаа дека не се регистрира статистички сигнификантна поврзаност меѓу групите и ресекционите маргини. Притоа за испитувана група беа земени само пациентите кај кои се јавила дехисценција на анастомоза наспроти сите други пациенти кај кои не дојде до оваа постоперативна компликација. Резултатите покажуваа дека заздравувањето на интестиналните анастомози е возможно и во присуство на активна болест. Докторандот истакнува дека при оперативните зафати на пациенти со Кророва болест со креирање анастомози, постојат повеќе фактори кои треба да се земат предвид, како што се ризкот за рецидив на болеста и потребата од реоперација. Ова, исто така, може да влијае на изборот на анастомотската техника. Пациентите од студијата беа оперирани со илеоколична ресекција со рачно шиена примарна анастомоза во еден или два слоја, и тоа термино-терминална, термино-латерална и латеро-латерална анастомоза. Покрај тоа, во студијата е направена анализа на стапката на дехисценции кај различно креираните анастомози, и тоа кај термино-ерминалните, латеро-латералните и термино-латералните, при што се покажа дека процентуалната разлика која се регистрира во однос на регистрација на компликации кај одредени анастомози е статистички несигнификантна за $p > 0.05$ ($p = 0.0774$, $p = 0.3538$, $p = 0.3172$). Притоа слична пропорција отпаѓа на термино терминалните и латеро-латералните анастомози, додека, пак, на термино-латералните отпаѓа најмал процент. Во анализата се покажа дека стапката на јавување на дехисценции помеѓу различните анастомози е ниска, иако разликата е статистички несигнификантна сепак процентот е помал кај термино-терминалните анастомози, што пак се должи на физиолошкото моделирање и попрецизното апроксимирање на интестиналните краеве кај овој тип на анастомози без оставање на слеп простор кој би бил потенцијален извор на инфективен процес.

Шестата глава е посветена на **дикусијата**. Во неа, докторандот кратко потсетува на спецификите на Кроровата болест, целите на лекувањето, дијагностичките методи, можните компликации и причините за неопходноста на реоперации, при што го истакнува местото и значењето на конвенционалните анатоомо-морфолошки дијагностички процедури во нивната дијагностика, но го потенцира и значењето на примената на лабораториските и клиничките испитувања, особено оние што покрај визуелна, овозможуваат и прецизна квантитативно-квалитативна проценка. Во поглавјето се истакнува потреба за оптимизирање на пациенти со Кророва болест уште пред да стигнат на оперативниот стол. Потоа, докторандот, следејќи ги зададените цели, ги анализира своите резултати, ги преточува во клиничко-дијагностичко-оперативни опсервации и заклучоци и ги компарира со резултатите од досега објавените

слични студии. Покажува критичност во споредбата на сопствениот методолошки протокол со протоколите предложени и применети од другите автори, нагласувајќи ги предностите и слабостите на едните и другите, детално ги споредува дизајните на својата и другите слични студии, карактеристиките на испитуваните групи, како и добиените сопствени резултати и резултати од други соопштенија.

Во **заклучните согледувања** прикажани во седмото поглавје, кандидатот концизно и јасно ги сумира резултатите и констатира дека не се регистрира тренд на пораст кај стапката на појава на постоперативни компликации. Испитувана е стапката на рани постоперативни компликации кај пациентите оперирани поради компликации на Кроновата болест со примарна ресекција со анастомоза, при што се доби просечен резултат кој изнесувал 40,2 %. Обработката на податоците прикажа дека итноста на индикацијата за оперативен зафат, посебно кај машкиот пол, предоперативните вредности на инфламаторните параметри C-Reactive Protein (CRP) и леукоцити (LE), анемијата, хипоалбуминемијата и хипопротеинемијата, интраоперативниот наод на апсцеси и фистули, позитивно корелираа со појавата на рани постоперативни компликации. Леукоцитозата и серумските концентрации на C- reactive protein се покажаа како најсилни предиктори за појавата на рани постоперативни компликации. Примањето на кортикостероидна, односно имunosупресивна терапија не покажа статистички сигнификантна разлика помеѓу групите. Сепак се регистрираа подолготрајни примања на терапија кај пациенти од испитуваната група. Возраста, времетраењето на оперативниот зафат, видот на рачно шиена анастомоза, како и статусот на ресекционите маргини не покажаа поврзаност со појавата на постоперативни компликации во раниот постоперативен период. Предоперативното оптимизирање на пациентите според студијата е императив за намалување на стапка на појава на постоперативни компликации. Во студијата се потенцира дека е неопходно мултидисциплинарно здружување за изработка на регистри, план и протоколи за третман на пациентите со Кронова болест и инфламаторни цревни заболувања во Р, Македонија.

Во **осмото** поглавје е наведена цитираната литература, во која се содржани 147 референции, правилно нумерирани и цитирани, и таа ги опфаќа последните податоци објавени од оваа област.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Владимир Јоксимовиќ, со наслов **РИЗИК-ФАКТОРИ АСОЦИРАНИ СО ПОЈАВА НА РАНИ ПОСТОПЕРАТИВНИ КОМПЛИКАЦИИ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО КРОНОВА БОЛЕСТ**, претставува истражување во областа на дигестивната хирургија. Изработката на темата на оваа докторска дисертација ја оствари главната цел. Научно и

методолошки прецизно, кандидатот д-р Владимир Јоксимовиќ ги утврди ризик-факторите асоцирани со појава на рани постоперативни компликации кај пациенти со Кронова болест, од каде што произлегоа препораки за понатамошен третман на оваа состојба.

Докторската дисертација на кандидатот д-р Владимир Јоксимовиќ, со наслов **РИЗИК ФАКТОРИ АСОЦИРАНИ СО ПОЈАВА НА РАНИ ПОСТОПЕРАТИВНИ КОМПЛИКАЦИИ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО КРОНОВА БОЛЕСТ**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Vladimir Joksimovic, Aleksandar Karagjozov, Gjorgji Jota, Ilija Milev, Radomir Gelevski: Risk Factors for early Postoperative complications after surgery for Crohns disease, објавен: Journal of the Faculty of Medicine in Nis 2014;31(3):147-154
2. Joksimovic V, Jankulovski N, Antovic S, Manceva Lj, Joksimovic M: „ The occurrence of postoperative complications in patients undergoing surgery due to complications from Crohn’s disease: case report, објавен: Мак. Мед. Преглед 2017;71(3) 200-204.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главен научен придонес на кандидатот е придонесот во начинот на третманот на Кронова болест, со посебен осврт на раните компликации. Подрачје на примена и ограничувања: главното подрачје на примена е во дигестивната хирургија. Според податоците од светската литература, раните компликации на Кроновата болест се чести кај итни недобро припремени пациенти за чие решавање е неопходен итен оперативен третман. Пациентите имаат повисока стапка на постоперативни компликации особено анастомотски компликации кои водат до интраабдоминална сепса, за разлика од сите други пациенти подложени на абдоминален хируршки третман поради неинфламаторно заболување. Она што сепак се забележува низ литературата низ светот е дека сепак стапката на постоперативни компликации кај пациентите оперирани поради Кронова болест е повисока од стапката на постоперативен морбидитет кај пациенти оперирани поради други бенигни болести. Сериозните постоперативни компликации како

дехисценција на анастомозата и интраабдоминалните септични компликации почесто се јавуваат кај Кроновата болест отколку кај другите интестинални заболувања. Овие компликации значајно влијаат на квалитетот на живот на оперираните пациенти, истовремено негативно афектирајќи го нивното ментално и психичко здравје. Токму поради тоа, идеалниот тајминг за хируршка интервенција, која привилегија би ја имале елективно оперираните пациенти, би значел земање предвид на квалитетот на живот на пациентите, евалуација на нутритивниот статус, како и одговорот на медикаментозната терапија. Неопходно е навремено препознавање и избегнување на пролонгираниот медикаментозен третман, односно агресивна медикаментозна терапија кај пациенти без соодветен одговор на неа или, пак, во услови на постоење на болест со стриктури. Објавените стапки на постоперативните компликации се движат од 2,3 до 40 % за инфекција на раната, 2,6 до 14 % за абдоминални абсцеси, 1 до 17 % за дехисценција на рана и до 7% за постоперативна смрт. Обработката на податоците покажа дека итноста на индикацијата за оперативен зафат, машкиот пол, предоперативните вредности на инфламаторните параметри C-Reactive Protein (CRP) и леукоцити (LE), анемијата, хипоалбуминемијата и хипопротеинемијата, интраоперативниот наод на апсцеси и фистули, позитивно корелираат со појавата на рани постоперативни компликации. Леукоцитозата и серумските концентрации на C-reactive protein се покажаа како најјаки предиктори за појавата на рани постоперативни компликации. Оваа студија отвора можност за спроведување на предоперативното оптимизирање на пациентите од нашата популација, што е императив за во иднина, во услови на постоење на горенаведената висока стапка на појава на постоперативни компликации.

Дополнителни истражувања во оваа област се со цел понатамошно унапредување на оперативните техники и подобар клинички исход. Комисијата има чест да му предложи на Наставно–научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот д-р Владимир Јоксимовиќ, со наслов РИЗИК-ФАКТОРИ АСОЦИИРАНИ СО ПОЈАВА НА РАНИ ПОСТОПЕРАТИВНИ КОМПЛИКАЦИИ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО КРОНОВА БОЛЕСТ.

КОМИСИЈА

1. Доц. д-р Светозар Антовиќ с.р
2. Проф. д-р Никола Јанкуловски с.р
3. Проф. д-р Магдалена Генадиева – Димитрова с.р
4. Проф. д-р Лилјана Спасевска с.р
5. Проф. д-р Милка Здравковска с.р

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЛАПАРОСКОПСКИ АСИСТИРАНА ТЕХНИКА НА ПЕРКУТАНО ЗАТВОРАЊЕ НА ВНАТРЕШНИОТ ИНГВИНАЛЕН ПРСТЕН НАСПРОТИ ОТВОРЕНА КОНВЕНЦИОНАЛНА ТЕХНИКА ЗА ТРЕТМАН НА ИНДИРЕКТНИ ИНГВИНАЛНИ ХЕРНИИ КАЈ ДЕЦА“ ОД Д-Р ТОНИ РИСТЕСКИ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на IX редовна седница одржана на 20.2.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот д-р Тони Ристески, под наслов „Лапароскопски асистирани техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен наспроти отворена конвенционална техника за третман на индиректни хернии кај деца“, во состав: проф. д-р Перо Петровски (претседател), проф. д-р Горан Кондов (ментор), проф. д-р Миле Петровски (член), проф. д-р Никола Јанкуловски (член) и проф. д-р Милка Здравковска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Тони Ристески, со наслов „Лапароскопски асистирани техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен наспроти отворена конвенционална техника за третман на индиректни хернии кај деца“, содржи 178 страници компјутерски обработен текст во фонт Arial, со проред од 1,5 и големина на букви од 12, со 182 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 10 глави. Деловите се систематизирани во точки и потточки, со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата, која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, обработена е темата за ингвинална хернија како генерален проблем и нејзините епидемиолошки карактеристики, ингвинална хернија кај педијатриската популација, историја на ингвинална хернија, видови и етиологија. Понатаму, прикажани се ембриологијата, патогенезата и анатомијата на ингвиналниот предел, неговото крвоснабдување и инервација. Обработени се класификацијата на ингвиналните хернии, нејзината клиничка слика и дијагноза, како и дијагностички иследувањата. Обработени се принципите за диференцијална дијагноза и асоцирани болести со ингвиналната хернија, индикациите за третман и видовите на третман. Детално се образложени принципите на отворена конвенционална хируршка техника и лапароскопска херниопластика, како и споредба помеѓу двете техники, како и компликации од самиот хируршки третман.

Како **мотив** за истражувањето за докторскиот труд, кандидатот ја потенцира важноста на ингвиналната хернија како хируршка состојба, инциденцата и сериозноста на состојбата. Се обработува и важноста од безбеден третман, со што е можно помалку компликации.

Истражувањето е прво од ваков вид во нашата Република, кое ги споредува ефектите од две различни хируршки техники за третман на ингвинална хернија во детска возраст. Направена е споредба на предностите и недостатоците на отворената конвенционална техника за третман на ингвиналните хернии наспроти лапароскопски асистираната техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен кај ингвинална хернија во детска возраст до 14 години, и укажува на оригинални согледувања во однос на изборот на хируршката техника. Сите обработени пациенти се следени на Универзитетската клиника за детска хирургија во Скопје, каде што се третираат пациенти со отворената класична и лапароскопска херниопластика, со што е возможно споредување на резултатите од другите земји, преку што може да се укаже на предностите за избор на определена хируршка техника.

Кандидатот ги наведува следниве **цели** за изработка на трудот:

Генерална цел

Истражувањето има за цел да направи споредба помеѓу отворената конвенционална техника за третман на ингвиналните хернии наспроти лапароскопски асистираната

техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен кај женски деца и да укаже на евентуалните разлики и причини за постигнатиот ефект.

Секундарни цели

1. Да се согледа евентуалното влијание на социодемографските и клиничките карактеристики на пациентите од испитуваната и контролната група врз согледаните разлики и ефектите постигнати со употребата на секоја од двете анализирани хируршки техники.

2. Да се евалуираат предностите/недостатоците на лапароскопски асистирана техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен кај женските деца споредено со отворената конвенционална техника за третман на ингвиналните хернии.

3. Да се утврдат предиктивните фактори и степенот на нивното делување за постигнатиот ефект од отворената конвенционална хируршка техника наспроти лапароскопски асистираната техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен кај женските деца.

Во следното поглавје, кандидатот ги образложува **хипотезите** на докторската дисертација. Наведени се 5 хипотези:

Х1. Постои сигнификантна разлика помеѓу отворената хируршка техника и лапароскопски асистираната техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен во однос на можноста да биде експлориран и контралатералниот внатрешен ингвинален прстен, и можноста од негово затворање во еден акт.

Х2. Постои сигнификантна разлика помеѓу испитаниците третирани со отворена хируршка техника и лапароскопски асистираната техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен во однос на можноста од појава на постоперативната болка.

Х3. Постои сигнификантна разлика помеѓу испитаниците третирани со отворена хируршка техника и лапароскопски асистирана техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен во однос на постигнатиот козметички ефект.

X4. Постои сигнификантна разлика помеѓу отворениот хируршки пристап и лапароскопски асистирана техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен во однос на предиктивните фактори за постигнатиот ефект од третманот.

X5. Компликациите од третманот се сигнификантно почести кај испитаниците со ингвинална хернија третирани со лапароскопски асистирана техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен споредено со оние третирани со отворена хируршка техника.

Материјалот и методите се детално обработени во петтото поглавје. Образложен е дизајнот на истражувањето кое претставува проспективна клиничка студија, која е изведена на Универзитетската клиника за детска хирургија во Скопје, во периодот од 2015 до 2017 година. Во студијата се обработени клинички обработени материјали на педијатриски пациенти, со дијагностицирана вродена индиректна ингвинална хернија, третирани со отворена конвенционална хируршка техника на херниопластика (ОХ) и лапароскопски асистирана техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен (PIRS). За исполнување на целите на истражувањето се користени податоци добиени од самите пациенти, родителот/старателот на пациентот, податоци од достапната медицинска документација на Клиниката, како и согледувања на истражувачот.

Примерокот на испитаници го сочинуваат 98 женски деца на возраст до 14 години, со клинички дијагностицирана ингвинална хернија. Обработени се карактеристиките на примерокот, критериумите за селекција, инклузиите и ексклузиите критериуми. Во поглавјето „Материјал и методи“, кандидатот ја дефинира клиничката дијагноза на ингвинална хернија, ги објаснува оперативните техники, отворената конвенционална техника за третман на ингвиналните хернии и лапароскопски асистираната техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен. Протоколот на следење на пациентите, анкетниот прашалник и согласноста за оперативен третман се исто така дел од поглавјето „Материјал и методи“.

Статистичка обработка

Податоците добиени со истражувањето беа обработени во соодветни статистички програми (Statistica for Windows 7,0 и SPSS верзија 14), и прикажани табеларно и графички.

Анализата на атрибутивните (квалитативни) серии беше правена преку одредување на коефициент на односи, пропорции и стапки. Нумеричките (квантитативни) серии беа

анализирани со употреба на мерките на централна тенденција и мерки на дисперзија (стандардна девијација и стандардна грешка).

Chi square, Kolmogorov - Smirnov тест за еден или два примерока и Fischer exact-тест беа користени за компарирање на одредени белези меѓу двете групи на испитаници како и за утврдување на асоцијацијата меѓу одредени белези во групата испитаници. Spearman Rang Order Correlation-тест беше користен за утврдување на корелацијата меѓу две варијабли, додека мултипла корелација и регресија беа користени за утврдување на корелација меѓу една зависна и повеќе независни варијабли.

Кај нумеричките серии со нормална дистрибуција, сигнификантноста на разликата беше тестирана со Student-ов t-тест додека за споредба на просечните вредности на нумеричките серии со неправилна дистрибуција беше користен непараметарски тест за независни примероци (MannWhitneyUтест). Пресметувањето на ризиците се одредуваше со помош на стапки на предимство (Odd ratio – OR). Мултиплинеарна и мултипла логистичка регресиона анализа беше употребена за одредување и квантифицирање на независните значајни фактори за ефект на методите. За утврдување на статистичка значајност беше користено ниво на сигнификантност од $p < 0,05$.

Резултати

Резултатите од презентираната студија се прикажани табеларно и со графикони, кои што го олеснуваат нивното следење.

Во почетокот на поглавјето, кандидатот ги презентира генералните карактеристики на примерокот, со анализа на примерокот според повеќе варијабли: возраст, тежина, место на живеење, националност и фамилијарна историја. Следува објаснување на дијагностичките карактеристики на примерокот.

Во делот за клинички карактеристики на примерокот, анализа на примерокот според страна на лоцираност на хернијата, време од клиничката презентација на хернијата, постоење на дискомфорт, болка, оток, број на присутни симптоми и претходна операција на абдомен. Во делот за третман, примерокот се анализира според тип на употребена техника, број на портови, анализа на скриена хернија, должина на интервенцијата, конверзија од лапароскопска кон отворена интервенција. Во пост тераписката евалуација на примерокот, анализирани се: постоперативен престој во болница, време до активна положба во кревет, време до вертикализација, појава на болка, постоперативни

компликации, употреба на аналгетска терапија, дози на аналгетици, појава на постоперативно гадење, хронична болка, бинарна анализа на просечната должина на хоспитализација и одредени параметри по групи и бинарна анализа на просечното време до целосно враќање на секојдневните активности на детето и одредени параметри по групи и анализа на примерокот по задоволство и важност од естетскиот изглед на белегот.

Во **дискусијата** е направена споредба на добиените резултати и сознанија од научноистражувачката работа презентирани во докторската теза на д-р Тони Ристески со досега објавените слични меѓународни студии на истата тема и толкувања на можните причини за сличностите и разликите во резултатите.

Во деветтото поглавје, кандидатот ги наведува **заклучоците**, согласно со добиените резултати од спроведеното истражување.

1. Во испитуваната група третирана со PIRS, просечната должина на интервенцијата изнесува $29,5 \pm 6,8$ минути, додека во контролната група третирана со отворена техника, таа изнесува $44 \pm 4,2$ минути. За $p < 0,05$, согледана е сигнификантна разлика помеѓу двете групи во однос на просечната должина на интервенцијата (Mann-Whitney U Test: $Z = -6,7598$, $p = 0,00001$), во прилог на сигнификантно пократка интервенција во испитуваната група третирана со PIRS-техника.

2. За двострана ингвинална хернија или за третман на дополнително откриена контралатерална хернија во испитуваната група со употребена PIRS-техника, просечната должина на интервенцијата изнесува $43,6 \pm 7,2$ минути, додека во контролната група третирана со отворена техника, просечната должина изнесува 97 ± 8 минути.

За $p < 0,05$, утврдена е сигнификантна разлика помеѓу двете групи во однос на просечната должина на интервенцијата (Mann-Whitney U Test: $Z = -3,0451$, $p = 0,0023$) во прилог на сигнификантно пократка интервенција во испитуваната група третирана со PIRS-техника.

3. Во нашата испитувана серија каде што е употребена PIRS-техника во средниот период на следење на децата од минимум 3 месеци до максимум 2 години, не беше забележана појава на рекурентна хернија од истата страна, ниту појава на метахрона хернија од спротивната страна во постоперативниот период. Утврдено е дека нашата процедура има висока стапка на успех и ниска инциденца на компликации.

4. Кај сите испитаници третиран со PIRS-техника направена е интраоперативна проценка на скриена хернија, односно отворен контралатерален PPV, каде што беше утврдено дека кај 33 (67,3%) од испитаниците немало, а кај 16 (32,7%) имало присуство на скриена хернија. Во рамките на испитуваната група, сите скриени хернии, и тоа 16 (100%), беа истовремено третиран во рамките на самата PIRS-техника.

5. Во испитуваната група третирана со PIRS техника, просечната должина на хоспитализацијата изнесува $14,1 \pm 3,1$ часа, додека во контролната група на испитаници третирана со отворена техника, просечната должина изнесува $44 \pm 4,2$ часа. За $p < 0,05$, согледана е сигнификантна разлика помеѓу двете групи во однос на просечната хоспитализација (Mann-Whitney U Test: $Z = -8,4729, p = 0,00001$), во прилог на сигнификантно пократка хоспитализација на пациентите од испитуваната група третирана со PIRS-техника.

6. Кај пациентите третиран со PIRS-техника, времето до вертикализација било $3,6 \pm 0,8$ часа, а кај оние третирана со отворена техника тоа било $5,7 \pm 0,7$ часа. За $p < 0,05$, утврдена беше сигнификантна разлика помеѓу двете групи во однос на просечното време до вертикализација (Mann-Whitney U Test: $Z = -7,9578, p = 0,00001$) во прилог на сигнификантно пократко време кај пациентите третиран со PIRS-техника.

7. Во групата третирана со PIRS-техника, времето до целосно враќање на нормална положба во кревет било $2,6 \pm 0,6$ часа, со минимално време од 2 и максимално време од 4 часа. Во групата на испитаници третирана со отворена техника, времето до целосно враќање на нормална положба во кревет било $4,2 \pm 0,6$ часа, со минимално време од 3 и максимално време од 6 часа. Утврдена е сигнификантна разлика помеѓу двете групи во однос на просечното време до целосно враќање на нормална положба во кревет (Mann-Whitney U Test: $Z = -7,7908, p = 0,00001$) за $p < 0,05$, во прилог на сигнификантно пократко време кај пациентите третиран со PIRS-техника.

8. Униваријантната линеарна регресиона анализа укажа дека во групата третирана со PIRS-техника, времето до вертикализација е сигнификантно врзано со времетраењето на интервенцијата. Во оваа група, зголемувањето на времетраењето на интервенцијата за 1 минута сигнификантно го зголемува времето до вертикализација за 0,046 (0,027 до 0,065; $p < 0,0001$) минути (Табела 27).

9. Во нашата испитувана серија се согледа дека од вкупно 49 (100%) испитаници во испитуваната група до конверзија во отворена техника дошло само кај 2 (4,1%) случаја додека кај 47 (95,9%) лапароскопската интервенција поминала непречено. Кај две деца беше дијагностицирана sliding хернија, со дел од овариум акретен во влезот на внатрешниот ингвинален прстен, со невозможност за враќање на овариумот во абдоминалната празнина, и неможност за изведување на PIRS-техниката, при што мораше да се направи конверзија, и операцијата да се заврши со отворена техника.

10. Согласно со униваријантната регресиона анализа, зголемувањето на времетраењето на интервенцијата за 1 минута сигнификантно го намалува постоперативниот престој за 0,166 (0,085-0,248; $p < 0,0001$) минути во испитуваната група и за 0,204 (0,071-0,336; $p < 0,071$) минути во контролната група. Мултиплната линеарна регресиона анализа укажа дека во ИСПИТУВАНАТА ГРУПА, траењето на интервенцијата како значаен предиктивен фактор влијае на варијабилитетот на должината на хоспитализација со 26,6% ($R^2 = 0,266$). Во КОНТРОЛНАТА ГРУПА, траењето на интервенцијата како значаен предиктивен фактор влијае на варијабилитетот на должината на хоспитализација со 16,8% ($R^2 = 0,168$).

11. Испитаниците од двете групи, во нашата испитувана серија беа анализирани во однос на постоење на интраоперативни компликации, васкуларна повреда, компликации на место на инсерција на троакар, висцерална повреда и невролошка повреда на нерви. Анализата на сите споменати параметри индивидуално во двете групи укажа дека тие не биле регистрирани кај ниеден од пациентите во групите.

12. Во испитуваната група третирана со PIRS-техника, просечната оцена за болка според ВАС-скалата изнесувала $0,3 \pm 0,5$, додека кај испитаниците третирани со отворена техника, просечната оцена за болка според ВАС-скалата изнесувал $2,5 \pm 1,6$ со сигнификантна разлика помеѓу двете групи (Mann-Whitney U Test: $Z = -7,3219$, $p = 0,00001$) во прилог на сигнификантно помала болка кај пациентите третирани со PIRS-техника.

13. Веројатноста пациентите третирани со отворена техника да користат аналгетска терапија е за 34,7 пати сигнификантно поголема споредено со пациентите третирани со PIRS-техника [$OR = 234,3$ (10,3 – 116,6) 99% CI].

14. Анализата укажа дека во групата третирана со PIRS-техника, сите 4 (100%) испитаници кои примале аналгетска терапија примиле само една доза споредено со пациентите третирани со отворена техника каде што 17 (45,9%) примале повеќе од две дози.

15. Во групата третирана со PIRS-техника без постоперативна болка во ингвинален предел биле 49 (100%) од испитаниците, додека во групата на испитаници третирана со отворена техника без/со постоперативна болка биле 47 (95,9%) v.s 2 (4,1%).

16. Утврдена беше сигнификантна разлика помеѓу двете групи во однос на просечната должина на лузна во правец на ингвинум десно (Mann-Whitney U Test: $Z = -5,7879$, $p = 0,00001$) во прилог на сигнификантно помала лузна кај пациентите од испитуваната група.

17. Утврдена беше сигнификантна асоцијација меѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците и ставот за тоа колку лузната ја нарушува естетиката (Fisher Friedman Exact test: $p = 0,00001$) во прилог на отсуство од нарушена естетика кај испитаниците третирани со PIRS-техниката.

18. Методот по PIRS е безбедна и ефикасна процедура која треба да се смета за прифатлива алтернатива на традиционалниот отворен хируршки пристап. Со контралатерално експлорирање и затворање на асимптоматскиот внатрешен ингвинален прстен може да се спречи појава на контралатерална ингвинална хернија и на тој начин да се исклучи потребата за дополнителна операција подоцна во текот на животот на детето. Оваа техника е добро етаблирана на нашата Клиника, операторите, односно хирурзите кои ја изведуваат техниката се веќе квалификувани, така што се планира истата техника да биде имплементирана и кај момчињата. Искуството потребно за изведување на лапароскопската техника, поврзано со брзото усовршување и задоволството на родителите од избраната интервенција, ја зацврсти позицијата на оваа техника како нов стандард на третман на ингвинална хернија на нашата Клиника.

Во десеттата глава е презентирана цитираната **литература**, којашто се состои од 182 одредници, правилно нумерирани и цитирани, со вклучување и на најрецентни објави од оваа област.

Содржината на анекс I е **листа на табели** на докторската теза, а анекс II е **листа на слики и графици**.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Тони Ристески, со наслов „Лапароскопски асистирана техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен наспроти отворена конвенционална техника за третман на индиректни хернии кај деца“, претставува истражување од областа на детската хирургија. Изработката на темата на оваа докторска дисертација ја реализира главната цел. Научно и методолошки прецизно, кандидатот д-р Тони Ристески направи споредба на отворената конвенционална техника за третман на ингвиналните хернии наспроти лапароскопски асистираната техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен кај ингвинална хернија во детската возраст, од каде што произлегоа препораки за понатамошен третман на оваа состојба.

Докторската дисертација на кандидатот д-р Тони Ристески, со наслов „Лапароскопски асистирана техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен наспроти отворена конвенционална техника за третман на индиректни хернии кај деца“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува условите и стандардите за изработка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. **Споредба на лапароскопска херниопластика со конвенционална техника кај женски деца со индиректна ингвинална хернија**
Comparison of laparoscopic hernia repair with conventional technique in female children with indirect inguinal hernia
Тони Ристески¹, Ристо Симеонов¹, Шабан Мемети¹, Весна Наунова¹, Миле Петровски¹
 Архиви на јавното здравје- Vol.9 No.1 2017 стр.18-25
2. **Laparoscopic hernioplasty in the treatment of inguinal hernias in female children.**

Risteski T., Simeonov R., Cvetanoska V., Petrovski M.

Journal of Macedonian Association of Physiologist and Antropologist Physioacta

Vol.11-No1 2017 paper 101-8. UDK:616.383.9-007.43-089.844-055.25

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главен научен придонес на кандидатот е придонесот во начинот на третман на ингвиналната хернија во детската возраст.

Подрачје на примена и ограничувања: главното подрачје на примена е во детската хирургија.

Според податоците од светската литература за ингвинална хернија во детска возраст, таа претставува најчеста дијагноза за која се консултира детски хирург, а хируршкиот третман на ингвинална хернија е една од најчесто изведуваните операции во детската хирургија. Инциденцијата на ингвинална хернија варира согласно со возраста на новороденото. Таа изнесува од 3 до 5 % кај доносени новороденчињата, од 10 до 30 % кај недоносени новороденчиња, околу 13 % кај новороденчињата родени пред 33. гестациска недела, и 30 % кај доенчиња со родилна тежина помала од 1000 грама. Поради тоа од голема важност е навремена дијагноза и безбеден оперативен третман, со што е можно помала стапка на оперативни и постоперативни компликации.

За таа цел, истражувањето направи споредба на отворената конвенционална техника за третман на ингвиналните хернии наспроти лапароскопски асистираната техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен кај ингвинална хернија кај женски деца на возраст до 14 години, земајќи предвид повеќе фактори и карактеристики; направена е анализа на социодемографските и клинички карактеристики на пациентите од испитуваната и контролната група и важноста на утврдување на евентуалните разлики: се евалуираа ефектите од класичната конвенционална хируршка техника за третман на ингвинална хернија; се евалуираа ефектите од лапароскопската херниопластика (PIRS-техника); се утврдија разликите во постигнатиот ефект од класичниот наспроти лапароскопскиот третман на ингвиналната хернија во детска возраст и се селектираа евентуалните предиктивни фактори и степенот на нивното делување.

Оваа студија отвора можност за спроведување на дополнителни истражувања во оваа област со цел понатамошно унапредување на оперативните техники и подобар клинички исход.

Комисијата има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот д-р Тони Ристески, со наслов „Лапароскопски асистирана техника на перкутано затворање на внатрешниот ингвинален прстен наспроти отворена конвенционална техника за третман на индиректни хернии кај деца“.

Комисија

Проф. д-р Перо Петровски	с.р
Проф. д-р Горан Кондов	с.р
Проф. д-р Миле Петровски	с.р
Проф. д-р Никола Јанкуловски	с.р
Проф. д-р Милка Здравковска	с.р

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЕФЕКТОТ ОД ИНТРАВИТРЕАЛНАТА ПРИМЕНА НА БЕВАЦИЗУМАБ КАЈ ДИЈАБЕТИЧЕН МАКУЛАРЕН ЕДЕМ” ОД Д-Р НАТАША ШЕКЕРИНОВ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 28.12.2017 година, по предлог на Советот на III циклус -докторски студии, а врз основа на член 63 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија, број 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 99/09, 115/110, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 154/15) и член 53 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Медицинскиот факултет, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје (Универзитетски гласник бр.121/09, 188/11, 234/12 и 276/14), донесе Одлука за формирање на Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Наташа Шекеринов, вработена во Универзитетската Клиника за очни болести, Медицински факултет во Скопје, со наслов **Ефектот од интравитреалната апликација на Бевацизумаб кај дијабетичен макуларен едем**, во следниов состав: проф. д-р Весна Димовска Јорданова (претседател), проф. д-р Милчо Богоев (ментор), проф. д-р Милица Ивановска (член), проф. д-р Магдалена Антова Велевска (член) и проф. д-р Милка Здравковска (член).

Комисијата во наведениот состав со внимание ја разгледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Наташа Шекеринов, со наслов „Ефектот од интравитреалната апликација на Бевацизумаб кај дијабетичен макуларен едем”, содржи 143 страници компијутерски обработен текст во фонт Times New Roman со проред 1,5 и големина на букви 12, 34 табели, 30 графикони, 4 алгоритми, 23 слики, и 233 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси.

Доставената докторска дисертација обработува актуелна апликативна научна проблематика од областа на офталмологијата. Трудот е структуриран во 10 глави, и тоа: вовед, мотив и цели за изработка на докторскиот труд, материјал и методи на истражувањето, статистичка обработка на податоците, резултати, дискусија, заклучни согледувања и литература. На почетокот е приложено резиме на македонски и англиски јазик. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** од докторската дисертација, кој е правилно структуриран, кандидатката најпрво дава информации за инциденцата и преваленцата на дијабетичната метаболичка болест како основно заболување, со осврт на дијабетичната ретинопатија како нејзина најчеста компликација и посебно, појавата на дијабетичниот макуларен едем. Дијабетичниот макуларен едем (ДМЕ) претставува главна причина за значајно намалување на видната острина кај оваа популација пациенти.

Презентиран е систематизиран пресек на актуелната состојба на ова заболување во светски рамки, во Европа и неговата висока инциденца во Република Македонија. Воедно се потенцира дека кај речиси 7,5% од пациентите со дијабетична ретинопатија, дијабетичниот макуларен едем претставува водечка причина за слепило, а согласно со последните извештаи на Светската здравствена организација се и очекувањата за понатамошен постојан пораст. Во овој дел, детално се објаснети главните ризик-фактори за појава на дијабетичната ретинопатија и дијабетичниот макуларен едем, како и клиничките карактеристики.

Со цитирање на релевантна литература и преку приказ на дијаграми и слики прикажани се патогенетските механизми на настанување на микроваскуларните промени на ретината, факторите на окуларната ангиогенеза со потенцијалните метаболички патишта и хемодинамските промени на ретиналното ткаење.

Во натамошниот текст, детално се опишани современите дијагностички процедури за детекција и евалуација на овие промени, како и напредокот на медицинската технологија со примена на нови, софистицирани методи за прикажување на промените на ретиналните слоеви, при што акцентот се става на значењето на примената на оптичката кохерентна томографија (ОСТ) на задниот сегмент на окото која прерасна во рутинска и супериорна дијагностичка метода. Кандидатката потенцира дека методата е неинвазивна, современа, се изведува во реално време, високо е софистицирана и значително е апликативна кај промените на задниот сегмент на окото, а преку неа во студијата се прави проценка и евалуација, односно компаративна квантитативна и квалитативна анализа на макуларната регија кај дијабетичниот макуларен едем пред и по терапискиот третман.

Во посебна потточка кандидатката ги презентира можните тераписки модели со акцентирање на актуелниот третман, примената на интравитреалните

антиангиогени агенси, односно во трудот примената на Бевацизумаб. Претставени се комплетно структурните, фармаколошки карактеристики на препаратот, механизмот на неговото дејствување, импликациите во секојдневните офталмолошки цели во светски рамки, базирано на светски докажани релевантни клинички студии. Истовремено, кандидатката ги презентира и можните несакани ефекти од истиот препарат, како и фактот дека тој е примарно регистриран за терапија кај карцином на дебело црево и неговата примена кај офталмолошките заболувања е “off label”.

Во овој дел, кандидатката ги претставува и различните протоколи според кои доктринарно се спроведува анти-ВЕГФ третманот во светски рамки, со напомена дека во нејзиниот материјал се вклучени пациенти од неколку различни офталмологи кои го изведувале интравитреалниот третман, како и методата на ласерска фотокоагулација.

Кандидатката во воведниот дел прикажува табеларно протокол за третман за пациентите со дијагностициран дијабетичен макуларен едем кај дијабетичната ретинопатија, според европските протоколи за третман, што претставува основен модел за начинот на менаџирање на пациентите вклучени во студијата.

Мотивот за изработка на студијата потекнува, од една страна, од високата инциденца на ДМЕ и неговото драматично влијание врз видната острина, а од друга страна, очекувањата студијата да придонесе во евалуација на придобивките од антиангиогените препарати во терапијата на овој клинички ентитет. Со воведувањето на анти-ВЕГФ-препаратите, кои во Македонија се применуваат од 2012 г., со строго ограничени индикации, терапискиот модел на дијабетичниот макуларен едем е револуционизиран, а индикациите за ласерската терапија ограничени. Истовремено, поради проценетиот пораст на бројот на дијабетични пациенти, потребата од офталмолошка грижа е изразено експоненцијална денес, но се очекува истото и во иднина, со цел зачувување на видната острина и задоволителен квалитет на живот.

Целите на студијата се јасни и таксативно наброени, и тоа:

- евалуација на терапискиот ефект од интравитреалната примена на Бевацизумаб кај дијабетичен макуларен едем кај непролиферативната дијабетична ретинопатија (НПДР) без претходен третман;
- да се евалуира терапискиот ефект на Бевацизумаб во комбиниран третман со ласерфотокоагулација кај дијабетичен макуларен едем од НПДР;
- да се проценат ефектите на третманот врз видната острина;
- да се направи квантификација на регресијата на едемот преку примената на оптичката кохерентан томографија проценета според централната макуларна дебелина (СМТ);

- да се процени фреквенцијата на окуларните и системските компликации по примената на Бевацизумаб;
- да се прикаже корелацијата на дијабетичната ретинопатија со дијабетичен макуларен едем со системските заболувања хипертензија, хиперлипидемија како и значењето на добрата метаболна контрола квантифицирано преку гликолизираниот тромесечен хемоглобин (HbA_{1c})

Во делот **Материјал и методи** е наведено дека студијата вклучува 160 испитаници, од двата пола, на возраст над 40 години, кои боледуваат од дијабетес мелитус тип 2 со веќе дијагностициран непролиферативн облик на дијабетична ретинопатија со макулопатија, поточно присутен дијабетичен макуларен едем. Во студијата, кандидатката ги евалуира ефектите на интравитреалната примена на Бевацизумаб (Avastin) како монотерапија, кои ги компарира со групата на болни лекувани со комбинирана терапија (Бевацизумаб и ласерска фотокоагулација) и група на болни третирани само со ласерска фотокоагулација.

Испитуваните пациенти (очи) се поделени во 3 групи, и тоа I група, која опфаќа 60 очи кои се третираат само со интравитреална апликација на Бевацизумаб, група II, која содржи 60 очи кои се третираат со комбиниран третман ласерска фотокоагулација и интравитреално аплицирање на Бевацизумаб, поделени во две подгрупи зависно кој е примарен тип на терапија и III група со 40 очи, како контролна група третирани само со ласерска фотокоагулација.

При тоа, детално се претставени инклузивните и ексклузивните критериуми. Степенот на дијабетичната ретинопатија и дијабетичниот макуларен едем се дефинирани според Интернационалната скала за сериозност на заболувањето и едемот “The International Clinical Diabetic Retinopathy and Diabetic Macular Edema Severity Scale” објавена од Интернационалниот Совет на Офталмолози- “International Council of Ophthalmology” (ICO 2002). Класификацијата на типот на едемот е правена согласно со класификацијата на Kim BY со соработници врз основа на ОСТ-наодот.

Студијата е интервентна, со ретроспективно-проспективен карактер, изведена на Универзитетската клиника за очни болести, при Медицинскиот факултет во Скопје.

Користени се следниве методи: анамнеза со предикција за типот на дијабетесот, времетраењето на дијабетесот и начинот на негова регулација, нивото на гликемијата со вредности на тромесечниот гликозен статус- HgbA_{1c}, податок за пропратни системски заболувања (хипертензија и липиден статус и начин на нивна регулација). Потоа, комплетен офталмолошки преглед кој вклучува видна острина, мерење на интраокуларен притисок, директна и индиректна биомикроскопија, оптичка кохерентна томографија на заден сегмент- модел за макула со мерење на централната макуларна дебелина, и секако терапевски третман: интравитреално

аплицирање на Бевацизумаб во стаклестото тело на окото во запазени асептични услови, ласерска фотокоагулација или, комбиниран тераписки модел кој ги вклучува обете.

Статистичката обработка на податоците е изведувана во статистичките програми SPSS 17, 0 (Statistic Package of the Social Sciences) и STATISTICA 7, 1 (Statistics for Windows) со примена на соодветни статистички методи (нормална распределба на варијаблите со Shapiro Wilk' s, тест, атрибутивни статистички серии со одредување на коефициент на односи, пропорции, стапки и со утврдување на тест на разлики Difference test, Student-ов T-тест, статистичка сигнификантност на разликите со ANOVA, Post hoc Tukey HSD тест, индекси на динамика, корелативни односи со Pearson-ов коефициент на корелација, статистичка сигнификантност кај нумерички серии со Mann – Whitney U- тест и корелативни асоцијациони односи со Spearman Rank Order Correlations.

Сигнификантноста е одредувана за $p < 0, 05$, а податоците се прикажани табеларно и графички.

Резултатите се прикажани во 28 табели, 28 графикони и 3 слики проследени со соодветен коментар како нивна илустрација.

Најнапред се опишуваат демографските карактеристики според возраста и полот, за секоја од групите пациенти, и тоа I група (просечна возраст $61, 65 \pm 7, 2$ г.), во II група ($61, 6 \pm 6, 4$ г.) и III група ($61, 6 \pm 7, 0$ г.), каде што се потврдува за хомогеност во однос на возраста во сите групи. Потоа следува приказ од резултатите на применетата терапија, и тоа во првата група пациентите примиле во просек по $3, 4 \pm 0, 9$ интравитреални инекции Бевацизумб, во втората група со комбиниран третман $66, 7$ % примарно имале терапија ласерфотокоагулација, потоа интравитреално аплицирање на Бевацизумаб, додека кај $33, 3$ % примарно се започнало со Бевацизумаб интравитреално, а потоа следела ласер терапија. Пациентите во третата група се третирали само со ласерска фотокоагулација каде што во најголем процент или $65, 0$ % со по два третмана, односно по $1, 8 \pm 0, 5$.

Во трите групи, во најголем процент ($70, 0$ и $75, 0$ %) пациентите примаат антихипертензивна терапија. Процентуалната разлика која се регистрира помеѓу пациентите со и без антихипертензивната терапија се покажала со статистичка сигнификантност. Истовремено, во трите групи процентот на пациенти кои имаат дислипидемија изнесува $55, 0$ % и $50, 0$ %, што се покажало статистички неситнификантно за $p < 0, 05$.

Понатаму следува приказ на просечната должина на дијабетес мелитус со цел утврдување на корелација помеѓу веќе присутната компликација - појавата на дијабетичната ретинопатија со дијабетичен макуларен едем и времетраењето на дијабетесот. Имено, времетраењето на дијабетесот во целата студија изнесува $13, 8 \pm 7, 0$ години, приближно исто во сите групи, односно статистичка неситнификантност за $p < 0, 05$ меѓу групите, а во корелација со веќе потврдените

анализи во досегашни студии за времетраењето на дијабетесот и инциденцата на компликации, потточно дијабетичната ретинопатија, кои се манифестираат во период помеѓу 10-15 години.

Понатаму, кандидатката ги прикажува добиените резултати за ефектот на применетиот третман врз видната острина, и тоа во првата група по терапија само на интравитреално аплициран Бевацизумаб следело подобрување за 0, 20, во втората за 0, 07 и во третата за 0,07 (видна острина земена според Snellen-ов оптикотип, изразена во децимални вредности), односно според индексот на динамика се проследило темпо на пораст од 67% во првата група, 34, 2% во втората и 22, 5% во третата група.

Кандидатката акцентот во резултатите го става на мерењата изведени со помош на оптичката кохерентна томографија на задниот сегмент за макуларна регија преку мерење на централната дебелина на макулата изразена во микрони, со чија помош и се изведувала и квалитативна и квантитативна компаративна анализа. Имено во однос на централната макуларна дебелина (СМТ) во првата група пред терапија вредноста изнесува 436.6 ± 136.5 , за во тек на третманот да се намали на 382.6 ± 136.4 , а на крај на третманот изнесува 332.6 ± 135.5 или намалување за 23, 8% во просек. Во втората група со комбиниран третман на терапија, СМТ пред терапија изнесува 396.9 ± 133.5 , потоа 340.8 ± 125.9 и на крајот изнесува 300.6 ± 108.0 или пад за 11, 8 %. Во третата група СМТ се движи во рамки од 300.6 ± 108.0 на 315.6 ± 101.2 или 11, 6%.

Според тестот ANOVA е регистрирана статистички сигнификантна разлика меѓу трите мерења пред и по терапија во првата група за $p < 0.05 (p = 0.000235)$ и во втората група за $p < 0.05 (p = 0.000148)$.

Во целата група е регистрирана статистички сигнификантна негативно умерена корелација меѓу видната острина и централната дебелина на макулата по терапија за $p < 0.05 (r = -0.3211, p = 0.000)$.

Според Mann-Whitney U-тест, разликата на просечната видна острина по терапијата помеѓу групите кои имале терапија примарно со Бевацизумаб верзус примарно со ласер била статистички сигнификантна за $p < 0.05$, истовремено според индексот на динамика видната острина кај третманот примарно со ласертерапија во групата II имала пораст за 5, 4% додека примарно со Бевацизумаб се регистрира пораст од 43, 6 %

Според тестот Analysis of Variance за разликите во сите три групи во однос на типот на едемот според класификацијата врз која се базирани постои статистичка несигнификантност. Во првата и третата група, наспроти тие во втората во однос на просечните вредности на СМТ помеѓу типот на макуларниот едем се покажала статистичка сигнификантност.

Според анализата Spearman Rank Order Correlations при компарацијата помеѓу типот на едемот според ОСТ методата со ефектот на терапискиот третман преку ефект врз видната острина во првата и втората група не е регистрирана значајна

корелација, додека во третата група според Spearman-овиот Rank Order Correlations се покажала статистички сигнификантна негативна корелација (-0.320407)

Во однос на HgbA1C и тежината на клиничката слика изразена според висината на почетната СМТ и видната острина, не била регистрирана статистичка сигнификантност.

Кандидатката на крајот во резултатите истакнува дека од сите пациенти кои примале неколкукратно интравитреално Бевацизумаб (како монотерапија или во комбиниран третман со ласерска терапија), само кај еден случај се јавил сериозен несакаан ефект, односно појава на ендофталмитис.

На крајот на главата, Резултати постои приказ со слики од оптичката кохерентна томографија на очи од секоја третирана група, компаративен приказ пред и по терапевски третман, воедно фундус фотографија и графичка компаративна анализа на промените.

Во делот кој содржи **Дискусија**, најпрво се прикажуваат резимирано патофизиолошките механизми на формирање на дијабетичниот макуларен едем, систематично со хипотези со цел да се доближи и објасни примената, односно поставената индикација на интравитреалните антиангиогени агенси за оваа цел. Понатаму, кандидатката се осврнува на дијагностичко-терапевтскиот напредок во офталмологијата, во однос на менаџирањето на ова заболување, потенцирајќи дека оптичката кохерентна томографија на задниот сегмент и анти-ВЕГФ (анти-васкуларно-ендотелијалните фактори на раст) понудија значително подобри исходи и поставија нови стандарди за грижа на пациентите со дијабетичен макуларен едем. Имено, рапидниот пораст на инциденцата и преваленцата на заболениите од дијабетичната ретинопатија и високиот процент на слепило како резултат на компликациите од нив, се потврдија како индикатор во светски рамки да се започнат анализи и студии за нов терапевски модел.

Накратко, кандидатката дава осврт на еволуцијата на препаратите преку презентација и цитирање на ефектите од различни клинички студии, со потенцирање на патофизиолошкото ниво, каде што се покажало зголемено присуство на факторите на раст во очната водичка и стаклестото тело кај различни пролиферативни состојби, што ја оправдува нивната примена.

Во овој дел, литературата е соодветно коментирана и истовремено кандидатката на едноставен и јасен начин врши компарација на добиените резултати, со резултати добиени од светски мултицентрични студии, за сличностите и разликите од придобивките и значењето на одредени резултати добиени преку различни терапевски протоколи, во проценката на ефектите од третманот со Бевацизумаб кај дијабетичниот макуларен едем.

Се резимира дека антиангиогениот терапевски третман овозможува значаен придонес во современото лекување на дијабетичниот макуларен едем. Образложението за тековниот тренд на користење кандидатката го објаснува преку

брзото обновување на макуларната анатомија рефлектирано врз видната острина како резултат на брза ВЕГФ-инхибиција заради ефектот од Бевацизумабот, воедно асоцирана со долгорочните ефекти на ласерскиот третман кој ја намалува потребата од инјекции.

Се потенцира неопходноста од стриктно почитување на индикациите и начинот на администрација на препаратите, дека треба да се биде претпазлив во нивната примена според соодветен протокол за апликација на препаратот во стаклестото тело на окото, имајќи ги предвид сериозните потенцијални несакани ефекти.

Во дискусијата која се однесува на секундарните цели од оваа докторска дисертација, се истакнува дека постои корелација помеѓу дијабетичната метаболичка болест, времетраењето на дијабетесот и хипертензијата како системски ризичен фактор.

На крајот од дискусијата, кандидатката накратко укажува на значењето на скринингот и превенцијата од појавата на дијабетичните компликации преку добра метаболичка контрола и навремено дијагностицирање проследено со адекватен тераписки третман со цел зачувување на добрата видна острина и задоволителен квалитет на живот. Неспорна е поврзаноста помеѓу добрата метаболичка контрола на дијабетесот со долгорочните позитивни ефекти на различните видови третман кај дијабетичната ретинопатија и дијабетичниот макуларен едем.

Во **заклучокот**, кандидатката таксативно ги презентира донесените заклучоци, коректно формулирани, кои ги потврдуваат појдовните цели на истражувањето.

Кандидатката ја потврдува хипотезата дека се постигнува квантитативна континуирана регресија на макуларниот едем по последователните интравитреални апликации, дека интравитреалната апликација на Бевацизумаб дава видливи резултати во подобрување на видната острина, односно третманот со Бевацизумаб самостојно и во комбинација со ласерфотокоагулација претставува поефикасен третман во лекувањето на дијабетичниот макуларен едем кај дијабетичната ретинопатија.

Во однос на видната острина по групи, кај очите со тераписки модел монотерапија со Бевацизумаб се постигнува најголем пораст во однос на иницијалната најдобро корегирана видна острина, со статистичка сигнификантност за секоја од третираните групи. Квантитативниот ефект по последователните интравитреални апликации, се прикажува преку намалување на централната макуларна дебелина со ОСТ, и истото се потврдило со статистичка сигнификантност во групите третирани со Бевацизумаб како монотерапија и/или во комбинираниот третман наспроти третманот со ласерфотокоагулација.

Кандидатката ја истакнува можноста за предикција во апликативниот третман каде иницијално се третира со антиангиогениот препарат Бевацизумаб.

Истовремено, бројот на администрираните дози е директно пропорционален со вредностите на централната макуларна дебелина и времетраењето на третманот.

Студијата ја потврдува важноста на ОСТ-методата во континуираното квалитативно и квантитативно евалуирање на промените на макуларната регија како резултат на дијабетичниот макуларен едем, односно во нрговото дијагностицирање, следење и третирање.

Согласно со добиените резултати се потврди корелацијата помеѓу присутниот дијабетичен макуларен едем, како компликација на дијабетес мелитус, со хипертензијата, барем во групата евалуирани, додека дислипидемијата не покажа статистичка сигнификантност.

Кандидатката резимира дека во терапискиот третман на пациентите со дијабетичен макуларен едем со фовеа инволвиран центар, интравитреалната апликација на Бевацизумаб има значителна ефикасност и како монотерапија и во комбиниран третман со ласерска фотокоагулација.

Поглавјето **Литература** содржи обемен број на референци, од кои значаен дел се од понов датум и се релевантни за темата на истражувањето, а се уредно цитирани според прифатените стандарди.

На крајот од докторската дисертација се приложени формуларите кои се користени во студијата: упатство за пациентите кои ќе бидат подложени на третман со Бевацизумаб, со детално објаснување на процедурата и можните несакани ефекти и компликации, информирана согласност за тераписката процедура апликација на Бевацизумаб (Авастин) во стаклестото тело, писмена согласност за изведување на тераписка процедура ласерска фотокоагулација и/или интравитреална примена на Бевацизумаб и комплетна клиничка медицинска патека

Оцена на трудот

Докторската дисертација на ас. д-р Наташа Шекеринов, со наслов „Ефектот од интравитреалната апликација на Бевацизумаб кај дијабетичен макуларен едем“, претставува истражување во областа на офталмологијата, клиничка медицина.

Дијабетичната ретинопатија и нејзините компликации се уште претставуваат водечка причина за слепило во светски рамки. Изработката на темата на оваа докторска дисертација претставува научноистражувачки, клинички и апликативен придонес во современиот третман на дијабетичниот макуларен едем, како главна причина за значајно намалување на видот и консеквентно слепило кај пациентите со дијабетична ретинопатија.

Интравитреалната примена на анти-ВЕГФ-препаратите денес претставува терапија на избор во третманот на дијабетичниот макуларен едем, а докторската дисертација на ас. д-р Наташа Шекеринов детално ги анализира и ги евалуира најзначајните параметри врз основа на кои може да се проценуваат ефектите на интравитреалната апликација на Бевацизумаб кај пациентите со ова заболување.

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Наташа Шекеринов со наслов „Ефектот од интравитреалната апликација на Бевацизумаб кај дијабетичен макуларен едем“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

Запазување на Етичкиот кодекс за изработка на докторската дисертација

Истражувањето е извршено во согласност со декларацијата од Хелсинки, што се потврдува со доставено решение за согласност на Етичката комисија за истражување на луѓе на Медицинскиот факултет при УКИМ, како и од стручниот колегиум на Универзитетската клиника за очни болести при Медицинскиот факултет во Скопје.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Shekerinov Trpevska N., Dimovska Jordanova V., Bogoev M. Anti VEGF in management of macular edema in retinal disease. Мак.Мед.Преглед 2017: 71(1): 15- 19.
2. Shekerinov N., Dimovska Jordanova V. Intravitreal injections and Diabetic Macular Edema: Actual therapy. Medicus 2017, Vol 22 (1): 110-115.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на внимателното прегледување и анализа на докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Наташа Шекеринов со наслов „Ефектот од интравитреалната апликација на Бевацизумаб кај дијабетичен макуларен едем“, сметаме дека станува збор за актуелен и самостоен научноистражувачки труд, со јасно поставени цели, оригинални научни резултати и апликативен клинички придонес.

Најзначајната придобивка и придонес на докторскиот труд претставува евалуацијата на ефектите од интравитреалната примена на препаратот Бевацизумаб во третманот на дијабетичниот макуларен едем како компликација на дијабетичната ретинопатија. Во трудот се следат ефектите на третманот изразени преку состојбата на видната острина и централната макуларна дебелина како најзначајни параметри за ефектите на третманот. Централната макуларна дебелина претставува егзактен и објективен анатомско-морфолошки параметар чија проценка преку методата на оптичка кохерентна томографија директно кореспондира со функционалниот ефект на третманот изразен преку видната острина. Резултатите на студијата ја потврдуваат не само оправданоста, туку воедно и доктринарната индицираност за интравитреална примена на антиангиогените препарати во третманот на дијабетичниот макуларен едем.

Покрај научноистражувачкиот и клинички придонес, оваа студија може да помогне и во подигањето на нивото на здравствена едукација во однос на современиот третман на дијабетичната ретинопатија и нејзините компликации.

Врз основа на изнесеното, Комисијата го оценува позитивно приложениот докторски труд и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во состав на УКИМ, Скопје, да го прифати и да закаже јавна одбрана на докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Наташа Шекеринов со наслов „Ефектот од интравитреалната апликација на Бевацизумаб кај дијабетичен макуларен едем“.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Весна Димовска Јорданова, с.р.
(претседател)

Проф. д-р Милчо Богоев, с.р.
(ментор)

Проф. д-р Милица Ивановска, с.р.
(член)

Проф. д-р Магдалена Антова-Велевска, с.р.
(член)

Проф. д-р Милка Здравковска, с.р.
(член)

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „Е-КАДЕРИН/β-КАТЕНИНСКИ СИГНАЛЕН ПАТ И НЕГОВАТА УЛОГА КАЈ ПАЦИЕНТКИ СО ТУБАРЕН КАРЦИНОМ И СЕРОЗЕН ОВАРИЈАЛЕН КАРЦИНОМ ВО НАПРЕДНАТ СТАДИУМ“ ОД АС. Д-Р ИГОР АЛУЛОСКИ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата IX редовна седница одржана на 20.2.2018 година, а по предлог на Советот на III циклус - докторски студии, студиска програма на медицина, во согласност со Законот за високото образование на Република Македонија, а врз основа на член 63 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија, број 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 99/09, 115/110, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 154/15) и член 53 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Медицинскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје (Универзитетски гласник бр. 121/09, 188/11, 234/12 и 276/14), формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот ас. д-р Игор Алулоски со наслов „Е-кадерин/β-катенински сигнален пат и неговата улога кај пациентки со тубарен карцином и серозен оваријален карцином во напреднат стадиум“, во состав: проф. д-р Славјанка Поповска (претседател), проф. д-р Гордана Петрушевска (ментор), проф. д-р Јанаки Наумов (член), проф. д-р Весна Јаневска (член) и проф. д-р Глигор Димитров (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот ас. д-р Игор Алулоски, со наслов „Е-кадерин/β-катенински сигнален пат и неговата улога кај пациентки со тубарен карцином и серозен оваријален карцином во напреднат стадиум“, содржи 154 страница компјутерски обработен текст во фонт Ariel, со 1,5 проред, големина на букви 12, 392 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси. Трудот е структуриран во 8 глави, и тоа: вовед, мотив и цели на докторскиот труд, материјали и методи, статистичка анализа, резултати, дискусија, заклучок и литература. Текстот е збогатен со 59 табели, 14 графикони и 12 слики, а деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Првата глава од докторската дисертација започнува со **вовед**, кој е правилно структуриран и започнува со опис на епидемиолошките карактеристики на оваријалниот и тубарниот карцином во светот и кај нас. Детално се прикажани стапките на преживување, изразени во проценти, во зависност од стадиумот на болеста, како за оваријалниот така и за тубарниот карцином. Воведот продолжува со инциденцата на оваријалните малигни неоплазми, со изнесување на најнови статистички податоци за ова заболување во светот и во нашата земја, детално прикажани во поднасловот „Епидемиологија“. Понатаму се опишуваат етиологијата, ризикфакторите и клиничкиот тек на епителните оваријални малигни неоплазми преку

деталното објаснување на повеќето хипотези кои се обидуваат да го објаснат развојот на малигните лезии на овариумите, во кои спаѓаат теоријата за непрекината овулација, гонадотропинската хипотеза, хормоналната хипотеза, инфламаторната хипотеза и тубарната хипотеза. Се потенцира и дека позитивната фамилијарна анамнеза за малигна неоплазма на овариум или дојка и понатаму останува најважниот ризикфактор за појава на оваријална малигна неоплазма. Во понатамошниот дел од воведот, во засебни поднаслови се опишуваат честите хистолошки поттипови на оваријални и тубарни малигни неоплазми, кои според СЗО класификацијата на оваријални тумори, оваријалните карциноми можат да се поделат на серозен, ендометриоиден, светлоклеточен и муцинозен карцином, како и карциноми од мешан тип. Овие различни морфолошки ентитети сè повеќе и повеќе се прифатени како тумори со различна етиологија, со уникатни генетски и фенотипски карактеристики и различно клиничко однесување, вклучително и одговорот на хемотерапија. Детално се опишани карактеристиките на секој од овие поединечни форми на карциноми со анализа на нивниот генетски background. Во поднасловот “Стејџинг”, се опишува главниот начин на дисеминирање на оваријалниот карцином, а тоа е по пат на експлозијација на клетките од примарниот тумор во перитонеалната шуплина. Детално се опишува ширењето на епителните оваријални карциноми кое настанува главно преку три механизми: директно ширење во соседните структури во малата карлица, дисеминација на слободни карциноматозни клетки кои се десквамираат од овариумот во перитонеалната шуплина и нивна дистрибуција преку циркулирачката перитонеална течност и лимфогено ширење. Табеларно е прикажана класификацијата на овие малигни неоплазми и стејџинг системот на Интернационалната федерација за гинекологија и акушерство (FIGO), кој се базира на степенот на ширење на болеста, одреден со хируршки, цитолошки и хистопатолошки наоди за време на лапаротомија. Понатаму, детално се опишани начинот на дијагностицирање и менаџмент на епителниот оваријален и тубарен карцином во секојдневната клиничка практика. Текстот продолжува со опис на клиничките и патолошки прогностички фактори за епителни оваријални и тубарни карциноми, со потенцирање на најконзистентните прогностички фактори за текот на болеста кај пациентките со епителни оваријални карциноми, кои во најголем дел од објавените студии, се стадиумот на болест и резидуалната болест по примарната операција. Покрај тоа, иако поретко, во дел од студиите возраста во момент на дијагноза, хистолошкиот градус и хистолошкиот поттип биле идентификувани како независни предиктори на преживувањето. Потенцијално прогностичко значење е утврдено и за неколку молекуларни маркери, но ниту еден од овие не е докажан како независен значаен прогностички фактор, па затоа тие се предмет на натамошни иследувања. За нив се дадени детални анализи систематизирани во соодветни поднаслови. Во завршниот дел на воведот се дава детален опис на Е-кадерин/ β -катенинскиот сигнален пат, преку прецизна анализа на взаемната интеракција на овие трансмембрански гликопротениски молекули, молекуларните механизми кои лежат во позадината на овие интеракции. Во целост е опишана регулацијата во експресијата на Е-кадеринот во хуманата популација, како и неговата улога во туморогенезата и прогресијата на оваријалните малигни неоплазми, сето ова поткрепено со голем број на цитирани трудови и студии кои ја обработуваат оваа проблематика.

Втората глава на докторската дисертација ги анализира **мотивот и целите на студијата**. Мотивот на студијата произлегува, пред се, од фактот што епителниот оваријалниот карцином претставува најлетален малигном од гинеколошко потекло, а повеќето од пациентките во моментот на поставување на дијагнозата веќе се со напреднат стадиум на болеста. Стапката на 5-годишно преживување за овие пациентки е лоша и останува многу ниска, само 27%. Токму поради ова се наметнува неопходност од нови прогностички и предиктивни фактори за подобро менаџирање на епителниот оваријален карцином. Идентификацијата на нови молекуларни маркери може потенцијално да доведе до значително модифицирање на клиничкиот менаџмент и подобрување на клиничкиот исход кај ова заболување. Токму ова претставува главниот мотив за изработка на оваа докторска дисертација.

Во втората глава се дефинирани и целите на истражувањето кои се јасни, дефинирани во 3 примарни цели и 4 секундарни цели на студијата, и кореспондираат со донесените заклучоци на крајот од дисертацијата. Првата примарна цел е да се одреди експресијата на Е-кадерин кај пациентки со ПСОК (примарен серозен оваријален карцином) или тубарен карцином во напреднат стадиум; втората примарна цел е да се одреди експресијата на β -катенинот кај пациентки со ПСОК или тубарен карцином во напреднат стадиум; третата примарна цел е да се одреди влијанието на експресијата на Е-кадеринот и β -катенинот врз преживувањето на пациентки со ПСОК или тубарен карцином во напреднат стадиум. Секундарните цели се: прва, да се одреди просечното севкупно преживување на пациентките со ПСОК во напреднат стадиум; втора, да се одреди влијанието на основните клинички и хистопатолошки параметри (стадиум на болеста одреден според FIGO, туморскиот градус, нуклеарен градус, присуство на лимфо-васкуларна инвазија, возраст, големината на резидуалното туморско ткиво после примарниот хируршки зафат, резистенција на хемотерапија базирана на платина) врз преживувањето на пациентките со ПСОК во напреднат стадиум или тубарен карцином; трета, да се евалуира соодносот меѓу експресијата на Е-кадеринот и основните клинички и хистопатолошки параметри и четврта, да се евалуира соодносот меѓу експресијата на β -катенин со основните клинички и хистопатолошки параметри.

Во **третата глава** од докторската дисертација се презентирани **материјалот и методите** кои се примениле во истражувањето. Студијата е дизајнирана како опсервациона кохортна студија која е спроведена на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство, Универзитетската клиника за радиотерапија и онкологија и Институтот за патологија на Медицинскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, Република Македонија. Студијата е одобрена од Етичкиот комитет на Медицинскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, Република Македонија, а добиени се и согласности од стручните колегии на сите три институции. Податоците за анализа се добиени преку пребарување на базите на податоци и архивите на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство, Универзитетската клиника за радиотерапија и онкологија и Институтот за патологија за пациентки кои биле третирани заради напреднат стадиум на серозен оваријален карцином или примарен тубарен карцином во периодот од 01/01/2010 до 31/12/2015 година. Инклузионни критериуми за вклучување во студијата биле: (1) постоење хистолошки верифициран напреднат стадиум на серозен оваријален карцином со висок градус или тубарен карцином; (2) спроведен оперативен третман со максимален хируршки напор за ресекција на болеста (максимална циторедукција); (3) администрирани 6 циклуси на примарна адјувантна хемотерапија со платина/таксан на Универзитетската клиника за радиотерапија и онкологија. Во студијата не биле вклучени: (1) пациентки кај кои неоплазмата не била со серозна хистологија; (2) пациентки со добро диференцирани серозни тумори на туба или овариум; (3) пациентки кои од која било причина не ја завшиле примарната хемотерапија; (4) пациентки кои починале во рок од 30 дена по инцијалниот хируршки третман; (5) пациентки кај кои инцијалниот оперативен третман не бил со максимален хируршки напор за ресекција на болеста (анг. “interval debulking”) и (6) пациентки со некомплетна медицинска документација. Сите примарни оперативни зафати биле извршени на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство, додека комплетната адјувантна хемотерапија била спроведена на Универзитетската клиника за радиотерапија и онкологија. Сите пациентки имале потпишано адекватна информирана согласност за сите терапевтски процедури кои биле спроведувани. На Институтот за патологија, за потребните на студијата биле правени дополнителни имунохистохемиски боења на зачувани примероци од туморско ткиво за секоја пациентка. Во студијата, од клиничките и хистопатолошки карактеристики, биле анализирани возраста на пациентката, стадиумот на болест, нуклеарниот и туморски градус, инвазијата на неоплазмата во малите лимфни и васкуларни простори, екстензивноста на хируршката ресекција, резистенцијата на хемотерапија базирана на платина и секвкупното преживување. Дополнително биле анализирана експресијата на Е-кадеринот и β -катенинот. Статусот на сите пациентки вклучени во

студијата, во однос на преживувањето, бил утврден преку проверување на регистрите на починати во Управата за водење на матични книги на Република Македонија на 01/04/2017, датумот е земен за точка на пресек во студијата. Преживувањето е сметано од денот на операција до денот на смртен исход или до пресечната точка во студијата. По однос на возраста, пациентките во студијата биле стратифицирани во две групи: 1) 65 години и помлади и 2) постари од 65 години. Циторедукцијата била класифицирана како оптимална доколку количината на резидуално туморско ткиво било $<1\text{cm}$, или субоптимална, доколку количината на резидуално туморско ткиво било $\geq 1\text{cm}$. Податоците за количината на резидуално туморско ткиво по инцијалниот оперативен зафат се добиени од оперативните протоколи заведени од ординирачкиот хирург во историјата на пациентката. Од податоците достапни од медицинските истории за секоја пациентка која е третирана на Универзитетската клиника за радиотерапија и онкологија била пресметана должината на т.н. интервал без платина како сурогат за “резистенција” на болеста кон платинската хемотерапија. Интервалот без платина е сметан како време поминато од завршување на претходниот курс на платинска хемотерапија до појава на рецидив и/или прогресија на болеста. Пациентките биле класифицирани како: 1) исклучително платина-сензитивни (доколку прогресијата/рецидивот на болеста се јавиле по повеќе до 12 месеци од престанокот на инцијалната адјуватна хемотерапија базирана на платина); 2) парцијално платина сензитивни (рекурентна/прогресија за 6-12 месеци) и 3) платина-резистентни (рецидив/прогресија за <6 месеци). Хистопатолошката дијагноза била поставена на основа на макроскопска и микроскопска анализа на примероци од туморот, кои биле обработени по постапка за вкалапување во парафин. Парафинските пресеци биле боени со ХЕ. Хистолошкиот тип и одредувањето на градусот биле ре-евалуирани во согласност со класификацијата на СЗО. (AJCC/FIGO – pTNM со клинички стадиум). Хистопатолошки параметри кои биле анализирани покрај стадиум на болеста одреден според (FIGO), се и туморскиот градус, нуклеарниот градус и присуство на лимфоваскуларна инвазија. Имунохистохемиската анализа била спроведена според техника на Avidin-Biotin Immunoperoxidase Complex, модифицирана и адаптирана во лабораторијата на Институтот за патологија, со примена на EnVision (Dako, Denmark) системот за визуелизација на антитела. Во студијата биле анализирани две моноклонални антитела: 1. за имунохистохемиска анализа на Е кадерин била користена модифицирана семиавтоматизирана имунопероксидазна техника PT LINK DAKO. За таа цел 3 до 4 μm -ски парафински пресеци биле депарафинизирани и рехидрирани. По апликацијата на примарно моноклонално антитело за E-cadherin, clone NCH 38 (DAKO, Denmark), во разредување 1:50 било аплицирано секундарно антитело и визуелизациски систем на диаминобензидин тетрахлорид. 2. за имунохистохемиската анализа на β -катенинот било користено моноклонално антитело, Human β -catenin, clone 17C2 (Novocastro), во разредување 1:150. За да се обезбеди сигурност и репродукцибилност на боењето, била користена сигурно позитивна контрола (ткивни примероци од аденомиоза), а за негативна контрола бил користен ткивен примерок од оваријалниот тумор, со замена на приматното антитело со физиолошки раствор. Резултатите од имунохистохемиските боења биле анализирани на светлосен микроскоп NIKON 80 и фотографски документиран. Сите примероци беа анализирани од тројца независни обсервери кои беа заслепени за клиничкиот исход. Е-кадеринската експресија била категоризирана врз основа на интензитетот на пребојувањето, процентот од циркумференцата на клеточната мембрана кој бил пребоен и процентот на туморски клетки кои манифестираа пребојување на мембраната. Како cutoff вредност за утврдување на фреквенцијата на експресија на Е-кадеринот, формирани биле две групи, со фреквенција на експресијата $<10\%$ и $\geq 10\%$, соодветно. Имуоекспресијата на туморските клетки била оценета на семиквантитативен начин во зависност од степенот на пребоеност т.е. јачината на експресијата на Е-кадеринот на клеточната мембрана и тоа на следниот начин: (-/+)-негативна/многу слаба експресија, (++)-средно изразена експресија, (+++)-силно изразена експресија. Експресијата на β -катенинот била категоризирана врз основа на интензитетот на пребојувањето, процентот на туморски клетки кои манифестираат пребојување. За секој препарат била одредена локацијата на експресијата на β -катенинот, и тоа на следниов начин: мембранска, цитоплазматска и

нуклеарна. Фреквенцијата на експресијата на β -катенинот била одредена според процентот на туморски клетки кои експресираат β -катенин и тоа во три групи, со фреквенција на експресија <5%, 5%-50% и >50%, соодветно. Нуклеарното пребојување било сметано за позитивно доколку повеќе од 5% од туморските клеточни јадра бидат позитивни. Имуноекспресијата на туморските клетки била оценета на семиквантитативен начин во зависност од степенот на пребоеност, т.е. јачината на експресијата на β -катенинот, и тоа на следниов начин: (+)- многу слаба експресија, (++)-средно изразена експресија, (+++)-силно изразена експресија.

Во **четвртата глава** е објаснета статистичката анализа на податоците добиени од истражувањето. Сите статистички пресметки биле направени со користење на софтверот IBM SPSS Statistics software package, верзија 23. Податоците најпрво биле анализирани со дескриптивна статистика и биле прикажани сумарни статистички податоци. Разликите во дистрибуцијата на експресијата на Е-кадеринот и β -катенинот меѓу групите пациентки со различни класични клинички и хистопатолошки обележја биле анализирани со Pears-оновиот Хи квадрат тест. Преживувањето било сметано со методата на Kaplan-Meier, а сигнификатноста на разликите во преживувањето меѓу различните фактори било анализирана со Mantel-Cox log rank методот. Идентификуваните значајни предиктори на преживувањето од униваријатната анализа биле внесени во мултиваријатен Cox proportional hazard регресионен модел за проценка на индивидуалното влијание на секоја од евидентираниите детерминанти на преживувањето. За статистички значајна била сметана вредност за $p \leq 0.05$.

Во **петтата глава** на докторската дисертација се прикажани **резултатите од истражувањето**. Врз основа на направената анализа на достапната медицинска документација во архивите на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство, идентификувани биле вкупно 84 пациентки со серозни оваријални малигнни неоплазми во напреднат стадиум и вкупно 9 пациентки со малигна тубарна неоплазма кои ги исполнуваа зададените инклузиони критериуми. Од вкупно 84 пациентки со оваријална малигна неоплазма, 8 (9,5%) биле исклучени од натамошна статистичка анализа, и тоа: 5 пациентки (6%) биле исклучени заради недостапност на оригиналните патохистолошки примероци на Институтот за патолошка анатомија, 2 пациентки (2,4%) биле исклучени заради недостапност на податоци за постоперативниот третман и тек на болеста во базата на Универзитетската клиника за радиотерапија и онкологија, а една пациентка (1,1%) била исклучена заради тоа што починатал во рок од 30 дена од оперативниот третман. Од вкупно евидентирани 9 пациентки со примарни тубарни малигнни неоплазми, 4 пациентки (44,4%) имале неоплазми со низок туморски градус детектирани во ран стадиум, 5 пациентки (55,6%) имале напреднат стадиум на малигна болест со висок туморски градус, а од нив, за две пациентки (22,2%) биле недостапни податоците за постоперативниот третман и тек на болеста. Заради екстремно малата статистичка маса, сите пациентки со тубарни карциноми биле изземени од натамошната обработка и статистичка анализа. Просечната возраст на пациентките анализирани во студијата изнесувала 58,74 години (опсег 24-78 години, $SD=11,47$ години). За потребите на статистичката анализа, пациентките биле стратифицирани по однос на возраста во две групи: пациентки со возраст ≤ 65 години и пациентки повозрастни од 65 години. Во првата група идентификувани биле 49 пациентки (64,5%), додека групата на пациентки со понапредната возраст ја сочинуваат 27 (35,5%) пациентки. Во пресечната точка на студијата, 32 пациентки (42,1%) биле живи, додека 44 (57,9%) од пациентките починале. Сите анализирани пациентки имале верифицирана серозна епителна малигна неоплазма од оваријално потекло во напреднат стадиум, согласно со инклузионите критериуми. Нуклеарниот градус на неоплазмата кај 27 пациентки (35,5%) бил 2, додека кај 49 пациентки (64,5%) бил 3. Туморскиот градус кај најголем дел од пациентките (51 или 67,1%) бил 3, додека кај останатите 25 пациентки (32,9%) бил 2. Кај поголем дел од пациентките (65 пациентки или 85,5%) неоплазмата инвадирала во малите лимфни простори, додека кај 41 пациентка (53,9%) била детектирана и васкуларна инвазија. Оптимална циторедукција (резидуална болест $\leq 1\text{cm}$) била постигната кај 27 пациентки (35,5%). Поголем дел од пациентките (40 или 52,6%) биле високо

сензитивни на хемотерапија базирана на платина, 21 пациентка (27,6%) имале умерена осетливост на платина, додека 15 пациентки (19,7%) биле резистентни на платина. Најголем дел од пациентките (69 пациентки или 90,8%) имале неоплазми кои експресираат Е-кадерин на површината на повеќе од 10% од видливите клетки на големо зголемување, додека 7 пациентки (9,2%) експресираа Е-кадерин кај помалку од 10% од клетките. Кај 5 пациентки (6,6%), Е-кадеринот не бил воопшто експресиран (-) или бил многу слабо експресиран (+), кај 19 пациентки (25%) клетките на неоплазмата средно силно (++) експресирале Е-кадерин, додека кај 52 пациентки (68,4%) експресијата на Е-кадерин била силно изразена (+++). Поголем дел од пациентките (47 или 61,8%) експресирале β -катенин на површината на повеќе од 50% од малигните клетки, 25 пациентки (32,9%) експресирале бета-катенин на површината на 5-50% од неопластичните клетки, додека слаба експресија на β -катенин (<5% од клетките) имало кај 4 пациентки (5,3%). Кај најголем дел од пациентките β -катенинската експресија била лоцирана на мембраната (42 пациентки или 55,3%), кај 31 пациентка (40,8%) била детектирана експресија на β -катенин и во цитоплазмата на клетките, додека кај 3 пациентки (3,9%) постоела и нуклеарна β -катенинска експресија. Семи-квантитативната метода за одредување на β -катенинската експресија одредила многу слаба експресија (+) кај 1 пациентка (1,3%), средна експресија (++) кај 22 (28,9%) пациентки и силна експресија (+++) кај 53 пациентки (69,7%). Кај двете возрасни групи (≤ 65 години и > 65 години), експресијата на Е-кадеринот била речиси идентична. 6,1% од пациентките помлади од 65 години имале експресија на Е-кадерин на <10% од клетките, во споредба со 14,8% кај повозрасната група, но разликата не е статистички значајна ($p=0,24$). Евидентирани биле разлики во јачината на експресијата на Е-кадеринот кај двете возрасни групи на пациентки. Така, 37% односно 14,8% од пациентките во повозрасната група имале средна односно слаба експресија на Е-кадерин, во споредба со 18,4% и 2%, респективно, кај пациентките помлади од 65 години, а разликата е статистички значајна ($p=0,01$). Дистрибуцијата на фреквенцијата, локацијата и јачината на експресија на β -катенинот по однос на двете возрасни групи била униформна и не биле евидентирани статистички значајни разлики ($p=0,40$, $0,41$ и $0,31$). Експресијата на Е-кадеринот и β -катенинот била униформна кај сите стадиуми на болеста и не биле евидентирани статистички значајни разлики. Не биле евидентирани статистички значајни разлики во дистрибуцијата на експресијата на Е-кадеринот и β -катенинот, во зависност од нуклеарниот градус на неоплазмата. Сите пациентки од групата со оптимална ресекција (циторедукција) експресирале Е-кадерин на површината на повеќе од 10% од малигните клетки, во споредба со 85,7% од групата на пациентки со субоптимална циторедукција, а разликата била статистички значајна ($p=0,05$). Пациентките од групата со оптимална циторедукција имале слична јачина на експресија на Е-кадеринот во споредба со пациентките со субоптимална ресекција, а разликата не била статистички значајна ($p=0,19$). Експресијата на β -катенинот била значително подобра во групата на пациентки со оптимална циторедукција во споредба со пациентките со субоптимална циторедукција. Така, 81,5% од пациентките со оптимална ресекција имале експресија на β -катенинот на површината на повеќе од 50% од малигните клетки, во споредба со 51% од пациентките во групата со субоптимална ресекција, а разликата била статистички значајна ($p=0,03$). Не биле идентификувани статистички значајни разлики по однос на јачината и локацијата на β -катенинската експресија кога пациентките биле стратифицирани по однос на степенот на ресекција. Во анализираната серија биле евидентирани и статистички значајни разлики во дистрибуцијата на Е-кадерин/ β -катенинската експресија по однос на сензитивноста на пациентките на хемотерапија базирана на платина, анализирана преку должината на интервалот без администрирана хемотерапија на база на платина. Така, сите пациентки кои биле високо осетливи на платина (интервал без платина > 12 месеци), имале експресија на Е-кадерин на повеќе од 10% од туморските клетки, во споредба со 81% односно 80% од пациентките во другите 2 групи ($p=0,01$). Идентично, пациентките кои биле осетливи на платина имале статистички значајно посилна експресија на Е-кадеринот, во споредба со другите 2 групи ($p=0,002$). Пациентките значајно не се разликувале по однос на дистрибуцијата на фреквенцијата и локацијата на експресија на β -катенинот ($p=0,47$ и $0,57$, соодветно). Сепак, јачината на експресијата на β -катенинот била значително подобра во групата на пациентки

со оптимална циторедукција во споредба со пациентките со субоптимална циторедукција. Така, само 40% од пациентките со болест резистантна на хемотерапија базирана на платина имале силна експресија на β -катенинот на површината на туморските клетки, во споредба со 77,5% од пациентките кои биле високо осетливи на платина ($p=0,04$). Пациентките со напреднат стадиум на серозен карцином во испитуваната група имале средно преживување од 45 месеци со 95% интервал на доверба (анг. Confidence Interval, CI) од 38-53 месеци. Во испитуваната серија, возраста не била статистички значајна детерминантна на преживувањето. Пациентките кои биле помлади од 65 години просечно преживувале 47 месеци, додека пациентките кои биле постари од 65 години просечно преживувале 40 месеци ($p=0,21$). Во испитуваната серија стадиумот на болеста, туморскиот градус, лимфо-вакуларната инвазија не била статистички значајна детерминантна на преживувањето. Пациентките во студијата кои имале оптимална циторедукција (т.е. ресекција до помалку од 1 cm резидуален тумор) статистички значајно ($p<0,001$) подолго преживувале во споредба со пациентките со субоптимална циторедукција. Пациентките со долг интервал без платина (над 12 месеци), во испитуваната серија статистички значајно ($p<0,001$) повеќе преживувале од пациентките кои биле средно осетливи или резистентни на платина 61 месец, наспрема 26 и 16 месеци, соодветно. Во испитуваната серија, пациентките кои на површината на малигните клетки имале експресија на Е-кадеринот $<10\%$ во просек преживувале 13 месеци, во споредба со пациентките кои имале експресија на Е-кадеринот $>10\%$ кои преживувале просечно 49 месеци, а разликата била статистички сигнификантна ($p<0,001$). Јачината на експресија на Е-кадеринот била статистички сигнификантен предиктор на преживувањето ($p<0,001$). Во испитуваната серија, пациентките кои на површината на малигните клетки имале експресија на β -катенинот $<5\%$ во просек преживувале 15 месеци, во споредба со пациентките кои имале експресија на β -катенинот $5\%-50\%$ или $>50\%$ кои преживувале просечно 29 односно 61 месец, а разликата била статистички сигнификантна ($p<0,001$). Во испитуваната серија, пациентките со нуклеарна експресија на β -катенинот преживувале пократко во споредба со пациентките со мембранска и цитоплазматаска експресија: 18 месеци наспроти 40 и 53 месеци, соодветно, но оваа разлика не била статистички значајна ($p=0,07$). Јачината на експресија на β -катенинот била статистички сигнификантен предиктор на преживувањето ($p<0,001$). По униваријатната анализа, како значителни предиктори на преживувањето биле идентификувани: степенот на циторедукција (дефиниран преку количината на резидуално туморско ткиво), фреквенцијата и јачината на експресија на Е-кадеринот и фреквенцијата и јачината на експресија на β -катенинот. Овие променливи биле внесени во Сох мултиваријатен регресионен модел за да биде калкулирано независното влијание на секој од параметрите. Опсежноста на циторедукцијата се издвоил како независен статистички значаен ($p=0,001$) предиктор на преживувањето кај пациентките со напреднат стадиум на серозен оваријален карцином. Субоптималната циторедукција статистички сигнификантно го зголемува ризикот од смртен исход за 5,32. Фреквенцијата и јачината на експресија на Е-кадеринот биле идентификувани како независни статистички значајни предиктори на преживувањето ($p=0,05$ и $0,04$, соодветно) и во мултиваријатната анализа, додека фреквенцијата и јачината на експресијата на β -катенинот ја изгубиле улогата на статистички значајни предиктори на преживувањето ($p=0,06$ и $0,12$, соодветно). Според податоците во студијата, намалената експресија на Е-кадеринот на површината на $<10\%$ од малигните клетки и/или намалената јачина на експресија на Е-кадеринот статистички сигнификантно го зголемуваат ризикот од смртен исход за 2,7 и 3,38, соодветно.

Во **шестата глава** на докторската дисертација, во обемната дискусија, кандидатот ги коментира резултатите од сопственото истражување кои се концизно и јасно објаснети. Добиените резултати истовремено ги споредува со веќе објавени резултати во литературата од таа област. Дискусијата ја започнува со објаснувањето дека, иако во последните две децении е евидентиран голем напредок на полето на дијагностиката и третманот на пациентките со оваријален карцином, прогнозата кај ваквите пациентки е сè уште далеку од оптимистичка. Класични детерминанти на преживувањето кај пациентките со оваријални

карциноми и понатаму остануваат: FIGO-стадиумот на болеста, хистотипот на неоплазмата и туморскиот градус, но дека овие параметри не секогаш можат прецизно да го проценат ризикот по преживувањето на пациентката, што довело до тоа да во последната декада се објават студии кои идентификувале други биомаркери кои се инволвирани во прогресијата на оваријалниот карцином. Во понатамошниот дел од дискусијата детално е направена евалуација на испитуваниот материјал. Се коментира преживувањето на пациентките со напреднат стадиум на серозен карцином во испитуваната група на оваа дисертација кои имаат средно севкупно преживување од 45 месеци (95% CI 38-53 месеци), што е компарабилно со стапките објавени во литературата, ако се разгледуваат само студии во кои се анализирани пациентки со напреднат стадиум на болест како во тековната серија. Средната возраст на регрутираните пациентки изнесува 58,74 години (опсег 24-78 години, SD=11,47 години), што е во согласност со објавената литература. Се објаснува и дистрибуцијата на пациентките во кохортата по однос на FIGO-стадиумот на болест и туморскиот градус кој кореспондира со објавената литература, имајќи предвид дека во студијата се регрутирани само пациентки со напреднат стадиум на серозен оваријален карцином со средна или лоша диференцијација. Анализата продолжува со клиничките и хистопатолошките карактеристиките и нивниот однос кон преживувањето кај серозен оваријален карцином. Во однос на возраста на пациентките, според анализата на оваа студија не е утврдена статистички значајна разлика помеѓу двете групи на пациентки, помладата возрасна група (≤ 65 години) просечно живееле 8 месеци подолго во споредба со пациентките со понапредната возраст (>65 години). Но во анализираната литература, возраста е прифатена како прогностички фактор на преживувањето кај пациентки со малигни оваријални неоплазми. Инциденцата на различните хистолошки подтипови на оваријални малигни неоплазми варира во зависност од возраста, па заради тоа неоплазмите може да реагираат различно на стандардниот третман. Како пример се спомнува студијата на Markman, според која просечното време на преживување за пациентките помлади од 65 години било најмалку 2 години подолго во споредба со средното време на преживување на пациентките повозрасни од 65 години. Постарите пациентки имаат повеќе коморбидитети кои можат да влијаат на стадиумот на болеста и третманот, т.е. ги зголемуваат ризикот за неуспех на терапијата и стапките на рекуренци. Но ова не е во корелација со резултатите до кои доаѓа кандидатот во својата студија, што сугерира на потребата од дополнителна анализа за оваа појава. Прецизно и јасно се елаборира влијанието на различните хистолошки типови на оваријални малигни неоплазми кои имаат различни патишта на развој, ризик фактори, прогноза и исход. Се констатира, според податоците од литературата дека најголем дел од пациентките имаа епителни оваријални карциноми, кои ја имаат најлошата стапка на преживување од трите главни типови на оваријални малигни неоплазми и дека преживувањето е особено лошо кај пациентките со серозни карциноми со висок градус во споредба со сите други типови на оваријални малигни неоплазми. Како потврда на ова се споменува голема студија од САД каде што јасно се прикажани стапките на 5-годишно преживување во однос на хистолошкиот тип. Кандидатот елаборира дека во студијата се анализирани само серозни тумори со висок градус, а просечната стапка на преживување е во корелација со стапките во литературата. Се коментира и влијанието на стадиумот на болеста во моментот на дијагностицирањето врз севкупното преживување, со обемна анализа на податоци од литературата при што се обрнува внимание на анализираната кохорта во студијата која се состои од пациентки во напреднат стадиум на болеста, а анализата на разликите во преживување по поедините суб-стадиуми не утврдила статистичка значајност, што е во согласност со објавените резултати во литературата. Дискусијата понатаму продолжува со анализа и констатација дека туморскиот градус или степенот на клеточна диференцијација долго време се сметал за детерминанта на преживувањето кај многу малигни тумори. Теоретската основа за ова се базира на верувањето дека лошо диференцирани клетки манифестираат поголем број на аберациски митози што во превод значи поагресивно однесување на туморот. Сепак, објавените податоци за асоцијацијата меѓу туморскиот градус и исходот се контроверзни, делумно заради тоа што не постои универзално прифатен систем за градуирање. Токму овој факт кандидатот јасно го потенцира во својата студија, со констатацијата дека

не е евидентирана статистички значајна разлика во преживувањето кај пациентките со градус 2 и градус 3 (51 месец наспрема 42 месеци, $p=0,2$), што е и за очекување имајќи предвид дека сите градус 2 и 3 тумори ги исполнуваат современите критериуми за да бидат класифицирани како тумори со висок градус. Анализата продолжува со улогата на лимфо-васкуларната инвазија како индикатор за лоша прогноза и прогресија на болеста кај многу малигни неоплазми меѓу кои карциномот на белите дробови, дојката, ендометријалниот и цервикалниот карцином, кои се презентираат во ран стадиум. Се објаснува дека најголем дел од оваријалните карциноми прогредираат брзо и се во напреднат стадиум во моментот на дијагноза, па заради тоа прогностичката вредност на лимфо-васкуларната инвазија не била слична како кај другите малигни неоплазми. Во тој контекст се и резултатите добиени од анализата на материјалот во оваа студија, при што не биле утврдени статистички значајни разлики во преживувањето по однос на инвазијата на неоплазмата во лимфатичните и васкуларните простори (54 vs. 44 месеци за лимфатична инвазија и 49 vs. 44 месеци за васкуларна инвазија, $p=0,32$ и $0,47$, соодветно). Но сепак се наведува постоење на контроверзни податоци во однос на овој фактор преку анализа на неколку студии кои ја обработуваат лимфо васкуларната инвазија како прогностички фактор. Успешноста на циторедуктивната хируршка процедура, дефинирана како волуменот на резидуална болест по примарната операција, конзистентно во литературата се цитира како еден од најважните предиктори на преживувањето кај пациентките со оваријален карцином. Во студијата, кандидатот објаснува дека оптималната циторедукција го дуплирала преживувањето на пациентките; па така, пациентките со оптимална циторедукција имале проценето средно преживување од 75 месеци во споредба со 30 месеци за пациентките со субоптимална циторедукција ($p<0,001$). Ваквите констатации се потврдени во мноштво објавени студии во последните 40 години. Анализата продолжува со јасно елаборирање дека и покрај тоа што не постојат простепктивни рандомизирани студии кои би ја евалуирале ефективноста на иницијалниот хируршки дебалкинг заради нивната етичка неоправданост, објавените податоци во литературата подржуваат максимален хируршки напор за ресекција на целата макроскопски видлива болест т.е. на крајот на интервенцијата да нема макроскопски видлив тумор, што е и во согласност со ESGO-консензусот. Се дава објаснување за разликите во тренингот на ординирачкиот хирург или центарот во кој се врши третманот што може да доведат до разлики во ефективноста на третманот. Јасна е констатацијата дека пациентките кои се третираат во институции со висок прилив на пациентки со напреднат стадиум на оваријален карцином и/или терцијарни центри, имаат поголема веројатност да добијат стандарден и комплетен третман во споредба со пациентите кои се третирани во болници со помал обрт на вакви пациентки. Дополнително, пациентки кај кои интервенцијата ја извршува супспецијалист гинеколог-онколог или гинеколог со висок обрт на вакви пациентки имаат подобри резултати од пациентки кои се оперирани од гинеколози и/или хирурзи со мал прилив на вакви пациентки. Ваквите констатации се поткрепени со податоци од големи студии кои го потврдуваат тоа. Кандидатот во понатамошниот дел од дискусијата дава и јасна компарација со начинот на спроведување на циторедуктивната хирургија на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство, каде што систематската лимфаденектомија не е дел од стандардната хируршка процедура за стејџирање на оваријален карцином. Ваквата дискрепанца во процедурата за стејџинг, барем делумно, може да ја објасни пониската стапка на преживување кај дел од пациентките во оваа студија. Како што понатаму се објаснува во анализата, неизбежен фактор а воедно и еден од најсигурните предиктори на одговорот на хемотерапија, а консекветно и на преживувањето, кај пациентките со напреднат стадиум на оваријален карцином е интервалот без платина. Оваа констатација произлегува од фактот што првата линија на адјувантна хемотерапија за оваријалните карциноми е релативно константна во последните две декади (карбоплатин и паклитаксел). Истото е потврдено и со анализата од податоци од оваа дисертација. Така, пациентките со долг интервал без платина (над 12 месеци), во испитуваната серија статистички значајно ($p<0,001$) повеќе преживувале од пациентките кои биле средно осетливи или резистентни на платина 61 месец, наспрема 26 и 16 месеци, соодветно. Овој сегмент од дискусијата кандидатот го завршува со констатацијата дека, иако третманот со хемотерапија е

докажано значаен предиктор на преживувањето, денес скоро сите пациентки примаат адјувантна хемотерапија базирана на платина, научното внимание е повеќе фокусирано на дефинирање на прогностичкото значење на примарната циторедуктивна хирургија.

Во вториот дел од дискусијата кандидатот ги изнесува анализите на Е-кадерин/ β -катенинскиот сигнален пат и неговото прогностичко значење кај пациентките со серозен оваријален карцином. Посебно за одбележување, како што понатаму елаборира кандидатот, е фактот што литературата е доста лимитирана кога станува збор за прогностичката улога на имуноекспресијата на β -катенин/Е-кадеринскиот комплекс кај серозните оваријални тумори. β -катенин/Е-кадеринскиот комплекс игра сигнификантна улога во интерцелуларните атхезивни процеси, важни за спречување на метастазирањето и инфилтрацијата на малигните неоплазми. Укажано е дека редуцирањето на имуноекспресијата на β -катенин/Е-кадеринскиот комплекс, е поврзана со интензификација на прогресијата на малигномот и неговиот потенцијал за метастазирање кај серозните оваријални карциноми. Кандидатот многу детално објаснува дека во однос на експресијата на Е-кадеринот кај напреднатите стадиуми на епителни оваријални карциноми, постојат контроверзни резултати: некои студии објавуваат губење на Е-кадеринската експресија како во студијата на Hoffman и сор. и студијата на Fujioka и сор. од 2001 год., а од друга страна се наведува студијата на Ong и сор., 2000 год., кој демонстрира зголемување на Е-кадеринската експресија. Како дополнување на сето ова се надоврзува студијата на Faleiro-Rodrigues и сор. од 2004 год.. според која што студија прогностичкото значење на Е-кадеринот се уште останува нејасно. Молекуларните механизми кои лежат во позадината на надолната регулација на Е-кадеринот не се целосно разјаснети; сепак, мутациите и биохемиските посттранслациони модификации се потврдени кај неколку форми на карциноми вклучително и оваријалниот карцином. Губењето на Е-кадеринската експресија била асоцирана со полошо преживување во две серии од 20 и 104 примарни карциноми, но тука се вклучени, се на се, само 13 Е-кадерин негативни примероци. Во една голема неодамнешна студија во кохорта од 177 пациентки со оваријални карциноми со висок градус, силната експресија на Е-кадеринот била асоцирана со подобро преживување, а со спротивни наоди за N-кадеринот и P-кадеринот. Слична моќна предиктивна улога на Е-кадеринот е недвосмислено покажана во студијата на Bačić B. и сор. од 2015 год. На крајот кандидатот дава детален осврт и компарација на сопствените резултати наспроти оние од литературата, имено во студија ја анализира експресијата на Е-кадеринот и β -катенинот како прогностички фактори кои влијаат на преживувањето кај пациентките со напреднат стадиум на серозен оваријален карцином. Е-кадеринската експресија ја демонстрира на мембраната и цитоплазмата на туморските клетки, додека β -катенинот бил детектиран на мембраната, цитоплазмата и во јадрата на туморските клетки, иако нуклеарната експресија на β -катенинот ја детектира само кај мал број пациентки. Пациентките кои имале ретка (<10%) и слаба експресија на Е-кадеринот, како и пациентките кои имале ретка (<5%) и слаба експресија на β -катенинот, имале статистички значајно полошо преживување ($p < 0,001$ за сите испитувани параметри), а ваквата асоцијација перзистира и во мултиваријатниот регресионен модел. Во анализираната кохорта, намалената експресија на Е-кадеринот на површината на <10% од малигните клетки и/или намалената јачина на експресија на Е-кадеринот имаат $HR=2,7$ ($p=0,05$) односно $HR=3,38$ ($p=0,04$) за смртен исход кај пациентките со напреднат стадиум на серозен оваријален карцином. Локацијата на β -катенинската експресија не била значаен предиктор на преживувањето кај пациентките во испитуваната серија ($p=0,07$). Ваквите резултати од студијата кандидатот понатаму ги поткрепува со анализа на достапната литература, според која неколку студии докажале дека губитокот на експресијата на Е-кадеринот е важен настан за инвазијата и метастазирањето на оваријалните карциноми. Губењето на Е-кадеринот се смета за најважното обележје на епително-мезенхималната транзиција, процес кој е имплициран во дисеминацијата, миграцијата и инвазијата на туморските клетки. Губењето на експресијата на Е-кадеринот исто така има неделива асоцијација со резистенцијата на туморските клетки на хемотерапија и може да ги индуцира

туморските клетки да презентираат карактеристики на карциноматозни стем клетки. Во својата дисертација, кандидатот евидентирал дискрепанца во дистрибуцијата на Е-кадеринската експресија во групите на пациентки стратифицирани по однос на должината на иницијалниот период без платина. Така, сите пациентки кои биле високо осетливи на платина (интервал без платина >12 месеци), имале експресија на Е-кадеринот на повеќе од 10% од туморските клетки, во споредба со 81%, односно 80% од пациентките кои биле умерено осетливи или резистентни на платина ($p=0,01$). Идентично, пациентките кои биле осетливи на платина имале статистички значајно посилна експресија на Е-кадерин, во споредба со другите 2 групи ($p=0,002$). Идентични резултати се објавени и во студијата на Miše и сор. од 2015 год., во која авторите заклучиле дека позитивната експресија на Е-кадеринот била статистички значајно асоцирана со подобар одговор на примарната хемотерапија базирана на платина кај кохортата на пациентки со серозен оваријален карцином со висок градус во напредна стадиум. Слабата β -катенинска експресија (фреквенција и јачина на експресија) била потврдена како лош прогностички фактор за преживувањето на пациентките во студија во униваријатната анализа, но не била независен предиктор на преживувањето по мултиваријатната анализа. Davidson и сор. од 2000 год., кои исто така го истражувале влијанието на експресијата на β -катенинот на преживувањето на пациентки со напреден стадиум на епителен оваријален карцином, не нашле статистички значајна корелација. Сепак, слабата експресија на β -катенинот била докажана како лош прогностички фактор кога биле анализирани пациентки во сите стадиуми на болеста. Од друга страна, зачувувањето на мембранскиот позитивитет за β -катенинот било асоцирано со 10-годишно севкупно преживување и поволни стапки на преживување без рекурнса во униваријатната анализа на Voutilainen и сор. од 2006 год. Ваквата дискордантност на податоците можеби се должи на разликите во генската експресија на напредните стадиуми на оваријални карциноми визави карциномите кои се ограничени во малата карлица, како што констатира кандидатот. Bodnar и сор. од 2014 год., идентификувале асоцијација на силната мембранска β -катенинска експресија со слабиот одговор на хемотерапија. Дополнително авторите во студијата објавиле дека мембранската експресија на β -катенинот е сурогат за присуство на β -катенинот во адхерентните клеточни споеви и можеби тој фактор влијае врз одговорот на хемотерапијата. Во својата студија, кандидатот не утврдил асоцијација помеѓу фреквенцијата и локацијата на експресијата на β -катенинот и резистентноста на хемотерапија базирана на платина. Јачината на експресијата на β -катенинот на површината на клетките била статистички значајно асоцирана со поволен одговор на хемотерапијата ($p=0,04$). Ова веројатно е резултат на малиот број на пациентки со интервал без платина < 6 месеци, заклучува кандидатот на крајот од дискусијата.

Во седмата глава на докторската дисертација, кандидатот ги претставува **заклучните согледувања** кои се коректно формулирани и ги потврдуваат појдовните цели на истражувањето. Резултатите од оваа студија наведуваат на заклучок дека преживувањето на пациентките со напреден стадиум на серозен оваријален карцином во испитуваната кохорта е проценето на 46 месеци. Во однос на туморскиот градус и лимфо-васкуларната инвазија кај пациентките со напреден стадиум на серозен оваријален карцином, заклучокот е дека не се фактори кои влијаат на преживувањето на оваа група пациентки, но од друга страна пак дека големината на резидуалното туморско ткиво по иницијалниот хируршки третман претставува статистички значаен независен лош прогностички фактор за преживувањето на пациентките со напреден стадиум на серозен оваријален карцином со $HR=5,32$ ($p<0,001$). Заклучок е дека и интервалот без платина е статистички значаен предиктор на преживувањето на пациентките во испитуваната кохорта, но статистичката значајност се губи во мултиваријатната анализа. Во испитуваната кохорта Е-кадеринот покажал ниска фреквенција на експресија (<10% од клетките) кај 7 (9,2%) од пациентките и слаба експресија (-/+) кај 5 (6,6%) од пациентките, додека пак β -катенинот покажал ниска фреквенција на експресија (<5% од клетките) кај 4 (5,3%) од пациентките и слаба експресија (+) кај една пациентки (1,3%), што се едни од примарните цели на студијата. Како заклучоци кои истовремено го дават главното значење на оваа студија се, дека слабата експресија на Е-

кадеринот била асоцирана со зголемена резистенција на хемотерапија базирана на платина кај пациентките во испитуваната кохорта ($p < 0,001$), а ниската фреквенција на експресија ($< 10\%$ од клетките) како и слабата експресија (-/+) на Е-кадеринот биле потврдени како независни лоши прогностички фактори за преживувањето на пациентките со напреднат стадиум на серозен оваријален карцином со $HR = 2,7$ ($p = 0,05$) и $HR = 3,38$ ($p = 0,04$), соодветно и дека ниската фреквенција на експресија ($< 5\%$ од клетките) како и слабата експресија (+) на β -катенинот биле потврдени како лоши прогностички фактори за преживувањето на пациентките во испитуваната кохорта, но статистичката сигнификатност се изгубила во мултиваријатната анализа.

Она што се наметнува како финален заклучок од оваа студија е јасно покажаната прогностичка улога на атхезивните молекули во прогресијата на малигните оваријални тумори од серозно потекло со висок градус и нивното директно влијание врз стапката на севкупното преживување кај оваа група пациентки, што ја потврдува потребата од нивно анализирање и утврдување на степенот на нивната експресија во секојдневната пракса, со цел на селектирање на специфична група на пациентки за да се овозможи креирање на индивидуализиран менаџмент на ова заболување.

Осмата глава од дисертацијата ја содржи приложената литература, која е обемна, прегледна и коректно цитирана по прифатените стандарди.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во оваа докторска дисертација е спроведување на нови специфични имунохистохемиски анализи кај оваријалните малигни неоплазми. Научните сознанија за прогностичката улога на Е-кадеринот и β -катенинот и нивното влијание врз прогресијата на различните малигни заболувања е утврдена уште пред повеќе од 15 години, но во однос на оваријалните малигни неоплазми, податоците во светската литература се оскудни и контрадикторни, што го прави предизвикот за нивно анализирање уште поголем. Во Република Македонија анализата на овие молекуларни маркери и нивното прогностичко значење за првпат е употребена во пилот-студијата на овој докторски труд.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата.

Одредувањето на експресијата на Е-кадеринот и β -катенинот преку специфични имунохистохемиски анализи кај оваријалните малигни неоплазми досега не била дел од анализи во патохистолошките лаборатории во Република Македонија. Во објавената литература, имунохистохемиското одредување на Е-кадеринот и β -катенинот кај пациентки со ПСОК и во светот е во тесни научно истражувачки рамки кај високо селектирана група на пациентки со висок ризик.

Краток опис на применетите методи

Во оваа докторска дисертација биле вклучени 84 пациентки со напреднат стадиум на серозен оваријален карцином и 9 пациентки со тубарен карцином. Сите потребни податоци биле добиени од анализата на медицинската документација (историја на болест и хистопатолошки извештај) за секоја од пациентките која ги исполнувала критериумите за вклучување во студијата. Во студијата, од клиничките и хистопатолошки карактеристики, биле анализирани возраста на пациентката, стадиумот на болест, нуклеарниот и туморски градус, инвазијата на неоплазмата во малите лимфни и васкуларни простори, екстензивноста на хируршката ресекција, резистенцијата на хемотерапија базирана на платина и севкупното преживување. Дополнително биле анализирани експресијата на Е-кадеринот и β -катенинот.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Преживувањето на пациентките со напреднат стадиум на серозен оваријален карцином во испитуваната кохорта било проценето на 46 месеци (95%CI 38-53 месеци). Туморскиот градус и лимфо-васкуларната

инвазија, се покажало дека не се фактори кои влијаат на преживувањето. Големината на резидуалното туморско ткиво по инцијалниот хируршки третман представувал статистички значаен независен лош прогностички фактор за преживувањето на пациентките со напреднат стадиум на серозен оваријален карцином со $HR=5,32$ ($p<0,001$). Интервалот без платина се издвоил како статистички значаен предиктор на преживувањето на пациентките во испитуваната кохорта, но статистичката значајност се изгубила во мултиваријатната анализа. Е-кадеринот имал ниска фреквенција на експресија ($<10\%$ од клетките) кај 7 (9,2%) од пациентките и имал слаба експресија (-/+) кај 5 (6,6%) од пациентките, додека пак β -катенинот имал ниска фреквенција на експресија ($<5\%$ од клетките) кај 4 (5,3%) од пациентките и имал слаба експресија (+) кај една пациентки (1,3%). Слабата експресија на Е-кадеринот била асоцирана со зголемена резистенција на хемотерапија базирана на платина кај пациентките во испитуваната кохорта ($p<0,001$). Ниската фреквенција на експресија ($<10\%$ од клетките) како и слабата експресија (-/+) на Е-кадеринот се потврдиле како независни лоши прогностички фактори за преживувањето на пациентките со напреднат стадиум на серозен оваријален карцином со $HR=2,7$ ($p=0,05$) и $HR=3,38$ ($p=0,04$), соодветно. Ниската фреквенција на експресија ($<5\%$ од клетките), како и слабата експресија (+) на β -катенинот се потврдиле како лоши прогностички фактори за преживувањето на пациентките во испитуваната кохорта, но статистичката сигнификатност се изгуби во мултиваријатната анализа.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот ас. д-р Игор Алулоски, со наслов „Е-кадерин/ β -катенински сигнален пат и неговата улога кај пациентки со тубарен карцином и серозен оваријален карцином во напреднат стадиум“, претставува истражување во областа на гинеколошката онкологија и патологија. Епителниот оваријалниот карцином претставува најлетален малигном од гинеколошко потекло. Повеќето од пациентките во моментот на поставување на дијагнозата веќе се со напреднат стадиум на болеста, а стапката на 5-годишно преживување за овие пациентки е лоша и останува многу ниска, само 27%. Идентификацијата на нови молекуларни маркери може потенцијално да доведе до значително модифицирање на клиничкиот менаџмент и подобрување на клиничкиот исход кај ова заболување. Токму ова претставува главниот мотив на оваа докторска дисертација. Проблемот со хеморезистенцијата претставува предмет на анализа на голем бројот студии кои го анализираат овој феномен во потрага на решение и изнаоѓање на молекуларните механизми кои најверојатно лежат во заднината на проблемот, а најверојатно и на решението. Преку оваа студија, која во еден дел навлегува и во овој проблем, кандидатот прави обид на придонес кон растечката научна мисла која го третира проблемот на третманот на ова смртоносно заболување. Одредувањето на експресијата на Е-кадеринот и β -катенинот преку специфични имунохистохемиски анализи кај оваријалните малигни неоплазми досега не била дел од анализите во патохистолошките лаборатории во Република Македонија, па според тоа немало можност да се направи ваков вид на анализа за прогностичкото значење на овие маркери во однос на преживувањето на оваа група на пациентки. Изработката на оваа докторска дисертација има за цел да го утврди степенот на експресијата на Е-кадеринот и β -катенинот кај примарен серозни оваријални карцином (ПСОК) во напреднат стадиум или тубарен карцином, како и влијанието на експресијата врз преживувањето на пациентки со ПСОК или тубарен карцином во напреднат стадиум. Дополнителни цели претставуваат и одредувањето на просечното севкупно преживување на пациентките со ПСОК во напреднат стадиум како и евалуација на соодносот меѓу експресијата на Е-кадерин и β -катенинот и основните клинички и хистопатолошки параметри. Од научното истражување во оваа докторска дисертација произлегува и она што ја прави студијата единствена, тоа е фактот што Е-кадеринот, неговата фреквенција и јачина на експресија на клеточната мембрана на туморските клетки, се докажа како силен независен прогностички фактор за преживување кај пациентки со напреднат стадиум на оваријален карцином. β -

катенинот пак од своја страна се покажа за важен прогностички фактор за преживување на униваријантната анализа но сигнификантноста се изгуби на мултиваријантната анализа. Она што останува кристално јасно од оваа докторска дисертација е всушност јасно покажаната прогностичка улога на атхезивните молекули во прогресијата на малигните оваријални тумори од серозно потекло и нивното директно влијание врз стапката на севкупното преживување кај оваа група пациентки, што ја потврдува потребата од нивно анализирање и утврдување на степенот на нивната експресија во секојдневната практика со цел на селектирање на специфична група на пациентки за да се овозможи креирање на индивидуализиран менаџмент на ова заболување. Докторската дисертација има клиничка апликативност.

Докторската дисертација на кандидатот ас. д-р Игор Алулоски, со наслов „Е-кадерин/ β -катенински сигнален пат и неговата улога кај пациентки со тубарен карцином и серозен оваријален карцином во напреднат стадиум“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за изработен докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил како прв автор, во меѓународни научни списанија, следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Igor Aluloski, Mile Tanturovski, Rubens Jovanovic, Slavica Kostadinova-Kunovska, Gordana Petrusevska, Igor Stojkovski, Bojana Petreska „Survival of Advanced Stage High-Grade Serous Ovarian Cancer Patients in the Republic of Macedonia“, Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences. 2017 Dec 15; 5(7):904-908.
- [2]. Igor Aluloski, Gordana Petrusevska, Slavica Kostadinova-Kunovska „E-cadherin and its role in patients with advanced serous ovarian carcinoma“, Arch Pub Health 2017; 9(1): 41-51.
- [3]. Aluloski I., Petrusevska G., Kostadinovska Kunovska S., Jovanovic R., Tanturovski M. „E-cadherin/ β -catenin signaling pathway and its role in patients with ovarian serous and tubal carcinoma in advanced stage (review of the literature)“, IMJM Medicus 2017, Vol. 22 (2): 173 -179
- [4]. Igor Aluloski, Gordana Petrushevska, Rubens Jovanovic, Mile Tanturovski „The prognostic role of beta-catenin in patients with advanced stage serous ovarian cancer“, Mac. Med. Review, 2017; 71(3): 166-169

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Научниот придонес на оваа докторска дисертација е во јасно покажаната прогностичка улога на Е-кадеринот и β -катенинот како атхезивни молекули, во прогресијата на малигните оваријални тумори од серозно потекло и нивното директно влијание врз стапката на севкупното преживување кај оваа група пациентки, како и асоцираноста на слабата експресија на Е-кадеринот со зголемената резистенција на хемотерапија базирана на платина кај пациентките со серозен оваријален карцином во напреднат стадиум. Според тоа се наметнува потребата од рутинско анализирање и утврдување на степенот на експресија на Е-кадеринот и β -катенинот во секојдневната практика во патохистолошките лаборатории во Република Македонија, а со цел селектирање на специфична група на пациентки за да се овозможи креирање на индивидуализиран менаџмент на пациентките со напреднат стадиум на серозен оваријален карцином.

Докторската дисертација отвора можности за развивање на нови методи на анализа на улогата на атхезивните молекули во прогресијата на оваријалните малигни неоплазми и претставува реална база за примена во гинеколошко-онколошката и патолошката практика.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **ас. д-р Игор Алулоски** со наслов **Е-кадерин/ β -катенински сигнален пат и неговата улога кај пациентки со тубарен карцином и серозен оваријален карцином во напреднат стадиум.**

КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Славјанка Поповска, претседател, с.р.**
- 2. Проф. д-р Гордана Петрушевска, ментор, с.р.**
- 3. Проф. д-р Јанаки Наумов, член, с.р.**
- 4. Проф. д-р Весна Јаневска, член, с.р.**
- 5. Проф. д-р Глигор Димитров, член, с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА *ВЛИЈАНИЕТО НА ГОЛЕМИНА НА ТУМОР, ПРИСУСТВО НА ЕСТРОГЕНИ РЕЦЕПТОРИ, ПРОГЕСТЕРОНСКИ РЕЦЕПТОРИ НА ТУМОРСКАТА КЛЕТКА, ВРЕДНОСТИ НА КИ67 И ХЕР-2 ПОЗИТИВНОСТ ВРЗ ПОЗИТИВИТЕТ НА „СЕНТИНЕЛ” ЛИМФНА ЖЛЕЗДА („ЖЛЕЗДА СТРАЖАР”) КАЈ ПАЦИЕНТИ СО РАН МАЛИГНОМ НА ДОЈКА* ОД АС. Д-Р БОРИСЛАВ КОНДОВ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, на IX редовна седница одржана на 20.2.2018 година, а по предлог на III циклус - докторски студии, студиска програма по медицина, формираше Рецензентска комисија за оцена на докторската дисертација по претходно доставена пријава од ас. д-р Борислав Кондов со наслов:

ВЛИЈАНИЕТО НА ГОЛЕМИНА НА ТУМОР, ПРИСУСТВО НА ЕСТРОГЕНИ РЕЦЕПТОРИ, ПРОГЕСТЕРОНСКИ РЕЦЕПТОРИ НА ТУМОРСКАТА КЛЕТКА, ВРЕДНОСТИ НА КИ67 И ХЕР-2 ПОЗИТИВНОСТ ВРЗ ПОЗИТИВИТЕТ НА „СЕНТИНЕЛ” ЛИМФНА ЖЛЕЗДА („ЖЛЕЗДА СТРАЖАР”) КАЈ ПАЦИЕНТИ СО РАН МАЛИГНОМ НА ДОЈКА.

Рецензентската комисија е во состав:

1. проф. д-р Никола Јанкуловски (претседател)
2. проф. д-р Звонко Миленковиќ (ментор)
3. проф. д-р Зоран Спировски (член)
4. проф. д-р Даниела Поп Ѓорчева (член)
5. проф. д-р Андреја Арсовски (член).

Во согласност со Законот за високото образование на Република Македонија, Рецензентската комисија во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и до Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА И ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

Докторската дисертација со наслов *Влијанието на големина на тумор, присуство на естрогени рецептори, прогестеронски рецептори на туморската клетка, вредности*

на Ки67 и XEP-2 позитивност врз позитивитетот на „сентинел“ лимфна жлезда („жлезда стражар“) кај пациентите со ран малигном на дојка од ас. д-р Борислав Кондов претставува самостоен научен труд изнесен на 144 страници пишан текст и прилози. Трудот ги содржи сите неопходни структурни елементи на докторска дисертација: апстракт на македонски и англиски јазик, вовед, мотив, цели, материјал и методи, резултати, дискусија, заклучок, литература, кратенки и прилог. Содржи четириесет и шест табели, дванаесет графикони и дваесет и пет слики. Цитирани се 285 референци поврзани со темата на докторската дисертација. Користената литература е од понов датум, актуелна и релевантна за темата на докторската дисертација.

Сите содржински сегменти на дисертацијата се соодветно систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што е обезбедено лесно и јасно следење на материјата која е предмет на истражувањето.

Во **апстрактот** на дисертацијата, изложени се теоретската рамка, предметот, целите, применетите методи и добиените резултати од истражувањето.

Изнесено е дека улогата на лимфаденектомија на пазувната јама при хируршкиот третман на малигномот на дојка има, пред сè, дијагностичко значење - одредување на стадиумот на болеста, како и тераписко - отстранување на малигна болест во лимфни жлезди, кое е помалку значајно, заради системскиот третман на болеста со лекови. Воведувањето на биопсија на жлездата стражар и врз основа на нејзиниот статус, одредување на стадиумот на болеста, овозможи минимално инвазивен пристап кон лекувањето. Одредувањето на факторите (големина на примарен тумор, присуство на естрогенски и прогестеронски рецептори, вредности на Ки67, XEP-2), кои влијаат на позитивитетот на жлездата стражар или останатите жлезди во пазувната јама, овозможи да се примени техниката на биопсија на жлездата стражар само во оние случаи кога навистина е индицирано, без пациентот да го изложиме на резидуална болест во пазувните лимфни јазли.

Во **воведниот** дел се изнесени најзначајните податоци од литературата за предметот на истражувањето - влијание на големината на туморот, присуство на естрогени рецептори, прогестеронски рецептори на туморската клетка, вредности на Ки67 и XEP-2 позитивност врз позитивитетот на „сентинел“ лимфна жлезда (жлезда стражар) кај пациенти со ран малигном на дојка. Јасно и концизно се изнесени податоци за малигномот на дојката како најчесто заболување кај жената, со застапеност од 25 до 125 случаи на 100 000 жени.

Дадени се најновите податоци за епидемиологијата на малигномот на дојката, како во Македонија, така и во Европа, со наведување и на бројот на новооткриените случаи. Наведени се и анализирани најзначајните фактори асоцирани со појава на малигномот на дојката, класифицирани во три групи: генски, ендокрини и фактори на средината. Опишана е биологијата на заболувањето и ширењето на малигномот на дојката, кое може да е: локално, регионално и далечно, со посебен осврт на секое од нив.

Во воведниот дел, детално се опишани клиничките манифестации на малигномот на дојката кои се поделени на локални симптоми - што произлегуваат од присуството на тумор во градата, регионални симптоми - што произлегуваат од присуство на метастази во

регионалните лимфни јазли, системски симптоми - што произлегуваат од присуство на метастази од примарниот тумор по телото. Сите овие клинички манифестации кандидатот ги набројува и ги објаснува поединечно.

Образложен е дијагностичкиот протокол кој се изведува со преглед на пациентката од страна на лекар, ехотомографско снимање на дојките, рендгенско снимање на дојките (мамографија), аспирациона биопсија (FNA) или ткивна биопсија (“core” биопсија) и испитување на добиениот материјал под микроскоп, по што следува одредување на стадиумот на болеста. Истакнато е дека познавајќи ја биологијата на малигните тумори, и малигномот на дојката треба да се смета за системско заболување во моментот на дијагностицирањето и како такво да се третира. Потенцирано е дека раната детекција на малигномот на дојката е основен предуслов за успешен третман. Со својата достапност за преглед, кај дојката се овозможува релативно рано дијагностицирање на малигномот.

Во понатамошното излагање, кандидатот детално го образложува терапискиот пристап кај болните со малигно заболување на дојката кој треба да биде тимски и комплексен, при што е потребно секој случај посебно да се разгледа и индивидуално да се донесе одлука за третманот, посебно осврнувајќи се на хируршките методи.

Понатаму, кандидатот се осврнува на факторите кои влијаат на појава на позитивитет на лимфните јазли во пазувната јама кај малигном на дојка, и тоа: големина на тумор, естрогени рецептори, прогестеронски рецептори, рецептори на фактори на раст.

На крајот на воведниот дел, кандидатот ја опишува методата на детекција на жлездата стражар, која се применува во последните две децении наместо комплетна дисекција на аксиларната јама како минимално инвазивна процедура, при што доколку е негативна, не се изведува аксиларна лимфаденектомија. Оваа процедура во хируршкиот третман на малигномот на дојка се користи во услови на постоење на ран малигном на дојка со клинички негативна аксиларна јама.

Во следниот дел, кандидатот го изнесува **мотивот** за реализација на истражувањето во дисертацијата. Како примарен мотив ја наведува можноста од воведување на помалку мутилантна метода во третман на раниот малигном на дојката, каде што наместо примена на радикална лимфаденектомија на пазувната јама, би се применила само биопсија на жлездата стражар, метода која е оптоварена со помал број на компликации. Со одредувањето на јачината на влијанието на одредени прогностички фактори на позитивитетот на жлездата стражар, а и на позитивитет на останатите лимфни жлезди во пазувната јама, овозможено е да се предвиди дали кај одреден пациент е индицирана примена на методата “биопсија на жлезда стражар” и што да се направи понатаму доколку е таа негативна или позитивна. Вредностите за овие фактори би можеле да се добијат од хистолошка и имунохистохемиска анализа на материјал добиен со биопсија на цилиндер (“core биопсија”), која може и се користи во предоперативна дијагностика на малигномот на дојка.

Јасно и концизно кандидатот ги дефинира **целите** на научноистражувачката работа:

1. воведување на методата на детекција на жлездата стражар во секојдневната клиничка практика;
2. да се испита влијанието на: големина на тумор, присуство на естрогени рецептори, прогестеронски рецептори на туморската клетка, вредности на Ки67 и ХЕР-2 позитивност на позитивитетот на жлездата стражар во пазувната јама кај пациенти со ран малигном на дојка;
3. да се испита влијанието на: големина на тумор, присуство на естрогени рецептори, прогестеронски рецептори на туморската клетка, вредности на Ки67 и ХЕР-2 позитивност на позитивитетот на не-жлезда стражар во пазувната јама кај пациенти со ран малигном на дојка, кај кои жлездата стражар е позитивна.

Даден е детален опис на **материјалот и методите** кои се користени во истражувањето, како и поделбата на пациентите во групи. Дефиниран е типот на студијата - рандомизирана проспективна и времетраењето на истражувањето од август 2015 до мај 2017 година.

Кандидатот ги дефинира инклузионите критериуми за пациент со ран малигном на дојка со следниве критериуми: пациенти со T1, 2; N0 и M0, односно со клинички големина на тумор во дојката до 5 см, и клинички негативна аксила - не се палпираат зголемени лимфни јазли во пазувната јама. Во студијата се обработени 80 пациенти со ран малигном на дојка, кај кои е спроведена детекција на жлездата стражар - испитувана група и уште 81 пациент со ран малигном на дојка, оперирани во истиот период, кај кои била изведена комплетна аксиларна лимфна дисекција - контролна група. Пациентите од контролната група се оперирани во истиот период и се со слични карактеристики на стадиум и возраст со пациентите од испитуваната група. Дијагнозата кај сите пациенти била предоперативно поставена со клинички преглед, ултрасонографија на дојка, мамографија и фина тенкоиглена биопсија или ткивна биопсија ("core биопсија"). Постооперативно биле правени хистолошка анализа и имунохистохемиски анализи на оперативниот материјал. По потреба, кај одреден број на пациенти бил направен NMRI на дојка. Кај сите пациенти биле направени рутински иследувања, комплетни лабораториски иследувања на крвта со тумор- маркери, Ртг на бели дробови, ехо на абдомен и Ртг на коски, со цел да се исклучи постоење на далечни метастази.

Во испитуваната група на 80 пациенти, одредувањето на жлезда стражар било со помош на апликација на радиокоolid во дојката и негова визуелизација на статична гама-камера и рачна гама-детекторска сонда и инјектирање на метиленско сино 0,05 % аплицирано предоперативно. По биопсија на овие жлезди била направена радикална операција на дојката. Следувала патохистолошка анализа на жлезда стражар веднаш (ex tempore), а потоа и патохистолошка анализа на примарниот тумор на дојката. Кај пациентите кај кои се докажало постоење на метастаска болест во жлездата стражар, било на смрзнат пресек или на парафински препарат, се изведувала комплетна лимфаденектомија на останатите лимфни жлезди во пазувната јама. Кај сите пациенти рутински биле испитувани со имунохистохемиски анализи присуство на естрогени рецептори, прогестеронски рецептори, Ки67 и ХЕР-2.

Кандидатот ги дефинира и ексклузионите критериуми. Во студијата не биле опфатени пациенти со: напреднат стадиум на болест, тумор поголем од 5 см, клинички позитивна пазувна јама, воспалителен тип на малигном, бремени жени со малигном на дојка, жени со малигном кои примале неoadјуватна хемиотерапија, нема приказ на

жлездата стражар на статична гама-камера, пациентки со претходна операција на дојка, пациентки кои не биле согласни да влезат во студијата.

За обработка на податоците, сите податоци биле складирани во база на податоци, изработена во програмот Статистика 10. Нивната обработка се извршила со помош на стандардни дескриптивни и аналитички униваријантни и мултиваријантни методи. Статистичката обработка се изведувала со компјутерските програми Excel и Статистика 10. Атрибутивните статистички серии биле анализирани со одредување на коефициент на односи, пропорции, стапки и се утврдувала статистичката значајност меѓу откриените разлики - Pearson Chi-square. Нумеричките серии биле анализирани со мерки на централна тенденција и со мерки на дисперзија на податоците. Кај нумеричките серии кај кои постоело отстапување од нормалната дистрибуција, сигнификантноста на разликата се тествала со Student-ов t-тест. Кај оние кај кои постоело отстапување од нормалната дистрибуција, сигнификантноста на разликата меѓу две нумерички варијабли се тествала со Mann-Whitney-тест. Бил користен и статистичкиот програм SPSS. За CI (confidence interval $\pm$) се дефинирала статистичка значајност за ниво на грешка помало од 0,05 (p). Резултатите се прикажани табеларно и графички.

Кандидатот ги поделил **резултатите** во 4 групи, и тоа:

1. дескриптивна анализа на параметри во групите;
2. анализа на несакани ефекти од операцијата во групите, кои се поделени во три подгрупи и тоа на интраоперативни, рани и касни компликации;
3. корелациони анализи на сите фактори меѓу себе во тест и контролната група;
4. униваријантна и мултиваријантна факторска анализа на фактори кои можат да влијаат на позитивитет на жлездата стражар, нежлездите стражари и на жлездите во аксиларната јама севкупно.

Во првата група на резултати е прикажана соодветноста на испитуваните групи. Се работи за две хомогени и компарабилни групи без статистички значајна разлика помеѓу основните параметри на групите, па тие можат да се споредуваат.

Статистички значајна разлика не постоела за возраста, дистрибуцијата на страната на дојката на туморот, локализацијата на туморот во самата дојка, квадрантот на дојката, палпабилниот наод во аксиларната јама и големината на туморот.

Во поглед на извадени лимфни јазли, утврдено било дека во тест-групата (SLND) се извадени 6,57 жлезди, додека во контролната група - 14, во кој случај постои статистички значајна разлика. Тоа било и очекувано со оглед на тоа што во тест- групата биле вадени 1-3 жлезди, обележани со радиоколоид или боја или со двете обележани, а останатите лимфни јазли од пазувната јама се вадат само доколку жлездите стражари се позитивни, наспроти контролната група каде што се вадат сите лимфни јазли од пазувната јама, независно од нивниот статус.

Од испитувањата се утврдило дека не постои разлика и во поглед на извадените позитивни за метастази жлезди во двете групи. Исто така, не постоела разлика и во поглед на

свкупната позитивност за метастази на лимфни жлезди во пазувната јама и во двете групи. Кандидатот истакнува дека и покрај тоа што во групите биле опфатени пациенти со клинички негативна аксиларна јама, сепак во тест-групата жлездата стражар била позитивна кај 24 пациенти, односно 30 % од случаите, па кај нив морало да се направи аксиларна лимфаденектомија.

Потоа била анализирана само тест-групата. Од извадените жлезда стражар позитивни на смрзнати пресеци биле минимум 1, а максимум 6, средно 0,38, при што 56 негативни, 17 со една позитивна, 7 со две позитивни или повеќе.

Во оваа серија не постоела разлика помеѓу испитувањата на смрзнат пресек, парафински препарат и испитувања со имунохистохемиски анализи.

Според типот на метастази во тест-групата (SLND), најчесто биле детектирани макрометастази 17,5 %, микрометастази кај 8 случаи (10 %) и кај 1 случај детектирани биле изолирани клетки и пробиени се лимфните јазли и детектиран метастатски депозит.

На статичка гама-камера, како жлезда стражар најчесто биле прикажани 2 жлезди кај 29 случаи (36,25%). Кај 28 случаи била прикажана 1 жлезда стражар (35 %), додека кај 23 случаи биле прикажани повеќе од 2 жлезди стражари (28,75 %). Кај 38 случаи (47,5 %), жлезда стражар била прикажана во првите 2 часа, додека кај останатите случаи прикажана била по 4 часа од времето на апликација на радиоколоидниот раствор. Во поглед на детекцијата на жлезда стражар со сцинтинел сонда приказот на жлезда стражар бил сличен како кај статичка гама-камера. Односно 1 жлезда била прикажна кај 24 случаи, додека кај статичка гама-камера се прикажале 28 случаи. Кај 28 случаи прикажани биле 2 жлезди со сцинтинел сонда и кај исто толкав број на случаи се детектирани повеќе од 2 жлезди. Кај сите 80 случаи се добил приказ и со статичка гама-камера и со сцинтинел сонда. За разлика од тоа, во однос на детекција на жлезда стражар била користена техника и со пребојување на „сентинел“ жлездата со метиленско сино, со цел да се олесни интраоперативната визуелизација. Кај 4 случаи (5 %) не се добил приказ со метиленско сино, додека кај останатите 76 случаи се визуелизирале „сентинел“ жлездите и со метиленско сино.

Во поглед на хистолошката градба на туморот најчесто бил застапен дукталниот инвазивен карцином и не постоела статистички значајна разлика помеѓу групите. Во однос на големината на туморот изразена преку pT во тест-групата најчесто биле застапени пациенти со T1c-големина (47,5 %), додека во контролната група со T2-стадиум (59,26 %).

И во двете групи најчесто хистолошкиот наод на пазувната јама бил pNo (немало проширување на болеста во пазувната јама), односно 70 % во тест-група (SLND) и 67,9 % во контролна група, по што следело pN1 18,75 %, наспроти 30,86 %.

Во поглед на зафатеност на само една лимфна жлезда во пазувната јама во тест-групата имало детектирано кај 17 пациенти (21,25 %), наспроти 8 кај контролната група. Теоретски доколку би можело да се предвиди дека во останатите лимфни жлезди нема метастатски депозит, со користење на различни предиктивни табели, би можело да се избегне лимфаденектомија и кај овие 17 пациенти.

Со оглед на тоа што се работи за малигном на дојка во ран стадиум, со клинички негативна аксиларна јама, јасно е дека и во двете групи доминирале, пред сè, рани стадиуми на болест. Во тест-групата најчесто биле Ia-стадиум – 50 %, па следел IIa – 28,75 %. Слична била состојбата и во контролната група Ia-стадиум – 29,63%, па IIa – 42,5.

Помеѓу групите не постоела статистички значајна разлика во поглед на присуство на ER, Ki67 и HER-2 рецептори, а постоела разлика во поглед на присуство на PR и p53.

По анализа на распределбата на пациенти според генотипови, се гледа дека исто така не постоело значајна разлика помеѓу групите.

Присуството на туморски клетки во лимфоваскуларните простори (лимфоваскуларна инвазија) се смета како мошне неповолен прогностички фактор и фактор кој многу често влијае на позитивитет на аксиларните лимфни јазли. Од испитувањата, кандидатот утврдил дека позитивна васкуларна инвазија има кај 21,25 % кај тест-групата и 24,69 % кај контролната група. Од прикажаните резултати следува дека нема статистички значајна разлика. Релативно нискиот процент на лимфоваскуларна инвазија се должи на фактот што во студијата се обработени пациенти со ран стадиум на малигном на дојка.

На крај, докторандот ја прикажува дистрибуцијата на типот на операција кој е применет кај пациентите со малигном на дојка во двете групи. Со оглед на фактот дека и во двете групи се инкорпорирали пациенти со ран стадиум на болеста, најчесто се пристапувало кон презервирачка операција на дојката. Притоа, во тест-групата, квадрантектомијата била застапена со 80 %, додека во контролната група со 77,78 %, при што не постоело статистички значајна разлика. Но треба да се истакне дека во тест-групата од 17 пациенти кај кои била изведена радикална мастектомија, кај 12 била направена примарна реконструкција со протеза.

Во втората група резултати, прикажана е анализата на појавата на несаканите ефекти и компликации во тек на операцијата, раниот и доцниот постоперативен период. Аксиларната лимфаденектомија претставува дел од радикалната операција на малигномот на дојка. При аксиларната лимфаденектомија се отстранува целокупното масно ткиво заедно со сите лимфни јазли од пазувната јама. При тоа се лигираат мали артериски и венски крвни садови, гранки на а. и в. axilaris, при што се прекинуваат мали лимфни патишта. При лимфаденектомијата може да се оштетат и мали сензорни нерви кои поминуваат низ пазувната јама. Ретко, поради онколошки радикалитет, може да бидат повредени и моторни нервни гранки. Поради горенаведените факти, кандидатот укажува дека кај аксиларната лимфаденектомија која рутински се изведувала кај сите пациенти во контролната група биле присутни поголем процент на рани и доцни постоперативни компликации. Наспроти овој факт во тест (SLND) групата се отстранувале 1-3 жлезди (први дренажни жлезди), па затоа имало значително помал процент на компликации. Притоа, кандидатот укажува дека во стапката на компликации кај тест (SLND) групата треба да се имаат предвид и оние пациенти кај кои е добиен позитивен наод и при тоа е направена целосна аксиларна лимфаденектомија.

Следува факторска анализа на сите фактори како влијаат меѓусебно во тест- и контролната група засебно. За контролната група, според анализата на **корелациониот матрикс**, каде што се иследуваат зависности на сите фактори влезени во анализа, како влијаат едни на други, изразени со вредност на (p) добиени се следниве резултати:

Големината на туморот изразена со (pT) е во корелација со возраста (p=0,22), позитивноста на аксиларниот статус (p=0,33), вредностите за аксиларен статус изразени за pN (p=0,31), како и позитивноста на првоизвадената лимфна жлезда (p=0,33). Големината на туморот изразена со (pT) е во корелација и со диференцираноста на туморот (G) (p=0,37), силно изразена корелација со стадиумот на болеста (p=0,77), како и со присуство на

естрогени рецептори на туморската клетка ($p=0,28$) и со постоење на лимфоваскуларна инвазија ($p=0,33$).

Присуството на естрогенски рецептори на туморската клетка е фактор кој укажува на подобра прогноза на туморот кој додатно може да се третира со цела палета на лекови блокатори на естрогенското дејство. Нивното присуство е во корелација со: возраст ($p=0,25$), големина на тумор изразена во мм ($p=0,25$), присуство на прогестеронски рецептори ($p=0,55$), негативна корелација со вредности на Ки67 ($p=-0,69$), p53 ($p=-0,43$), присуство на херцептински рецептори ($p=-0,34$) и генотип ($p=-0,71$).

Слична била состојбата и со прогестеронските рецептори каде што постои негативна корелација со позитивни извадени лимфни јазли ($p=-0,43$), присуство на естрогенски рецептори ($p=0,55$), вредности на Ки67 ($p=-0,37$), присуство на p53 ($p=0,20$), присуство на херцептински рецептори ($p=-0,33$), генотип ($p=-0,53$) и присуство на лимфоваскуларна инвазија ($p=-0,22$). Негативната корелација кај прогестеронските и естрогенските рецептори со одредени фактори укажува дека со раст на вредностите на естрогенски и прогестеронски рецептори кои се протективни фактори се намалуваат вредностите на факторите кои укажуваат на агресивност на туморот.

Во поглед на вредностите на Ки67-факторот, кој укажува на агресивност на туморот (односно број на делби на туморот), е во негативна корелација со присуство на естрогенски ($p=-0,69$) и прогестеронски рецептори ($p=-0,37$), присуство на p53 ($p=0,46$), херцептински рецептори ($p=0,30$) и генотип ($p=0,74$).

Присуство на херцептински рецептори на туморската клетка, фактор кој укажува на агресивност на туморот, е во корелација со: извадени позитивни лимфни јазли во пазувната јама ($p=0,21$), големина на тумор изразена со pT ($p=0,23$), присуство на естрогени рецептори ($p=-0,34$), присуство на прогестеронски рецептори ($p=-0,33$), зголемени вредности на Ки67 ($p=0,30$), генотип ($p=0,46$) и присуство на лимфоваскуларна инвазија ($p=0,28$).

Комбинацијата на присуство на естрогенски, прогестеронски рецептори и Херцептински рецептори, во комбинација со вредности на Ки67, го дефинираат генотипот на туморот. Генотипот е во корелација со: присуство на естрогенски рецептори ($p=-0,71$), прогестеронски рецептори ($p=-0,53$), вредност на Ки67 ($p=-0,74$), присуство на херцептински рецептори ($p=0,45$) и присуство на лимфоваскуларна инвазија ($p=0,22$).

За тест-групата според анализата на **корелациониот матрикс** каде што се иследувани зависимости на сите фактори влезени во анализа, како влијаат едни на други, изразени со вредност на (p) добиени се следниве резултати:

Големината на тумор изразена со pT е во корелација со клинички статус на аксиларна јама ($p=0,20$), приказ на статичка гама-камера ($p=0,20$), големина на тумор изразена во мм ($p=0,60$), извадени позитивни жлезди стражари ($p=0,20$), вредностите за аксиларен статус изразени за pN ($p=0,24$), како и позитивноста на првоизвадената лимфна жлезда ($p=0,20$). Големината на тумор изразена со pT е во корелација и со диференцираноста на туморот (G) ($p=0,37$), силно изразена корелација со стадиум на болеста ($p=0,59$), како и со вредности на Ки67 ($p=0,29$) и со генотип ($p=0,33$).

Присуството на естрогенски рецептори на туморската клетка е фактор кој е утврдено дека покажува корелација со возраста на пациентите ($p=0,21$), големината на туморот изразена во мм ($p=0,22$), позитивна жлезда стражар ($p=0,20$) и позитивна аксила ($p=0,20$). Исто така, утврдена е корелација со диференцираноста на туморот Г ($p=-0,23$),

присуство на прогестеронски рецептори ($p=0.76$), вредности на Ки 67 ($p=-0.31$), позитивитет на p53 ($p=-0.32$) и генотип на туморот ($p=-0.78$).

Кај прогестеронските рецептори постои корелација со диференцираност на тумор изразена со G ($p=-0.29$), присуство на естрогенски рецептори ($p=0.76$), вредности на Ки 67 ($p=-0.40$), позитивитет на p53 ($p=-0.36$) и генотип на тумор ($p=-0.67$).

Во поглед на вредностите на Ки67 утврдено е дека постои корелација со возраста на пациентите ($p=-0.27$), големина на тумор изразена во мм ($p=0.23$), големина на тумор изразена со pT ($p=0.29$), диференцираност на тумор G ($p=0.43$), присуство на естрогенски рецептори ($p=-0.31$), присуство на прогестеронски рецептори ($p=-0.40$), позитивитет за p53 ($p=0.29$) и генотип ($p=0.63$).

Присуство на херцептински рецептори на туморската клетка, фактор кој укажува на агресивност на туморот, е само во корелација со: позитивитет на аксила ($p=0.21$) и позитивитет на прва дренажна жлезда ($p=0.26$).

Генотипот е во корелација со: возраста на пациентите ($p=-0.37$), големина на тумор изразена во мм ($p=0.22$), големина на тумор изразена со pT ($p=0.33$), диференцираност на тумор изразена со G ($p=0.43$), присуство на естрогенски рецептори ($p=-0.78$), прогестеронски рецептори ($p=-0.67$), вредност на Ки67 ($p=0.63$) и позитивитет на p53 ($p=0.38$).

Основна цел на оваа студија била со униваријантна и мултиваријантна регресиона анализа на фактори да се одреди како одредена група на фактори (големина на тумор, присуство на естрогенски рецептори, присуство на прогестеронски рецептори, присуство на Ки 67 и присуство на херцептински рецептори) влијаат на позитивитет на жлезда стражар, не-жлезда стражар и позитивитет на аксиларна јама. Во текот на истражувањето, кандидатот докажал статистички сигнификантната предикторска улога кај Ки67 2+ ($p=0.012$) вредностите и прогестеронските рецептори (+) на туморската клетка ($p=0.045$) врз позитивитет на жлезда стражар. Со анализата - мултипна анализа, се потврдило дека само Ки67 има статистички значајно влијание на жлездата стражар ($p=0.025$). Во текот на истражувањето се докажала статистички сигнификантната предикторска улога на големината на туморот ($p=0.024$) и Ки67 3+ ($p=0.013$) дека влијаат на позитивитет на не-жлезда стражар.

Со анализата мултипна регресиона анализа се потврдило дека големината на туморот ($p=0.047$) и Ки67 ($p=0.024$) се статистички значајни ризик-фактори за позитивитет на не-жлезда стражар.

Со анализата, мултипна регресиона анализа, се потврдило дека големината на туморот е статистички значаен фактор за позитивитет на лимфни жлезди во пазувната јама кај контролната група ($p=0.014$).

Во заклучок на резултатите од факторските анализи, наведено е дека:

- за позитивитет на жлезда стражар во тест-групата (SLND) влијае присуството на повисоки вредности на Ки67;
- за позитивитет на не-жлезда стражар на NSLND влијаат големината на туморот и повисоките вредности на Ки67;
- за позитивитет на лимфни жлезди во пазувната јама во контролната група влијае големината на туморот.

Во **дискусијата**, докторандот ги анализира добиените резултати од истражувањето и ги компарира со резултатите од досега објавените слични студии.

Од докторската дисертација произлегле следниве најзначајни **заклучоци**:

1. Воведена е методата детекција и биопсија на жлезда стражар на Клиниката за торакална и васкуларна хирургија како рутинска метода.
2. За детекција на жлезда стражар, користени се две техники: примена на радиоколоид и боја-метиленско сино.
3. Методата детекција и биопсија на жлезда стражар се покажа како сигурна метода која кај сите 80 пациенти (100 %) (пациенти од тест-SLND-групата) ја детектира жлездата стражар.
4. Кај 24 пациенти (30 %) со “ex tempore” патохистолошка анализа, детектирано е постоење на метастази во жлездата стражар, кое подоцна е докажано и со стандардни и имунохистохемиски анализи на парафински препарат.
5. Во текот на истражувањето, докажана е статистички сигнификантната предикторска улога кај Ки67 2+ ($p=0.012$) вредностите врз позитивитет на жлездата стражар.
6. Во текот на истражувањето, докажана е статистички сигнификантната предикторска улога на големината на туморот ($p=0.024$) и Ки67 3+ ($p=0.013$), дека влијаат на позитивитет на не-жлезда стражар.
7. Со анализата мултипна регресиона анализа потврдено е дека големината на туморот е статистички значаен фактор за позитивитет на лимфни жлезди во пазувната јама кај контролната група ($p=0.014$).
8. Факторската анализа ги издвоила само големината на туморот и повисоките вредности на Ки67 како фактори кои влијаат на позитивитет на аксиларната јама.
9. Процентот на рани и доцни компликации е значајно помал во тест-групата (SLND), и тоа е најголемата придобивка за пациентите со примената на оваа метода.
10. Во раниот стадиум на малигном на дојка, со клинички негативна аксиларна јама секогаш се препорачува примена на детекција и биопсија на жлезда стражар.

Оцена на трудот

Комисијата оценува дека докторската дисертација со наслов *Влијанието на големина на тумор, присуство на естрогени рецептори, прогестеронски рецептори на туморската клетка, вредности на Ки67 и HER2 позитивност врз позитивитет на „сенител” лимфна жлезда („жлезда стражар”) кај пациенти со ран малигном на дојка*, изработена од ас. д-р Борислав Кондов, произлегува од самостојна научна работа.

Се работи за исклучително значајна и актуелна тема од областа на хирургијата, прва од ваков вид во Р Македонија. Воведувањето на детекција и биопсија на жлездата стражар како рутинска метода и издвојување на големината на туморот и повисоките вредности на Ки67 како фактори кои влијаат на позитивитет на аксиларната јама отвора нови можности за подобрување на третманот на малигномот на дојката, за сепак да се избегне изведување на аксиларна лимфаденектомија во иднина, а со тоа и намалување на компликациите кај пациентите со ран малигном на дојката. Воведување на помалку мутилантна метода во третман на раниот малигном на дојката, каде што наместо примена на радикална

лимафденектомија на пазувната јама, би се применила само биопсија на жлездата стражар, метода која е оптоварена со помал број на компликации, е основата придобивка на оваа дисертација.

Трудот ги содржи сите елементи на научен труд со јасно дефинирани цели во согласност со мотивот на студијата, кои се во целост реализирани, прецизно се изложени материјалот и методите, и детално се прикажани статистички обработените резултати. Дискусијата и заклучоците се објективни и реални и даваат прецизни одговори на поставените цели. Сумирајќи ги концизно резултатите од оваа студија и заклучоците кои произлегуваат од нив, кандидатот дава значаен придонес во унапредување и оптимизирање на третманот на пациентите со ран малигном на дојката. Се очекува имплементирање на наодите и препораките од дисертацијата во секојдневната клиничка работа и практика.

Докторатот е изработен во согласност со стандардите на научноистражувачката работа. Комисијата смета дека докторската дисертација ќе даде особен клинички и научен придонес во областа на хирургијата.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. **Kondov B**, Spirovski Z, Milenkovikj Z, Dzhonov B, Kondov G. Radical skin- sparing mastectomy with primary prosthetic reconstruction as treatment of early breast cancer: a case report, *Physioacta* Vol. 9- No 2, 2015, 109-117.
2. **Kondov B**, Milenkovikj Z, Spirovski Z, Popgiorceva D, Stojanovski S, Petrusavska G, Ivkovski Lj, Jovanovski-Srceva M, Kondov G. Application of “sentinel lymph node detection” in axilla in patients surgically treated for early breast cancer, *Physioacta* Vol. 10- No 2, 2016, 53-62.
3. **Kondov B**, Kondov G, Spirovski Z, Milenkovikj Z, Colanceski R, Petrusavska G, Pesavska M. Prognostic Factors on the Positivity for Metastases of the Axillary Lymph Nodes from Primary Breast Cancer, *Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki)*. 2017 Mar 1;38(1):81-90. doi: 10.1515/prilozi-2017-0011.
4. **Borislav Kondov**, Rosalinda Isijanovska, Zvonko Milenkovikj, Gordana Petrusavska, Marija Jovanovski-Srceva, Magdalena Bogdanovska-Todorovska, Goran Kondov. Impact of Size of the Tumor, Persistence of Estrogen Receptors, Progesterone Receptors, HER2Neu Receptors and Ki67 Values on Positivity of Axillary Lymph Nodes in Patients with Early Breast Cancer with Clinically Negative Axillary Examination. *Open Access Maced J Med Sci*. <https://doi.org/10.3889/oamjms.2017.213>.

Заклучок и предлог

Ас. д-р Борислав Кондов, со своето искуство во научноистражувачката работа, како и со спроведувањето на оваа студија, со објавените научни трудови и научни поглавја ќе даде голем научен придонес во научноистражувачката работа. Преку понатамошен стручен, научен и академски ангажман на кандидатот, наодите и знаењата од дисертацијата можат да бидат пренесени и до колегите кои се заинтересирани за проблематиката што е предмет на докторската дисертација.

Резултатите од оваа докторска дисертација ќе најдат примена во секојдневната клиничка работа и ќе имаат особено влијание во унапредувањето на квалитетот на лекувањето на пациентите со ран малигном на дојката, намалување на трошоците на лекувањето, намалување на компликациите и зголемување на квалитетот на живот на пациентите со малигном на дојката, кој претставува растечки здравствен проблем, еден од најчестите малигноми кај жената.

Идните понатамошни истражувања во оваа област би можеле да се однесуваат на одредување на факторите кои влијаат на позитивитет на жлезди нестражари, со цел да може дополнително да се намали бројот на пациентите кај кои не би се правела аксиларна лимфаденектомија.

Добиените резултати од студијата која кандидатот ја спровел на Клиниката за торакална и васкуларна хирургија ги оправдуваат претпоставените цели на дисертацијата и ја потврдуваат потребата од понатамошни истражувања во оваа област, со цел унапредување на третманот на пациентите со ран малигном на дојката.

Врз основа на анализата, Рецензентската комисија оценува дека докторската дисертација од кандидатот ас. д-р Борислав Кондов со наслов: *Влијанието на ѓолемина на шумор, присуство на еспроени рецеттори, проестеронски рецеттори на шуморската клетка, вредности на Ki67 и HER2 позитивност врз позитивитет на „сенител” лимфна жлезда („жлезда сиражар”) кај пациенти со ран малигном на дојка* ги исполнува бараните критериуми и претставува придонес во научноистражувачката и клиничкомедицинската дејност во Р Македонија. Трудот ги содржи сите елементи на научен труд со јасно дефинирани цели, материјал и методи, детално прикажани и статистички обработени резултати, дискусија и заклучоци кои даваат прецизни одговори на поставените цели.

Рецензентската комисија позитивно ја оценува докторската дисертација *Влијанието на ѓолемина на шумор, присуство на еспроени рецеттори, проестеронски рецеттори на шуморската клетка, вредности на Ki67 и HER2 позитивност врз позитивитет на „сенител” лимфна жлезда („жлезда сиражар”) кај пациенти со ран малигном на дојка* од ас. д-р Борислав Кондов и му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да ја усвои рецензијата и да му овозможи на кандидатот јавна одбрана на трудот.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Никола Јанкуловски (претседател), с.р.
2. Проф. д-р Звонко Миленковиќ (ментор), с.р.
3. Проф. д-р Зоран Спировски (член), с.р.
4. Проф. д-р Даниела Поп Ѓорчева (член), с.р.
5. Проф. д-р Андреја Арсовски (член), с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „КОМПАРАЦИЈА НА БЕЗБЕДНОСТА И ЕФИКАСНОСТА НА БЕСПОЛИМЕРНИ И ПОЛИМЕРНИ СТЕНТОВИ ОБЛОЖЕНИ СО ЛЕК, ПРИМЕНЕТИ ПРИ ПЕРКУТАНИ КОРОНАРНИ ИНТЕРВЕНЦИИ“ ОД Д-Р ТЕД ТРАЈЧЕСКИ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата редовна IX редовна седница одржана на 20.2.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот д-р Тед Трајчески со наслов „Компарација на безбедноста и ефикасноста на без-полимерни и полимерни стентови обложени со лек, применети при перкутани коронарни интервенции“, во состав: проф. д-р Лазар Лазаров (претседател), проф. д-р Драган Даниловски (ментор), науч.сов. д-р Борјанка Танева, проф. д-р Марија Вавлукис и проф. д-р Сади Беџети.

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Тед Трајчески, со наслов „Компарација на безбедноста и ефикасноста на бесполимерни и полимерни стентови обложени со лек, применети при перкутани коронарни интервенции“, содржи 65 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со единечен проред и големина на букви 12, 215 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 9 глави, со вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатот укажува дека со истражувањето на полето на перкутаните коронарни интервенции, особено факторите кои ја условуваат ефикасноста и безбедноста на стентот зависно од полимерот, може да се влијае врз преживувањето на оваа популација.

Првата глава од докторската дисертација е насловена „Еволуција на стент-дизајнот“. Во неа се анализираат основните постулати и дефиниции на артериската коронарна болест. Кандидатот образложува различни видови и дизајни на стентови, како и етиопатогенетски механизми на интеракции помеѓу стентот и внатрешната средина. Заради тоа, актуелно посебен осврт се дава на

новиот концепт на разбирање на стент-тромбозата, и нејзината објективна евалуација преку следење на механичките и биолошките ризик фактори кои учествуваат во генезата на овој проблем. Кандидатот ги елаборира првогенерациските и второгенерациските стентови, како и еволуцијата до биоресорптивните стентови. Се задржува на безбедноста на лекувањето, со посебен осврт на крварењето и последиците поврзани со овој ризик.

Во **втората глава** е презентираан мотивот на студијата. Кандидатот нагласува дека на Балканот во рутинската практика се користат најразлични дизајни на стентови. Недостасуваат студии кои ќе ја дообјаснат безбедноста и ефикасноста на стентовите во однос на полимерот како засебен фактор.

Третата глава ги обработува целите на студијата. Тие се јасни, мерливи и произлегуваат од актуелната состојба на лекувањето на пациентите со потреба од коронарна интервенција. Како примарна цел на истражувањето, кандидатот ја нагласува потребата да се процени безбедноста и ефикасноста на стент обложен со лек без полимерен носач, компариран со стент обложен со лек нанесен на полимерен носач при перкутани коронарни интервенции. Дополнително, како секундарни цели ги поставува одредувањето на композитниот скор од мајорни срцеви несакани случувања (Major Adverse Cardiac Events – MACE) и споредба кај двете групи; одредување на стент тромбоза и споредување кај двете групи; споредба на ин-стент рестенозата како детерминанта на ефикасноста кај двата типа стентови, како и следење на крварења, ангина пекторис, срцева слабост и навики кај целата стентирана популација.

За материјалот и методите на истражувањето, како и осврт на користените статистички тестови, кандидатката се произнесува во **четвртата глава**. Даден е детален осврт на видот на студијата, начинот на вклучување на испитаниците преку јасно детерминирани критериуми за вклучување и исклучување со цел да се избегне бајас во добиените согледувања. Собирањето на податоците е прикажано како систематично, во точно определени временски точки и рамки, земајќи ги предвид природниот тек на болеста, лекувањето и предвидените промени во состојбата кај пациентите. Во истражувањето се вклучени и алатки како прашалници за следење на навиките со цел да се добијат релевантни информации од овие области соодветни за истражувањето. Пациентите пред започнувањето на студијата се информирани за истражувањето, условите и придобивките и потпишуваат согласност за тоа.

Во **петтата глава**, кандидатот ги прикажува статистичките методи за обработка на податоците. Тие се соодветни на дизајнот на студијата. Одбрани се стандардни дескриптивен и аналитичен приод во компаративните анализи.

Резултатите од истражувањето се систематизирани во **шестата глава**. Анализата е поделена на резултати кои се однесуваат на вредностите од општите податоци за целата испитувана популација, како и клиничкиот проток на пациентите при вклучување во

студијата. Споредени се демографските податоци кај пациентите во двете групи поделени според видот на стентот, со особено внимание на ангиографските карактеристики. Обработени се засебно должината на лезијата, присуството на лезии со мал дијаметар, како и повеќесадовната болест. Прикажани се резултатите од социодемографските карактеристики на двете групи и сличноста по пол и возраст. Како ризик-фактори кои може да влијаат врз исходите земени се предвид пушењето, присуството на дијабетес, како и хиперлипидемијата.

Во однос на примарните исходи од следењето до 30 дена, кандидатот презентира резултати соодветно на целите. Примарниот исход MACE го одредил како скор од застапеноста на миокардниот инфаркт (MI), срцевата смрт (CD) и реваскуларизацијата на целниот крвен сад (TVR). Кандидатот истакнува дека застапеноста на MI, CD и TVR не се разликувале во двете групи. MACE композитниот скор во првите 30 дена е претставен со стапка од 5,2% во групата стентирани лезии со стентови без полимер, додека во групата на стентови со полимер од 6,2%. Разликата за MACE не е прикажана како значајна.

Со Соx-пропорционалниот модел и Kaplan-Meier кривата кандидатот ги споредил ризиците за преживување, односно MACE-скорот во двете групи. Ризикот од мајорни срцеви несакани случувања не се разликува во двете групи, односно за стентовите без полимер кандидатот со non-inferiority студија не прикажува разлики за двете групи на стентови. За 9-месечното следење на пациентите во однос на примарниот исход, кандидатот извел и градуелна компаративна анализа на двата стента, вкрстено за секоја поединечна варијабла. Во анализата ги вклучил како ризик-фактори: дијабетес, ST-елевацијата, лезиите на лева предна коронарна артерија, крвните садови со мал дијаметар, долгите лезии и повеќесадовна болест. Изработен е и краен статистички модел, кој за ниту една од варијаблите не покажал статистичка разлика меѓу двата типови на стент, не фаворизирајќи притоа ниту еден од нив во присуство на поединечните ризик-фактори.

Дел од резултатите се однесува на следењето на пациентите во однос на нивните консултации во кардиолошки и некардиолошки установи. Кандидатот востановил дека 30 % од интервенираните пациенти консултирале во кардиолошки установи, од кои во 15 % биле изведени интервентни процедури и хоспитализации. Пациентите кои консултирале во вонкардиолошки институции биле поттикнати од различни симптоми како дијареја, хипертензија, хипотензија, гастроинтестинално крварење и цереброваскуларен инзулт. Кандидатот систематично ги прикажува резултатите за смртноста во различните институции според областа на интервенциите и засегнатите коморбидитетни состојби. Од особен интерес му се крварењата, што е соодветен и одговара на поставената секундарна цел за безбедноста на двата типа стентови. Кандидатот прикажува висок процент од пациентите (>75%) кои не искусиле никаков вид на крварење, додека во групата на полимерни стентови, 21 % имале некаков вид на крварење, додека од групата на полимерни, тој процент изнесувал 20 %. Застапеноста на различните типови крварење според стандардната дефиниција била подеднаква и тоа во најголем процент се работело за

крварења од типот 1 и тоа околу 20 % во двете групи, додека останатите типови биле со многу помала застапеност до 1 %. Кандидатот во табеларна форма ги прикажува различните типови крварења според локализацијата и тежината соодветно на предвидената методологија. Резултатите не укажуваат на разлики во безбедноста на двата вида стентови во однос на крварењата.

Во делот за преваленција и тренд на срцевата слабост и ангина пекторис во текот на следењето, кандидатот се осврнал на навиките на пациентите проценети преку детален анкетен прашалник, кој е претходно наведен во методологијата. Споредени се неколку фактори во две временски точки, и тоа по еден и девет месеци од следењето. Срцевата слабост е споредувана во зависност од стандардната NYHA-класификација, додека присуството и појава на ангина пекторис според АСС-класификацијата. За овие две состојби, како и за пушењето и еректилната дисфункција, кандидатот изложува резултати за целата испитувана популација независно од присуството на стентот.

Кај пациентите кои ја прекинале терапијата со DAPT, ризикот од стент-тромбоза се зголемил 4,6 пати, за долгите лезии ризикот се зголемува 1,28 пати. Овие два предиктора како независни, ги исклучуваат останатите-ризик фактори. Во однос на CD/MI исходот, жените се прикажаа како поризични од мажите. Дијабетес и претходниот AIM се причина за еднократно зголемување на ризикот од овој исход. Ангиографските подолги интревенирани лезии, како и повеќесадовната болест доведуваат до појава на CD/MI независно од другите фактори.

Во однос на исходот-потреба од TLR, како најмоќни предиктори се издвоија историја на претходен PCI, CABG, како и интервенции врз крвни садови со помал дијаметар, при повеќесадовна болест и дијабетес. За претходна историја на PCI и CABG, ризикот се зголемува над 1,5 пати.

Во делот предиктивна анализа, прикажани се испитуваните фактори кои можеат да влијаат врз стент-тромбозата кај пациентите со ПКИ, од социодемографски, клинички аспект, коморбидитети и ангиографски параметри. Кандидатот прикажува и засебни резултати во однос на прекин на двојната антиагрегационата терапија зависно од временската точка на прекилот. Изработил униваријантна и мултиваријантна метода.

Кандидатот, во крајниот мултиваријантен модел, ги издвојува ангиографски подолгите интревенирани лезии, како и повеќесадовната болест за најмоќни предиктори кои доведуваат до појава на CD/MI независно од другите фактори. Во однос на исходот-потреба од TLR, како најмоќни предиктори ги издвојува историјата на претходен PCI, CABG, како и интервенции врз крвни садови со помал дијаметар, при повеќесадовна болест и дијабетес. За претходна историја на PCI и CABG, ризикот се зголемил над 1,5 пати.

Во **Глава 7** разработена е детална дискусија во однос на актуелната достапна литература во однос на подрачјето кое е предмет на истражувањето. Направени се споредби на податоци од регистри и мултицентрични рандомизирани студии од најнов датум. Добиените резултати се анализирали со критички осврт на лимитациите на студијата, како и придобивките од истражувањето. Земен е предвид и проблемот на неможност за глобализација на специфичноста на оваа проблематика, земајќи ги предвид социодемографските карактеристики и социјалната средина. За секој дел од резултатите, постои осврт на современата литература и резултатите.

Во **Глава 8** прикажани се шест заклучоци, кои се јасни, прецизни и специфични за проблематиката на истражувањата. Заклучоците претставуваат систематичен одговор на целите поставени како темел на студијата. Тие се објективни, како извод од објективните и мерливи резултати.

Литературата е претставена во **Глава 9** и се состои од 215 актуелни референци, соодветни на клиничките достапни релевантни податоци за ефикасноста и безбедноста на стентови со и без полимер кај болни со перкутани коронарни интервенции. Опфатени се литературни податоци за факторите кои го условуваат кардиоваскуларниот морбидитет, студии за патогенезата на стент-тромбозата, како и најсовремените достигнувања на полето на оваа проблематика. Од збирот на студии произлегуваат и неодговорените прашања кои се предмет на истражувањето на овој докторат. Литературата претставува квалитетна база за поставување на овој труд, анализа на резултати и осврт во дискусијата.

Предмет на истражување

Како предмет на овој труд, кандидатот ги избрал безбедноста и ефикасноста на стентови обложени со лек без и со полимер, употребени кај пациенти при перкутана коронарна интервенција.

Значајниот напредок во медицинските истражувања и расположливите комплексни дијагностички процедури и опции за третман резултираат со подолго преживување на пациентите. Во заднината на овој напредок лежи плејада на истражувања и статистички анализи кои ги вклучуваат и компарираат сите можни варијабли со тенденција да се издвојат специфични и влијателни ризик-фактори.

Различниот дизајн на стентови и нивната еволуција носи можност за нови пристапи во лекувањето. Сепак, новите дизајни носат и одредени ризици во однос на ефикасноста и безбедноста, како што е, на пример, полимерниот носач за лекот на стентот. Овој медицински концепт кандидатот го препознава како поле за ново истражување. Заради тоа, посебен осврт дава на новиот концепт на тромбогеност на стентот и неговата објективна евалуација. Како предмет од интерес во истражувањето оправдано се поставени

многуге различни фактори кои влијаат врз ефикасноста и безбедноста на стентовите, зависно од географскиот регион, социјалните, етничките и културните обележја.

За правилно дефинирање на ефикасноста и безбедноста на стентовите, кандидатот ги зема предвид и стандардните и пошироко прифатените дефиниции. Како столб на дефинирањето на исход ја зема дефиницијата од Европското здружение за кардиологија и методологијата на Cutlip која го предлага MACE-скорот од застапеноста на миокардниот инфаркт, срцевата смрт и реваскуларизација на целниот крвен сад. Но освен оваа генерална дефиниција, кандидатот му дава на проблемот и специфично препознатлив карактер со оглед на мултифакториелната природа на ризик факторите за кардиоваскуларни настани, кој ја оневозможува неговата универзална нормализација. Во овој труд, земено е предвид дека секоја индивидуа и секоја популација се карактеризираат со своја склоност кон сите евалуирани кардијални настани. Сите тие фактори влијаат во интеракција помеѓу себе, а со тоа и врз преживувањето на пациентите и ефикасноста и безбедноста на стентот. Особено се издвојува интересот на кандидатот за стент-тромбозата.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Како мотив за изработката на овој труд, кандидатот го препознава значењето и актуелноста на проблематиката. По детална обработка на достапната литература, во делот мотив го прикажува недостатокот на научен осврт врз оваа проблематика во средината во која работи и популацијата која ја лекува.

Кандидатот нагласува дека на Балканот во рутинската практика се користат најразлични дизајни на стентови. Недостасуваат студии кои ќе ја дообјаснат безбедноста и ефикасноста на стентовите во однос на полимерот како засебен фактор. Оваа популација се одликува со специфични социјални и културолошки обрасци на однесување. Оттаму и произлегуваат спецификите во однос на ризиците за кардиоваскуларни настани и одговорот на внатрешната средина кон стентот.

Краток опис на применетите методи

Изработената студија користи соодветен дизајн на поставените цели. Таа е клиничка, лонгитудинална, проспективна, рандомизирана и опсервациона, што овозможува адекватен пристап во одбирањето на група, број на испитаници и доволно долго следење на исходите. Испитуваната популација од вкупно вклучени 194 пациенти со потреба од коронарна интервенција е во доволно голем број. Следењето од 9 месеци одговара за добивање на квалитетни и прецизни резултати во однос на поврзаноста на дизајнот на

стентот со предвидените исходи. Критериумите за вклучување и исклучување се јасно дефинирани и ги опфаќаат сите фактори кои понатаму се обработени во резултатите: полот, возраста, коморбидитетните состојби, ангиографските карактеристики, навиките. Одбрана е возрасна популација и пациенти со коронарна болест, јасно дефинирана со потреба од стентирање.

Д-р Трајчески правилно постапил и во однос на етичките аспекти на ова истражување. Изготвил соодветен документ за информирана согласност според која студијата добила согласност од Етичката комисија. Пациентите биле соодветно информирани на почетокот на студијата, што резултирало со потпишана информативна согласност.

Во однос на следењето на пациентите, прецизно се дефинирани периодот и прекилот на следење во случај на смртен исход од кардиоваскуларна или друга причина, како и при премин на пациенти во друг кардиоваскуларен центар или консултации во вонкардиолошки установи. Детално е објаснето лекувањето во однос на видот на медикаментозната терапија, честотата и времетраењето. Прикажани се употребените стентови, како и основните ангиографски карактеристики на лезиите, со повеќе параметри. Овој детален опис на спецификите на перкутаната интервентна терапија со стентови укажува за високата стручна и методолошка поставеност на студијата. Оваа студија е квалитетна, исто така, заради вклучувањето на рандомизација претставена со доволно голем и соодветен број на испитаници регрутирани во двете групи. Групите се усогласени по демографски, ангиографски и коморбидитетни карактеристики, со што е овозможена и споредба на безбедноста и ефикасноста токму во однос на полимерот.

Методологијата на процената на следењето опфаќа изработен анкетен прашалник кој е разбирлив, јасно дефиниран за пополнување и од кој можат да се изведат квалитетни информации поврзани со целите и како адекватна методолошка алатка. Употребената алатка е потврден стандарден метод, соодветен на потребите на оваа студија. Јасно е дефинирана динамиката на одредувањето на композитните скорови во две точки, на почеток на студијата, по 3 месеци и по 9 месеци. Информативните анкетни листови и скорирањето се детално и јасно прикажани табеларно. Кандидатот ги евалуира разликите во МАСЕ-скоровите со споредбени аналитички методи, со примена на криви на преживување, како и предиктивна анализа.

Како предиктори на испитуваните исходи, кандидатот ги одбрал, од социодемографските карактеристики, полот, возраста, пушењето и стилот на живот. Од клиничките: дијабетесот, коморбидитетните состојби, хипертензијата и дијабетес. Со анализа на ангиографските податоци се заокружува сликата на ризик-факторите со цел анализата да биде адекватно коригирана и сведена на разликите поради присуството на полимер. Испитуваните фактори се клинички релевантни, мерливи и јасно дефинирани.

Во дефинирањето на параметрите и методологијата на следење, кандидатот применил соодветни мерни скали, поткрепени со литература. Постои осврт на генерално прифатени и со медицина на докази поткрепени и анализирани дефиниции во однос на скорирањето на ангина пекторис, како и NYHA-класификацијата на срцева слабост. Морталитетот е дефиниран како кардиоваскуларен и некардиоваскуларен. Д-р Трајчески се погрижил да бидат опфатени и егзитусите надвор од институцијата или дома и биле побарани дополнителни податоци за поточно дефинирање на исходот.

Во ова истражување е употребена статистичка анализа која е изведена со статистичкиот компјутерски пакет Standard statistical package (SPSS for Windows version 17). Резултатите се соодветно прикажани со дескриптивна статистика. Користени се стандардни тестови за споредба на групи и за релации. За одредување на влијателни фактори врз стент-тромбозата, смртта и инфарктот е користена предиктивна мултипла линеарна регресиона анализа. За статистичка обработка на исходот-кардиоваскуларен морталитет и стент-тромбоза, користена е најсоодветната метода за преживување по Kaplan-Meier. За процена на значењето на полимерот врз морталитетот и преживувањето на стентот е користена стандардна Сох-анализа. Овие анализи се исцрпи во однос на поставените цели и дефинираните испитувани исходи.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите од истражувањето се систематизирани во поглавја и ги опфаќаат аспектите на прикажување на целата следена популација со изведена перкутана интервенција со стентирање, како и засебно за двете групи според присуство на полимер. За следената популација која е фокус на истражувањето, даден е детален преглед на основните демографски карактеристики, социоекономските карактеристики, клиничките и ангиографските варијабли. Посебно се претставени скорираниите вредности за: ангина пекторис, срцева слабост, еректилна дисфункција и пушење.

Податоците што се прикажани за двете групи отсликуваат правилно усогласени групи по пол и возраст, коморбидитети и ангиографски карактеристики, земајќи предвид дека во воведот се јасно посочени ризиците од самиот полимер. Споредбената анализа на скоровите за МАСЕ и стент-тромбоза како одраз на ефикасноста, но и крварењата како одраз на безбедноста, е изведена со коректни статистички тестови и добиени се релевантни податоци.

Предиктивната анализа за ризик-факторите кандидатот ја поделил во две нивоа. Во униваријантните модели, табеларно се прикажани варијаблите од социодемографските, клиничките, коморбидитетните и ангиографските својства, понатаму вклучувајќи ги во мултиваријантен модел од статистички значајни фактори. Земени се предвид и неправилно дистрибуираните варијабли. Со тоа е постигната поголема прецизност во самите резултати, но и во нивното толкување понатаму во

дискусијата. Клиничката релевантност и значењето на резултатите кои ги прикажува кандидатот се огледуваат во високата сензитивност на R square-скорот кој објаснува над 40 % од случаите.

Анализата на следењето на исходите на живот е прикажана во две точки, на триесеттиот ден од почетокот на студијата и по 9 месеци. Повеќето публикувани студии, осврнати во воведот, сугерираат потреба од следењето на безбедноста и ефикасноста со осврт на рани и доцни компликации, со цел да се види исходот од тие промени. Кандидатот одбрал период на следење од 9 месеци во одредувањето на скоровите, што е оправдано со оглед на бројот на испитаници и периодот од следење на исходот смртност. Табеларно ги прикажува податоците за целата стентирана популација, како и на двете групи по рандомизацијата. Со тоа се добива правилен приказ на промените на домените на безбедност и ефикасност на стентовите, исклучувајќи ги традиционалните ризик-фактори и воздигнувајќи го фокусот кон полимерот.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Тед Трајчески, со наслов „Компарација на безбедноста и ефикасноста на бесполимерни и полимерни стентови обложени со лек применети при перкутани коронарни интервенции“, претставува истражување во интервентната кардиологија. Изработката на темата на оваа докторска дисертација ги обработува факторите кои влијаат врз исходите на стентирани пациенти со посебен осврт на присуството на полимерниот носач на лекот. Докторската дисертација на кандидатот д-р Тед Трајчески, со наслов „Компарација на безбедноста и ефикасноста на бесполимерни и полимерни стентови обложени со лек, применети при перкутани коронарни интервенции“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил како прв автор во меѓународни научни списанија, следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [5]. Автор-и: “Ted Trajcheski, Lulzim Brovina, Valon Asani, Manojloski Goran. Are Polymer Free – Stents better option for Percutaneous Coronary Interventions.”, објавен во: Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists, Vol 10 –No 2, 2016
- [6]. Автор-и: “Ted Trajcheski, Lulzim Brovina, Lada Trajceska. Polymer Free – Stents in regards to Polymer – Bearing Stents for Percutaneous Coronary Artery Lesions Treatment - 9 months comparison. “, објавен во: Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists, Vol 11 –No 2, 2017

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатот:

Компаративната студија за ефикасност и безбедност на различните дизајни на стентови укажа на успешно лекување на пациентите со потреба од стент без разлика на дизајнот. Минорните разлики во испитуваните рани и доцни исходи се објективизираат низ проценката на внатрешната средина и карактеристиките на стентот. Со оваа студија прикажана е мултифакториелната причинско-последична поврзаност на исходот односно на тромбогеност на стентот во зависност од: демографски и социоекономски ризик-фактори на популација, ангиографски карактеристики на лезијата, коморбитетни состојби и социо-културни навики. Докажана е улогата на придружните здравствени состојби, како што се нарушувањата на коагулабилноста. Оттаму, и индивидуалните разлики во титрирањето на антитромбоцитната и антикоагулантната терапија, како и потребата со стентот да се одговори најадекватно на индивидуалните карактеристики на крвниот сад, калциумските депозити, тортуозитетите кои треба да се совладаат.

Генералниот заклучок од оваа студија произнесува став дека не е целта да се исфрли еден стент, а да се одбере еден апсолутен стент, напротив, да се одбере стентот кој најадекватно одговара на автентичните околности, односно индивидуален пристап во лекувањето.

Подрачје на примена и ограничувања. Перкутаните коронарни интервенции со употреба на стент остануваат златен стандард во лекувањето на коронарната болест. Различните дизајни, односно карактеристики на стентови се применуваат целисходно на предикцијата на лекарот во однос на должината на периодот на двојната антиагрегациона терапија зависно од факторите на нарушена коагулабилност. Особено се издвојуваат состојбите неоплазми, нарушувањата на хепаталната функција, состојби на хронично воспаление кои произлегуваат од различни автоимуни заболувања или потреба од имуномодулација. Не смее да се занемари и предикцијата за атхерентноста на пациентот кон терапијата, хигиенодиететскиот режим и општата културно социјална определба

Можни понатамошни истражувања дизајнирање и евалуација на стентови без полимерен носач на кои ќе бидат нанесени медикаменти со различна концентрација, динамика на ослободување, како и афинитет кон локалното ткиво; Врз основа на овие истражувања и теоретските математички модели-изноаѓање на најдобар медикамент стент сооднос за поединечни клинички сценарија.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот д-р Тед Трајчески со наслов **Компарација на безбедноста и ефикасноста на бесполимерни и полимерни стентови обложени со лек, применети при перкутани коронарни интервенции.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Лазар Лазаров, претседател	с.р.
Проф. д-р Драган Даниловски, ментор	с.р.
Науч. сов. д-р Борјанка Танева, член с.р.	
Проф. д-р Марија Вавлукис, член с.р.	
Проф. д-р Сади Беџети, член	с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА, ОД ОБЛАСТИТЕ:

МЕТОДИКА НА ЛИКОВНО ВОСПИТУВАЊЕ, ЗА ПРЕДМЕТИТЕ: **ОСНОВИ НА ЛИКОВНОТО ВОСПИТАНИЕ И ЛИКОВНО ВОСПИТАНИЕ СО МЕТОДИКА** (ЗАДОЛЖИТЕЛНИ ПРЕДМЕТИ ЗА СТУДИСКАТА ГРУПА ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ НА АЛБАНСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК), **ОСНОВИ НА ЛИКОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ЛИКОВНО ОБРАЗОВАНИЕ СО МЕТОДИКА** (ЗАДОЛЖИТЕЛНИ ПРЕДМЕТИ ЗА СТУДИСКАТА ГРУПА ОДДЕЛЕНСКА НАСТАВА НА АЛБАНСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК),

ТЕАТРОЛОГИЈА, ПО ПРЕДМЕТОТ: **КУКЛАРСТВО И СЦЕНОГРАФИЈА** (ИЗБОРЕН ПРЕДМЕТИ ЗА СТУДИСКИТЕ ГРУПИ ОДДЕЛЕНСКА НАСТАВА И ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ НА АЛБАНСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК),

СЛИКАЊЕ И ЦРТАЊЕ, ПО ПРЕДМЕТОТ: **СЛИКАРСКИ И ЦРТАЧКИ ТЕХНИКИ ПО ЛИКОВНО** (ИЗБОРЕН ПРЕДМЕТИ ЗА СТУДИСКИТЕ ГРУПИ ОДДЕЛЕНСКА НАСТАВА И ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ НА АЛБАНСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК),

КРЕИРАЊЕ, ПО ПРЕДМЕТОТ: **КРЕАТИВНА ЛИКОВНА РАБОТИЛНИЦА** (ИЗБОРЕН ПРЕДМЕТИ ЗА СТУДИСКИТЕ ГРУПИ ОДДЕЛЕНСКА НАСТАВА И ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ НА АЛБАНСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК)

НА ПЕДАГОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“-Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ од 14.12.2017 година и „Коха“ од 12.12.2017 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања од областите: методика на ликовно воспитување, за предметите: Основи на ликовното воспитание и Ликовно воспитание со методика (задолжителни предмети за студиската група Предучилишно воспитание на албански наставен јазик), Основи на ликовното образование и Ликовно образование со методика (задолжителни предмети за студиската група Одделенска настава на албански наставен јазик), театрологија, по предметот: Кукларство и сценографија (изборен предмети за студиските групи Одделенска настава и Предучилишно воспитание на албански наставен јазик), сликање и цртање, по предметот: Сликарски и цртачки техники по ликовно (изборен предмет за студиските групи Одделенска настава и Предучилишно воспитание на албански наставен јазик), креирање, по предметот: Креативна ликовна работилница (изборен предмети за студиските групи Одделенска настава и Предучилишно воспитание на албански наставен јазик) на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, како и и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02- 79/3, донесена на 24.1.2018 година, формирана е Рецензентска комисија за изготвување на реферат за избор во сите наставно-научни звања во состав:

- проф. д-р Маја Рауник Кирков, претседател
- проф. д-р Трајче Блажевски, член
- проф. д-р Владимир Талевски, член.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања од областите:

- методика на ликовно воспитување, за предметите: Основи на ликовното воспитание и Ликовно воспитание со методика (задолжителни предмети за студиската група Предучилишно воспитание на албански наставен јазик), Основи на ликовното образование и Ликовно образование со методика (задолжителни предмети за студиската група Одделенска настава на албански наставен јазик),
- театрологија, по предметот: Кукларство и сценографија (изборен предмети за студиските групи: Одделенска настава и Предучилишно воспитание на албански наставен јазик),
- сликање и цртање, по предметот: Сликарски и цртачки техники по ликовно (изборен предмети за студиските групи: Одделенска настава и Предучилишно воспитание на албански наставен јазик),
- креирање, по предметот: Креативна ликовна работилница (изборен предмети за студиските групи: Одделенска настава и Предучилишно воспитание на албански наставен јазик),

на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, во предвидениот рок се пријави д-р Бурхан Ахмети, доцент на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.

Кандидатот д-р Бурхан Ахмети, кон својата пријава, достави: пријава за конкурсот, биографија, диплома од магистратура (фотокопија, нотарски заверено), одлука за признавање на високообразована квалификација стекната во странство (нотарски заверено-фотокопија), диплома од докторски студии (нотарски заверено-фотокопија), доказ за процес на нострифицирање на дипломата од докторски студии од Министерството за образование и наука на Република Македонија, уверение за државјанство, каталози, образец, изјава.

Комисијата констатира дека кандидатот д-р Бурхан Ахмети уредно и навремено ја доставил целокупната потребна документација утврдена со конкурсните услови и со Законот за високото образование на Република Македонија.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Бурхан Ахмети е роден на 18 август 1978 година во село Дебреше, Гостивар, Република Македонија. Во родното место го завршил основното образование, а со средно образование се стекнал во Средното училиште „Панче Попоски“ во Гостивар (1993 -1997).

Во учебната 1997 година се запишал на Факултетот за ликовни уметности во Државниот универзитет во Тетово, на графичкиот оддел, во класата на проф. Фатмир Крипа, каде што и дипломирал во 2001 година.

Од 2001 до 2005 година ги реализирал магистерските студии на одделот за графика, под А во класата на проф. Фатмир Крипа; и одделот за сликарство, под Б, во класата на проф. Реџеп Фери на Факултетот на уметности во Приштина, Косово.

Највисокиот степен на образование го стекнал со одбрана на докторската дисертација во 2016 година, на Меѓународниот универзитет во Нови Пазар, Србија, со наслов „Влијанието на графичките техники и новите медиуми во основните училишта во Македонија“.

Од 2007 година е член на Друштвото на ликовните уметници на Македонија.

РАБОТНО ИСКУСТВО

Од 2000 до 2001 година е ангажиран како демонстратор на графичкиот оддел на Факултетот за ликовни уметности при Државниот универзитет во Тетово, каде што е избран за асистент на истиот оддел во периодот 2003-2004 година.

Од 2004 до 2008 е избран за претседател на Здружението на ликовни уметности "DRAUDACUM", Гостивар.

На Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје е избран за помлад асистент во 2006 година, работно место на кое останува до 2010 година. Како асистент на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје работи во периодот 2010-2013 година.

Во 2013 година е избран за доцент на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје. Оваа функција ја извршува до денес.

Д-р Бурхан Ахмети реализирал предавања и на универзитети во странство како визитинг-професор и тоа:

- во 2015 - визитинг-професор на Универзитетот на Масачусетс во Бостон, САД;
- во 2017 - визитинг-професор во Техничкиот универзитет „Јилдиз“ во Истанбул, Турција.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“- Скопје, кандидатот д-р Бурхан Ахмети изведува настава и вежби на прв циклус студии на студиската програма на одделенска настава и на предучилишно воспитание на албански наставен јазик. Кандидатот бил ментор на 12 дипломски трудови. Кандидатот учествувал како член во комисија за оцена/или одбрана на 2 дипломски труда.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА АКТИВНОСТ

Д-р Бурхан Ахмети има објавено вкупно 4 научни трудови на научни конференции и тоа:

- 2016, Единаеста меѓународна конференција на образование и наука, Пореч, Хрватска;
- 2015, Десетта меѓународна конференција на образование и наука, Охрид, Македонија;
- 2014, Деветта меѓународна конференција на образование и наука, Тракиски Универзитет, Едирне, Турција;
- 2013, Меѓународна конференција на постмодерно образование, Стара Загора, Бугарија.

Д-р Бурхан Ахмети учествувал како член во еден научноистражувачки проект.

Називите на трудовите, проектите и сл. се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Д-р Бурхан Ахмети има исклучителна плодна уметничка кариера со реализирани 11 самостојни и 141 групна изложба во земјата и во странство, а учесник е и на 54 ликовни колонии.

Самостојни изложби:

2017- Национална галерија на Македонија “Чифте-амам” Скопје.

2016- Галерија “Werkstatt” во Цирих, Швајцарија.

2012 - Галерија "МС" во Њу Јорк, САД.

2010 - Галерија "NU KOZA" во Дижон, Франција.

2010 - Cite des arts во Париз, Франција.

2009 - "Südost" Берлин, Германија.

2009 - Галерија на Министерство за култура во Приштина, Косово.

2008 – Музеј на град Скопје, Скопје, Македонија.

2007- Отворено графичко студио, Музеј на град Скопје, Македонија.

2005 - Галерија "Феста", Софија, Бугарија.

2005 - Галерија "Incontro", Цирих, Швајцарија.

Д-р Бурхан Ахмети е особено активен на полето на ликовната едукација како реализатор на меѓународни работилници, организатор на меѓународен симпозиум, организатор и куратор на изложби, како и член на жири-комисии:

- 2013, член на жири комисија на меѓународното биенале на мала графика во Тетово;
- 2015, „Прво меѓународно биенале на mail art во Универзитетот “ Намик Кемал” во Текирдаг, Турција;
- 2015 организатор на изложбата “Net Cam Museum in network”, Колекција на фотографии и видео арт од МСУ Сам – Наполи, во КИЦ Скопје, Македонија;
- 2015 организатор на изложбата “Net Cam Museum in network”, Колекција на фотографии и видео-арт од МСУ Сам – Наполи, во Центар за култура- Гостивар, Македонија;
- 2016, куратор на самостојната изложба на Елизабет Маран од САД во Уметничка галерија во Тетово, Македонија;
- 2016, куратор на самостојната изложба на Јоусе Conlon од САД во Уметничка Галерија во Тетово, Македонија;
- 2016, организатор на Меѓународниот симпозиум на уметност во Струга, Македонија;
- 2017, учесник на меѓународниот форум за графика во Дунхуанг, Кина;
- 2017, учесник на меѓународната работилница за графика во Гуанлан, Кина.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

НАГРАДИ:

За својата уметничка активност, д-р Бурхан Ахмети има добиено 10 национални и меѓународни награди:

- **2017**, награда за мал формат ДЛУМ, КИЦ Скопје, Македонија;
- **2014**, награда Балатон IV, Вониарцвашеги, Унгарија;
- **2012**, награда за уметност и култура од Општина Гостивар, Македонија.
- **2012**, "Почесен граѓанин за Култура" од страна на градоначалникот на Сухарека, Косово;
- **2010**, Прва награда за графика на ДЛУМ (Друштво на ликовни уметници на

- Македонија), Музеј на град Скопје;
- **2006**, втора награда, меѓународна годишна изложба на мала графика во Софија, Бугарија;
- **2003**, втора награда, Меѓународно биенале на мала графика, Музеј на град Тетово, Македонија;
- **2003**, награда за култура и уметност од градоначалникот на град Гостивар;
- **2000**, Благодарница за најдобар студент од унијата на студентите од ДУТ, Тетово;
- **1999**, награда за најдобар студент на Факултетот за ликовни уметности во ДУТ, Тетово

ОЦЕНКА ОД САМОЕВАЛУАЦИЈА

Д-р Бурхан Ахмети во секој семестар од секоја академска година откако се спроведува анонимното анкетирање на студентите на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“, односно во академските 2013/2014, 2014/2015 и 2015/2016 година, добива позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите за секој предмет одделно со просечна оценка:

- 9,62, за учебната 2013/2014 година;
- 9,51, за учебната 2014/2015 година;
- 9,55, за учебната 2015/2016 година.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Бурхан Ахмети.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Бурхан Ахмети поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во научните области: методика на ликовно воспитување, театрологија, сликање и цртање и креирање.

Според гореизнесеното, Комисијата во состав: проф. д-р Маја Рауник Кирков, претседател, проф. д-р Трајче Блажевски, член и проф. д-р Владимир Талевски, член, има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, д-р Бурхан Ахмети да биде избран во звањето вонреден професор во научните области: методика на ликовно воспитување, театрологија, сликање и цртање и креирање.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Маја Рауник Кирков с.р.

Проф. д-р Трајче Блажевски с.р.

Проф. д-р Владимир Талевски с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: **Бурхан Ахмети**

Институција: **Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ - Скопје**

Научни области: **методика на ликовно воспитување, сликање и цртање, креирање, театрологија.**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	Настава прв циклус студии: Основи на ликовното образование за одделенска настава 3+2 (4 семестри, 3 часа неделно, 15 недели)	7,2
2.	Настава прв циклус студии: Ликовно образование со методика за одделенска настава 2+2+1 (3 семестри, 2 часа неделно, 15 недели)	3,6
3.	Настава прв циклус студии: Основи на ликовното воспитание за предучилишно воспитание 3+2 (4 семестри 3 часа неделно, 15 недели)	7,2
4.	Настава прв циклус студии: Ликовно воспитание со методика за предучилишно воспитание 2+2+1 (3 семестри, 2 часа неделно, 15 недели)	3,6
5.	Настава прв циклус студии: Кукларство и сценографија за одделенска настава 2+1 (4 семестри, 2 часа неделно, 15 недели)	4,8

Ред. број	Назив на активноста	Поени
6.	Настава прв циклус студии: Кукларство и сценографија за предучилишно воспитание 2+1 (4 семестри, 2 часа неделно, 15 недели)	4,8
7.	Настава прв циклус студии: Сликарски и цртачки техники по ликовно , за одделенска настава 2+1 (3 семестри 2 часа неделно 15 недели)	3,6
8.	Настава прв циклус студии: Сликарски и цртачки техники по ликовно , за предучилишно воспитание 2+1 (3 семестри 2 часа неделно 15 недели)	3,6
9.	Настава прв циклус студии: Креативна ликовна работилница , за одделенска настава 2+1 (3 семестри 2 часа неделно 15 недели)	3,6
10.	Настава прв циклус студии: Креативна ликовна работилница , за предучилишно воспитание 2+1 (3 семестри 2 часа неделно 15 недели)	3,6
11.	Вежби прв циклус студии: Основи на ликовното образование за одделенска настава 3+2 (4 семестар, 2 часа неделно, 15 недели)	3,6
12.	Вежби прв циклус студии: Ликовно образование со методика за одделенска настава 2+2+1 (3 семестар, 2 часа неделно, 15 недели)	4,5
13.	Вежби прв циклус студии: Основи на ликовното воспитание за предучилишно воспитание 3+2 (4 семестар 2 часа неделно, 15 недели)	3,6
14.	Вежби прв циклус студии: Ликовно воспитание со методика за предучилишно воспитание 2+2+1 (3 семестар, 2 часа неделно, 15 недели)	4,5
15.	Вежби прв циклус студии: Кукларство и сценографија за одделенска настава 2+1 (4 семестри, 1 час неделно, 15 недели)	1, 8
16.	Вежби прв циклус студии: Кукларство и сценографија за предучилишно воспитание 2+1 (4 семестри, 1 час неделно, 15 недели)	1, 8

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
17.	Вежби прв циклус студии: Сликарски и цртачки техники по ликовно , за одделенска настава 2+1 (3 семестри 1 час неделно, 15 недели)	1, 35
18.	Вежби прв циклус студии: Сликарски и цртачки техники по ликовно , за предучилишно воспитание 2+1 (3 семестри 1 час неделно, 15 недели)	1, 35
19.	Вежби прв циклус студии: Креативна ликовна работилница , за одделенска настава 2+1 (3 семестри 1 час неделно, 15 недели)	1, 35
20.	Вежби прв циклус студии: Креативна ликовна работилница , за предучилишно воспитание 2+1 (3 семестри 1 час, неделно 15 недели)	1, 35
21.	Консултации со студенти <i>4 семестри 1780 x 0.002 = 3.56</i>	3,56
22.	Ментор на дипломска работа 12x0,2=	2,4
23.	Член на комисија за оцена и одбрана на 2 дипломски работи	0,2
	Вкупно	76,96

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен собир со меѓународен уредувачки одбор		
1.	2013 – Меѓународна конференција на постмодерно образование, Стара Загора, Бугарија.	3

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
	“Creative Development of Children through the Implementation of the Graphic’s Techniques as Well as Other Teaching Technologies in the Visual Art Education Process in Macedonia”	
Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество		
2.	2016 – Единаесетта меѓународна конференција на образование и наука, Пореч, Хрватска. “The Impact of School Printmaking Techniques on Primary Schools in Macedonia”	2
3.	2015 – Десетта меѓународна конференција на образование и наука, Охрид, Македонија. “The Impact of Fine Art on a Quality of Education in Macedonia”	2
4.	2014 – Деветта меѓународна конференција на образование и наука, Тракиски универзитет, Едрене, Турција. “Pupils Creativity Enhancement through School Prints Techniques in the Process of Visual Arts Education in Macedonia”	2
5.	2013 – Меѓународна конференција на постмодерно образование, Стара Загора, Бугарија. “Creative Development of Children through the Implementation of the Graphic’s Techniques as Well as Other Teaching Technologies in the Visual Art Education Process in Macedonia”	2
Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција (кога не е објавен целиот труд)		
6.	2016 – Единаесетта меѓународна конференција на образование и наука, Пореч, Хрватска. “The Impact of School Printmaking Techniques on Primary Schools in Macedonia”	1
7.	2015 – Десетта меѓународна конференција на образование и наука, Охрид, Македонија. “The Impact of Fine Art on a Quality of Education in Macedonia”	1

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
8.	2014 – Деветта меѓународна конференција на образование и наука, Тракиски универзитет, Едрене, Турција. “Pupils Creativity Enhancement through School Prints Techniques in the Process of Visual Arts Education in Macedonia”	1
9.	2013 – Меѓународна конференција на постмодерно образование, Стара Загора, Бугарија. “Creative Development of Children through the Implementation of the Graphic’s Techniques as Well as Other Teaching Technologies in the Visual Art Education Process in Macedonia”	1
	Вкупно	15

СТРУЧНО УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
1.	Самостојна изложба 2016- Галерија “Werkstatt” во Цирих, Швајцарија.	7
2.	Самостојна изложба 2017- Национална Галерија на Македонија “Чифте Амам” Скопје	5
3.	2014- Меѓународен ликовен симпозиум, Хургада, Египет.	1
4.	2014- Меѓународна изложба на ликовна колонија Харилаќ, Косово.	2
5.	2014- Меѓународна изложба на ликовна колонија Сухарека, Косово	4
6.	2014- Пролетен салон “Draudacum” Гостивар, Македонија.	2
7.	2014- Ликовна изложба International mail -art во Гурин, Франција.	4
8.	2014- Групна изложба, Улцињ, Црна Гора.	2
9.	2014- Меѓународна групна изложба, Кукс, Албанија.	2

Ред. број	Назив на активноста	Поени
10.	2014- Меѓународна изложба на мал формат Вониарцвашеги, Унгарија.	4
11.	2015 -Конгресен центар во Охрид, Македонија.	2
12.	2015- Меѓународна ликовна изложба во Гунсан, Кореја, Музеј на уметности YEGIP.	4
13.	2015- Меѓународна изложба BalCAM, Културен центар-Гостивар, Македонија.	2
14.	2015- Меѓународна изложба BalCAM, Информативно-културен центар-Скопје, Македонија.	2
15.	2015 - Меѓународна групна изложба Галерија 202 Гостивар, Македонија.	2
16.	2015 - Меѓународна изложба NetCAM, Модерн Палаце во Ријека, Хрватска.	2
17.	2015 - "Inter-Art" палата на народности во Женева, Швајцарија.	4
18.	2015 - Народен универзитет на Камахуе - Некуен, Аргентина.	4
19.	2015- Центар во Прешево, Србија.	2
20.	2015 - Ликовна изложба International mail - art, Галерија „Калмар во Алмунекар, Шпанија.	4
21.	2015 – Галерија Луз, Компета, Шпанија.	4
22.	2015 – Галерија Модестино, Бостон, Масачусетс.	4
23.	2015 – Галерија "МС" Њујорк, САД.	4
24.	2016 – Илулисат Музеј на Уметност во Гренланд.	4
25.	2016 – Меѓународни балкански изложби “Bridge”, ИКЦ- Скопје, Македонија.	2
26.	2016 – Галерија на уметности АК, Тирана, Албанија.	2
27.	2016 – Галерија Харбор, Универзитет на Масачусетс, Бостон.	4
28.	2016 – Групна изложба на „Дели" Ниш, Србија.	2

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
29.	2016 – “Mirror mirror” - Европски Парламент во Брисел, Белгија.	4
30.	2016 – Изложба на ликовна колонија во Бабилон Гарден, Оздере, Турција.	4
31.	2016 – Музеј UCL Art, Лондон, Велика Британија.	4
32.	2016 – Британска истражувачка станица во Антарктик.	4
33.	2017 – Мал формат ДЛУМ, КИЦ Скопје, Македонија	2
34.	2017 – Уметничка галерија во Адана, Турција.	4
35.	2017 – Меѓународна изложба на фотографија, Уметничка галерија во Фиер, Албанија.	4
36.	2017 – Музеј во Стариград, Улцињ, Црна Гора.	2
37.	2017 – Центар за Култура во Гостивар, Македонија.	2
38.	2017 – Историски Музеј на Могилев, Белорусија.	4
39.	2017 – “Polar self Portrait” Венециско Биенале, Fortezza da Basso Viale Fi Strozzi, Италија	4
40.	2017 – Регионална изложба на графика, Уметничка галерија во Фиер, Албанија.	2
41.	2017 – Миниатура ДЛУМ, Галерија НЛБ Скопје, Македонија.	2
42.	2017 - Меѓународен ликовен симпозиум во Адана, Турција.	1
43.	2017 - Меѓународен ликовен симпозиум во Нови Пазар, Србија.	1
44.	2017 - Меѓународен ликовен симпозиум во Улцињ, Црна Гора.	1
45.	2017 - Меѓународен ликовен симпозиум во Могилев, Белорусија.	1
46.	2017 - Меѓународен ликовен симпозиум во Гостивар, Македонија.	0,5
47.	2016 - Ликовен симпозиум Бабилон во Оздере, Турција.	1
48.	2016 - Балкански ликовен симпозиум во Ниш, Србија.	1
49.	2016 - Меѓународен ликовен симпозиум во Струга, МКД.	1

Ред. број	Назив на активноста	Поени
50.	2015 - Меѓународен ликовен симпозиум во Плав, Грна Гора.	1
51.	2015 - Меѓународен ликовен симпозиум во Компету, Малага, Шпанија.	1
52.	2015 - Меѓународна ликовна колонија Улцин, Грна Гора.	1
53.	2015 - Ликовна колонија Прешево, Србија.	1
54.	2014 - Меѓународна ликовна колонија во Харилаќ, Косово.	1
55.	2014 - Меѓународна ликовна колонија Сал Хашиш, Хургада, Египет.	1
56.	2014 - Меѓународна ликовна колонија-Сухарека, Косово.	1
57.	2014 - Меѓународна ликовна колонија-Улцињ, Грна Гора.	1
58.	2014 - Ликовна колонија Поградец, Албанија.	1
59.	2017 - награда за мал формат ДЛУМ, КИЦ Скопје, Македонија	3
60.	2014 - награда Балатон IV, Вониарцвашеги, Унгарија.	5
61.	2013 - член на меѓународно жири на Биенале на мала графика во Тетово	2
62.	2017 - учество на светскиот ликовен форум на графика во Дунхуанг, Кина	10
63.	2017 - учесник на меѓународната работилница за графика во Гуанлан, Кина.	3
64.	2017 - визитинг професор во Технички Универзитет „Јилдиз“ во Истанбул, Турција	3
65.	2016 - организатор на Меѓународниот симпозиум на уметност во Струга, Македонија.	2
66.	2016 - куратор на самостојната изложба на Joyce Conlon од САД во Уметничка Галерија во Тетово, Македонија.	2
67.	2016 - куратор на самостојната изложба на Елизабет Маран од САД во Уметничка Галерија во Тетово, Македонија.	2

Ред. број	Назив на активноста	Поени
68.	2015 - организатор на изложбата "Net Cam Museum in network" Колекција на фотографии и видео арт од МСУ Сам – Наполи, во Центар за Култура Гостивар, Македонија.	2
69.	2015 - организатор на изложбата "Net Cam Museum in network" Колекција на фотографии и видео арт од МСУ Сам – Наполи, во КИЦ Скопје, Македонија.	2
70.	2015 - визитинг-професор на Универзитетот на Масачусетс во Бостон, САД	3
	Вкупно	184,5

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	Член на ДЛУМ - Друштво за ликовни уметници на Македонија	1
2.	Член на ДРАУДАКУМ - Здружение на ликовни уметници на Македонија	1
Член на факултетска комисија		
3.	Поткомисии за евалуација и самоевалуација на Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“	0,5
4.	Конкурсна комисија за упис на нови студенти за учебната 2014/2015 година.	0,5
5.	Конкурсна комисија за упис на нови студенти за учебната 2015/2016 година.	0,5

6.	Комисија за утврдување на изгледот на веб-страницата на Факултетот	0,5
7.	Комисија за спроведување на испит	0,5
	Вкупно	4,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	76,96
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	15
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	184,5
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	4,5
Вкупно	280,96

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Маја Рауник Кирков с.р.

Проф. д-р Трајче Блажевски с.р.

Проф. д-р Владимир Талевски с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК НА НАУЧНАТА ОБЛАСТ ТЕОРЕТСКИ ПОЛИТИЧКИ НАУКИ НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 20.2.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област теоретски политички науки и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-315/9, донесена на 2.2.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Љубомир Фрчкоски, редовен професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, д-р Зоран Илиевски, вонреден професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје и д-р Ненад Марковиќ, вонреден професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област теоретски политички науки, во предвидениот рок се пријави д-р Ирена Рајчиновска Пандева. Кон пријавата, кандидатката ги достави сите потребни документи: одлука за стекнат соодветен степен на образование-доктор на науки, биографија, список на објавени научни и стручни трудови и по еден примерок од нив. Дополнително, кандидатката достави и сертификати за учество на научни и стручни конференции, работилници, семинари и школи, потврди за учество во уредувачки одбори, рецензии и други документи во поддршка на приложената биографија.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Д-р Ирена Рајчиновска Пандева е родена во Битола, на 24.9.1975 година. Високо образование завршила на Политичките студии при Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје во 1999 година, и се стекнала со звањето дипломиран политиколог. Дипломирала со просек 9,92 и добила награда како најдобар студент на генерацијата. Истата година се запишала на постдипломски студии по меѓународно право и меѓународна политика, насока: меѓународна политика на Правниот факултет. На 12.7.2006 година магистрирала

на тема „Улогата на меѓународната заедница во кипарскиот конфликт“ и се стекнала со звањето магистер по меѓународна политика. Докторирала на 25.3.2013 година на тема „Турција-националниот идентитет и евроинтеграцијата“ и се стекнала со звањето доктор по политички науки.

Од учебната 1997/1998 година, па сè до февруари 2007 година, д-р Ирена Рајчиновска Пандева е ангажирана како демонстратор на повеќе предмети на Политичките студии и Студиите по новинарство при Правниот факултет. На предметите Политологија и Вовед во политички науки е ангажирана како демонстратор од 2000 година. Од февруари 2007 година до јули 2013 година била ангажирана како асистент на предметот Политологија на Политичките студии и предметот Вовед во политичките науки на Студиите по новинарство. Во овој период, кандидатката била ангажирана и на други предмети на додипломските и магистерските студии на Правниот факултет, и тоа: Теорија за мир и конфликти, Заедничка надворешна и безбедносна политика на ЕУ, Човекови права: заштита на малцинствата и конфликтен менаџмент. Од учебната 2011/2012 година, кандидатката била ангажирана како асистент на предметот Жените и политиката на Родови студии при Филозофскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Покрај ангажманот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, кандидатката била ангажирана на предметот Вовед во политичките науки и при Факултетот за јавна администрација на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола.

На 5.7.2013 година, со Одлука на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, кандидатката е избрана во звањето доцент на научната област теоретски политички науки (Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1056 од 14.6.2013 година).

Кандидатката активно се служи со англискиот и српскиот јазик, а има познавања и од хрватскиот, бугарскиот и италијанскиот јазик. Кандидатката поседува компјутерски вештини и се служи со информатичката технологија.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која што е од важност за изборот.

Наставно-образовна дејност

Кандидатката д-р Ирена Рајчиновска Пандева е континуирано и активно вклучена во наставно-образовната дејност на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје на првиот и вториот циклус студии на четири студиски програми: Политички студии на македонски јазик, Политички студии на англиски јазик, Студии по новинарство и Студии по односи со јавноста.

По нејзиниот избор во звањето доцент, од учебната 2013/2014 година, кандидатката ја изведува наставата на повеќе задолжителни, изборни и опциони предмети, и тоа: настава на задолжителните предмети - Вовед во наука за политика (Политички студии на македонски јазик), Вовед во наука за политика/ Introduction to political science (Политички студии на англиски јазик), Вовед во политички науки (Студии по новинарство), Теории по новинарство (Студии по новинарство), Нови медиуми (втор циклус Студии по новинарство), Вовед во политика (втор циклус Студии по новинарство и Студии по односи со јавноста), Човекови права: заштита на малцинства и конфликтен менаџмент (втор циклус на Заедничка мастер програма за југоисточни Европски студии) и Култури и општества во Југоисточна Европа (втор циклус на заедничка мастер програма за

југоисточни Европски студии); настава на изборните и опционите предмети: Мирно решавање на спорови (Политички студии на македонски и на англиски јазик), Заедничка надворешна и безбедносна политика на ЕУ (Политички студии на македонски и на англиски јазик), Географија и геополитика (Политички студии на македонски и на англиски јазик), Мировно и воено новинарство (Студии по новинарство и Студии по односи со јавноста), Печатени медиуми (Студии по новинарство), Развојот и човековите права (Политички студии на македонски јазик), Известување во новинарството (Студии по новинарство) и Уредување во новинарството (Студии по новинарство).

Покрај редовната настава во рамките на Правниот факултет „Јустинијан Први“, кандидатката изведувала настава во рамките на неколку школи и работилници организирани од страна на Правниот факултет и партнерски институции и организации.

Кандидатката учествувала во развој на повеќе нови предметни програми на Правниот факултет „Јустинијан Први“ на прв, втор и трет циклус Студии на политичките студии на македонски и англиски јазик, на Студиите по новинарство и на Студиите по односи со јавноста.

Кандидатката била ментор на изработка на два магистерски труда и учествувала во 23 комисии за оцена и одбрана на магистерски трудови. Значајно е да се напомене дека кандидатката била член на 2 комисии за оцена на дипломска работа на кандидати од European and American Studies Department, American University of Central Asia. Преку учество во 4 комисии за одбрана на докторска дисертација, таа придонела и кон развој на млад научен и наставен кадар.

На анонимно спроведените анкети на студентите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, кандидатката е оценувана со високи просечни оценки и тоа: за академската 2013/2014 година, за Вовед во наука за политика (Политички студии на македонски јазик) – просечна оценка 4,53, за Вовед во наука за политика (Политички студии на англиски јазик) – просечна оценка 4,66, за Вовед во политички науки (Студии по новинарство) – просечна оценка 4,66; за академската 2014/2015 година за Вовед во наука за политика (Политички студии на македонски јазик) – просечна оценка 5; за академската 2015/2016 година за Вовед во наука за политика (Политички студии на македонски јазик) – просечна оценка 4,31, за Вовед во наука за политика (Политички студии на англиски јазик) – просечна оценка 4,75.

Научноистражувачка дејност

Кандидатката д-р Ирена Рајчиновска Пандева е авторка или коавторка на дел од монографија и повеќе самостојни научни и стручни трудови. Кандидатката, по нејзиниот избор во звањето доцент, е авторка на десет трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручни списанија со меѓународен уредувачки одбор на македонски и англиски јазик. Трудовите се од областа на политичките науки со посебен акцент на истражувачките интереси на кандидатката кои се однесуваат на темите: национализам, национален идентитет, евроинтеграција, геополитика, транзиција, религија и политика. Кандидатката е авторка на еден труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор. Дополнително, кандидатката е авторка на три труда кои се прифатени за објавување во научно/стручни списание со меѓународен уредувачки одбор, но не се рангирани во делот за научноистражувачка дејност во образецот во прилог бидејќи не се објавени. Кандидатката е коавторка на монографија посветена на социолошките трансформации на Југоисточна Европа, подготвена и отпечатена во рамки на Regional Research Promotion Programme in the Western Balkans (RRPP).

Кандидатката, по нејзиниот избор за доцент, е учесничка во три научни/образовни проекти а учествувала и во изработка и пријавување на два меѓународни научни проекта и два национални научни проекта. Д-р Ирена Рајчиновска Пандева има учествувало на три научно-стручни собири и седум меѓународни научно-стручни собири со пленарни и секциски предавања. Покрај тоа, кандидатката била модератор на панел-дискусии на три меѓународни конференции организирани од страна на Правниот факултет „Јустинијан Први“ и Македонското политиколошко друштво.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Ирена Рајчиновска Пандева е член на уредувачки одбори на две списанија со меѓународен уредувачки одбор кои се објавуваат во странство, била член на два уредувачки одбора на списанија со меѓународни уредувачки одбори на Правниот факултет, помошник-уредник на три списанија со меѓународен уредувачки одбор кои се објавуваат во странство и е член на уредувачки одбор на две научно-стручни списанија.

Особено значаен е придонесот на кандидатката во рецензија на трудови за потребите на домашни и странски списанија од кои најголемиот дел се изданија на University of Illinois at Urbana-Champaign и Lindenwood University од САД и ATINER од Грција.

Кандидатката била претседател и член на организациони или програмски одбори на повеќе научни/стручни собири од национален и меѓународен карактер, една летна школа и десетина настани организирани од страна на ATINER како член на Одделението за општествени науки и одделите за политика и меѓународни односи и комуникации и мас-медиуми. Во периодот по изборот во звањето доцент, кандидатката има остварено четири кратки студиски престои во странство.

Во периодот од 1.10.2016 до 1.03.2017 година, кандидатката е именувана за в.д. продекан за наука и меѓународна соработка, а по спроведениот избор за продекан, таа ја извршува функцијата продекан за наука и меѓународна соработка со мандат од четири години (2017-2021 година). Функцијата Еразмус-координатор за Правниот факултет „Јустинијан Први“ ја извршува од октомври 2016 година.

Кандидатката е активно вклучена во работата на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје со учество во повеќе факултетски комисии како претседател или член. Особено значајно во оваа смисла е учеството во Комисијата за самоевалуација на Правниот факултет „Јустинијан Први“, Комисијата за упис во втор циклус студии за 2017/2018 година, Комисијата за подготовка на елаборат за повторна акредитација на студиската програма Правни студии на прв циклус студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ од 2017 година, Комисијата за подготовка на елаборат за повторна акредитација на студиската програма Политички студии (на македонски и англиски јазик) на прв циклус студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ од 2017 година и Комисијата за подготовка на елаборат за повторна акредитација на студиските програми Студии по новинарство и Односи со јавноста на прв циклус студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ од 2017 комисија. Кандидатката има забележителна улога во промотивните активности преку учество во работни групи и комисии за презентација на Факултетот, подготовка на веб-страница и како одговорно лице за TEPSA – Trans European Policy Studies Association.

Д-р Ирена Рајчиновска Пандева е локален координатор за CEEPUS-мрежата Ethics and Politics in the European Context за учебната 2016/2017 и учебната 2017/2018 година.

Кандидатката е активен член на ATINER – Athens Institute for Education and Research од 2016 година, потпретседател на Македонското политиколошко друштво од 2013 година и член на EHS - European Hobbes Society од 2016 година.

Заклучок и предлог

Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Ирена Рајчиновска Пандева.

Кандидатката е континуирано и активно вклучена во наставата на Политичките студии и Студиите по новинарство од 1997 година како демонстратор, асистент, а од 2013/2014 година и како доцент. Рецензентската комисија ги подвлекува високите просечни оценки од анонимните студентски евалуации и долгогодишниот ангажман во наставата на кандидатката. Дополнително, Комисијата го подвлекува високиот професионализам и посветеноста на кандидатката во развојот и одржливоста на Политичките студии и Студиите по новинарство на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Кандидатката ги извршува своите работни задачи, навремено, совесно и целосно и покажува иницијативност за упредување на наставните, научните и стручните активности на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Кандидатката е активно ангажирана во подготовка и во спроведување научни и образовни проекти и има значајни достигнувања во примената на стручно-апликативната дејност во поширок општествен контекст. Кандидатката учествувала на бројни научни и стручни собири во земјата и во странство и изведувала настава во школи и работилници на македонски и англиски јазик.

Кандидатката има забележителна издавачка активност во објавување на монографии, научни и стручни трудови на македонски и англиски јазик во земјата и во странство.

Д-р Ирена Рајчиновска Пандева има солидно меѓународно искуство во делот на експертските активности со учество во повеќе уредувачки одбори на меѓународни списанија, со рецензентски ангажман во значајни списанија на повеќе странски универзитети и со учество во комисии за оцена на дипломска работа на странски универзитет.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Ирена Рајчиновска Пандева ги поседува научните и стручни квалитети за изведување на разни видови високообразовна дејност. Согласно со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Комисијата заклучува дека кандидатката д-р Ирена Рајчиновска Пандева ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научната област теоретски политички науки.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Љубомир Фрчкоски, (претседател), с.р.

Проф. д-р Зоран Илиевски, с.р.

Проф. д-р Ненад Марковиќ, с.р.

О Б Р А З Е Ц**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО - НАУЧНО ЗВАЊЕ**

Кандидат: д-р Ирена Рајчиновска Пандева

Институција: Правен факултет „Јустинијан Први“ – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“-Скопје

Научна област: теоретски политички науки

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред.бр.	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на настава	37,785
1.1	Прв циклус 2013/2014 = 6.84 Вовед во политички науки (Студии по новинарство) 1,5*15*0,04 Вовед во наука за политика (Политички студии на македонски јазик) 2*15*0,04 Вовед во наука за политика (Политички студии на англиски јазик) 4*15*0,04 Мирно решавање на спорови (Политички студии на македонски јазик и Политички студии на англиски јазик) 1+1*15*0.04/20% Теории на новинарство (Студии по новинарство)	

1,5*15*0.04 Мировно и воено новинарство (Студии по новинарство и и Студии по односи со јавноста) 3,5+3.5*15*0,04/20% Географија и геополитика (Политички студии на македонски јазик и Политички студии на англиски јазик) 1,5+1.5*15*0,04/20% 2014/2015=6,06 Вовед во наука за политика (Политички студии на македонски јазик) 2*15*0,04 Вовед во наука за политика (Политички студии на англиски јазик) 4*15*0,04 Мирно решавање на спорови (Политички студии на македонски јазик и Политички студии на англиски јазик) 1+1*15*0.04/20% Теории на новинарство (Студии по новинарство) 1,5*15*0.04 Мировно и воено новинарство (Студии по новинарство и Студии по односи со јавноста) 3+3*15*0,04/20% Географија и геополитика (Политички студии на македонски јазик и Политички студии на англиски јазик) 1,5+1.5*15*0,04/20% Заедничка надворешна и безбедносна политика на ЕУ (Политички студии на македонски јазик и Политички и англиски јазик) 1+1*15*0,04/20%	

	2015/2016=6,06 Вовед во наука за политика (Политички студии на македонски јазик) $2 \cdot 15 \cdot 0,04$ Вовед во наука за политика (Политички студии на англиски јазик) $4 \cdot 15 \cdot 0,04$ Теории на новинарство (Студии по новинарство) $1,5 \cdot 15 \cdot 0,04$ Мирно решавање на спорови (Политички студии на македонски јазик и Политички студии на англиски јазик) $1 + 1 \cdot 15 \cdot 0,04 / 20\%$ Географија и геополитика (Политички студии на македонски јазик и Политички студии на англиски јазик) $1,5 + 1,5 \cdot 15 \cdot 0,04 / 20\%$ Заедничка надворешна и безбедносна политика на ЕУ (Политички студии на македонски јазик и Политички студии на англиски јазик) $1 + 1 \cdot 15 \cdot 0,04 / 20\%$ Мировно и воено новинарство (Студии по новинарство и Студии по односи со јавноста) $3 + 3 \cdot 15 \cdot 0,04 / 20\%$ 2016/2017=6.66 Вовед во наука за политика (Политички студии на македонски јазик) $2 \cdot 15 \cdot 0,04$ Вовед во наука за политика (Политички студии на англиски јазик) $4 \cdot 15 \cdot 0,04$	

Мирно решавање на спорови (Политички студии на македонски јазик и Политички студии на англиски јазик) 1+1*15*0.04/20% Заедничка надворешна и безбедносна политика на ЕУ (Политички студии на македонски јазик и Политички студии на англиски јазик) 1+1*15*0,04/20% Теории на новинарство (Студии по новинарство) 1,5*15*0.04 Мировно и воено новинарство (Студии по новинарство и Студии по односи со јавноста) 3+3*15*0,04/20% Печатени медиуми (Студии по новинарство) 1*15*0,04/20% Географија и геополитика (Политички студии на македонски јазик и Политички студии на англиски јазик) 3+3*15*0,04/20% Известување во новинарството (Студии по новинарство) 1*15*0.04/20% 2017/2018=7,14 Вовед во наука за политика (Политички студии на македонски јазик) 2*15*0,04 Вовед во наука за политика (Политички студии на англиски јазик) 4*15*0,04 Мирно решавање на спорови (Политички студии на македонски и Политички студии на англиски јазик) 1+1*15*0.04/20%	

	Мировно и воено новинарство (Студии по новинарство и Студии по односи со јавноста) $3+3*15*0,04/20\%$ Географија и геополитика (Политички студии на македонски јазик и Политички студии на англиски јазик) $3+3*15*0,04/20\%$ Заедничка надворешна и безбедносна политика на ЕУ (Политички студии на македонски јазик и Политички студии на англиски јазик) $1+1*15*0,04/20\%$ Теории на новинарство (Студии по новинарство) $1,5*15*0,04$ Печатени медиуми (Студии по новинарство) $2*15*0,04/20\%$ Уредување во новинарството (Студии по новинарство) $2*15*0,04/20\%$ Известување во новинарството (Студии по новинарство) $2*15*0,04/20\%$	
1.2	Втор циклус $2013/2014=0,6$ Заедничка безбедносна и надворешна политика на ЕУ (Политички студии на македонски јазик) $2*15*0,05/20\%$ Човекови права: заштита на малцинства и конфликтен менаџмент (Заедничка мастер програма за Југоисточни европски студии) $1,5*15*0,05/20\%$ Култури и општества во Југоисточна Европа (заедничка мастер програма за Југоисточни европски студии) $0,5*15*0,05/20\%$	

	2014/2015=0,75 Нови медиуми (Студии по новинарство) $1.5 * 15 * 0,05 / 20\%$ Заедничка безбедносна и надворешна политика на ЕУ (Политички студии на македонски јазик) $2 * 15 * 0,05 / 20\%$ Развојот на човековите права (Политички студии на македонски јазик) $1.5 * 15 * 0,05 / 20\%$ 2015/2016=0,675 Нови медиуми (Студии по новинарство) $1.5 * 15 * 0,05 / 20\%$ Заедничка безбедносна и надворешна политика на ЕУ (Политички студии на македонски јазик) $1.5 * 15 * 0,05 / 20\%$ Развојот на човековите права (Политички студии на македонски јазик) $1.5 * 15 * 0,05 / 20\%$ 2016/2017=1,35 Заедничка безбедносна и надворешна политика на ЕУ (Политички студии на македонски јазик) $1 + 1 * 15 * 0,05 / 20\%$ Вовед во политика (Студии по новинарство и Студии по односи со јавноста) $1,5 + 2 * 15 * 0,05 / 20\%$ Известување во новинарството (Студии по новинарство)	

	1*15*0,05/20% Нови медиуми (Студии по новинарство) 1.5*15*0,05/20% Новинарство во печатени медиуми (Студии по новинарство) 1*15*0,05/20% 2017/2018=1,65 Вовед во политика (Студии по новинарство и Студии по односи со јавноста) 1,5+2*15*0,05/20% Нови медиуми (Студии по новинарство) 1.5*15*0,05/20% Известување во новинарството (Студии по новинарство) 2*15*0,05/20% Уредување во новинарството (Студии по новинарство) 2*15*0,05/20% Печатени медиуми (Студии по новинарство и Студии по односи со јавноста) 2*15*0,05/20%	
2	Настава во школи и работилници:	3
2.1	Предавање на тема „Мултикултурализам“ на пленарен состав на учесници на Summer School on Human Rights and Criminal Law, Охрид јуни 2017	1
2.2	Секциско предавање на тема „Модел на градење доверба во мултиетнички држави“ на учесници на Summer School on Human Rights and Criminal Law, Охрид, јуни 2017	1
2.3	Работилница на тема „Подигање на свесноста за заедничката соработка на Советот на Европската унија во насока на зголемена усогласеност на ордерени европски стандарди во избрани области“, во организација на Мисијата на Совет на	1

	Европа, Делегација на ЕК, Правен и Економски факултет при УКИМ, 13.11.2017 година	
3	Подготовка на нов предмет (предавања)	14
3.1	Вовед во наука за политика (македонски јазик)	1
3.2	Вовед во политика (студии по новинарство)	1
3.3	Вовед во наука за политика (англиски јазик)	1
3.4	Географија и геополитика (англиски јазик)	1
3.5	Мировно и воено новинарство	1
3.6	Теории на новинарство	1
3.7	Нови медиуми	1
3.8	Географија и геополитика (македонски јазик)	1
3.9	Заедничка надворешна и безбедносна политика на ЕУ (македонски јазик)	1
3.10	Заедничка надворешна и безбедносна политика на ЕУ (англиски јазик)	1
3.11	Човекови права: заштита на малцинства и конфликтен менаџмент	1
3.12	Печатени медиуми	1
3.13	Известување во новинарството	1
3.14	Уредување во новинарството	1
4	Консултации со студенти	1.16
4.1	2013/2014 Прв циклус: $155 \cdot 0,002 = 0,31$ Втор циклус: $9 \cdot 0,002 = 0,018$ 2014/2015 Прв циклус: $100 \cdot 0,002 = 0,2$ Втор циклус: $4 \cdot 0,002 = 0,008$	

	2015/2016 Прв циклус: $107 * 0,002 = 0,214$ Втор циклус: $3 * 0,002 = 0,006$ 2016/2017 Прв циклус: $95 * 0,002 = 0,19$ Втор циклус: $15 * 0,002 = 0,03$ 2017/2018 Прв циклус: $87 * 0,002 = 0,174$ Втор циклус: $5 * 0,002 = 0,01$	
5	Член на комисија за оцена и одбрана на докторат	2
5.1	Дитурије Исмаили Ана Секуловска Васко Шутаров Сашо Огненовски	2
6	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	6.9
6.1	Јелена Јанчевска Филип Начаров Фатима Салифоска Есмир Селмани Агон Ајрула Димитар Вандовски Анита Стаменковска Љумније Јакупи Катерина Зафирова Виктор Мирчевски	6.9

	Бојана Наумовска Александар Ристески Кристина Весиќ Марта Цветковска Бранислав Стојановски Фљорие Камбери Азир Ејупи Вики Младенова Ана Савеска Николина Славковска Јана Колева Жанета Богоевска Павел Донески	
7	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	0.2
7.1	American University of Central Asia, European and American Studies Department, candidate: Nasiba Sodatshoeva, Bachelor thesis topic: "The international voluntary service. Welwärts: Go for the world. Development aid or neocolonialism?", 10.05.2015	0.1
7.2	American University of Central Asia, European and American Studies Department, candidate: Aiperi Kamaldinova, Bachelor thesis topic: "Neutrality in Europe: Myth or reality? Cases of Sweden and Switzerland", 11.05.2014	0.1
8	Пакет материјали за одреден предмет	10
8.1	Географија и геополитика (македонски јазик)	1
8.2	Географија и геополитика (англиски јазик)	1
8.3	Мировно и воено новинарство	1
8.4	Теории на новинарство	1
8.5	Нови медиуми	1

8.6	Заедничка надворешна и безбедносна политика на ЕУ (македонски јазик)	1
8.7	Печатени медиуми	1
8.8	Заедничка надворешна и безбедносна политика на ЕУ (англиски јазик)	1
8.9	Човекови права: заштита на малцинства и конфликтен менаџмент	1
8.10	Развојот на човековите права	1
	Вкупно	75,045
	Вкупно од претходен избор	26,892
	Вкупно	101,937

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред.бр.	Назив на активноста	Поеми
9	Ментор на магистерска работа	2
9.1	Николина Славковска	1
9.2	Тијана Стефановиќ	1
10	Учесник во национален/ научен проект	9
10.1	„Евроинтеграцијата на правниот, политичкиот и општествениот систем на РМ“, проект на Правниот факултет „Јустинијан Први“.	3
10.2	„Prevention of Discrimination and Tackling Hate Crime and Hate Speech“, OSCE project, 2017.	3
10.3	„Критичко преиспитување на правото“, научен истражувачки проект на Правен факултет „Јустинијан Први“ и ФЕС-Скопје.	3
11	Дел од монографија	4
11.1	“Transition in the Balkans – struggles of Homo Balkanicus and Homo Politicus”, article in a volume titled: "A Life for Tomorrow – Social Transformations in South-East Europe". Prepared within the	

	framework of the Regional Research Promotion Programme in the Western Balkans (RRPP), Center for Empirical Cultural Studies in South East Europe, Serbia. Grafostil, Skopje, 2015	
12	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание (со меѓународен уредувачки одбор)	40
12.1	“Турската надворешна политика и судирот на идентитети“, Политичка мисла, Број 43, Година 11, септември 2013	4
12.2	“Kurds in Turkey – on the nature and challenges of an ethnic, socio-economic and geopolitical conflict“, Political thought, Year 14, No, 52, December Skopje, 2016	4
12.3	“Depleted Democracy and Liberal Downfall- The State of Current Turkish Affairs“, Annual of ISPJR, Year XXXIX, No.5, 2015	4
12.4	“Исламизам и лаицизам: религијата и политиката на модерна Турција“, Политичка мисла, Број 51, септември 2015	4
12.5	“Цивилно-воените односи во Турција и улогата на војската“, Годишник на Правниот факултет во чест на Славко Милосавлевски, Том 53, Скопје, 2015	4
12.6	“Поделен Кипар: историја и димензии на етнички конфликт“, Е-зборник на Македонски политиколошки форум, Skopje, Год. 1, Бр. 1, март 2014	4
12.7	„Американската политика во Источниот Медитеран-реално заинтересирана или превентивна“, Годишник на Правниот факултет во чест на Петар Манговски, Том 55, Скопје, 2016	4
12.8	„Модернизацијата во турската политичка историја“, Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Марјан Марјановски, Том 56, Скопје, 2017	4
12.9	“Resurgent Turkey: The Turkish model and the Arab Spring” Iustinianus Primus Law Review No. 7, volume IV, Summer 2013	4
12.10	“The Soviet-Middle East Nexus: Foreign policy of the Soviet Union towards the Middle East”, Iustinianus Primus Law Review, No. 10, volume VI, 2014	4
13	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	3

13.1	„Медиумите и демократијата во Турција – Замолкнување на гласот на слободата“, Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ од меѓународната конференција „Медиумите и човековите права“, Скопје, 2016	3
14	Пленарни предавања на научен/стручен собир	6
14.1	„Транзицијата во Југо-источна Европа“- Конференција „Новата генерација-нашиот потенцијал“, GAMSA (Global Association of Macedonian Students Abroad), Скопје, 6 август 2014	2
14.2	„Нео-отоманизмот- геополитиката и Отоманското наследство во турската надворешна политика“ на научна конференција „Посткомунизмот наспроти постдемократијата: искуствата во регионот и во Македонија“, МПД конференција, Скопје, 19-20.11.2015	2
14.3	„Европската Унија и Каталонија – размислувања околу можните лекции и предизвиците кои следат во контекст на регионот на Западен Балкан“, на Годишна научна конференција на МПД - „Демократски и антидемократски трендови- политичките и безбедносните предизвици на демократијата во и вон институциите во регионот и Република Македонија“, 14.12.2017, Факултет за безбедност, УКЛО	2
15	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	12
15.1	“Turkey and Turkish national identity: battlefield or meeting point of civilizations” at “International Congress on Civilizations – Past, Present, Future of Civilizations”, Istanbul Medeniyet University, Istanbul, Turkey, 17-19 January 2014	3
15.2	“Lost in Transition”, conference, part of the project “Resistance to Socio-Economic Changes in Western Balkan Societies. Testing Two Theories of Social Development” which has been realized within the Regional Research Promotion Program in the Western Balkans (RRPP), run by the University of Fribourg upon a mandate of the Swiss Agency for Development and Cooperation, SDC, Federal Department of Foreign Affairs, Skopje, 6-7 July 2013	3
15.3	“Macedonian-Turkish relations: past and present”, at the symposium “New Horizons in the Economic Cooperation between Turkey and Macedonia”, organized by the Economic Research Foundation from Istanbul, Turkey, Skopje, 29.11.2017	3

15.4	“Turkey at Critical Crossroads: Dynamic Trajectories for Society, Politics and Culture”, Orient Institute, Institute of Social and Political Sciences, University of Lisbon, Portugal, 1-3 February 2017	3
16	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	6
16.1	“Media and democracy in Turkey – muting the voice of freedom and freedom of speech”, International conference “Media and human rights”, Iustinianus Primus Law Faculty, 10.12.2015	2
16.2	“Depleted Democracy and Liberal Downfall- The State of Current Turkish Affairs”, at “Challenges of contemporary society”, International Conference, ISPP, Skopje, 12 November 2015	2
16.3	“Between the resistance and sovereign authority: notes on the freedom of speech and freedom of assembly (The case of Turkey)”, International conference on “Freedom of expression in the XXI Century”, Iustinianus Primus Law Faculty, 13.12.2017	2
	Вкупно	82
	Вкупно од претходен избор	126.8
	Вкупно	208.08

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред.бр.	Назив на активноста:	Поени
17	Експертски активности	9
17.1	Член на рецензиски борд на списание Athens Journal of Mass Media and Communications, ATINER, Greece	1
17.2	Член на рецензиски борд на списанието Athens Journal of Mediterranean Studies, ATINER, Greece	1
17.3	Рецензент на труд од Годишник посветен на Петар Манговски на Правниот факултет, 2016 година	1
17.4	Рецензент за Journal of International and Global Studies, Lindenwood University, USA, февруари 2016	1

17.5	Рецензент за New Directions of Humanities Journal Collection, CGRN, University of Illinois at Urbana-Champaign, USA, јули 2017	1
17.6	Рецензент за The Interdisciplinary Social Sciences Collection, CGRN, University of Illinois at Urbana-Champaign, USA, 2016-2018	1
17.7	Рецензент за The Diversity in Organizations, Communities and Nations Collection, CGRN, University of Illinois at Urbana-Champaign, USA, 2016-2018	1
17.8	Рецензент за The Organization Studies Journal Collection, Communities and Nations Collection, CGRN, University of Illinois at Urbana-Champaign, USA, 2016-2018	1
17.9	Рецензент за The Journal of Communication and Media Studies, Collection, CGRN, University of Illinois at Urbana-Champaign, USA, 2016-2018	1
18	Превод на статија	0.5
18.1	Превод на статија на проф. д-р Флориан Бибер (Универзитетот во Грац, Австрија) со наслов “Belated Transition of Post-Yugoslavia” за потребите на монографијата „Новинарите на транзицијата во Република Македонија“, издание на Правен факултет, 2018	0.5
	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	
19	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание	1
19.1	Член на уредувачки одбор на студентското списание Iustinianus Primus Law Review	0.5
19.2	Член на уредувачки одбор на Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Миодраг Мицајков	0,5
20	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание	7
20.1	Член на уредувачки одбор на меѓународно списание ANEMON, Mus University, Turkey	1
20.2	Член на уредувачки одбор на меѓународно списание Social Sciences, Science Publishing Groups, NY, USA, 2017-2019	1

20.3	Помошник-уредник на The Organizational Studies Journal Collection – Volume 16, 2016 doi.org/10.18848/2327-8013/CGP/v16i04	1
20.4	Помошник-уредник на The Journal of Communication and Media Studies, Volume 2, Issue 4, 2017 doi.org/10.18848/2470-9247/CGP/v02i04	1
20.5	Помошник-уредник на The International Journal of the Humanities: Annual Review, Volume 15, Issue 1 doi:10.18848/1447-9508/CGP/v15i01/17-36	1
20.6	Член на уредувачки одбор на Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“, по повод 40 години од основањето на Студиите по новинарство, 2017 година	1
20.7	Член на уредувачки одбор на Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“, од меѓународна конференција „Медиумите и човековите права“, Скопје 2016 година	1
21	Претседател на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	2
21.1	Претседател на организационен одбор за организирање на меѓународна конференција „Предизвиците на новинарството во 21 век“, 2017 година	2
22	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир	2
22.1	Член на организационен одбор за одбележување на 40 години од основањето на Студиите по новинарство	0,5
22.2	Media and human rights, International conference organized by the Department of journalism and public relations, Faculty of Law Iustinianus Primus, UKIM, Skopje, 10.12.2015	0,5
22.3	„Посткомунизмот наспроти постдемократијата: искуствата во регионот и во Македонија“, Меѓународна конференција организирана од МПД, 19-20.11.2015	0,5
22.4	Член на организационен одбор на Летна школа „Човекови права и кривично право“, во коорганизација на ОБСЕ и правните факултети при УКИМ, УГД и ДУТ, 2017 (Summer School on Human Rights and Criminal Law)	0,5
23	Студиски престој во странство	2

23.1	Институт за политички науки, Универзитет на Лисабон, февруари 2017	0,5
23.2	Естонски институт за надворешна политика, Талин, Естонија, јуни 2017	0,5
23.3	Нов бугарски универзитет, Софија, Бугарија, ноември 2017	0,5
23.4	Масарик универзитет, Брно, Чешка, април 2017	0,5
24	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект	2
24.1	European Policy Positions Network, Cost Initiative-European Cooperation in Science and Technology, June/July 2017	1
24.2	“The New Silk Road – Fostering East-West Relations”, Институт „Конфуциј“, УКИМ, 2018	1
25	Изготвување и пријавување на научен/образовен проект	1
25.1	Научен проект „Критичко преиспитување на правото“, Правен факултет „Јустинијан Први“ 2017-2018 година	0,5
25.2	„Истражувачкото новинарство во Република Македонија во контекст на позитивните практики од европските земји и доктинарните дефиниции за истражувачко новинарство“, научен проект при УКИМ, 2018	0,5
26	Продекан	4,5
26.1	в.д. Продекан за наука и меѓународна соработка (1.10.2016-1.3.2017)	0,5
26.2	Продекан за наука и меѓународна соработка (20.3.2017-20.3.2021)	4
27	Член на факултетска комисија	2,5
27.1	Претседател на Комисија за упис во втор циклус на студии 2017/2018	0,5
27.2	Член на комисија за самоевалуација на Правниот факултет „Јустинијан Први“ 2016-2020 година	0,5

27.3	Член на комисија за подготовка на елаборат за повторна акредитација на студиската програма Правни студии на прв циклус студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“, 2017	0,5
27.4	Член на комисија за подготовка на елаборат за повторна акредитација на студиската програма Политички студии (на македонски и англиски јазик) на прв циклус студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“, 2017	0,5
27.5	Член на комисија за подготовка на елаборат за повторна акредитација на студиските програми Студии по новинарство и Односи со јавноста на прв циклус студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“, 2017	0,5
28	Учество во промотивни активности на факултетот	5
28.1	Еразмус-координатор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ – за 2016 година и за 2017 година	1
28.2	Член на Работна група за промоција на прв циклус на Политички студии во средните училишта во РМ 2013/2014 година	0,5
28.3	Член на Работна група за презентација на Факултетот на „Отворени денови“ во 2014 година	0,5
28.4	Член на Работна група за презентација на Факултетот на „Отворени денови“ во 2016 година	0,5
28.5	Член на Работна група за презентација на Факултетот на „Отворени денови“ во 2017 година	0,5
28.6	Член на Работна група за изготвување на веб-страница на Правниот факултет, 2017	0,5
28.7	Одговорно лице за Правниот факултет „Јустинијан Први“ во TEPSA-Trans European Policy Studies Association	0,5
28.8	Локален координатор на CEEPUS-мрежа PL-0702 Ethics and Politics in the European Context, за учебната 2016/2017 и учебната 2017/2018 година	1
	Вкупно	38,5
	Вкупно од претходен избор	26,5
	Вкупно	65

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ-ДОЦЕНТ (Билтен бр. 1056 од 14.6.2013 година)	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	26,892
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	126,8
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	26,5
Вкупно	180,192

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ ПО ИЗБОРОТ ВО ЗВАЊЕ ДОЦЕНТ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	75,045
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	82
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	38,5
Вкупно	195,545

КУМУЛАТИВНО: ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	101,937
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	208,8
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	65
ВКУПНО	375,737

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Љубомир Фрчкоски (претседател), с.р.

Проф. д-р Зоран Илиевски, с.р.

Проф. д-р Ненад Марковиќ, с.р.

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет „Јустинијан
Први,, во Скопје Н.Н.С од 02-03-2018 година

Кандидат	Тема	Ментор	Датум	Одлука број
Наталија Китановска	Посвојувањето во Република Македонија: низ призмата на Европската конвенција за посвојување и споредбено (Adoption in the Republic of Macedonia: through the prism of the European Convention for adoption and comparative)	доц.д-р Елена Игновска	02.03.2018	02-315/140
Виктор Цветиќ	Правни и економски аспекти на повредата на авторското право на интернет (Legal and Economic Aspects of Copyrights Infringement on the Internet)	проф.д-р Александар Стојков	02.03.2018	02-315/139
Ања Јованова	Слобода на говор наспроти слобода на религија (Freedom of Speech Versus Freedom of Religion)	проф.д-р Елена Михајлова Стратилати	02.03.2018	02-315/138
Ивана Алжуровска	Естетика: вредност или техника на убедување во односите со јавноста (Aesthetics: Value or Technique of Persuasion in the Public Relations)	проф.д-р Јасна Бачовска Недиќ	02.03.2018	02-315/137
Дејан Тасиќ	Улогата на корпоративното управување во заштита на правата на акционерите (The role of corporate governance in the protection of shareholders right's)	проф.д-р Александар Климовски	02.03.2018	02-315/136
Кристијан Трајковски	Влијанието на организациите на цивилното општество врз донесувањето на јавните политики во Република Македонија (случајот на Отвореното Владино Партнерство) (The influence of civil society organizations on public policy decision making in the Republic of	проф.д-р Ненад Марковиќ	02.03.2018	02-315/135

	Macedonia (the case of the Open Government Partnership)			
Александра Николовска	Руска дипломатска лабораторија: од Катерина Велика до Јосиф Висаринович Сталин (The Russian Diplomatic Laboratory: From Catherine The Great To Joseph Vissarionovich Stalin)	проф. д-р Иванка Додовска	02.03.2018	02-315/134
Анета Димовска	Правни и економски аспекти на акцизите во Република Македонија (Legal and Economic Aspects of Excises in the Republic of Macedonia)	проф.д-р Александар Стојков	02.03.2018	02-315/133
Димитар Николовски	Менаџмент со човечки ресурси во корпоративниот сектор (Human Resources Management in the Corporate Sector)	проф.д-р Александар Стојков	02.03.2018	02-315/132
Антонио Антоновски	Финансиско-правни аспекти на осигурувањето: анализа на случаи од праксата во Република Македонија (Financial and Legal Aspects of the Insurance: Analyses of the Cases in the Republic of Macedonia)	проф.д-р Александра Максимовска	02.03.2018	02-315/131
Веселинка Монева	Компаративно правна анализа на локалното финансирање во Република Македонија и Република Германија (Comparative Legal Analyses of Local Financing in the Republic of Macedonia and the Republic of Germany)	проф.д-р Александра Максимовска	02.03.2018	02-315/130
Ќенан Шабедин	Платежни картички – појава, развој и примена во Република Македонија (Multi-application Smart Cards – beginnings, development and application in the Republic of Macedonia)	проф.д-р Биљана Петревска	02.03.2018	02-315/129
Бојан Стојановски	Европски директиви за банкарството (European Banking Directives)	проф.д-р Биљана Петревска	02.03.2018	02-315/128
Сандра Цветковска	Злоупотреби во банкарското работење (Abusement of banking transactions)	проф.д-р Биљана Петревска	02.03.2018	02-315/127
Михаел Трајаноски	Преобразба на трговските друштва од една во друга форма (Transformation of Commercial Companies from one to another form)	проф.д-р Димитар Гелев	02.03.2018	02-315/126

Димитар Наумоски	Анализа на стечајната постапка во Република Македонија (Analyses of the Insolvency Proceedings in the Republic of Macedonia)	проф.д-р Дарко Спасевски	02.03.2018	02-315/125
Бојана Стаменовска	Отварање на стечајна постапка и правни последици од нејзиното отварање (Commencement of Insolvency Proceeding and Legal Consequences)	проф.д-р Дарко Спасевски	02.03.2018	02-315/124
Кристина Ацковска	Поим и видови на банкарски обезбедувања, (Bank Securities – Notion and Kinds)	проф. д-р Биљана Петревска	02.03.2018	02-315/123
Дона Донева	Инвестициски фондови – затворен тип (Close-ended Investment Funds)	проф. д-р Биљана Петревска	02.03.2018	02-315/122
Емилија Христу Каневче	Злоупотреба на службената положба како негативен фактор во управувањето со акционерските друштва (Abuse of mandate as a Negative Factor in Management of Commercial Companies)	проф. д-р Димитар Гелев	02.03.2018	02-315/121
Ирина Герасимовска	Акционерско друштво – права, обврски и односи помеѓу акционерите (Public Company Limited by Shares – Right, Duties and Common Relations between Shareholders)	проф. д-р Димитар Гелев	02.03.2018	02-315/120
Александар Крстевски	Цели на стечајната постапка (Insolvency Proceedings – Goals)	проф. д-р Димитар Гелев	02.03.2018	02-315/119
Јасна Кадриќ	Поим и видови осигурување (Insurance – Notion and Kinds)	проф.д-р Биљана Петревска	02.03.2018	02-315/118
Тамара Спасовска	Правна природа на стечајната постапка и нејзини органи (Legal Nature of Insolvency Proceedings and It's Organs)	проф. д-р Димитар Гелев	02.03.2018	02-315/117
Викторија Станковска	Управување со маркетинг миксот во компаниите во Република Македонија (Management of the marketing mix in the companies in the Republic of Macedonia)	проф. д-р Биљана Петревска	02.03.2018	02-315/116
Димитар Мошоски	Управување со капиталот на трговските друштва (Managing capital of commercial companies)	проф.д-р Биљана Петревска	02.03.2018	02-315/141

Хаџер Алиџи	Управна постапка за издавање на лиценца за вештак (Administrative Procedure for Judicial Expert Licensing)	проф.д-р Ана Павловска Данева	02.03.2018	02-315/142
Томислав Здравковски	Правото на здравствена заштита: право или привилегија? (The Right to Healthcare: Right or Privilege)	проф.д-р Борче Давитковски	02.03.2018	02-315/143
Кристина Стефановска	Организација на управното судство во Франција (Administrative Judiciary in France)	проф.д-р Ивана Шумановска Спасовска	02.03.2018	02-315/144
Каме Ќаев	Улогата на Државната комисија за спречување на корупцијата во спречувањето на корупцијата во Република Македонија (The Role of the State Commission for Prevention of Corruption in Corruption Prevention in the Republic of Macedonia)	проф.д-р Ана Павловска Данева	02.03.2018	02-315/145
Симона Пецалевска	Спецификите на управен договор кај договорите за воспоставување на договорна пошта (Administrative Contract Specifics in Contractual Mail Contracts)	проф.д-р Ана Павловска Данева	02.03.2018	02-315/146
Марина Миновска	Управно-правна заштита во постапката за јавни набавки (Administrative-Legal Protection in Public Procurement Procedures)	проф.д-р Борче Давитковски	02.03.2018	02-315/147
Розета Трајан	Постапка за решавање на судирот на интереси на избраните и именувани лица во Република Македонија (Conflict of Interests Resolution for Appointed and Elected Persons in the Republic of Macedonia)	проф.д-р Ана Павловска Данева	02.03.2018	02-315/148
Јана Христова	Воведување на нови правци во менаџментот на човечките ресурси во јавниот сектор, услов за подобрување на услугите кон приватниот сектор (Introducing New Principles in Public Sector Human Resource Management as a Condition for Improving Services Towards the Private Sector)	проф.д-р Борче Давитковски	02.03.2018	02-315/149

Боре Мојсовски	Историски развојот на римскиот <i>emptio venditio</i> (Historical development of roman <i>emptio venditio</i>)	проф.д-р Владо Бучковски	02.03.2018	02-315/150
Татјана Стефановска	Улогата на општите подзаконски акти во процесот на извршување на законите во Република Македонија (The Role of the General By-laws in the Process of Enforcement of Laws (Acts) in Republic of Macedonia)	проф.д-р Марика Ристовска	02.03.2018	02-315/151
Никола Николовски	Уставно правната заштита на слободите и правата на човекот и граѓанинот во Македонија од 1946 до 2001 година (Constitutional Protection of the Human Rights in Macedonia from 1946 to 2001)	проф.д-р Марика Ристовска	02.03.2018	02-315/152
Дијана Ристовска Додевска	Право на здравствената заштита во Република Македонија (The Right to Health Care in Republic of Macedonia)	проф.д-р Марика Ристовска	02.03.2018	02-315/153
Едона Идризи	Economic Development of Patents in Europe (Економскиот развој на патентите во Европа)	проф.д-р Владо Бучковски	02.03.2018	02-315/154
Кети Камчева	Правни и економски аспекти на трговските марки во фармацевтската индустрија (Legal and Economic Aspects of Trademarks in Pharmaceutical Industries)	проф.д-р Александар Стојков	02.03.2018	02-315/155
Стефан Димевски	Правни и економски аспекти на географските ознаки во Европската унија и во Република Македонија (Legal and Economic Aspects of Geographical Indications in the European Union and the Republic of Macedonia)	проф.д-р Александар Стојков	02.03.2018	02-315/156
Борис Неделковски	Анализа на активностите на Европската опсерваторија за повреда на правата од интелектуална сопственост во дигиталното опкружување (Analysis of the Activities of the European Observatory on Infringements of Intellectual Property Rights in the Digital Environment)	проф.д-р Владо Бучковски	02.03.2018	02-315/157

Арсим Нухиу	Правни аспекти и економско влијание на нематеријалните средства во индустријата за безалкохолни пијалоци (Legal Aspects and Economical Impact of Intangible Assets in the Soft Drink Industry)	проф.д-р Александар Стојков	02.03.2018	02-315/158
Ангела Николова	Медијација во семејните спорови (Mediation in Family Disputes)	доц.д-р Елена Игновска	02.03.2018	02-315/159
Мартина Савовска	Правна природа на договорите за сурогат мајчинство (Legal Nature of Surrogacy)	доц.д-р Елена Игновска	02.03.2018	02-315/160
Елена Гиговска	Потреба од реформи на македонското семејно законодавство и воведување на моделот на заедничко вршење на родителското право по развод на брак (Reforms in Macedonian Family Legislation: Prediction of Joint Parenthood after Divorce)	проф.д-р Дејан Мицковиќ	02.03.2018	02-315/161
Христина Трајковиќ	Наследноправните договори како основ за наследување (Inheritance Agreements as a Base for Inheritance)	проф.д-р Дејан Мицковиќ	02.03.2018	02-315/162
Јана Трпчевска Гиговска	Сурогат мајчинство во Република Македонија de lege lata de lege ferenda (Surrogacy in Republic of Macedonia de lege lata de lege ferenda)	проф.д-р Дејан Мицковиќ	02.03.2018	02-315/163
Елизабета Ѓуровска	Правните предизвици при уредувањето на вонбрачната заедница во македонското законодавство (The Legal Challenges in the Regulation of Extramarital Community in the Macedonian Legislation)	проф.д-р Ангел Ристов	02.03.2018	02-315/164
Елена Кузмановска	Брачниот договор како алтернатива на законскиот брачен имотен режим (Nuptial Agreement as an Alternative for the Statutory Matrimonial Property Regime)	проф.д-р Ангел Ристов	02.03.2018	02-315/165
Филип Василевски	Последици од развод на брак (Divorce Consequences)	проф.д-р Ангел Ристов	02.03.2018	02-315/166

Изабела Себатоска	Реформи во регулирањето на брачниот имотен режим (Reforms in Marital Property Regime)	проф.д-р Ангел Ристов	02.03.2018	02-315/167
Христина Станојковска	Правото на детето да го изрази своето мислење во постапките во кои се засегнати неговите интереси (The Right of the Child to Express his/her Opinion Proceedings that Regard his/her Interests)	доц.д-р Елена Игновска	02.03.2018	02-315/168
Сања Ангеловска	Реформи во постапката за развод на брак во македонското позитивно законодавство (Reforms in the Procedure for Divorce in the Macedonian Legislation)	проф.д-р Ангел Ристов	02.03.2018	02-315/169
Анастасија Рибарева	Материјалноправни последици од ништовноста и рушливоста на договорите во домашното право, согледани низ судската пракса (Legal Consequences from Nullity and Void of the Contracts in Domestic Law, Perceived Through the Court Practice)	проф.д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска	02.03.2018	02-315/170
Викторија Спасовска	Регулирањето на алогенеичкото оплодување во македонското и споредбеното право (Regulation of Alogeneic Reproduction in Macedonian and Comparative Law)	проф.д-р Дејан Мицковиќ	02.03.2018	02-315/171
Дијана Тодева	Фактори кои влијаат за развод на бракот (Divorce Influence Factors)	проф.д-р Ангел Ристов	02.03.2018	02-315/172
Ивана Славеска	Погрешната примена на материјалното право како причина за изјавување на правни лекови во парничната постапка (The Misapplication of Substantive Law as a Reason for Filling Legal Remedies in a Litigation Procedure)	проф.д-р Татјана Зороска Камиловска	02.03.2018	02-315/173
Дритан Даути	Утврдување на фактичката состојба во парничната постапка во Република Македонија и во споредбеното право (Establishing the Factual Situation in the Litigation Procedure in the Republic of Macedonia and in the Comparative Law)	проф.д-р Татјана Зороска Камиловска	02.03.2018	02-315/174

Кристина Ристовска	Судското определување на вештачење наспроти приватното ангажирање на вештаци (Court-Appointed Versus Party-Appointed Experts)	проф.д-р Татјана Зороска Камиловска	02.03.2018	02-315/175
Гордана Ристова	Решавање на претходни прашања во вонпарнична постапка (Resolving Preliminary Questions in Non-Contentious Civil Procedure)	проф.д-р Татјана Зороска Камиловска	02.03.2018	02-315/176
Јованчо Јовановски	Утврдување на побарувањата во стечајната постапка со посебен осврт врз приговорот на табелата за утврдени и оспорени побарувања и поврзаните парници (Determining Insolvency Procedure Claims with Special Reference to the Established and Contested Claims Table Objections and Associated Litigations)	проф.д-р Татјана Зороска Камиловска	02.03.2018	02-315/177
Симона Митровски	Вршење на родителското право по разделувањето на вонбрачните партнери (Parenting after Separation of Extramarital Partners)	доц.д-р Елена Игновска	02.03.2018	02-315/86
Ангел Тодоровски	Постапка за уредување на односите меѓу етажните сопственици (Regulation of the Apartments Owners Relations)	доц.д-р Милка Ракочевиќ	02.03.2018	02-315/87
Елизабета Стојановска	Правна, научна и етичка рамка на експериментирањето со човековите ембриони во македонското законодавство и компаративно (Legal, Scientific and Ethical Frame of the Human Embryo Experimentation under Macedonian Legislation and Comparative)	доц.д-р Елена Игновска	02.03.2018	02-315/88
Тамара Велковска	Договорното наследување како фактички основ за наследување во македонското право (Contractual inheritance as a factual basis for inheritance in Macedonian law)	проф.д-р Ангел Ристов	02.03.2018	02-315/89
Симона Србаковска	Модели на издржување на децата во Република Македонија и Европските законодавства (Models for children maintenance in Republic of Macedonia and European Legislation)	проф.д-р Дејан Мицковиќ	02.03.2018	02-315/90

Анастасија Костовска	Трговија со луѓе како облик на организиран криминал (Trading with Human Beings as Type of Organized Crime)	проф.д-р Никола Тупанчески	02.03.2018	02-315/91
Вања Чурлинова	Улогата на заштитениот сведок во сузбивање на организираниот криминал (The Role of the Protected Witness in the Fight Against Organized Crime)	проф.д-р Никола Тупанчески	02.03.2018	02-315/92
Стефанија Обрадова	Евтаназија – современи тенденции (Euthanasia – Contemporary Trends)	проф.д-р Никола Тупанчески	02.03.2018	02-315/93
Иван Дургутов	Говорот на омраза во контекст на најавените реформи на македонското казнено законодавство (hate Speech in the Light of the New Reforms of the Macedonian Criminal Legislation)	проф.д-р Никола Тупанчески	02.03.2018	02-315/94
Шарлота Миланова	Посебните истражни мерки и нивната улога во сузбивањето на организираниот криминал (The Role of the Special Investigative Measures in the Fight Against the Organized Crime)	проф.д-р Никола Тупанчески	02.03.2018	02-315/95
Кристијан Диневски	Кривични дела против животот и телото со посебен осврт на подрачјето на Основен суд Битола во периодот од 2011 до 2015 година (Crimes Against the Life and Body with Specific Attention to the Basic Court Bitola in the Period of 2011-2015)	проф.д-р Гордана Лажетиќ	02.03.2018	02-315/96
Ема Димитриеска	Процедурални повреди на Членот 3 од Европската конвенција за заштита на човековите права – случај на Република Македонија (Procedural Breaches to the Article 3 of the ECHR – Case of the Republic of Macedonia)	проф.д-р Гордана Лажетиќ	02.03.2018	02-315/97
Радмила Стаматовска	Повторување на кривичната постапка при судење во отсуство (Repetition of the Criminal Procedure due to the Trial in Absentia)	проф. д-р Гордан Калаџиџев	02.03.2018	02-315/98
Кристина Темелковска	Проширена конфискација на имот и имотна корист (Extended Confiscation of Assets)	проф. д-р Гордан Калаџиџев	02.03.2018	02-315/99

Јана Јовановска	Односот помеѓу прекршочната и кривичната постапка и принципот NE BIS IN IDEM (Relation Between the Misdemeanor and Criminal Procedure and the Principle of NE BIS IN IDEM)	проф. д-р Гордан Калаџиџев	02.03.2018	02-315/100
Александар Милушев	Криминолошки аспекти на убиствата во Република Македонија во периодот 2008-2016 (Criminological Aspects of the Homicides in Republic of Macedonia in the Period of 2008-2016)	проф. д-р Александра Груевска Дракулевски	02.03.2018	02-315/101
Бојан Трпевски	Криминолошки аспекти на криумчарењето мигранти во Република Македонија за време на бегалската и мигрантската криза во периодот 2015-2017 (Criminological Aspects of the Smuggling of the Migrants in Republic of Macedonia During the Migrant and Refugee Crisis in the Period of 2015-2017)	проф. д-р Александра Груевска Дракулевски	02.03.2018	02-315/102
Моника Несторовска	Извршување на мерката безбедност задолжително лекување и чување во здравствена установа во ЈЗУ „Психијатриска болница“ Скопје (Implementation of the Protective Measure Mandatory Treatment and Custody in the Health Institution within the PHI „Психијатриска болница“ Skopje)	проф. д-р Александра Груевска Дракулевски	02.03.2018	02-315/103
Маријана Ристеска	Феноменолошки аспекти на кривичното дело полов напад врз дете што не наполнило 14 години во Република Македонија во периодот 2011-2016 година (Phenomenological Aspects of Crime Sexual Assault to the Child Under 14 Years of Age in the Period 2011-2016)	проф. д-р Александра Груевска Дракулевски	02.03.2018	02-315/104
Ангела Младеновска	Заштита на децата од сексуално насилство во споредбеното казнено право (Protection of the Children Victims of the Sexual Violence in the Comparative Criminal Law)	проф. д-р Александра Деаноска Трендафилова	02.03.2018	02-315/105
Дијана Николовска	Небрежното убиство во компаративното право и во Република Македонија во периодот 2007-2016 година (Negligent	проф. д-р Александра	02.03.2018	02-315/106

	Homicide in the Comparative and in the Macedonian Law in the Period of 2007-2017)	Деаноска Трендафилова		
Ангела Бајрактарова	Системот на санкции за деца во светлината на концептот на ресторативна правда (Sanctioning System of the Child Offenders in the Light of the Restorative Justice)	проф. д-р Александра Деаноска Трендафилова	02.03.2018	02-315/107
Емилија Наумовска	Положбата на жената во семејството и современите тенденции на сузбивање на семејното насилство (The Role of the Women in the Family and Contemporary Trends in the Fight Against Domestic Violence)	проф. д-р Александра Деаноска Трендафилова	02.03.2018	02-315/108
Александра Теова	Феноменологија на недопуштеното пресадување на човечки органи и ткива (Phenomenology of the Illegal Transplantation of Human Organs and Tissues)	проф. д-р Александра Деаноска Трендафилова	02.03.2018	02-315/109
Ѓургица Илиева	Кривичните дела разбојништво и разбојничка кражба во судската практика на Основниот суд Скопје 1 во периодот од 2007 до 2016 година (Crimes of Robbery and Robbery Theft in the Practice of the Basic Court Skopje 1 in the Period of 2007 till 2016)	проф. д-р Александра Деаноска Трендафилова	02.03.2018	02-315/110
Теодора Ѓероска	Превенција и сузбивањето на кривичните дела на измама во Република Македонија и во Европската унија (Prevention and Fight Against the Frauds in Republic of Macedonia and in the EU)	проф. д-р Александра Деаноска Трендафилова	02.03.2018	02-315/111
Мери Василевска	Анализа на примената на институтот за спогодување за видот и висината на кривичната санкција на подрачјето на Основниот суд Битола (Analysis of the Implementation of the Sentence Bargaining within the Practice of the Basic Court Bitola)	проф. д-р Бобан Мисоски	02.03.2018	02-315/112
Софија Лазаровска	Превенција и сузбивање на малолетничката деликвенција во компаративното право (Prevention and Fight Against Juvenile Delinquency in the Comparative Law)	проф. д-р Бобан Мисоски	02.03.2018	02-315/113

Шпреса Абаз	Малолетниците како извршители на кривични дела низ практиката на Основниот суд Тетово во периодот 2014 - 2017 (Juvenile Offenders within the Practice of the Basic Court Tetovo in the Period of 2014-2017)	проф. д-р Бобан Мисоски	02.03.2018	02-315/114
Јусуф Муртезан	Турската полиција и нејзините надлежности во казнената постапка (Jurisdiction of the Police in the Turkish Criminal Procedure)	проф. д-р Гордан Калаџиџиев	02.03.2018	02-315/115

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА
ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД ОБЛАСТА ЗООЛОГИЈА И ЗООФИЗИОЛОГИЈА,
ПРЕДМЕТИ: МОРФОЛОГИЈА И СИСТЕМАТИКА НА ХОРДАТНИТЕ ЖИВОТНИ,
АНАТОМИЈА НА ЧОВЕК, ИХТИОЛОГИЈА И ОНТОГЕНИЈА НА ‘РБЕТНИЦИ НА
ИНСТИТУТОТ ЗА БИОЛОГИЈА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на седницата одржана на 22.2.2018 година, избрани сме за членови на Рецензентската комисија за избор на еден наставник во сите звања по група предмети од областа зоологија и зоофизиологија, предмети: Морфологија и систематика на хордатните животни, Анатомија на човек, Ихтиологија и Онтогенија на ‘рбетници, на Природно-математичкиот факултет во Скопје.

На конкурсот објавен во јавните гласила „Нова Македонија“ и „Коха“ од 28.12.2017 година се пријави само еден кандидат, д-р Милица Ристовска, вонреден професор на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје. Рецензентската комисијата во состав: д-р Дана Прелиќ, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Васил Костов, редовен професор на Институтот за сточарство во Скопје и д-р Стое Смиљков, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, има чест на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатката д-р Милица Ристовска е родена на 24. 01. 1970 година во Штип. Основното и средното образование го завршила во Скопје. Во учебната 1987/1988 година се запишала на Природно-математичкиот факултет – група: биологија, во Скопје, а студиите ги завршила 1993 година со среден успех 9,15.

Во учебната 1994/1995 година се запишала на постдипломските студии на ПМФ во Скопје, Институт за биологија, еколошко-таксономска насока.

Магистерскиот труд под наслов **Раниот онтогенетски развој на хондрокраниумот и остеокраниумот кај *Salmo letnica* Karaman (Teleostei, Salmonidae)**, изработен под менторство на проф. д-р Б. Караман, успешно го одбранила во април 2002 година. **Докторска дисертација** со наслов: **“Раниот развој на кранијалните и посткранијалните структури кај *Salmo letnica* (Karaman, 1924) (Teleostei: Salmonidae). Конструкциско-морфолошки пристап кон онтогенијата на кранијалниот “Bauplan”,** под менторство на проф. д-р Билјана Караман и коменторство на проф. д-р Dominique Adriaens (Универзитет во Гент, Белгија), ја одбранила во јануари 2008 година (докторската дисертација е напишана на македонски и англиски јазик).

Од март 1995 работела како волонтер при Зоолошкиот завод, а од јануари 1996 се вработила како стручен соработник на истиот Завод. На 31.10.2002 била избрана во звањето асистент, во ноември 2005 била реизбрана во истото звање, додека во септември 2008 била избрана во звањето доцент од областа на морфологијата и систематиката на хордатните животни. Во звањето вонреден професор на Институтот за биологија, ПМФ – Скопје, била избрана на 27.6.2013 година.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

По изборот во звањето вонреден професор, д-р Милица Ристовска била вклучена во изведувањето на теоретската и практичната настава по предметите: Споредбена анатомија (студии по биологија-наставна насока); Типологија на животни II (студии по биохемија и физиологија); Основи на систематска зоологија - Chordata (студии по молекуларна биологија); Основи на анатомија на човек (студии по биологија - наставна насока, студии по биохемија и физиологија и студии по молекуларна биологија); Одбрани поглавја од онтогенијата на ‘рбетниците (студии по биологија-за сите насоки). Во истиот овој период учествувала во воведувањето и реализирањето на два нови предмета: Вовед во ихтиологија за студентите од Институтот за биологија, како и предметот Функционална анатомија за студентите од ФАФЗО, УКИМ, Скопје.

Од изборот за вонреден професор до денес учествувала во реализацијата на предметните програми на вториот циклус студии по биологија по следниве предмети: Принципи и методи на таксономски истражувања; Одбрани поглавја од микроанатомија; Стереологија и алометрија; Онтогенија на одредена група ‘рбетници; Современи истражувања во екологијата; Организам и средина; Екологија на загадена средина; како и Одбрани поглавја од ихтиологија и Систематика и екологија на риби, за студентите од вториот циклус студии, организиран при Институтот за сточарство.

По изборот за вонреден професор подготвила **2** интерни скрипти – „Анатомија на човек“, за студентите од Институтот за биологија и „Функционална анатомија“,

за студентите од ФАФЗО, УКИМ, Скопје. Во истиот период била ментор на 4 дипломски работи, член на комисија за оцена и/или одбрана на 7 дипломски работи и член на комисија за одбрана на една магистерска работа.

Во изминатиот период, д-р Милица Ристовска учествувала во работата на 11 работилници и консултативни состаноци во земјата и во странство, дадени во Образецот кон Извештајот за избор во наставно-научно, научно, наставно-стручно и соработничко звање.

Врз основа на добиените резултати од анкетата на студентите, поткомисијата за самоевалуација на Институтот за биологија заклучи дека д-р Милица Ристовска, вонреден професор на Институтот за биологија, има позитивна оценка од спроведената самоевалуација (средна оценка - 9,75).

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Во изминатиот петтогодишен изборен период, д-р Милица Ристовска, покрај успешното ангажирање во реализација на наставата, активно и успешно раководи со научноистражувачката работа во Лабораторијата за споредбена анатомија на Институтот за биологија при Факултетот.

Пред изборот за вонреден професор, примарната научно-истражувачка активност на Лабораторијата била насочена кон истражување на раниот развој на рибите, со посебен акцент на скелетните структури и промената на обликот на телото. Во таа насока се движат и сегашните истражувања на кандидатката кои имаат особено значење од аспект на аквакултура. Сознанијата од ваквиот научен пристап д-р Милица Ристовска ги имплементира и во утврдувањето на таксономскиот статус на одредени видови риби кои ги населуваат водотеците од Р Македонија. Во фокусот на научниот интерес на кандидатката, покрај определување на таксономскиот статус на рибите, се и истражувањата насочени кон добивање нови сознанија за биодиверзитетот на ихтиофауната фауна од земјата.

Во изминатиот период, д-р Милица Ристовска дел од своите истражувања ги насочува кон утврдување на присуството на алохтоните видови риби во Р Македонија и нивните негативни влијанија врз автохтоната ихтиофауна. Со цел утврдување на импактот на автохтоните видови риби во земјата и околните земји, кандидатката има воспоставено соработка со поголем број институции надвор од земјата, од што произлегоа одреден број научни публикации. Исто така, Лабораторијата за споредбена анатомија заедно со Лабораторијата за инвертебрата и анимална екологија, при ПМФ и Одделението за рибарство при Институтот за сточарство, спроведоа одреден број истражувања поврзани со проценка на еколошкиот статус на водите.

Во периодот од 2013 година наваму, д-р Милица Ристовска учествувала во реализирањето на **4** национални проекти. Резултатите од научноистражувачката работа ги презентирала во **19** соопштенија на научни собири од државен и меѓународен карактер (**13** усни и **6** постерски презентации). Во изборниот период објавила **12** оригинални научни трудови (од кои **6** научни труда со импакт-фактор на влијание).

Список на трудови објавени по изборот во звањето вонреден професор и нивна анализа

1. Simonović P., Tošić A., Vassilev M., Apostolou A., Mrdak D., **Ristovska M.**, Kostov V., Nikolić V., Škraba D., Vilizzi L., and Copp GH. (2013): Risk assessment of non-native fishes in the Balkans Region using FISK, the invasiveness screening tool for non-native freshwater fishes. *Medit. Mar. Sci.*, 14 (2): 369-376. **(IF 1.51)**.

Авторите даваат осврт на значењето на интродуцираните видови и нивното влијание врз популациите на автохтоните видови риби. За таа цел, применет е FISK – Fish Invasiveness Screening Kit, алатка за одредување на инвазивноста и степенот на ризик на интродуцираните видови риби на Балканскиот Полуостров. Авторите наведуваат 43 алохтони видови риби за четири балкански држави (Македонија, Србија, Бугарија и Црна Гора). Користејќи го FISK - програмот, авторите ја одредиле инвазивноста на рибите и ги даваат следниве резултати: три видови ги дефинираат како видови со „мал ризик“, 10 видови со „среден ризик“ и 30 видови со „висок ризик“. Видовите со висок ризик ги поделиле во три категории, и тоа: 26 како видови со „средно висок ризик“, 4 видови со „висок ризик“ и еден вид во категорија „многу висок ризик“ на инвазивност.

2. Arsovska, J., **Ristovska, M.**, Kostov, V., Prelic, D. and Slavevska-Stamenkovic, V. (2014): Osteological description of *Zingel balcanicus* (Teleostei: Percidae). *Biologia*, 69(12): 1742-1756. **(IF 0.78)**

Во трудот за прв пат е даден комплетен остеолошки опис на еден претставник на родот *Zingel* (Teleostei: Percidae). Компарацијата на остеолошките податоци со други претставници од истиот род потврди постоење на задоволителен број стабилни остеолошки карактери кои можат да бидат искористени за остеотаксономска идентификација во рамките на родот *Zingel*. Резултатите од оваа студија овозможуваат предлагање на нови прашања и научни предизвици во користењето на остеолошките податоци како значајни маркери во компаративните студии, не само за претставниците на родот *Zingel*, туку исто така и за претставниците на целата фамилија Percidae.

3. Rimcheska, B., Slavevska-Stamenković, V., Ibrahimi, H., Smiljkov, S., **Ristovska, M.** and Paunović, M. (2015): First record of the genus *Helicopsyche* von Siebold 1856 (Trichoptera: Helicopsychidae) from the Republic of Macedonia. *Acta Zoologica Bulgarica*, 67 (3): 443-446. **(IF = 0.532)**.

Авторите на трудот презентираат резултати од истражувањето спроведено на Оревовечка Река, во чии рамки за првпат се регистрирани ларви од родот *Helicopsyche* (Trichoptera). Воедно, ова е прв наод на единки од овој род во нашата земја. Деталната таксономска анализа покажа дека станува збор за вид од родот *Helicopsyche*, чиј ларвен стадиум досега не е опишан. Авторите претпоставуваат дека единките припаѓаат кон видот *Helicopsyche bacescui* земајќи ја предвид неговата широка дистрибуција во соседните земји, но напоменуваат дека за конечна потврда на таксономскиот статус неопходни се дополнителни истражувања со особен осврт на возрасните форми од овие единки.

4. Slavevska-Stamenković, V., Rimcheska, B., Vidinova, Y., Tyufekchieva, V., **Ristovska, M.**, Smiljkov, S., Paunović, M. and Prelić, D. (2015): Contribution to the knowledge of Ephemeroptera, Plecoptera and Trichoptera species from Republic of Macedonia: Distribution and conservation implication. *Acta Zoologica Bulgarica* 68(2):199-206. (IF = 0.532).

Во трудот се презентирани нови податоци за фауната на Ephemeroptera, Plecoptera и Trichoptera од Република Македонија. Врз основа на материјали колекционирани од речните екосистеми во периодот 2007-2014 година, извршена е детална анализа на дистрибуцијата на 4 видови еднодневки (*Serratella ikonovski*, *Ephemerella mucronata*, *Heptagenia longicauda* и *Caenis pseudorivulorum*), 2 вида пролетници (*Brachyptera beali* и *Taeniopteryx hubaulti*) и 1 вид водни молци (*Thremma anomalum*). Треба да се истакне дека во рамките на овие истражувања за првпат е регистрирано присуството на видот *Caenis pseudorivulorum* Keffermüller, 1960 (Ephemeroptera) во земјата. Авторите ја истакнуваат потребата од идни истражувања насочени кон проценка на севкупниот диверзитет на овие групи водни инсекти во Р Македонија, како и кон проценка на статусот на популациите и ризикот од исчезнување на ЕРТ - таксоните согласно со IUCN - критериумите. Резултатите презентирани во овој труд можат да најдат своја примена и при избор на региони со високи конзервациски вредности, каде што е неопходна примена на ефективни мерки за заштита на биолошката разновидност.

5. Paunović, M., Slavevska-Stamenković, V., Smiljkov, S., Prelić, D., **Ristovska, M.**, Kostov, V., Shoreva, I. and Rimcheska, B. (2015): The status of the Mantovo Reservoir and Management Perspectives. *Water Research and Management*, 5(1): 23-27.

Резултатите презентирани во трудот имаат значаен придонес кон оптимизација на мониторинг - активностите на акумулацијата Мантово, сместена во југоисточниот дел на Република Македонија. Авторите предлагаат ефективни мерки за редукција на притисокот и за подобрување на состојбата со акумулацијата. Предложено е месечно следење на бројни физичко-хемиски параметри и метали (железо, манган и бакар) во водата, како и биолошки мониторинг врз основа на бентосната фауна во текот на периодот на летна стратификација на водата и во периодот на високи води. Дополнително, дадени се мерки за подобрување на

состојбата со акумулацијата во согласност со принципите на одржлив развој, како што се: хидротехнички активности на вливот на реката Крива Лакавица за намалување на внесот на загадувачки материи, регулација на конструкциските активности и стабилизација на брегот на акумулацијата, намалено загадување на акумулација со отпадни води од околните селски населби, како и соодветно управување со спортските активности на акумулацијата Мантово.

6. Cvetkovska-Gorgievska, A., Chobanov, D. P., Prelić, D., Hristovski, S., Slavevska-Stamenković, V. and **Ristovska, M.** (2015): Contribution to the knowledge of Orthoptera on Belasitsa Mountain, south-east Macedonia. *Contributions. Section of Natural, Mathematical and Biotechnical Sciences*, 36 (2). pp. 121–133.

Фаунистички податоци за биолошката разновидност на Orthoptera од планината Беласица, позната по својата биолошка вредност, се дадени во трудот под реден број 6. Истражувањето е спроведено на локалитети по должината на височинскиот градиент на северната страна од планината, во периодот април–ноември 2010 година. Врз основа на анализата на резултатите, авторите утврдиле присуството на 16 видови правокрилци, кои припаѓаат на 6 фамилии, 9 потфамилии и 16 родови.

7. Vasil Kostov, Rodne Nastova, Natasha Gjorgjovska, Irina Ušlinovska, Julijana Arsovska, **Milica Ristovska** (2015): First record of common bream, *Abramis brama* (Linnaeus, 1758), introduced of the Vardar River Basein, Republic of Macedonia. *Macedonian Journal of Animal Science*, Vol. 5, No. 2, pp. 113–118.

Авторите на трудот презентираат нови податоци за присуството на деверика *Abramis brama* (Linnaeus, 1758) во Р Македонија. Станува збор за алохтон вид риба, интродуциран во акумулацијата Тиквеш. Авторите извршиле детална морфометриска анализа на уловените примероци деверика. Морфометриските и меристичките податоци, како што се формулата на перкини зраци, бројот на луспи на страничната линија, односот на големината на главата во однос на висината на телото, како и големината на очите, соодветствуваат на морфолошките карактери типични за видот *A. brama*. Анализата на лушпите укажува дека уловените примероци се на возраст од 5+. Авторите се сомневаат за поширока дистрибуција на овој алохтон вид риба и негово присуство во други акумулации од земјата.

8. Apostolos Apostolou, **Milica Ristovska**, Spase Shumka and Luchezar Pehlivanov (2016): The implementation of the European Water Framework Directive (WFD) in SE Balkans -development, problems and prospects. Conference Paper -16th Hellenic Conference of ichthyologists, 6-9 October, Kavala, Greece -ISBN 978-960-98007-3-0, At Greece, Volume: 1.

Имплементацијата на Рамковната директива за води во мониторинг студиите во балканските земји изискува избор на заеднички методолошки пристап, особено кога станува збор за примена на рибите, како една од петте биолошки компоненти. Авторите на овој труд ја претставуваат моменталната состојба на применетата методологија во земјите од Балканот и ги дискутираат идните чекори кои треба да се преземат за да се развие заеднички индекс за проценка на еколошкиот статус на

слатководните екосистеми врз основа на рибната компонента. По изборот на индекс, авторите ја истакнуваат потребата од негова интеркалибрација за балканските земји, што е во согласност со препораките на Рамковната директива за води.

9. Vasil Kostov, **Milica Ristovska**, Julijana Arsovska, Maja Jordanova and Dana Prelik (2016): Red-bellied Piranha ***Pygocentrus nattereri*** Kner, 1858 (Characidae: Serrasalminae) in open waters in R. Macedonia. *Ecol. Mont.*, 8, 2016, 64-71.

Постојат значителен број литературни податоци кои се однесуваат на интродукцијата на алохтони видови риби во копнените води низ Европа, а од друга страна ограничени се податоците за интродукција на видови од потфам. Serrasalminae, особено кога станува збор за пираните. Во трудот под реден број 9 за првпат е опишано присуство на пирана во Дојранското Езеро. Видот е идентификуван како *Pygocentrus nattereri* Kner, 1860 според следните дијагностички карактеристики: присуство на 21 препелвична назабена лушпа, отсуство на ектоптеригоидни заби; рибен меур составен од два дела, од кои последниот дел е со триаголна форма; специфична градба на сензорниот канал во пределот на os frontale, os parietale и os pteroticum; трикуспидални заби на вилиците. Хистолошката анализа на гонадите покажа дека уловениот примерок е во стадиум на предвителиогенеза. Земајќи предвид дека 120 дена во годината, просечната годишна температура на езерото изнесува 14,2°C, а максималната изнесува 24.7°C, неминовно се поставува прашањето дали овие аквариумски видови може да се мрестат во Дојранското Езеро и во води со слични хидротермички услови како ова езеро и на тој начин да ја одржуваат својата популација. На крајот од трудот е дадена препорака за изготвување и имплементација на законски регулативи за забрана од интродуцирање на алохтони акварумски видови риби во природни водни екосистеми, за едукација и подигање на јавната свест на луѓето вклучени во трговијата на риби.

10. Ristovska, M., Arsovska, J., Kostov, V., Cvetkovska Georgievska, A., Prelik, D., and Radevska K. (2017): First record of black bullhead *Ameiurus melas* (Pisces, Ictaluridae) in R. Macedonia. *Macedonian Journal of Ecology and Environment*. Vol. 19 (11), 28-35.

Црното американско сомче *Ameiurus melas* (Rafinesque, 1820) за првпат е регистрирано во Република Македонија, во реката Пчиња. Девет единки од овој вид се уловени од страна на риболовците во реката Пчиња во септември 2015 година, а други осум единки уловени во мај 2016 година и донесени на Институтот за биологија, Природно-математички факултет во Скопје. По деталната анализа на надворешните морфолошки карактеристики и остеолошката архитектура е констатирано дека сите единки ги имаат сите карактери специфични за *A. melas*.

Присуството на различни возрасни класи наведува на заклучокот дека црното американско сомче *A. melas* има воспоставено стабилна репродуктивна популација во реката Пчиња. Имајќи го предвид фактот дека дистрибуцијата на *A. melas* во водите низ Европа е поврзана со намалување и исчезнување на *A. nebulosus*, неопходно е да се преземат итни истражувања заради утврдување на сегашната дистрибуција и негативните влијанија на овој инвазивен вид во водите низ Македонија.

11. Marina Piria, Predrag Simonović, Eleni Kalogianni, Leonidas Vardakas, Nicholas Koutsikos, Davor Zanella, **Milica Ristovska**, Apostolos Apostolou, Avdul Adrović, Danilo Mrdak, Ali Serhan Tarkan, Dragana Milošević, Linda N Zanella, Rigers Bakiu, F Güler Ekmekçi, Metka Povž, Kastriot Korro, Vera Nikolić, Rifat Škrijelj, Vasil Kostov, Andrej Gregori and Michael K Joy (2017): Alien freshwater fish species in the Balkans—Vectors and pathways of introduction. *Fish and Fisheries*. 2017:1–32. **(IF 9.013)**.

Имајќи го предвид фактот дека Балканот претставува “hot spot” за ендемични видови риби што има особен придонес во донесувањето на голем број мерки за конзервација, особено на изолирани и мали реки, интродукцијата на алохтоните видови претставува една од најголемите закани за диверзитетот на рибите. Во тој контекст, од големо значење е трудот под реден број 11, во кој авторите ги сумираат резултатите од сите досегашни истражувања кои се однесуваат на алохтоните видови риби на Балканот. Врз основа на голем број документиран факти, авторите го проследуваат патот на интродукција на 63 видови риби во балканските земји. Примарната мотивација за интродукција на нови алохтони видови риби во балканските земји, вклучувајќи ја и Р Македонија, е од аспект на аквакултура и рекреативен риболов, но исто така и од аспект на нивно одгледување како украсни видови риби и како видови наменети за биолошка контрола на водни екоситеми. Според истражувањата на авторите, констатирано е дека 15-23% од вкупниот број риби на Балканот, отпаѓаат на автохтоните видови риби, вклучувајќи ја и реката Дунав, каде што е регистрирано присуство на голем број алохтни видови (50 % од рибната фауна).

12. Aleksandra Cvetkovska-Gjorgjievska, Slavčo Hristovski, Dana Prelic, Lucija Šeric Jelaska, Valentina Slavevska-Stamenkovic and **Milica Ristovska** (2017): Body size and mean individual biomass variation of ground-beetles community (Coleoptera: Carabidae) as a response to increasing altitude and associated vegetation types in mountainous ecosystem. *Biologia* 72 (9): 1059–1066 **(IF 0.759)**.

Трудот со број 12 претставува прва студија која нуди информации за разликата меѓу телесната маса и должината на тркачите на планината Беласица. Од добиените резултати во трудот може да се заклучи дека надморската височина е најважниот параметар кој укажува на овие разлики. Популациите кои ги населуваат истражуваните локалитети на пониски надморски височини се карактеризираат со

индивидуи кои имаат поголеми димензии на телото и кои ги преферираат условите во дабовите шуми. Од друга страна, повисоките надморски височини се карактеризираат со голема густина на популации на по големина мали единки кои населуваат широк дијапазон на хабитати над шумскиот појас. Со овие резултати, авторите го потврдуваат големото видово разнообразие на подрачјето, како и неопходноста од дополнителни активности за зачувување на природните вредности на планината Беласица.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Во изминатиот петтогодишен период, д-р Милица Ристовска земала учество на повеќе консултативни состаноци во земјата и во странство. Учествовала во подготовка на **30** национални документи (стратегии) од областа на рибарството и аквакултурата, во изработката на Методолошки прирачник за мерење на карактеристични параметри на водата и водените организми на Дојранското Езеро, како и во изработка на **6** физибилити - студии од областа на ихтиологијата и заштитата на животната средина.

Како член на Институтот за биологија, учествовала во работата на Комисијата за евалуација на наставниот кадар, извршена од страна на студентите биолози и била член на Комисија за оцена на психофизичката состојба на студентите кои се запишуваат на студиите по биологија, наставна насока.

Член е на претседателството на Друштвото на биолози на Р Македонија и на Македонското еколошко друштво. Во периодот 2013-2017 е член на оценувачката комисија за државните натпревари по биологија, чиј организатор е Друштвото на биолози на Македонија.

Детален опис на наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност на кандидатката до изборот во звањето вонреден професор е објавен во Билтенот бр. 1055 од 31.5.2013 година. Активата за изминатиот петтогодишен изборен период е прикажана во Образецот кон Извештајот за избор во наставно-научно, научно, наставно-стручно и соработничко звање.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на досегашната активност на кандидатката, Рецензентската комисија е едногласна дека д-р Милица Ристовска со својата досегашна работа покажала забележителни резултати, како во наставно-образовната работа, така и на полето на научноистражувачката и стручно-апликативната дејност.

Во изборниот период, кандидатката сериозно и совесно ги извршува сите поставени задачи и постојано стручно и научно се усовршува. Особено се залага за осовременување на теоретската и практичната настава и подигање на нејзиниот квалитет. Се истакнува со коректен и непосреден однос кон колегите и студентите. Од изборот во звањето вонреден професор, па сè до денес, д-р Милица Ристовска активно е вклучена во проширување на научноистражувачката дејност на Катедрата за споредбена анатомија преку отворање на нови полиња и области за истражување.

Сето ова укажува дека д-р Милица Ристовска се развила во добар стручен, педагошки и научен работник, а со тоа ги исполнува сите предуслови за понатамошен успешен развој во наставната и научноистражувачката област.

Имајќи го предвид изнесеното, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет, кандидатката д-р Милица Ристовска да биде избрана во наставно-научното звање **редовен професор** по група предмети од областа зоологија и зоофизиологија, предмети: Морфологија и систематика на хордатните животни, Анатомија на човек, Ихтиологија и Онтогенија на 'рбетници на Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Рецензентска комисија

Д-р Дана Прелиќ, редовен професор на

Природно-математичкиот факултет во
Скопје, с.р.

Д-р Васил Костов, редовен професор на
Институтот за сточарство во Скопје, с.р.

Д-р Стое Смиљков, редовен професор на

Природно-математичкиот факултет во
Скопје, с.р.

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:** Милица Ристовска**Институција:** Природно-математички факултет, Институт за биологија**Научна област:** биологија**НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Настава во школи и работилници (учесник)	
	Учесник на работилница на тема: „Workshop on the convention on the protection and use of transboundary watercourses and international lakes” (November, Skopje, Macedonia) 2013 Ministry for environment and physical planning.	1
	Учесник на четврта работилница со засегнатите страни на тема: „Разгледување на Нацрт-стратегијата за биолошка разновидност со акциски план и планови за имплементација“, 11.12.2014, Скопје.	1
	Учесник на истражувачки кампови наменети за студентите по биологија во рамките на проектот “Развивање на капацитети за одржливост на Дојранското Езеро” одржани на: 1) 6-9 мај 2015 год.; 2) 1-5јули 2015 год. и 3) 24-27 септември 2015 год., Дојран, Р Македонија.	3
	“Обука за определување на НАТУРА 2000 подрачја”, 11-13 ноември 2015, Охрид.	1

	Учесник на четврта работилница со тема: Национална стратегија за заштита на природата во рамки на проектот: “Програма за зачувување на природата во Македонија”, финансиран од швајцарската агенција за развој и соработка (SDC); 29.2.2016 во Секретаријат за европски прашања, Кеј „Димитар Влахов“ бр.4 , Скопје	1
	Учесник на работилница за Национална стратегија за заштита на природата во рамките на проектот: „Програма за зачувување на природата во Македонија“, 29 февруари 2016, Скопје, Македонија.	1
	Strategic Planning Workshop 9-10 April 2016, Hotel Romantik, Dojran Macedonian Ecological Society	1
	Учесник на четврта работилница со тема: Mediterranean Basin Biodiversity Hotspot BirdLife International July 2017. Skopje.	1
	Учесник на четврта работилница со тема: Open Regional Fund (ORF) for South East Europe - Biodiversity Regional Network for Biodiversity Information Management and Reporting (BIMR) October 4, 2017; Belgrade, Serbia	1
	Одржување на настава	
2.	Одржување на настава од прв циклус студии	
	2013/14	
	Основи на анатомија на човек (биохемиско-физиолошка и наставна насока, I семестар, 1+2)	0,6
	Типологија на животни (биохемиско-физиолошка насока, III семестар, 4+4)	1,2
	Типологија на животни (молекуларна насока, III семестар, 3+3)	
	Одбрани поглавја од онтогенијата на ‘рбетници (наставна, молекуларна насока и биохемиска насока, III и V семестар, 2+2)	0,9 1,2
	Вовед во ихтиологија (наставна, молекуларна насока и биохемиска насока, III и V семестар, 2+2)	1,2
	2014/15	

	Основи на анатомија на човек (биохемиско-физиолошка и наставна насока, I семестар, 1+2) Типологија на животни (биохемиско-физиолошка насока, III семестар, 4+4) Типологија на животни (молекуларна насока, III семестар, 3+3) Одбрани поглавја од онтогенијата на 'рбетници (наставна, молекуларна насока и биохемиска насока, III и V семестар, 2+2) Вовед во ихтиологија (наставна, молекуларна насока и биохемиска насока, III и V семестар, 2+2) Споредбена анатомија, (наставна насока VI семестар, 3+3)	0,6 1,2 0,9 1,2 1,2 1,8
	2015/16 Основи на анатомија на човек (биохемиско-физиолошка и наставна насока, I семестар, 1+2) Типологија на животни (биохемиско-физиолошка насока, III семестар, 4+4) Типологија на животни (молекуларна насока, III семестар, 3+3) Одбрани поглавја од онтогенијата на 'рбетници (наставна, молекуларна насока и биохемиска насока, III и V семестар, 2+2) Вовед во ихтиологија (наставна, молекуларна насока и биохемиска насока, III и V семестар, 2+2) Споредбена анатомија, (наставна насока VI семестар, 3+3) Функционална анатомија (2+0) ФАФЗО, УКИМ, Скопје	0,6 1,2 0,9 1,2 1,2 1,8 1,2
	2016/17 Основи на анатомија на човек (биохемиско-физиолошка и наставна насока, I семестар, 1+2)	0,6

	Типологија на животни (биохемиско-физиолошка насока, III семестар, 4+4) Типологија на животни (молекуларна насока, III семестар, 3+3) Одбрани поглавја од онтогенијата на 'рбетници (наставна, молекуларна насока и биохемиска насока, III и V семестар, 2+2) Вовед во ихтиологија (наставна, молекуларна насока и биохемиска насока, III и V семестар, 2+2) Споредбена анатомија, (наставна насока VI семестар, 3+3) Функционална анатомија (2+0) ФАФЗО, УКИМ, Скопје	1,2 0,9 1,2 1,2 1,8 1,2
	2017/18(зимски семестар) Основи на анатомија на човек (биохемиско-физиолошка и наставна насока, I семестар, 1+2) Типологија на животни (биохемиско-физиолошка насока, III семестар, 4+4) Типологија на животни (молекуларна насока, III семестар, 3+3) Вовед во ихтиологија (наставна, молекуларна насока и биохемиска насока, III и V семестар, 2+2)	0,6 1,2 0,9 1,2
3.	Одржување на вежби (лабораториски, клинички, аудиториски или изработка на семинарски труд) прв циклус студии	
	2013/14 Основи на анатомија на човек (биохемиско-физиолошка и наставна насока, I семестар, 1+2) Типологија на животни (биохемиско-физиолошка насока, III семестар, 4+4) Типологија на животни (молекуларна насока, III семестар, 3+3)	4.5 1.8 1.35

	Одбрани поглавја од онтогенијата на 'рбетници (наставна, молекуларна насока и биохемиска насока, III и V семестар, 2+2)	0.9
	Вовед во ихтиологија (наставна, молекуларна насока и биохемиска насока, III и V семестар, 2+2)	0.9
	2014/15	
	Основи на анатомија на човек (биохемиско-физиолошка и наставна насока, I семестар, 1+2)	4.5
	Типологија на животни (биохемиско-физиолошка насока, III семестар, 4+4)	1,8
	Типологија на животни (молекуларна насока, III семестар, 3+3)	1.35
	Одбрани поглавја од онтогенијата на 'рбетници (наставна, молекуларна насока и биохемиска насока, III и V семестар, 2+2)	0,9
	Вовед во ихтиологија (наставна, молекуларна насока и биохемиска насока, III и V семестар, 2+2)	0.9
	Споредбена анатомија, наставна насока VI семестар, 3+3	1.35
4.	Подготовка на нов предмет	
	2013/14 Вовед во ихтиологија (предавања+вежби)	1.5
	2015/16 Функционална анатомија	1
5.	Одржување на настава (од втор циклус студии)	
	2014/15	
	Организам и средина	2.25
	2015/16	
	Принципи и методи на таксономски истражувања	2.25
	Одбрани поглавја од микроанатомија	2.25
	2016/17	

	Современи истражувања во екологијата	2.25
	Систематика и филогенија на одредена група организми?	2.25
6.	Консултации со студенти 2013/14 – 251 (0.502) 2014/15 – 230 (0.46) 2015/16 – 413 (0.826) 2016/17 – 425 (0.85) 2017/18 – 180 (0.36)	2.998
7.	Ментор на дипломска работа 4 дипломски	0.8
8.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа 7 дипломски	0.7
9.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура 1 кандидат	0.3
10.	Интерна скрипта од предавања	
	Основи на анатомија на човек за студент од биологија, УКИМ, Скопје	4
	Функционална анатомија за студент од ФАФЗО, УКИМ, Скопје	4
	Вкупно	89.898

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени

1.	Учесник во национални научни проекти	
	“Ex-situ заштита и реинтродукција на вретенарот – <i>Zingel balcanicus</i> (Karaman, 1937) во водите на Република Македонија (2014/15)”. Македонска риболовна федерација, финансиран од страна на Global Ecology Fund (GEF).	3
	<i>Развивање на капацитети за одржливост на Дојранското Езеро</i> (2016), кој го спроведува Регионалниот центар за животна средина за Централна и Источна Европа (РЕЦ), Канцеларија во Македонија во соработка со Општина Дојран	3
	“Strengthening the capacities for implementation of Natura 2000 in Republic of Macedonia” (2016-2017). Particip GmbH	3
	“Achieving Biodiversity Conservation through Creation and Effective Management of Protected Areas and Mainstreaming Biodiversity and Land Use Planning. Component: Valorisation of Biodiversity of Sharr Mountain” (2017-2018). GEF/UNEP	3
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
	Paunović, M., Slavevska-Stamenković, V., Smiljkov, S., Prelić, D., Ristovska, M. , Kostov, V., Shoreva, I. and Rimcheska, B. (2015): The status of the Mantovo Reservoir and Management Perspectives. Water Research and Management, 5(1): 23-27.	2,4
	Cvetkovska-Gorgievska, A., Chobanov, D. P., Prelić, D., Hristovski, S., Slavevska-Stamenković, V. and Ristovska, M. (2015): Contribution to the knowledge of Orthoptera on Belasitsa Mountain, south-east Macedonia. <i>Contributions. Section of Natural, Mathematical and Biotechnical Sciences</i> , 36 (2). pp. 121–133.	2,4
	Vasil Kostov, Rodne Nastova , Natasha Gjorgjovska , Irina Ušlinovska, Julijana Arsovska, Milica Ristovska (2015): First record of common bream, <i>Abramis brama</i> (Linnaeus, 1758), introduced of the Vardar River Basein, Republic of Macedonia. <i>Macedonian Journal of Animal Science</i> , Vol. 5, No. 2, pp. 113–118.	2.4
	Vasil Kostov, Milica Ristovska, Julijana Arsovska, Maja Jordanova and Dana Prelík (2016): Red-bellied Piranha <i>Pygocentrus nattereri</i> Kner, 1858 (Characidae: Serrasalminae) in open waters in R. Macedonia. <i>Ecol. Mont.</i> , 8, 2016, 64-71.	2.4
	Ristovska, M. , Arsovska, J., Kostov, V., Cvetkovska Georgievska, A., Prelík, D. and Radevska K. (2017): First record of black bullhead <i>Ameiurus melas</i> (Pisces, Ictaluridae) in R. Macedonia. <i>Macedonian Journal of Ecology and Enviroment</i> . Vol. 19 (11), 28-35.	

		2.4
3.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
	Apostolos Apostolou, Milica Ristovska , Spase Shumka and Luchezar Pehlivanov (2016): The implementation of the European Water Framework Directive (WFD) in SE Balkans -development, problems and prospects. Conference Paper -16th Hellenic Conference of ichthyologists, 6-9 October, Kavala, Greece -ISBN 978-960-98007-3-0, At Greece, Volume: 1.	2.4
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	Arsovska, J., Ristovska, M. , Kostov, V., Prelic, D. and Slavevska-Stamenkovic, V. (2014): Osteological description of <i>Zingel balcanicus</i> (Teleostei: Percidae). <i>Biologia</i> , 69(12): 1742-1756. (IF = 0.78)	4.38
	Simonović P., Tošić A., Vassilev M., Apostolou A., Mrdak D., Ristovska M. , Kostov V., Nikolić V., Škraba D., Vilizzi L., and Copp GH. (2013): Risk assessment of non-native fishes in the Balkans Region using FISK, the invasiveness screening tool for non-native freshwater fishes. <i>Medit. Mar. Sci.</i> , 14 (2): 369-376. (IF = 1.51)	5.11
	Rimcheska, B., Slavevska-Stamenković, V., Ibrahimi, H., Smiljkov, S., Ristovska, M. and Paunović, M. (2015): First record of the genus <i>Helicopsyche</i> von Siebold 1856 (Trichoptera: Helicopsychidae) from the Republic of Macedonia. <i>Acta Zoologica Bulgarica</i> , 67 (3): 443-446. (IF = 0.532) .	4.359
	Slavevska-Stamenković, V., Rimcheska, B., Vidinova, Y., Tyufekchieva, V., Ristovska, M. , Smiljkov, S., Paunović, M. and Prelić, D. (2015): Contribution to the knowledge of Ephemeroptera, Plecoptera and Trichoptera species from Republic of Macedonia: Distribution and conservation implication. <i>Acta Zoologica Bulgarica</i> 68(2):199-206. (IF = 0.532) .	4.132
	Marina Piria, Predrag Simonović, Eleni Kalogianni, Leonidas Vardakas, Nicholas Koutsikos, Davor Zanella, Milica Ristovska , Apostolos Apostolou, Avdul Adrović, Danilo Mrdak, Ali Serhan Tarkan, Dragana Milošević, Linda N Zanella, Rigers Bakıu, F Güler Ekmekçi, Metka Povž, Kastriot Korro, Vera Nikolić, Rifat Škrijelj, Vasil Kostov, Andrej Gregori and Michael K Joy (2017): Alien freshwater fish species in the Balkans— Vectors and pathways of introduction. <i>Fish and Fisheries</i> . 2017:1–32. (IF = 9.013) .	12.613

	Aleksandra Cvetkovska-Gjorgjievska , Slavčo Hristovski , Dana Prelic, Lucija Šeric Jelaska, Valentina Slavevska-Stamenkovic and Milica Ristovska (2017): Body size and mean individual biomass variation of ground-beetles community (Coleoptera: Carabidae) as a response to increasing altitude and associated vegetation types in mountainous ecosystem. <i>Biologia</i> 72 (9): 1059—1066 (IF = 0.759).	4.359
5.	Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација)	
	Slavevska-Stamenković V., Paunović M., Stafilov T., Smiljkov S., Rebok K., Kostov V., Ristovska M. and Prelić D. (2014): Review of the diversity of aquatic macroinvertebrates from the River Bregalnica. First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts.	1
	Ristovska M. , Arsovska, J., Kostov, V., Prelić, D., Slavevska-Stamenković, V. and Cvetkovska-Georgievska, A. (2014): Phenotypic plasticity or something more Skeletal ontogeny of hatchery reared <i>Salmo faroides</i> and <i>Salmo macedonicus</i> . First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts.	1
	Cvetkovska Georgievska A., Komenov M., Prelik D., Slavevska Stamenkovic V. and Ristovska M. (2014): Altitudinal distribution of spider community of Belasica Mountain, Republic of Macedonia First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts.	1
	Cvetkovska-Gjorgjievska A., Hristovski S., Gúeorguiev B., Prelić D., Slavevska-Stamenković V. and Ristovska M. (2015): Contribution to the knowledge of Carabid (Coleoptera:Carabidae) and Cerambycid fauna (Coleoptera: Cerambycidae) of Belasitsa Mountain in R. Macedonia. Seminar of Ecology with International participation 23-24 April 2015. Union of scientists in Bulgaria, Section Biology, Institute of Biodiversity and Ecosystem Research-BAS. Book of Abstracts	1
	Vidinova Y., Slavevska-Stamenković V., Rimcheska B., Tyufekchieva Y., Smiljkov, S., Prelić D., Ristovska M. and Paunović M. (2015): Contribution to the knowledge of Ephemeroptera, Plecoptera and Trichoptera (EPT) species from Republic of Macedonia. Seminar of Ecology with International participation 23-24 April 2015. Union of scientists in Bulgaria, Section Biology, Institute of Biodiversity and Ecosystem Research- BAS. Book of Abstracts.	1

	Aleksandra Cvetkovska-Gjorgjievska, Slavčo Hristovski, Dana Prelić, Lucija Šerić Jelaska, Valentina Slavevska-Stamenković and Milica Ristovska (2015): Body Size Differences, Mean Individual Biomass (MIB) and Wing Development of Ground Beetle Communities (Coleoptera: Carabidae) along an Altitudinal Gradient on the Belasitsa Mountain, Macedonia XVIIth European Carabidologists Meeting Primošten, Croatia, 20 – 25 September 2015. Book of Abstracts.	1
	Cvetkovska-Gjorgjievska A., Komnenov M., Prelić D., Slavevska-Stamenković V. and Ristovska M. (2016): Spider community (Araneae) on Belasica Mountain, South-East Macedonia. Seminar of Ecology – 2016. 21 - 22 April 2016, Sofia. Book of Abstracts.	1
	Arsovska, J., Ristovska, M., Kostov, V., Slavevska-Stamenkovic, V. and Cvetkovska Georgievska, A. (2016): An evaluation of meristic characters in gudgeons (Cyprinidae: Gobioninae) from R. Macedonia. V Congress of Ecologists of R. Macedonia with International Participation. Book of Abstracts.	1
	Aleksandra Cvetkovska-Gjorgjievska, Dana Prelić, Slavčo Hristovski, Valentina Slavevska-Stamenković and Milica Ristovska (2016): Zoogeographic structure, habitat and humidity preference of ground-beetles (Coleoptera: Carabidae) on Belasitsa Mt. V Congress of Ecologists of R. Macedonia with International Participation. Book of Abstracts.	1
	Aleksandra Cvetkovska-Gjorgjievska, Dana Prelić, Slavčo Hristovski, Valentina Slavevska-Stamenković and Milica Ristovska (2016): Spatial distribution and community structure of ground-beetles (Coleoptera:Carabidae) along altitudinal gradient on Belasitsa Mt., R.Macedonia. V Congress of Ecologists of R. Macedonia with International Participation. Book of Abstracts.	1
	Dana Prelić, Aleksandra Cvetkovska-Gjorgjievska, Slavčo Hristovski, Valentina Slavevska-Stamenković and Milica Ristovska (2016): Effects of altitude on distribution and structure of beetle community (Coleoptera) on Belasitsa Mt. (R. Macedonia). V Congress of Ecologists of R. Macedonia with International Participation. Book of Abstracts.	1
	Dana Prelić, Aleksandra Cvetkovska-Gjorgjievska, Slavčo Hristovski, Valentina Slavevska-Stamenković and Milica Ristovska (2016): Biocenological study of arthropod community along altitudinal gradient on Belasitsa Mt. (R. Macedonia). V Congress of Ecologists of R. Macedonia with International Participation. Book of Abstracts.	1

	Apostolou A., M. Ristovska , S. Shumka and L. Pehlivanov (2016): The implementation of WFD in the South-Eastern Balkans-development, problems and perspectives. 16th Hellenic Conference of ichthyologists, 6-9 October, Kavala, Greece. Book of Abstracts.	1
	Учество на научен/стручен собир со реферат (постер)	
6.	Arsovska J., Ristovska M. , Kostov V., Prelić D., Slavevska-Stamenković V. and Cvetkovska-Gjorgjievska A. (2014): A contribution to the morphological characterisation of <i>Zingel balcanicus</i> (Karaman, 1937). Ecology of fish in Lakes and Reservoirs 8-11 September 2014, Ceske Budejovice, Czech Republic. Book of Abstracts.	0,5
	Arsovska J., Ristovska M. , Kostov V., Prelić D. and Slavevska-Stamenković V. (2014): Osteological characters of <i>Zingel balcanicus</i> (Karaman, 1937). Aquaculture Europe, October 14-17, 2014, Donostia–San Sebastián, Spain. Book of Abstracts.	0,5
	Ristovska, M., Arsovska, J., Kostov, V., Cvetkovska Georgievskaa, A., Prelik, D. and Blazeovski K. (2016): First record of black bullhead <i>Ameiurus melas</i> (Pisces, Ictaluridae) in R. Macedonia. V Congress of Ecologists of R. Macedonia with International Participation	0,5
	Julijana Arsovska, Milica Ristovska, Vasil Kostov, Valentina Slavevska-Stamenkovic, Aleksandra Cvetkovska Gjorgjievska and Vesna Gershan (2017): Vertebral column as a diagnostic marker for gudgeons species (Cyprinidae: Gobioninae) from R. Macedonia. 1st Southeast European Ichthyological Conference. September, 2017. Sarajevo. Book of Abstracts.	0,5
	Vasil Kostov, Milica Ristovska, Julijana Arsovska, Irina Ushlinovska, and Igor Bojadziev (2017): Origin, distribution and self-sustaining rainbow trout (<i>Oncorhynchus mykiss</i> Walbaum, 1792) populations in R. Macedonia. VII International Symposium of Livestock Production. September 2017. Skopje, R. Macedonia. Book of Abstracts.	0,5
	Hinić, J., Pavlov, A., Ivanova, L., Arsovska J., Slavevska Stamenković, V., Rebok K., Ristovska, M. (2017): Updated distribution of <i>Astacus astacus</i> (Linnaeus 1758) and <i>Austropotamobius torrentium</i> (Schränk 1803) in the Republic of Macedonia: conservation approach. Third conference of students of biology, ecology and environmental protection “EkoBioMorfa 2017”. 24-26 November 2017. Book of Abstracts.	0,5
7.	Апстракти објавени во зборник на конференција (меѓународна)	

Slavevska-Stamenković V., Paunović M., Stafilov T., Smiljkov S., Rebok K., Kostov V., Ristovska M. and Prelić D. (2014): Review of the diversity of aquatic macroinvertebrates from the River Bregalnica. First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts.	1
Ristovska M. , Arsovska, J., Kostov, V., Prelić, D., Slavevska-Stamenković, V. and Cvetkovska-Georgievska, A. (2014): Phenotypic plasticity or something more Skeletal ontogeny of hatchery reared <i>Salmo faroides</i> and <i>Salmo macedonicus</i> . First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts.	1
Cvetkovska Georgievska A., Komenov M., Prelik D., Slavevska Stamenkovic V. and Ristovska M. (2014): Altitudinal distribution of spider community of Belasica Mountain, Republic of Macedonia First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje. Book of Abstracts.	1
Arsovska J., Ristovska M. , Kostov V., Prelić D., Slavevska-Stamenković V. and Cvetkovska-Gjorgjievska A. (2014): A contribution to the morphological characterisation of <i>Zingel balcanicus</i> (Karaman, 1937). Ecology of fish in Lakes and Reservoirs 8-11 September 2014, Ceske Budejovice , Czech Republic . Book of Abstracts.	1
Arsovska J., Ristovska M. , Kostov V., Prelić D. and Slavevska-Stamenković V. (2014): Osteological characters of <i>Zingel balcanicus</i> (Karaman, 1937). Aquaculture Europe, October 14-17, 2014, Donostia–San Sebastián, Spain. Book of Abstracts.	1
Cvetkovska-Gjorgjievska A., Hristovski S., Gúeorguiev B., Prelić D., Slavevska-Stamenković V. and Ristovska M. (2015): Contribution to the knowledge of Carabid (Coleoptera:Carabidae) and Cerambycid fauna (Coleoptera: Cerambycidae) of Belasitsa Mountain in R. Macedonia. Seminar of Ecology with International participation 23-24 April 2015. Union of scientists in Bulgaria, Section Biology, Institute of Biodiversity and Ecosystem Research-BAS. Book of Abstracts.	1
Vidinova Y., Slavevska-Stamenković V., Rimcheska B., Tyufekchieva Y., Smiljkov, S., Prelić D., Ristovska M. and Paunović M. (2015): Contribution to the knowledge of Ephemeroptera, Plecoptera and Trichoptera (EPT) species from Republic of Macedonia. Seminar of Ecology with International participation 23-24 April 2015. Union of scientists in Bulgaria, Section	1

	Biology, Institute of Biodiversity and Ecosystem Research- BAS. Book of Abstracts.	
	Aleksandra Cvetkovska-Gjorgjievska, Slavčo Hristovski, Dana Prelić, Lucija Šerić Jelaska, Valentina Slavevska-Stamenković and Milica Ristovska (2015): Body Size Differences, Mean Individual Biomass (MIB) and Wing Development of Ground Beetle Communities (Coleoptera: Carabidae) along an Altitudinal Gradient on the Belasitsa Mountain, Macedonia XVIIth European Carabidologists Meeting Primošten, Croatia, 20 – 25 September 2015. Book of Abstracts.	1
	Cvetkovska-Gjorgjievska A., Komnenov M., Prelić D., Slavevska-Stamenković V. and Ristovska M. (2016): Spider community (Araneae) on Belasica Mountain, South-East Macedonia. Seminar of Ecology – 2016. 21 - 22 April 2016, Sofia. Book of Abstracts.	1
	Arsovska, J., Ristovska, M., Kostov, V., Slavevska-Stamenkovic, V. and Cvetkovska Georgievska, A. (2016): An evaluation of meristic characters in gudgeons (Cyprinidae: Gobioninae) from R. Macedonia. V Congress of Ecologists of R. Macedonia with International Participation. Book of Abstracts.	1
	<u>Ristovska, M., Arsovska, J., Kostov, V., Cvetkovska Georgievska, A., Prelik, D. and Blazeovski K. (2016):</u> First record of black bullhead <i>Ameiurus melas</i> (Pisces, Ictaluridae) in R. Macedonia. V Congress of Ecologists of R. Macedonia with International Participation. Book of Abstracts.	1
	Aleksandra Cvetkovska-Gjorgjievska, Dana Prelić, Slavčo Hristovski, Valentina Slavevska-Stamenković and Milica Ristovska (2016): Zoogeographic structure, habitat and humidity preference of ground-beetles (Coleoptera: Carabidae) on Belasitsa Mt. V Congress of Ecologists of R. Macedonia with International Participation. Book of Abstracts.	1
	Aleksandra Cvetkovska-Gjorgjievska, Dana Prelić, Slavčo Hristovski, Valentina Slavevska-Stamenković and Milica Ristovska (2016): Spatial distribution and community structure of ground-beetles (Coleoptera:Carabidae) along altitudinal gradient on Belasitsa Mt., R.Macedonia. V Congress of Ecologists of R. Macedonia with International Participation. Book of Abstracts.	1
	Dana Prelić, Aleksandra Cvetkovska-Gjorgjievska, Slavčo Hristovski, Valentina Slavevska-Stamenković and Milica Ristovska (2016): Effects of altitude on distribution and structure of beetle community (Coleoptera) on Belasitsa Mt.	1

	(R. Macedonia). V Congress of Ecologists of R. Macedonia with International Participation. Book of Abstracts.	
	Dana Prelić, Aleksandra Cvetkovska-Gjorgjievska, Slavčo Hristovski, Valentina Slavevska-Stamenković and Milica Ristovska (2016): Biocenological study of arthropod community along altitudinal gradient on Belasitsa Mt. (R. Macedonia). V Congress of Ecologists of R. Macedonia with International Participation. Book of Abstracts.	1
	Apostolou A., M. Ristovska , S. Shumka and L. Pehlivanov (2016): The implementation of WFD in the South-Eastern Balkans-development, problems and perspectives. 16th Hellenic Conference of ichthyologists, 6-9 October, Kavala, Greece. Book of Abstracts.	1
	Julijana Arsovska , <u>Milica Ristovska</u> , Vasil Kostov , Valentina Slavevska-Stamenkovic , Aleksandra Cvetkovska Gjorgjievska , and Vesna Gershan (2017): Vertebral column as a diagnostic marker for gudgeons species (Cyprinidae: Gobioninae) from R. Macedonia. 1st Southeast European Ichthyological Conference. September, 2017. Sarajevo. Book of Abstracts.	1
	Vasil Kostov , <u>Milica Ristovska</u> , Julijana Arsovska , Irina Ushlinovska and Igor Bojadziev (2017): Origin, distribution and self-sustaining rainbow trout (<i>Oncorhynchus mykiss</i> Walbaum, 1792) populations in R. Macedonia. VII International Symposium of Livestock Production. September 2017. Skopje, R. Macedonia. Book of Abstracts.	1
	Hinić, J., Pavlov, A., Ivanova, L., Arsovska J., Slavevska Stamenković, V., Rebok K. and Ristovska, M. (2017): Updated distribution of <i>Astacus astacus</i> (Linnaeus 1758) and <i>Austropotamobius torrentium</i> (Schränk 1803) in the Republic of Macedonia: conservation approach. Third conference of students of biology, ecology and environmental protection "EkoBioMorfa 2017". 24-26 November 2017. Book of Abstracts.	1
	Вкупно	96.353

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
Дејности од поширок интерес		
1.	Студија, физибилизит - студија, истражување на пазарот (соработник)	
	Developing capacities for sustainability of Dojran Lake: “Valorization study of Dojran Lake” (2016). REC	1
	“Hydropower plant “Krapaska River”. Environmental and Social Action Plan (2016)”. Macedonian Power Plants (ELEM)	1
	“Оправданост од изградба на рибни патеки на зафатите за малите хидроцентрали “Бабуна”, “Белица”, “Песочани”, “Пена”, “Зрновце” и “Дошница”. ЕВН Македонија. Електрани ДООЕЛ, Скопје, 2017.	1
	“Field investigation of the fish fauna of rivers Patishka, Shtirovica, Gradecka, Braychinska and Stanishar in the part of the intakes for small hydroelectric power plants”. PCC HIDRO DOOEL – Skopje (2016/17)	1
	“Зачувување на природата во Македонија - фаза 2 - Слив на Брегалница” компонента за Натура 2000 подрачја за 2018 година. Фармахем (2017/18).	1
	“Студија за биолошка разновидност во реонот на рудникот “Саса”, Македонска Камненица”, Фармахем. (2017/18).	1
	Координатор во подготовка на елаборат за нова студиска програма Подготовка на елаборат за прв циклус студии на Институтот за биологија: 1) Студиска програма по биохемија и физиологија, 2) Студиска програма по молекуларна биологија и генетика, 3) Студиска програма по биологија, 4) Студиска програма по екологија, 5) Студиска програма по нутриционизам	5

	Подготовка на елаборат за втор циклус студии на институтот за биологија	1
2.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект	
	„Development of a common framework and tool for the assessment and mitigation of nitrate water pollution in the Balkan Rivers” (2016, учесник)	1
3.	Учество во работата на комисији за државни натпревари Натпревари по биологија (2013/2014) Натпревари по биологија (2014/2015) Натпревари по биологија (2015/2016) Натпревари по биологија (2016/2017)	4
4.	Член на факултетска комисија Член на комисија за оцена на психофизичка способност на студенти кандидати за наставна насока (2013, 2014,2015,2016) Член на комисија за спроведување на процесот на евалуација на наставниот кадар извршен од страна на студентите (2014/15 и 2015/16)	2 1
5.	Член во претседателството Друштво на биолози на Р Македонија Македонско еколошко друштво	1 1
6.	Подготовка на национални документи (стратегии, закони)	
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на река Брегалница“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Црна Река“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Дојранско Езеро“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Глажња“ за период 2018 – 2024 година.	2

	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Глобочица“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Калиманци“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулации Конче 1 и Конче 3“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Козјак“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Липково“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Мантово“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Матка“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Мавровица“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Маврово“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Младост“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Охридско Езеро“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на река Пчиња“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Преспанско Езеро“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Ратево – Беровско Езеро“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Шпилје“ за период 2017 – 2023 година.	2

	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на река Струмица“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Тиквеш“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на река Треска“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Турија“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Вардар – долно течение“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Вардар – горно течение“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Вардар – средно течение“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Водоча“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Црн Дрим“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Стрежево“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Паљурци“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Вкупно	82

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	89,898
НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	96,353

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	82
Вкупно	268,251

Рецензентска комисија

Д-р Дана Прелиќ, редовен професор на

Природно-математичкиот факултет во
Скопје, с.р.

Д-р Васил Костов, редовен професор на
Институтот за сточарство во Скопје, с.р.

Д-р Стое Смиљков, редовен професор на

Природно-математичкиот факултет во
Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАУЧЕН РАБОТНИК ВО СИТЕ НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) МАКСИЛОФАЦИЈАЛНА ХИРУРГИЈА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/Стоматолошки факултет, објавен во весниците „Вечер“ и „Лажт“ од 10.1.2018 година, за избор на научен работник во сите научни звања во научната област максилофацијална хирургија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, донесена на 24.1.2018, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Александар Грчев, Стоматолошки факултет-УКИМ, проф. д-р Владимир Поповски, Стоматолошки факултет-УКИМ, проф. д-р Алберто Бенедети, Стоматолошки факултет-УКИМ, проф. д-р Борис Величковски, Стоматолошки факултет-УКИМ, и проф. д-р Ќиро Ивановски, Стоматолошки факултет-УКИМ.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на научен работник во сите научни звања во научната област (дисциплина) максилофацијална хирургија, во предвидениот рок се пријави д-р Горан Панчевски.

1. Биографски податоци и образование

Кандидатот д-р Панчевски Горан е роден на 27.5.1966 година во Дебар. Основно и средно образование завршил во Скопје, а со високо образование се стекнал со дипломирањето на Стоматолошкиот факултет при УКИМ во март 1992 година, со среден успех 8,75. Вработен е во ЈЗУ Универзитетска клиника за хирургија на лице, вилици и врат – максилофацијална хирургија од 1995 година. Активно се служи со англискиот јазик. Специјалистички испит по максилофацијална хирургија положил во април 1999 година.

Втор циклус (магистерски студии) завршил со среден успех 10,00 и на 22.02.2007 го одбрал магистерскиот труд на тема: „Компаративна анализа на остеосинтезата со мини плочки кај скршеници на долната вилица“. На докторски студии (трет циклус) се запишал 2013 и по завршувањето на студиската програма, на 5.5.2017 ја одбрал докторската дисертација под наслов: „Валоризација на ултрасонографијата и ултрасонографски водената аспирациона биопсија во евалуација на вратните лимфни јазли кај малигни тумори на главата и вратот“ пред Комисија во состав: проф. д-р Алберто Бенедети, професор на Стоматолошкиот факултет при УКИМ, проф. д-р Александар Грчев, професор на Стоматолошкиот факултет при УКИМ, проф. д-р Даница Поповиќ-Моневска, професор на Стоматолошкиот факултет при УКИМ, проф. д-р Цена Димова, професор на Стоматолошкиот факултет при УГД, и проф. д-р Владимир Поповски, професор на

Стоматолошкиот факултет при УКИМ – ментор. Со тоа се стекнал со научниот назив доктор по стоматолошки науки – орална и максилофацијална хирургија.

За помлад асистент бил избран во 1999, реизбран во 2003. За асистент бил избран во 2007, а реизбран во 2010 (Билтен бр.986).

2. Научни стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата

Научноистражувачка дејност

Кандидатот како автор и коавтор има учествувано во изработка и објавување на вкупно 53 трудови од областа на максилофацијалната хирургија, од кои 12 во научни списанија, 5 во научни списанија со импакт фактор и 36 во зборници од научни собири. Учествовал во два национални научни проекта како соработник-истражувач и во изработката на две монографии од областа на максилофацијалната хирургија.

Во рамките на наставно образовната дејност на УКИМ, Стоматолошки факултет – Скопје, кандидатот изведува вежби на прв циклус студии.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Вработен е во ЈЗУ Клиника за хирургија на лице, вилици и врат - максилофацијална хирургија - Скопје од 1995 година и активно е вклучен во сите дејности. Посетувал повеќе едукативни курсеви и бил на неколку национални и интернационални конференции од областа на максилофацијалната хирургија. Во 2002 посетувал курс на АО/ASIF за напредна лицево вилична траума - Ровињ, Хрватска; Facial Trauma - Educational Course, EACMFC, Macedonian Association for maxillofacial surgery, Skopje, 2007; Ankylos training course, 2007 Vienna, Austria; Salivary gland diseases - Educational Course, EACMFC, Macedonian Association for maxillofacial surgery, Skopje, 2008; Tumours of the oral and maxillofacial region - Educational Course, EACMFC, Macedonian Association for maxillofacial surgery, Skopje, 2008; Contemporary issues in maxillofacial surgery, Sofia, 2008; Dentofacial deformities, distraction osteogenesis, cleft lip and palate - Educational Course, EACMFC, Macedonian Association for maxillofacial surgery, Skopje, 2009; Facial aesthetic surgery - Educational Course, EACMFC, Macedonian Association for maxillofacial surgery, Skopje, 2009; Surgery of the midface - Educational Course, EACMFC, Macedonian Association for maxillofacial surgery, Skopje, 2011 и Surgery of the lower third of the face and neck - Educational Course, EACMFC, Macedonian Association for maxillofacial surgery, Skopje, 2012. Бил на студиски престој во Клиниката за максилофацијална хирургија, Клинички центар, Љубљана, Словенија, 2012. Бил и член и

претседател на Управниот одбор, како и директор на Клиниката за максилофацијална хирургија. Во дејности од поширок интерес треба да се наведат членството во ЛКМ, членството во СКМ каде што е и член на Комисијата за стручен надзор, член и секретар на Здружението на специјалисти по максилофацијална хирургија на Република Македонија, член на Европското здружение за кранио-максилофацијална хирургија ЕАСМФС и член на Собранието наМСД. Бил претседател на испитна комисија за спроведување стручен испит на здравствени работници со средно образование, за добивање лиценца за работа. Учествовал во организација на три конгреси со меѓународно учество како член на организационен одбор, како и на неколку едукативни курсеви. Доделена му е Благодарница по повод 50 години постоење на Стоматолошкиот факултет во Скопје, за учество во работата на Факултетот.

Оценка за самоевалуација

Во евалуација за учебната 2016/2017, д-р Панчевски Горан доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Стоматолошкиот факултет.

За актуелниот избор на овој конкурс ги приложи следниве објавени трудови:

1. Popovski V., **Pancevski G.**, Iliev A. Variations of facial nerve surgical anatomy in parotidectomies. Acta morphol. 2012; Vol 9(1):5-10.

Паротидектомиите претставуваат најсложен тип на саливарна хирургија заради императивот на презервација на фацијалниот нерв. Анатомските варијации, екстензијата на туморските маси, воспалителните процеси или пак претходни хируршки интервенции можат во голема мерка да влијаат за неговата диспозиција. Постоперативната дисфункција изнесува 37,1%, додека перманентната е 3,9%, со што се потенцира потребата од компетентна дијагностика и хируршки третман. Трудот е ретроспективна анализа на 81 пациент третиран со паротидна хирургија во 10 годишен период, со осврт на КТ и МР наодите, како и анатомските аспекти на лицевиот нерв. Варијации во позиција и должината на стеблото на нервот се најдени кај 8 случаи (9,8%), а разлики во разгранувањето кај 62 случаи (76,5%). Должината на стеблото варира, но најчесто е со должина од околу 13 мм. Опишани се 4 типови и нивни поттипови на разгранување и шематски се прикажани. Првите се застапени во 27,1%(19+3) од случаите, вториот 17,3%(10+4), третиот 32,1%(20+6) и четвртиот 23,5%(15+4). Во заклучокот може да се потврди дека разгранувањето е сложено и многу се разликува кај одделни пациенти. Идентификацијата и препарацијата на фацијалниот нерв зависат од познавањето на најчестите дистрибуции на неговите гранки и нивните анастомози. Тоа овозможува

сериозен бенефит во превенција на хируршките компликации и постоперативниот морбидитет.

2. Benedeti Alberto, Popovski Vladimir, Popovic-Monevska Danica, Kirkov Antonio, **Pancevski Goran**, Bozovic Suzana, Iliev Aleksandar, Serafimovski Predrag, Gjorgievska Elizabeta. A giant buccopalatal lipoma in 23-year-old girl: a case report. *Jokull Journal* vol 63, No 12; Dec 2013(p.-57-62)

Трудот е рецензиран во Билтен бр.1100.

3. Benedeti Alberto, Popovski Vladimir, Popovic Danica, Kirkov Antonio, **Pancevski Goran**, Bozovic Suzana, Iliev Aleksandar, Serafimovski Predrag, Gjorgievska Elizabeta. Ameloblastoma treatment: clinical experience. *RJPBCS*;nov-dec 2015;51-54

Амелобластомот е редок, бавно растечки тумор со варијабилна симптоматологија. Трудот претставува ретроспектива на клиничките искуства во третманот на амелобластомот во периодот од 1994 до 2011, кај пациентите оперативно лекувани на Клиниката за максилофацијална хирургија во Скопје. Прикажана е серија од 19 случаи (14 во долна и 5 во горна вилица). Најфреквентни биле пациенти во возрасните групи 30 -50 год., позастапен кај машки пол во однос 3:1. Рецидиви се регистрирани кај 3 пациенти (15,7%). Во заклучокот се потенцира потребата од радикална хирургија и долго постоперативно следење.

4. Benedetti A., Popovski V., Popovic-Monevska D., Kirkov A., **Pancevski G.**, Dvojakovska S., Iliev A., Kapusevska B., Gjorgievska E., Stamatovski A. Etiology and incidence of zygomatic fractures: a 10 year retrospective study. *RJPBCS*;nov-dec 2015;462-466

Направена е анализа на етиологијата и инциденцата на зигоматичните фрактури во 10 годишен период кај 284 пациенти третирани на Клиниката за максилофацијална хирургија во Скопје. Од нив, 87% биле мажи, 13% жени во однос 7:1, а најмногу се во возрасната група 21-30 години (72). Најчест етиолошки фактор е физичка пресметка (41%), следуваат потоа сообраќајни несреќи (31%) и пад (21%). Од дијагностички аспект најексплоатирана е радиолошката проекција по Waters (52%), а КТ (13%). Најчеста локализација се скршеница на орбиталниот раб и зигоматичниот продолжеток на фронталната коска, а пофреквентни се фрактурите на левата страна, што е во согласност со анализите на повеќе автори. Дијагностичкиот протокол е клучен за селекција на терапевтски модалитет. Оваа патологија е сè уште доминантна кај активната машка популација, па оттаму се наметнува идејата за крација на превентивни мерки од информативно-едукативен карактер.

5. Vladimir Popovski, Alberto Benedetti, Danica Popovic-Monevska, **Goran Pancevski**, Aleksandar Iliev, Aleksandar Stamatovski, Julija Zhivadinovic. Effectivnes of spinal accesory nerve preservation in modified neck dissection. RJPBCS; nov-dec 2015; 1184-1191

Модифицираната вратна дисекција со презервација на акцесорниот нерв, кој е неретко афектиран во цервикалната хирургија, ги минимизира можните последиците од негова повреда. Студијата е спроведена кај 20 пациенти третирани со модифицирана радикална вратна дисекција и 40 пациенти со селективна вратна дисекција. Интраоперативно забележани се значајни варијации во неговата позиција и релација со ВЈИ. Најчесто се работи за предно вкрстување со просечна дистанца до кранијалната база од 2,34 см. Растојанието од топографската точка за негово наоѓање (Erb) изнесува просечно 0,9 cm, а до пенетрацијата во трапезоидниот мускул околу 5 cm. Електромиографските мерења покажуваат дека за разлика од испад во неговата функција кај радикалните дисекции од 46,7%, кај модифицираната тој изнесува 8,3% а кај селективните вратни дисекции 28,3%.

6. Popovski ., Petkovic P., **Pancevski G.**, Branko A. Treatment of primary non-hodgkin lymphoma of the parotid gland. Physioacta 2017 Vol.11.No 2.115-122

Примарните лимфоми на паротидната плунковна жлезда се релативно ретка патологија со некарактеристична клиничка манифестација заради што се можни дијагностички превиди кои резултираат со одлагање на третманот. Направена е ретроспективна анализа на паротидната хирургија за периодот 2001-16, по која за студијата беа вклучени 8 пациенти со хистолошки дијагностициран NHL, но со паротидно отекување како прв и единствен симптом. Податоците од пациентите со хистопатолошка дијагноза за NHL во паротидна регија, а со претходна историја за лимфом, не беа земени предвид за анализа. Кај сите беше спроведена предоперативна КТ со ив контраст, а кај 7 FNAB, неконклузивна за малигна лимфатичка промена. Резултатите покажаа дека примарните NHL претставуваат околу 4% од сите паротидектомии; дијагнозата е поставена врз база на хистопатолошка анализа (62,5% follicular B cell lymphoma, 37,% diffuse large cell lymphoma во стадиум I и II). Сите биле третирани според протоколи за третман со радио-хемотерапија (12,5% со локален рецидив). Може да се заклучи дека респектирањето на дијагностичкиот алгоритам, како и оперативниот протокол игра клучна улога во рана детекција на примарниот NHL на паротидната жлезда.

7. Benedeti Alberto, Popovski Vladimir, Popovic-Monevska Danica, Kirkov Antonio, **Pancevski Goran**, Dvojakovska Suzana, Iliev Aleksandar, Gjorgievska Elizabeta, Stamatovski Aleksandar. Treatment of facial soft tissue infections within fast health rehabilitation. RPESH 2015, vol.4.No 1, pp7-13.

Во трудот се анализирани клинички аспекти кај пациенти со мекоткивни фацијални инфекции и рапидна рехабилитација. Тоа е ретроспективна студија на 120 пациенти со преминација на машки пол 1,45:1, и на возрастна група 21-30 години. 93% биле

одонтогени инфекции пратени со болка 29%, оток 29%, и ограничено отварање на уста 18%. Инфекциите биле значајно почести во долната вилица (84%). Во антибиотскиот третман најзастапен бил ceftriaxon (43%), па metronidazole (14%). Од терапевски мерки најчеста била екстракција на заб (43%), инцизија и дренажа (8%) и комбинирано (35%). Просечно време на хоспитализација било 5,15 дена, а 40 % од пациентите биле хоспитализирани 4-6 дена. Може да се заклучи дека најчести се одонтогените инфекции кај помлада популација, а успешниот третман зависи од отстранување на етиолошкиот фактор, антибиотскиот и хируршкиот третман. Поробно е превентивно делување за намалување на ризиците од можните компликации.

8. Alberto Benedetti, Vladimir Popovski, Danica Popovic-Monevska, Antonio Kirkov, **Goran Pancevski**, Suzana Bozovic, Aleksandar Iliev, Azem Ismani, Aleksandar Stamatovski. Giant odontogenic myxoma of the upper jaw: a case report. IJMRHS, 2017,6(10):111-114.

Трудот претставува презентација на сигнификатен одонтоген миксом на горната вилица, специфичен од дијагностички и терапевтски аспект. Овој тумор е ретка бенигна, но локално агресивна неоплазма. Спроведени се сликовни дијагностики (КТ со 3Д-реконструкција) со наод во прилог на добро дефинирана радиолуцентна маса асоцирана со импактиран заб и букална и палатинална експанзија. Хируршки третиран со максилектомија, без знаци за појава на рецидив една година постоперативно. Заклучокот е дека заради некарактеристичната клиничка слика, а и релативно високиот процент на рецидиви (15-20%), сликовните дијагностики и инцизионата биопсија со следователна хистопатолошката анализа се обигаторни за поставување дијагноза, како и за планирање на радикален хируршки третман.

9. Alberto Benedetti, Vladimir Popovski, Danica Popovic-Monevska, Antonio Kirkov, **Goran Pancevski**, Aleksandar Iliev, Suzana Bozovic, Hristijan Georgievski. surgical biopsy in the diagnosis of head and neck lymphoma. Book of abstracts, 16th Congress of the BaSS, Bucharest, Romania, Apr/May.2011:107

Трудот е рецензиран во Билтен бр.1100.

10. Alberto Benedetti, Vladimir Popovski, Aleksandar Grcev, Danica Popovic-Monevska, Antonio Kirkov, **Goran Pancevski**, Aleksandar Iliev, Suzana Bozovic, Hristijan Georgievski. Diffuse malignant b cell lymphoma diagnosed by minor salivary gland biopsy. Book of abstracts, 16th Congress of the BaSS, Bucharest, Romania, Apr/May.2011:208.

Трудот е рецензиран во Билтен бр.1100.

11. Benedeti A., Popovski V., Popovic-Monevska D., Kirkov A., **Pancevski G.**, Dvojakovska Bozovic S., Iliev A., Serafimoski P. Retrospective clinical study of 10 years experience in parotid gland surgery. Македонски стоматолошки преглед год XXXVI број 1-2 2013 ISSN 1857-9159 UDK 616-31(p.26-43)

Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1106.

12. Iliev A., **Pancevski G.**, Kirkov A., Popovski V., Benedeti A., Serafimovski P. Manifestation of tularemia in the head and neck region. Book of Abstracts, Thrd Balkan Congress For Maxillofacial Surgery, Ohrid, 24-27 April 2014:12.

Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1100.

13. Iliev A., **Pancevski G.**, Kirkov A., Popovski V., Naumovski S., Benedeti A., Pecanoski R. Chronic reccurent multifocal osteomyelitis of the mandible – a case report. Book of Abstracts, Thrd Balkan Congress For Maxillofacial Surgery, Ohrid, 24-27 April 2014:22-23.

Трудот е Рецензиран во Билтен бр. 1100.

14. Kirkov A., Benedeti A., Iliev A., Pecanoski R., **Pancevski G.** Enormosly large cystis epidermalis inflammatus on neck: a case report. Book of Abstracts, Thrd Balkan Congress For Maxillofacial Surgery, Ohrid, 24-27 April 2014:25.

Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1100.

15. Dvojakovska S., Grcev A., Popovic-Monevska D., Popovski V., Benedetti A., **Pancevski G.** E – cadherin and DAPK – promotor hypermethylation genes in oral squamous cell carcinoma. Physioacta 2016.Vol.10-No1.67-78.

Трудот се однесува на анализа, односно детерминирање на метилациониот статус на тумор-супресорските гени ECAD (E-cadherin) и DAPK (death-associated protein kinase 1) и нивната можна улога во туморгенезата, како и нивната прогностичка вредност кај пациенти со орален карцином. Проспективната студија е спроведена кај шеесет хируршки третирани пациенти преку молекуларна анализа на туморско ткиво, нормално колатерално и здраво ткиво, корелирано со хистопатолошките наоди и клиничките параметри. Резултатите покажаа чести метилации на наведените гени (95% и 75%) кај туморските ткива, 89,5% и 33,3% кај контралатералната слезница, додека неметираните или 0% кај примероците од здрави ткива. Статистичката анализа покажа значајна прогностичка вредност во предикција на рецидиви и метстази за ECAD ($p=0,018$) и зголемена стапка на смртност ECAD($p=0,016$) и DAPK ($p=0,039$) за орален планоцелуларен карцином. Наодите водат кон заклучокот дека ДНК- хиперметилацијата

на анализираните гени покажува карактеристичен модел на оралната карциногенеза и висок детерминиращки потенцијал за лоша прогноза. ДНК-метилационите модели содржат специфични записи во ECAD и DAPK што ги чини потенцијални биомаркери во блиска иднина.

ОБРАЗЕЦ

кон извештајот за избор во наставно-научни звања

Кандидат: Горан Панчевски

Институција: Стоматолошки факултет - Скопје

Научна област: максилофацијална хирургија

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активноста	поени
1	Учесник во национален научен проект (*3):	
	„Оформување на постоперативен дијагностички протокол за туморите на плунковните жлезди преку хистопатолошки и радиолошки критериуми“	3
	„Трауматизмот на лицево-виличната регија во република Македонија“	3
2	Монографија (*8)	
	Рендгенолошки атлас на болестите во максилофацијалната регија, НИП Студентски збор, Скопје, 1997	4,8
3	Дел од монографија (*4)	
	Поповиќ Монева Д., Наумовски С., Поповски В., Бенедети А., Грчев А., Панчевски Г. , Кирков А., Божовиќ С., Илиев А. Ретроспективна анализа на Клиниката за максилофацијална хирургија Современи дострели, Стоматолошки факултет - Скопје, 2009:225-33.	4,0

4	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание (*4):	
	Грчев А., Поповски В., Панчевски Г. , Божовиќ С. Оро-фацијалните инфекции како ургентни состојби Македонски стоматолошки преглед 2001;25(1-4):33-8.	2,4
	Грчев А., Поповски В., Поповиќ-Моневска Д., Панчевски Г. Специфичности на заздравување на скршеници на темпоромандибуларниот зглоб Acta Chirurgica Macedonica 2003;2(2):53-64.	2,4
	Поповски В., Грчев А., Панчевски Г. , Илиев А. Хируршки пристап во третманот на неоплазми на парафарингеалниот простор Acta Chirurgica Macedonica 2004;3(1):41-54.	2,4
	Поповски В., Грчев А., Панчевски Г. , Илиев А. Дијагностичка и терапевтска евалуација на дифузното отекување на саливарните жлезди Македонски стоматолошки преглед 2005; 1-2:89-94.	2,4
	Бенедети А., Наумовски С., Поповски В., Илиевски Б., Кирков А., Панчевски Г. , Илиев А., Серафимовски П. Контроверзи за виличниот адамантин Македонски стоматолошки преглед 2005; 3-4:273-8.	2,4
	Грчев А., Поповиќ-Моневска Д., Панчевски Г. , Кирков А. Функционални последици од скршениците на вратот на долната вилица Македонски стоматолошки преглед, 2009; 3-4:231-8.	2,4
	Панчевски Г. , Грчев А., Кирков А. Сентинел- биопсија во третманот на оралниот карцином. Македонски стоматолошки преглед, 2009; 3-4:239-245.	3,2
	Кирков А., Грчев А., Панчевски Г. ХПВ – од инфекција до орален карцином: молекуларна патогенеза, трансмисија и импликации. Македонски стоматолошки преглед, 2009; 3-4:246-252.	3,2
	Popovski V., Pancevski G. , Iliev A. Variations Of Facial Nerve Surgical Anatomy In Parotidectomies Acta morphol. 2012; Vol 9(1):5-10.	3,2

	Поповски В., Панчевски Г. Современи дијагностички и терапевтски концепти за хируршката патологија на саливарните жлезди Македонски стоматолошки преглед, вонреден број, 2015:35-45.	3,6
	Popovski ., Petkovic P., Pancevski G., Branko A. Treatment of primary non-hodgkin lymphoma of the parotid gland Physioacta 2017 Vol.11.No 2.115-122.	2,4
	Dvojakovska S., Grcev A., Popovic-Monevska D., Popovski V., Benedetti A., Pancevski G. E – cadherin and DAPK – promotor hypermethylation genes in oral squamous cell carcinoma Physioacta 2016.Vol.10-No1.67-78.	2,4
5	Трудови со оригинални резултати, објавени во научно-стручно списание со меѓународен уредувачки одбор и импакт фактор (*6):	
	Benedeti Alberto, Popovski Vladimir, Popovic-Monevska Danica, Kirkov Antonio, Pancevski Goran, Bozovic Suzana, Iliev Aleksandar, Serafimovski Predrag, Gjorgievska Elizabeta. A Giant Buccopalatinal Lipoma in a 23-year-old Girl: A Case Report Jokull Journal Vol 63, No. 12; Dec 2013 (p. 57-62)	5,2
	Vladimir Popovski, Alberto Benedetti, Danica Popovic-Monevska, Goran Pancevski, Aleksandar Iliev, Aleksandar Stamatovski, Julija Zhivadinovic Effectivnes of spinal accesory nerve preservation in modified neck dissection RJPBCS;nov-dec 2015;1184-1191.	3,95
	Benedeti Alberto, Popovski Vladimir, Popovic Danica, Kirkov Antonio, Pancevski Goran, Bozovic Suzana, Iliev Aleksandar, Serafimovski Predrag, Gjorgievska Elizabeta. Ameloblastoma treatment: clinical expirience RJPBCS;nov-dec 2015;51-54.	3,95

	Benedetti A., Popovski V., Popovic-Monevska D., Kirkov A., Pancevski G., Dvojakovska S., Iliev A., Kapusevska B., Gjorgievska E., Stamatovski A. Etiology and incidence of zygomatic fractures: a 10 year retrospective study RJPBCS;nov-dec 2015;462-466.	3,95
	Alberto Benedetti, Vladimir Popovski, Danica Popovic-Monevska, Antonio Kirkov, Goran Pancevski, Suzana Bozovic, Aleksandar Iliev, Azem Ismani, Aleksandar Stamatovski. Giant odontogenic myxoma of the uper jaw: a case report IJMRHS, 2017,6(10):111-114.	4,1
6	Секциски предавања на научен/ стручен собир (*1):	
	Поповиќ-Моневска Д., Поповски В., Грчев А., Панчевски Г. Малигни лимфоми во оралната регија Годишно собрание на оралните хирурзи на Македонија, Неготино 2001.	1
	Панчевски Г., Поповски В., Грчев А., Илиев А. Економика на тераписки модалитети кај скршеници на долната 1вилица Секциски состанок на максилофацијални хирурзи на Македонија, Струмица, 2005.	1
	Панчевски Г. Остеогенетска дистракција во аугментација на алвеоларен виличен продолжеток Секциски состанок на максилофацијални хирурзи на Македонија, Гостивар, 2012.	1
	Панчевски Г., Поповски В. Орални карциноми со потекло од мали плунковни жлезди Секциски состанок на специјалисти по орална хирургија на Македонија, Скопје, 2014.	1
	Грчев А., Панчевски Г.	1

	Експизија во здраво-реалност или желба Секциски состанок на специјалисти по пластична и реконструктивна хирургија на Македонија, Скопје, 2016	
7	Учество на научен/стручен собир со реферат – орална презентација (*1):	
	Popovski V., Vaskov I., Lazareski S., Grcev A., Grunevski M., Kirkov A., Pancevski G. Mucoepidermoid Carcinoma of Parotid Gland IV Mediteranian Congress of Oral & Maxillofacial Surgery. Abstracts.Antalia, Turkey, 1997.	1
	Бенедети А., Василевски Б., Кирков А., Панчевски Г., Блажевска А., Петановски Х., Арсов В. Употреба на антибиотици при инфекции во максиллофацијалната регија II конгрес на стоматолозите од Македонија (Апстракти), Охрид: Здружение на стоматолози од Македонија.1998: 78.	1
	Василевски Б., Грчев А., Бенедети А., Кирков А., Панчевски Г. Наш пристап кај ментопластиките II конгрес на стоматолозите од Македонија (Апстракти), Охрид: Здружение на стоматолози од Македонија.1998: 75.	1
	Поповски В., Грчев А., Кирков А., Панчевски Г. Дијагностичка евалуација на паротидното отекување II конгрес на стоматолозите од Македонија (Апстракти), Охрид: Здружение на стоматолози од Македонија.1998: 74.	1
	Грчев А., Наумовски С., Поповски В., Панчевски Г. Лицево-вилична траума во детска возраст – инциденца и последици II конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество. Зборник на апстракти. Охрид: 1998.	1
	14th Congress of European Association for Cranio-Maxillofacial SurgeryHelsinki, Aug. 1998 Benedetti A., Vasilevski B., Naumovski S., Kirkov A.,Pancevski G., Arifi B. Myxoma of the Maxilla: A Case Report 14th Congress of European Association for Cranio-Maxillofacial SurgeryHelsinki:Journal of Cranio-Maxillofacial Surgery. Vol. 26, Supl. 1, August 1998:16	1

	15-ти Конгрес на лекарите на Р. Македонија, Охрид, 1999. Бенедети А., Поповски В., Кирков А., Панчевски Г., Божовиќ С., Илиев А. Третман на одонтогени инфекции во максилофацијалната регија. 15-ти Конгрес на лекарите на Р. Македонија, Охрид 1999. Македонски медицински преглед, 1999; 53 (suppl 39): 156.	1
	15th Congress of the European Association for Cranio-Maxillofacial Surgery, Edinburgh, 2000 Benedetti A, Vasilevski B, Naumovski S, Kirkov A, Pancevski G, Iliev A. Clinical study of inflammatory disease in the maxillofacial area. 15th Congress of the European Association for Cranio-Maxillofacial Surgery, Edinburgh: Journal of Cranio-Maxillofacial Surgery, 2000:Vol. 28(3): 74	1
	Iliev A., Vasilevski B., Naumovski S., Benedetti A., Kirkov A., Pancevski G. Mandibular ameloblastoma and it's distinction from an odontogenic cyst- a case report. 15th Congress of the European Association for Cranio-Maxillofacial Surgery, Edinburgh: Journal of Cranio-Maxillofacial Surgery. Vol. 28, September 2000: 241-2	1
	Поповски В., Лазарески С., Панчевски Г., Илиев А. Дилеми во третманот на комплексните максилофацијални повреди II конгрес на хирурзите на Македонија со меѓународно учество. Зборник на апстракти. Охрид: 2000.	1
	Popovski V., Lazareski S., Vasilevski B., Janevska V., Pancevski G. Evaluation of the neck menagement in salivary gland malignancy 4th International Danubius Conference on Maxullofacial and Oral Surgery. Rovinj, Croatia, 2002	1
	17th Congress of the European Association for Cranio-Maxillofacial Surgery, Tours 2004 Benedetti A., Ilievski B., Naumovski S, Pancevski G., Ismani A., Bozovic S., Murati A.	1

	Presentation of four clinical cases of metastatic tumors to the maxilla and mandible Journal of Craniomaxillofacial Surgery, sept. 2004, Vol.32 Suppl.1:489.	
	17th International Conference of Oral and Maxillofacial Surgery, Vienna, 2005 Popovski V., Benedetti A., Pancevski G. Evaluation of diagnostic and treatment modalities in accessory lobe tumors of the parotid gland Int J Oral Maxillofac Surg 2005, Vol.34 Suppl.1:61.	1
	Grcev A., Pancevski G., Kirkov A., Iliev A., Bozovic S. Conservative treatment of condylar neck fractures, proposal for an individual approach First Macedonian Congress on maxillofacial and neck surgery with international participation, Ohrid, May 25-27 2006, Book of Abstracts:5	1
	Илиевски Б., Петрушевска Г., Цветковски П., Дугановска С., Василева М., Поповиќ Д., Панчевски Г., Бенедети А. Kaposi's Sarcoma во усна шуплина асоциран со AIDS – приказ на два случаи III конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Зборник на резимеа, Охрид 2007:49	1
	Benedetti A., Popovski V., Pancevski G., Serafimovski P., Pecanoski R., Ilievski B. Retrospective 10 year experience in salivary glands surgery XIX Congress of the EACMFC 2008; J Cranio –Maxillofac Surg vol. 36 suppl. 1:258	1
	Serafimoski P., Popovski V., Pancevski G., Pecanovski R. Bilateral intraparotid Warthin's tumor XII Congress of Serbian Association of Maxillofacial surgeons with International Participations. Book of Abstracts, Belgrade, 2008:130	1
	Pecanovski R., Popovski V., Pancevski G., Serafimoski P.	1

	Osteosarcomas of the jaws XII Congress of Serbian Association of Maxillofacial surgeons with International Participations. Book of Abstracts, Belgrade, 2008:131	
	Ставриќ Д., Панчевски Г., Бина Д., Богданова И., Јорданова-Димовска В., Николовска Б., Стојановски Б., Посттрауматска реконструкција на орбита и репозиција на очно јаболко со употреба на тутаниумска преформирана мрежа – приказ на случај II International Macedonian Ophtalmology Congress. Abstracts, 2009:47	1
	Benedeti Alberto, Popovski Vladimir, Kirkov Antonio, Pancevski Goran, Iliev Aleksandar, Tasevski Ljupcho, Bajro Abdulkerim, Gjorgievski Hristijan. Retrospective Analyses Of Our Expirience In Salivary Glands Surgery. Book of Abstracts, 15th Congress of the BaSS, Thessaloniki, Greece, Apr. 2010, p. 220.	1
	Popovski V., Pancevski G., Lazareska M. MALT Lymphoma Arising From Lymphoepithelial Lesion In Parotid Gland XX Congress of the EACMFS, Bruges, 2010, Book of Abstracts, p.1077.	1
	Alberto Benedetti, Vladimir Popovski, Danica Popovich-Monevska, Antonio Kirkov, Goran Pancevski, Aleksandar Iliev, Suzana Bozovich, Hristijan Georgievski. Surgical biopsy in the diagnosis of head and neck lymphomas Book of Abstracts, 16th Congress of the BaSS, Bucharest, Romania, Apr/May. 2011: 107	1
	Alberto Benedetti, Vladimir Popovski, Aleksandar Grchev, Danica Popovich-Monevska, Antonio Kirkov, Goran Pancevski, Aleksandar Iliev, Suzana Bozovich, Hristijan Georgievski. Diffuse malignant b cell lymphoma diagnosed by minor salivary gland biopsy. Book of Abstracts, 16th Congress of the BaSS, Bucharest, Romania, Apr/May. 2011: 208	1

	Iliev A; Pancevski G; Kirkov A; Popovski V; Naumovski S; Benedeti A; Serafimovski P. Manifestations Of Tularemia In The Head And Neck Region Book of Abstracts, Third Balkan Congress For Maxillofacial Surgery Ohrid, 24-27 April 2014:12	1
	Кирков А., Бенедети А., Поповски В., Поповиќ-Моневска Д., Панчевски Г., Илиев А., Двојаковска С. Големи бенигни патолошки состојби на вратот. Приказ на 2 случаи. 7Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, Книга на апстракти, 2015:270.	1
	Панчевски Г., Поповски В., Грчев А., Илиев А. Интраосеален планоцелуларен карцином од одонтогена циста – приказ на случај. 7Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, Книга на апстракти, 2015:272.	1
	Грчев А., Божовиќ С., Поповиќ-Моневска Д., Панчевски Г. Диференцијално дијагностички потешкотии во однос на невралгијата на тригеминалниот нерв. 7Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, Книга на апстракти, 2015:272.	1
	Илиев А., Кирков А., Панчевски Г., Бенедети А., Поповски В., Поповиќ-Моневска Д., Наумовски С., Двојаковска С., Бајро А., Петковиќ П. Рекурентен воспалителен оток на долната вилица како дијагностичка дилема – приказ на случај. 7Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, Книга на апстракти, 2015:278.	1
8	Учество на научен/стручен собир со реферат - постерска презентација (*0,5):	
	Iliev A., Naumovski S., Popovski V., Pancevski G. , Kirkov A.	0,5

	Practical Examples Of Mustarde Cheek Advancement Flap – Report of cases First Macedonian Congress on maxillofacial and neck surgery with international participation, Ohrid, May 25-27 2006, Book of Abstracts:32	
	Pancevski G., Popovski V., Iliev A. Unusual bilateral tongue necrosis-A case report XXI International Conference On Oral and Maxillofacial Surgery, Book of Abstracts.Barcelona, 2013	0,5
	Iliev A; Pancevski G; Kirkov A; Benedeti A; Popovski V; naumovski S; Pecanoski R. Chronic Reccurent Multifocal Osteomyelitis Of The Mandible – A Case Report Book of Abstracts, Third Balkan Congress For Maxillofacial Surgery Ohrid, 24-27 April 2014:22-23	0,5
	Kirkov A; Benedeti A; Iliev A; Pecanoski R; Pancevski G. Enormously Large Cystis Epidermalis Inflammatus On Neck: A Case Report Book of Abstracts, Third Balkan Congress For Maxillofacial Surgery Ohrid, 24-27 April 2014:25	0,5
9	Апстракти објавени во зборник на конференција - меѓународна (*1):	
	Popovski V., Vaskov I., Lazareski S., Grcev A., Grunevski M., Kirkov A., Pancevski G. Mucoepidermoid Carcinoma of Parotid Gland IV Mediteranian Congress of Oral & Maxillofacial Surgery. Abstracts.Antalia, Turkey, 1997.	1
	Naumovski S., Grcev A., Popovski V., Kirkov A., Panchevski G. Lymphangioma of the Neck with Atypical Size: Case Rewiew. IV Mediteranian Congress of Oral and Maxillofacial Surgery. Abstracts.Antalia, Turkey, 1997	1

	Benedetti A., Vasilevski B., Naumovski S., Kirkov A., Pancevski G., Arifi B. Myxoma of the Maxilla: A Case Report 14th Congress of European Association for Cranio-Maxillofacial Surgery Helsinki: Journal of Cranio-Maxillofacial Surgery. Vol. 26, Supl. 1, August 1998:16	1
	Benedetti A., Vasilevski B., Naumovski S., Kirkov A., Pancevski G., Iliev. Clinical study of inflammatory disease in the maxillofacial area. 15th Congress of the European Association for Cranio-Maxillofacial Surgery, Edinburgh: Journal of Cranio-Maxillofacial Surgery, 2000: Vol. 28(3): 74	1
	Iliev A., Vasilevski B., Naumovski S., Benedetti A., Kirkov A., Pancevski G. Mandibular ameloblastoma and its distinction from an odontogenic cyst- a case report 15th Congress of the European Association for Cranio-Maxillofacial Surgery, Edinburgh: Journal of Cranio-Maxillofacial Surgery. Vol. 28, September 2000: 241-2	1
	Benedetti A., Lazareski S., Vasilevski B., Popovski V., Kirkov A., Iliev A.: Immunological aspects of inflammatory diseases in the maxillofacial area. 15th International Conference on Oral & Maxillofacial Surgery. Abstracts. Durban, South Africa, 19-24 May, 2001.	1
	Grcev A., Pancevski G., Kirkov A., Iliev A., Bozovic S. Conservative treatment of condylar neck fractures, proposal for an individual approach First Macedonian Congress on maxillofacial and neck surgery with international participation, Ohrid, May 25-27 2006, Book of Abstracts:5	1
	Pancevski G., Popovski V., Grcev A., Iliev A. A retrospective analysis of mandibular fractures treatment using miniplates First Macedonian Congress on maxillofacial and neck surgery with international participation, Ohrid, May 25-27 2006, Book of Abstracts:5	1

	Iliev A., Naumovski S., Popovski V., Pancevski G., Kirkov A. Practical Examples Of Mustarde Cheek Advancement Flap – Report of cases First Macedonian Congress on maxillofacial and neck surgery with international participation, Ohrid, May 25-27 2006, Book of Abstracts:32	1
	Pancevska S., Grcev A., Pancevski G., Elencevski S. Prosthodontic treatment of collum fractures-case report XI th Congress of the BaSS. Abstract book, Sarajevo, 2006:70	1
	Benedeti Alberto, Popovski Vladimir, Kirkov Antonio, Pancevski Goran, Iliev Aleksandar, Tasevski Ljupcho, Bajro Abdulkerim, Gjorgievski Hristijan. Retrospective Analyses Of Our Expirience In Salivary Glands Surgery. Book of Abstracts, 15th Congress of the BaSS, Thessaloniki, Greece, Apr. 2010, p. 220.	1
	Alberto Benedetti, Vladimir Popovski, Danica Popovich-Monevska, Antonio Kirkov, Goran Pancevski, Aleksandar Iliev, Suzana Bozovich, Hristijan Georgievski. Surgical biopsy in the diagnosis of head and neck lymphomas Book of Abstracts, 16th Congress of the BaSS, Bucharest, Romania, Apr/May. 2011: 107	1
	Alberto Benedetti, Vladimir Popovski, Aleksandar Grchev, Danica Popovich-Monevska, Antonio Kirkov, Goran Pancevski, Aleksandar Iliev, Suzana Bozovich, Hristijan Georgievski. Diffuse malignant b cell lymphoma diagnosed by minor salivary gland biopsy Book of Abstracts, 16th Congress of the BaSS, Bucharest, Romania, Apr/May. 2011: 208	1
	Iliev A; Pancevski G; Kirkov A; Popovski V; Naumovski S; Benedeti A; Serafimovski P. Manifestations Of Tularemia In The Head And Neck Region Book of Abstracts, Third Balkan Congress For Maxillofacial Surgery	1

	Ohrid, 24-27 April 2014:12	
	Iliev A; Pancevski G; Kirkov A; Benedeti A; Popovski V; naumovski S; Pecanoski R. Chronic Reccurent Multifocal Osteomyelitis Of The Mandible – A Case Report Book of Abstracts, Third Balkan Congress For Maxillofacial Surgery Ohrid, 24-27 April 2014:22-23	1
	Kirkov A; Benedeti A; Iliev A; Pecanoski R; Pancevski G. Enormously Large Cystis Epidermalis Inflammatus On Neck: A Case Report Book of Abstracts, Third Balkan Congress For Maxillofacial Surgery Ohrid, 24-27 April 2014:25	1
10	Апстракти објавени во зборник на конференција - национална (*0,5):	
	Бенедети А., Василевски Б., Кирков А., Панчевски Г., Блажевска А., Петановски Х., Арсов В. Употреба на антибиотици при инфекции во максилофацијалната регија II конгрес на стоматолозите од Македонија (Апстракти), Охрид: Здружение на стоматолози од Македонија.1998: 78.	0,5
	Василевски Б., Грчев А., Бенедети А., Кирков А., Панчевски Г. Наш пристап кај ментопластиките II конгрес на стоматолозите од Македонија (Апстракти), Охрид: Здружение на стоматолози од Македонија.1998: 75.	0,5
	Поповски В., Грчев А., Кирков А., Панчевски Г. Дијагностичка евалуација на паротидното отекување II конгрес на стоматолозите од Македонија (Апстракти), Охрид: Здружение на стоматолози од Македонија.1998: 74.	0,5
	Бенедети А., Поповски В., Кирков А., Панчевски Г., Божовиќ С., Илиев А. Третман на одонтогени инфекции во максилофацијалната регија. 15-ти Конгрес на лекарите на Р. Македонија, Охрид 1999. Македонски медицински преглед, 1999; 53 (suppl 39): 156.	0,5
		<u>121,35</u>

	Вкупно	

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Реден број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
1	Завршена специјализација од областа на медицинските науки и здравството	
	Специјализација по максилофацијална хирургија	2
2	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
	First Macedonian Congress on maxillofacial and neck surgery with international participation, Ohrid, 2006.	1
	Tumours of the oral and maxillofacial region - Educational Course, EACMFC, Macedonian Association for maxillofacial surgery, Skopje, 2008;	1
	Dentofacial deformities, distraction osteogenesis, cleft lip and palate - Educational Course, EACMFC, Macedonian Association for maxillofacial surgery, Skopje, 2009;	1
	Facial aesthetic surgery - Educational Course, EACMFC, Macedonian Association for maxillofacial surgery, Skopje, 2009;	1
	Surgery of the midface - Educational Course, EACMFC, Macedonian Association for maxillofacial surgery, Skopje, 2011	1
	Third Balkan Congress for Maxillofacial Surgery, Ohrid, 2014.	1
	7 Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2015.	1
3	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект	
	Оформување на постоперативен дијагностички протокол за туморите на плунковните жлезди преку хистопатолошки и радиолошки критериуми, 2000	0,5

4	Студиски престој во странство	
	Клиника за максилофацијална хирургија, Клинички центар Љубљана, Словенија, 2012	0,5
5	Учество во комисији и тела на државни и други органи	
	Претседател на испитна комисија за стручен испит на забни техничари и високи забни техничари	1
6	Раководител на внатрешна организациона единица	
	Раководител на организациона единица-стационар	3
7	Декан/Директор	
	Директор – ЈЗУ Клиника за максилофацијална хирургија - Скопје	6
	Вкупно	20

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	121,35
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА И ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	20,0
Вкупно	141,35

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Грчев Александар с.р

Проф. д-р Поповски Владимир с.р

Проф. д-р Бенедети Алберто с.р

Проф. д-р Величковски Борис с.р

Проф. д-р Ивановски Ќиро с.р

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци за вкупната активност на кандидатот, од последниот избор до сега, Комисијата заклучи дека д-р Панчевски Горан ги исполнува условите согласно со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања, па според тоа, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје кандидатот да биде избран во звањето научен соработник на научната област максилофацијална хирургија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. Д-р Грчев Александар с.р

Проф. Д-р Поповски Владимир с.р

Проф. Д-р Бенедети Алберто с.р

Проф. Д-р Величковски Борис с.р

Проф. Д-р Ивановски Киро с.р

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ

1. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Д-р Марија Ивановска Стојаноска	Улогата на херпес симплекс вирусите тип 1 и 2, епштејнбаровиот вирус и цитомегаловирусите во патогенезата на хроничната пародонтопатија	The role of herpes simplex virus type 1 and type 2, Epstein-Barr(EBV)virus and cytomegalovirus (CMV) in the pathogenesis of chronic periodontal desiese	Проф.д-р Мирјана Поповска	06.03.2018 02-885/1

ПРЕГЛЕД

На тема за изработка на магистерски труд прифатен од
 Наставно-нучниот совет на Стоматолошки факултет во Скопје
 на седницата одржана на 05. 03. 2018 година

1. Кандидат	Тема	Ментор	Одлука од Научен совет
Дарко Симовски	Наслов на прифатени теми на македонски јазик: Состојба на првите трајни молари кај дванаесетгодишни деца во Полошкиот регион. Наслов на прифатени теми на англиски јазик: Condition of the first permanent molars at the twelve-years old children in the polog region	Проф. д-р Златко Георгиев	Бр. 09-784/2 Од 05.03.2018

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА во Скопје

1. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Ивица Ѓуровски	Патохистолошка и имунохистохемиска анализа на антителата во колон кај стаорци со предизвикан колитис и третирани со микроинкапсулиран синбиотик	Patohistological and immunohistochemic al analisis of antibodies in the colon of rats with induced colitis and treated with microincapsulated synbiotic	Проф. д-р Дине Митров	0202 – 182/2 од 9.02.2018 година

2. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Мирослав Радески	Идентификување на индикатори за однесување на животните и воспоставување зоохиgienски стандарди од аспект на благосостојбата на животните	Identifying animal behaviour indicators and establishing zoohygienic standards from the animal welfare perspective	Проф. д-р Влатко Илиески	0202 – 182/3 од 9.02.2018 година

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНА ТЕМА НА ФАКУЛТЕТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ

1. МАГИСТЕРСКИ ТРУД

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Сашо Кокаланов	„Преспав - создавање на комични карактери за македонска телевизиска ситком-серија “	„Prespav - Creating Funny Characters for Macedonian Sitcom“	Проф. д-р Сашко Насев	Бр.0202-715/5 21.12.2017 година
2.	Марко Ѓоковиќ	„Режија на краток игран филм со особен осврт кон краткиот игран филм „Еклер“ “	„Case study on the short film "Eclair" “	проф.д-р Антонио Митриќески	Бр.0202-499/20 25.09.2017 година

РЕЦЕНЗИЈА

**ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МЕТОДИ НА ЕКВИВАЛЕНТНИ
ЕЛЕКТРИЧНИ КОЛА ЗА ЕЛЕКТРОМАГНЕТНО МОДЕЛИРАЊЕ ВО НЕХОМОГЕНИ
СРЕДИНИ“, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р АНДРИЈАНА КУХАР, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ
ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ ВО СКОПЈЕ**

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, број 02-2146/3, од 22.11.2017 г., определени сме за членови на Комисијата за одбрана на докторската дисертација „Методи на еквивалентни електрични кола за електромагнетно моделирање во нехомогени средини“ од кандидатката м-р Андријана Кухар.

Врз основа на извршениот преглед на докторската дисертација, до Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи податоци за докторската дисертација

Докторската дисертација „Методи на еквивалентни електрични кола за електромагнетно моделирање во нехомогени средини“ од кандидатот м-р Андријана Кухар е изложена на 140 страници, низ 6 глави со 51 слика, 2 табели и еден додаток. Списокот на користени и цитирани научноистражувачки трудови содржи 244 наслови. Кандидатката учествувала во изработка на 18 трудови од областа на докторската тема кои се објавени во меѓународни списанија или презентирани на научни конференции, од кои во 13 таа е прв автор, и коавтор во останатите трудови.

2. Предмет на докторската дисертација

Предмет на дисертацијата е електромагнетно моделирање на процесите по должина на спроводници поставени во спроводен полупростор, а фокусот е ставен на подобрување на точноста на високи фреквенции на некои од позначајните апроксимативни методи на еквивалентни електрични кола. Пресметувањето на електромагнетното поле во нехомоген простор составен од несовршено спроводна земја во едната половина од просторот и воздух во останатиот дел е од интерес во повеќе научни области. Еден таков пример е областа анализа на електромагнетните процеси кај заземјувачките системи.

Примарна намена на заземјувачките системи е спречување на потенцијални човечки жртви при испади во електричната мрежа од каков било вид или при надворешни причинители на значително електромагнетно влијание, како на пример удари од гром итн.

Од аспект на електромагнетната компатибилност, од есенцијална важност е заштитата од дефекти на приклучената опрема во електричната мрежа од поголемиот дел причинители на електромагнетна интерференција, како и обезбедување на заеднички референтен потенцијал за меѓусебно поврзаните електрични и електронски системи во мрежата. Од тие причини, потребно е да се има познавања од распределбата на потенцијалот по спроводниците кои го сочинуваат заземјувачкиот систем. Иако основната фреквенција на струјата во електричната мрежа е околу 50 Hz, при дефекти како и при директниот повратен удар од гром во заземјувачот се инјектираат струјни импулси, со фреквенциски опсег од неколку kHz до неколку стотици kHz. Струјните импулси пак, при последователниот повратен удар од гром се најбрзо растечки и со широк фреквенциски спектар и до неколку MHz. Како последица од индуцираните електромоторни сили кои се јавуваат при брзи временски промени на струјните импулси кои имаат широк фреквенциски спектар, настануваат брзорастечки напонски импулси кои се простираат низ електричната мрежа со веројатност да стигнат до крајните потрошувачи. Поради тоа, анализата на транзиентниот режим на електромагнетните полиња кои настануваат како последица од споменатите струјни импулси е од особен интерес во областа на електромагнетната компатибилност како основа за правилно конципирање на заштитата од импулсните струи и напони.

3. Анализа на докторската дисертација

Основниот текст на докторската дисертација е поделен на шест глави.

Првата, воведна глава од докторската теза се состои од детален преглед на досегашните истражувања во областа анализа на заземјувачки системи. Исто така, истакнати се постигнатите цели при истражувањата за време на докторските студии.

Во втората глава од дисертацијата се претставени позначајните егзактни и апроксимативни методи за анализа на заземјувачки системи. На почетокот е изложен мрежниот метод кој претставува основа за соединување на различните нумерички и аналитички методи со кои се анализираат различни региони од целокупниот систем. Како дел од споменатите нумерички методи, опишан е ригорозниот електромагнетен модел кој се користи за проценка на точноста на апроксимативните методи. Детално се претставени методите на еквивалентни кола со сконцентрирани и униформно распределени параметри (т.н. TL модел) и методот на Максвелијански кола како нивно дополнување. Потоа се опфатени методи на еквивалентни електрични кола чии параметри вклучуваат електромагнетни влијанија помеѓу различните делови од спроводниците. Визуелизирани се резултати од нивната примена врз комплексни заземјувачки системи и осамени заземјувачки спроводници. Разгледани се егзактни и приближни начини за моделирање на влијанието на разделната површина меѓу земјата и воздухот. На крајот од оваа глава изведена е параметриска, систематска евалуација на најзначајните апроксимативни методи базирани на еквивалентни електрични кола. Фреквенцискиот домен на валидност на споменатите методи е проценет нумерички, со пресметување на релативната грешка која се добива во резултатите, во однос на вредности добиени со референтниот ЕМ. Пресметаната релативна грешка е визуелизирана параметарски, на повеќе графици, во зависност од фреквенцијата.

Во рамките на третата глава е изложен придонесот од истражувањата во рамки на оваа теза во вид на нови, подобрени формули за подолжната индуктивност кај TL- моделот. Од

евалуацијата извршена во втората глава може да се забележи дека за фреквенции над 100 kHz резултатите за модулот на влезната импеданса пресметани со класичниот TL-модел се во голема мера повисоки од референтните вредности, што се должи на недоволно точна формулација на параметарот на подолжната индуктивност. Имено, униформно распределените подолжни параметри на TL-моделот не вклучуваат меѓусебни влијанија помеѓу сегментите на кои се поделени спроводниците. Од таа причина, во оваа глава е пристапено кон изведување на член за корекција на традиционалните формули за подолжна индуктивност кој го вклучува влијанието на соседните сегменти. Со тоа, всушност, се зема предвид голем дел од вкупната вредност на индуктивни влијанија бидејќи сите други сегменти се на поголемо растојание од двата соседни, а со тоа и нивното индуктивно влијание е сразмерно помало. Подобрувањето е визуелизирано со споредба на резултати пресметани со предложените формули, традиционалниот TL-модел и референтниот електромагнетен модел.

Главата 4 се занимава со подобрувањето на точноста на пресметките на високи фреквенции на хибридниот електромагнетен модел (НЕМ) што е постигнато во рамки на истражувањето на темата на докторскиот труд, со примена на т.н. метод на комплексни ликови. Во досегашните публикации во кои НЕМ е применет за анализа на заземјувачи влијанието на разделната површина меѓу земјата и воздухот е моделирано со приближните облици на Гриновите (Green) функции дефинирани со традиционалниот метод на ликови и т.н. метод на модифицирани ликови. Како последица на тоа, на високи фреквенции резултатите од пресметките со НЕМ отстапуваат во одредена мера од референтните вредности. Горенаведеното отстапување беше евидентно и на сликите од евалуацијата на методите во втората глава. Поради тоа, во оваа глава во рамки на НЕМ е применета посоефицицирана апроксимација на Гриновите функции кои потекнуваат од ХЕД поставен во спроводен полупростор, односно методот на комплексни ликови. За верификација на постигнатото подобрување на точноста, графички се претставени импедансите на заземјување пресметани со споменатата техника во споредба со точните криви на импедансите пресметани со референтниот електромагнетен софтвер NEC-4.

Главата 5 го прикажува придонесот од истражувањата во рамки на тезата во полето синтеза на нови типови еквивалентни електрични кола за претстава на заземјувачките спроводници. Од особен интерес е фактот што предложените синтетизирани кола се компатибилни со SPICE-симулатори. Синтезата на електричните кола е извршена врз база на мапирање на влезната импеданса или влезната адмитанса на заземјувачот. Добиените еквивалентни кола ја имаат предноста да содржат мал број сконцентрирани елементи, за разлика од останатите методи со кои се добиваат еквивалентни кола со големи димензии. Доменот на валидност на предложените кола е проценет со споредба на импедансите на заземјување на синтетизираниите кола со егзактните криви на импедансите пресметани со референтниот електромагнетен модел. На тој начин е покажано дека, за пократки спроводници, синтетизираниите кола се применливи и во доменот на високите фреквенции, што овозможува со нив да се анализираат вонредни состојби во електричната мрежа.

Во последната глава се акцентирани најважните заклучоци од целокупното истражување во рамките на оваа дисертација. Даден е и преглед на насоките за понатамошни истражувања во областите од во овој труд. Оригиналноста на трудот е потврдена при неговата проверка со системот за откривање на плагијати (plagijati.mon.gov.mk).

4. Публикации произлезени од истражувањата

Во следните трудови се публикувани резултатите од истражувањата извршени при изработката на докторската теза:

- I. **A. Kuhar**, R. Jankoski and L. Grcev, "Coupling model between current injected into the soil and nearby vertical grounding rod", 6th Int. PhD Seminar on Comput. electromagnetics and bioeffects of electromagnetic fields CEMBEF 2012, Novi Sad, 2012.
- II. B. Markovski, L. Grcev, V. Arnautovski Toseva, K. Drissi, S. Grceva, K. Kerroum and **A. Kuhar**, "Comparison of transmission line and electromagnetic approaches to modeling of buried horizontal wires of finite length", in Proc. Advanced Electromagnetics Symposium, AES 2012, Paris - France, 16 – 19 April 2012.
- III. **A. Kuhar**, R. Jankoski, V. Arnautovski Toseva, L. Ololoska-Gagoska and L. Grcev, "Partial element equivalent circuit model for a perfect conductor excited by a current source," *ELECTROTECHNICA & ELECTRONICA E+E*, CEEC, Bulgaria, pp. 40-46, vol. 48. No 11-11/2013.
- IV. **A. Kuhar**, R. Jankoski and L. Grcev, "Transient analysis of a buried conductor using partial element equivalent circuit method," in Proc. 5th International Symposium on Applied Electromagnetics – SAEM'2014, Ohrid, Macedonia, June 2014.
- V. **A. Kuhar**, R. Jankoski, Lidija Ololoska-Gagoska and L. Grcev, "Methodological analysis of PEEC and MOM techniques for determination of current along a conductor placed in a conductive medium," *Electrical Review Magazine*, Poland, pp. 135-137, vol. 12/2014.
- VI. R. Jankoski, **A. Kuhar** and L. Grcev, "Application of the electric circuit approach in the analysis of grounding conductors", in Proc. 5th International Symposium on Applied Electromagnetics – SAEM'2014, Ohrid, Macedonia, June 2014.
- VII. R. Jankoski, V. Arnautovski Toseva, M. Kacarska, **A. Kuhar** and L. Grcev, "Electric field calculation using partial element equivalent circuit and mixed potential integral equation", in Proc. 5th International Symposium on Applied Electromagnetics – SAEM'2014, Ohrid, Macedonia, June 2014.
- VIII. R. Jankoski, **A. Kuhar** and L. Grcev, "Frequency domain analysis of large grounding systems using hybrid circuit model", 8th International PhD Seminar on Computational and Electromagnetic Compatibility – CEMEC, Timisoara, Romania, September, 2014.
- IX. **A. Kuhar**, R. Jankoski and L. Grcev, "Transient analysis of a buried conductor using partial element equivalent circuit method", *Electrical Review Magazine*, Poland, pp 138-140, vol. 12/2014.
- X. **A. Kuhar** and L. Grcev, "Calculating the impedance of grounding electrodes using circuit equivalents", in Proc. 12th International Conference on Applied Electromagnetics, PES2015, Nis, Serbia, September, 2015.
- XI. **A. Kuhar**, L. Ololoska-Gagoska and L. Grcev, "Numerical analysis of complex grounding systems using circuit based method", 12th International Conference ETAI, Ohrid, Macedonia, September, 2015.
- XII. **A. Kuhar**, R. Jankoski, V. Arnautovski Toseva, L. Ololoska-Gagoska and L. Grcev, "Current distribution analysis along a conductor excited by a pulse source using partial element equivalent circuit method", *Electrical Review Magazine*, Poland, pp. 69-72, vol. 6/2015.
- XIII. **A. Кухар**, Л. Олооска-Гэгоска и Л. Грчев, "Анализа на заземјувачки спроводници со користење на SPICE симулатор", 13th International Conference ETAI, Struga, Macedonia, September, 2016.

- XIV. **A. Kuhar** and L. Grcev, "Contribution to calculating the impedance of grounding electrodes using circuit equivalents", *FACTA UNIVERSITATIS Series: Electronics and Energetics* vol. 29, no. 4, pp. 721 – 732, Dec. 2016.
- XV. **A. Kuhar**, L. Grcev and B. Markovski, "Improved TL inductivity formula for analysis of grounding conductors", *IEEE EUROCON 2017*, 6–8 JULY 2017, Ohrid, R. of Macedonia, достапен во базата на *IEEE Xplore*.
- XVI. **A. Kuhar**, L. Olooska-Gagoska and L. Grcev, "SPICE compatible equivalent circuits for analysis of grounding conductors", in *Proc. 13th International Conference on Applied Electromagnetics, PES2017*, Nis, Serbia, September, 2017.
- XVII. **A. Kuhar**, V. Arnautovski Toseva and L. Grcev, "High frequency enhancement of the hybrid electromagnetic model by implementing complex images", *Journal of electrical engineering and information technologies*, vol. 2, no. 2, [Online], 2.2 (2017): 79–87. Web. 19 Dec., 2017.
- XVIII. L. Grcev, **A. Kuhar**, V. Arnautovski Toseva and B. Markovski, "Evaluation of high-frequency circuit models for horizontal and vertical grounding electrodes", поднесен во *IEEE Trans. Power Del.*, на 31.01.2018.

5. Главни придобивки од дисертацијата

Една од главните придобивки од истражувањата при изработка на дисертацијата е подобрувањето на прецизноста на пресметките на високи фреквенции на некои од позначајните апроксимативни методи за електромагнетно моделирање на процесите по должина на спроводници поставени во спроводен полупростор. Како резултат е постигнато проширување на фреквенцискиот домен на валидност на споменатите методи, а тоа е верифицирано со споредба со резултати добиени со референтен метод од областа. Не помалку значаен е и придонесот кон синтеза на нови типови електрични кола со мал број сконцентрирани параметри за претстава на заземјувачките спроводници, при што процесот на синтеза е базиран на мапирање на влезната адмитанса и импеданса на спроводниците. Значајна придобивка е нивната применливост и на високи фреквенции кои ги опфаќаат и вонредните состојби во електричната мрежа.

Подолу се наведени најзначајните придонеси на дисертацијата, од кои повеќето се публикувани во меѓународни и домашни списанија, како и презентирани на меѓународни и домашни конференции:

- Во рамки на дисертацијата за првпат се определени јасни граници на валидност на најзначајните апроксимативни методи за анализа на заземјувачки системи. При тоа, посочен е уделот на конкретните апроксимации во нивото на релативната грешка што се прави со секој од методите. Систематската евалуација на доменот на валидност е изведена со користење на ригорозниот електромагнетен модел, како и на реномираниот нумерички електромагнетен код базиран на методот на моменти, NEC-4, за споредба на резултатите во широк фреквенциски опсег.
- Направен е придонес кон подобрување на точноста на TL-моделот за доменот на високите фреквенции со воведување на нови формули за подолжна индуктивност базирани на пресметка на индуктивното влијание меѓу соседни сегменти од заземјувачкиот спроводник. Придобивките од новите формули се: значително

подобрување на прецизноста на TL-моделот (до 50% поголема точност во споредба со досегашната), но и едноставен облик кој е веднаш употреблив на местото на досегашните формули.

- Воведување и примена на нова техника за третирање на разделната површина земја – воздух, со што се подобрува точноста во доменот на високите фреквенции на хибридниот електромагнетен модел, НЕМ, т.е. значително проширување на границите на негова применливост. Тоа е изведено со интеграција на алгоритмите за подобрување на точноста во програмскиот код изготвен за примена на НЕМ.
- Синтетизирани се нови типови на електрични кола со мал број сконцентрирани параметри за претстава на заземјувачките спроводници. Процесот на синтеза е базиран на мапирање на влезната адмитанса и импеданса на спроводниците. Придонесот во оваа дисертација се еквивалентни кола компатибилни со SPICE-симулатори, применливи во широк фреквенциски опсег што овозможува со нив да се врши анализа и на вонредните состојби во електричната мрежа.

6. Заклучок и предлог

Врз основа на погоре изнесеното, Комисијата заклучи дека во докторската дисертација „Методи на еквивалентни електрични кола за електромагнетно моделирање во нехомогени средини“, од кандидатката м-р Андријана Кухар, е даден значителен научен придонес во областа електромагнетно моделирање во нехомогени средини, а особено во унапредување на методите на еквивалентни електрични кола. За тоа сведочат и дваесетина трудови од потесната област на дисертацијата, објавени во меѓународни списанија или во зборници од меѓународни конференции. Систематскиот, научно втемелен пристап кон решавањето на поставените цели, оригиналниот пристап во имплементацијата на нови техники во рамките на методите на еквивалентни електрични кола, како и верификацијата на постигнатите резултати со споредба со контролни вредности добиени со референтен метод од областа, укажуваат на способноста на кандидатката успешно да се справи со сите фази на една комплексна научноистражувачка работа.

Врз основа на изнесената анализа и оценка, трудот во целост ги исполнува потребните критериуми за докторска дисертација. Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје да го прифати овој извештај и да закаже јавна одбрана на докторската дисертација „Методи на еквивалентни електрични кола за електромагнетно моделирање во нехомогени средини“ на м-р Андријана Кухар.

КОМИСИЈА

1. ПРОФ. Д-Р ВЕСНА АРНАУТОВСКИ-ТОШЕВА,
ПРЕТСЕДАТЕЛ С.Р.
2. АКАДЕМИК ПРОФ. Д-Р ЛЕОНИД ГРЧЕВ, МЕНТОР
С.Р.
3. ПРОФ. Д-Р ЛИДИЈА ОЛОЛОСКА-ГАГОСКА, ЧЛЕН
С.Р.
4. ПРОФ. Д-Р МАРИЈА КАЦАРСКА, ЧЛЕН С.Р.
5. ПРОФ. Д-Р ДИМИТАР ТАШКОВСКИ, ЧЛЕН С.Р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ *ИСХРАНА НА РАСТЕНИЈАТА* ОД АВТОРОТ ПРОФ. Д-Р МАРИНА СТОЈАНОВА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет донесена на седницата одржана на 12.2.2018, бр. 02-80/12, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на ракописот *Исхрана на растенијата* од авторот проф. д-р Марина Стојанова, наменет за студентите на Факултетот за земјоделски науки и храна, за предметите: Исхрана на растенијата, Исхрана на градинарските и цвеќарските култури, Исхрана на виновата лоза, Исхрана на овошните култури и виновата лоза, избрани се: проф. д-р Мирјана Херак Ќустиќ, редовен професор на Агрономскиот факултет во Загреб и д-р Марко Петек, доцент на Агрономскиот факултет во Загреб.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Општ дел

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Исхрана на растенијата
Назив на предметната програма:	Исхрана на растенијата, исхрана на градинарските и цвеќарските растенија, исхрана на виновата лоза, исхрана на овошните култури и виновата лоза.
Назив на студиската програма:	Екоземјоделство, заштита на растенијата, овоштарство со лозарство, лозарство и винарство, градинарство и цвеќарство, полјоделство.
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Исхрана на растенијата 4+2, 6 кредити, Исхрана на градинарските и цвеќарските растенија 4+2, 6 кредити, Исхрана на виновата лоза 4+2, 6 кредити, Исхрана на овошните култури и виновата лоза 4+2, 6 кредити.
Предметите Исхрана на растенијата, Исхрана на градинарските и цвеќарските растенија, Исхрана на виновата лоза, Исхрана на овошните култури и виновата лоза, на Факултетот за земјоделски науки и храна се задолжителни предмети со фонд на часови 4+2, број на ЕКТС-кредити 6 и се слушаат во III, IV и V семестар. Предметот Исхрана на растенијата е избран предмет на студиските програми квалитет и безбедност на храна и студиската програма Агроекономика со фонд на часови 4+2, број на ЕКТС-кредити 6 и се слуша во IV семестар.	
Реден број на изданието:	Прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 268 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 3 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 57 слики и 41 табела.

РЕЦЕНЗЕНТИ

- 1. Проф. д-р Мирјана Херак Ќустик с.р.**
- 2. Доц. д-р Марко Петек с.р.**

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ДОЦ. Д-Р МАРКО ПЕТЕК

Краток опис на содржината:	Ракописот <i>Исхрана на растенијата</i> е поделен на 3 поглавја: 1. Својства на почвата од аспект на исхрана на растенијата, 2. Ѓубрива, 3. Минерална исхрана на растенијата. Во првото поглавје, авторката го истакнува значењето на исхраната на растенијата како една од најзначајните агротехнички мерки во примарното земјоделско производство. Определувањето на дозите и видовите ѓубрива, времето на примена, како и начинот на употреба треба да се базираат врз научностручни сознанија за застапеноста и односите на хранливите материи во почвата, како и потребите на растенијата. Истакнати се најзначајните својства на почвата од аспект на исхрана на растенијата. Почвата претставува животен простор од каде што растенијата ги усвојуваат хранливите материи. Објаснати се потеклото, облиците и количините на примарните и секундарните макробиогени елементи (азот, фосфор, калиум, калциум, магнезиум и сулфур) и микробиогените елементи (железо, манган, бакар, бор, цинк, кобалт и молибден) во почвата кои се значајни во исхраната на растенијата. Во второто поглавје, авторката најнапред ги дефинира ѓубривата како материи кои се наменети за директна или индиректна исхрана на растенијата со цел да се забрза нивниот раст и развој, да се добијат високи и стабилни приноси со добар квалитет, а истовремено да се води грижа за заштита на животната средина. Авторката дава детален осврт на минералните ѓубрива како најголема група, поделба на минералните ѓубрива, физички и хемиски својства на одделните ѓубрива и нивна примена во практиката. Опишани се органските ѓубрива од растително и животинско потекло, видовите, физичко хемиските својства, како и нивното значење во земјоделското производство. Во третото поглавје, авторката најнапред ги истакнува значењето и улогата на водата во растенијата како транспортер на хранливите материи од почвата. Водата има есенцијална улога, а претставува и основен еколошки фактор за животот на секој жив организам. Објаснети се начините на усвојување на водата во растението, факторите за усвојување на водата преку почвата и листот и потребата од вода на растенијата. Дефинирана е физиологијата на отпорност на растенијата кон определени надворешни услови. Истакнато е значењето

	на оптималната и балансирана исхрана на растенијата со цел за зголемување на отпорноста на растенијата кон ниски и високи температури, суша и pH-вредност на средината. Објаснет е механизмот на усвојување на јони и молекули преку коренот и листот, транспортот на јоните и факторите кои влијаат врз акумулирање на јоните: исхрана на растенијата со макробиогени елементи (азот, фосфор, калиум, калциум, магнезиум и сулфур); физиолошко-биохемиска улога, усвојување и транслокација на одделните елементи, симптоми од недостаток и симптоми од вишок; исхрана на растенијата со микробиогени елементи (железо, манган, бакар, бор, цинк, кобалт и молибден); физиолошко биохемиска улога, усвојување и транслокација на одделните елементи, симптоми од недостаток и симптоми од вишок; параметри за утврдување дози ѓубрива, видови и начини на ѓубрење кај одделни земјоделски култури.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Според концепциската поставеност, обемот, начинот на презентирање, сеопфатноста и библиографијата сметам дека ракописот на учебникот <i>Исхрана на растенијата</i> целосно е усогласен со предметните програми на Факултетот за земјоделски науки и храна.
Предлози за потребни корекции:	Беа дадени предлози за технички корекции и дополнување со одредни методски единици што беше прифатено и коригирано од страна на авторот.
Оцена на ракописот:	Ракописот на учебникот <i>Исхрана на растенијата</i> е прво издание што ја третира оваа област, напишан е на многу јасен и разбирлив стил и ќе биде од големо значење за студентите од Факултетот за земјоделски науки и храна за стекнување знаење од областа на исхраната на растенијата. Учебникот ќе биде водич во правилната исхрана на растенијата за стручњаците кои професионално се занимаваат со земјоделско производство.
Категоризација:	Учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 268 страници (формат A4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 3 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 57 слики и 41 табела.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметите Исхрана на растенијата, Исхрана на градинарските и цвеќарските

растенија, Искрана на виновата лоза, Искрана на овошните култури и виновата лоза, примарно наменет за студентите на Факултетот за земјоделски науки и храна.

РЕЦЕНЗЕНТ

Доц. д-р Марко Петек с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р МИРЈАНА ХЕРАК ЌУСТИЌ

Краток опис на содржината:	Ракописот на учебникот <i>Исхрана на растенијата</i> содржи 3 поглавја, и тоа: 1. Својства на почвата од аспект на исхрана на растенијата, 2. Ѓубрива, 3. Минерална исхрана на растенијата. Имајќи ги предвид значењето на исхраната на растенијата, како многу значајна мерка во примарното земјоделско производство, во првото поглавје, авторката дискутира во насока на определување на различните видови и дози ѓубрива, временскиот интервал на нивна примена, а од друга страна го истакнува значењето на научно-стручните сознанија за застапеноста и односите на хранливите материи во почвата. Даден е детален приказ на потеклото, облиците и количините на макробиогените елементи (азот, фосфор, калиум, калциум, магнезиум и сулфур) и микробиогените елементи (железо, манган, бакар, бор, цинк, кобалт и молибден) во почвата кои се значајни во исхраната на растенијата. Во второто поглавје поместен е детален приказ на ѓубривата: пред сè, почнувајќи од основната дефиниција, преку разработувањето на минералните ѓубрива (како најбројна група), и органските ѓубрива нивна поделба, физичките и хемиските својства, до начинот на нивната примена во практиката. Третото поглавје, авторката го посветува на значењето на минералната исхрана и најзначајните стимулуси кои имаат директно или индиректно влијание врз аутпутот, односно ефектите од минералната исхрана. Тука, најнапред се истакнува водата, како транспортер на хранливите материи од почвата, заедно со нејзината есенцијална улога како елементарен еколошки фактор за животот на секој организам. Авторката ги објаснува начините на усвојување на водата во растението, факторите, како и потребите на растението за вода. Од друга страна, балансираната исхрана е ставена во функција на зголемување на растителната отпорност кон ниски или високи температури, сушата и pH-вредноста на средината. Понатаму, авторката дава објаснување за механизмот на усвојување на јони и молекули преку листот и коренот, нивниот транспорт, како и факторите кои влијаат на нивната алокација. Прикажани се ефектите од исхраната со макробиогени елементи (азот, фосфор, калиум, калциум, магнезиум и сулфур), физиолошко – биохемиската улога, усвојувањето и транслокацијата на одделните елементи, како и симптомите од недостаток и

	симптоми од вишок на одделните елементи. Од друга страна, ова поглавје ја опфаќа и исхраната на растенијата со микробиогени елементи (железо, манган, бакар, бор, цинк, кобалт и молибден); физиолошко – биохемиска улога, усвојување и транслокација на одделните елементи, симптоми од недостаток и симптоми од вишок. Земени се предвид и параметрите за утврдување дози ѓубрива, видови и начини на ѓубрење кај одделните земјоделски култури. На крајот од ракописот е поместен прилог со фотографии како илустративен приказ на симптомите од недостаток и вишок на основните макро и микробиогени елементи.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Земајќи ја предвид концепциската поставеност, формата, разбирливоста, како и стилот на прикажување на наведените содржини, ракописот на учебникот <i>Исхрана на растенијата</i> целосно е компатибилен со предметната програма пропишана за студентите од Факултетот за земјоделски науки и храна.
Предлози за потребни корекции:	Дадени се предлози за одредени корекции кои се прифатени и исполнети од страна на авторот.
Оцена на ракописот:	Ракописот <i>Исхрана на растенијата</i> е прво македонско издание кое обработува содржини од областа на исхраната на растенијата, што ја зголемува неговата значајност во македонската библиографија. Имено, овој учебник ќе им помогне на студентите полесно да ги совладаат сознанијата за почвата од аспект на исхрана на растенијата, за ѓубривата и за минералната исхрана на растенијата, што, пак, од друга страна претставува скалило плус во нивната подготвеност за практично применување на стекнатото знаење. Од голема важност е да се нагласи и фактот дека овој учебник ќе им биде од помош и на лицата кои професионално се дел од оваа област.
Категоризација:	Учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 268 страници (формат A4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 3 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 57 слики и 41 табела.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметите Исхрана на растенијата, Исхрана на градинарските и цвеќарските растенија, Исхрана на виновата лоза, Исхрана на овошните култури и виновата лоза, примарно наменет за студентите на Факултетот за земјоделски науки и храна.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Мирјана Херак Кустиќ с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО ЗВАЊЕТО ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ ПРИМЕНЕТА КИНЕЗИОЛОГИЈА ПО ПРЕДМЕТИТЕ БОРЕЧКИ СПОРТОВИ 1, (БОКС И БОРЕЊЕ), КИК-БОКС, ТЕОРИЈА И МЕТОДИКА НА БОКСОТ, ТЕХНИКА И ТАКТИКА НА БОКСОТ, ФИЗИЧКА ПОДГОТОВКА НА БОКСОТ, ПЕДАГОШКА ПРАКСА СО ИЗРАБОТКА НА ДИПЛОМСКА РАБОТА ВО БОКС НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Факултет за физичко образование, спорт и здравје во Скопје бр. 0201-105/3 од 13.2.2018 година, формирана е Рецензентска комисија за избор на наставник во звањето вонреден професор во научната област применета кинезиологија на предметите Боречки спортови 1 (бокс и борење), Кик-бокс, Теорија и методика на боксот, Техника и тактика на боксот, Физичка подготовка на боксот, Педагошка пракса со изработка на дипломска работа во боксот во состав: проф. д-р Зоран Радиќ –претседател, проф. д-р Милан Наумовски-член, проф. д-р Наташа Мешковска-член. На конкурсот објавен на 12.12.2017 год. во дневните весници „Нова Македонија“и „Коха“ се пријави кандидатот д-р Калач Руждија.

По разгледувањето на приложените документи, Рецензентската комисија на Наставно-научниот совет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Д-р Калач Руждија

Биографски податоци

Кандидатот Д-р Калач Руждија е роден на 17.12.1957 година во Скопје, каде што го завршил основното образование во ОУ „Цветан Димов“. Средното образование, Училиште за физичка култура „Методи Митевски-Брицо“, го завршил во Скопје.

Факултетот за физичка култура го завршил во Скопје, 1982 година, со просечен успех 8,52, со одбрана на дипломска работа по предметот Боречки спортови на тема „Психолошка состојба на Боксерите пред настап“.

Постдипломските студии ги завршил во 2004 година на Факултетот за физичка култура во Скопје, со јавна одбрана на магистерскиот труд на тема: „Тенденции во развојот на флексибилноста кај различни возрастни категории, проценувана со стандардни и модифицирани тестови“.

Докторските студии ги завршил во 2011 година на Факултетот за физичка култура во Скопје, со јавна одбрана на докторската дисертација на тема: „Дефинирањето на структурата и влијанието на антропометриските, базичните моторни, когнитивните и конативните димензии врз специфичните моторни способности кај боксерите“.

Кандидатот д-р Калач Руждија својот работен век го започнал како професор по физичко образование во 1983 година во СУГ „Цветан Димов“ во Скопје.

Во 1984 година се вработил на Факултетот за физичка култура во Скопје, како асистент по предметот Боречки спортови.

Од 1990 година работи на Факултетот за физичка култура-Центар за физичко образование за студентите од нематичните факултети.

Во 2012 година работел како предметен наставник по Боречки спортови 1 како доцент на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, каде што и денес работи.

Стручна и општествена дејност

Како ученик, средношколец и студент се занимавал со повеќе спортски дисциплини, особено со боречките спортови, со акцент на боксерскиот спорт, при што како натпреварувач покажал значителни спортски резултати 5 години бил првак на Р Македонија (1972-1976 година). Учесник е на 4 младински државни првенства на тогашна Југославија: два пати е трет во Југославија, во 1973 и 1974 година, младински првак на тогашна Југославија за 1975 година, а и се натпреварувал за својот клуб БК „Скопје“ во II боксерска лига група ЈУГ. Исто така боксувал и за БК „Вардар“ - Скопје, каде што се натпреварувал во истата лига.

Во завршните години на студиите на Факултетот за физичка култура, пет години работел како еден од тренерите по пливање во Пливачкиот клуб „Работнички“ (1979 - 1983 година).

Меѓутоа, афинитетите и желбите квалитетно се применети и афирмирани во неговиот матичен боксерски клуб „Скопје“, каде што мошне активно му се посветува на тренерскиот позив и доживува афирмација преку неговите натпреварувачи, како тренер и селектор на боксерска репрезентација на Македонија.

Поради своите стручно-педагошки квалитети и долгогодишното искуство, како и поради последователните успеси кои ги постигнул како тренер во боксерскиот спорт, бил избран за селектор на Боксерската федерација на Македонија. Тренер бил на кадетската и на младинската боксерска репрезентација на Р Македонија уште од 1995 година. Константно е тренер на сениорската боксерска репрезентација од 1997 година до денес.

Како селектор и тренер на Боксерската репрезентација на Македонија, учесник е на девет европски првенства:

1. Кадетско европско првенство во Елазиг- Турција, 1995 год.
2. Младинско европско првенство во Бирминген-Англија, 1997 год.
3. Сениорско европско првенство во Темпере- Финска, 2000 год.
4. Сениорско европско првенство во Перм- Русија, 2002 год.
5. Сениорско европско првенство во Пула- Хрватска, 2004 год.
6. Сениорско европско првенство во Пловдив- Бугарија, 2006 год.
7. Сениорско европско првенство во Москва- Русија 2010 год.
8. Сениорско европско првенство во Анкара-Турција 2011 год.
9. Сениорско европско првенство во Минск-Белорусија 2013 год.

Како селектор и тренер на Боксерската репрезентација на Македонија, учесник е на шест светски првенства:

1. Сениорско светско првенство во Белфаст- Ирска, 2001 год.
2. Сениорско светско првенство во Банкок-Тајланд, 2003 год.
3. Сениорско светско првенство во Чикаго-САД, 2007 год.
4. Сениорско светско првенство во Милано-Италија, 2009 год
5. Сениорско светско првенство во Баку-Азербејџан, 2011 год.
6. Сениорско светско првенство во Алмати-Казахстан, 2013 год.

Како тренер на Боксерската репрезентација бил учесник и освојувач е (Фатлум Жута, 2013 год.) на бронзен медал на Медитеранските игри во Мерсин-Турција.

Како тренер на Боксерската репрезентација на Македонија учесник е на многу меѓународни турнири, како и на четири квалификациони турнири (секоја четврта година), за учество на Олимпијадите во Сиднеј - Австралија, 2000 година, Атина - Грција, 2004 година, Пекинг- Кина 2008 година и Лондон- Англија 2012 година.

Како селектор и тренер на Боксерската репрезентација на Македонија, учесник е на Олимпијадата во Сиднеј - Австралија, 2000 година, со својот боксер Примислав Димовски.

Постигнати успеси во континуитет од триесет и петгодишната тренерска кариера како тренер на Боксерска репрезентација на Македонија се:

- неговите боксери се последователно седум години освојувачи на престижниот трофеј „Златен Гонг“, (1998, 1999, 2000, 2009-П.М., 2003, 2004, 2006,-В.М.).
- освоен бронзен медал на кадетското Европско првенство во 1995 година во Елазик - Турција (Примислав Димовски);
- освоен бронзен медал на сениорското Европско првенство во 2006 година во Пловдив- Бугарија (Вели Мумин);
- освоен бронзен медал на сениорското Европско првенство во 2008 година во Ливерпул- Англија (Вели Мумин);
- освоено петто место на сениорското Европско првенство во 2002 година во Перм - Русија (Вели Мумин);
- освоено петто место на сениорско Европско првенство во 2004 во Пула - Хрватска година (Вели Мумин);
- освоено петто место на сениорското Светско првенство во 2003 година во Банкок - Тајланд (Вели Мумин);
- освоено деветто место на Светското сениорско првенство во 2007 година во Чикаго - САД (Примислав Димовски);
- освоено петто место на Светското сениорско првенство во 2009 во Милано - Италија, (Примислав Димовски).
- освоен бронзен медал на Медитеранските игри 2013 година во Мерсин-Турција, (Фатлум Жута).

За својата успешна спортска активност, кандидатот д-р Калач Руждија бил повеќепати наградуван како тренер, за своите постигнати резултати и пласмани на европско и на светско ниво.

Добитник е на четири, 13. ноемврски награди во 1995, 2006, 2009 и 2013 година за особени заслуги во физичката култура и спортот во Скопје, што ги доделува Сојузот на спортовите на град Скопје.

Бил прогласуван за најдобар тренер на градот Скопје, и тоа во 2006, 2008 и 2009 година, од страна на Сојузот на спортови на град Скопје.

Од страна на Агенцијата за млади и спорт и Сојузот на спортските федерации на Македонија бил многупати номиниран за најуспешен тренер. Во 2006 година му е доделено признание за најуспешен тренер на Република Македонија.

Одборот за доделување на државната награда при Агенцијата за млади и спорт му ја доделува државната награда „8- ми септември“, на проф д-р Калач Руждија во 2015 година.

Неговите спортисти се прогласувани три пати како најдобри спортисти на Република Македонија.

Бил наградуван од страна на Спортското друштво „Скопје“ со плакети за постигнати врвни резултати и афирмација на спортското друштво, во 2006 и 2009 година.

Од страна на Боксерската федерација на Македонија бил прогласуван многу години како најдобар и најуспешен тренер.

Научна дејност

Кандидатот насаловен доцент Калач Руждија во периодот до 2013 година има објавено 25 трудови во меѓународни и домашни научни и стручни списанија. Во следниот период од 2013 до 2017 година има издадено 50 трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтни научно-стручни списанија со меѓународен уредувачки одбор.

Во овој период е учесник како соработник на повеќе проекти што ги организира Владата на Република Македонија, Агенцијата за млади и спорт и Факултетот за физичко образование, Скопје и тоа:

- Континуирано следење на развојот на талентираниите ученици - спортисти во проектот „Спортска академија“, (2014-2015), Агенција на млади и спорт;
- Континуирано усовршување на наставниците по физичко образование (2014-2015), Влада на Република на Македонија;
- Експертски систем за откривање на таленти во спортот (2015), проект на УКИМ;
- Влијанието на некои психосоцијални фактори врз мотивационата подготвеност за промена на навиките за физичката активност кај студентите од УКИМ, (2015 - 2016) ;
- Континуирано следење на развојот на талентираниите ученици спортисти во проектот „Спортска академија“ (2015 - 2016), Агенција за млади и спорт;
- Континуирано усовршување на наставниците по физичко образование (2015 - 2016), Влада на Република Македонија;
- Современи методи и пристапи во реализација на наставата по физичко и здравствено образование за учениците од четврто и петто одделение на основното образование (2016), Влада на Република на Македонија;
- Влијанието на некои психосоцијални фактори врз мотивационата подготвеност за промена на навиките за физичката активност кај студентите од УКИМ (2015 - 2017), проект на УКИМ.

Вештини и знаења:

- работа со компјутери: Microsoft Office (Word, Excel, Power Point, Internet).

Познавање на јазици:

- босански (мајчин јазик), македонски, српски и хрватски, руски, турски и албански јазик.

Оценка од самоевалуација на студенти за извршената настава

Врз основа на спроведената анкета од студентите за оценување на севкупниот ангажман на доцент д-р Руждија Калач по предметите Боречки спортови 1 (бокс и борење), Кик-бокс, Теорија и методика на боксот, Техника и тактика на боксот, Физичка подготовка на боксот, Педагошка пракса со изработка на дипломска работа кои се застапени во третата студиска година, констатирана е позитивна оценка од самоевалуацијата.

ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложените документи на горенаведениот кандидат и оцената за неговата досегашна работа, а имајќи ја предвид неговата спортско-стручна, наставно-педагошка и научна дејност, како и афинитетот за понатамошно стручно усовршување во областа на кинезиологијата, согласно со одредбите од Законот за високото образование, Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Комисијата има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје да го избере кандидатот д-р Калач Руждија во звањето—**вонреден професор** во научната област применета кинезиологија, по предметите: Боречки спортови 1 (бокс и борење), Кик-бокс, Теорија и методика на боксот, Техника и тактика на боксот, Физичка подготовка на боксот, Педагошка пракса со изработка на дипломска работа во бокс.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Зоран Радик –претседател, с.р.

Проф. д-р Милан Наумовски-член, с.р.

Проф. д-р Наташа Мешковска-член, с.р.

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:** Руждија Калач**Институција:** Факултет за физичко образование, спорт и здравје**Научна област:** кинезиологија**НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Р.б.	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на настава - прв циклус	38,4
2	Одржување на настава - втор циклус	2,4
3	Теренска настава	1,6
4	Одржување на вежби	21,6
5	Консултации со студенти	2,48
6	Ментор на дипломски работи	0,2
7	Одржување на настава на факултетот за драмски уметности на предметот Сценски падови и борби 1+2 (2016/2017) и 2017/2018	4,8
	Вкупно	71,48

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Р.б.	Назив на активност:	Поени

	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списани со меѓународен уредувачки одбор	6 +и.ф.
1	Seryozha Gontarev and Ruzdija Kalac , (2014). The relationship between overweight, obesity and physical fitness among eleven and twelve-year-old Macedonian adolescents. <i>Journal of Physical Education & Sport</i> , 14(2), 178-185. (IF= 0.11)	5,51
2	Gontarev, S., & Kalac, R. (2016). Prediction of physical activity factors in Macedonian adolescents. <i>Journal of Physical Education and Sport</i> , 16(1), 88. (IF = 0,46)	5,80
3	Gontarev, S., Kalac, R. , Zivkovic, V., Ameti, V., Redjepi, A. (2016). Anthropometrical Characteristics and Somatotype of Young Macedonian Soccer Players. <i>International Journal of Morphology</i> , 34(1), 160-167. (IF = 0,33)	3,93
4	Gontarev, S., Kalac, R. , Ameti, V., & Redjepi, A. (2016). Factors Associated with Physical Activity among Macedonian Adolescents in Albanian Ethnic Community. <i>Iranian journal of public health</i> , 45(4), 474. (IF= 0,46)	4,06
5	Seryozha Gontarev, Ruzdija Kalac (2016) Association between High Blood Pressure, Physical Fitness, and Fatness in Adolescents. <i>Journal of Physical Education and Sport</i> , 16(2), 1040-1045. (IF= 0,46).	5,10
6	Seryozha Gontarev, Ruzdija Kalac , Vujica Zivkovic, Lence A. Velickovska and Besnik Telai (2016) Position Specific Morphological Characteristics of Top-Level Male Macedonian Handball Players. <i>The Anthropologist</i> (IF= 0,22).	3,82
7	Gontarev, S., Kalac, R. , Zivkovic, V., Velickovska, L. A., & Telai, B. (2017). The association between high blood pressure, physical fitness and fatness in adolescents. <i>Nutrición Hospitalaria</i> , 34(1), 35-40. (IF= 1,50)	5,10
8	Seryozha Gontarev, Ruzdija Kalac, Vujica Zivkovic, Lence A. Velickovska and Besnik Telai (2016) Position Specific Morphological Characteristics of Top-Level Male Macedonian Handball Players. <i>The Anthropologist</i> (IF=0,22 -Web of Science).	3,82
9	Gontarev, S., Kalac, R., Zivkovic, V., Velickovska, L. A., & Telai, B. (2017). The association between high blood pressure, physical fitness and fatness in adolescents. <i>Nutrición Hospitalaria</i> , 34(1), 35-40. (IF=1,50- Web of Science)	5,10
		42,24
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	4
8	K Ruzhdija , S Gontarev (2013) Motor Skill, Cognitive And Conative Variables On The Performance Of Motor Capacity By Throwing Off 100 Combined Punches At A Heavy Bag Among Boxers. <i>Research in Kinesiology</i> 41 (2), 169-172	3,60
9	Ruzdija Kalač and Serjoza Gontarev (2014) Factor structure of basic motor tests among boxers from the Republic of Macedonia. <i>Resaarch in Kinesiology</i> , 42(1), 45- 50.	3,60
10	Ruzdija Kalač and Serjoza Gontarev (2014) Canonical relation of basic and specific motor abilities in boxers. <i>Resaarch in Kinesiology</i> , 42(2), 118 -121.	3,60
11	Ruzdija Kalač and Serjoza Gontarev (2014) Relations of basic and specific motor abilities in boxers. <i>Resaarch in Kinesiology</i> , 42(2), 122 -127.	3,60
12	Agim Redjepi, Serjoza Gonatarev , Lyudmil Petrov, Magdalena Damijanovska and Ruzdija Kalac , (2014). The Influence of Some Psycho-social Factors on Physical Activity among Female Students Between the Ages of 11 and 14, <i>SOP Transactions on Psychology</i> , 1(2), 35-41.	2,40
13	Vujica Živkovic, Lidija Todorovska, Lence A. Veličkovska, Serjoža Gontarev, and Ruždija Kalac (2014) Relationships between overweight, obesity and physical fitness of thirteen and fourteen-year-old Macedonian adolescen. <i>SportLogia</i> , 10(2), 106–115	2,40
14	Gontarev, S. & Kalac, R. (2014) Flexibility and Abdominal Strength among Macedonian children and adolescents: Eurofit Protocol, <i>Res. J. of Physical Education Sci.</i> , 2(10),17-21.	3,60
15	Gontarev, S. & Kalac, R. (2014) Differences in Level of Physical Fitness of Students in relation to gender at the ages between 11 to 14-Years, <i>Education Practice and Innovation</i> , 1(2), 74-81.	3,60

16	Gontarev, S. & Kalac, R. (2014) Association between Obesity and Socioeconomic Factors in Macedonian Children and Adolescents, <i>Advances in Life Sciences and Health</i> , 1(1), 55-63	3,60
17	Gontarev, S., & Ruzdija, K. (2015). The Association of Weight Status with Physical Fitness among Macedonian Children. <i>Advances in life sciences and health</i> , 1(1), 55-63.	3,60
18	Seryozha Gontarev, Lence A. Velickovska, Ruzdija Kalach , Ivan Anastasovski (2016) The effects of specially programmed classes in physical education on some secondary school second grade schoolgirls' fitness skills,	2,40
19	Kalach Ruzdija, Seryozha Gontarev (2016). Comparative Analysis Of Motor Skills For Boxers With Different Competitive Level Of The Competition Success In The Republic Of Macedonia. <i>Facta Universitatis</i> .	3,60
		39,6
	Трудови со оригинални научни резултати објавени во стручно/научно списание популарно списание со меѓународен уредувачки одбор	2
20	Ruzdija Kalach , Seryozha Gontarev, Zikica Tasevski (2016) Determining The Factor Validity Of Tests For Evaluation Of Certain Basic Motor Skills For Successful Boxers From The Republic Of Macedonia. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 5(1), 71-76.	1,80
21	Ruždija Kalač (2013) The State Of The Professional Staff In Boxing In The Republic Of Macedonia. <i>Activities in Physical Education and Sport</i> , Vol. 3, No.1, pp. 73-76	2,00
22	Seryozha Gontarev, Milan Naumovski, Kalac Ruzdija & Sofche Markovikj (2013) The influence of the socioeconomic status of some anthropometric, functional, and motor indicators on young examinees <i>Research in the physical education, sport and health</i> , 2(1), 17-26	1,20
23	Seryozha Gontarev, Vujica Zivkovic, Ruzdija Kalac , Nebojsa Markovski, Josko Milenkovski (2013) Difference in motor capabilities of children from an early school age in relation to gender. <i>Research in the physical education, sport and health</i> , 2(1), 73-78.	1,20
24	Gontarev, S., Zivkovic, V., Naumovski, M., & Kalac, R. (2013). Development Of The Physical Capabilities Of Students Of Both Sexes Aged From 6 To 14 Years Old. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 2(2).	1,20
25	Ruzhdija, K. , Popovski, L., Gontarev, S., & Markovski, N. (2013). Comparative Analysis Of Some Motor Tests Among The Greatest Wrestlers And Boxers In The Republic Of Macedonia. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 2(2).	1,20
26	Ruzdija Kalach , Nebojsa Markovski (2014) Condition And Differences Of Some Specific Motor Skills among Boxers From The Republic Of Macedonia, Republic Of Serbia And Republic Of Croatia. <i>Research in Physical Education, Sport and Health</i> , 3, (1), 63-67	1,80
27	Seryozha Gontarev, Vujica Živković, Ruzdija Kalac (2014) Differences between physical fitness profiles of macedonian adolescent in urban and rural areas in Strumica, Republic of Macedonia. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 3(2), 17-24.	1,60
28	Ruzdija Kalac , Seryozha Gontarev, Lence A. Velickovska (2014) Perceived barriers to physical activity among Macedonian adolescents. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 3(2), 51-57.	1,60
29	Gontarev, S., Živković, V., Kalac, R. , Anastasovski, I., & Markovski, N. (2015). The Effects From Special Educational Program Of Physical Education With Third Step-Aerobics Hour Over Motor Abilities For Female Students From Ii High School Year. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 4(1).	1,20
30	Kalac, R. , Gontarev, S., Veličkovska, L. A., Anastasovski, I., & Redjepi, A. (2015). Physical Activity And Sedentary Habits Among Macedonian Adolescents From Albanian Ethnic Community. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 4(1).	1,20
31	Gontarev, S., Kalac, R. , & Naumovski, M. (2015). The Effects Of Special Programmed Classes In Physical Education With Third Lesson Basketball On Some Motor Skills For Female Students Of Ii Year Of High School Education. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 4(2).	1,80

32	Kalac, R., & Gontarev, S. (2015). Cross-Correlation Between The Anthropometric Measures And Motor Tests For Sudents From 6 To 14 Years. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> ,4(2).	1,80
33	Seryozha Gontarev, Ruzdija Kalac , Lenche V. Aleksovska (2016) Perceived Exercise Benefits And Barriers Of Non-Exercising In Adolescent Female In The Macedonia Research in Physical Education, Sport & Health,5(2).	1,60
34	Seryozha Gontarev, Ruzdija Kalac , Andrijana Misovski (2016). Nutritional Status And Blood Pressure In Adolescent Students, <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> ,5(2).	1,60
35	Seryozha Gontarev, Kalach Ruzdija , Vujica Zivkovic, Lenche A. Velichkovska (2016) Relationships between overweight, obesity and physical fitness of nine- to ten-year-old Macedonian children. Novi Sad.	1,20
		24,00
	Трудови со оригинални научно/стручни резултати објавени во зборник на трудови од научен стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	3
36	Kalac Ruzdija , Seryozha Gontarev, Magdalena Damjanovska (2013) Relations of The Motor- and Situational Motor-Skill Capabilities of Macedonian Boxers. Proceedings of the International Scientific Conference “Effects of Physical Activity Application to Anthropological Status With Children, Youth and Adults”, University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education (208-214) Belgrade: Faculty of Sport and Physical Education.	2,40
37	Gontarev, S., Ruzdija, K. , Damjanovska, M. (2013) The Differences Of Functional Anthropometric And Motor Indicators Among The Adolescents With Differing Levels Of Cardio Respiratory Fitness. Proceedings of the International Scientific Conference “Effects of Physical Activity Application to Anthropological Status With Children, Youth and Adults”, University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education (251-258) Belgrade: Faculty of Sport and Physical Education.	2,40
38	Gontarev, S., Ruzdija, K. , Živković, V. (2014) Growth and Development of Anthropometric Measures And The Physical Well -Being Of Students In The Early And Middle School Age - A Comprehensive Study Of Macedonian Students. Proceedings of the XVII Scientific Conference, University of Niš, Faculty of Sport and Physical Education „FIS COMMUNICATIONS 2014“. (332-340) Niš: Faculty of Sport and Physical Education.	2,40
39	Ruzdija, K. , Gontarev, S., Veličkovska A.L. (2014) Differences In Some General And Specific Motor Skills Of Different Weight Categories Among Macedonian Boxers. Proceedings of the XVII Scientific Conference, University of Niš, Faculty of Sport and Physical Education „FIS COMMUNICATIONS 2014“. (39-43) Niš: Faculty of Sport and Physical Education.	2,40
40	Vujica Zivkovic, Seryozha Gontarev, Kalac Ruzdija (2015) Factors associated with physical activity in a sample of Macedonian students of Ss. Cyril and Methodius University. Split	2,40
41	Lenče A.Veličkovska, Vujica Živković, Seryozha Gontarev, Kalach Ruzdija (2015) Motivation of Macedonian Adolescents in Regard to Physical Activity. Slovenija.	1,80
42	Kalach Ruzdija , Seryozha Gontarev (2016) Differences Of Some Specific Motor Skills For Boxers In Different Level Of Competitive Success. Konferencija Skopje.	2,70
43	Kalach Ruzdija , Seryozha Gontarev (2016). Attitudes Of Male And Female Students On University “Ss.Cyril And Methodius”– Skopje In Martial Sports. Konferencija Skopje.	2,70
44	Branko Krstevski, Risto Stamenov, Kalach Ruzdija , Seryozha Gontarev, Mirjana Krstevska (2016). Determining The Condition And Differences Between Some Anthropometric And Motor, Motor-Specific Indicators And Body Composition Of Students Of The Basketball Sport Class. Konferencija Skopje.	1,80
45	Seryozha Gontarev, Kalach Ruzdija , Vujica Zivkovic. (2016) Relationship Between Cardiorespiratory Fitness And Blood Pressure Of Macedonian Adolescents. Proceedings of the XIX Scientific Conference, University of Niš, Faculty of Sport and Physical Education „FIS COMMUNICATIONS 2016“. (175-179) Niš: Faculty of Sport and Physical Education.	2,40

46	Seryozha Gontarev, Kalach Ruzdija , Lenche A. Velichkovska and Silvija Kermeci ² Relationships Between Overweight, Obesity And Physical Fitness Of Seven - To Eight-Year-Old Macedonian Children. Proceedings of the XIX Scientific Conference, University of Niš, Faculty of Sport and Physical Education „FIS COMMUNICATIONS 2016“. (180-188) Niš: Faculty of Sport and Physical Education	1,80
47	Seryozha Gontarev, Ruzdija Kalach , Lenche A. Velichkovska, Silvija Kermeci (2016) Anthropometric characteristics and physical fitness level in relation to body weight status in Macedonian preschool children. Proceedings of the International Scientific Conference “Effects of Physical Activity Application to Anthropological Status With Children, Youth and Adults”, University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education (140-141) Belgrade: Faculty of Sport and Physical Education.	1,80
48	Ruzdija Kalach , Seryozha Gontarev, Andrijana Misovski, Vujica Zivkovic (2016) Somatotype, size and body composition of competitive female volleyball players. Proceedings of the International Scientific Conference “Effects of Physical Activity Application to Anthropological Status With Children, Youth and Adults”, University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education (134-135) Belgrade: Faculty of Sport and Physical Education.	1,80
49	Kalach, R. , Gontarev, S., Veličkovska, L. A., Anastasovski, I., & Redjepi, A. (2014). Physical Activity And Sedentary Habits Among Macedonian Adolescents From Albanian Ethnic. Book of Abstract of the International Scientific Conference “Effects of Physical Activity Application to Anthropological Status With Children, Youth and Adults”, University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education (181) Belgrade: Faculty of Sport and Physical Education.	1,80
		30,6
	Трудови објавени во зборник на трудови на в.о. институција	2
50	Калач Руждија , Серјожа Гонтарев (2015). Анализа на основниот боксерски став. Кондиција, 2(2), 67-74	1,8
51	Калач Руждија , Серјожа Гонтарев (2016). Улогата функцијата и специфичноста на тренерот во боксерскиот спорт. Кондиција, 3(5), 67-75	1,8
52	Калач Руждија , Серјожа Гонтарев и Јасмин Калач (2016). Занимавање со спорт и примена на кривичното право. Кондиција, 3(4), 25-33	1,6
53	Серјожа Гонтарев, Вујица Живковиќ и Руждија Калач . (2014). Составување на кореографи во аеробикот. Кондиција	1,6
54	Вујица Живковиќ, Серјожа Гонтарев, Руждија Калач (2015). Кондициска подготовка во функција на поврединна предните вкрстени лигаменти. Кондиција. 78-90	1,6
		8,4
	Вкупно бодови	144,84
	ПРОЕКТИ	
1	Континуирано следење на развојот на талентираните ученици - спортисти во проектот „Спортска академија“, (2014-2015), Агенција на млади и спорт;	3
2	Континуирано усовршување на наставниците по физичко образование (2014-2015), Влада на Република на Македонија;	3
3	Експертски систем за откривање на таленти во спортот (2015), проект на УКИМ;	3
4	Влијанието на некои психосоцијални фактори врз мотивационата подготвеност за промена на навиките за физичката активност кај студентите од УКИМ, (2015 - 2016) ;	3
5	Континуирано следење на развојот на талентираните ученици спортисти во проектот „Спортска академија“ (2015 - 2016), Агенција за млади и спорт;	3
6	Континуирано усовршување на наставниците по физичко образование (2015 - 2016), Влада на Република Македонија;	3
7	Современи методи и пристапи во реализација на наставата по физичко и здравствено образование за учениците од четврто и петто одделение на основното образование (2016), Влада на Република на Македонија;.	3

8	Влијанието на некои психосоцијални фактори врз мотивационата подготвеност за промена на навиките за физичката активност кај студентите од УКИМ (2015 - 2017), проект на УКИМ	3
9	Континуирано следење на развојот на талентирани ученици - спортисти во проектот „Спортска академија“, (2014-2015), Агенција на млади и спорт;	3
	Вкупно	27,00

СТРУЧНО АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Р.б.	Назив на активноста:	Поени
1	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание	0,5
2	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир	2
3	Раководител на внатрешна организациона единица	9
4	Државна награда „8 септември“, 2015	5
5	Плакета од ФФОСЗ за 2015	5
6	Член на комисија во избор на звање	1,2
7	Експертски активности	6
8	Тренер на спортски клуб	4
9	Селектор	4
10	Учесник во стручно-организационен одбор за организација на меѓународен натпревар од висок рејтинг	3
	Вкупно	39,7

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО - ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	71,48
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	171,84
СТРУЧНО АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	39,70
Вкупно	283,02

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Зоран Радиќ –претседател, с.р.

Проф. д-р Милан Наумовски-член, с.р.

Проф. д-р Наташа Мешковска-член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО ЗВАЊЕТО НАСЛОВЕН ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ ПРИМЕНЕТА КИНЕЗИОЛОГИЈА ПО ПРЕДМЕТОТ ДИДАКТИКА НА ФИЗИЧКОТО ОБРАЗОВАНИЕ И СПОРТОТ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје бр. 0201-105/4 од 13.2.2018, формирана е Рецензентска комисија за избор на наставник во насловнозвање во научната област применета кинезиологија, на предметот дидактика на физичкото образование и спортот, во состав: проф. д-р Илија Клиначаров - претседател, проф. д-р Иван Анастасовски –член и проф. д-р Георги Георгиев – член.

На конкурсот објавен на 12.12.2017 год. во дневните весници "Нова Македонија" и „Коџа" се пријави кандидатот д-р Серјожа Гонтарев.

По разгледувањето на приложените документи, Рецензентската комисија на Наставно-научниот совет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Д-р СЕРЈОЖА ГОНТАРЕВ

Биографски податоци

Роден е во Скопје. Основното и средното образование ги завршил во Скопје. Во 1991 година дипломирал на Факултетот за физичка култура во Скопје и бил награден од Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ како најдобар студент на генерацијата. По дипломирањето се запишал на постдипломски студии во Скопје. Со одбраната на магистерскиот труд на тема: „Утврдување на биомеханичката структура и оптималност на методиките за учење на атлетските дисциплини", кандидатот се здобил со звањето магистер на науки по физичка култура. Докторирал на Факултетот за физичка култура во Скопје во 2008 година на тема: „Влијанието на некои психосоцијални и демографски фактори врз физичката активност кај младите“ и се здобил со звањето доктор по кинезиологија. Од 1995 до 2005 е вработен во Државното средно училиште „В. А. - Дрен" во Скопје. Во Центарот за физичко образование на Факултетот за физичка култура се вработил од 2005 година, каде што работи до 2012 година. Од 2012 година е вработен на Факултетот за физичка култура во Скопје, како асистент за група предмети од научната област применета кинезиологија. Во 2013 година е избран во

насловнозвање - насловен доцент во научната област применета кинезиологија, по предметот дидактика на физичкото образование и спортот.

Стручна и општествена дејност

Уште од најраната возраст го интересирале спортот и спортските активности во кои и самиот бил активен учесник. По завршувањето на студиите, подготвувал училишни екипи во повеќе спортови за учество на натпревари што ги организира Сојузот за училиштен спорт, при што со своите екипи успешно се натпреварувал на општински, градски и републички натпревари.

Покрај наставната дејност, д-р Гонтарев изготвувал кондициони планови и програми за повеќе спортски клубови во Републиката. Има дваесет и пет годишно работно искуство како фитнес-тренер со работа во повеќе фитнес-клубови.

Научноистражувачка дејност

Д-р Серјожа Гонтарев посебен интерес пројавува кон научно истражувачката работа во областа на кинезиологијата и досега има објавено повеќе од 130 рецензирани трудови.

Проекти:

Учествувал како соработник во повеќе проекти во земјава и во странство:

- Изработка на информациски систем за следење на врвните спортисти во Република Македонија. Факултет за физичко образование, спорт и здравје. 2014;
- Експертски систем за откривање на таленти во спортот - соработник 2015 годин, проект на УКИМ;
- Влијанието на некои психосоцијални фактори врз мотивационата подготвеност за промена на навиките за физичката активност кај студентите од УКИМ - (2015/16), проект на УКИМ;
- Мотивираноста на студентите за занимавање со физичка активност: Теорија на самоопределување - (2016/17), проект на УКИМ;
- Континуирано следење на развојот на талентираниите ученици-спортисти во проектот „Спортска академија“ (2014/15), Агенција за млади и спорт;
- Континуирано следење на развојот на талентираниите ученици-спортисти во проектот „Спортска академија“ (2015/16), Агенција за млади и спорт;
- Континуирано усовршување на наставниците по физичко образование - 2014/15, Влада на Р Македонија;
- Континуирано усовршување на наставниците по физичко образование 2015/16, Влада на Р Македонија;
- Континуирано усовршување на наставниците по физичко образование 2016/17, Влада на Р Македонија;
- Современи методи и пристапи во реализација на наставата по физичко и здравствено образование за учениците од четврто и петто одделение на основното образование (2016), Влада на Р Македонија;
- Учесник во меѓународен научен проект: (2017-1-MK01-KA201-035380, "Improving the quality of physical education at primary education level and presenting its relevance and importance for the health and good of coming generations".

Педагошко искуство

Имајќи го предвид фактот дека д-р Серјожа Гонтарев сиот свој работен век, веднаш од дипломирањето, го минал во образовниот процес, работејќи со ученици, спортисти и студенти, на Комисијата и дава право да констатира дека кандидатот поседува богато педагошко искуство, неопходно за работното место за кое конкурира. Особено ја потенцираме неговата ангажираност во работата со младите, неговата несибичност во помошта што им ја дава, со единствена цел што поуспешно да ги совладаат и да ги усвојат техниката и вештината на спортските дисциплини кои произлегуваат од наставната програма по предметот физичко образование.

Вештини и знаења

Работа со компјутери:

- Microsoft Office (Word, Excel, Power Point, Access, Internet);
- сетирање мрежи; администрација на мрежи;
- веб дизајн и веб програмирање;
- работа со бази на податоци;
- програмски јазици (Visual Basic, ASP, PHP, SQL, Java);
- графички дизајн (Corel Draw, Photoshop, QuarkXPress, Macromedia);
- работа во повеќе статистички пакети;
- работа во многу други компјутерски програми;
- автор е на повеќе компјутерски програми поврзани со образованието и спортот.

Познавање на јазици:

македонски (мајчин јазик), англиски и српски.

Оценка од самоевалуација на студенти за извршената настава

Врз основа на спроведената анкета од студентите за оценување на севкупниот ангажман на насловен доцент д-р Серјожа Гонтарев по предметот дидактика на физичкото образование и спортот, кој е застапено во четврта студиска година, констатирана е позитивна оценка од самоевалуацијата.

ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложените документи на горенаведениот кандидат и оцената за неговата досегашна работа, а имајќи ја предвид неговата спортско-стручна, наставно-педагошка и научна дејност, како и афинитетот за понатамошно стручно усовршување во областа на кинезиологијата, согласно со одредбите од Законот за високото образование, Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Комисијата има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје да го избере кандидатот д-р Серјожа Гонтарев во насловно звање - **насловен вон реден професор** во научната област применета кинезиологија по предметот дидактика

на физичкото образование и спортот.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Илија Клинчаров - претседател, с.р.

Проф. д-р Иван Анастасовски –член, с.р.

Проф. д-р Георги Георгиев – член, с.р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Серјожа Гонтарев

Институција: Факултет за физичко образование, спорт и здравје

Научна област: кинезиологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Р.б.	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на настава - прв циклус	38,4
2	Одржување на настава - втор циклус	2,4
3	Теренска настава	2,4
4	Одржување на вежби	21,6
5	Консултации со студенти	2,48
6	Ментор на дипломски работи	2
7	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	2
8	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	0,5
9	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	0,9
	Вкупно	72,68

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Р.б.	Назив на активност:	Поени
1	Ментор на магистерска работа	1
	Трудови со оригинални научни резултати, објавен во референтно Научно/стручно списани со меѓународен уредувачки одбор	6 +и.ф.
3	Seryozha Gontarev and Ruzdija Kalac, (2014). The relationship between overweight, obesity and physical fitness among eleven and twelve-year-old Macedonian adolescents. <i>Journal of Physical Education & Sport</i> , 14(2), 178-185. (IF= 0.43- SJR).	5,51
4	Gontarev, S., & Kalac, R. (2016). Prediction of physical activity factors in Macedonian adolescents. <i>Journal of Physical Education and Sport</i> , 16(1), 88. (IF = 0,46 - SJR).	5,80
5	Gontarev, S., Zivkovic, V., Velickovska, L. A., & Naumovski, M. (2014). First normative reference of standing long jump indicates gender difference in lower muscular strength of Macedonian school children. <i>Health</i> , 6,(99), 99-106. (IF-0.16 - Web of Science).	3,76
6	Lidija Todorovska, Vujica Živković, Seryozha Gontarev, Lenče A. Veličkovska, and Milan Naumovski (2014) Health-related physical fitness and weight status in Macedonian adolescents. <i>Wulfenia</i> , 21(12), 253-266. (IF-0.28- Web of Science).	3,88
7	Gontarev, S., Kalac, R., Zivkovic, V., Ameti, V., Redjepi, A. (2016). Anthropometrical Characteristics and Somatotype of Young Macedonian Soccer Players. <i>International Journal of Morphology</i> , 34(1), 160-167. (IF = 0,33 -Web of Science).	3,93
8	Gontarev, S., Kalac, R., Ameti, V., & Redjepi, A. (2016). Factors Associated with Physical Activity among Macedonian Adolescents in Albanian Ethnic Community. <i>Iranian journal of public health</i> , 45(4), 474. (IF=0,46 - Web of Science).	4,06

9	Seryozha Gontarev, Ruzdija Kalac (2016) Association between High Blood Pressure, Physical Fitness, and Fatness in Adolescents. <i>Journal of Physical Education and Sport</i> , 16(2), 1040-1045. (IF=-0,46 - SJR).	5,1
10	Seryozha Gontarev, Ruzdija Kalac, Vujica Zivkovic, Lence A. Velickovska and Besnik Telai (2016) Position Specific Morphological Characteristics of Top-Level Male Macedonian Handball Players. <i>The Anthropologist</i> (IF=0,22 -Web of Science).	3,82
11	Gontarev, S., Kalac, R., Zivkovic, V., Velickovska, L. A., & Telai, B. (2017). The association between high blood pressure, physical fitness and fatness in adolescents. <i>Nutrición Hospitalaria</i> , 34(1), 35-40. (IF=1,50- Web of Science).	5,10
		32,04
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	4
12	K Ruzhdija, S Gontarev (2013) Motor Skill, Cognitive And Conative Variables On The Performance Of Motor Capacity By Throwing Off 100 Combined Punches At A Heavy Bag Among Boxers. <i>Research in Kinesiology</i> 41 (2), 169-172.	3,6
13	Ruzdija Kalač and Serjoza Gontarev (2014) Factor structure of basic motor tests among boxers from the Republic of Macedonia. <i>Resaarch in Kinesiology</i> , 42(1), 45- 50.	3,6
14	Ruzdija Kalač and Serjoza Gontarev (2014) Canonical relation of basic and specific motor abilities in boxers. <i>Resaarch in Kinesiology</i> , 42(2), 118 -121.	3,6
15	Ruzdija Kalač and Serjoza Gontarev (2014) Relations of basic and specific motor abilities in boxers. <i>Resaarch in Kinesiology</i> , 42(2), 122 -127.	3,6
16	Agim Redjepi, Serjoza Gonatarev, Lyudmil Petrov, Magdalena Damijanovska and Ruzdija Kalac, (2014). The Influence of Some Psycho-social Factors on Physical Activity among Female Students Between the Ages of 11 and 14, <i>SOP Transactions on Psychology</i> , 1(2), 35-41.	2,4
17	Vujica Živkovic, Lidija Todorovska, Lence A. Veličkovska, Serjoža Gontarev, and Ruždija Kalac (2014) Relationships between overweight, obesity and physical fitness of thirteen and fourteen-year-old Macedonian adolescen. <i>SportLogia</i> , 10(2), 106–115.	2,4
18	Gontarev, S. & Kalac, R. (2014) Flexibility and Abdominal Strength among Macedonian children and adolescents: Eurofit Protocol, <i>Res. J. of Physical Education Sci.</i> , 2(10),17-21.	3,6
19	Gontarev, S. & Kalac, R. (2014) Differences in Level of Physical Fitness of Students in relation to gender at the ages between 11 to 14-Years, <i>Education Practice and Innovation</i> , 1(2), 74-81.	3,6
20	Gontarev, S. & Kalac, R. (2014) Association between Obesity and Socioeconomic Factors in Macedonian Children and Adolescents, <i>Advances in Life Sciences and Health</i> , 1(1), 55-63.	3,6
21	Gontarev, S., & Ruzdija, K. (2015). The Association of Weight Status with Physical Fitness among Macedonian Children. <i>Advances in life sciences and health</i> , 1(1), 55-63.	3,6
22	Seryozha Gontarev, Lence A. Velickovska, Ruzdija Kalach, Ivan Anastasovski (2016) The effects of specially programmed classes inphysical education on some secondary schoolsecond grade schoolgirls' fitness skills.	2,4
23	Kalach Ruzdija, Seryozha Gontarev (2016). Comparative Analysis Of Motor Skills For Boxers With Different Competitive Level Of The Competition Success In The Republic Of Macedonia. <i>Facta Universitatis..</i>	3,6
24	Gontarev, S., Milenkovski, J., Uslu, S., Misovski, A. and Velickovska. A. L. (2013) Differences Between Physical Fitness Profiles of Macedonian Children in Urban and Rural Areas in Strumica, Republic of Macedonia. <i>World Journal of Sport Sciences</i> , 8(1), 6-12.	2,4
25	Gontarev, S., Uslu, S., Milenkovski, J., Ozkan, A., & Misovski, A. (2013). Physical Fitness Levels Among Macedonian Children and Adolescents. <i>International Journal of Academic Research</i> , 5(6), 44-52.	2,4

26	Bojadzieva, S.B., Janevska, N.N, Zafirovska, B., Mateeva, N. Chadikovska, E., Gontarev, S. (2014) Sex and age specific differences of some anthropometric parameters and BMI in Macedonian adolescents. <i>Acta Morphologica</i> , 11(2), 10-14.	2,4
		46,80
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно списание популарно списание со меѓународен уредувачки одбор	2
27	Ruzdija Kalach, Seryozha Gontarev, Zikica Tasevski (2016) Determining The Factor Validity Of Tests For Evaluation Of Certain Basic Motor Skills For Successful Boxers From The Republic Of Macedonia. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 5(1), 71-76.	1,6
28	Seryozha Gontarev, Milan Naumovski, Kalac Ruzdija & Sofche Markovikj (2013) The influence of the socioeconomic status of some anthropometric, functional, and motor indicators on young examinees <i>Research in the physical education, sport and health</i> , 2(1), 17-26.	1,2
29	Seryozha Gontarev, Vujica Živkovic, Ruzdija Kalac, Nebojsa Markovski, Josko Milenkovski (2013) Difference in motor capabilities of children from an early school age in relation to gender. <i>Research in the physical education, sport and health</i> , 2(1), 73-78.	1,2
30	Gontarev, S., Živkovic, V., Naumovski, M., & Kalac, R. (2013). Development Of The Physical Capabilities Of Students Of Both Sexes Aged From 6 To 14 Years Old. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 2(2).	1,2
31	Ruzhdija, K., Popovski, L., Gontarev, S., & Markovski, N. (2013). Comparative Analysis Of Some Motor Tests Among The Greatest Wrestlers And Boxers In The Republic Of Macedonia. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 2(2).	1,2
32	Seryozha Gontarev, Vujica Živković, Ruzdija Kalac (2014) Differences between physical fitness profiles of macedonian adolescent in urban and rural areas in Strumica, Republic of Macedonia. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 3(2), 17-24.	1,6
33	Ruzdija Kalac, Seryozha Gontarev, Lence A. Velickovska (2014) Perceived barriers to physical activity among Macedonian adolescents. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 3(2), 51-57.	1,6
34	Gontarev, S., Živković, V., Kalac, R., Anastasovski, I., & Markovski, N. (2015). The Effects From Special Educational Program Of Physical Education With Third Step-Aerobics Hour Over Motor Abilities For Female Students From Ii High School Year. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 4(1).	1,2
35	Kalac, R., Gontarev, S., Veličkovska, L. A., Anastasovski, I., & Redjepi, A. (2015). Physical Activity And Sedentary Habits Among Macedonian Adolescents From Albanian Ethnic Community. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 4(1).	1,2
36	Gontarev, S., Kalac, R., & Naumovski, M. (2015). The Effects Of Special Programmed Classes In Physical Education With Third Lesson Basketball On Some Motor Skills For Female Students Of Ii Year Of High School Education. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 4(2).	1,6
37	Kalac, R., & Gontarev, S. (2015). Cross-Correlation Between The Anthropometric Measures And Motor Tests For Sudents From 6 To 14 Years. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 4(2).	1,6
38	Seryozha Gontarev, Ruzdija Kalac, Lenche V. Aleksovska (2016) Perceived Exercise Benefits And Barriers Of Non-Exercising In Adolescent Female In The Macedonia <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 5(2).	1,7
39	Seryozha Gontarev, Ruzdija Kalac, Andrijana Misovski (2016). Nutritional Status And Blood Pressure In Adolescent Students, <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 5(2).	1,6
40	Seryozha Gontarev, Kalach Ruzdija, Vujica Živkovic, Lenche A. Velichkovska (2016) Relationships between overweight, obesity and physical fitness of nine- to ten-year-old Macedonian children. <i>Novi Sad</i> .	1,6
41	Živković, V., Ajdinski, G., Velickovska, L. A., & Gontarev, S. (2014). Physical fitness levels among Macedonian adolescents residing within the skopje local municipality. <i>Research in Physical Education, Sport & Health</i> , 3(1), 33-42.	1,6

42	Stojmanovska, D. S., Gontarev, S., Dimeski, F., & Gava, B. P. (2014). Decreasing of body mass and the percent of fat mass at male recreationists with body building. Research in Physical Education, Sport & Health, 3(1), 81-86.	1,6
		23,3
	Трудови со оригинални научно/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	3
43	Kalac Ruzdija, Seryozha Gontarev , Magdalena Damjanovska (2013) Relations Of The Motor- and Situational Motor-Skill Capabilities Of Macedonian Boxers. Proceedings of the International Scientific Conference “Effects of Physical Activity Application to Anthropological Status With Children, Youth and Adults”, University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education (208-214) Belgrade: Faculty of Sport and Physical Education.	2,40
44	Gontarev, S., Ruzdija, K., Damjanovska, M. (2013) The Differences Of Functional Anthropometric And Motor Indicators Among The Adolescents With Differing Levels Of Cardio Respiratory Fitness. Proceedings of the International Scientific Conference “Effects of Physical Activity Application to Anthropological Status With Children, Youth and Adults”, University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education (251-258) Belgrade: Faculty of Sport and Physical Education.	2,40
45	Gontarev, S., Ruždija, K., Živković, V. (2014) Growth and Development of Anthropometric Measures And The Physical Well -Being Of Students In The Early And Middle School Age - A Comprehensive Study Of Macedonian Students. Proceedings of the XVII Scientific Conference, University of Niš, Faculty of Sport and Physical Education „FIS COMMUNICATIONS 2014“. (332-340) Niš: Faculty of Sport and Physical Education.	2,40
46	Ruždija, K., Gontarev, S., Veličkovska A.L. (2014) Differences In Some General And Specific Motor Skills Of Different Weight Categories Among Macedonian Boxers. Proceedings of the XVII Scientific Conference, University of Niš, Faculty of Sport and Physical Education „FIS COMMUNICATIONS 2014“. (39-43) Niš: Faculty of Sport and Physical Education.	2,40
47	Vujica Živkovic, Seryozha Gontarev, Kalac Ruzdija (2015) Factors associated with physical activity in a sample of Macedonian students of Ss. Cyril and Methodius University. Split.	2,40
48	Lenče A. Veličkovska, Vujica Živković, Seryozha Gontarev, Kalač Ruždija (2015) Motivation of Macedonian Adolescents in Regard to Physical Activity. Slovenija.	1,80
49	Kalach Ruzdija, Seryozha Gontarev (2016) Differences Of Some Specific Motor Skills For Boxers In Different Level Of Competitive Success. Koferencija Skopje.	2,70
50	Kalach Ruzdija, Seryozha Gontarev (2016). Attitudes Of Male And Female Students On University “Ss.Cyril And Methodius”– Skopje In Martial Sports. Koferencija Skopje.	2,70
51	Branko Krstevski, Risto Stamenov, Kalach Ruzdija, Seryozha Gontarev, Mirjana Krstevska (2016). Determining The Condition And Differences Between Some Anthropometric And Motor, Motor-Specific Indicators And Body Composition Of Students Of The Basketball Sport Class. Koferencija Skopje.	1,80
52	Seryozha Gontarev, Kalach Ruzdija, Vujica Živkovic. (2016) Relationship Between Cardiorespiratory Fitness And Blood Pressure Of Macedonian Adolescents. Proceedings of the XIX Scientific Conference, University of Niš, Faculty of Sport and Physical Education „FIS COMMUNICATIONS 2016“. (175-179) Niš: Faculty of Sport and Physical Education.	2,40
53	Seryozha Gontarev, Kalach Ruzdija, Lenche A. Veličkovska and Silvija Kermeci ² Relationships Between Overweight, Obesity And Physical Fitness Of Seven - To Eight-Year-Old Macedonian Children. Proceedings of the XIX Scientific Conference, University of Niš, Faculty of Sport and Physical Education „FIS COMMUNICATIONS 2016“. (180-188) Niš: Faculty of Sport and Physical Education.	1,80
54	Seryozha Gontarev, Ruzdija Kalach, Lenche A. Veličkovska, Silvija Kermeci (2016) Anthropometric characteristics and physical fitness level in relation to body weight status in Macedonian preschool children. Proceedings of the International Scientific Conference “Effects of Physical Activity Application to Anthropological Status With Children, Youth and Adults”, University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education (140-141) Belgrade: Faculty of Sport and Physical Education.	1,80

55	Ruzdija Kalach, Seryozha Gontarev, Andrijana Misovski, Vujica Zivkovic (2016) Somatotype, size and body composition of competitive female volleyball players. Proceedings of the International Scientific Conference "Effects of Physical Activity Application to Anthropological Status With Children, Youth and Adults", University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education (134-135) Belgrade: Faculty of Sport and Physical Education.	1,80
56	Kalach, R., Gontarev, S., Veličkovska, L. A., Anastasovski, I., & Redjepi, A. (2014). Physical Activity And Sedentary Habits Among Macedonian Adolescents From Albanian Ethnic. Book of Abstract of the International Scientific Conference "Effects of Physical Activity Application to Anthropological Status With Children, Youth and Adults", University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education (181) Belgrade: Faculty of Sport and Physical Education.	1,80
57	Lenče Aleksovska-Veličkovska, Vujica Živković, Milan Naumovski, Daniela Šukova-Stojmanovska and Serjoža Gontarev (2013) Effect of some psycho-social factors on the motivational readiness for change in physical activity habits among young school girls aged 15 to 18. 3rd International Scientific Conference, Novi Sad, pp. 513-522.	1,80
58	Magdalena Damjanovska, Serjoža Gontarev, Agim Rhexepi (2013) Differences between the physical fitness profiles of Macedonian adolescents in urban and rural areas in the Municipality of Kisela Voda. XVI Scientific Conference „FIS COMMUNICATIONS 2013" in physical education, sport and recreation and I International Scientific Conference, Nis, 384- 391.	2,40
59	Strasho Gligorov, Serjoža V. Gontarev, Xhezi Kamberi. (2014) Comparation of reliability and validity of some tests with conventional and exemplary model for evaluation of coordination within the subjects of above average motor skills. Proceedings of the XVII Scientific Conference, University of Niš, Faculty of Sport and Physical Education „FIS COMMUNICATIONS 2014". (226-231) Niš: Faculty of Sport and Physical Education.	1,80
60	Strasho Gligorov, Serjoža Gontarev, Goran Kasum, Xhezi Kamberi (2013) Perception and Comparison of The Measuring Characteristics of Certain Tests For Assessment of The Explosive Strength of The Students at the Center for Educating Staff in The Area of Security and Freestyle Wrestlers. Proceedings of the International Scientific Conference "Effects of Physical Activity Application to Anthropological Status With Children, Youth and Adults", University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education (259-266) Belgrade: Faculty of Sport and Physical Education.	1,80
61	Magdalena Damjanovska, Serjoža Gontarev, Lepa Radisavljević (2013) Determination of Measurement Characteristics for Rhythmic Skills Assessment Tests. Proceedings of the International Scientific Conference "Effects of Physical Activity Application to Anthropological Status With Children, Youth and Adults", University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education (281-287) Belgrade: Faculty of Sport and Physical Education.	2,40
62	Magdalena Damjanovska, Serjoža Gontarev, Agim Rhedzepe, Giurka Gantcheva (2014). Comparing reliability and validity of some tests with classic and image model of assesment rhythmic ability. Proceedings of the International Scientific Conference "Effects of Physical Activity Application to Anthropological Status With Children, Youth and Adults", University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education. Belgrade: Faculty of Sport and Physical Education..	1,80
		42,60
	Трудови објавени во зборник на трудови на в.о. институција	2
63	Калач Руждија, Серјожа Гонтарев (2015). Анализа на основниот боксерски став. Кондиција, 2(2), 67-74.	1,80
64	Калач Руждија, Серјожа Гонтарев (2016). Улогата, функцијата и специфичноста на тренерот во боксерскиот спорт. Кондиција, 3(5), 67-75.	1,80
65	Калач Руждија, Серјожа Гонтарев и Јасмин Калач (2016). Занимавање со спорт и примена на кривичното право. Кондиција, 3(4), 25-33.	1,80
66	Серјожа Гонтарев, Вујица Живковиќ и Руждија Калач. (2014). Составување на кореографи во аеробикот. Кондиција.	1,80
67	Вујица Живковиќ, Серјожа Гонтарев, Руждија Калач (2015). Кондициска подготовка во функција на повреди на предните вкрстени лигаменти. Кондиција. 78-90.	1,80
	Вкупно бодови	9,00
	ПРОЕКТИ	

1	Изработка на информациски систем за следење на врвните спортисти во Република Македонија. Факултет за физичко образование, спорт и здравје. 2014;	3
2	Експертски систем за откривање на таленти во спортот - соработник 2015 годин, проект на УКИМ;	3
3	Влијанието на некои психосоцијални фактори врз мотивационата подготвеност за промена на навиките за физичката активност кај студентите од УКИМ - (2015/16), проект на УКИМ;	3
4	Мотивираноста на студентите за занимавање со физичка активност: Теорија на самоопределување - (2016/17), проект на УКИМ;	3
6	Континуирано следење на развојот на талентираните ученици-спортисти во проектот „Спортска академија“ (2014/15), Агенција за млади и спорт;	3
7	Континуирано следење на развојот на талентираните ученици-спортисти во проектот „Спортска академија“ (2015/16), Агенција за млади и спорт;	3
8	Континуирано усовршување на наставниците по физичко образование -2014/15, Влада на Р Македонија;	3
9	Континуирано усовршување на наставниците по физичко образование 2015/16, Влада на Р Македонија;	3
10	Континуирано усовршување на наставниците по физичко образование 2016/17, Влада на Р Македонија;	3
11	Современи методи и пристапи во реализација на наставата по физичко и здравствено образование за учениците од четврто и петто одделение на основното образование (2016), Влада на Р Македонија;	3
12	Учесник во меѓународен научен проект: (2017-1-МК01-КА201-035380, "Improving the quality of physical education at primary education level and presenting its relevance and importance for the health and good of coming generations").	5
	Вкупно	35,00

СТРУЧНО АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ

Р.б.	Назив на активност:	Поени
1	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание	0,5
2	Изработка на нов софтверски пакет	4
3	Учество во промотивни активности на факултетот	1,5
4	Уредник на меѓународно научно/стручно списание	3
5	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	2
6	Член комисија во избор на звање	1,2
7	Награда за научни постигнувања од струкова организација	6
	Вкупно	18,2

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ	72,68
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ	198,66
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ	18,20
Вкупно	289,54

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Илија Клинчаров - претседател, с.р.

Проф. д-р Иван Анастасовски –член, с.р.

Проф. д-р Георги Георгиев – член, с.р.

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

2. Магистерски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Јове Зафировски	„Морални вредности и вредносни ориентации кај малолетни деликвенти“	Moral values and lifestyles at juvenile delinquents	проф. д-р Ана Фрицханд	Бр.02-519/20 06-03-2018
2.	Перо Синадиновски	„Доцен неолит во Р.Македонија“	Late Neolithic in R.Macedonia	проф. д-р Драги Митревски	Бр.02-519/19 06-03-2018
3.	Дарко Дракуловски	„Случајот на Каталонија: сецесија и можни импликации“	The case of Catalonia: secession and possible implications	доц. д-р Тања Милошевска	Бр.02-519/18 06-03-2018
4.	Александра Змејкоска Маринковски	„Влијанието на недржавните вооружени актери во меѓународните односи“	The influence of new generation of non-state armed actors in international relations	доц. д-р Тања Милошевска	Бр.02-519/13 06-03-2018
5.	Елена Николовска	„Социјална и демографска политика, взаемно дејство и ефекти“	Social and demographic politics, interplay and effects	проф. д-р Јован Пејковски	Бр.02-519/17 06-03-2018
6.	Кристина Милошеска	„Унапредување на клучните и стручните компетенции кај ранливи категории граѓани на Република Македонија“	Improvement of key and professional competences of vulnerable categories of citizens of Republic Macedonia	проф. д-р Елена Ризова	Бр.02-519/16 06-03-2018
7.	Марина Савиќ	„Заедниците за учење во функција на зајакнување и развој на наставната практика во основните училишта“	Learning communities for the purpose of strengthening and developing teaching practices at primary schools	проф. д-р Елизабета Томевска-Илиевска	Бр.02-519/15 06-03-2018

8.	Марија Георгиевска	„Стратегии за превенција од семејно насилство во земјите од ЕУ (Хрватска и Германија) и Р. Македонија“	Strategies for prevention of domestic violence in the EU- countries(Croatia and Germany) and R.Macedonia	проф. д-р Татјана Стојаноска Иванова	Бр.02- 512/18 06-03-2018

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ - ВИШ ЛЕКТОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ РОМАНИСТИКА (ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК) НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен на 23 декември 2017 година во дневните весници „Нова Македонија“ и „Коха, за избор во наставно-стручно звање виш - лектор во наставно-научната област романистика (италијански јазик), на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на својата седумнаесетта редовна седница, одржана на 17.01.2018 година, избра Рецензентска комисија во состав: д-р Радица Никодиновска, редовен професор, д-р Александра Саржоска, редовен професор и д-р Лучана Гвидо Шремпф, вонреден професор. Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставениот материјал, со особено задоволство го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор во звањето виш лектор во наставно-научната област романистика (италијански јазик), во предвидениот рок се пријави м-р Валентина Милошевиќ-Симоновска.

1. Биографски податоци и образование

М-р Валентина Милошевиќ-Симоновска е родена 1969 година во Скопје. Основното и средното образование го завршила во Скопје. Во учебната 1990 до 1991 се запишала на Филолошкиот факултет во Скопје, на групата за романски јазици и книжевности. Во текот на студиите, кандидатката била добитник на повеќе стипендии за јазично усовршување во Италија и во Франција. Дипломирала на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на групата Француски јазик и книжевност со италијански јазик и книжевност со успех 9,27, стекнувајќи се со стручен назив: професор по француски јазик и книжевност со италијански јазик и книжевност. По завршувањето на студиите, м-р Валентина Милошевиќ-Симоновска држела настава по италијански, француски и шпански јазик во училиштето за странски јазици при Младинскиот културен центар во Скопје. Од 1998 година била ангажирана на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на Катедрата за романски јазици и книжевност, во наставата по современ италијански јазик.

Во 1998/1999 и 1999/2000 година ја изведувала наставата по италијански јазик за нематичните факултети, т.е. на Филозофскиот факултет и на Факултетот за ликовни уметности, а потоа од 2000/2001 година била вклучена во наставата по италијански јазик во рамките на двегодишните, тригодишните и четиригодишните студии по италијански јазик.

Во 2004 година, м-р Валентина Милошевиќ е избрана за лектор по предметот Италијански јазик на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и е ангажирана за наставата по италијански јазик во рамките на првиот циклус студии.

Магистерскиот труд од областа на науката за јазикот, насловен: *Јазична и политичка на Фашизмот во Италија*, под менторство на проф. д-р Александра Саржоска, го пријавила на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, а го одбрала во 2013 година, стекнувајќи се со звањето магистер по филолошки науки. Во 2014 година е избрана во звањето виш лектор по италијански јазик.

Во учебните 2010/2011 и 2011/2012 година ги изведувала и вежбите по Историја на италијанскиот јазик 1 и 2.

Наставно-образовна дејност (по изборот за виш лектор)

Во рамките на првиот циклус студии на Катедрата за италијански јазик и книжевност, кандидатката м-р Валентина Милошевиќ изведува настава, испити и консултации по предметите: Италијански јазик 1, 2, 3 и 4.

Учество на научни собири, семинари, курсеви за обука и работилници

М-р Валентина Милошевиќ има остварено учества на повеќе семинари и работилници и научни собири, тесно поврзани со проблематиката со која кандидатката се занимава, и тоа:

- Курс за обука на наставници по италијански јазик “La scrittura creativa e la scrittura funzionale: modelli per l’insegnamento”, во организација на Институтот „Данте Алигиери“ од Скопје, Италијанската амбасада во Скопје и Università degli studi di Palermo, 2-3.12.2016;
- Курс за обука на наставници по италијански јазик “La valutazione della competenza comunicativa e linguistica”, во соработка со Универзитетот во Палермо (15-16.4.2016);
- Курс за обука на наставници по италијански јазик “Il corso di formazione didattica dell’italiano LS”, во организација на Институтот „Данте Алигиери“ од Скопје, во соработка со Италијанската амбасада во Скопје и лабораторијата ИТАЛС при

Универзитетот „Ка' Фоскари“ од Венеција, Р Италија (јуни 2014, октомври 2014, мај 2015 и октомври 2015);

- меѓународна работилница „*Working for Europe.com*“, во соработка со Универзитетот „Cattolica del sacro Cuore“ од Милано, Италијанската амбасада во Р Македонија и италијанската асоцијација за општествена промоција Fyouture, на 29/30 септември 2014;
- меѓународен научен собир „Јазични, книжевни и културни паралели“ - 55 години италијански студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, одржан на 13-14 септември 2014 во Охрид, во рамките на секциско предавање.

Учество во меѓународни проекти и студиски престои

М-р Валентина Милошевиќ-Симоновска учествувала во универзитетскиот научен проект со меѓународно учество „Преведувањето и наставата по италијански јазик како странски јазик“, под раководство на доц. д-р Руска Ивановска-Наскова (2014). Во рамките на проектот, кандидатката организираше студентска преведувачка работилница во која активно учествувале студенти од прва и од втора година. Таа е истовремено и приредувач на преведената книга под наслов „Цветни сказни“ (стр. 80) од Атилио Бразиело.

Во 2016 година учествувала во факултетскиот научен проект со меѓународно учество „Евалуацијата на јазично-комуникативната компетенција на италијанскиот јазик како странски јазик“, под раководство на проф. д-р Радица Никодиновска, преку организирање на преведувачка работилница. Во преведувачката активност зеле учество студенти од втора, трета и четврта година од Катедрата за италијански јазик и книжевност. Таа се јавува и како приредувач на македонскиот превод на книгата „Се облекувавме во морнарско“ (стр. 205) од Сузана Ањели.

Во 2017 година, м-р Валентина Милошевиќ-Симоновска организираше трета преведувачка работилница, во рамките на активностите на Катедрата за италијански јазик и книжевност, во која зеле учество студенти од втора и трета година и го приредила македонскиот превод на италијанската книга за деца „Дневникот на Јованче Ураганче“ (стр. 238) од Вамба.

Научноистражувачки трудови

Од изборот за виш лектор во 2014 година до денес, м-р Валентина Милошевиќ-Симоновска има објавено неколку оригинални научни трудови во зборници на трудови на високообразовна институција, во научно списание со меѓународен уредувачки одбор и во зборник на трудови од меѓународен научен собир:

- „Јазичната политика на фашизмот во Италија и борбата против дијалектите (антидијалектна кампања), во: „Палимпсест“, меѓународно списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања на Филолошкиот факултет во Штип. Штип: Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, 2017, бр.3, стр.63-69.

- Борбата против јазикот на малцинствата во сферата на образованието во времето на фашизмот во Италија“, во Годишен зборник на Филолошкиот факултет – Штип. Штип: Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет 2017, бр.9, стр. 11-18.

- „Преведувањето во времето на фашизмот во Италија“, во Годишен зборник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ 2016, бр.41-42, стр. 331-339.

- „Преведувањето во времето на фашизмот во Италија“ (апстракт), во Зборник на трудови од Меѓународниот научен собир „Јазични, книжевни и културни паралели – 55 години италијански студии“, Охрид, 13-14 септември 2014. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2015.

- „Јазичната политика на фашизмот во Италија“ (експозе од магистерски труд) во Годишен зборник на трудови на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ 2014, бр.39-40, стр.643-652.

- „Борбата против егзотизмите во италијанскиот јазик за време на фашизмот во Италија“ во „Романистика и балканистика“, Зборник на трудови во чест на проф. д-р Петар Атанасов по повод 75 години од животот. Скопје: Универзитет „Св.Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2014, стр. 491-501.

Менторства и членување во комисии за дипломски трудови

Била член на комисии за одбрана на 43 дипломски труда.

Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир

Била член на организационен одбор на меѓународен научен собир: *Parallelismi linguistici, letterari e culturali – 55 anni di studi italiani all'Universita` "Ss. Cirillo e Metodio"*, Ohrid, 13-14 settembre 2014.

Била член на организационен одбор на 2 меѓународни семинара за обука на наставници по италијански јазик: *La valutazione nell'insegnamento/ apprendimento delle lingue e letterature straniere*, Скопје, 12 aprile 2016 и *La scrittura creativa e la scrittura funzionale: modelli per l'insegnamento*, Скопје, 02-03 dicembre 2016.

Таа е основачки член на Здружението на професори по италијански јазик во Р.Македонија и член на италијанскиот Институт за култура „Данте Алигиери“ во Скопје.

Стручно-апликативна дејност

М-р Валентина Милошевиќ-Симоновска, освен со настава, се занимава и со преведувачка дејност. Во 2017 година го објавила преводот на македонски на италијанскиот роман од Маријатереза Ди Лаша - *Премин во сенка* (превод од италијански на македонски јазик, *Свејско книжевно бојатство*). Скопје: Арс Ламина, 2017, стр.350.

Таа е автор на четири поговори на книги од италијански автори, преведени на македонски јазик:

- *Премин во сенка* од Маријатереза ди Лаша, добитничка на наградата Стрега, Арс Студио, Скопје, 2017 (поговор);
- *Дневникоџ на Јованче Урајанче* од Вамба, Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје, 2017 (поговор);
- *Се облекувавме во морнарско* од Сузана Ањели, Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје, 2016 (поговор);
- *Цветни сказни* од Атилио Бразиело, Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје, 2014 (поговор).

Учество во промотивни активности на Факултетот

Учествувала во промотивните активности „Ден на отворени врати“ на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

Била промотор на три преводи на книги од италијански на македонски јазик.

Во прилог на искажаното оди табеларниот АНЕКС (**член 2 од Правилникот за избор**) со конкретни датуми и други релевантни податоци, кој е приложен кон овој Извештај.

Оценка за самоевалуација

Кандидатката м-р Валентина Милошевиќ-Симоновска доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

По направениот увид и анализа на севкупната активност на м-р Валентина Милошевиќ, Комисијата во состав: д-р Никодиновска Радица, редовен професор, д-р Александра Саржоска, редовен професор и д-р Лучана Гуидо Шремпф, вонреден професор, констатира дека кандидатката со квантитетот и квалитетот на стручно-научните остварувања и наставни активности, како и учествата на научни собири, семинари и работилници, изразени во вкупно 144,9 бодови, во целост ги исполнува пропишаните услови за (ре)избор во наставно-стручно звање виш - лектор во наставно-научната област романистика (италијански јазик).

Комисијата со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Филолошкиот Факултет „Блаже Конески“ во Скопје да ја (ре)избере Валентина Милошевиќ во наставно-стручното звање виш лектор во наставно-научната област романистика (италијански јазик).

Рецензентска комисија

1. Д-р Никодиновска Радица, редовен професор, с.р.
2. Д-р Александра Саржоска, редовен професор, с.р.
3. Д-р Лучана Гуидо Шремпф, вонреден професор, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Валентина Драгиша Милошевиќ – Симоновска

Институција: Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје

Научна област: романистика – италијански јазик

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Настава од прв циклус студии	
	Современ италијански јазик 2, летен семестар 2013/2014 (0+8)	4,8
	Современ италијански јазик 4, летен семестар 2013/2014 (0+6)	3,6
	Современ италијански јазик 1, зимски семестар 2014/2015 (0+8)	4,8
	Современ италијански јазик 3, зимски семестар 2014/2015 (0+6)	3,6
	Современ италијански јазик 2, летен семестар 2014/2015 (0+8)	4,8
	Современ италијански јазик 4, летен семестар 2014/2015 (0+6)	3,6
	Современ италијански јазик 1, зимски семестар 2015/2016 (0+8)	4,8

	Современ италијански јазик 3, зимски семестар 2015/2016 (0+6)	3,6
	Современ италијански јазик 2, летен семестар 2015/2016 (0+8)	4,8
	Современ италијански јазик 4, летен семестар 2015/2016 (0+6)	3,6
	Современ италијански јазик 1, зимски семестар 2016/2017 (0+8)	4,8
	Современ италијански јазик 3, зимски семестар 2016/2017 (0+6)	3,6
	Современ италијански јазик 2, летен семестар 2016/2017 (0+8)	4,8
	Современ италијански јазик 4, летен семестар 2016/2017 (0+6)	3,6
	Современ италијански јазик 1, зимски семестар 2017/2018 (0+8)	4,8
	Современ италијански јазик 3, зимски семестар 2017/2018 (0+6)	3,6
	Вкупно	67,2
2	Консултации со студенти	
	Консултации со студенти 2013-2014 (150)	0,3
	Консултации со студенти 2014-2015 (100)	0,2
	Консултации со студенти 2015-2016 (100)	0,2
	Консултации со студенти 2016-2017 (100)	0,2
	Вкупно бодови од консултации	0,9
3	Член на комисија за одбрана на дипломска работа (43 дипломски работи)	4,3
	Вкупно	72,4

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	
	„La traduzione nel periodo del fascismo in Italia“, <i>Parallelismi linguistici, letterari e culturali – 55 anni di Studi italiani all’Universita` „Ss.Cirillo e Metodio“ di Skopje</i> , 13-14.09.2014, Ohrid	2
	Учество на Меѓународниот семинар „ <i>Working for Europe, com</i> ” <i>Best practices for European citizenship</i> , Universita` „Ss.Cirillo e Metodio” di Skopje, Universita` „Cattolica del Sacro Cuore” di Milano, l’ONG Fyouture 29-30 settembre 2014.	1
	Учество на Меѓународниот семинар за обука на наставници по италијански јазик во Р. Македонија „ <i>Il corso di formazione didattica dell’italiano LS</i> ”, во организација на Институтот „Данте Алигиери“ во Скопје, во соработка со Италијанската амбасада во Скопје и лабораторијата ИТАЛС при Универзитетот „Ка Фоскари“ од Венеција, Р Италија, 20-21 јуни 2014.	1
	Учество на Меѓународниот семинар за обука на наставници по италијански јазик во Р. Македонија „ <i>Il corso di formazione didattica dell’italiano LS</i> ”, во организација на Институтот „Данте Алигиери“ во Скопје, во соработка со Италијанската амбасада во Скопје и лабораторијата ИТАЛС при Универзитетот „Ка Фоскари“ од Венеција, Р Италија, 4-5 октомври 2014.	1
	Учество на Меѓународниот семинар за обука на наставници по италијански јазик во Р Македонија „ <i>Il corso di formazione didattica dell’italiano LS</i> ”, во организација на Институтот „Данте Алигиери“ во Скопје, во соработка со Италијанската амбасада во Скопје и лабораторијата ИТАЛС при Универзитетот „Ка Фоскари“ од Венеција, Р Италија, мај 2015.	1
	Учество на Меѓународниот семинар за обука на наставници по италијански јазик во Р. Македонија „ <i>Il corso di formazione didattica dell’italiano LS</i> ”, во организација на институтот „Данте Алигиери“-Скопје во соработка со Италијанската амбасада во Скопје и лабораторијата ИТАЛС при Универзитетот „Ка Фоскари“ од Венеција, Р.Италија, 28-29.10.2015.	1
	Учество на Меѓународниот семинар за обука на наставници по италијански јазик „ <i>La valutazione della competenza linguistico-</i>	1

	comunicativa in lingua italiana LS”, Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје, 15-16 април 2016.	
	Учество на Меѓународниот семинар за обука на наставници по италијански јазик „La scrittura creativa e la scrittura funzionale: modelli per l’insegnamento“, во организација на Институтот „Данте Алигиери“ во Скопје, Италијанската амбасада во Скопје и „Universita` degli studi“ од Палермо, Р Италија, 2-3.12.2016.	1
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	
	„Јазичната политика на фашизмот во Италија“, Годишен зборник на трудови, книга 39-40, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2014, стр. 643-652.	4
	„Борбата против егзотизмите во италијанскиот јазик за време на фашизмот во Италија“, <i>Романисџика и балканисџика</i> , Зборник на трудови во чест на проф. д-р Петар Атанасов по повод 75 години од животот, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2014, 491-501.	4
	„Преведувањето во времето на фашизмот во Италија“, Годишен зборник на трудови, книга 41-42, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2015-2016, 331-339.	4
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
	„Јазичната политика на фашизмот во Италија и борбата против дијалектите (антидијалектна кампања), <i>Палимјесџи</i> , меѓународно списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања, бр.3, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, 2017, 63-69.	4
	„Борбата против јазикот на малцинствата во сферата на образованието во времето на фашизмот во Италија“, <i>Годишен зборник на трудови</i> , бр.9, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, 2017, 11-18.	4
	Апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција	
	„La traduzione nel periodo del fascismo in Italia”, Меѓународен зборник на трудови, <i>Parallelismi linguistici, letterari e culturali</i> –	1

	<i>55 anni di studi italiani all'Universita` Ss.Cirillo e Metodio" di Skopje, Facolta` di Filologia Blaze Koneski"</i> , Skopje, 2015	
	Учесник во меѓународни научни проекти	
	Учесник во универзитетски научен проект со меѓународно учество: <i>Преведувањето и наставата по италијански јазик како странски јазик</i> , Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ и Универзитетот „Алдо Моро“ во Бари, раководител: доц. д-р Руска Ивановска-Наскова, (2013-2014).	5
	Учесник во факултетски научен проект со меѓународно учество: <i>La valutazione della competenza linguistico-comunicativa in lingua italiana LS</i> , Филолошки факултет „Блаже Конески“, раководител: проф. д-р Радица Никодиновска, Скопје, 2016.	5
	Вкупно	40

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Поени

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Превод на книга од италијански јазик на македонски	
	Маријатереза ди Лаша, <i>Премин во сенка</i> , Арс Студио, Скопје, 2017, стр. 350 (<i>Светско книжевно богатство</i>)	3
	Атилио Бразиело, <i>Цвешни сказни</i> , Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2014, стр.80, приредувач	3
	Сузана Ањели, <i>Се облекувавме во морнарско</i> , Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2016, стр.205, приредувач	3
	Вамба, <i>Дневникош на Јованче Урајанче</i> , Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2017, стр.238, приредувач	3
	Поглавје во книга	
	<i>Премин во сенка</i> од Маријатереза ди Лаша, добитничка на наградата Стрега, Арс Студио, Скопје, 2017 (поговор).	3

	<i>Цвејџни сказни</i> од Атилио Бразиело, Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје, 2104, стр. 3-4 (поговор).	2
	<i>Се облекувавме во морнарско</i> од Сузана Ањели, Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје, 2016, стр. 4-5 (поговор).	2
	<i>Дневникоџ на Јованче Урајанче</i> од Вамба, Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје, 2017, стр. 3-4 (поговор).	2
	Вкупно	21
	Учество во промотивни активности на факултетот	
	„Ден на отворени врати“ на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (2014, 2015, 2016)	3
	Промоција на преводот на италијанската книга <i>Цвејџни сказни</i> во рамките на XIV недела на италијанскиот јазик во светот на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, октомври 2014.	0,5
	Промоција на преводот на италијанската книга <i>Се облекувавме во морнарско</i> во рамките на XVI недела на италијанскиот јазик во светот на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, октомври 2016.	0,5
	Промоција на преводот на италијанската книга <i>Дневникоџ на Јованче Урајанче</i> во рамките на XVII недела на италијанскиот јазик во светот на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, октомври 2107.	0,5
	Вкупно	4,5
	Дејности од поширок интерес	
	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
	<i>Parallelismi linguistici, letterari e culturali – 55 anni di studi italiani all’Universita` “Ss. Cirillo e Metodio”, Ohrid, 13-14 settembre 2014.</i>	1
	<i>La valutazione nell’insegnamento/apprendimento delle lingue e letterature straniere, Skopje, 12 aprile 2016.</i>	1

	<i>La scrittura creativa e la scrittura funzionale: modelli per l'insegnamento</i> , Skopje, 02-03 dicembre 2016.	1
	Член на факултетска комисија	
	Член на поткомисија за евалуација	0,5
	Член на комисија за попис на постојани средства	0,5
	Член на комисија за попис на библиотечен фонд (4x0,5)	2
	Учество во комисии и тела на други органи	
	Член на <i>Здружение</i> на професори по италијански јазик во Р Македонија	0,5
	Член на италијанскиот Институт за култура „Данте Алигиери“ во Скопје	0,5
	Вкупно	7
Спортска дејност		
	Вкупно	144,9

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	72,4
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	40
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	32,5
Вкупно	144,9

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Радица Никодиновска, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Александра Саржоска, член, с.р.
3. Проф. д-р Лучана Гуидо Шремпф, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„ПАРОНИМИТЕ И АСОЦИЈАТИВИТЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ
СОВРЕМЕН ЈАЗИК” ОД М-Р МАРИЈА СОКОЛОВА,
ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ
КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на 16. редовна седница одржана на 20.12.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Марија Соколова со наслов „Паронимите и асоцијативите во македонскиот современ јазик“, во состав: д-р Снежана Веновска-Антевска, редовен професор и научен советник, д-р Стојка Бојковска, редовен професор, д-р Славица Велева, редовен професор, д-р Катерина Вељановска, редовен професор и д-р Симон Саздов, редовен професор.

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Извештај од системот за проверка на плагијати

Во согласност со член 6 од Законот за изменување и дополнување на Законот за научно-истражувачка дејност (Службен весник бр. 80/2012), менторот на овој докторски труд, на 27.12.2017 (14:47 часот), го внесе текстот на овој труд во базата на докторски трудови на системот за плагијати на Министерството за образование и наука на Република Македонија и на 27.12.2017 (22:24 часот) доби Извештај според којшто докторската дисертација не покажува елементи на плагијат, односно во неа се среќаваат одделни зборови кои се совпаѓаат со термини од неколку други текстови, како и неколку цитати на цитирани автори (3,76%). Рецензентската комисија го проследи Извештајот од базата за проверка на плагијати до Деканатот на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

Опис на докторската дисертација

Докторската дисертација „Паронимите и асоцијативите во македонскиот современ јазик“ содржи 316 страници компјутерски

текст. Дисертацијата ги содржи наредниве делови: Вовед, Листа на кратенки, Паронимите во македонскиот јазик, Асоцијативите во македонскиот јазик, Заклучок, Прилози и Користена и цитирана литература. Темата е структурирана во две клучни насоки кои се движат кон паронимите и кон асоцијативите, а паралелата ги поврзува преку начинот на претставувањето на паронимите и на асоцијативите. Деловите се систематизирани преку точки и потточки, односно со наслови и поднаслови, така што се обезбедува прегледно следење на материјалот кој е обработен во истражувањето.

На почетокот е даден апстракт на македонски и на англиски јазик и клучни зборови. Одделно од нумерацијата се дадени и: Вовед, Содржина и Листа на кратенки.

Во **воведот**, м-р Марија Соколова ги претставува основните прашања, предметот, целите, методологијата на истражувањето и основните насоки што си ги поставила како цел при изработката на дисертацијата. Кандидатката преку неколку прашања ги поставува основите обработени во трудот фокусирани околу нивото на познавањето на македонскиот лексички фонд од зборувачите на македонскиот јазик преку процесот на поврзаност на семантиката, но и на структурните и формалните особености на лексемите. Целта е да се разјасни каде грешат зборувачите и која е причината за замената на едни со други зборови, каков е контактот и процесот на мислата и употребените зборови (напишани или изговорени). Кон ова се надоврзуваат и прашањата за односот на паронимите и асоцијативите и нивните врски со синонимите, антонимите и хомонимите. Но, за да се дојде до релевантни резултати при решавањето на овие прашања, кандидатката предвид ги имала различните јазични рамништа каде што се произнесуваат зборовите (фонетско-фонолошко, морфолошко, синтаксичко) за да се дојде до соодветни резултати кои ќе ја објаснат врската меѓу лексиката од различен произлез. Овие истражувања на паронимите и асоцијативите може да бидат и добра основа за споредбени истражувања со други словенски и несловенски јазици.

Првата глава од докторската дисертација е со наслов **Паронимите во македонскиот јазик**. Во неа се дава општ преглед за поставеноста на паронимите во лексикологијата. Авторката постапно низ десет наслови ги обработува паронимите и на крајот дава општ заклучок за сето она што е претставено во првата глава од трудот. Постапно се поаѓа од

формалните односи лексемите, а потоа се дава еден општ осврт кон паронимијата како јазична појава. Дефинирани се паронимите, различните видови и дадена е една општа поделба според она што ни се нуди како искуство од слични истражувања во словенските јазици. Прегледот содржи и опис на настанувањето на паронимите и начинот како е третирана паронимијата во светската литература за да се даде осврт кон она што е истражувано за паронимијата во македонскиот јазик. Посебни делови се посветени за споредбата на паронимите со другите зборови (со: синонимите, антонимите, хомонимите, асоцијативите, зборовите со заедничка поимно-логична врска, зборовите од народната етимологија, варијантите на зборови). Зафатени се прашања што се обработувани многу малку врз примери од македонскиот јазик и од лингвистички аспект. Претставена е разликата и поврзаноста на паронимијата и паронимазијата. Одделен дел е посветен на паронимите во менталниот лексикон.

Предвид е земено групирањето на лексемите од парадигматски аспект според нивната форма и содржина. Оттаму е насоката дека врските меѓу парадигматски поврзаните лексеми се толкувани во основата како асоцијативни. Потврда за ваквиот пристап е прикажан во анализите што произлегуваат од истражувањето прикажано во дисертацијата.

Марија Соколова при своите анализи се потпира врз парадигматските лексички односи во три основни категории и тоа се основните насоки за да се дојде до определени заклучоци. Содржински ги поврзува синонимијата, антонимијата, хипонимијата и лексичките групи без разгранување. Од формален аспект ги издвојува римата, тавтофонијата и тавтотонија. Како содржинско-формални ги поставува паронимијата и хомонимијата. Од друга страна, за да ја направи поделбата на лексичките групи, таа го користи најопштиот збир, т.е. асоцијативното поле, а тоа е составено од синтагматските и парадигматските јазични единици асоцијативно поврзани со стимулусот. Во асоцијативното поле, поставено според наведените насоки, може да се сретнат определени помали подгрупи како што се: поимно поле (кое ги вклучува сите лексеми и граматички категории во врска со некој поим). Асоцијативното поле не може да ги опфати сите слободни асоцијации. Земени се предвид и:

семантичкото поле, лексичко-семантичката група зборови, тематската група и стационано-комутативната група.

Паронимијата е дефинирана како посебна јазична појава, во редот на синонимија, антонимија и хомонимија. Но, за разлика од нив, опфатена е и областа на поврзани блискозвучни истокоренски зборови, кои најчесто формираат паронимски парови зборови, а тие меѓу себе соодветствуваат како паралелни единици. Според Марија Соколова најсоодветен опис е како во геометријата каде две (различни) прави се паралелни ако лежат во иста рамнина и растојанието меѓу нив останува исто по целата нивна должина, т.е. никогаш не се допираат, така и кај паронимските парови, значењата и формата не им се поклопуваат целосно, ниту се различни целосно.

При дефинирањето на паронимите предвид е земена и формата и значењето. Причината за честото мешање е во сличната форма, особено што нашиот јазик има фоннолошки правопис каде што на секој глас соодветствува една буква. Причините може да бидат најразлични, почнувајќи од невнимание, неправилен изговор, недоволно познавање на јазикот и нискиот степен на образование, но и кај оние на кои македонскиот не им е мајчин јазик, најчесто се јавуваат потешкотии во разграничувањето на значењето на паронимите, па често се мешаат при употреба. Оваа констатација се јавува како резултат на повеќегодишното работно искуство на Марија Соколова како предавач по македонски јазик за странци на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Проучувањето на паронимите во рамките на образовниот процес во македонскиот јазик, главно, е маргинализирано. Самото проучување на паронимите е како кратка методско-образовна единица, ретко како научноистражувачки проект, а работата со паронимите се базира на анализа на семантиката и функцијата на зборовите, кои случајно се слични по звучност и значење.

Во сите дефиниции дадени во литературата што ја опфаќа паронимијата се спомнува блискоста во говорниот состав и различното значење. Се забележува дека ниту една дефиниција, толкување или објаснување не спомнуваат ист корен или иста творбена основа. Постојните дефиниции не се во согласност со

современото сфаќање за паронимите. Во македонскиот стандарден јазик најбројни се разнокоренските блискозвучни зборови со поимно-логична (асоцијативна) поврзаност. Кај некои од овие зборови се јавуваат тешкотии во разграничувањата на значењето. Разнокоренски блискозвучни зборови се среќаваат и во народниот (дијалектниот) говор. Она што произлегува од истражувањето е дека паронимите не можат да бидат заменливи за разлика од варијантите и нивната замена ја менува смислата на реченицата. Варијантите на зборови сосема слободно може да се заменат и притоа да не се влијае на смислата на реченицата. Варијантите на зборови може да се користат по избор, бидејќи тие немаат нијанси во значењето. При споредувањето на паронимите со варијантите на зборовите, потребно е да се има предвид морфологијата. Ако значењата им се исти, тогаш станува збор за варијанти на зборови, но ако не им се исти, тогаш тоа се пароними.

При разгледувањето на разликата меѓу паронимијата и парономазијата се наведува дека е таа е јазична појава, која настанала со развојот на јазикот и нејзината обемност е условена од образовното ниво на нацијата и од карактеристиките на јазичниот систем. Појавата на паронимизацијата може да се разгледува и причински и последично. Причините за појавата на паронимите се истокоренските зборови и потребата да се изнијансираат настаните, предметите и појавите. Апсолутните пароними настанале како реална потреба да се разграничат сличните, но не истите појави и настани. Не треба да се заборава дека паронимите не се изолирани од системот на зборови, туку тоа се категорија на разноточни зборови, кои настанале од заедничка основа. Наедно паронимијата е причина за појава на парономазијата.

Одделен простор е оставен и за менталниот лексикон, а за да се определи и дефинира тој треба да се утврди како доаѓа до паметење на зборовите и нивното сместување меморијата. Сето тоа произлегува од организацијата на зборовите кои почесто ги употребуваме и се наоѓаат во централниот дел, за разлика од оние кои поретко ги употребуваме и се наоѓаат во периферниот дел од нашата меморија. За да ги објасни овие процеси во организацијата на зборовите во менталниот лексикон, даден е опис на две теории: теоријата на атомскиот меур и теоријата на пајажина.

Според теоријата на атомскиот меур, зборовите се составени од компоненти кои се преповторуваат и преклопуваат во различни зборови. Според теоријата на пајажина зборовите претставуваат целини кои со другите зборови градат послаби или посилни врски. Преку овие врски се дава одговор на стимулусите во асоцијативниот речник. Земен е предвид уште еден пристап, познат како „ефект на када“ кај паронимите во менталниот лексикон според метафората која потсетува на човек кој лежи во када. Па така, кога човек лежи во када му се гледаат само главата и дел од нозете. Според таа аналогична луѓето, обично, ги паметат почетокот и крајот на зборот, повеќе отколку средината на зборот.

Во своите анализи прикажани преку примери во трудот, м-р Марија Соколова ги има предвид сите теории и го избира само она што е соодветно за македонскиот јазик, оттаму и го среќаваме материјалот претставен преку паронимски гнезда. Според неа, познавањето и проучувањето на паронимските гнезда е добар пат за изучување на лексиката на македонскиот јазик, не само за оние на кои тој им е мајчин јазик туку и за странците кои сакаат да го научат македонскиот јазик. Станува збор за избор од лексеми вградени во две анкети за да се добијат паронимските гнезда како низа од зборови. Но, паронимското гнездо го чинат низи од парови зборови (пароними), а не низа од слични лексеми за разлика од лексичкото гнездо (зборови со ист корен и слична морфолошка структура, кои имаат слична звучност).

Може да се согледа дека во целост е исполнета целта на истражувањето да се откријат причините зошто доаѓа до замена на паронимските парови, а тоа може да се употреби при изработка на пообеман речник на пароними во современиот македонски јазик. Основните задачи што си ги поставила авторката (да се утврди дали правилно се употребуваат паронимите; да се согледа дали се знае точното значење на паронимите; дали се разликуваат паронимите (кога се употребува едниот, а кога другиот пароним од паронимскиот пар); дали паронимите поттикнуваат исти асоцијации (дали се асоцијативно поврзани) и дали можат и како се толкуваат паронимите се прикажани во овој дел. Истражувањата се потврдени преку двете анкети (прикажани во темата во Прилог А1 и Прилог А2), анкетирани

се 444 студенти од високообразовните институции во државата со по 5 слични прашања.

Според резултатите од анкетите, согледано е дека многу полесно се разликуваат глаголските пароними од именските пароними. Гледано временски, при подолг период, некои зборови може да го променат своето значење и употреба. Тоа предизвикува појава на нови парови пароними, а оние кои биле некогаш пароними, повеќе не се. Студентите најлесно ги распознаваат паронимите доколку тие се лексички споени во некакви синтагми, но тешкотии се јавуваат кога треба сами да направат лексичко спојување на паронимите.

Пред авторката се поставил предизвикот да направи соодветен избор при користењето на теориите за истражувањата на паронимите со оглед на поновите строги критериуми за паронимите. Прикажани се и разидувања што постојат во однос на тоа дали паронимите мора да имаат иста творбена основа или само ист корен. Дополнителна тешкотија при разработувањето на темата претставувало и непостоењето на пообеман еднојазичен речник на паронимите во македонскиот јазик. Во прилог кон истражувањата, Марија Соколова изработила Краток речник на паронимите во македонскиот современ јазик (во Прилог Б), со 35 паронимски парови. При изборот на паронимските парови, изборот е кон карактеристични парови зборови кои внесуваат најмногу забуни при употребата. Значајна придобивка од овој труд е што преку анкета ги следи: употребата, асоцирањето и толкувањето на зборовите што ги прикажува на крајот во речникот, а кон тоа е прикажано и размислувањето на студентите.

Овој труд потврдува дека во асоцијативното поле на едниот пароним од паронимскиот пар, во мал број се среќава другиот пароним од истиот паронимски пар и обратно. Оттаму произлегува и заклучокот дека при непознавањето на точното значење на паронимите, говорителите обично асоцијативно ги поврзуваат паронимите. Важно е да се истакне дека студентите покажуваат креативност и ефективност при толкување на паронимите.

Во трудот е даден целосниот опис на двете анкети и резултатите од нив од првото до петтото прашање преку паронимиски гнезда. Кон крајот на овој дел е даден заклучок.

Втората глава од докторската дисертација е со наслов **Асоцијативите во македонскиот јазик** и во неа се опфатени петнаесет делови и заклучок. Структурата и методолошкиот пристап е оној што го употребува при истражувањето на паронимите, но треба да се спомене дека асоцијативите речиси не се истражувани во македонската лингвистика. Наедно тоа беше и причината да се предложи за изработка оваа докторска дисертација која се вбројува во пионерските истражувања од областа на асоцијативите во македонскиот јазик. Даден е преглед на појавата, развојот и карактеристиките на асоцијативите, наедно се прикажани различни видови асоцијативни тестови.

Она што ги поврзува паронимите и асоцијативите е менталниот лексикон, но овде според потребите што се наметнуваат при истражувањето на асоцијативите и градењето на асоцијативните гнезда. Во проучувањето на менталниот лексикон огромно значење имаат синтагматските и парадигматските асоцијации. Синтагматските асоцијации се користат за испитување на фразеолошките, синтаксичките и дистрибутивните можности на стимулусот. Парадигматските асоцијации даваат целосна слика за најголемиот број семантички односи кои ги гради стимулусот. Основно прашање што добива одговор во ова истражување е дали зборовите во менталниот лексикон се поставени хаотично или постои некаков ред, некој закон, по кој тие се групирани; дали се паметат целите зборови или се регистрираат само делови.

Асоцијативните анкети, истражувања, поставеноста на стимулусите, нивниот соодветен избор и асоцијациите преку лексемите завлегуваат длабоко во врската на матрицата (нејзиното создавање) и она што го имаме конкретно како изговорена или напишана форма. Се претпоставува дека оние зборови коишто се најфреквентни, што се употребуваат најчесто, влегуваат во активниот (основен) лексикон, додека оние зборови коишто се употребуваат малку се наоѓаат на периферијата. За проучување на менталниот лексикон од големо значење се и фреквенциските речници.

Даден е преглед на истражувањата посветени на асоцијативите во другите словенски јазици и во македонскиот јазик, наедно е нагласена потребата од изработка на асоцијативен речник. Преку истражувањата, м-р Марија Соколова доаѓа до еден асоцијативен речник на македонскиот јазик (даден во прилог кон докторската дисертација).

Карактеристично за асоцијативните речници е што се многу слични повеќето од нив, бидејќи, главно, содржат слична матрица на зборови— стимулуси. Во нив се во основата синтагматски и парадигматски односи што се кај асоцијациите. Асоцијативните речници се најчест производ од асоцијативните истражувања. До нив се доаѓа преку асоцијативни истражувања. по пат на тестови (анкети). Асоцијативните анкети се поедноставен облик на истражување, бидејќи од испитаниците се бара да одговорот со еден или повеќе зборови на однапред одбрани зборови – стимулуси. Според тоа како е поставено прашањето во анкетата, асоцијациите може да бидат континуирани, дискретни, слободни и контролирани. Кога се работи за релацијата стимулус – реакција, асоцијациите кои ги даваат испитаниците може да се поделат на синтагматски и парадигматски. Овие односи, всушност, го означуваат односот меѓу зборовите внатре во реченицата во зависност од тоа дали тие зборови можат да опстојат самостојно или не, односно дали можат да градат проста реченица или не. Во овој труд како стимулуси се јавуваат 50 зборови вградени во асоцијативен тест (анкета) спроведен на 500 испитаници, главно, студенти. Теориите што ја опфаќаат оваа проблематика се прикажани преку резултатите од анкетата. Дадени се асоцијации со најчеста фреквенција. Назначен е бројот на различни асоцијации во асоцијативното поле на стимулусот и бројот на асоцијации кои во асоцијативното поле се јавуваат само еднаш. Претставени се стимулуси кои не предизвикале асоцијации, а издвоени се три најфреквентни асоцијации за секој стимулус.

Преку анализите на анкетата може да се согледа врската меѓу вербалните асоцијации и конотацијата, видовите конотација, како и улогата на асоцијативниот речник во семантичките истражувања. При изборот на стимулусите земено е предвид дека еден од можните недостатоци на асоцијативните тестови е тоа што распоредот на стимулусите може да влијае битно на реакцијата. Претходниот

стимулус може да влијае на реакцијата на следниот стимулус. Во лингвистичките истражувања испитувањето на вербалните асоцијации претставува една од поновите методи. Притоа, како материјал за овие истражувања може да се искористи и материјалот од асоцијативните речници. За да може да се открие правилно врската меѓу вербалните асоцијации и конотацијата, треба да се дефинира прво терминот конотација и да се насочи кон она што го нудат асоцијативите.

Материјалите собрани од анкетата за асоцијативите се класифицирани според реакциите. Од нив е формирано асоцијативното поле за секој посебен стимулус. Реакциите во асоцијативното поле се распоредени според фреквенцијата. Оние реакции кои имаат најголема фреквенција се први во асоцијативното поле, додека оние кои се јавуваат само еднаш се на крајот.

Според резултатите добиени од ова истражување, меѓу асоцијативите (стимулусот и реакцијата) постои некаква семантичка врска. За секое семантичко истражување може да се направи асоцијативен тест. Иако во литературата под семантички истражувања не е наведен асоцијативниот тест како посебна метода на испитувања, сепак, тој во помала или поголема мера влијае на потврдување на постојните резултати или откривање на некои стари, но и нови семантички појави. Анализите направени во оваа докторска дисертација потврдуваат дека асоцијативните тестови се корисни при испитување на антонимијата, при испитување на создавањето на зборовите, при испитување на концептуализацијата и во компаративните семантички истражувања. Јасно е дека менталниот лексикон на испитаникот е изворот на асоцијативите. Според тоа, големиот број исти асоцијации упатуваат на семантичка блискост меѓу асоцијативите. Целта на ова истражување беше да се провери дали навистина вонјазичното искуство (политичко, социјално, општествено, културно) кое го доживуваме секојдневно, влијае на нашиот јазик, а особено на семантиката. Резултатите покажуваат дека преку јазикот и преку асоцијативните методи може да се согледаат разликите меѓу народите, но и меѓу различни социјални групи што може да се истражуваат во иднина.

Различни народи имаат различно сфаќање, различни погледи на светот и различно вонјазично искуство. Поради тоа и нивните

ментални лексикони се различни, како што е различен и јазикот на секој народ. Користа од создавањето на асоцијативниот речник е повеќекратна. Една од придобивките е можноста да се направи споредбена анализа меѓу асоцијативите од асоцијативните речници кај различните народи, т.е. јазици. Така може да се откријат специфичностите (сличностите и разликите) кај различните народи. При правење на такви споредбени анализи, најдобри резултати се постигнуваат доколку анализата се прави кај асоцијативни речници од народи (држави), чиешто јазици се слични или потекнуваат од иста јазична група.

Во одделен дел во втората глава е нагласена улогата на асоцијативниот речник во концептуализација на емоциите, а како примери се издвоени зборовите љубов, радост и бес. Од друга страна претставена е поврзаноста на асоцијативите при создавањето на стереотипи, а како пример е издвоен стереотипот за зборот Балкан, притоа се издвојуваат позитивните и негативните асоцијативи што градат семантичко поле според стимулусот што прераснува во стереотип.

М-р Марија Соколова го отвора и прашањето за асоцијативната граматика врз примери од македонскиот јазик, при што ги поставува основните принципи, закони, елементи и нивоа во асоцијативната граматика. Во претставувањето на асоцијативната граматика, авторката се користи со истражувањата на ЈН. Караулов, при што издвојува стимулуси кои можат да бидат именка, придавка, глаголска именка и глагол.

Асоцијативната граматика се потпира врз асоцијативни речници, секако дека во секојдневниот говор луѓето користат стабилни граматички модели (шаблони), чие активирање е предизвикано од стимулусот. Во овој труд, најголем број од асоцијациите во асоцијативните полиња со стимулусот градат модел на два збора, кои се правилно формирани граматички единици. Тие веднаш може да се вградат во реченици. По нив следуваат реакции на кои им е потребна дополнителна трансформација, па заедно со стимулусот да функционираат како посебна единица. Иако постои разлика меѓу различните нивоа во асоцијативната граматика, не треба да има преголема строгост и во поделбата на реакциите на нивоа. Тоа значи дека некои реакции може да припаѓаат истовремено

на две, па дури и на три нивоа. Во трудот илустративно се дадени асоцијативните граматика на зборовите: здравје, избори, бел и се смее.

Даден е описот и начинот на изработката на обратниот асоцијативен речник, тој се потпира врз асоцијативниот. Материјалите што се нудат од овие речници овозможуваат да се создаде јадрото на јазичното сознание коешто овозможува да се пронајдат зборовите кои имаат најголем број асоцијативни врски со другите зборови. Преку двата речника (Асоцијативниот и Обратен асоцијативниот речник на македонскиот јазик), приложени во оваа докторска дисертација, се проширува истражувањето на јадрото на јазичното сознание за македонскиот јазик. Јадрото на јазичното сознание го сочинуваат неколку лексеми кои се асоцијации на најголем број стимулуси. Јадрото на јазичното сознание е подредено според тоа на колку различни стимулуси дадениот збор се јавува како асоцијација. Анализата на асоцијативното поле изгледа едноставна, но во практиката е доста сложена. Различни стручни лица (социолози, педагози, културолози) различно ги толкуваат асоцијативните полиња од асоцијативните речници. Во оваа дисертација мошне успешно се изградени асоцијативните полиња и толкувањата што произлегуваат од добиените резултати преку анкетите.

Овде само илустративно го пренесуваме сознанието на м-р Марија Соколова, добиено преку направените анализи, дека за младиот човек во Македонија најголеми вредности се: животот, човекот, среќата, љубовта и парите. Тоа се зборови кои се дадени најчесто од страна на македонските студенти и тоа се најголемите потреби за сите луѓе воопшто.

Во **заклучокот** се истакнува дека потребата од асоцијативни речници е од огромна корист за лексикографите при проверката на постојните толковни речници, но и при изработката на нови толковни речници со давање на соодветни примери за зборовите. Овој труд само потврдува дека преку асоцијативните речници се овозможува: соодветна поставеност на значењата на лексемите; паралелни истражувања со другите словенски речници; анализа на асоцијативната граматика; истражување на конотацијата; откривање на стереотипите; концептуализација на емоциите и др.

Овој труд отвора простор за наредни испитувања, истражувања, како и проширувања на Асоцијативниот речник на македонскиот јазик и на Обратно асоцијативен речник на македонскиот јазик, секако со нови дополнителни зборови како стимулуси. Наедно, дисертацијата потврдува дека семантички поврзаните лексеми наедно се и асоцијативно поврзани и така може да се определи нивната врска во менталниот лексикон. Асоцијациите ја претставуваат не само јазичната туку и вонјазичната врска со стимулусот. Анализите покажуваат дека асоцијативните речници содржат многу повеќе културолошки асоцијации и дека видот на стимулусот определува дали ќе бидат посилни синтагматските врски од парадигматските или не.

Делот **Прилози** ги содржи следниве истражувања од кои се правени анализите: Анкета 1 за паронимите (Прилог А1), Анкета 2 за паронимите (Прилог А2), Анкета за асоцијативите (Прилог А3). Особено се важни приложените речници кои не се големи според обемот, но се многу важни за македонскиот јазик затоа што може да бидат добар пример како треба да се насочуваат истражувањата на паронимите, а особено на асоцијативите, тоа се: Краток речник на паронимите (Прилог Б), Асоцијативен речник на македонскиот јазик (Прилог В), Обратно асоцијативен речник на македонскиот јазик (Прилог Г). Овие прилози претставуваат солидна основа за различни истражувања на македонската лексика, но и од други аспекти може да се согледа повеќенаменската употребливост на приложениот материјал.

Делот **Библиографија** ја прикажува цитираната и користената литература (наведени се 194 извори).

ПРЕДЛОГ И ЗАКЛУЧОК

Докторската дисертација на кандидатката м-р Марија Соколова, со наслов „Паронимите и асоцијативите во македонскиот современ јазик“, претставува истражување во областа на македонската лексикологија и лексикографија кое пополнува една област што не е доволно истражувана.

Изработката на темата на оваа докторска дисертација дава посебен и сериозен осврт на оваа проблематика, така што наедно се

отвора простор за истражување на асоцијативите од различни аспекти. Со овој оригинален труд се збогатува литературата со теми што бараат поширок пристап во истражувањата на македонскиот јазик. Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Марија Соколова, со наслов „Паронимите и асоцијативите во македонскиот современ јазик“.

КОМИСИЈА

Д-р Снежана Веновска-Антевска, редовен професор
и научен советник, с.р.

Д-р Стојка Бојковска, редовен професор, с.р.

Д-р Славица Велева, редовен професор, с.р.

Д-р Катерина Вељановска, редовен професор, с.р.

Д-р Симон Саздов, редовен професор, с.р.

ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

2. ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	м-р Македонка Додевска	„Терминологијата низ процесот зборообразувањето во македонскиот и словенечкиот јазик (со акцент на дел од медицинската терминологија)“	„Terminology of the process of word-formation in the Macedonian and the Slovenian language(with accent the part of medical terminology)“	проф. д-р Лидија Аризанковска	22-02-2018 бр. 10-32/7

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ „СПЕЦИФИЧНОСТИ ВО ПРИМЕНАТА НА МЕЃУНАРОДНИТЕ СМЕТКОВОДСТВЕНИ СТАНДАРДИ ЗА ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА МСП ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“ ОД

М-Р ЕМИЛИЈА СТЕВАНОВИЌ, ПОДНЕСЕНА ДО ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО
СКОПЈЕ

Врз основа на член 241 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со поднесената докторска дисертација од кандидатката м-р ЕМИЛИЈА СТЕВАНОВИЌ под наслов „СПЕЦИФИЧНОСТИ ВО ПРИМЕНАТА НА МЕЃУНАРОДНИТЕ СМЕТКОВОДСТВЕНИ СТАНДАРДИ ЗА ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА МСП ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“, Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, на седницата одржана на 31.10.2017 година, донесе Одлука бр. 09-1924/2 од 5.12.2017 година, за формирање на Комисија за оцена и одбрана на трудот, во состав:

1. проф. д-р Биљана Ангелова
2. проф. д-р Неда Петроска Ангеловска
3. проф. д-р Климентина Попоска
4. вонр. проф. д-р Зоран Јаневски
5. доц. д-р Весна Георгиева Свртинов

По проучувањето на поднесената докторска дисертација и по усогласувањето на мислењата на членовите, Комисијата, до Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи напомени

Докторската дисертација од кандидатката м-р ЕМИЛИЈА СТЕВАНОВИЌ под наслов СПЕЦИФИЧНОСТИ ВО ПРИМЕНАТА НА МЕЃУНАРОДНИТЕ СМЕТКОВОДСТВЕНИ СТАНДАРДИ ЗА ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА МСП ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, обработува современа и актуелна проблематика од областа на сметководството и финансиите.

Трудот се фокусира на стандардизацијата на сметководствената евиденција која е неминовна и апсолутно неопходна, како од аспект на развојот на единствен сет на високо квалитетни, транспарентни и споредливи информации во финансиските извештаи и останатото финансиско известување за да им помогнат на учесниците на различните пазари на капитал во светот и останатите корисници на информациите да донесат економски одлуки, така и од аспект на стандардизирање на целокупната економска практика и наука.

Прифаќањето на меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) како национални стандарди претставува најдобра алатка за формирање споредлив и транспарентен систем на финансиски извештаи, кој ќе им помага на инвеститорите при донесувањето финансиски одлуки.

Сепак, се утврди дека правната рамка, особено доколку не беше сосема институтирана, не е доволна за да им служи на целите, за кои, пред се, беше поставена. И покрај фактот што македонските закони овозможуваат номинална поддршка на меѓународните стандарди на финансиско известување, од повеќе извори, Македонија беше класифицирана како држава која има нерешена имплементација на овие стандарди.

Во Република Македонија, МСФИ за МСЕ се прифатени како рамка за финансиско известување во август 2011 година со задолжителна примена од 01 јануари 2012 година. Земјите членки на Европската Унија се уште ги применуваат директивите IV и VII како општо прифатени сметководствени принципи (GAAP, Generally Accepted Accounting Principles). Се прават напори за изнаоѓање решенија за финансиско известување кај МСЕ во земјите членки кои не ги прифатиле директивите за финансиско известување на ЕУ.

Со имплементацијата на овој стандард се олеснува финансиското известување кај малите и средните ентитети, бидејќи во него се вклучени поедноставени опции за признавање и мерење, што само по себе значи поедноставена изработка на финансиските извештаи. Трудот треба да помогне во подобрувањето на системот на финансиско известување и креирање на квалитетни и ефикасни сметководствени политики во малите и средните ентитети во Република Македонија.

2. Содржина на дисертацијата

Докторската дисертација под наслов СПЕЦИФИЧНОСТИ ВО ПРИМЕНАТА НА МЕЃУНАРОДНИТЕ СМЕТКОВОДСТВЕНИ СТАНДАРДИ ЗА ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА МСП ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА поднесена од кандидатката м-р ЕМИЛИЈА СТЕВАНОВИЌ, има 256 страници на кои се дадени: вовед, 4 глави и заклучни согледувања и користена литература.

Докторската дисертација концепциски е систематизирана во вовед, четири поглавја, заклучок, анекси и библиографија.

Во воведниот дел од трудот се вклучени: актуелноста на проблематиката на истражувањето, предметот и целите на истражувањето, очекуваните резултати од истражувањето и методолошкиот приод кој се користи во истражувањето. Во првиот дел се изложени концепциските, теориските и глобалните аспекти на меѓународните стандарди за финансиско известување. Прикажани се и претпоставките на кои се базира финансиското известување како и карактеристиките и принципите на меѓународното финансиско известување и принципите за мерење и обелоденување на средствата, обврските, приходите и расходите. Содржината на овој труд обезбедува корисно и непристрасно упатување за дебатата околу воведувањето и примената на меѓународниот стандард за финансиско известување за мали и средни претпријатија во Република Македонија.

Во вториот дел се утврдуваат информациите што се презентираат во извештајот за финансиската состојба и како тие да се презентираат. Извештајот за финансиската состојба ги презентира средствата, обврските и главнината на конкретен датум, односно крајот на периодот на известување. Исто така, ќе видиме како ентитетот ја презентира неговата вкупна сеопфатна добивка за период, односно неговите финансиски резултати за тој период во еден или два финансиски извештаја. Тој ги утврдува и информациите што се презентираат во тие извештаи и како тие да се презентираат. Наша цел е да се утврдат и барањата за презентирање на промените во главнината на ентитетот за одреден период, или во извештајот за промена на капиталот или доколку конкретните услови се исполнети и ентитетот ја избере таа можност, во извештај за добивка и акумулирана добивка. Во овој дел се испитани и се утврдени информациите што се презентираат во извештајот за парични текови и како тие да се презентираат. Извештајот за парични текови обезбедува информации за промените во парите и паричните еквиваленти на ентитетот за периодот на известување, прикажувајќи ги одделни промените од оперативните активности, вложувачките активности и финансиските активности.

Дефинирани се околностите при кои ентитетот презентира консолидирани финансиски извештаи и постапките за подготовка на тие извештаи. Во рамките на ова поглавје се опишани насоките за избирање и примена на сметководствените политики употребени во подготовката на финансиските извештаи. Опфатени се и сметководствените политики за процена на постојани средства и сметководствени политики за процена на нематеријални средства, гудвил и индустриска сопственост, како и дивидендната политика на ентитетот. Анализирани се основните и другите финансиски инструменти и прикажани се: признавање, отпис, мерење и обелоденување на финансиските инструменти.

Во третиот дел е обработен сметководствениот третман на вложувањата и нивното влијание врз капиталот, вложувањата во придружни ентитети, вложувањата во недвижности, постројки и опрема, вложувањата во нематеријални средства, вложувањата и процената на гудвилот и деловните комбинации и гудвил. Во четвртиот дел се разработени сметководствените политики и финансиското известување во мали и средни ентитети во Република Македонија. Обврската за водење на сметководство во Република Македонија е пропишана со Законот за трговските друштва. Според Законот, таква обврска имаат секој голем, среден и мал трговец. Тие деловни субјекти треба да подготват годишни сметки и финансиски извештаи. Секој трговец води трговски книги во согласност со

принципите на правилно водено сметководство, и тоа на начин што ги прави видливи сите преземени трговски правни работи, состојбата на средствата, обврските, главнината, приходите и расходите. Сметководството треба да се води на начин што секое трето лице експерт треба да ги разбере резултатите што тоа ги произведува.

Министерот за финансии ги пропишува сметководствените планови. Во таа смисла е донесен Правилникот за пропишување на формата и содржината на годишната сметка и Правилник за сметковниот план и содржината на одделните сметки во сметковниот план кои се усогласени со соодветната ЕУ директива. Согласно со тој Правилник, пропишани се посебни билансни шеми за големите и средните друштва, а за малите субјекти, тие се скратени билансни шеми. Покрај тој Правилник, донесен е и Правилник за сметководствени стандарди. Согласно со него, прифатени се меѓународните сметководствени стандарди од Комитетот за меѓународни сметководствени стандарди МКСС (IASC- International Accounting Standard Committee), како сметководствени стандарди кои се во примена во Република Македонија од 1 јануари 1998 година.

Македонската легислатива ги илустрира различните закони, што ги опфаќаат сметководствените и ревизорските барања и барањата за известување и кои номинално конвергираат кон прифаќањето на меѓународните стандарди за финансиско известување како национални стандарди. Гледајќи подетално, можат да се забележат неколку работи: законите употребуваат различна терминологија, не секогаш во согласност со IFRS (International financial reporting standards), и не секогаш во целосна согласност меѓу себе; постојат неколку непотребни форми на пререгулација, која доведува до зголемена конфузија, наместо до појаснување на областа; постојат и неколку мали пропусти, на кои сè уште им треба подобрување. Сепак, забележителен прогрес е виден, особено во новиот Закон за трговски друштва, кој буквално ги прогласи IFRS (International financial reporting standards) за национални стандарди за одредените групи на компании и за сите други претпријатија кои преферираат употреба на овие стандарди за свое известување.

ОЦЕНА И ПРЕДЛОГ

Членовите на Комисијата внимателно ја прочитаа и ја проучија докторската дисертација на кандидатката м-р ЕМИЛИЈА СТЕВАНОВИЌ со наслов СПЕЦИФИЧНОСТИ ВО ПРИМЕНАТА НА МЕЃУНАРОДНИТЕ СМЕТКОВОДСТВЕНИ СТАНДАРДИ ЗА ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА МСП ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА и сметаат дека таа претставува комплексен и содржаен труд во областа на сметководството и финансиите.

Членовите на Комисијата ценат дека докторската дисертација претставува значаен труд кој се одликува со сериозен пристап кон третираната проблематика. Кандидатката во трудот констатира дека применувањето на МСС/МСФИ (меѓународните сметководствени стандарди за мали и средни претпријатија за финансиско известување) во Република Македонија не се применуваат во целост.

Во трудот е направено анкетно истражување на 10 мали и средни фирми за примената на меѓународните стандарди за финансиско известување. Од истражувањето се заклучува дека стандардизацијата на сметководствената евиденција е неминовна и апсолутно неопходна, како од аспект на развојот на единствен сет на високо квалитетни, транспарентни и споредливи информации во финансиските извештаи и останатото финансиско известување за да им помогнат на учесниците на различните пазари на капитал во светот и останатите корисници на информациите да донесат економски одлуки, така и од аспект на стандардизирање на целокупната економска практика и наука.

Истражувањето покажа дека прифаќањето на меѓународните стандарди на финансиско известување (МСФИ) како национални стандарди претставува најдобра алатка за формирање споредлив и транспарентен систем на финансиски извештаи, кој ќе им помага на инвеститорите при донесувањето финансиски одлуки. Сепак, се утврди дека правната рамка, особено доколку не беше сосема институирана, дека не е доволна за да им служи на целите, за кои пред се беше поставена. И покрај фактот што македонските закони овозможуваат номинална поддршка на меѓународните стандарди на финансиско известување, од повеќе извори, Македонија е класифицирана како држава, која има нерешена имплементација на овие стандарди. Трудот може да помогне во подобрувањето на системот на финансиско известување и креирање на квалитетни и ефикасни сметководствени политики во малите и средните ентитети во Република Македонија.

Членовите на Комисијата се едногласни во оцената дека кандидатката

м-р ЕМИЛИЈА СТЕВАНОВИЌ во докторската дисертација успеала успешно да одговори на целите и на прашањата што беа поставени при дефинирањето на предметот на истражување. Комисијата констатира дека согласно со академските стандарди, кандидатката м-р ЕМИЛИЈА СТЕВАНОВИЌ изработила комплексен и сеопфатен труд со оригинален пристап во истражувањето на предметната проблематика. Теоретските и емпириските елаборации во трудот имаат реална примена во практиката, со што овој труд има како научен, така и апликативен придонес. Трудот е ставен на страницата на МОН за плагијати и добиен е резултат на совпаѓање од 10,34 %.

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата му предлага на Советот на Економскиот институт во Скопје:

1. да го прифати овој извештај со позитивна оценка на докторската дисертација **СПЕЦИФИЧНОСТИ ВО ПРИМЕНАТА НА МЕЃУНАРОДНИТЕ СМЕТКОВОДСТВЕНИ СТАНДАРДИ ЗА ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА МСП ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА;**

2. да се формира Комисија за одбрана и на кандидатката м-р ЕМИЛИЈА СТЕВАНОВИЌ да и се дозволи јавна одбрана на докторската дисертација.

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА
ДИСЕРТАЦИЈА

1. _____ с.р.

/ Д-р Биљана Ангелова /

2. _____ с.р.

/ Д-р Неда Петроска Ангеловска /

3. _____ с.р.

/Д-р Климентина Попоска/

4. _____ с.р.

/ Д-р Зоран Јаневски /

5. _____ с.р.

/ Д-р Весна Георгиева Свртинов /

ПРЕГЛЕД**НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ ВО
ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ**

Ред. бр.	Име на кандидатот	Наслов на темата	Ментор	Одлука од Научен совет
1.	Калина Велковска	„Реорганизација на трговско друштво во стечај – Студија на случај во Република Македонија“ „Restructuring of a company in bankruptcy – case studies in the Republic of Macedonia“	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-360/2 од 28.2.2018 година
2.	Марија Ичокаева	„Улогата на проектниот менаџмент и неговата примена во невладиниот сектор“ “The role of project management and its application in the non-governmental sector“	Д-р Марија Таковска	Бр. 02-332/2 од 28.2.2018 година
3.	Ирена Бабушковска Алчева	„Организациската култура и лидерството како значајни фактори на успехот на жените- претприемачи во Република Македонија“	Д-р Зоран Јаневски	Бр. 02-352/2 од 28.2.2018 година

		„Organizational culture and leadership as important factors for the success of women entrepreneurs in the Republic of Macedonia“		
4.	Биљана Стојановска Трајковска	„Можности и перспективи за вработување на лицата со инвалидност во Република Македонија“ „Opportunities and perspectives for employment of persons with disabilities in the Republic of Macedonia“	Д-р Диана Бошковска	Бр. 02-345/2 од 28.2.2018 година
5.	Стефан Цилков	„Управување и задржување на талентот во организациите во Република Македонија“ „Management and retention of talent in the organizations of the Republic of Macedonia“	Д-р Васил Поповски	Бр. 02-336/2 од 28.2.2018 година
6.	Благородна Ампова	„Перспективи за развој на општинските обврзници во Република Македонија“ „Perspectives for development of municipal bonds in Republic of Macedonia“	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-361/2 од 28.2.2018 година

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ОДНЕСУВАЊЕ НА ИНОВАТИВНИ ВРСКИ ГРЕДА-СТОЛБ КАЈ ПРЕФАБРИКУВАНИ ИНДУСТРИСКИ ЗГРАДИ“ ИЗРАБОТЕНА ОД м-р Ветон ПИРА, ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА (УКИМ-ИЗИИС) ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС) во Скопје, на седницата одржана на 3.10.2017 година, со Одлука бр. 09-1355/1 од 4.10.2017 година формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Ветон Пира со работен наслов „Сеизмичко однесување на врските кај префабрикувани индустриски згради“ во состав: проф. д-р Виктор Христовски (претседател), проф. д-р Живко Божиновски (член), проф. д-р Голубка Нечевска-Цветановска (член), проф. д-р Лидија Крстевска (член) и проф. д-р Роберта Апостолска (ментор, член).

Кандидатот поднесе барање со соодветно образложение за промена на работниот наслов на докторската дисертација од „Сеизмичко однесување на врските кај префабрикувани индустриски згради“ во „Однесување на иновативни врски греда-столб кај префабрикувани индустриски згради“ (бр. 09-16/1 од 11.01.2018 год.). Научниот совет на ИЗИИС во Скопје, на седницата одржана на 30.01.2018 год., донесе одлука (бр. 09-153/1 од 1.02.2018 год.) за прифаќање на ова барање.

Комисијата во горенаведениот состав, ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС) во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Ветон Пира со наслов „Однесување на иновативни врски греда-столб кај префабрикувани индустриски згради“, содржи вкупно 204 страници компјутерски обработен текст, 9 табели и 178 слики и дијаграми.

Трудот е структуриран во 6 поглавја, во рамките на кои се и заклучните согледувања и како одделен дел, листата на користена литература. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во Глава 1 на трудот, претставени се накратко целта и мотивацијата на ова истражување, како и методологијата и организацијата на самата дисертација. Укажано е на масовната примена на префабрикуваните контрукции во современата инженерска практика и на сознанијата од неодамна случените земјотреси кои покажаа дека врските се критичните елементи кај овие системи. Од различните типови на врски кај овие системи, фокусот на трудот е на префабрикуваните врски греда-столб. Даден е кус осврт на двата основни типа на врски, од конструктивна гледна точка, односно зглобни и вкештени врски греда-столб. Поради непостоење на доволно информации во практиката воочена е потребата од дополнителни квалитативни и квантитативни истражувања во областа на вкештените врски греда-столб и посебно на таканаречените „суви“ врски. Во тој правец главна цел на дисертацијата е проучување на ваквите врски и дефинирање на иновативни проектни решенија кои од конструктивен аспект имаат степен на доверливост близок до монолитните армиранобетонски врски, но истовремено се доволно едноставни и лесни за примена во градежното инженерство.

Во Глава 2 е дискутирана примената на префабрикуваните конструкции генерално, дадена е класификација на врските кај овие системи, од конструктивен аспект и врз основа на начинот на

градење/изведување, со посебен осврт на префабрикуваните „суви“ врски греда-столб и оштетувањата од случените земјотреси кај конструкции со вакви врски. Врз основа на проучувањата на литературата, даден е преглед на механизмот на рушење на овие врски, класифициран во две генерални категории, рушење на анкерите и рушење на бетонот во врската. Во согласност со главната цел на дисертацијата, презентирани се вкештените врски греда-столб, проектирани и изведени како „мокри“ или „суви“ врски. Таканаречените „мокри“ врски се најшироко распространети во секојдневната практика и презентирани во литературата (fib – bulletin 27, 2003; Negro and Toniolo edits. , 2012). Основниот недостаток на овие врски е потребата од дополнително бетонирање со цел да се обезбеди монолитизација на врската и барањето за соодветна должина на врската која што ќе го обезбеди потребното анкерување на прачките. Со цел да се надминат воочените недостатоци, во оваа глава презентирани се неколку проектни решенија кои обезбедуваат „сува“ изведба на врските греда-столб (Vidjeapriya and Jaya, 2011, 2012), како и т.н. „хибридни“ врски (Thinh, Kusunoki and Tasai, 2008; Pastrav and Enyedi, 2012) чија примена е ограничена поради компликуваната изведба која бара соодветно преднапрегање. Даден е кус преглед на реализирани експериментални тестови на врските кај префабрикуваните конструкции на сеизмичка платформа (Ioannis et al., 2012; Xu et al., 2017). Коментираниа е и вклученоста на овие конструкции во Еврокодските. Како резултат на презентираниите истражувања констатирано е дека вкештените врски греда-столб ја обезбедуваат потребната робусност на конструкцијата изложена на циклични товари, но од друга страна, изведбата на овие врски како „мокри“ или „хибридни“ е компликувана за секојдневна инженерска примена. На ваков начин е идентификувана потребата од дополнителни истражувања и развивање на доверливи „суви“ врски греда-столб кои ќе овозможат помасовна примена на префабрикуваните системи во градежништвото, за различни услови на товарење.

Во Глава 3 се презентирани експериментални и аналитички истражувања на врската греда-столб (врска реализирана само со единечен анкер), при што основната цел беше да се верификува дека од конструктивна гледна точка ваквата врска може да се третира како зглобна врска. Аналитичките истражувања се базираа на експерименталните резултати на 13 примероци реализирани во рамките на проектот SAFECAST на Универзитетот во Љубљана (Fischinger et al, 2011). Целта на експерименталните истражувања беше да се дефинира капацитетот на јакост и деформабилност на зглобните врски греда-столб со анкер, изложени на циклични товари. Аналитичките истражувања реализирани во рамките на дисертацијата се направени со цел да се разбере механизмот на рушење на зглобните врски со анкери како предуслов за развој на доверливи вкештени „суви“ врски греда-столб. Нелинеарното однесување е моделирано со т.н. „link element“ во SAP2000, при што параметрите на хистерезисниот „Pivot model“ се калибрирани врз основа на добиените експериментални резултати.

Глава 4 го претставува јадрото на трудот. Во неа се презентирани развиените иновативни „суви“ врски греда-столб, отпорни на моменти, во сите фази, и тоа процесот на проектирање, градење, експериментално испитување, како и приказ на добиените експериментални резултати. Експерименталниот програм се состоеше од полуциклични испитувања на 10 примероци во реална големина, и тоа: (1) врски реализирани само со анкери, при што инјектирањето е направено со високојакосен цемент; (2) врски реализирани со анкери, инјектирани со високојакосен цемент и зајакнати со посебни (одделни) челични плочи; (3) врски реализирани со анкери, инјектирани со високојакосен цемент и зајакнати со заедничка (голема) челична плоча; (4) референтни монолитни армиранобетонски примероци. Испитувањата се направени за вертикални и хоризонтални анкери во услови на променлив однос помеѓу свиткувањето и смолкнувањето, со што успешно се симулирани различните услови на товарење во реалноста.

Програмот на товарење до точката на течење беше идентичен за сите модели и се состоеше од пет нивоа на сила (15, 30, 45, 60 и 75 kN) со повторување од три циклуси на секое ниво. Контролата во еластичната фаза се вршеше преку контрола на силата. По достигнување на точката на течење, програмот на товарење е во

функција од однесувањето на моделот и водењето на експериментот се вршеше преку контрола на деформациите.

Експерименталните резултати се претставени за секој модел поединечно во форма на генерални зависности сила-поместување, при што поместувањето го опфаќа глобалното поместување на моделот, „отворањето на пресекот“ на контактот на врската и на лицето на гредата (монолитниот дел од врската), како и лизгањето на врската. За секој модел, поединечно, е опишано неговото однесување за време на тестот, даден е графички приказ на измерените зависности, како фотографии од појавените оштетувања. Во рамките на оваа глава дадени се и компаративни истражувања на однесувањето на испитуваните модели, со цел да се добие претстава за влијанието на позицијата на анкерите и типот на зајакнувањето (единечна или заедничка челична плоча) на јакоста на свиткување и деформабилноста на испитуваните модели. Исто така, презентирани се и компаративни резултати на однесувањето на префабрикуваните и референтните монолитни армиранобетонски модели. Квалитативните и квантитативните заклучоци од споредбените анализи се систематизирани и во Глава 6 од овој труд.

Во Глава 5 е дефиниран нумеричкиот модел кој се користи за симулација на однесувањето на иновативните „суви“ врски греда-столб, отпорни на моменти. Развиен е нумерички модел, кој истовремено е доверлив, но и доволно едноставен за примена во секојдневната инженерска практика. Водејќи се од специфичноста на врските и фактот дека макро нумеричките модели се веќе претставени во Главата 3, во оваа глава е претставен пристапот на микромоделирање со 3D- конечни елементи. Овој пристап е посебно погоден кај механичките инженерски врски, какви што по својата природа се и иновативните врски претставени во рамките на овој труд. Софтверскиот пакет Abaqus V14 е користен за нумеричко дефинирање на дистрибуцијата на напрегањата во врската и во секој елемент од врската, подделно (во бетонот, арматурата, анкерите, инјекционата смеса). Компаративните анализи на дистрибуцијата на напрегањата во врската и во нејзините елементи, со однесувањето на врската за време на експериментите, формирањето и дистрибуцијата на пукнатините и типот на рушење, покажуваат задоволителни резултати.

Во Глава 6, систематизирани се заклучните согледувања од експерименталните и аналитичките истражувања реализирани во рамките на трудот, прикажани се јакостните и деформабилните карактеристики на иновативните „суви“ врски греда-столб, отпорни на моменти, и компаративно се презентирани овие карактеристики во однос на референтните монолитни армиранобетонски модели. Исто така направена е споредба на трите видови на врски (само со анкери и зајакнати со челични плочи (единечни или заедничка)), при што врските зајакнати со заедничка челична плоча покажуваат супериорно однесување. Кај сите испитани модели доминантно е однесувањето на свиткување. Презентираните резултати покажуваат дека, од конструктивен аспект, предложените иновативни врски се конкурентни на монолитните што отвора можности за нивна помасовна примена во секојдневната инженерска практика. Треба да се напомене дека заклучните согледувања базираат на резултатите добиени од полуциклични испитувања и на селектиран број на примероци. Во овој контекст, дадени се генерални насоки и препораки за понатамошни истражувања кои би опфатиле експериментално испитување на предложените врски на сеизмичка платформа, при што со варирање на влезните параметри, како должина на анкерите, димензии на челичните плочи за зајакнување, подобрување на квалитетот на смесата за ињектирање и сл. би се добиле оптимални технички решенија на врските.

На самиот крај е претставена листата на користена литература со 40 интернационални наслови.

Предмет на истражување

Главна цел на докторската дисертација е дефинирање на иновативни проектни решенија на „суви“ врски греда-столб, отпорни на моменти кои имаат степен на доверливост близок до монолитните армиранобетонски врски и од конструктивен аспект се доволно едноставни и лесни за масовна примена во градежното инженерство. Резултатите од експерименталните и аналитичките истражувања на однесувањето

на ваквите врски покажуваат дека тие се конкуретни на монолитните врски греда-столб кај армиранобетонските конструкции.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Неодамна случените земјотреси покажаа дека најслабата точка кај постојните префабрикувани конструкции се врските и дека најголемиот процент на оштетувања кои се јавуваат кај овие системи е директна последица на оштетувањата на врските. Посебно компликувани се врските греда-столб. Ваквиот проблем е идентификуван и во рамките на докторската дисертација се истражувани овие врски, при што се предложени иновативни технички решенија кои покажуваат поволно однесување во услови на изложеност на полуциклични товари и приближно исто ниво на доверливост како и монолитните врски.

Краток опис на применетите методи

Во рамките на докторската дисертација е применет комбиниран експериментално-аналитички пристап во истражувањата:

- Реализирани се експериментални тестови на 10 модели, од кои 8 се иновативни решенија на „сува“ врска греда-столб отпорна на моменти, и 2 се референтни монолитни армиранобетонски модели. Моделите се изложени на полуциклични сили, преку соодветно проектиран програм на товарење и дефинирани се нивните јакосни и деформабилни карактеристики.
- Направено е нумеричко микромоделирање на врските со примена на 3D- конечни елементи, при што е дефинирана дистрибуцијата на напрегањата во врските и нивните составни компоненти.

Компаративните анализи на резултатите од експерименталните тестови и нумеричките симулации покажуваат задоволителни резултати.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Подолу кратко се опишани главните резултати на оваа докторска дисертација:

- идентификувани се врските, а посебно врските греда-столб како критични елементи кај префабрикуваните конструкции изложени на сеизмички товари;
- проектирани се иновативни „суви“ врски греда-столб, отпорни на моменти, и тоа: (1) врски реализирани само со анкери, при што инјектирањето е направено со високојакосен цемент; (2) врски реализирани со анкери, инјектирани со високојакосен цемент и зајакнати со посебни (одделни) челични плочи; (3) врски реализирани со анкери, инјектирани со високојакосен цемент и зајакнати со заедничка (голема) челична плоча;
- врските се експериментално тествани на циклуси на товарење и растоварување при што е покажано дека: кај врските со анкери се јавува крт лом како резултат на извлекувањето на анкерите, а врските зајакнати со челични плочи покажуваат дуктилно однесување и имаат значително поголем капацитет на деформабилност во споредба со врските изведени само со анкери;
- кај сите три вида на „суви“ врски греда-столб, отпорни на моменти, доминантно е однесувањето на свиткување;
- поради „механичката“ природа на предложените решенија на врските (склопови од различни елементи и материјали), применето е нумеричко микромоделирање при што добиената дистрибуција на напрегањата го следи образецот на оштетувањата регистриран за време на тестовите.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Ветон Пира, со наслов „Однесување на иновативни врски греда-столб кај префабрикувани индустриски згради“, претставува квалитетен и самостоен научен труд во областа на земјотресното инженерство.

Актуелноста на темата која е предмет на трудот, предложените иновативни решенија на врските греда-столб, чија примена кај префабрикуваните конструкции може да ја зголеми нивната стабилност и сигурност, а со тоа и конкурентност, во споредба со традиционалните монолитни системи претставуваат значаен научен придонес во областа на земјотресното инженерство.

ПУБЛИКУВАНИ ТРУДОВИ НА КАНДИДАТОТ

Кандидатот, пред да ја одбрани докторската дисертација, ги има објавено следниве научни трудови како автор/коавтор по списанија/конференции/симпозиуми:

Roberta Apostolska, Veton Pira “Innoative solutions for dry moment resisting beam-column dowel connections in precast industrial buildings”, 16 European Conference on Earthquake Engineering, June 2018, Greece , (*accepted abstract*).

Veton Pira, Roberta Apostolska “Performance of moment resistant precast beam-column connections subjected to cyclic loading”, 17 Symposium of the Macedonian Association of Structural Engineering (MASE), October 2017, Ohrid, Macedonia.

Veton Pira, Roberta Apostolska “Performance based assessment of RC building structures designed according to EC8, 14 European Conference on Earthquake Engineering, August 2010, Ohrid, Macedonia.

Roberta Apostolska, Veton Pira “Assessment of global performance of RC buildings designed for different ductility clasess and importance factors”, Structural Engineer, Journal of MASE, No.10/2010.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси:

Во рамките воочената потреба од дополнителни истражувања во областа на вкештените врски греда-столб и посебно на таканаречените „суви“ врски чија примена би обезбедила сеизмички сигурни префабрикувани конструкции, во трудот се предложени иновативни проектни решенија на врските чија доверливост е покажана низ комплексен методолошки пристап кој опфаќа специфичен експериментален програм и нумерички симулации.

Подрачје на примена и ограничувања:

Добиените резултати се добра основа за примена на предложените иновативни „суви“ врски греда-столб, отпорни на моменти, кај префабрикуваните конструкции, со што на истите им се обезбедува поголема робустност и се зголемува нивната компетитивност во споредба со монолитните армиранобетонски конструкции. Треба да се напомене дека заклучните согледувања се базирани на дефинираниот експериментален програм, од каде што произлегуваат и ограничувањата врзани со масовна примена на предложените решенија.

Можни понатамошни истражувања:

Со цел да се овозможи помасовна примена на предложените врски, во рамките на трудот се дадени насоки за понатамошни истражувања кои опфаќаат тестирање на врски со анкери со зголемена должина на анкерување и/или додавање на фибери во смесата наменета за инектирање. Исто така, бидејќи врските зајакнати со заедничка челична плоча покажуваат супериорно однесување во однос на останатите, неопходни се понатамошни истражувања на овие врски со цел да се дефинираат егзактни изрази за пресметување на јакоста, како и минимални барања поврзани со димензиите и јакоста на самата плоча. Во овој контекст, во

рамките на можните понатамошни истражувања се препорачува и експериментално испитување на предложените врски на сеизмичка платформа, со што би се создале услови за верификација на нивното однесување во реални сеизмички услови.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС) во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Ветон Пира**, со наслов „Однесување на иновативни врски греда-столб кај префабрикувани индустриски згради”.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Виктор Христовски, претседател, с.р.

2. Проф. д-р Живко Божиновски, член, с.р.

3. Проф. д-р Голубка Нечевска-Цветановска, член, с.р.

4. Проф. д-р Лидија Крстевска, член, с.р.

5. Проф. д-р Роберта Апостолска, ментор, член, с.р.

ПРЕГЛЕД

НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА МАГИСТЕРСКИ ТРУД НА ИНСТИТУТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО
ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА-ИЗИИС, СКОПЈЕ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Јорданка Чанева	Примена на теренски методи за оцена на хазард од ликвидација	Application of in-situ methods for liquefaction hazard assessment	Доц. д-р Јулијана Бојациева	09-341/1 од 2.3.2018 год.

ПРЕГЛЕД

**НА ОДОБРЕНА ТЕМА НА ЈНУ ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА
ТРЕТ ЦИКЛУС НА СТУДИИ-СТУДИСКА ПРОГРАМА *КУЛТУРНА ИСТОРИЈА*
НА МАКЕДОНИЈА**

Р.бр.	Име и презиме на кандидатот	Наслов на темата на македонски јазик	Наслов на темата на англиски јазик	Име и презиме на менторот	Датум и број на одлука на научниот совет за прифаќање на темата
1.	М-р Мујесер Илјази	Историскиот развoтoк на високото музичко образование во Македонија (1945-1991)	"The Historical Development of Higher Music Education in Macedonia (1945-1991)"	Проф. д-р Билјана Ристовска-Јосифовска	10-54/5 од 28.12.2017

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ТЕАТАРСКИ ФУДБАЛ – КОМПАРАТИВЕН МЕТОД ЗА ЗАЕМНО ТРЕТИРАЊЕ НА КАТАРЗИЧНИТЕ ФЕНОМЕНИ“ ОД М-Р НЕЛКО НЕЛКОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, на седницата одржана на 05.05 2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Нелко Нелковски со наслов „Театарски фудбал – компаративен метод за заемно третирање на катарзичните феномени“, во состав: проф. д-р Емилија Симоска, проф. д-р Мишел Павловски, проф. д-р Елеонора Серафимовска, проф. д-р Маријана Марковиќ и проф. д-р Иван Анастасовски.

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Нелко Нелковски со наслов „Театарски фудбал – компаративен метод за заемно третирање на катарзичните феномени“, содржи 319 страници компјутерски обработен текст во фонт калибри, со 1,5 проред и големина на букви 10, со 208 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 6 глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатот укажува дека како што фудбалот ќе помогне во откривање и квалитетно функционално истражување на театарот како феномен, исто така и театарот ќе помогне во анализирање на фудбалот како планетарен феномен на нашето време.

- **Првата глава** од докторската дисертација е насловена „Теоретска рамка на истражувањето“. Во неа се презентирани неколку современи теории како: теоријата на симболичка интеракција, теоријата за општествена пенетрација, теоријата за релативистичка дијалектика, теоријата за групно размислување и теоријата за драматизам. Анализирано е како и театарот и фудбалот се вклопуваат во својата интеракција во ваквите теориски рамки.

Втората глава насловена како „Дефинирање на поимите“ ги анализира клучните поими на истражувањето: игра, театар и фудбал.

Третата глава насловена како „Методолошки приод“ дава детален приказ на применетите методи, образложение за нивниот избор и начин на примена.

Во четвртата глава, „Истражување“ презентирани се резултатите од спроведеното истражување. Резултатите се прикажани одделно за секој инструмент, по што следува и резиме на интерпретацијата.

Во петтата глава насловена како „Дискусија и заклучни согледувања“, кандидатот ги образлага резултатите од спроведеното истражување во релација со секое од истражувачките прашања. Во продолжение, резултатите се анализирани од аспект на поширокиот општествен контекст. Поконкретно, утврдената паралела меѓу театарот и фудбалот води кон одговорот кои се сегментите кои ги прават овие два феномена привлечни и значајни за општествата во различни периоди.

Во прилог на оваа глава е презентираан сопствен модел на кандидатот за истражување на театарот и фудбалот.

Предмет на истражување

Во овој труд, предмет на истражувањето е поврзаноста помеѓу театарот и фудбалот како два општествени универзално присутни феномена. Со ова истражување кандидатот сака да истражи дали современиот фудбал и театар имаат заеднички елементи во комуникацијата со својата јавност - публика (заплет, катарза, расплет и сл.). Тој сака да се обиде да конструира нов метод за заемно третирање на двата феномена – како што истакнува – „во смисла на користење на моделот „фудбал“ во осмислувањето, создавањето и анализата на феноменот „театар“ и од друга страна, користење на моделот „театар“, во осмислувањето, создавањето и анализата на феноменот „фудбал““.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Истражувањето е прво од овој вид. Не постојат други истражувања или слични податоци во подрачјето.

Краток опис на применетите методи

Истражувањето се темели на теоретска анализа, интервјуа, група за дискусија и анализа на настани.

Продлабочените интервјуа се правени со режисери, актери, фудбалери, тренери и претставници на спортскиот и театарскиот живот.

Групата за дискусија е составена од лица активни во фудбалот, во театарот и контролна подгрупа од други дејности. Групата има одржано 5 сесии во контролиран контекст.

Анализата на настани се однесува на паралелно анализирање на натпревари од фудбалско првенство и театарски претстави.

Во прилог кандидатот конструира свој модел за истражување на театарот и фудбалот.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите даваат позитивен одговор на основното истражувачко прашање на овој труд - дали театарот и фудбалот се поврзани општествени феномени кои на сличен начин

комуницираат со својата публика. Кандидатот докажува дека фудбалскиот натпревар може да се опсервира како театарска претстава бидејќи основните сегменти во обете конструкции имаат идентична или слична функција, ставајќи ја во фокусот категоријата катарза. Просторите на одвивање, структурата и ритуалноста, како и произведените емоции кај публиката на двата опсервирани феномена, овозможуваат правење на ваква паралела. Поаѓајќи од тоа, кандидатот презентира свој модел на истражување на театарот и фудбалот, со детална наративна и графичка презентација.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Нелко Нелковски со наслов „Театарски фудбал – компаративен метод за взаемно третирање на катарзичните феномени, претставува истражување во областа на комуникологијата. Изработката на темата на оваа докторска дисертација придонесува кон збогатување на анализата на фудбалот и театарот како општествени феномени од аспект на комуникацијата со публиката.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Нелко Нелковски, со наслов „Театарски фудбал – компаративен метод за заемно третирање на катарзичните феномени“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатот пред одбраната на докторскиот труд ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор), следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [7]. Автор-и: „_____“, објавен: _____ (назив на списанието, број, датум, импакт-фактор...)
- [8]. Автор-и: „_____“, објавен: _____ (назив на списанието, број, датум, импакт-фактор...)

Заклучок и предлог

Главни научни придонеси на кандидатот се: Трудот е оригинален, базиран на сопствени истражувања и придонесува кон збогатување на дефицитарните анализи во оваа област. Кандидатот покажал познавање на истражувачката методологија на предметот на истражување. Особено е значаен неговиот понуден креативен модел кој во иднина би можел да биде основа за анализа на фудбалските натпревари, како и театарските претстави.

Подрачје на примена и ограничувања се: Комисијата има и одредени забелешки на трудот. Имено, кандидатот, базирајќи се на спроведеното истражување, заклучува постоење на масовен феномен- фудбалтеатар, за кој вели дека во иднина може да заживее како посебна уметничко-спортска целина. Валидноста на моделот, сепак, е дискутабилна со оглед на фактот што се работи за субјективно доживување и перцепција на кандидатот,

а досега нема никакви научни докази или податоци за негово постоење. Таквиот модел во заклучната дискусија доминира, на сметка на истражувачкото прашање и истражувачкиот проблем кои би требале да имаат централно место, иако и самиот истакнува дека станува збор за спортско-уметнички модел, а не за научно осмислен. Во таа смисла не се препознава целисходноста на неговото постоење и употреба, особено што недостасува теоретска заднина која би требала да биде појдовна основа за истражуваната појава. Во трудот не се препознаваат доволно јасно комуникациските елементи на испитуваната појава, односно поврзување на комуникациската теорија со испитуваната појава. Слабост на кандидатот е синтетизирањето на податоците собрани со различни методи кои не се во доволна мера издигнати на ниво на заклучок.

Кандидатот не до крај успеал да ја конструира теоретската рамка на театарскиот аспект на истражувањето, на места задоволувајќи се со заклучоци и ставови кои немаат соодветна теоретска основаност.

Сепак, ценејќи го огромниот вложен труд и ентузијазмот на кандидатот, Комисијата предлага позитивна рецензија.

Можните понатамошни истражувања се: научно фондирање на моделот за паралелно истражување на фудбалот и театарот.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Нелко Нелковски** со наслов „Театарски фудбал – компаративен метод за взаемно третирање на катарзичните феномени “.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Емилија Симоска с.р

Проф. д-р Мишел Павловски с.р

Проф. д-р Елеонора Серафимовска с.р

Проф. д-р Маријана Марковиќ с.р

Проф. д-р Иван Анастасовски с.р

Р Е Ф Е Р А Т

ЗА ПРЕИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО НАУЧЕН СОВЕТНИК ЗА РАБОТНОТО МЕСТО ИСТРАЖУВАЧ НА ВОКАЛНАТА НАРОДНА МУЗИКА ВО ИНСТИТУТОТ ЗА ФОЛКЛОР „МАРКО ЦЕПЕНКОВ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, објавен во весникот „Нова Македонија“ на 28.12.2017 година, за преизбор во звање – научен советник за работното место истражувач на вокалната народна музика, и врз основа на Одлуката на Научниот совет на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје бр. 02-16/1, донесена на 23.1.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Димитрије Големовиќ, Факултет за музичка уметност – Белград, проф. д-р Катерина Петровска-Кузманова, Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје и проф. д-р Стефанија Лешкова-Зеленковска, Музичка академија – Штип.

Како членови на Рецензентската комисија по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Комисијата ги доби пристигнатите материјали и утврди дека на конкурсот се пријавил еден кандидат – д-р Родна Величковска, научен советник во Институтот за фолклор “Марко Цепенков” во Скопје .

КРАТКИ БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Родна Величковска е родена на 20.2.1955 година во с. Горобинци, Св. Николе, Република Македонија. Основното образование го завршила во родното место. По завршувањето на средното музичко училиште „Илија Николовски – Луј“, на Инструменталниот отсек - флејта (1975) во Скопје, се запишала на Факултетот за музичка уметност во Скопје на Инструменталниот отсек - флејта и дипломирала (1979 година). Постдипломски студии завршила во Белград, на Факултетот за музичка уметност, на Катедрата за музикологија и етномузикологија, на тема „Жетварското пеење во Македонија“, под менторство на проф. д-р Димитрије О. Големовиќ. Исто така, на Факултетот за музичка уметност, при Универзитетот за уметност (Катедрата за музикологија и етномузикологија) во Белград, на 20.12.2006 година, под менторство на проф. д-р Димитрија О. Големовиќ ја одбрала докторската дисертација, под наслов: „Музички дијалекти во македонското традиционално народно пеење - обредно пеење“.

Д-р Родна Величковска во Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје работи од 1980 година, најпрвин како стручен соработник - мелограф на вокалната народна музика во Одделот за народна музика до 2000 година, кога е избрана во звањето асистент за работното место истражувач на вокалната народна музика, а во 2004 година е преизбрана во истото звање. Во 2007 година е избрана во звањето научен соработник, а во 2010 година во звањето виш научен соработник за работното место истражувач на вокалната народна музика. Во 2013 година е избрана во звањето научен советник на работното место истражувач на вокалната народна музика.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Од учебната 2008/2009 е наставник на постдипломските и докторските студии по фолклористика во Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје, по предметите: Духовна култура (заедно со проф. д-р Зоранчо Малинов), Етномузикологија, Етноорганологија и Фолклорни манифестации, ментор е на пет докторанди и на пет магистранти.

Со новата студиска програма од втор циклус студии по фолклористика заедно со група професори ги води предметите 1. Фолклористика - методи на научно истражување, 2. Обреден фолклор, 3. Фолклористички аспекти на духовната култура и 4. Културни ареали во Македонија. На третиот циклус студии по фолклористика ги води предметите: 1. Фолклористика - I модул Рефлексивна фолклористика и II модул Апликативна фолклористика; 2. Наративни светови - I модул Рефлексивна фолклористика и 3. Обреден фолклор: теорија и емпирија II модул Апликативна фолклористика.

Од учебната 2010/2011 година до денес, ангажирана е како хонорарен професор со предметите: Етномузикологија 1 и 2, Музички фолклор 1 и 2, Етноорганологија, Мелографија и Чалгиска музика, на студиските програми: Етнокорееологија, етномузикологија и народни инструменти, Теорија на музиката и музичка педагогија и на студиската програма Цез студии при Музичката академија на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Научни трудови (статии) од последниот избор во звање

1. „Копачка“- традиционално оро од Пијанечкиот регион, *Зборник на трудови V*, Семинар за традиционална музика и игра, стр. 29-34; НУ Центар за култура, Битола, 2013.
2. Обредната пејачка традиција во Малешевско-пијанечкиот регион *Зборник на трудови V*, Семинар за традиционална музика и игра, стр. 35-50. НУ Центар за култура, Битола, 2013.
3. Осврт врз обредно-пејачките жанрови од летниот календарски циклус *Зборник на трудови VI*, Семинар за традиционална музика и игра, стр. 20-31 НУ Центар за култура, Битола, 2014.

4. Пејачката традиција во Кривопаланечкиот регион, *Славишки зборник* бр. 2, Градски музеј, Крива Паланка, 2013 стр. 173 коавторство со Илчо Јованов.
5. Жената како стожер на обредната пејачка традиција во Македонија и Србија, *Зборник на трудови, Конзулска Битола и историскиот, современиот и идниот култури и уметнички врски меѓу Република Македонија и Република Србија*, Битола, 2014 стр.335-342.
6. Македонско-руското традиционално народно пеење во контекст на структурно типолошките истражувања, *Руско-македонски јазични, литературни и културни врски*, Универзитет „Св Кирил и Методиј, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2014, стр. 355-364.
7. Македонското традиционално народно пеење од баладен тип. Зборник на трудови *Културна меморија*, в.1, т.1, МИ-АН, Скопје, 2014, стр.117-130.
8. Форми и содржини за презентирање на изворниот фолклорт, *Балканската култура низ призмата фолклористичко-етнолошките истражувања*, Меѓународен симпозиум, 19-20 декември, 2014, Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје, 2015, стр. 311-318.
9. Картографирањето како метода за означување на музичко-дијалектната граница во македонското традиционално народно пеење (Обредно пеење), *Балканскиот фолклор како интеркултурен код II*, Институт за фолклор Марко Цепенков, Скопје, Instytut filologii słovanskiej uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Скопје-Познањ, 2015. стр. 43-64.
10. Значењето на современите медиуми во собирањето и проучувањето на македонските традиционални пејачки форми по примерот на видеозаписот „Свадбарски обичаи во Осоговието“, *Култура*, год. V, бр.12, Скопје, 2015, стр.179-187.
<https://journals.cultcenter.net/index.php/culture/article/view/194>
11. Обредната пејачка традиција во Кумановско, *Македонски фолклор*, Година XXXVII, Број 70, Институт за фолклор „Марко Цепенков“Скопје, 2015, : стр. 41-56.
12. Специфика на музичкиот фолклор *Зборник на трудови VII*, Семинар за традиционална музика и игра, стр. 35-50. НУ Центар за култура, Битола, 2015 година.
13. Културна соработка меѓу Русија и Македонија изразена преку запознавање на културните вредности на обредно-пејачките жанрови, ***First International Scientific Conference FILKO - PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION***, Штип, 2016
<http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe>, стр. 101-111.
14. Обрядово пение в день святого Георгия в Македонии, *Вопросы этномузыкознания*, № 2 (15)/ 2016, Научное периодическое издание, Российская академия музыки имени Гнесиных, Москва, 2016, стр. 91- 107.
15. Традиционалното народно пеење во областа Порече, *Македонски фолклор*, Година XXXVIII, Број 71, Институт за фолклор „Марко Цепенков“Скопје, 2015, стр. 245-262.
16. Ороводната пејачка традиција во Кратовскиот регион, *Зборник на трудови VIII*, НУ Центар за култура, Битола, 2016, стр. 9-17.
17. Музичките дијалекти во македонското традиционално народно пеење, *Зборник на трудови од научниот собир на тема Јазикот наш денешен - јазикот наш насушен*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков, Јазикот наш денешен кн.27, Скопје, 2016 година, стр.177-194.
18. Рефрените и нивната функција во обредната пејачка традиција кај србите и македонците, *Зборник на трудови од Меѓународен научен симпозиум на тема Афирмација, пројаблачување и проширување на вековните културни врски меѓу Р. Македонија и Р.*

Србија, Конзулат на Република Србија во Република Македонија – Битола, 2016, стр. 135-150.

19. Картографирање како метод определенија границ музикалних диалектов во македонском обредовом народном пении (<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL/about>) *Меѓународно научно списание „Палимјесет“* год. II. бр.3, УГД „Гоце Делчев, Штип 2017.

20. Структурно-композициските законитости во македонското традиционално народно пеење *Зборник на трудови IX*, Семинар за традиционална музика и игра, НУ Центар за култура, Битола, 2017, стр. 29-34.

21. „Ситни Стојно ситничанко“ како инспирација за проучување на ороводната пејачка традиција во пограничјето на Македонија и Бугарија, *Проекции на културните традиции: Бџиария – Македонија*, издателство БАН, „Проф. Марин Дринов“, София, 2017, стр. 231-242.

22. Културниот идентитет на женската обредно- пејачка традиција од областа Осоговија, изразена преку варварушкото пеење, *Култура/Culture*, 2014/16, Меѓународно списание за културолошки истражувања, стр.107-114.

23. Обредната пејачка традиција во Овчеполскиот регион, *Традиција и современост во Македонија и Србија*, Зборник на трудови, Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје, 2017, стр. 169-192.

24. Istanbul in the Macedonian folk singig, *Македонски фолклор*, Година XXXIX, Број 72, Институт за фолклор „Марко Цепенков“ Скопје, 2015, : стр. 41-56.

25. Македонските партизански песни за НОБ и револуцијата, *Годишен зборник 2017*, година 4 , број IV, Универзитет „Гоце Делчев“ Музичка академија, Штип, 2017, стр. 145-156.

Монографии:

1. Монографија *ТАНЕЦ - Душата на Македонија, Танец*, НУ Ансамбл за народни игри и песни „Танец“- Скопје, 2015, 187 стр. *во коавторство со Марко Китевски*

2. *Обредната пејачка традиција во Крајовскиот регион*, Музеј на град Кратово, 2016, 200 стр.

Учество во научноистражувачки национални и меѓународни проекти:

1. *Улогата на жената во традиционалната обредна култура*, раководител (ИФМЦ, МОН, 2010-).

2. *Обредите на постсоцијалистичкиот транзициски период* истражувач (ИФМЦ, МОН, 2010-).

3. *Фолклорното наследство: истражување и дигитализација*, истражувач (ИФМЦ, МОН, 2009-).

4. *Современи проекции на културните традиции во европска перспектива: етнолошки, фолклористички и етномузиколошки аспекти* (Меѓународен научно-истражувачки проект финансиран од МАНУ и БАН, 2014-16, истражувач).

5. *Етнокултурните процеси во Украина и Македонија*, истражувач). 2010-2015

Менторства на додипломски, магистерски и докторски студии

Магистерски трудови:

1. Сашо Митев, „Народните музички инструменти и инструменталната традиција во Струмичко - радовишкиот регион“ – одбранет во 2014 година.
2. Зоран Џорлев „Ороводните песни како дел од македонската обредно-пејачка традиција“ – одбранет во 2015 година.
3. Мелита Ивановска „Обредната пејачка традиција кај Македонците со исламска религија во Долна Река“ – одбранет во 2016 година.

Докторски дисертации:

1. Велика Стојкова-Серафимовска, „Македонската вокална музичка традиција во процесот на општествената транзиција од 80-тите години на минатиот век до денес“, одбранета во 2014 година.
2. Гоце Гавриловски, „Фолклорот и неговата уметничка транспозиција во дел од симфониското творештво как македонските композитори“ – одбранет во 2015 година.
3. Владимир Јаневски, „Етнокореолошка класификација на ората во македонија“ одбранет во 2017 година.

Учество на меѓународни конференции

- во земјата:

1. Учество на симпозиумот „Конзулска Битола и историскиот, современите и идните култури и уметнички врски меѓу Република Македонија и Република Србија, што се одржа во Битола, во септември 2014 година со тема: „Жената како стожер на обредната пејачка традиција во Македонија и Србија“.
2. Учество на Семинар за традиционална музика и игра, одржан во рамките на 40-от Републички фестивал за народни песни и игри, „Илинденски денови“, Битола, јули/август, 2014, со предавање и вежби под наслов: „Осврт врз обредно-пејачките жанрови од летниот календарски циклус“.
3. Учество на трибина на фестивалот за народни инструменти и песни „Пеце Атанасовски“ Долнени, Прилеп, 2015 година со предавање под наслов: „Улогата на Фестивалот „Пеце Атанасовски“ во афирмацијата и зачувувањето на изворната музичко-фолклорна традиција во Македонија и светот“.
4. Учество на семинар во рамките на 41 Републички фестивал за народни песни и инструменти „Пеце Атанасовски“, Долнени, 2015, На семинарот се изучуваа обредни песни од Пијанечкиот регион, па поради тоа неопходно беше да се одржи предавање на тема: „Обредната пејачка традиција во Малешевско-пијанечки регион“.
5. Учество на Семинар за традиционална музика и игра, одржан во рамките на 41-от Републички фестивал за народни песни и игри, „Илинденски денови“, Битола, јули/август, 2015, со предавање и вежби под наслов: „Специфика на музичкиот фолклор“.
6. Учество на Третата годишна меѓународна конференција на ЦККС 2015: „Идентитет и култура“ што се одржа од 3 до 5 септември 2015 година на тема: „Културниот идентитет

на женската обредно-пејачка традиција од областа Осоговија, изразена преку варварушкото пеење“.

7. Учество на XVIII Меѓународен симпозиум за балкански фолклор „Теорија и емпирија: Институционализирана фолклористика и етнологија во Македонија и на Балканот“, што се одржа на 20-21 ноември 2015 година во Скопје, во организација на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ - Скопје, на тема: „Традиционалното пеење во областа Порече“.

8. Учество на симпозиумот „Афирмација, продлабочување и проширување на вековните културни врски меѓу Р. Македонија и Р. Србија“, што се одржа во Битола 30-31 октомври 2015 со реферат: „Рефрените и нивната функција во обредната пејачка традиција кај србите и македонците“.

9. Учество на XX меѓународна научна конференција „Денови на Благоја Корубин“ *Јазикот наш денешен - јазикот наш насушен*, во организација на Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков, одржан на 14 – 15 април 2016 година во Скопје со реферат „Музичките дијалекти во македонското традиционално народно пеење“.

10. Во организација на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип (Македонија) и Воронешкиот државен универзитет (Русија) на 18 и 19 март 2016 година учествувајќи на првата меѓународна конференција „ФИЛКО“ со реферат на тема Културна соработка меѓу Русија и Македонија изразена преку запознавање на културните вредности на обредно-пејачки жанрови.

11. Учество на Семинар за традиционална музика и игра, одржан во рамките на 41-от Републички фестивал за народни песни и игри, „Илинденски денови“, Битола, јули/август, 2016, со предавање и вежби под наслов: „Ороводната пејачка традиција во кратовскиот регион“.

12. Учество на Меѓународен научен симпозиум на тема „Афирмација, продлабочување и проширување на вековните културни врски меѓу Р. Македонија и Р. Србија“, Конзулат на Република Србија во Република Македонија – Битола, кореферат со Драгица Панић-Кашански, на тема: „Бордунскиот тип на пеење во музичката традиција на Македонците и Србите“, 2017.

13. Учество на Семинар за традиционална музика и игра, одржан во рамките на 41-от Републички фестивал за народни песни и игри, „Илинденски денови“, Битола, јули/август, 2017 година, со предавање и вежби под наслов: „Структурно-композициските законитости во македонското традиционално народно пеење“.

14. Учество на научниот собир „Ретроспективи и перспективи на македонската етнологија и фолклористика“ во организација на Македонското етнолошко друштво и ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ Скопје, одржан на 12-13 октомври 2017 година, со реферат под наслов: Улогата на жената во македонската традиционална обредно-пејачка култура.

15. Учество на Меѓународната научната конференција „Минатото на јазичниот свет – денес и утре“ Во организација на Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје Од 15 до 17 ноември во 2017 година, со тема: „Функцијата на текстот во женските обредни поворки врз примери од лазарските песни во Македонија“ (кореферат со Катерина Петровска-Кузманова).

16. Учество на XIX меѓународен симпозиум за балкански фолклор „Традиција и современост во фолклорот на балканските народи“, што се одржа на 24-25^{ти} ноември 2017 година во Скопје, во организација на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ - Скопје,

на тема: „Типолошка систематизација на обредните пејачки жанрови во Полошкиот регион“.

17. Учество на семинар во Кичево со тема Обредните пејачки жанрови во Кичевскиот регион во 2016 и 2017 година.

- во странство:

1. Учество на Меѓународната конференција *Гиппиусовские чтения, региональные исследования в музыкальной фольклористике* (Гиппиусови читања, Регионални проучувања на музичкиот фолклор), во организација на Руската академија за музика (Российская академия музыки имени Гнесиных) одржана во Москва од 21 до 23 март, 2015 со тема: „Картографирование как метод определения границ музыкальных диалектов в македонском обрядовом народном пении“.

2. Учество на Меѓународната научна конференција «Традиции народной песенной, инструментальной и хореографической культуры **в современном мире: проблемы изучения, сохранения, преемственности**», предавање на тема „Жатвеное пение в Македонии“, Санкт-Петербуршкиот државен конзерваториј кој го носи името на Н. А. Римского-Корсакова, од 29 септември по 2 октомври 2016 година.

3. Учество на Меѓународната етномузиколошка конференција «Гиппиусовские чтения – 2017: Музыкальные культуры народов России и Восточной Европы сквозь призму типологических исследований», што се одржа во Москва од 23 до 25 март, 2017 со тема: „Обрядовая певческая традиция в районе Пиянец: музыкальная типология“.

Предавање одржано на официјална покана на научна и образовна институција

1. Мастер класа за народно пеење на студентската конференција The IV Scientific and Practical Conference of students and graduate students „Ethnomusicology: history, theory, practice“, што се одржа од 16 до 20 мај 2015 година, во Санкт Петербург, Русија каде што во рамките на мастер класа одржав предавање на тема: „Обрядовая певческая традиция в районе Пиянец“.

2. Предавање на Катедрата по етномузикологија при Државниот институт за уметности во Воронеж (Воронежский государственный институт искусств), Руска Федерација со наслов: „Обредната пејачка традиција во Македонија“.

3. Мастер класа по традиционално пеење со наслов „Обрядовая певческая традиция в районе Овче Поле“ во рамките на Меѓународната научна конференција «Традиции народной песенной, инструментальной и хореографической культуры **в современном мире: проблемы изучения, сохранения, преемственности**» на Санкт-Петербуршкиот државен конзерваториј кој го носи името на Н. А. Римского-Корсакова, од 29 септември по 2 октомври 2016 година.

Теренски истражувања

1. Теренски истражувања во Бугарија преку проектот МАНУ- „Современи проекции на културните традиции во европска перспектива: етнолошки, фолклористички и етномузиколошки аспекти“, раководител на проектот: д-р Танас Вражиновски).

Рецензии и промоции:

1. Рецензент на кореографската постановка „Пијанец“, презентирана од Н.У.
2. Ансамбл „Танец“, во 2013 година. Рецензент на кореографската постановка „Кумановка“, презентирана од Н.У. Ансамбл „Танец“, во 2013 година.
3. Рецензија за монографијата „Непресушен извор“ од Елизабета Митреска по повод 40 - годишнината на Фестивалот на народни инструменти и песни „Пеце Атанасовски“ во 2015 година.
4. Рецензент на кореографската постановка „Роненка“, презентирана од Н.У. Ансамбл „Танец“, во 2015 година.
5. Рецензент на кореографската постановка „Раштак“, презентирана од Н.У. Ансамбл „Танец“, во 2016 година.
6. Рецензент и промотор на книгата на Горанчо Ангелов „Музичкиот инструмент кѐмане во Македонија“, во 2014 година.
7. Рецензент и промотор на монографијата „За кочанскиот ориз“ во 2015 година.
8. Промоција на монографија, *Танец - Душата на Македонија*, НУ Ансамбл за народни игри и песни „Танец“- Скопје, 2015 година.
9. Рецензија на монографијата на КУД „Панче Печев Кумано во 2016 година.
10. Рецензент на книгата „Обредната пејачка традиција кај Македонците со исламска религија во Долна Река“ на Мелита Ивановска во 2017 година.
11. Рецензент на бројни трудови кои беа објавени во списанието *Македонски фолклор*, Број 69-72.
12. Рецензент на бројни трудови реферати од зборникот на трудови *Балканската култура низ призмата фолклористичко-етнолошкиот исфајражувања*.
13. Рецензент на 5 труда од Меѓународни научни скуп *Традиција као инспирација* Академија умјетности, Универзитет у Бањој Луци за зборникот *Дани Владе С Милошевића*, Бања Лука во 2016 година.
14. Рецензент на 4 труда од Меѓународни научни скуп *Традиција као инспирација* Академија умјетности, Универзитет у Бањој Луци за зборникот *Дани Владе С Милошевића*, Бања Лука во 2017 година.
15. Промоција на книгата Македонската песна на далечните меридијани со легендите Васка Илиева, Никола Бадев, Александар Сариевски и Кочо Петровски од Роска Бадева 2016 година.
16. Промоција на две ЦД-а на Ансамблот за народни игри и песни „Танец“ од едицијата насловена како „Незаборав: „Незаборав 1“ и „Незаборав 2“ во 2015 година.
17. Промоција на две ЦД-а на Ансамблот за народни игри и песни „Танец“ од едицијата насловена како „Незаборав 3“ и „Незаборав 4“ во 2016 година.
18. Подготовка на елаборати за валоризација и ревалоризација на културни (фолклорни) добра за потребите на Управата за заштита на културното наследство и Министерството за култура на РМ „Ѓурѓовденско пеење“, „Копачката“, „Повеќегласното пеење во Долни Полог“, 2014-2017 година.

Други активности:

1. член на Советот и селекциона комисија на Републичкиот фестивал за народни песни и инструменти „Пеце Атанасовски“, Долнени, Прилеп и жири-комисија од 2010 до денес;

2. член на Советот на Републичкиот фестивал за народни песни и игри, „Илинденски денови“, Битола од 2007 година и член на стричното жири за 2010 и 2011 и 2012 година до денес;
3. уметнички директор на Републичкиот фестивал за народни песни и инструменти „Пеце Атанасовски“, Долнени, Прилеп од 2015 до денес;
4. член на редакциски одбор на списанието „Македонски фолклор“;
5. член на Програмски одбор на Научниот собир Дани Владе С. Милошевића „Традиција као инспирација“ од 2016 до денес;
6. раководител на Етномузиколошкиот оддел во Институтот за фолклор;
7. член на комисија за оцена или одбрана на магистерскиот труд на Горан Василевски во 2017 година;
8. член на Советот на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје.
9. претседател на Управниот одбор на НУ Ансамбл за народни игри и песни Танец (Втор мандат);

Во изборниот период, од 17.4.2013 до 23.1.2018 година, д-р Родна Величковска покажа голем интерес за научноистражувачката работа, вршејќи истражувања од областа на традиционалното народно пеење во Македонија, во рамките на научно-истражувачките проекти во Институтот и надвор од него. За таа цел, кандидатката консултирала архивска граѓа и други извори од големо значење за нејзините теми во проектите, како и обемна и соодветна литература.

Во изборниот период, кандидатката учествувала на 20 меѓународни научни собири и конференции во земјата и во странство со сопствени оригинални научни прилози. За вложениот труд на кандидатката во наведениот период, 2010-2013 година, убедливо говори нејзината библиографија: 2 книги, 20 оригинални научни статии објавени во земјата и во странство; 3 превања на универзитетите во Русија и голем број рецензии на книги и статии за изданијата во земјава и во странство.

Истражувањето на народните песни од современа перспектива претставува посебно сложен културно и уметнички феномен во кој на специфичен начин се рефлектира врската меѓу музиката, реалниот живот и општествената заедница. Во минатото, песната била тесно функционално врзана за празнувањата во текот на годината, го носела значењето на некогашните претстви за светот и имала свои атрибутни одредници кои ја означувале приликата во која таа се изведувала. Книгата „Обредната пеачка традиција во Кратовскиот регион“ од Родна Величковска на јавноста и дава значајни информации поврзани со традиционално народно пеење во овој регион, со цел да се утврдат неговите музички специфики. Централното место во текстот му припаѓа на обредното пеење поврзано со календарскиот и животниот циклус на обреди, а научноистражувачкиот инструментариум е поткрепен со детална мелопоетска анализа на песните, при што се истакнуваат сите музичко дијалектни специфики на македонското традиционално народно пеење во овој регион. Во фокусот на истражување е проблемот на сондирање на регионалното/локалното во обредната пејачка традиција на овој регион, кој во минатото се наоѓал на периферија на етномузиколошките истражувања. Несомнено е дека книгата на Родна Величковска

претставува интересно и инспиративно четиво за секој кој е заинтересиран за македонското традиционално народно пеење, особено во Кратовскиот регион.

Монографија *ТАНЕЦ - Душата на Македонија, Танец*, НУ Ансамбл за народни игри и песни „Танец“ - Скопје, 2015, 187 стр., во коавторство со Марко Китевски, претствува истражување кое се однесува на дејноста на НУ Ансамбл за народни игри и песни „Танец“. Во оваа монографија Р. Величковска хронолошки ги разгледува постановските на игрите во ансамблот, давајќи значајни и систематизирани податоци за нив.

Д-р Родна Величковска со своето искуство, знаење и научен опус, кој го сочинуваат бројните научни студии, и книги кои ја ставаат во самиот врв на македонската етномузикологија, внела значајни иновации во методологијата на истражувањето, особено во областа на регионалните истражувања и картографирањето. Во рамките на постдипломските и докторските студии придонела да се образуваат нови стручњаци, како ментор на магистерски и докторски трудови. Активно е вклучена во различните форми на чувањето и популаризирањето на македонското фолклорно-музичко наследство. Делувала во домашни и меѓународни здруженија, во редакцијата на научното списание „Македонски фолклор“, член е на советите фолклорни смотри и фестивали на традиционалната музика во Македонија и претседател на Управниот одбор на НУ Ансамбл за народни игри и песни „Танец“ (Втор мандат).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и увидот во севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Родна Величковска ги исполнува сите услови пропишани со Законот за научно-истражувачка дејност и Правилникот за критериумите за постапка за избор во наставно-научни и соработнички звања и асистенти дикторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, како и Правилникот за утврдување на дополнителни критериуми за избор во повисоко научно звање и предвремен избор во научно звање во ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, за преизбор во звањето научен соработник – истражувач на вокалната народна музика

Во таа смисла, имаме чест да му предложиме на Советот на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје, да ја избере кандидатката во звањето **научен советник** на работното место **истражувач на вокалната народна музика**.

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

1. Проф. д-р Димитрије Големовиќ, с.р.
2. Проф. д-р Катерина Петровска-Кузманова, с.р.
3. Проф. д-р Стефанија Лешкова-Зеленковска, с.р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Родна Величковска

(име, татково име и презиме)

Институција: Институт за фолклор „Марко Цепенков“-Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: етномузикологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред бр.	Назив на активност:	Поени
1.	Етномузикологија 1	3
2.	Етномузикологија 2	3
3.	Мелографија	2,4
4.	Чалгиска музика	2,4
5.	Музички фолклор 1	2,4
6.	Музички фолклор 2	2,4
	Вкупно	15,6

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред бр.	Назив на активност:	Поени
1	Монографии	

	<i>Обредната пејачка традиција во Крајовскиот регион, Музеј на град кратово, 2016,</i>	8
2	<i>ТАНЕЦ - Душата на Македонија, Танец, НУ Ансамбл за народни игри и песни „Танец“- Скопје, 2015</i>	7,2
1	<u>Објавени трудови со оригинални научни резултати во научно/стручно списание со меѓународна редакција:</u> Обрядово пение в день святого Георгия в Македонии, <i>Вопросы этномузыкального знания</i> , № 2 (15)/ 2016, Научное периодическое издание, Российская академия музыки имени Гнесиных, Москва, 2016, стр. 91- 107.	4
2	Традиционалното народно пеење во областа Порече, <i>Македонски фолклор</i> , Година XXXVIII, Број 71, Институт за фолклор „Марко Цепенков“ Скопје, 2015, стр. 245-262.	4
3	Картографирање како метод определување граница музикалних дијалектов во македонском обрядовом народном пении (http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL/about) <i>Меѓународно научно списание „Палимјесет“</i> год. II. бр.3, УГД „Гоце Делчев, Штип 2017.	4
4	„Ситни Стојно ситничанко“ како инспирација за проучување на пороводната пејачка традиција во пограничјето на Македонија и Бугарија, <i>Проекции на културните традиции: Бугарија – Македонија</i> , издателство БАН, „Проф. Марин Дринов“, София, 2017, стр. 231-242.	4
5	Културниот идентитет на женската обредно- пејачка традиција од областа Осоговија, изразена преку варварушкото пеење, <i>Култура/Culture</i> , 2014/16, Меѓународно списание за културолошки истражувања, стр.107-114.	4
6	Istanbul in the Macedonian folk singig, <i>Македонски фолклор</i> , Година XXXIX, Број 72, Институт за фолклор „Марко Цепенков“Скопје, 2015, : стр. 41-56.	4
7	Македонските партизански песни за НОБ и револуцијата, <i>Годишен зборник 2017</i> , година 4 , број IV, Универзитет „Гоце Делчев“ Музичка академија, Штип, 2017, стр. 145-156.	4
8	Значењето на современите медиуми во собирањето и проучувањето на македонските традиционални пејачки форми по примерот на видеозаписот „Свадбарски обичаи во Осоговието“, <i>Култура</i> , год. V, бр.12, Скопје, 2015, стр.179-187. https://journals.cultcenter.net/index.php/culture/article/view/194	4
9	Обредната пејачка традиција во Кумановско, <i>Македонски фолклор</i> , Година XXXVII, Број 70, Институт за фолклор „Марко Цепенков“Скопје, 2015, : стр. 41-56.	4

1	<u>Објавени трудови со оригинални научни резултати во зборник од трудови на научен собир</u> „Копачка“ - традиционално оро од Пијанечкиот регион, <i>Зборник на трудови V</i>, Семинар за традиционална музика и игра, НУ Центар за култура, Битола, 2013, стр. 29-34.	2
2	Културна соработка меѓу Русија и Македонија изразена преку запознавање на културните вредности на обредно-пејачките жанрови, <i>First International Scientific Conference FILKO - PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION</i>, Штип, 2016 http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe, стр. 101-111.	3
3	Ороводната пејачка традиција во Кратовскиот регион, <i>Зборник на трудови VIII</i>, НУ Центар за култура, Битола, 2016, стр. 9-17.	2
4	Музичките дијалекти во македонското традиционално народно пеење, <i>Зборник на трудови од научниот собир на тема Јазикот наш денешен - јазикот наш насушен</i>, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков, Јазикот наш денешен кн.27, Скопје, 2016 година, стр.177-194.	3
5	Рефрените и нивната функција во обредната пејачка традиција кај србите и македонците, <i>Зборник на трудови од Меѓународен научен симпозиум на тема Афирмација, проглаголување и проширување на вековниите културни врски меѓу Р. Македонија и Р. Србија</i>, Конзулат на Република Србија во Република Македонија – Битола, 2016, стр. 135-150.	3
6	Структурно-композициските законитости во македонското традиционално народно пеење <i>Зборник на трудови IX</i>, Семинар за традиционална музика и игра, НУ Центар за култура, Битола, 2017, стр. 29-34.	3
7	Обредната пејачка традиција во Овчеполскиот регион, <i>Традиција и современост во Македонија и Србија</i>, <i>Зборник на трудови</i>, Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје, 2017, стр. 169-192.	3
8	Осврт врз обредно-пејачките жанрови од летниот календарски циклус <i>Зборник на трудови VI</i>, Семинар за традиционална музика и игра, стр. 20-31 НУ Центар за култура, Битола, 2014.	2
9	Жената како стожер на обредната пејачка традиција во Македонија и Србија, <i>Зборник на трудови</i>, <i>Конзулска Битола и историскиот</i>,	3

	современиите и иднините култури и уметнички врски меѓу Република Македонија и Република Србија, Битола, 2014 стр.335-342.	
10	Македонско-руското традиционално народно пеење во контекст на структурно типолошките истражувања, <i>Руско-македонски јазични, литературни и културни врски</i> , Универзитет „Св Кирил и Методиј, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2014, стр. 355-364..	3
11	Македонското традиционално народно пеење од баладен тип. Зборник на трудови <i>Културна меморија</i> , в.1, т.1, МИ-АН, Скопје, 2014, стр.117-130.	3
12	Форми и содржини за презентирање на изворниот фолклорт, <i>Балканската култура низ призма на фолклористичко-етнолошките истражувања</i> , Меѓународен симпозиум, 19-20 декември, 2014, Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје, 2015, стр. 311-318.	3
13	Обредната пејачка традиција во Малешевско-пијанечкиот регион <i>Зборник на трудови V</i> , Семинар за традиционална музика и игра, НУ Центар за култура, Битола, 2013, стр. 35-50.	2
14	Пеачката традиција во Кривопаланечкиот регион, <i>Слависки зборник</i> бр. 2, Градски музеј, Крива Паланка, 2013 стр. 173 (коавторство со Илчо Јованов).	3
15	Специфика на музичкиот фолклор <i>Зборник на трудови VII</i> , Семинар за традиционална музика и игра, НУ Центар за култура, Битола, 2015 година, стр. 35-50.	2
	<u>Учество во научни проекти</u>	
1	Улогата на жената во традиционалната обредна култура, раководител. (ИФМЦ, МОН, 2010-),	6
2	Обредите на постсоцијалистичкиот транзициски период, истражувач. ИФМЦ, МОН, 2010-	3
3	Фолклорното наследство: истражување и дигитизација, истражувач. (ИФМЦ, МОН, 2009-	3
4	Современи проекции на културните традиции во европска перспектива: етнолошки, фолклористички и етномузиколошки аспекти (Меѓународен научно-истражувачки проект финансиран	5

	од МАНУ и БАН, 2014-16, истражувач).	
5	Етнокултурните процеси во Украина и Македонија (истражувач) 2010-2015	5
	<u>Учество на меѓународни научни собири со реферат во странство:</u>	
1	Учество на Меѓународната конференција <i>Гиппиусовские чтения, региональные исследования в музыкальной фольклористике</i> (Гиппиусови читања, Регионални проучувања на музичкиот фолклор), во организација на Российская академия музыки имени Гнесиных (Руската академија за музика насловена Гнесини) што се одржа во Москва од 21 до 23 март, 2015 со тема: „Картографирование как метод определения границ музыкальных диалектов в македонском обрядовом народном пении“.	2
2	Учество на Меѓународната научна конференција «Традиции народной песенной, инструментальной и хореографической культуры в современном мире: проблемы изучения, сохранения, преемственности», предавање на тема „Жатвеное пение в Македонии“, Санкт-Петербуршкиот државен конзерваториј именуван како Н. А. Римского-Корсакова, од 29 септември по 2 октомври 2016 година.	2
3	Учество на Меѓународната етномузиколошка конференција «Гиппиусовские чтения – 2017: Музыкальные культуры народов России и Восточной Европы сквозь призму типологических исследований», што се одржа во Москва од 23 до 25 март, 2017 со тема: „Обрядовая певческая традиция в районе Пиянец: музыкальная типология“.	2
	<u>Учество на меѓународни научни собири со реферат во земјава:</u>	
1	Учество на Симпозиум „Конзулска Битола и историскиот, современите и идните култури и уметнички врски меѓу Република Македонија и Република Србија, што се одржа во Битола, во септември 2014 година со тема: „Жената како стожер на обредната пејачка традиција во Македонија и Србија“;	2
2	Учество на Третата годишна меѓународна конференција на ЦККС 2015: „Идентитет и култура“ што се одржа од 3 до 5 септември 2015 година на тема: „Културниот идентитет на женската обредно-пејачка традиција од областа Осоговија, изразена преку варварушкото пеене“.	2
3	Учество на XVIII меѓународен симпозиум за балкански фолклор „Теорија и емпирија: Институционализирана фолклористика и	

	етнологија во Македонија и на Балканот“, што се одржа на 20-21 ноември 2015 година во Скопје, во организација на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ - Скопје, на тема: „Традиционалното пеење во областа Порече“.	2
4	Учество на симпозиумот „Афирмација, продлабочување и проширување на вековните културни врски меѓу Р. Македонија и Р. Србија“, што се одржа во Битола 30-31 октомври 2015 со реферат: „Рефрените и нивната функција во обредната пејачка традиција кај србите и македонците“.	2
5	Учество на XX меѓународна научна конференција „Денови на Благоја Корубин“ <i>Јазикот наш денешен - јазикот наш насушен</i> , во организација на Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, одржан на 14 – 15 април 2016 година во Скопје со реферат „Музичките дијалекти во македонското традиционално народно пеење“.	2
6	Учество на Меѓународна конференција „ФИЛКО“ Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип (Македонија) и Воронешкиот државен универзитет (Русија) на 18 и 19 март 2016 година со реферат на тема Културна соработка меѓу Русија и Македонија изразена преку запознавање на културните вредности на обредно-пејачки жанрови.	2
7	Учество на Меѓународен научен симпозиум на тема „Афирмација, продлабочување и проширување на вековните културни врски меѓу Р. Македонија и Р. Србија“, Конзулат на Република Србија во Република Македонија – Битола, кореферат со Драгица Панић-Кашански, на тема: „Бордунскиот тип на пеење во музичката традиција на Македонците и Србите“; 2017.	2
8	Учество на научениот собир „Ретроспективи и перспективи на македонската етнологија и фолклористика“ во организација на Македонското етнолошко друштво и ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ Скопје, одржан на 12-13 октомври 2017 година, со реферат под наслов: Улогата на жената во македонската традиционална обредно-пејачка култура;	2
9	Меѓународната научната конференција „Минатото на јазичниот свет – денес и утре“ Во организација на Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје од 15 до 17 ноември во 2017 година, со тема: „Функцијата на текстот во женските обредни поворки врз примери од лазарските песни во Македонија“ (кореферат со Катерина Петровска-Кузманова).	2
1	Предавање одржано на официјална покана на научна и образовна институција	

	Мастер класа за народно пеење на Студентската конференција The IV Scientific and Practical Conference of students and graduate students „Ethnomusicology: history, theory, practice”, што се одржа од 16 до 20 мај 2015 година, во Санкт Петербург, Русија каде што во рамките на мастер класа одржав предавање на тема: „Обрядовая певческая традиция в районе Пиянец“.	2
2	Предавање на Катедрата за етномузикологија при Државниот институт за уметности во Воронеж (Воронежский государственный институт искусств, Руска Федерација) на тема: „Обредната пејачка традиција во Македонија“.	2
3	Мастер класа по традиционално пеење со наслов „Обрядовая певческая традиция в районе Овче Поле“ во рамките на Меѓународната научна конференција «Традиции народной песенной, инструментальной и хореографической культуры в современном мире: проблемы изучения, сохранения, преемственности» на Санкт-Петербуршкиот државен конзерваториј кој го носи името на Н. А. Римского-Корсакова, од 29 септември до 2 октомври 2016 година.	2
	Ментор на магистерска работа	
1	Сашо Митев, „Народните музички инструменти и инструменталната традиција во Струмичко - радовишкиот регион“ – одбранет во 2014 година.	2
2	Зоран Џорлев „Ороводните песни како дел од македонската обредно-пејачка традиција“ – одбранет во 2015 година.	2
3	Мелита Ивановска „Обредната пејачка традиција кај Македонците со исламска религија во Долна Река“ – одбранет во 2016 година.	2
3	Член на комисија за оцена и одбрана на магистерска работа Горан Василевски.	0,5
	Ментор на докторат	
1	Велика Стојкова-Серафимовска, „Македонската вокална музичка традиција во процесот на општествената транзиција од 80-тите години на минатиот век до денес“, одбранета во 2014 година.	3
2	Гоце Гавриловски, „Фолклорот и неговата уметничка транспозиција во дел од симфониското творештво как македонските композитори“ – одбранет во 2015 година.	3

3	Владимир Јаневски, „Етнокорелолошка класификација на ората во македонија“ одбранет во 2017 година.	3
	Научноистражувачки престој, архивско/теренско истражување (мин. 3 дена) со депонирање на архивскиот/теренскиот материјал Теренски истражувања во Бугарија преку Проектот МАНУ-„Современи проекции на културните традиции во европска перспектива: етнологски, фолклористички и етномузиколошки аспекти“, (Раководител на проектот д-р Танас Вражиновски).	4
	Вкупно	162,7

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ

Ред бр.	Назив на активноста:	Поени
1	Учество на летни школи/семинари Учество на трибина на фестивалот за народни инструменти и песни „Пеце Атанасовски“ Долнени, Прилеп, 2015 година со предавање под наслов: „Улогата на Фестивалот „Пеце Атанасовски“ во афирмацијата и зачувувањето на изворната музичко-фолклорна традиција во Македонија и светот“;	1
2	Учество на семинар во рамките на 41-от Републички фестивал за народни песни и инструменти „Пеце Атанасовски“, Долнени, 2015, На семинарот се изучуваа обредни песни од Пијанечкиот регион, па поради тоа неопходно беше да се одржи предавање на тема: „Обредната пејачка традиција во Малешевско-пијанечки регион“.	1
3	Учество на Семинар за традиционална музика и игра, одржан во рамките на 41. Републички фестивал за народни песни и игри, „Илинденски денови“, Битола, јули/август, 2015, со предавање и вежби под наслов: „Специфика на музичкиот фолклор“.	1
4	Учество на семинар во Кичево со тема Обредните пејачки жанрови во Кичевскиот регион во 2016 и 2017 година.	1
5	Менторска настава на втор и трет циклус	4
6	Промотор на монографија 2*0,5	2
7	Член на Советот на Институтот	2

8	Раководител на оддел (внатрешна организациона единица)	3
9	Член на комисији при Институтот (експертски и други активности) 0,5*5	2,5
10	Член во комисији и тела на државни и други органи/здруженија - претседател - член2*1	2 2
11	Член на уредувачки одбор на научно списание и зборник на трудови со меѓ. редак. во земјава 5*0,5 во странство 2*1	2,5 2
12	Член на комисија за избор во звање 3*0,3	0,9
13	Рецензент на научна монографија 5*0,5	2,5
14	Рецензент на научен труд/статија во земјава20*0,3 во странство 9* 0,5	6 4,5
15	Изготовка на елаборат за валоризација на нематеријално културно наследство 3*1	3
	Вкупно:	40,4

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	15,5
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	162,7
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	0
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	40,4
Вкупно:	218,6

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

1. Проф. д-р Димитрије Големовиќ, с.р.
2. Проф. д-р Катерина Петровска-Кузманова, с.р.
- 3 . Проф. д-р Стефанија Лешкова-Зеленковска, с.р.